

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

Acc. 2116

R. 51 E 16

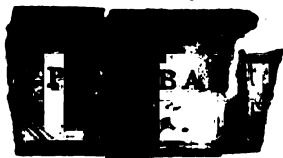

UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK GENT

RESTAURATIEATELIER
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
1988 GENT 95

Datid: 12. Xbris, 1724. F. r. e. s. e.
Loseny, wils, D'algey

H. B. P. B.

597 Digitized by Google

Acc. 2116

R. 51. E. 16

J. B. Godard

Copie vander Petuslegien.

Merle bider gratien Goods Koonstichkep
ser vermeerder Driect/Coninc vā Germa
nten/vā Castillien/van Leon/vā Sienadē/
van Arragon. &c. Allen den ghenen die dese
onse brieuen sullen sien oft hoorē lesen saluyt. Wy heb
ben ontfangen die ootmoedighe supplicatie vā Jan
Janf Aeygerwerch van Cortgene/inhoudende hoe
hi suppliant ouer veel iarē groten cost/arbeyt/en di
ligencie gedaen heeft/om die cronijcke ons lants en
graefschaps vā Zeelāt/die tot hertoe noyt gepint en
is geweest/in goed formē/na die waerheyt en gelijche
denissen vandē saken daer in genarreert/te redigerē
die welcke te meer stondē bi geschriften gestelt en ghe
corrigeert geweest zande/is ten leste van sekere ghe
leerte mānen en treffelike personaigen geuisiteert
en geapprobeert geweest/en beuondēn; alleē te zyn
tot voordeel lof prijs en eere van ons/maer ooc van
onsen voorf lande en graefschape vā Zeelandt en an
dersins. En hoe wel de voorf cronijcke ooc niet en is
beuondē tme te houdene eenich erruer/dwalinghe/
oft propositie/onsen geloof cōtrarie oft suspect zynde
blijckēde bider attestatie vādē visitateurs deselue cro
nijcke geuisitert en gepprobeert hebbende/daer af
zynde/En dat hi suppliant hier ōme ouer veel iarē gro
te moepte cost en diligencie ghedaen heeft/en op dat
hi daer af by eenige printers oft boecvercopers (dye
hen soudē mogen vorderē deselue cronijcke na te druc
ken) niet en werde gefrustreert/So heeft hi ons oot
moedelick ghebeden hem hier op te willen verleentē
voor eenē tijt vā iarē onsen oorlof/ottrope en cōsent/
om by eenige gesworen boecprintere/ onser stadt vā
Antwerpē/dient hē suppliant ghelieue sal daer toe te
nemene/de selue cronijcke te mogē doen druckē/ vco.

pen en distribuerē / alomme daert hen goetduncken
 sal. Waerō so eest dat wij de sake voorf ouergemerct
 en hier op gehadt daduis vā onsen lieue en ghetrou
 wen heere Cornelis Crepperus ridder here vā epche
 raedr. x. Radien ons vand voorf vūsticarie geblekē is
 hebbē wij dē voorf Jan Janf Kieperberch suppliat
 genepcht wesende t̄hnd bede/ gegunt/ geottropeert
 en gerolenteert / Sunnē / ottroperē / en rolenterē wt
 sonderlinge gratien bī desen onsen brleue / dat hī dpe
 selue cronijcke / nauolgende die correctie daer op ghe
 daen / indien daer eenige geschiet is / bī alsulcken ghe
 sworē boecprintere onser stadt vā Antwerpen alst hē
 gelleuē sal / alleene en met secluse vā allē anderē / sal
 mogē doen printē / en deselue alomme binuē desen on
 sen lande v̄coopen oft doen vercoopē en distribueren
 daert hē goet dunckē en gelleuē sal / Interdicerende
 allē anderē boecprinters en boerueroopers deselue
 cronijcke na te druckē / oft doen drucken / v̄coopen oft
 distribuerē binnen onsen voorf lande voor dē tijt van
 lesse iare naelstcomēde / en ten date vā dese tegewoor
 dige innegaende / Op v̄buerte vandē voorf cronijcke
 en vand summe vā vijftich onser guldenē tot onsen be
 hoef betaelt te werdene / bidē genē en eenē pegelike
 vā hen die beuondē sullē werdē contrarie vā dese on
 sen v̄boden gedaen te hebbē / en voorts arbitralijc te
 worden ghecorrecteert anderen tenexempele. Gree
 der blyckende inder priuilegien daer af t̄hnde. Want
 ons also belieft. Ghegeuē in onser stadt vā Brussel
 dē. xx. dach vā April / Int iaer ons herē. M. CCCC
 een ende vijftich.

Widen Kiepler in sinen rade.

**Wonderteekent viden Secretaris Mee
 ster Philips de Lens.**

M H

MAXIMILIAN BVR-
GVND BEVEREN.

IAYCAVSE.

Den hooghen/edelen/ende seer mogenden heere/ heere Maximiliaen van Sourgolingnen/ Eyd-der vander oorden vanden gulden Vliese/ Heere van Seueren/ vander Veere/ Vlissinghe/ Tomehem/ Dupuelant/ Srouwershauen. ꝛ. Admirael ende generael Capiteyn vander zee/ Stadthouder van hollant/ Zeelant/ Westvriesslant/ ende der stede van Utrecht. ꝛc. wenscht Jan Keygerwerck van Cortgene salicheyt ende weluaert.

Hooghe/edele/ende seer mogende heere/ tot uwer gunstige G. is mijnen dienst alchts bereyt/ Maer dien datse in Zeelandt noyt voor desen tijt geen cronijcke op haer seluen ghehadt en hebben/ ouermits dat in Zeelant bpfonde-
 re by ons ghedachtenisse veel vveemdichepds ende wonders van fundatien ende hooghe vloeden ende andersins geschiet is/ waer duere(God betert) Zeelant seer desolaet gheworden is/ so is by goede vrien-
 den op my begheert daer af wat int licht te brengen/ ghemerct dat onse voorouders daer af wat bi memo-
 rien/ ende ons in ghescrijfte achter ghelaten hebben. Maer wij onse sechticheyt en cleynicheyt van stijle
 ofte maniere vā scrijue ouermerckede/ en hebbēt sel-
 ne niet doren doen/ noch wtgeuen/ hoe wel wij noch
 tans daer inne veel diuersche lieden boecken in Zeelandt
 achter genolcht hebben/ ten ware al voten dat wij eenen
 goeden Merenias hadden/ daer mij onder schuylen mochten/
 wāt men hedenstaechs veel schimpers en spotters vīndt
 ope alle dinghen beghecken-
 de. En also wij ghenadighe heere gheen edelder van
 ouder afroemste en weten / welke in Zeelandt naest
 den graue van Hollandt ende Zeelant. ꝛc. altijt die
 moghenste en edelste gheweest zijt/ ende nu noch

ter tijt dpe meeste heerlijcheden zijt besittende/soo en hebben wij dese cronijcke op nyemants name bequa mer weten wt te laten gaen/dan op v hoorchgeboren edelhepts name/den welken wij als nu dese cronijcke dediceren/want v edelhept vander eender side gesproten is wt dat conincklike geslachte van Brancijc daer namaels afquamen die Hertoghen van Bourgongnen/waer wt uwe Edelhept gedescendeert is Van die ander side is uwe edelhepts hoorchhept gecoromen wt den hupse van Zwauen wt hoorch Alle magien wt dat conincklike geslachte van Hongarien vā den edelen Stamme vā Borstelen/die welke ouer seuen hondert jaren in Zeelant althijts die mogenste ende edelste gheweest is/die hier voormaels die Denē ende ongeloouighe Gotthen wt Zeelandt verdreue hebben. Oock hebben wij dese tegenwoordighe cronijcke int licht laten comen/om dat uwe Edelhept dē lande van Zeelandt seer ghetrouwe is/seer neerstich ende voorlichtich wesende/om tselue lant met Gods hulpen te bewaren van grontbraerselen ende diepte te ondersoeken/ende om dat dpe inwoonders ende lantsluten van Zeelandt sorghe draghen soudē /om die dijcken sterck te maken/ende te hooghē en briedē/exēpel nemende aen die andere geinundeerde lāden/dpe bi faulte ende quade toesicht totten dijcken aldus vergaen zjn. Daeromme hebben wij een memorie daer af ghescreuen/ende voor ooghen gelept/hoe dicwils in Zeelandt hooghe vloeden/grote stormen ende afbrekinghen van lande gheweest zjn. En hoe die sommige eplandē van Zeelant eensdeels verlopen zjn/ende eensdeels wedet bedijct/wel weten de die grote affectie/die uwe/ H. heeft om Historien en louelike Cronijcken te lesen/wāt ghi grotelick begact zijt met geleerthept en scientie daer toe bloepen

De in veel duerhdē/ uwe H. ootmoedelijck biiddende/
 dic boeckē in dancke te nemen/ en te vergeuen onse
 simpelheyt van sijle dwelc om gheen glorie en eere
 gedaen en is/ maer alleenlic wt goeder affectie / wāt
 uwe H. die oude historien en gheschiedentissen dpe in
 Zeelant geschiet; sijn bet kent en weet/ dan wjt die sel
 ue rommen beschriuen. Hier mede beuele ic mijnē goet
 willigen dienst in uwer H. genade. God almachtich
 beware uwe H. en verleene v gheluck/weluaert/ en
 salicheyt. In uwer Stadt vander Deere in Zeeland/
 den. xv. dach Septembriis/ Int iaer duplexent oijshon
 dert ende vijftich.

D. IASON A PRATIS MEDICVS VERIEN
 SIS AD AMICVM ET CANDL
 DVM LECTOREM.

EN breuibus complexa tomis narratio prodit
 Terræ, quam tumidum cingit vbiq; fretum,
 Paruus erit magni, si hanc censes, angulus orbis
 Ipsaq; non longus terminat arua lapis,
 Sunt tamen in tractu tantulo plurima, quæ te
 Delectent, miris adficiantq; modis,
 Vno prospectu sextam signauimus vrberem,
 Et plures pagos quam numerare potes,
 Credo mihi non est regio aspernabilis vlli,
 Certat cum primis fertilitate locis,
 Aeris innocui tanta est clementia, passim
 Arborei fertus vt genus omne ferat,
 Si cupis ingenium gentis nouisse, docebit
 Multa hic collectus sedulitate liber
 Gens addicta Deo, cæta, simplex, moribus aptis
 Nec pauci castæ palladis arma colunt.

Nota.

Dese Cronijcke is anderweruen verbe-
tert ende wel gecorrigeert. Ende men
sal in dese Cronijcke vinden die summa-
rie van alle dpe gesten ofte seften / van
alle dpe principaelste Princken / Hertog-
ghen ende Grauen van dese nederlan-
den / bisonder wardaer sonderlijcx gheschiet is van
dpe nederlanden van Satauiën / naest dese laetste
die hondert jaren / geduerende tot den Jare present
duylent vijfhondert ende. **ii.**

Dese Cronijcke is geuisteert ende geapproveert
by Meester Jasper de Mera / Cappellaen in onser
vrouwen kerke bānen Antwerpen / Gheron-
mitteerde correctoor der Keyserslijcker
Majestejt.

22 Aenden goetwilli- ghen Leser.

Engemerit datter vele diuersche vā
des li. Na. nederlanden zyn brin-
de Leser die haer eyghen Cronijckē
hebben/ als Vlaenderen/ Grabant
en Hollandt/ en dat Zeelant tot de-
ser tijt toe noch gheene alleene ghe-

hadt en heeft/ hoe wel men nochtā in de gesten vā
Zeelandt soo veel vremdicheyts vint/ als men in
eenighe andere Cronijcken vā desen voorgenom-
de landen soude moghen vinden. Soo hebben wij
ter begeerte van sommighe goede vriendē en lief-
hebbers der viccinder geschiedenissen/ wt vele di-
uersche gheleerder mannen gescrijten wt Zeelāde
te samen vergadert / ende int roete by een Cro-
nicwīs gheuoort gheene dat wij in haer boeckē
ste scrijten gheuonden hebben. Als inde boecken
oft gescrijten vā M. Pauwels a Mittelburgo. D.
Cornelius Barthus/ Joānes Beecker Gortalus
Hugo Suys/ Hadrianus Cordatus/ Hadrianus
Barlandus/ en meer andere die gescreuen hebbē/
van die antiquiteyt ende ouderdom des lants van
Zeelandt/ Wat Zeelant eert bewoont was/ plach-
te sijn/ Van sommighe oorspronngen der eylanden
en steden van Zeelandt/ Hoe dat die Denen ende
Gotten eensdeels sommighe eylandē soudē eert
bedijct hebben/ Van die oudtste stroomen/ waterē
ende diepten van Zeelandt. &c.

Inghelijc hebben wij beuonden in sommighe

Prologhe.

naghelaten geleerde mannen gescrijten merckel-
ke exempelen/hoe dat in verscheyden plaetsen van
zeelant groote coopmanschepe en van andere zee-
vaert neeringhe gheweest is / als van coopvaer-
ders en buyssen te reeden om den hartich te van-
ghen/also groot alker nu ter tijt in eenighe plaet-
sen van zeelant soude moghen wesen / vande wel-
ke plaetsen die sommighe haer hauens geheel en
al verlijmt zijn/voor de sommighe is lant voorghe
groept/die sommighe bi gront breecscelen geheel en
al in diepten gheuallen / alken int veruolghē der
cronijcken breeder hooien sal/so datte nu al vgaen
en verloren zijn/ghelijck oude Westcappelle / oude
Armpen/Out drepfchere / Westen schouwen en
Dliete/int lant van Noortbeuelant/en meer ande-
re. Ons tot eenen exempele ghelijc wij inder heyl-
gher scriftueren lesen. Al dat ons ouercoēt dat coēt
om onse sonden/en om ons quaet en vieseloos le-
uen en quade wercken wille toe / want daer staet
gescreuen. *Disti omnes qui operantur iniquita-*
tem. Noch staeter op een ander plaetle gescreuen.
Vultus autem domini super facientes mala. Men
lept oock een ghemejn spreekwoort.

Matth. 5.

1. Pet. 4. cap.

**Deden wij wat wij sonden/
Wij creghen wat wij wouden. Want waren
der gheen sonden daer en waren gheen plaghen.**

Inghelijc hebben wij beuonden wt den voor-
ghensende gescrijten/hoe dat in zeelant op diuer-
sche plaetsen hier voormaels een ruyne zee plach-
te wese/oft een ree daermen die schepen bi onwe

Prologhe.

Der plach te berghen/daer nu een schoon landt is /
dwelck seer vruchtbaer is/so vā grepne/corē en vā
alderhande vruchten/dat daer op groepende is/en
de op die sommighe plecken sijn bedijct vele schoo-
ne dorpen/landsteden ende heerlijcheden / als dpe
Oude tonghe/wieuwe tonghe/Zomerlijck/Mil-
therenisse en tlant van Oostuorne/ghelijmen in
der hepligher scriftueren leeren mach int boec Sa-
muels. God maect arm ende rijck / hy vernedert
den mensche/ende heft hem weder op. *Primo Regē*
secundo. Sulcat de
pulvere egenum/et de stercore eleuat pamporem.

Almen noch daghelicx in diuersche historien le-
sen ende beuinden mach/ dat soo waer een rupme
zee plach te sine/dat daer veel voolants gegroeft
is / ende waer veel voolants plach te wesene/
werdt nu een groote diepte oft rupme zee/ twelck-
men daghelicx met ontspreethelijche groote rosten
weder staen moet / waer wt een ghemeyn spreek
woest coemt. Godt slaet en hi salft weder.

Noch salmen hier in dese teghemwoordighe cro-
nijke oock vinden/dwelck by een vergadert ende
gheropuleert is wt dpe Hollantsche / Vlaemsche/
Seabantsche cronijcken/ende sock mede wt meer
andere ghelouelijche schriften / Hoe ende in wat
manieren die alder eerste Slauen in Hollandt en-
de Zeelandt genomen sijn / En hoe sijnmet die Bor-
selche Heeren dpe onghelouighe Denen ende
Roemans wt Hollandt ende Zeelandt verdriēt
hebben.

Biologie.

Deerste graue vā Zeelandt en Hollandt/dwelck den graeffschap althits aen makanderz amey heeft gheweest/en noch hynden daechs zyn/was ghe-naemt Dierick/die eerst van clepuder machte en heerlicheden was/hoe wel dat zyn nanolgers nae maels veel landen steden en heerlicheden vercreghē hebbē. En ouermits dat dese landen so vruchtbaer en so wel ter zee ghelegen waren/is namaels die Hertoge vā Bourgoingnen die ter selfder tijt Hertoghe vā Sabant en graue van Vlaenderē was/by huwelick en successie aen tgraeffschap vā Hollandt/Zeelant en Briellant gecomen/dwelck also een rijc en eē Prince geworden is/alst noch op dē dach van huydē is/en noch toebehoort dē machrichsten en onuerwinnelicrsten Keyser Carolus/van Gods genade die vijfte vā dien name die. xxx graue van Hollandt en Zeelandt. ꝛ. wpen God alcht in geluck en salicheyt bewaren wil.

Soe salmen hier in vinden van tgeslachte en linaige der Borrelsche heeren/welcke geslachte althits in Zeelant die principaelste geweest zyn/ende naest den graue alcht de meeste heerlicheden ghehadt hebben/alsmen noch op desen rijt sien mach/wt welken geslachte van die moederlike side/zyn afcoemste heeft die Edle hochghebooren en leermogende heere / heer Marimiliaen van Bourgoingnen/ heere van Seueren. ꝛ. Tot wiens lof en eere wij desen tegenwoordigen arbeyt gedaen hebben. Inghelinc hebben wij (dwelck wij hier in dese corte cronijcke bescreuen hebben) wt den scriften der voorigenoemde geleerde mannen/ ende wt meer andere ghelouelike lieden en scriften/so wat

Prologhe.

der sonderling in Zeelant dese leste hondert jaren
gebuert is/ en wes wij eensdeels beleeft hebbe / so
wat polders overloopt zyn / en wat landen daer
desolaet dijnende bliuen / hoe grotelick dattet tot
sommige plaetsen aengegroept en bedijct is / wat
grote vloeden ofte stormen wij in Zeelant gehad
hebben / en wat sonderlinghe oorloghen ter zee ge
buert zyn binnen onsen tijden. En eensdeels vade
grote alteratie van schepen en vischeringhe / hoe
die verandert is. En va die diepte der hauenē / hoe
die sommige verlopen en verlant zyn / die sommi
ge bequaem gheworden zyn. Wat aemuechtighe
wij van onsen vianden ghehad hebben / ende wat
schade in Zeelandt duer gront weeslel ofte afual
linghe geschiet is. Bidde eenen peggeliken die
dit onse slechte plompe en stout bestaen sullen be
geeren te lesen en te sien / dat zij doch in dancke wil
len nemen / ofter pet in ghedwaelt soude mogē we
sen oft wter oorden gheset dat si dat int beste willē
interpreteren en corrigieren nae huerlieder goet
duncken / ofter oock pet tot huerder instruc
tie ofte leeringhe inne ware / dat si daer af
God alleene den prijs ende glorie ge
uen / bidde altoos om zyn der
gratie ons te willen verleenen
ende van alle quade be
waren. Amen.

Ubaer toe hiftozien

oft Cronijcken oorbaer ende nut zijn
om lezen.

Libro secundo
de Dynasti.

Marcus T. Cicero die welſprekende Roome
ſche Orateur leyt/ dat hiftozia een wtleg
ghinge is der ſaken die geſchiet zijn / een
getuygeniſſe deſtijts/ een licht der waer
heyt/ een leuen der ghedachteniſſe/ een meefreſſe
des leuens/ een vertellinghe des ouderdoms. &c.

Libro tertio
de ciuita. del.

Deſghelijc ſcrijft die weerdige leeraer ſint Au-
guſtijn int derde boeck vander ſtadt Gods/ dattet
leer oorbaer ende nut is hiftozien ende Cronijcken
te lezen om veel ſaken wille. Ende dat biſonder om
claer onderſchept des tijts te hebbē/ want daer die
wils dwalinghe ende errueren wt comen/ affinen
gheen claer onderſchept der ſaken / des tijts / der
perſonen oft der ghelegentheyt der landen en ſte-
den en weet/ waer van men wt die hiftozien en cro-
nijcken die gherechte declaracie ende beſcheet hae-
len moet. En in deſe ſelue opinie Auguſtijn conſen-
teren en ghenoeien vele andere doctoren der theo-
logien. Robertus Holcot ſcrijft in dat boeck Philo-
biblion/ Cap. i. Waert ſake dat God die Heere ge-
benedijt inder eewicheyt/ den ſterckelike menſchen
met prouwiſſe der ſcrijtueren/ boeckē/ cronijcken en-
de hiftozien niet voorſien en hadde/ die vergetent-
heyt ſonds bedercken ende verdupfteren alle eere/
glorie ende dierheyt der werelt/ want alſo vele ghe-
leerde ſcrijuen/ ſoo en zijn die hiftozien niet alleene
nut om leſen om diuerſche ſaechen/ als bouen ghe-

Philobiblion
Cap. i.

Waer toe cronijcken mit jhn,
 mencioneert is/maer jhn soch van noode (want
 ghelijckmen die ghesontheyt des lichaems onder-
 houdt met matelick te eten en te drincken/ en met
 tamelick arbeyt/ Ende de siele welke veel edelder
 is/ en costelijcker dan dat lichaem / ende alsoo lichaem
 duer die siele leeft/ ende die siele door den geest
 also wordt die siele ghesont ghehouden door: goe-
 de leeringhen en instructien / wantmen een eerlijc
 duechtlamich ende godduruchtich leuē leert wt ve-
 le goede exempelen ende instructien diemen in die
 historien ende Cronijcken beschreuen vindt / waer
 duere men van Sodt hier opter aerden ghebene-
 dyt wort.

**Soch vindtmen in dpe historien ende Cronijc-
 ken hoe dpe boose menschen altij om haer quaet
 sondich weeseloos lenen van Sod die Hee
 re ghestraft jhn gheweest / want als
 wij cronijcken ende historien
 lesen/ so hebbē wij Sods
 straffinghe ende ge-
 benedidinghe al
 tijts voor oo-
 ghen/ Quia
 hominis oculus histo-
 rie veritas est.**

Goede instruc-
 tien vindmen
 in Cronijckē.

Van die oudteden/

manieren/ghewoonten/ en costumen der Zeelanders/van haere cleederen ende habypen/ van spys ende dranch/ soo sin ouden tyden plegghen te vseren. 3c.

Plinius in na
turali historia
lib. iij. Cap.
5 b.

Vle diuersche historie scrifuers / als
Ammenius ende Plinius secundus /
scrifuen dat tusschen den armen van
den Rijn en mare septentrionici si-
ue germanicum oft die duytche zee
ligghen meer dan hondert eylandē/

Dytsche/scrift
en Trielande
wort met on-
der die eylan-
den van Fara-
us gherkent
In comen.
Cels. lib. iij.

vanden welken dat Satavia dat edelste en beste
is/en heeft die woomste mannē/ als Julius Cesar
genoech in sine Comentarien bescrijft en beruyfcht
onder welke Satavia hollant en Zeelant niede
gherekent wort/ te weten vande wielinghe af tot
aen rolle toe. 3c.

Van die oude
maniere vade
mans habiten

Tusschen der mannen en der vrouwen en was
gheen groot onderschept van cleeren/wat de mās
droegghen een clocke oft hupcke/ ofte mantel bouen
onder der kelen met eenen knop ofte haeck sonder
mouwen seer enghe en nauwe om dijs/ so dat men
by na alle die leden mochte sien seer cort / dat nyet
dat dopper lijf bedert en was. Die sommige mans
die naest die zee woonden droegghen vellen vā wil-
de dicren/die dornter tijt vele waren. 3c. Ende die
vrouwen droegghen langhe cleeren dunne aen tijf
met nauwe moukens en cleme plophens / met lij-
nen doerkens op haer hoofden onder die kele toe
gespeit. Op die zee cant droegghen die vrouwen ve-
le witte ronde bonetten bouen haer doeckē tot een

Die oude ma-
nere van dyc
vrouwen ha-
biten oft cle-
ren.

der Zeelanders.

reken datse gehūlic waren/die ionghe maechdē droeghen veel lijnen bandekens/soo datmen huer hape wel bloot sach.

Cornelius Batthus scrjft datmen int platte lāt binnen sinen tijt/van geen costelicheyt vā fluweel sattijn/damast/ ofte sude en wiste te draghen/ noch mans noch vrouwen/dan die van edelen stamme geboren warē. Het gemeyn volc droech ter selfder tijt haer selfs gemaert laken/ en der vrouwen peregagie was doen een gulden rieme om die middele van haer lijf/en schone ringhen. Die mephēs dat bouen alle andere natiente verwonderē staet/qua men onbesmet en ongeuioleerde maechdē in haer lieder echte. En wast sake datter eenich mephēs int wils leuen/ oft int heymelick te schande ghecomen waren/die en conden tot gheenē tjdē inder echte comen/hoe schoon/hoe rijcke/ofte hoe ionck dat si was. Maer die maechden namen haer mās als een siele/cen leuē en een lichaem/waer wt men gemeynlick dat sprecck woort in Zeelant noch seyt Man en wijf zijn twee sielen in een lijf. Verder en dochten si noch en begeerden si niet/en en pleghen niet te segghen/waer is mijn man/maer/waer is mijn echte/och hoe verre ist nu van daer. Voort plachmen in ouden tjdē als Cornelius Tacitus/en meer andere scrjuen in neder Germanien/ onō welke men Hollant en Zeelant rehent/die bruyts op haren stoel te offeren alde haer mans trouwen een paer ossen/een getoomt peert/eenen schilt met een kuds oft eē sweert. Met dese gifte wert dat huylcht geuesticht in presentie vā die ouders en andere vrienden. En si leerden hier wt die bruyt dat si met haren man moeste lyden en doogghen al dat hē

Het gemeyn volc en plach in zeelant niet sofwendich noch colkelich te gaen.

Die oneerbare mephēs plachmen te verlamden.

Dooghten.

Die bruyts plachmē in ouden tjdē te begaen.

Van die oude jeben

opcomen mochte. En dat si quam als een ghesellfne van allen arbeit/periculen/ende pelgremagien tot haren man/ghelijc te leuen ende te steruen alst van noode was/ende die sake dat eplichte in noode ende strijde. Die kinderen werden van haer eygē moeder opghewoedt / ende het was voor schande ghehouden dyse buyten besteden / wtghenomen nootsake. Dye knechten ende dienstmaechden vā den huysle pleghen met dye kinderē/met haer meester ende vrouwe aen een tafel te eten / als si gheen gassen en hadden/dye si lieden tot allen tuden geerne ende vriendelyck outsinghen/ ende tracteerde mildelick.

Haer kinderē en hplictē si niet wt voor dat si vol wassen war ē en sterf/op dat si wome vruchtē voort brengē mochte. Hugo Bwys scrift datmen in Zee lant die ionghelingen gheen wijf noch kuyfrouwe en plach te gheuen voor datle tusschen die .xxx. en .xl. iaren out waren. Die ionghelingen en mochten haren baert niet laten scheren (also Joannes vander beerke scrift) voor dat si eenē viāt des lāts verslegghen/oft te minsten ihu wapen bene mē hadden/om dat si souden weten dat haerder gheboortē loon ware beschermenisse des lants/ende eere haren ouden.

Haer spijse was voomaels simpel en slecht sonder eenige bereydinge van cruyde ofte saussen sonder eenige leckerheyt/vā slechte potaige vā boonē eerten/holē/warmoes/xc. haer broot was vā gesterogghen en tarwe/haer toespjse was raes / botter/eyeren/versch wey en melck/hopen/ossen/schape en verckē vleeck/daer si alleen de honger mede mochte verdrjue. En si droncken meest op rplatte

Die kinderen
werden van
haer eygē
moeder ghe-
woedt en op-
ghewoedt.

Die ionghel-
ingen en ple-
ghen haren
baert niet
te scheren.

Die spijse der
booniers
was zeer sim-
pel.

Der Zeelanders.

Als vele geleerde van Zeelât bescreuē niet dan
borne oft welle/dat is schoon water datmen wt put
tē oft gractē haelde. Men plach in Zeelant in oudē
tijde luttel biers te drinckē/eer men met coggesche
pē wt Hollât in Zeelât quā. En die rijkste vanden
lāde die inde lātstedē woondē laedē harē dorst / en
harē dranc was vochtichept vā gherste en hauere
gesodē met schoon versich water. Mer die rijke die
naest te zee woondē plegē winē te copē o te drinckē.

Ten was voormaels geen schande als Corneli?
Tacitus scrift/en meer andere in dese landē dē ge-
heelen nacht en dach ouer te drincken / en hadden
haer wapenē by hen als si ghingen om te houeren/
oft om wijshept en grote sake te tracteren/dwelche
God betert noch veel op het platte landt in Zee-
landt onderhouden wort.

Eens ter maent plegē si te vergaderē en raet te
houdē tottē gemepnē lāts orbaer en profijt/en daer
mocht een pghelic wijs spreke/en zyn goetduncken
leggē sond verbuere/waer wt die graue mettē eē
lē en wel gebozē mās mannē/en die statē vandē lā-
de eē cōcluse en slot maectē/niet met auctorstept o
te gebiedē/mer om toolk te ondwylsen/en in goede
politic te onderhoudē/genoechdet der gemepnten
wel/dat sachmen lichtelic aen haer lāghe glausen/
en geprichelde stauē/die si liedē aen malcādrē sme-
tē alst hē liedē genoechde. En alst hē liedē niet en ge-
noechde plegē si luyde te roepē en te vlnaadē. In de
sen raet mocht ooc eē pegelic zyn clachte doen/en eē
and vandē liue aēspreke. Si dedē scerp recht en in
sticte/en in boete haddē si groot ondsichept na ghe-
legethept des misdoers. Mer die braders en mynt
makers plachmē sond vōntste aen boomē te hangē

En zeelant
plachmen veel
borne oft wa-
tere te drinckē
ken.

Men machten
uer te drinckē
woort noch in
zeelant onder-
houden.

Alle maanden
plachmē indē
raet te verga-
deren.

Die onbes
pleghen seer
scherpe sticte
te doen.

Van die oude yeden

Inden strydt plegghen si liedē als Cornelius Tacitus scrift/ Hercules haren god aen te roepē/ dat was eer si van dat rechte gheloue in Christo wistē oft van dat goddelick woorē zjns vaders/ oft inde heylighe propheten/ en apostelsche leeringe onder welen waren.

Die yeders
pleghen te stry-
de te gaen met
lange glanien

Haer geweere dat die Zeelanders plegen te gebruycken op haer vianden/ waren lange glanien/ gepelckelde stauen/ oft grote kuddsen/ langhe dagghen en sweerden/ en grote schilden/ si lieden en gebruycten geen harnasch noch ander geweere. En als si lieden inden strydt togghen op haer vianden/ namen si haer naeste magghen met wjuen en kindere bi hē/ om dat si ghetuygenisse geuen souden vā haer vromicheyt/ want dit waren die beste getuygen en lofgeuers/ tot huerlieder moeders en hursvrouwen quamen si ghelopen met haer bloedige leden/ en dat wt te supghen mettē monde/ de vrouwen telden die wonden/ en verbljden haer daer inne/ dat haer kinderen en mans inden strydt so riederlick en vromelick hadden gheuochten. En ope vrouwen plegghen ooc inden strydt te stane/ en plegghen die mannen te vermanen met woorden dat si pimmers vromelijc en stoutelijc voor haer wijheyt en landen vechten souden. Also dat hier wt de masden strydt wommen/ die si liedē anders verlore souden hebbē/ en haddē die vrouwen haer mans gheuen moet en courage gegeuen/ waerom die vrouwen in Hollandt en Zeelandt in groten prijse hier voormaels gheweelt sijn. En men plachse ooc somtijts tot meerder vasticheyt van eenige verbande metten steden in een onderpandt te nemen bysonder die edele ioncvrouwen en houbaer maechden

Die vrouwen
sooghen met
haer mans in-
den strydt.

Die vrouwen
pleghen inden
strydt haren
mans moet en
courage te ghe-
uen.

Der Zeelanders.

te ontfanghē/ en si en pleghē der vrouwen raet oft voorleijcheyt niet te vermaden noch te verontweerden.

Ten tijden dat Vespasianus/ Titus/ Domitianus zijn sone/ Aeria en Traianus Keyseren van Roome regneerden/ so en warē onder alle dē duyt schen die onder den Romeynē subiectie warē geen womer/ cloecker en stouter vechtender ridderē en criggers dan die Bataviers/ dat warē mede Zeelanders/ Hollanders en Drielen. Want also Cornelius Tacit. scrijft dat wien die Bataviers dienden waren verlehert victorie te hebben van hare vanden so wome en cloecke mannē warē ter selfder tijt die Zeelanders/ Hollanders en Drielen.

Clofder Bataviers onder welke mē de zeelanders en Hollanders ee hem.

Begriep der Cronijcken vā Zeelāt int corte.

A Enmerct dit inhoudt/ wilt na tgewin haken
Deel weēdichepts sal v hter int begin nakē
Sumen der cronijcke van zeelāt met corten v hale/
Inden eersten lait v het rechte beken maken
Vanden ouderdom van dien sulz ghi dē sin smakē/
Hoe lange tlant gestaen heeft int generale
En wat zeelant eerst was int principale
Eer dattet bewoont was dat vindt ghi clær/
En die steden ende eylanden altemale
Bevindt ghi expres ligghende hier ofte daer
En wie dat met crachten ende neersten eenpaer
Zeelandt eerst wouien ende ghingen bedijcken
Dat waren die Denen en Sotten voorwaer/
Ten licht met een hant/ stal so blijcken
Noch mencioneert men binnen der cronijcken
Van alle die Strauen van zeelant bekent
En vā die Borrellsche Heeren niet om vrsijcken

Een ontschuldiginghe

Die zeelant hebben gehouden int regiment
Totter tijt toe ons keplers nu zijnde present
Als heer e en prince tot slants onderstant
Carolus die vijfste van dien name excellent/
Alrijt vermeer der srijc wsom en valiant
Als bescermer naest god vā dit voorigenoemde lāt/
In payse houdende elck een bysondere
Noch sult ghi vinden inder cronijcken/want
Datter sonderlinge saken gebuert;ijn vā wōdere
Duertast den sin/ic bent v een vermondere/
Ghi beuīndt veel teghenspoets en tribulacie
Dat lant gheleden heeft/waer duere ist tondere
Quermidts tijden der schaden van inuidacie
Dus laet ons God bidden tot elcker spacie/
Om;ijn goddelike gracie tot alder tijt
Dat Zeelant mach prospereren in;ijn conuerfacte
Tot goeder eendachticheyt ter gemeyntē profijt/
En dattet inder ewicheyt moet;ijn beurt
Door die handen der vīanden vol omrāmen/
Maer payselic mach bliuen sonder haet oft nijt
En hen in oprechte liefde genererente samen
Dat some hi ons die daer leest ende regneert
Inder ewicheyt/Amen.

¶ Tottenlieffhebers der Cronijcken/ een ontschuldiginghe.

Emīnde lantslieden en vrienden v lie-
den si kermelick dat wy grote dīngen
te en neersticheyt gedaen hebben int
ouerlesen/ende ondersoeckinghe van
vele diuersche Cronijcken en ghescrif-
ten om te volbrenghe dit werck dat wij voor han

aen den leser.

den hebben gehad/daer wij qualiken toe hebben
comen gheraken/ouermidts datter van Zeelandt
hier voortijs luttel ghescreuen heeft gheweest/en
oortghene datter gescreuen was/ al meest bi bran
de/en inundacien/ oft and ongheluck vergaen is/
also dat wij hebben moeten duerloechen die scrifte
van oude gheloouelike manien/die wij eensdeels
mondelinghe ghesproken hebben wat si in Zeelāt
by haren lenene van ouders tot ouders/vande ge
legentheyt en oorsprongen van slant van Zeelant
ghehoort ende eensdeels mede beleest hebbē. En
de ouermidts dat dye cronijcke van Zeelant voot
desen teghenwoordighen tijt noyt alleene/ oft op
haer seuen int licht en is gheweest/so en hebbē wi
sommighe daten des maents ende Jaers niet per
secretick moghen scrijuen/ghemerct dat onse voo
saten eensdeels so negligēt sijn geweest/ dat si ons
gheen scriften achter ghelaten en hebben. Insghe
lijck sinder veel oude steden/landen en polders in
Zeelandt duer inundacien vergaen/dat seer te be
slaghen is. Insghelijck sijn sommighe steden ende
ouderdommen in Zeelandt verbrandt/daer wij ve
le bescheets inne souden hebben moghen vinden/
Biddende daeromme alle beminders der cronijc
ken oft historie lesers van Zeelant/indien si enich
meer lichts oft bescheets comen oft weten voot te
brenghen/vantgeene dat in Zeelant soude mogē
geschiet en ghebuert sijn/ dat sijn souden willen int
lange scrijuen/dat wij int corte begrepen hebben/
ende onse simpelheyt/oft plomphoyt van stijle ver
geuen/biddende oock den almogenden hee
re ons allen te verleenen gheluck/wel
naert ende hier namaels salicheyt,

Hier beghint die Ta sel oft Register vander nauvolghende Cronijcke.

- V**n die Antiquiteyten oft ouderdommen
der landen van zeelandt. i. Cap.
- Hoe zeelandt vande oudtste historielcrij-
uers bescreuen wordt. ii. Cap.
- Hoe die Symbrijnen eerstmael in Hollandt en-
de zeelandt quamen. iii. Cap.
- Van die meeste oudtste wateren oft stroomen van
zeelandt. liii. Cap.
- Wat zeelandt plach te sine achteruolgende sommi-
ghe oude cronijcken. v. Cap.
- Van die oudtste eylanden van zeelandt / daer som-
mighe cronijcken af scrijuen. vi. Cap.
- Hoe dat die Denen ende Gotthen zeelant eerst be-
dijct hebben. vii. Cap.
- Wie alder eerst Christen ghelooue in zeelandt ge-
predict heeft. viii. Cap.
- Van die oudtste hauenen en diepten van zeelandt
die nu meest vergaen sijn. ix. Cap.
- Van den principalen oorspronc der steden van zee-
landt. x. Cap.
- Hoe die eylanden van zeelandt ghenoeemt worden
ende eensdes ver loopen sijn. xi. Cap.
- Van sommighe eylanden van zeelant oft polders /
die onlanct bedijct sijn. xii. Cap.
- Van sommighe hauens daer ope meeste harinck
buyssen af plegē te vare / en nu vgaen sijn. xiii. Cap.
- Van die grauen vā zeelāt / wat peghelijc in sine tijt
bedreuen heeft / van die eerste graue. xiiii. Cap.
- Hoe dat die Bosselsche heeren eerst in zeelant sijn
gheromen. xv. Cap.

Dye Tafel.

- Van graue Dierick die tweede graue van zeelant
ende Hollandt. .xc. rvi. Cap.**
- Van Graue Hernout dye derde Graue van Zeelandt. xvij. Cap.**
- Vā graue Dieric de. liij. graue vā zeelāt. xvij. cap.**
- Vā graue Dieric die. v. graue vā zeelant. xix. Cap.**
- Vā graue Floris die. vi. graue van zeelant. xx. Cap.**
- Van graue Dierick die vijfte van dien name/ dye vij. graue van zeelandt. xxi. Cap.**
- Vā graue Floris die. viij. graue vā zeelāt. xxij. Cap.**
- Vā graue Dieric die. ix. graue vā zeelāt. xxij. Cap.**
- Vā graue Floris/ die. x. graue vā zeelāt. xxij. Cap.**
- Vā graue Dieric die. xi. graue vā zeelāt. xxv. Cap.**
- Van graue Willem die. xij. graue van zeelant / dye eerste van dien name. xxvi. Cap.**
- Vā graue Floris die. xiiij. graue vā zeelāt. xxvij. cap.**
- Vā graue Willem die. xiiij. graue vā zeelāt. xxvij. ca.**
- Vā graue Floris die. xv. graue vā zeelāt. xxix. Cap.**
- Vā die. xvi. graue van zeelandt. xxx. Cap.**
- Van die. xvij. graue van zeelant xxxi. Cap.**
- En corte summarie van dye eertshertoghen van Gostenryck. xxxij. Cap.**
- Van graue Willem dye derde van dien name/ dye xvij. graue van zeelant. xxxij. Cap.**
- Van graue Willem die vierde van dien name/ dye xix. graue van zeelandt. xxxiiij. Cap.**
- Van dat beghynsel der groter pelgrimage van onser lieuer vrouwen inden polder/ inden eylande vā Walcheren beuorden der stede vander Deere. xxxv. Cap.**
- Van vrou Margriete Keyser Iodewijck van Geyeren weduwe de. xx. grautime vā zeelāt. xxxvi. ca.**
- En corte summarie van dye genealogie van som-**

Dye Tafel.

- Van hertogen vā Sourgoingnen. **xxviij. Cap.**
Van hertoch Willem van Seperen die. **xxi. graue**
van zeelant. **xxviii. Cap.**
Van hertoch Helbrecht van Seperen dye. **xxij. gra**
ue van zeelant. **xxix. Cap.**
Van hertoch Willem van Seperen dye. **xxiij. gra**
ue van zeelant. **xl. Cap.**
Van die Borsselsche heeren die ter selfder tijt in zee
lant waren / als graef Willem int leuen was en
hoe veel heeren daer waren **xli. Cap.**
Hoe vrou Jacoba hertoch Willems dochter voor
genoet die. **xxiiij. graefinne van zeelant. xliij. cap.**
Hoe hertoch Jan van Brabant die. **xxv. graue van**
zeelant werdt. **xliv. Cap.**
Van eenen groten slach die in zeelant ontrēt brot
werthauen ghebuerde daer veel heeren en ede
len wt zeelant verslaghen werden. **xlv. Cap.**
Hoe dat hertoch Philips van Sourgoingnen en
vrou Jacoba vereenicht werden. **xlv. Cap.**
Hoe hertoch Philips vā Sourgoingnen de. **xxvi.**
grauē van zeelant werdt. **xlvj. Cap.**
Hoe hertoch Kaerle van Sourgoingnen die. **xxviij.**
grauē van zeelant werdt. **xlvij. Cap.**
Van die grote valliantchap die heere Henric van
Borssle heere vander Deere met zijn scepē op
ter zee bedreuen heeft. **xlvij. Cap.**
Hoe dat vrou Marie vā Sourgoingnen die. **xxviij.**
graeftinne van zeelant werdt. **xlvij. Cap.**
Hoe Maximiliaen eertshertoge van Oostenryck
ter Deere in zeelant quam. **l. Cap.**
Hoe dat Vlissinghe in lant van Walcheren van die
Sluysenaers inghenomen was. **li. Cap.**
Hoe dat Heere Philips van Sourgoingnen hee

Dye Tafel.

- re van Betteren troude ionctrou Anna vā Soile
lele en werdte herre vander Drere. liij. Cap.
Hoe Philips eersther toge van Oostenryck de. xxij.
graue van zeelant werdte. liiij. Cap.
Van die groote vloete die wt Spaengnen quā met
ionctrouwe Jame dochter vanden Coninc van
Spaengnen/dye bruyt van dye Eersther toghe
Philips voorghenoemt op Xremupen in Zee-
landt. liiiij. Cap.
Hoe die Prince Kaerle van Oostenryck te Ghendt
ghebooren werdte. lvi. Cap.
Hoe hertoch Philips van Oostenryck / Coninc van
Spaengen wert/ende ghinch te schepe van Xre-
muen in Spaengnen. lvi. Cap.
Hoe Kaerle van Oostenryck coninc van Spaeng-
nen/Heere van dese nederlanden Kepter gheco-
ren wert/ende was die. lxx. graue van zeelandt
lvij. Cap.
Van die overcoemste wt Spaengnen in dese neder-
landen des princen van Spaengnen Philippus
van Oostenryck die K. N. Karolus die. v. van
dien name eenighe sone. lvij. Cap.

Alle andere nyuwicheden ende gheliche denissen/
die in dese cronijcke van Zeelant verhaelt staen
sult ghi vinden elck op sinen tijt/inde ende onder
die voorgenomde Capittelen begrepen.

SOLI DEO GLORIA.

Hier beghinc die cronijcke van Zeelandt int corte.

Wande antiquiteyten ofte onderdommen der landē vā Zeelant/wt die oude hystorie scrifuers getoghen. **D**at eerste Capittel.

Ofe oude hystorie oft cronijck scrifuers vā Holland en Zeelant scriven seer diuersch en twijfelachtich / aengaende vanden onderdommen vā Zeelandt. Sommige scrifue dattet sine begin sel gehadt heeft als Noomen. **C.** en

zeelant hadde 3111 begintel als Noomen ghesaen had. dr. **C.** 1600 ende. stilj.

riij. iare gestaen hadde / in welke tijt die heplige wrome vrouwe Judith leefde / daer die omveder segghelike scrifuiere der Bibelen af mencioneert / en dat doen ter tijt int lant vā Belgien / dwelc men nu Henegouwe noemt. was een hertoghe genoemt Malachius / een sel onghenadich tyran / die om zyn quaet leue en tyranne wt zyn eyghe lant vā Henegouwe verdriue wert / tottē frontieren vandē waterē / aldaer hi doen een schip creecht / waer mede hi in een lant quā zeplen dat wilt en onbewoont was gelegen onder die landē en beechen vā Zeelant / de welke Malach oft Malachius (nae dat in sommit ghe Hollantsche Cronijckē verhaelt wordt) soude eerst dat eplandt van Malcher en bedijct / bewoont ende beleten hebben.

Malachius heeft walche of eerst bedijct

Anderē scrifue dat dese Malach oft Malachius een fortresse oft stercke int lant soude ghemaect hebben / daer namaels die stede vā Middelburch ghefundeert en getimmert wert. Waerō Hugo Floriacensis scrifft inde cronijcke van Lotteringe / dat ope

Dye Cronijcke van Zeelant

graue van zeelant vā Malachius huer afcoemste:
hebbē/ En datter noch vele andere eylandē van ce-
nen Zalando bedijt zyn gheweest/waer af tgeheel
lant zeelant genoemt wort. En dat die selue Zalau-
dus die giganten oft Rueten wt Albien soude ver-
dreuē hebben. Aldus is scrjhuē seer diuersch. Mer
ghelijc Plato die Philosooph scrjft/so is alle oudt
hept met fabulen ghewengt.

Zalādo heeft
veel eylanden
in zeelandt be-
dijt.

Hoe Zeelandt vande historie scrjuers bescre-
uen wordt.

Wat. ij. Capit.

H Zeelant woont claeste volck der duyt-
scher natiē/en is een seer waterachtich
lant. Vand sommē op ganc aen deen side/
heeftet Hollāt/en Vlaenderē aende mid

dach side/en aende Westside ouer zee Enghelant.
Dit voorgenoemde lāt als Petrus Apianus ende
Sebastianus Munsterus scrjuē leyt geheel en al
int water/en wort beschudt / beschermt / met clep-
achtighe dijcken/om dattet soude zee water dē volc-
ke datter in woont nyet schadelick oft hinderlic en
soude wesen/so wanneer dye dijcken wel bewaert
wordē. En is (Gode lof) een seer wuchtbaer landt/
dat veel coens en greyns voortbrengende is / als
Gerardus Rouiomagus en Haduanus Barlan-
dus scrjuen/Hoe wel dattet op veel plaetsen seer
naect van boomen staet.

Zeelant leyde
geheel en rōo
omme int son-
te water.

Inghelijc is Zeelant populoes en rijk vā men-
gerhande vruchtē/mer seer slecht volc/ seer weedt-
saem teghen malcanderen/nyemant moeplijc ofte
lastich/malcanderen seer getrouwe. Onder twelc-
ke volc vintmer vele die godvruchtich zyn. Sommi-
ghe geneeren hem ter zee varende met schepen/ in
vele weemde diuersche landen om coopmanschap

zeelandt ghe-
neert hē met
schepen ter zee
varende.

Dye Cronfliche

te doene. Andere geneerē hem met vifcherien/ toe
kerdende grote fchepen diemen buyfen noemt/ die-
men met twintich oft dertich mannē inde zee feput/
elck nae zyn grootte/ om den hartick daer mede te
vanghen/ den welken hartick geuangen wefende/
men fout eñ pact in tonnen/ eñ wordt alfo in vele di-
uerfche landen ghefonden eñ gheuorrot. Delghe-
lijck zinder noch ander vifchers die theel iaer oue-
re den daghelifchen vaert varen wt om vifchen/
met cleyne fchepen/ diemen Dijnckē oft houboots
noemt/ daer mede defe landen eensdeels ghefijft
worden/ wanter veel waterschepen zyn/ daer men
den vifch leuendich in houden mach/ eñ voer rufe
tot wat plaetsen oft fteden dat men wil/ daer aldan
den vifch vercoft wort.

Andere doen grote land neeringhe/ leer neerfte
liken clant bouwende/ om al oerhande veruchtē daer
op te waven als alderley coten ende waet / ghelijck
tarwe/ rogge/ gherfte/ hanere/ boonen/ aerweten/
lijfaet eñ coollaet. Noch zind ander die hē geneerē
metter meeneeringe om mee te letten eñ te plantē
daer menich fchamel menfche zyn broot mede win-
nende is/ fo wel kinderen als mans ende vrouwen/
dye welke mee na datte tot perfertie ghecomen is
van vele fchamele mannen ghedoluen wort/ die wt
diuerfche landen alle iaer in Zeelant comende zyn/
om dye te deluen wter aerden/ na dat die felue mee
ghedoluen is/ fo wortte in flouen ghebrocht/ dwel-
ke groote buyfen zyn/ daer toe gheordineert om te
felde mee te bereyden ende te drooghen. Maer
eet defe mee bereydt is/ kofte fo grooten gheit/ dat
te menighen man byfter ende menighen man rijk
maert/ wantte fomtyts leet leeghe van prijle is/ en

In yerkē booe
men veel dierē
te vifch/ rodie
hem kiden te zee
geneeren.

Zekant is een
driechthartick
van dierē hē
copen eñ gryp-
men.

Mer te letten
te planten / eñ
te bereyden is
een groet nee-
ringhe in zee-
landt.

van Zeelandt.

De staet af/ende somtijts rijste ende is seer hooghe van prijle.

¶ Hoe dpe Sicambrienen eerstmael in Hollandt ende Zeelandt quamen.

¶ Dat. iij. Capite.

¶ **V**or die gheboorte ons salichmakers Iesu Christi. M. C. ende. lvi. iaren staken hē te samen dpe Sicambrienen / dyemen nu Branchē noemt/ende quamen met veel schepen ouer dpe zee / in mepinghe dat landt van Sittamien te winnen / arruierende aenden zeeischen rust. Die Slauen dit vernemende hebben si sommighe schepen ghehadt daer si opter zee mede quamen inne totten Sicambrienen/haer verwintē de veel volck afflaende/beroouende/ende haer schepen nemende/en sijn also weder tot Slauenburck ghekeert / dwelcke hier voormaels Vlaerdinghe was/maer nu (God betert) verre in dpe Mase verdroncken/die welke Slauen doen ter tijt hem gheuerden in die wonden / procreerende stamen onder malcanderen veel kinderen/so dat si haer strop en moesten / ende ghyngen eendeels wonen ouer die Mase/datmen nu aydt Hollandt noemt. Andere toghen in zeelant/dwelcke doer een eylant was dpe hem gheneerdē inde zee/maer die ouer die mase woonden gheneerden hem met hoepen/peerden schapen ende andere beesten.

De sicambrienen noemmen nu die branchen/ hadden eenen coninc genaemt Sphenapi sijn nu gelide vscē clerlicken ende luychenaers, etc.

Zeelandt was een eylant voer Christus gheboorte.

¶ Vande meeste oudtste wateren ofte stroomen van Zeelandt/daer die cronijcken af seghuen.

¶ Dat. iij. Capittel.

Dye Cronijche

Sommighe historien oft cronijche vercla-
rē en verhalen dat ten tijde vā C. Julius
Cesar/dwelck was voor Christus ons sa-
lichmakers geboorte. xlvij. iare in Zee-
lant niet dan giganten en kuelsen en woondē / En
dat doen ter tijt die dupnē van Vlaenderen / Hollāc
zeelant / en Bueslāt tot veel plaetten by een en aen
malcanderen quamen. Petrus de Aliaco episcop?
Cameracensis en meer andere cosmographen scrī-
uen / dat de Schelde altijt in vlucht en loop wt Dē
cardien ghenomen heeft / en duer diuersche steden
vā Dīcardien / desgelijcx door die stede vā Doornic
ke loopt oft vloeyt / duer Vlaenderen tot verschey-
schepden plaetten / desgelijcx duer Brabant voorbī
Hantwerpē / sinen cours nemende tusschē Brabāt
en zeelant / hē also sprepende duer dye eylandē vā
zeelāt oost en west / en sichten heeft hē rīchtē duer
vlieten oft weelen gespreyt / van zeelant nemende si-
nen cours oft loop tot in dye zee alsomen daghelijcx
sien mach.

Joannes Borsalus scrīft / dat doutske vloet wa-
ter vā zeelant Tschelt was / en dwater datmen den
Hont noēt / welc wt ter tijt tusschē zeelāt en Vlaen-
deren vā Tschelt inde zee loopt / daghelijcx grooter
breeder / wijder en dieper geworden is / sichten dat
die dupnen vande wielingen tusschē Vlaenderē en
zeelant gheschepden / in dat was ontrent den iare
negghen hondert ende. xxxvij.

Dye alder oudste cronijch schryuers van zee-
landt scrīuen dat die Schelt voor by Hantwerpen
tusschē Brabant en Romerwale altijt duer zeelāt
hē in diuersche plaetten gheschepden heeft / en also
inde zee sinē cours oft loop ghenomen / voor by den

In zeele ple-
ghen geganzē
ende rucen te
woonen.

Dwoner van
der Scheldt
spreyt hē door
diuersche ey-
landē vā zeelāt

zeelandt ende
Vlaenderen
was annex tē
tijden vandē
eersten keyser
Otto.

Wmo dñi . iē.
L. et . xxxvij.

van Zeelandt

Soompot dē welcke soompot/ten tjdē vandē so
meynen/sterkste vā zeelāt was/maer sichten duer
inmdacien en gront braefelen vanden water ver-
gaen. En die Schelde is vā daghe te dage groter
geworden duer tſchepdē vanden dupnen duer twa-
ter dat wter zee geromen is / en van dopper water
dat leer grof en groot wt tgeberchte ghecomen is
also dat die stroomen leer sterck geworden sijn/ende
dye diepten leer wjt ende breedt.

Het opper wa-
ter ende zee wa-
ter heeft veel
diepten in zee-
lant ghemact

¶ Wat zeelant plach te sine achtervolgende som-
mige oude cronijcken. ¶ Dat. v. Cap.

Cornelius Battus scrift dat hi in warach-
tighe scriftē van zeelant gevonden heeft t
dat zeelandt ontrent Christus ons salich
makers tjdē en lange daer na; dan sco-
ren en beechē en was. En dat die Schelt ter seluer
tjt principaelste water was/dat wt Dica dien in
zeelant sinen loop oft cours hadde / hoe wi datter
veel waters wt sommige gheberchten herwaerts
romende was. Die ander waterkens die in zeelant
warē/en werden ter seluer tjt niet dan voor vlietē
oft weelen gerekent/daermen alderhande visschē
in vangende was. Hoe wel datter so grote diepten
nyet en waren alst naemaels geworden sijn. Ande-
re scrjhuē dat nader hant de dupnē verwaeyt en vā
gront braefel afgheuallen sijn duer tgroot opper
water dat van bouen wt tgeberchte ouer dese beec-
ken en schorē geuloept is/sulcx dat twater vā bep-
de siden so geweldich en oueruloedich by lanchedē
van tjden geromen is/dat die dupnen van dage te
dage minder en diepder geworden sijn/en de diep-
ten ende stroomen leer vermeerderet.

In zee lant was
bouwmoels m
dan schorē en
beechen.

¶ Die meeste
water in zee-
lant en pleght
niet don die-
ten en weelen
te 340.

¶ Vande outste eplanden van zeelant/daer som-

€

Dye Cronijcke
mitge cronijcken afschrijven. Capitel. vi.

M Ermannus Bohamus scrift dat int iaer
 naerder geboorten ons salichmakers Je
 su Christi. vij. c. en. xx. roij. clant vā Wal
 therē/ Schouwen en clāt vā Borselen de
 meeste en grootste landē vā zeelāt warē en best be
 woont/ mac r op sommige plaetsen; ynse groter/ lā
 ger/ breeder en wijder geweest danse nu (God be
 tert) yn/ hoe wel dat zeelāt dicwils vā malanderē
 gedijct en gepoldert is geweest/ duer diuerse inun
 darien of grontbraetselen/ als Corneli. Dat. scrift.
 Dupuelant/ noortbeuelant/ wolffaertsdijc/ ruytbe
 uelant/ dese eplandē (na dat wij in diuersche cronijc
 hē vīndē) yn sichten tlaer. vij. c. en. l. na der geboor
 ten Christi bedijct mertet clant vander Tholen.

Die ouste ey
 landen vā zee
 landt pleygen
 grooter ende
 breeder te sijn

Veel nyeuwe
 eylanden sijn
 der in zeelant
 bedijct.

A Adrianus Barlandus (die een geboorē zeelander
 en lector der groter vniuersiteyt oft hoger scholen
 van Louen gheweest is) scrift dat binnen sinen tij
 den in zeelant. xvi. eplanden waren / aengaeude vā
 nyewe landen oft polders/ die binnen. cc. saren oft
 meer bedijct; yn duer aengroeiinge oft aenwas
 singe van lande/ sullen wij met Gods hulpe int ver
 uolghen deser cronijcken scriven.

**Hoe dat die Denen oft Gotten Zeelandt eerst
 bedijct hebben. Cap. vii.**

Cornelius Battus/ een geboorē zeelander
 in ynnder tyt medecijn der stede vandē
 re scrift inde cosmographie bi hē getran
 scateert/ dat int iaer ons salichmakers Je
 su Christi na der geboortē. vij. c. en. lviij. de Dene en
 Gotten in Zeelant sommige eplander bedijct sou
 den hebben. Also dese oude nauolgende veerskens
 wtwijsen/ waer inne si hooghe berghe maccen/ als

van Zeelandt

men noch heden daechs voor ooghen sien mach in
sommige eylanden/bifonder in Walcheren/Borse-
le/Noortbeuelant/Schouwen/zuytbeuelant/ende
Duvelât/ op die welke bergen si vluchtende warē
met haer beestē/om haer en die selue beesten te sal-
ueten vandē water/wāneer die vloet wter zee was
comende als dwater wassende was./sulcx dat si op
die schorren noch nergens wj en souden hebbē ge-
weest/en bleuen daer op die voorgenomde bergē
met haer beesten ter tijt toe/dattet water wederom
me ebbende en abgaende was/op dat si alsdan we-
derom souden mogen dīckē/dit deden si so dicwils
en so langhe tot dat si clant al bedijct hadden/alsoe
besittende en bewonende tselue bedijcte lant/so lā-
ge tot dat si daer wt verdreuen en veriaecht warē/
so ghi int veruolch vander cronijcken noch verhoor-
rē sult/als blyct by dese nauolgēde latijnsche veer-
kens/dye meer dan vier hondert iaren out zijn.

Insula cincta salo, cui Scaldæ flumen origo
Pars est in Zeeland quam prius ædificant
Gentes Danarum restant vestigia quorum,
Has tamen ad propria compulsi hic Phrisia,
Nam tam lata fuit quam ab Elui flumine cepit
Es fecit magnum nomen ubiq; suum.

Maer ten vloeyder in vier tijt so hooge nyet alst
nu daghelix doet in Zeelandt/nae dat dye sommi-
ghe schijuen/want dat water wt der zee soo ouer-
vloedelijcken int landt nyet en quam/ouermits dat
dye gaten vander zee/so brest en wjct niet en warē
alst nu ter tijt sijn.

Cornelius Battus scrift dat oostwaerts vā De-
nemarchē veel eylandē sijn/en daer is een eyplāt in
Denemarchen/dwelcmen Zeelāt noemt/daer dit

Dye Doenen
marcken bergē
in zeelant alto-
men sijn mach

Dye Deenen
hebben zeelant
be wooni ende
eemdeels be-
dijct.

En plāch in
zeelant niet so
hoge te wjerg-
en alst nu da-
ghelix doet.

Dye Cronijcke

lant van zeelant ald' meest sinē naem af heeft wt den
welchen eplande vā Denemarcke veel volcx quam
met haer gebuerē/om dit lant vā zeelant by Vlaen
deren te bedijcken/daer wi nu af scriuen.

¶ Dye alder eerst Christen ghelooue in zeelāt
gepredict en geleert heeft. ¶ Dat. viij. Cap.

Beda die waerdige priester heeft Ecclesia
sticā historiā bescreuē de gestis Anglorū
in. v. boeckē/waer in hi scrjft dat L. Wille
boort den eersten bisschop van Wtrecht/
te Westcappelle in Walcheren ald' eerst Christē ge
looue geplant/gepredict/geleert/ghesticht/en tge
heel lant vā zeelant totten Christen ghelooue ghe
bracht heeft/welcke stad van Westcappelle vande
water vergaen is/want daert doen ter tijt stont/is
nu wel (God betert) anderhalf mijle verre inde zee.

*D. Willeboort
vrest in zeelāt
het gheloue in
Christe Jesu
alder eerst ghe
predict.*

En dese heplige man sinte Willeboort voorgeuoēt
sterfna der geboorten Christi. ¶ ¶ ¶ ¶ ¶. ¶ ¶ ¶ ¶. ¶
iaer op den seuensten dach van Nouember/ als hy
dat bissdō van Wtrecht hadt berecht en geregiert
ourent. ¶ Liaren/en zjn lichaem wert gebracht en
begrauen in een clooster van sinte Benedictus oot
dē/gelegen op die Noelele int sticht vā Triere/dat
hi bumen sinē lenē hadde gesticht en ghesundeert.

¶ Vande outste hauenen ende diepten van zee
landt die nu meest vergaen zjn. ¶ Dat. ix. Cap.

Die veranderinge der diepten en hauens
zjn leer quaet om scriuen/ouermidts dat
in zeelant dicwils alle vstich oft hōdert
liaren verlopen gecomen zjn/duer inun
dacion oft lantbreekinghe/waer duere dye stroo
men verlopen als dicwils in onsen tijden geschiet
is. Die vermaerste hauens en diepten daer die cro

van Zeelandt.

rijcken afschriuen zijn meest vergaen/om datte so
dieoghe en ondiepe gheworden zijn/ sulcx datte by
lancheyt vā tjde tot dnerliche plaetsen toe gedijct
zijn. Alst blyckelich is int lant van Schouwen in zee
lant ontrent dat Cartulers clooster Spon genoët/
ende elders ontrent Ziericzee.

En waer hier voormaels gheen diepten oft ha-
uens en pleghen te wesene/daer zijn nu die diepste
hauens gheworden. Men leest oft men beuint niet
dat in Walcheren ouer. cccc. iaren eenighe groote
schepen quamen/oft datter eenighe grote hauens
waren dan ter Slups in Vlaenderen en te West-
trappele in Walcheren/ dwelcke sichten (God be-
ter) vergaen is / achteruolghende dpe oudste zee
rechten/dpe meest houden en luyden opter Slups
ende Westtrappele.

Sommighe scrijuen dat Steenberghe een gro-
te vermaerde soopstadt plach te wesene / so datter
veel schepen arrineerden/die t gat vander goe ree/
(die welke doen ter tijt dpe beste ree was) inqua-
men/maer nu gheheel ende al vergaen is / en daer
dpe principael diepte plach te wesene/is nu die On-
de tonghe/Somerdyck/Merhermisse/ende ander
landt. &c. En daer zijn meer ander polders bedijct.

Inghelijcx leestmen dat Drepsichere / dwelcke
doen een eplandt ende polder op hem seluen was/
en meer dan ouer. c. iaren mede gedreuen heeft/dat
doen ter tijt die principael hauene was/daer de ste-
pen vā Ziericzee wt liepen oft voeren/wanneer si
begheerende waren oost oft west te zeplen / Maer
is sichten weder om bedijct/allmen metter hulpen
Gods noch hooten sal.

In de oude cronijckē vīndtmen bescreuen dat de

Die oudste en
vermaerde ha-
uens vā zee lant
sijn veel ver-
gaen.

In walcheren
en plach geen
sonderlinghe
diepte te sijn.

Die oudste zee
rechten vā zee
lant luyden al
der meeste op
Westtrappele.

Op out Dypel
scheepplach en
schoon hauens
en grote diepte
te sijn.

Dye Cronijcke

admirael van Brancrjcke duer Noortgouwe met veel schepen voor Zirinjee quam teghens graue Swpe.

Brouwershauen na dat wij in sommige cronijcken ende ghescrijften bevonden hebben / plach een hauen te welen / daer dat meeste bier wt Hollandt inne quam / waer af dattet sinen name ghecregen heeft / dwelcke was eer dye stroomen ende waterē int lant so groot quamen. Ende in dien tijden plach men selfde bier dat wt Hollandt te Brouwershauen aenquam / met schuyten oft riepne scheepkens ouer die veerkens vanden eplanden te brenghen / Hoe weldatter nochtans gheenē sonderlinghen vaert binnen den lande van hueden oft coggeschepen en was / alst op den dach van hupden is . Ende aen brouwershauē is veel voorlants aengegroept ende ghewassen sichten dien tijt.

Men beuindt in sommighe oude handtuestē oft priuilegien by dineersche grauen ende heereu van Zeelandt den steden oft dorpen ouer . CCCC. ia ren ghegont ende ghegeuen / inde welcke handtuesten ende priuilegien van Naefwater ende Hedenzee gemencioneert wort / twelcke van geleerde ende ondersochte mannen van Zeelandt gheinterpreteert wordt / dat dye handtuesten ende priuilegien te dien tijden ghegont ende ghegeuen / gheen sonderlinghe groote schepen in Zeelandt en quamen / dan ter goeree / inden Biele / ofte in Noortgouwe / want Tweere gat oft dye wielinghe doen ter tijt so wel niet bekend en waren / om met schepē in te comen / als men inde grote cronijcke vā Vlaenderen / bpsonder sien ende lesen mach.

¶ Vanden principalen oorspronck der steden.

Op houtsers
handt plach het
meeste bier wt
Hollandt te co
men.

In walcherē
en pleghē son
derlinge geen
grote schepen
te comen.

Cornelius Tacitus een vermaert hysto-
rie scrijver vanden Romeynen beschryft
meest wat sommighe Keyseren in duyst-
landt bedreuen hebben / ende hoe Clau-
dius den Keyser int wout sonder ghen-
den gheweest soude hebben / welcke wout vanden

sommighe ghhouden wordt voor Hollandt / Zee-
landt ende Vlaenderen. Ende dat Claudius ope
Keyser sekere casteelen in Hollandt ghemaect sou-
de hebben / achteruolghende die cronijcken vā Hol-
landt.

Andere geleerde suspiceren wt den namē der ste-
dē van Zeelāt / dat de Romeynē sommighe fortressen
en casteelē van zeelant gemaect soudē hebbē / van
den welckē ope sommighe vanden watere vergaen
sijn / ende vanden sommigen sijn sichten stedē ge-
maect / als men sien mach by Niddelburch ende Ro-
merwale / welcke nu steden gheworden sijn.

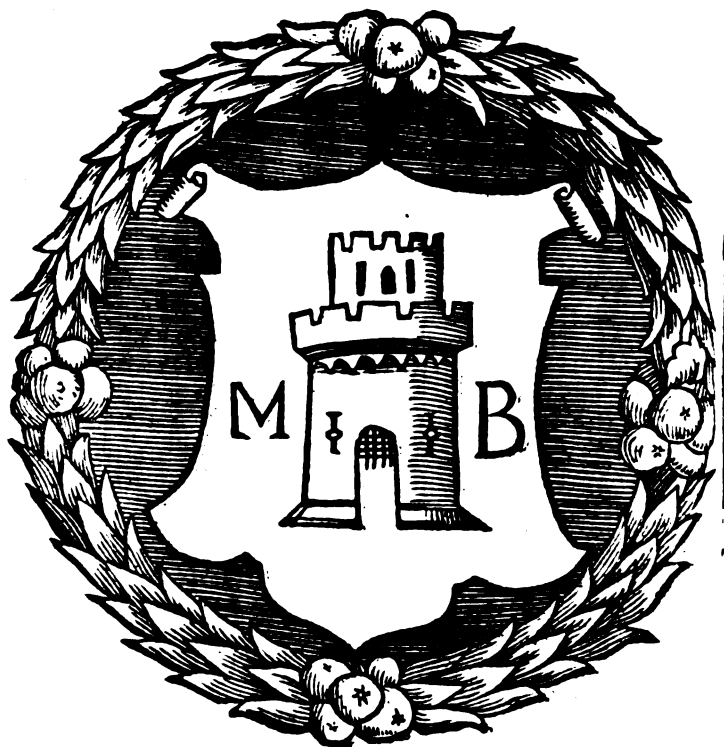
Die Romeynē
nē hebbē iorn
migte kercke
castelen in zee
landt ghadaet.

Andere scriuen datter een forteresse oft stercke in
zeelant plach te wesene / die vanden Romeynen ge-
sticht ende ghetimmert was / genoemt den Room-
pot / ontrent den welcken Roompot Ischelt hē oost
ende west sprejde. Naer is nu ouer die.ccc. iaeren /
duer die groote afbrekinghe des lants vander zee
vergaen / sulcx dat den Roompot nu ter tyt niet dā
water ende zee en is / ghelycmen dagelick sien mach
dat alle ope schepen die van Oosten oft Westē I si-
ringzee wter zee comen / si int wtwaren / oft int inco-
men den Roompot duer moeten passeren.

Vanden oorspronc der stede van Nypelburch
dwelcke die hoofst adt is van dat eplant vā Wal-
schen ende van Zeelandt.

Dye Cronijck

MITELLIBVRGVM.

MIDDELVRCH.

Hugo Floriacensis scrift/na dat Zalant us
teplāt vā Zeelāt gesticht hadde/dat hī wē
middē int lāt eē burcht wēde makē die welt
ke hī na sinen vād Nptellus noemde/vā
welche burcht namaels een eerlike stede
gemaect wert/diemen nu Mittelburch noēt/ghelinc
men ooc inde epistolē vā Erasmus Rotterdamus le
sen mach/dat dē name vand seluer Stadt in latijne is
Mitelliburgū. Nochtans wortet vande ghemeyne
kieden in duppsch Middeliburch geheelen om dattet
middenint landt van Walcheren ghelegen is.

In sommige Italiaensche cronijcken vintmen be
screuen int generale/als die Romeynen in haer mee
ste triumphē warē dat si maer drie burgen en haddē
die seer vermaert warē/eenen in zeelāt daer nu Mid
delburch staet/den anderen in langedorch Brancrjch/
daer nu Nompellers staet/eñ dē derden in Spaeng
wien/daer nu Burgos staet. Naer hoe out dat dese
stede vā Middeliburch is/oft wiese eerst gefundeert
eñ gesticht soude mogen hebbē/en cōnen wij niet se
kers af scrīuē/wātmen huydensdaechs brieuē binne
Middeliburch vīndt dattet een dorp genoēt was. In
gelijcx isser binnen Middeliburch tweemaal groten
brant geweest/sulcx dattet stadhuys op twelche ve
le oude gesten eñ secreten vā Zeelandt warē/metter
westside vander stede verbrānde.

Ter seluer tijt vbrānt het Augustinē clooster met
half die stede. Sijnē. cc. iare daer na oft wepnich min
na dat die sommighe scrīuē/vbrānde weder tderden
deel vāder stede aende noortside/eñ dāddie/daer dal
der outste librarie doent ter tijt was/in zeelant/vbrān
de mede/mettet clooster vāden bogaerdē/dat onlācx
getimmert was/eñ noch wel hondert heert steden.
Sijnē der stede van Middeliburch heeft voormals

Middeliburch
is in sommige
Italiaensche
cronijcken be
kent.

Middeliburch
is tweemaal
verbrānt.

De Cronijckē

een burcht oft casteel gestaan / waer al men noch op den dach vā huydē die selue strate / den burch noemt Ende der stede principael wapen is noch eenen gulden burcht in een root velt.

Men vint in sommighe Vlaēsche cronijckē bescreuen als tgraefschap vā Vlaenderen en Walcheren / ammer aen malcanderē warē / dat die grauz haer habitacie ende woonstede te Middelburch pleghen te hebben.

Die grauz vā
prelantz heb
den hier woest
maels haer
woonstede te
Middelburch
ghedacht.

Andere scrijuen dat hier voormaels die grauen vā Zeelant en Hollant te Middelburch plegen te woenen in tgrauen straethē / daer nu tclooster van sbayc grauen houc staet / dat wel eer tgrauz hups oft wooninghe gheweest is.

Men leest in sommighe cronijcken dat int laer ons salichmakers. M. c. en. xxi. te Middelburch een clooster vādē reguliers monichē was die doen ter tūt blet werdē / en men stelde daer and weder in diemē noch premonstrepten noēt / die aldaer op den dach vā huydē noch sijn. Van welke clooster bi coninc Willemstijden een Abdie gemaect werdt / en seer rijckelick bi hem beghiftet. Dye kercke vander Abdie is de oude stehoofkercke van Middelburch / waer tunc vele diuerliche grauen en gravinne van Zeelant en Holland begrauen ligghen.

Op coninc Willemstijden en was Middelburch maer een woeste en onbewoonde lantstede met aerde wallen gesterct / maer sichten dat de steden vanden Slups / Brugge en out Mrennen vergaen sijn / ist van daghe te daghe beter gheworden.

Middelburch
in zeelant woest
gmaectt coop
stade in veel lā
den bekent.

Middelburch is een coopstadt die in vele diuerliche landen seer vermaert ende wel bekent is / als in Spaengnen / Francrijcke / Portugale / Enghelant / Schotland / en meer andere / bysonder om die groo

Van Zeelande.

te diepte/ en hauenē die nu daer onlāck gemaect is.

Inghelijcx om die schoone ree die by den oostdyck van Aremuen is/ als dat die schepen wt wat landen si souden moghen comen/ sonder sorghe en perijckel ligghen moghen/ sulcx dat Middelburck die principaelste hauen van Zeelandt is gheworden ende die vermaerste roopstadt/ wanter seer groote handelinge is/ bisonder van roopmanschappe dier ghedaen wert/ vanden goeden die wt Franckryche en Spaen gien comende sijn na wtwijlen van dese nanolgende latijnsche veerskens.

Classifero portu, ac fida statione, carinis

Mittelburgum nobile conspicitur.

Vrbs populo, gazaq; potens, & amabilis extris

Vix est in mundo clarius emporium.

Hoe rechte oft principael Aremuen vergaen is/ ende den oostdyck welmen nu Aremuen noemt/ de ree van Middellburck is.

Aremuen als dye sommighe scrijven is nu bycans int diepe (God betert) welck dier gront braetselen ende afvallingen vander zee gheschiet is/ daer hier voormaels een schoon ree ende hauenē gheweest is/ totter welcke veel schone schepen pleghē te comen wt dierliche landen/ want te Middellburck en was doen ter tijt maer een weel van een hauen/ ende nergens nae so groote neeringe alser op Aremuen doen was/ wele Aremuen een schoon dorp was/ daer een schoon kercke stont ende een reguliers clooster/ diwelck verstele werde/ ende werd tinden polder bider Vere ghesmdeert/ daert noch op deser wen staet.

Aremuen heeft mede sijn singulaer heeren ghe-

Ons Vermaen
is geheel doeg
grootpaccie
vergoen.

Die van Ver-
maen pleghen
haer singulaer
heere te hebbe

Dye Cronycke

hadt/vande welcke noch sommige int leue jhn / dye
vā een onde grote stāme en geslachte gheweest jhn/
en hier voormaels aen tynps vā Soessele en der Dee
re gehylyct dicwils jhn gheweest.

Die laetste en meeste afbrekinge die Nrennen ge
leden heeft/was ten tijden van heer Gillis van Nre
nuen/int iaer. M.cccc.xxxviii. Apen Nrennen oft dē
oostdijc vā Middellburck/is naer der hant seer op ge
comē en een schoon dorp gewordē/dwelche onder de
iurisdiccie van Middellburck staet/daer nu ter tijt de
principale hauene oft ree is van heel Zeelant.

¶ Vandē oorspronc der stede vā Ziringzee/welcke
die hoofstadt vā teplāt vā Schouwen is in zeelāt.

Ziringus was
die sonē vā Za
lando.

M

En vint inde Hollantsche cronhckē die wt
vele diuersche autoren gecopuleert jhn be
scruē/hoe dat Ziringus die sonē vā Zalā
do van sinē broed wt Damontien vōreuen
welende/is hi inde wterste eynden gecomen vanden
lande/om jhn hanteringhe te doene/dwelc was der
rinc moer wt die schorē in zeelandt te deluene/en in
aslichen te branden/welche aschē men siedende was
met sout water inde keeten/en also gesodē welende/
worde schoon wit sout/waer duere men seyt (na dat
dye sommige geleerde suspiere) dat Ziringus voo
genoēt de cōste vā also sout te makē int lāt vā Srou
wen eerstmael gevondē en begonnē heeft/en also jh
se int lāt van zeelant aende sout neeringe ghecomen/
twelc noch daghelic Zierizee te Romerwale/ter
Soes en op Nrennen die grootte en meeste neeringe
is van gānsch zeelandt diemen ouer. ccc. Jaeren
ofte meer ghedaen heeft.

¶ Sont inde he
son te hebē is
eerst wt Zieric
zee beghonnē.

¶ Ander e scriuē dat dese Ziringus (na wfen die stede
van Zierizee hare naem voert) hē zeer sterckhckē ter

van Zeelande.
ZIRIZYA

ZIRICXZEE

zee sonde geneert hebbē / so met visscherien en ander
zeeneeringe / en heeft aldaer een schoone woonstede

Ope Cronyche

ghetimmert ende doen maken.

*Ziringus he-
uet de stede van
ziericze eerste
ghesunderet.*

**Inde hystorie van Lotteringhe vintmen bescreuen
dat Zalandus die stede van Middellburck ghesticht
en ghesundeert soude hebben ende Ziringus die ste-
de van Ziericze.**

**Wat Ziringus oft Zierick ope stede van Ziericze
ghesundeert ende ghesticht heeft bewyisen ons dese
naeruolghende veersen / ope meer dan vyf hondert
saren out zyn / ende luyden aldus.**

Int iaer acht hondert ende negheneuertich mede /

Was ghesundeert Ziericze die stede

Si enen ope Ziringus ghenoeit was

Alsomen inde oude cronynchen las.

Doemen doctore van onser vrouwen

harts hemelwaerts begonste te houwen

Lotharius was heylre int rijke machtich

Ende hertoch van Siabant dats warachtich /

Somen vindt int clare ende wel bescreuen

Die sondaechs lettere was doen die s.

Noch gheuen daer af oock ghetuygenisse dese twee

latynsche veerskens / ope leer out zyn.

Construitur locus hic per quendam nomine Zieric

Fit post hoc oppidum nomen habendo suum.

**Dese selfde stede / hoe wel datse lange gesundeert
gheweest is / wordt nochtans eerst inde Hollantsche
cronynche bekent / ende was een stercke van Zeelant
int iaer ons heeren. M. cc. xxi. waer van die onderla-
ten haren rechten lantsherre bouen andere steden van
zeelant leer ghetrouwe gheweest hebben.**

**Men leet in gheenderhande cronynchen datse ha-
re stadt van eenigher ande vianden verloren hebbē /
hoe leer si nochtans van graue Swie van Vlaende-
ren beleghen waren / en hoe veel bloets datter voor
Ziericze te dier tijden ghestort was / nochtans ble-
uen si haren heere ghetrouwe totter doot toe.**

*Die van Zieric-
ze hebbe heer
lames heere al
out getrouwe
gheweest.*

Van Zeelande.

Is dat si noch op den dach van huyden tot een teken voeren eenen rooden schik met eenen swarten leeuw daer inne.

Men bevindt bi warachtighe scriften / gemerck ende oude sabrycken / dat die graue van zeelant hier voemaels binen Zirinczee een schoon casteel ronts omme wel beuurt ghehadt hebben / daer si haer residentie hielden / warmer si binen die stede quamē / twelcke metter tijt vgaen is / op de welcke erue noch op den dach van huydē staet een huys daer de burck graue sijn hooghe vierchare houdende is / welke plaette noch hebē soaerhs sgrauen hof genoēt wort / ende leydt by dmarct velt achter die monster kerke.

Inghelijc vintmen in sommighe Fransche ende Vlaemische cronijcken / dat die van Zirinczee die meeste schepen van dese neder landē ter zee varende hadden die doen ter tijt ter hanenen quamē in outdriplschere / daer na opte hauen van westen schouwen / ende naemaels op Bordendamme / maer dpe schepen zijnde al quijte geworden duer quade fortune der zee sulc datter .xviij. groote schepen inde zee op een iaer bleuen met volcke ende al datter inne was.

Die van zeelant
zeer plegen dpe
meeste schepen
van dese landē
ter zee var ende
te hebben.

Zirinczee is dpe outste rijcste stadt van zeelande die haer seer gheneerende is met visscherie / lantmeeringe / soutneeringe / om wit sleyn sout vā grote siedene / daer se menige grote huyden en heeten toe hebben inden welken men sout siedende is. Inghelijc hebbē si noch de meeneeringe / daer veel luydē mederijcke oft vijster gemaect wordē / want se groot gelt kostende is eerse geplāt / gewiet / gedoluen / en in sacke ghebrocht wort / waer toe grote huyden ende stouen gheoordneert sijn.

¶ Wandē oorspronc der stede van Komerwal in zuydthueland.

Dye Cronijckē

Uannes Sorlahus wylt werckē van zanten burch met meer and geographi noemē de se stede Romers wal/ ofte Romers stercke/ waer wt si suspiceren willen en vmoeden/

Die Romey-
nen plege een
stercke oft for-
telle ontrent
Romerswal
te hebben.

dat ten tijde van Julius Cesar dye Romeynen daer ontrent een fortreffe oft stercke ghehadt hebben/ die daer gemaect was om dē capitayn vā Sabāt Duon Antigon genoēt alsmē leest in Cōmenta. Cesaris lib. 4. mede te bedwinghē/ om dat Sabāt dese voornōz de stede so nabij lach/ sulcx datter maer Tschelt tusschē en liep/ daer Sabāt en zeelāt mede geschepdē wordē. En dese stede van Romerswal voert een sweert in en root velt voor haer wapen/ waer wt men suspiceren wilt dattet een vandē outken en sterckste steden van zeelant geweest is. Die sommige sijn vā een and optnie maer luyt seer fabuloos/ aengaende vanden spronc deser stede/ seggende/ dat dese stede hartē naz soude hebbē van eenen weel/ die daer ontret plach te wesen/ daer nu de kercke staet/ viden welcken weel eenē man woode/ Kerpmer genaēt/ die daer eerst soude begrepe en begomen hebbē te strichten dese stede en daer een ghemeynte te vgaderen/ waer van dese haren naem soude hebben Kerpmerweel.

Kerpmerweel
plach ontrent
daer nu dye
kercke staet te

Dese stede wort in de Hollantsche cronijckē behēt int jaer. M. cc. en. xxx. Inghelijcx trasteel oft slot van plaisirance/ Todijckhe genaēt/ wiens heeren oft iōckers hier noormaels heeren vā Romers wal plegen ghe naēt te worden/ en bōmen dese stede gegoet waren. Maer naest die. cc. iaren en meer heeft de grane van zeelant die selue stadt beseten en hem toebehoort.

Dese stede plach hē seer sterckelikhē te geneeren/ so met keetneeringe/ meeneeringe en lantneeringhe/ waer af si maer een behoudē en heest/ te wten/ dye keetneeringe vandē witten soude te makē. En de sel

van Zeelandt

ne stadt is bi menschē gedenckē seer gedestruuert ge
weest vāden brande. Mer int iaer. M.cccc.ēn. xxx. is
dese voorgenoemde stadt bi na geheel en al v̄druuen
geweest/mer veel dorpen/want alle die dorpen met
crasteel vā Todijc/met alle die boomen en bogaerdē
daer ontrent in dese laetste vloedē getrundeert en in
gelopen;ijn/sulcx dat te beduchtē is indien clāt niet
bedijct en wort/dat die ingeletene ten laetsten de ste
de sullen moetē rupmen en desolaet laten bliuen.

Dat crasteel vā
Todijc metten
schoonē booms
gaert sijn on-
lanck dier in-
undacien ver-
gaen.

Vander stede vander Tholen.

De stede vā Tholen wort onder die out-
ste steden van Zeelāt gerekent/hoe wel dat
se aende Brabantische side gelegen is.

Men vindt bescreuen dat dē tol van zee
lant daer plach te ligghē/daert noch den naem Tho
lēafvoert/en dattet de outste gepreulligeerde stadt
vā zeelant geweest is. Maer heeft veel diuersche hee
ren gehadt/want hier voormaels heeft se ond de gra
uen van zeelant geweest/daer na ond graue Jan vā
Henegouwe/grauē van Beaumōt vā Solops/die
de sehue stadt seer dede verbeteren. Ende fundeerde
daer in een collegie vā Canonijcken dier noch huydē
op den dach is. Maemaels is dese stadt weder onder
tgraefschap van zeelant getomen/en tis een proper
landtste deken/twelc hem seer wel geneerende is/so
met lantmeeringhe en met mee te bereyden.

Der Tholen
woyt onder de
outste stede vā
zeelant ghere-
kent.

Vanden oorspronck der stede vander Goes / in windbeuelandt ghelegen.

De cronijcken vā Hollandt die alcht amper
den cronijcken vā zeelant geweest hebben
en maken geen mencie sonderlinge vanden
oorsprōc der stede vā Goes. Mer die zō-
mige scriuen dattet een beecke ofte schoot plach te sijn
en daerom plegen si veel gansen en beest en te houdē.

Dye Cronijcke

diemen aldaer vet makende ende mekkende was.

Ter Goes is
een proper lan-
tich lantstede
ken in zuyde-
uclands.

Goes als dese tegenwoordige cronijcke begrept
was/was een stedeken seer proper en lustich ronts
omme met boomen en boomgaerden beplant/daer
die inghesetene hē seer wel geneeren/met de neertin-
ge der keeten/om sout daer in te berepdene met mee-
stouen/dacmen de selue mee in berept/en noch met
lantneeringhe daer mede dat hem seluen seer genee-
rende ende vchelpende is.

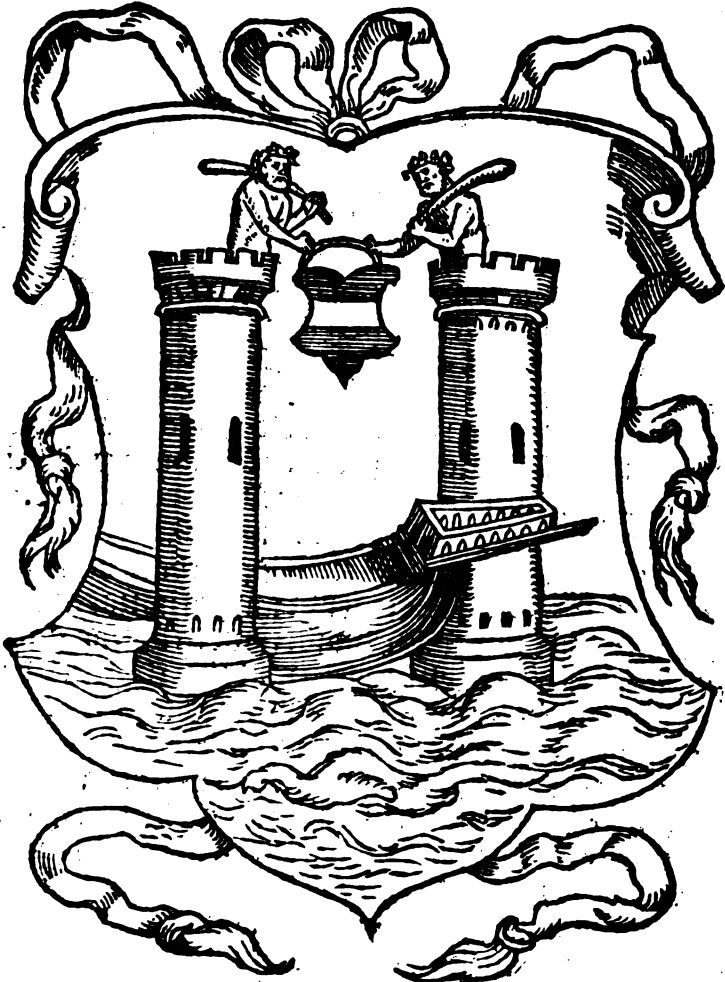
Int iaer ons Heeren. M.ccc. en. ij. wert Goes inde
cronijcken bekenet/sulx dattet van sommige een ste-
deken vā andere een slot genoēt wort. En men vint
bescreuen dat die Seyerische heeren dye voormaels
grauen vā Zeelant souden geweest hebben dit stede-
ken sekere prouilegien en vryheden vā iaermercken
weeke marcten souden gegont en gegeuen hebbē/
mits datse alle de dorpen vanden lant ontrent haer
hebben om aldaer ter marct te comen.

Van sommige stedē die haer partiaulier heeren
hebben/En eerst van Sinte Martens dijk.

Die stede en clant van Sinte Martens dijk
is bedijct gheweest vandē Borstellicke hee-
ren metter zuplen/dye aldaer haer meeste
residencie gehadt hebben/ op thups dat si
hler voormaels dedenmakē / twelcke seer frap ende
plaplant is. Van welcke heerē oorspronc hler na wat
vuolgen deser cronijckē breeder gescreuē sal wordē.
Tstedekē vā S. Martēsdijk is een proper lantstedekē
daer af die ingesetene haer seluē generē met mee en
lantueeringe/inde wekke stadt heer Floris vā Borst-
sele metter zuplē die tot ;ijure gesellinne hadde vrou
Margriete van Berghen opten ;oom een canonijck
ghefondeert ende gesticht heeft / ende seer rijkelijck-
ken begaeft in sinen tijden.

Clant en dye
stede van Sinte
Martens dijk
is bedijct ende
gesondeert vā
die Borstellicke
heeren.

van Zeelande
VERIA

DER VERE

Wanden oorspronck der stede vander Veere
in Walcheren.

§ 6

Eere heeft sinē naem als eerst gecreegē vā
 een dorp dwelck Campen genoemt was in
 noortbeuelāt gelegē/ dat (God beter) sich
 kent tiaer. M. cccc. en. xxx. gemundeert en
 vgaen is. Men vint wt dē gescriften en oude gemerc
 ken dattet lant vāns Deere tot bicans ouer Schou
 wen en noortbeuelāt een groot voorlant al geweest
 is/ en ouer die and sīde noortbeuelāt seer breed mede
 wstreckende was/ so datter maer een cleyne veerkē
 tusschen beyden gheweest en is. Waer wt op dē dach
 van hynden van sommige geographi in Franckryck
 Camp veer genaēt wort/ met den welckē naem Cap
 ueer de selue stede wel bekend is. Maer dīt voorlant
 vāns Deere en was doen anders niet dan een schorre
 oft sandich lāt onbepoldert/ dwelc stende heer Wolf
 faert vā Borsslele tot dier tijt dede sommige polderē
 bedijcken/ en hi dede op dīt sandich landt maken een
 burcht oft casteel dat hi dede noemen zandenburch/
 op twelc mijn heere van Seuerē op dē dach van hynd
 en zyn residencie heeft/ daer hi zyn hof houdende is
 en neffens der ouē salē vā zandenburch sietmē noch
 hynden sdaechseenen hoghen zandberch liggende.

Der Kerke
 wort ghenōt
 wa darveer bē
 Campen in
 noortbeuelāt.

Die kerke bē
 sandich ploch
 die hooft ker
 ke vāns Cle
 ue te zyn.

Sūmen dese voornoemde polders die here Wolf
 faert van Borsslele voorgenoemt hadde doen bedijc
 ken/ wort eenen dweers dīt genaect/ en een kercke
 daer bī gesticht/ zandich ghenaēt/ de welke alrijt die
 hooftercke van Campueer geweest is en van meer
 and polders beuorden der Deere/ wāt dye pastoor
 van zandich noch iaerlicx vā diuerse siliacie ontfangē
 de is. Int voorghenoemde voorlandich schor oft san
 dich lant duer liep een cleyne welcken/ waer dwer van
 dage te dage veel volcx en visschers metter wonen
 quamen/ so dattet een visschers hpekē geworden is/
 sulcx datter een capelle getimmeret wert om dē diēst

van Zeelandt.

Gods in te doene/bi welke cappelle pleechtmen comen sien/ of de visschers wter zee duer dit weelkē quamen/waer duer men dese Cappelle op zjn zeusche kirkgan noemde den welckē naem noch huden des daechs der cappellen bi gebleuē is. En is also allenr hēs een dorp gewordē daer doe een prochie kercke in gemaect wort/ int laer. M. cc. en. xxxij. Naer int laer. M. cc. en. lviij. is Capueer een stadt gewordē met poortē en torens bemuert en beuesticht/wāt de diep te begonsten te beterē/en tweergat is allentkens wijder en dieper gewordē/so datter een schoon ree ghe wordē is/daer veel schepē zjn comen arriuerē/sulck dattet sichten na dat dis hauene vā westen Schouwen en vliete in noortbeuelant vgaen zjn/ die welke twee schoone visschers hauenen waren/ seer opgeromen en een proper stede geworden is/daer grote neeringhe vande visscherie is/als van buyssen/visschers bootē/pijnckē en vā grote scapē alscoopuaerters/na wtwijlen dese nauolgēde latijnsche veer shēs

Der Wre
wer een kotte
ghelubert
met poortē en
toren.

Cepta fui quondam quo tempore rexit Hollandos

Mascula progenies o Ludouice tua.

Traiectulq; fui primum de nomine Campe,

Sicq; ego Zelando nomine Vera vocor

At nunc commoditas portus, statio facilisq;

Me faciunt celebrem multa per ora virum.

Me quoq; nobilitat piscatio piscis haringi

Multos prelata conditio nō beans.

¶ Hexastichon in laudem Veriē.

Multis nominibus celebratur, Veria quamuis

Non multa oppidulum iugera connumeret

Mercurius dexter, dexter Neptunus & ipse,

Nempe huc diuitias mittit yterq; suas.

Præq; alijs florens generoso principe, magna

Cum laude attollit sidera in alta caput.

¶ Vande stede van Vlissinge in Walcheren.

Dye Cronycke

Engaende dē orsprōc vand stad vā flessinghe/en comē wij niet sekers gescriuē/waer vā dese stede Flessinge genoēt is/ dan sommige scriuē en leggē/ dwelc seer fabuloos luydt/dat int iaer nader geboortē Christi. vi. c. en. xx. ten tijdē dat S. Willeboort int leuen was / en hadde te Westrappel dat heyligh Euangelū en geloue christi gepredict en gheleert/en hi quā doen op een woeste plaetse daer veel ongemaniert volcx woonde / en hi predichte hē lieden daer/maer si en wouden zyn predicatie niet hooten/doen ghinc die heylige man Wilhebrordus vā daer met zyn discipulen/en liet daer een flesse/noemende daerom dese plaetse flessinghe / om dat hi zyn flessche daer gelatē hadde/en sichten dien tijt is dese plaetse Flessinge genoēt geweest. En daer af voerense noch een flesche in haer gemeyn wapen Doorder en vinden wij niet sekers weer dich om scrijuen/dan dat flessinge hier voortijts een visschers hieken geweest is/daer veel visschers plegē te woonen en was tweer hē daer men in Vlaenderen ouer voer/ alst noch is/mer sichten dat Westrappele so seer vergaen is/en die hont daer men ouer na Strabat vaert so ruyme en diepe gheworden is/ heeft diepte voo flessinge van dage te dage beter en ruymmer gewordē/somen huydē daerchs noch sien mach dat voo de selue stede so felle water is/ alst tot eenighe plaetsen in heel Zeelandt is.

Wissinge wort inde cronijcken behēt int iaer. M. ccc. en. xcv. het heeft nochtās langhe tijt eē gepreuilgeerde stede geweest/hoewel dat si geen stercke ghadit en heeft/danse binnen. xl. iaeren herwaerts met poortē/vesten en wallē seer gesterct is. Daer af heet Adolph vā Bourgoingnen/Heere vā Beuerē/vander Deere. ac. den eerste fundateur gheweest is/ dat

Den noem der stede vā flessinghe is seer ouermer seer fabuloos.

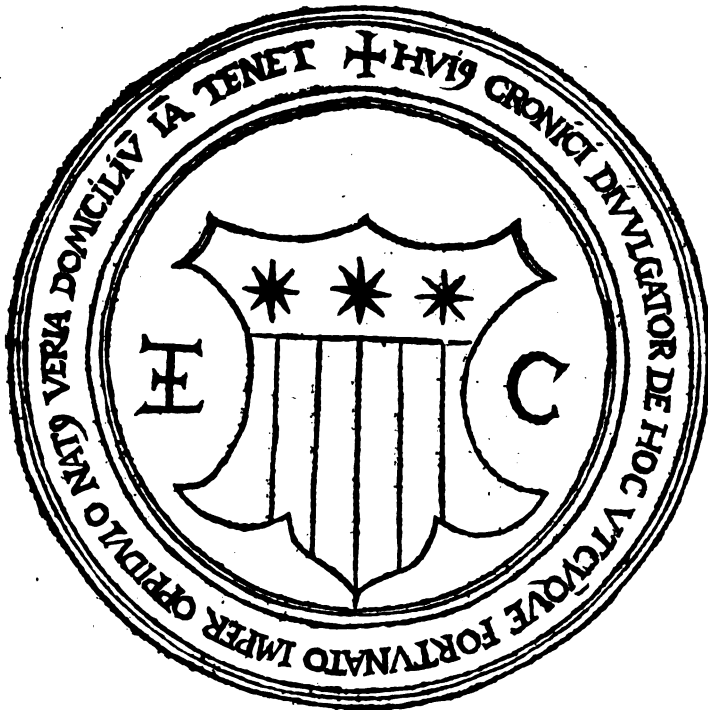
Wan flessinge daer men een veer ouer nae cloue vā blaen desen.

Flessinghe is onlanckbreuē met poortē en wallen ghemect.

van Zeelandt.

nis optē dach vā hupdē een seer stercke stede ghe wōdē
dē is/daermen grote roopmanschepe doende is/aen
gaende vā harinc/ vā vissche die daer groot en grof
brocht wort bi so menighen lasten/ sulcx datter veel
rooplieden wt diuersche landē cōuersende sijn/ om
desen harinc oft vissch te ropene/ die dan in alle landē
gesonden wordt/ Delghelijcx isser een groote vaert/
bysonder op Enghelant ende Francrijche.

CORTKENA

CORTGENE

Dye Cronycke

Vanden oorspronck vant stedeken van Cortgene in Noortbeuelandt.

Heer Philips
van Borstle/
heer vā Cort-
gene heeft die
stedekē gesan-
deret.

En tijden van hertoch Willem van Beve-
rden. rrrth. graue van zeelant / was een
soncker Philips vā Borstle genoēt die vā
der lmaige oft stāme der Borstelsche hee-
ren was / en was rētmester generael van bewester-
en oosterchelt ouermits dat hi veel ambachts ende
heerschappien in Emelisson / in noortbeuelant / in zee-
lāt en elders hadde. Siende die seerwel gelegētheyt
mercken / en vryheden vā Emelisse hadt hēt gheerne
vande heerschappen gecoft / om een stedeken daer af
te maken / totwelcher meyminge oft begeerte / hi niet
toe en heeft comen geraken / sulcx dat hi ghinc sollici-
teren aenden graue vā zeelant om eenige liberteytē
en vryhedē te mogē vercriggē / om een stedekē te fon-
derē en op te makē / twelck hi vande graue vercregē
heeft. So isser eenē schonē aenwas of schoer aen noort-
beuelāt geweest / twelcke hē seluen toebehoorde dat
hi dede deluen en grauen om steen daer wt te makē /
en vanden seluē steen heeft hi de vesten en poortē vā
een stedeken ghemaect binnen eenen iare / daermen
seer neerstelijcken daghelicx hupsen inne timmeren
de was / en wort ghenoeemt Cortgene / om datter een
cleyn v̄gaderinge in was / en om die corte tegenheyt
Naer eerteen volmaecte stede was / en dye kercke
ghetimmert wort / so hielden si die daer te Cortgene
woondē / haer prochie kercke int dorp vander Welle
dat daer bi in noortbeuelāt lach. Een iare na dat dit
stedeken getimmert was aldus / so verbranden alle
die hupsen binnen dit stedekē van eenen barouē / die
welcke hupsen wederō opgetimmert worden / durt-
tbehulp vā heer Philips van Borstle haren heere /
sulcx dat hi zyn gemeypnte met gelde daer toe hiep /

Cortgene
weret op eenē
schoonen aen-
was en noort-
beuelant ghe-
timmeret.

Corte na dat
Cortgenē ghe-
timmeret was
in 16 werckjāt.

van Zeelandt.

behoudelicken dies en woude hi niet datmen binnen
dē vesten vā tstedeken vā Cortgene meer barouens
stellē soude. Coorts daer na dete de voorigenoēde here
Philips vā Borstle here vā Cortgene eē proper ca
steel maken en een prochie kercke / daermen daghe
licx dpe seuen ghetjden in singhende was / die hi seer
rijckeliken begaefde.

Tstedeken vā Cortgene wordt begommen ghetim
mert en volmaect int laer ons Heerē. M.cccc.en.rvij.
en inuonderde dē.ij. vloet weter anno. M.ccccc.xxvij.

Hoe die eplanden van zeelant genoemt wordē /
en hoe si eendeels verlopen en vergaen zjn / en
de weder aenghegroept zjn.

Adrianus Barlandus een geboerē zeelāder
en lathinche lector inde vniuersiteyt van
Louen / heeft gescreuē int lathnevāde gestē
en princē van dese nederlandē / ingelichx vā
sommighe eplanden en steden van Zeelandt.

Na tgetuygenisse vā sommighe oude eerbare lieder
en scriffen / Ingelichx na oude gemerckē en schepene
briue zjn die eplandē van zeelāt aen sommighe plaet
sen vandē watere af gebrochē / die namaels weder om
aengewassen oft aengegroept zjn en weder bedijct
En ghemerct dat onse voorlatē so slap oft negligēt
int scriuē geweest hebbe / en heeft ons nyet mogelijc
geweest / dat wy die saren oft tijdē recht wel hebben
comen vīndē. Maer wy lieden hebbe die so na bi ge
bracht na ons beste vermuegen / so veel alst ons mo
ghelijc en kennelic was / allmen int veruolch der cro
nijkemwel sien sal.

Ter auontueren dat onse voorlatē so negligēt ge
weest hebben / is die cause vand' afuallinge en desola
tie vāden lande geweest. En wederō die aemvassin
ge is dicwils onseker geweest / die seer dicwils in zee

*Zeelandt is in
sommighe plaet
sen vandē wa
tere af ghebro
chē / die namaels
weder aenghe
wassen zjn.*

De Cronijche

VIVAT FAVSTA
AC FORTVNA-
TA ZELANDIA

ZEELANDT

van Zeelandt.

lāt geschiet is/en is n; wel mogelic te scrinē waer door
eē gemeyn spreek woor̄t geromē is/datmen in Bra
bant en̄ andere plaetsen segghende is.

Zeelandt gheen landt/ic houdt met tē heycant.

Walcherē is dat outste eplant vā Zeelāt / waer in
begrepē sijn drie schone stede/ als Middelburch/ tūp
ueer en̄ s'lelinge/ met veel schone dorpē en̄ heerliche
den/ als Sode lof schijnbarr is/ liggende met dupnē
aende watere/ gheic hollāt en̄ Vlaenderen doet / en̄
is aen die ande side met dijkē beschudt tegē s' water
maer tū seer afgebrokē / bysond aende side vā West-
cappel dat tweemael ingedijct is/wāt oudel West-
cappel nu verre int zee leyt/ daermen dagelick die visch
vangende is/maer die laetste inlage dattet binmē ge-
dijct was/en̄ is noch geen hondert iare geleden/daer
breetter nu alle daghe meer af/so dattet met houten
kisten ende steenen voor gemaect is/daert by onder-
houden ende weder staen wort.

Alengaende de polters benoordē der Deere sijn bin-
nē vier hondert iaren bedijct/ als noē gelept is/daert
nu vā dage s' dage seer afbreec/ twelc mē met grote
costē restiterē moet o tāt se houdē. Out Mreumē en̄
tlooster datte Moutier en stont/ sijn mede vā gront
maer seer afgebrokē. En̄ ouer lxx. iaren bract so seer
tusschē den oost dijt en̄ der Deere inne/datmen daer ee-
nen dijt innewaert leggē moeste/ genaēt het vinger-
linē/twelc noch dē naem behouden heeft/ Maer sich-
tent istusschen den oost dijt en̄ der stede vā dē Deere/
so groten schot ende lant aenghegroeyt/ ende dage-
licx noch meer aengroeyende is/so dattet te vermoede-
den is/noch soo groot te wordene/dattet hem seluen
strecken sal tot aen dpe Mreumē tliche poorte der ste-
de vā der Deere.

Outrent Weltinghe ende Blissinghe placht ooc

Wagium.

Walcheren;

Walcheren is
dat schonste
eplant vā zee-
lande.

Die polters te
noordē der De-
re sijn binne
vier hondert
iaren bedijct /
en̄ by lxx. iaren
dijct af.

Outschē De-
re men ende der
Deere is gro-
te aenwastin-
gē vā lande.

Dye Cronhckē

mede leer af te breken/dwelc met groter dilligentien en crachten van rhylen hoofden en grote steenen die men daer leggende is/wederstaen wort.

Schouwen.

Schouwen is een vandē ald outken eplanden vā zeelant/liggende mettē dypnē aent dwater/ghelijck Walcherē doet. Dit lant is tot vrscheyden plaetsen af gevallen en gebrokhē vanden watere ghelijc by Sor

Clant van Schouwen is een vāde oudt de en schoonste eplandē vā zeelandt.

dendāme/daert nu weder seer aemvaelt/by yptherc-ke daert noch dagelic seer afbreeft. Hier voormaels is ontrent ypthercke weteen wijl lants streckende na noortbeuelant bytē gedijct/sulcx dat doen ter tijt twater also nauwe en enghe was tusschen noortbeuelant en ypthercke dat die vrouwen vā bepten sīdē malkanderē den boctoc overwierpē/wāneer si haer cleeren wasschende warē/twek nu niet dan een rupme zee en is. Ypthercke is weder vingelept/ende is aendē meuwen dīc so diepe dat die lantliedē sorgen dat men clant vā Schouwen dweers dner sal moettē scheidē. Maer aende and sīde noortwaerts/so water hier voormaels veel schoon landts bedijct/als noort

Nota.

Ontrent ypthercke by het dlandt daglic linc.

gouwen en clant van diepsschere/twelck schouē waren/die hūmē anderhalf hondert iaren daer aen ghegroeyt en gewassen warē / dat nochtans te vorē een rupme zee hadde gheweest/daer de scheidē vā Zieric zee in pleghē te comen en benoorden ouer mapen by dat schoorepers genoēt weder wt te varē. Ontrent Diepsschere beghīntet weder o seer in te breken/van grontbraeckelē. Maer die polders vā Noortgouwen en hebbē geen noot/want se seer vastelic bedijct sijn.

Noortgouwen is voormaels aent lant van Schouwen te dīc.

Ontrent Bronderschauen sijn veel polders onlant bedijct alsoot schijnbaer is.

Dit vā diepsschere beent weder ooyt geschackelē.

Wolffaert dīc is een seer out eplant int cronhckē van Hollādē bekenet/ int iær. M.c.lxxxviii. sulcx dat doen alle die eplandē van Zeelāt inuindeertē/ Wol-

Wolffaert dīc.

fflaert dīc is een seer out eplant int cronhckē van Hollādē bekenet/ int iær. M.c.lxxxviii. sulcx dat doen alle die eplandē van Zeelāt inuindeertē/ Wol-

saerts dijc gheenen noot vanden watere en creech.

Sommige scrinē dat dit lāt die helft meer d' plach te wese aende westside na Walcheren/hoe wel dat tet nu so clepne is/en plach hem te strecken ouer Are muen/daer doen ter tijt meer lants was dan nu tgeheel lāt vā Wolffaertsdijc groot is/op welc lāt na dat die sommige scriuen/twee schoon dorpē met twee ca steelen plegē te staen/waer af deen genoēt was Ter mupen/en dand' Sabbinge/en noch een stede die de Piet genaemt was/vandē welken wij den tozē ghesien hebbē in onsen tijden/met meer stucken van oude timmer agie/en ooc die kercke/wāt den tozē noch lange stont na dat die voorgenoemde Piet ghehūm deert was/so dat hi eerst om gheuallē is int iaer. M. tccc. xij. indemaēt vā September duer eenē groten storm van winde.

Men die West- side plach twol saerts dijc dyc helft meer de te sijn dan nu is.

Die Piere plach int iaer vā wolffaerts dijch te staen.

Merde oostside vā Wolffaerts dijc is wed een grote schor aengewassen/dwelc ten tijdē vā hertoch Jan van Seperen/oom vā vrou Jacoba bedijct en bepol dert was met idorp van hongherdijch.

Ter seuer tijt en te voren quamen die hueden ende coggelchepē int lant vā Wolffaertsdijc in dat groote weel tuschē den mpuwen dijc en dē hungerdijcken mpuwen dijc/daer se nu buyten beyde die dijchē moesten in die oosterlansche hauene comen.

Ouer Cortgenē breertet aen Wolffaerts dijc duer die kercke ebbe en grontbraeckē seer daghelijc af/ Maer aen die westside daer die Piete hier voortijts gestaen heeft/waelt weder o aen/mer ouermits dat dit lāt nu so clepne is/en daghelijc so veel grontbraeckelen heeft/ende veel lasts vanden watere lijdt / is te bedurten dat dit lant qualic om houden wesen sal/en is seer swaer voor den ingesetenen desselks lants dē dijch te houdē/want selue lant geen drie mijlē int ron

Wolffaertsdijc is dat cleynke eyland daer se te hant in see lande is.

Dye Cronijcke

de groot en is/waer af men vā outs ghemepulic seyt
in rjyme. Zuytullet en schengen lopen beyde o strēgē
Hebbē haer vmetē/willē i Volkfaertdijc noch op etz
¶ Vanden eplanden van Zeelandt die de meeste
schade vander inundacien gheleden / ende meest
lants verloren hebben.

Zuytbeuelant

¶ Zuytbeuelant dat tvermaerste/ grootte/
en tbreetste eplant vā Zeelant plach te we-
sene/daer twee proper stedē in gelegē zyn/
als s'amer swal/en Soes/ende die meeste
schoōste dorpē/heeft veel afuallinge gehadt vā lande
acnde Brabantische en Vlaemische side ontrēt Saer
lāt als dorp vā Ostende/Stuueland en s'illant/ on-
trēt die dorpē Hāswaert/ s'ieuwelāde en Theer aef
kercke heeft zuytbeuelant veel aemvallinge gehadt
binnē hondert iare/wāter s'ichtē veel dūtersche pol-
ders en dorpen bedijct zyn/als Iepnikes sandt/ende
meer andere. Men bedijct huydē op dē dach daer on-
trēt int iaer. xv. c. xlvij. eenē grootē polder de Crape
genaēt. En ouermidts dat dese eplandē alleene sand
dypnen met haer dijcken int water ligghē/hebben si
dicwils die meeste schade ghehadt bi dūtersche inun-
dacion/als wij lesen vā iaer. M. cc. lxxvij. van iaer
M. cc. lxxij. en van iaer. M. cccc. xxxvij. so datter veel
polders en dorpē te dien tijde in zuytbeuelāt inunbeer-
dē/nochtās is die schadelicste en hūterlicste inunda-
cie geweest die slāt van zuytbeuelāt othadde/int ia-
re. M. ccccc. xxx. den. v. Nouembris/wāt ten ter tijt
meex dorpē inunbeerdē/dant in alle vo ghedē inunda-
cion gedaen hadde/als die heel oostwateringe met-
ten dorpē genaēt s'oudee/Couwerue/Duinenen/Lo-
dijc/dē brouc/die Creeche/s'teuliet/s'waertswaert/
Duwaerdinge/s'illāt/Crabbedijc/Meere en in s'iu-
welāde/de welcke noch al int water en into zee. dijct

¶ Grootte en
meeste eplant
vā zeelantplach
zuytbeuelāt te
sene.

¶ Heerliche dor-
pē en heerliche
in ouerulory
den in zuytbe-
uelant.

van Zeelandt.

de zyn/en anders in bedijct en is dā die stad vā Rómer
swal allez. Int selue iaer. xv. c. xxx. inuudeer dē die ses
prochien vāde outste polders vā Sorfsele welche lant
hier voormaels eē vāde outste en meestre eplanden ge
weest heeft in re lāt bedijct was aen zuytbeuelāt / als
Mōster / L. Katherinē / Gostherche / Westherche / wol
laer dorp / dē Deuic / waer in hier voormaels de herē
vā Sorfsele haer residēcie gehadthebbē. Mer int iaer
xv. c. xxxi. indē somer werdente wed bedijct / te weten
dese voorē ses prochien / de welche wed daer na int ia
re. xv. c. xxxij. inuudeer dē en bliuē noch alle ses dīhūē
de. Int selue iaer indē somer zyn in zuytbeuelāt inde
oostwateringe veel poldē en schone dorpe begōnē te
dīckē / als Npenwelāde / Meere / Crabbēdīche / vak
kenisse / dē Brouc / Hāswaert / Tbat / Kūllāt / en meer
and schoō heerlichēdē. Int selfde iaer daer na den. ij.
Nouembis nae middernacht wast weter alsulchen
storm en hooge vloet / dat alle dese nyenwe dīckēwe
derō duerbrakē / so datter veel volcx verdranc wjē en
kinderē sonder getal / wjēs sielen Sod ontfermē wjē
En dorp genaēt ter Meere bi Schoudeehēp weter
in / so datter meer dan. l. personen bouē opt dac vand
kercken clommē / om daer op te sittē / en also haer lie
ter lijf te saluerē / die daer. ij. dagē en. iij. nachtē sonder
sten en dīnckē laten. Dit vnemende mījn heere van
Bergē / heer Vā (saliger memorien) heeft derwaerts
een schip ghesonden / om twolck haer lijf te berghen.

Cruinige met zōmige and dorpe in zuytbeuelant /
als Tbat / Jurkelē oort / en dē Agger / zyn wed bedijct
gewordē en bliuē bedijct so men sien mach gode lof.
Mer dmeestedeel vā Oostwateringe in zuytbeuelāt
vloept noch alle getij te wt en in ontrēt Rómerswale
Todīche / tot Perijchedāme toe / gelijcmē sien mach.

Dele ghelouelike personen / bysondere oude n. r.

Flam vā kop
le aen zuytbe
beuelant is te
hants triloet
door die inun
dacie.

Hoofhoer der
dranc door die
hooghe vloet
in zuytbeuel
lant.

Hetmeeste deel
vā die oostwa
teringe in zuyt
be. zelandt is
noch onbedijct

Dye Cronycke

maerde liede in zeelant suspiçeren en leggen/hadden die dijcken in sommighe eylanden en polders deser selfder tijt/so breed/hoge en dicke geweest/ alle daer te voren waren ouer vijftich iaren/ en daer ontrent/ dattet te hopen hadde geweest/ dat sommige landen so desolaet niet en soude welen/ alle nu ter tijt. Sod betert yin. Hieromme behoort men sorghe voor die dijcken te draghen.

De zeelanters
behooren sorghe
doen haer dij-
cken te draghen

Noortbeuelse

Noortbeuelant is een vandē outsten eylandē van zeelāt/dwelc sond dypnen met yin dijckē rontom int water leyt. Dit lant als sommige scrijue heeft mede veel afbrekingen vāden lande gheleden/ duer diuer sche grontbaerselen/daert nu wederom aen groeyt noortwaert ouer bordendāme. En tis so groot ghe- weest aende noortside ontrēt dorp vandē Weele/ dat ter noch drie dorpen stondē met seuen hondert geme- ten lants/welcke haer streckende waren na nyuwe Cats ouer dupuelant.

Noortbeuelant
heeft diercke
dun dacten ge-
leben en. Soms
ker gemindert

Sommige scriuen dat noortbeuelant hē byrans aen dupuelāt gestrect heeft/so datter maer te Schelt alleene tusschē en liep. Dit selfde lant was ghemin- deert int iaer. M. cc. lxxvij. op sinte Nechten dach. en int iaer. M. cc. liij. op s. Katherinen dach/en heeft ghedreue wel. xx. iaer/na sommige liede optime. Ant- re seggen dattet seuen iaer gedreuen souden. hebbē.

Wtete is gemindeert geweest en lach geheel en al desolaet/dwelc de. Stane selue siende is in propren persone selue comen doen bedijcken/makende daer een keete/ diemen sgrauen keete plach te noemen. Dit lant was so wuchtbaer als eenich lant in zeelant daer veel schoon dorpe int stonden/behaluen tsetekē vā Cortgene/als Zwollekerche/Cāpe/Wissenker- ke/Seertdijc/Welle/Emelisse/Cats/Boecke/Wee- le/met meer hpekens/die mede kercken oft cappellē.

van Zeelandt

haddē als vliete/ Hamerſtee/ Schuytſterdijc en dier
ghelijc. Maer ope als ſchadelijcke inuudacie die dit
lant opt gehadt en geleden heeft is gebuert int iaer
M.cccc.en.xxx. op ſinte Pelic dach/opten welckē ge-
heel; zeelant inuudeerde alsomen in dit dichte ende rij
me ſien mach.

Op Teenaerts auont leedt zeelant groten druc/
Solus blaest/ Septimus meest tongheluck.

En indē somer weder daer na/ anno. xxxi. ist begommē
te dijckē/ bpfond aende wyfſide ouer/ Volkſaerts dijck
daer die meeste noot was alldoen/ maer ouermidts
grote diſcordie en tweedracht met quaet regimēt en
toeficht/ (daer alle dīnck by vergaende is) bleeft onbe-
dijct/ dat alldoe wel helpelick geweest soude hebben
waer duer dingelē tlant ruyndē so si eerſtmochtē
en ſprepdē haer in alle die omlyggēde landē. Dit ſien
de die vā Cortgenen en Cats / hopende dattet blant
namaels noch bepoldert soude werdē/ hebben die vā
haer ſehen ronts om bepoldert en dier ghelijcke die
van Cats en nyenwe Cats met eenen valten dijcke.
Maer int iaer. M.cccc. xxxij. dē. ij. Nouēbris nachts
ontrent die wen quā wed een onuerborgen wint wt
den nootweſtē/ so dattet so hoge vloepde/ dat tſede
ken vā Cortgene/ en die polder van Cats wederō in-
tuudeerdē. En op die tijt vdroncken tot Cortgene op
haer bedden veel diuerſche personen beyde mannen
vrouwen en kinderen/ niet wetende vandē hooghen
vloed/ sommige ſalueerden haer lijf int hoochſte van
de hupſen klimmende/ die daer blēnē ſitten totter tijt
toe dat dwater wechgaende was/ en ope ſelſde wor-
den van daer met ſchuyten ghehaelt.

Te Cats meynden die liedē te landewaerts te ga-
ne op dē dijck/ ſiende dat den dijck aen vander ſide duer
was/ liepē ſi na eenē hooghen hyl of werf/ om tijf te ſal

Incarnate bē
der hoogher
vloed/ int iaer
1531.

Te Cats ende
te Cortgenen
verdanc veel
volck inder ho-
gher vloet in
nooptvelant

Dye Cronhike

In dien Cate
in noortbrue-
lant verdraue
tborc int plat-
te lande.

Flora.

Duuelant.

ueren/mer si werde (God betert) uefrast/so dat dwa-
ter haer so sterckelike tegens qua/datter meer dan.c
en.l.persone verdronckē/onder mās/wijfs en kinde-
ren/behaluē die int platte lāt woonden/en sichte is
heel noortbeuelant bliuē drijvende/dat seer te becla-
ghē is/alst noch opten dach vā huydē doet. Dit voor-
screuen verdriet en iammer vā dese hooge vloedē be-
hooren die Zeelanders wel ter herten te nemē/want
hij spiegelte hem wel die hem aen een ander spieghelt.

Duuelant is mede een vande outste eplandē van
Zeelant/dwelc rontsomme sonter dyknē met yjn dyc-
ken int water leyt/dat mede veel lants ouer die yps-
side en westside ontr ent thjken van Dianen en west-
waerts by Ouderkerckē duer grontbraecselē vlozē
heeft. Maer aende oost en noortside heeftet veel aen-
massinge van schorē en lants weder ghehad/want
daer ontr ent diuersche polders met twee doypē/als
Dosterlant en beoostduuelant bedijct yjn. Duuelāt
na dat die sommige scriuen heeft aende ypside seer
groot en breet geweest/so datter landeken vā staue-
nisse bicans aen plach te stretchē. Maer theeft grote
schade inte voorscreuē vloedē int iaer. M. cc. lxxxvij.
en int iaer. m. cc. xij. gehadt/tot welke tijt veel lāts
van Duuelant en Stauenisse buyten ghedijct wort.

Duuelant heeft
veel aen waf-
linge van lan-
de aende noort-
side.

Int iaer. M. cccc. ix. in mdeerde landekē vā Sta-
uenisse/dwelc sichten dier tijt niet bedijct en is ghe-
weest/het was een cleyn landeken.

Int iaer. M. cccc. xxx. den. v. Nouembrijs/ruunter
de tgeheel lant vā Duuelant/behaluen eenē polder
sheer Janlant genaēt. En doen vielder een proper
cappelleken om opten dyck ouer Zieringee/op gou-
we peer met dertich heersteden / twelc inden storm-
vanden eersten getijde was/ en den dyc dreef mettē
water wech. Int iaer. M. cccc. xxxi. wort Duuelant

van Zeelandt

weder beuericht op sint Aimen dach duer grote dili-
gencie en neersticheyt vanden hooghgeboren heere
heere Adolph vā Bourgoingnen/ heere van Beue-
ren. .r. maer gouwueer wort buyten bedijct.

Duuelant woert
beuericht ende
bedijct door
hulpe van die
heer van beue-
ren.

Int laer. .M. cccc. xxxij. vloepde Duuelant weder
inne/ met dmeeste deel vandē lande/ die vier bannen
als Oudekerche/ Nieuwekerche/ Cappelle/ en Got
landt/ Maer die van beoostduelant vā heer Jans
lant en van toosterlāt/ worden binnē ter seluer maēt
weder beuericht. Inde vasten daer na als Keynerus
Snop doctoer in medecinen scrjft/ quā heere Adolph
vā Bourgoingnen/ heere van Beueren voorin we-
der seluer in persone aldaer bliuende tot dat lant be-
dijct en beuericht soude wesen/ geen gout/ gelt noch
sihuer sparende. En sijn daechs voor Dincen/ wordt
slant van Duuelant beuericht en toeghedijct/ dwelc
nu (Gode lof) so vruchtbaer wederom gheworden is
als eenich landt in Zeelandt.

Westuome oft lant vand' Soeree is een eplande
ken liggende ouer slant van Scouwen/ recht ouer
Stouwerthauene/ daer een stedecken inne is genaēt
Soeree/ liggende metter eender siden aendē dupnē
aen danō siederōsom int water bepoldert/ dwelc bin-
nē .l. jaren. xliij. .r. gemetē groot gheweest is/ maer
en is nu niet bouen. .ri. .c. ghemetē groot/ dwelc onder
die limiten van Zeelant mede gherekent wort.

Westuome.

Clāt vā west-
uome heeft
veel lants ver-
lozen.

Oostuome welc ald naest westuome gelegē is
wort onō Hollāt gerekent/ daer den Bieler die hooft
stadt af is/ welck eplandt leer groot is.

Oostuome.

Men vint in eē oude cronijcke wel. .cc. jarē out we-
sende/ te Cloetinghe in; nytbemelāt bescreuē / dat dpe
stadt vandē Bieler een zeeulche stad gherekent is.

Philippus lant / was een eplandeken onlanx vā
heer Philips de bastaert vā Bourgoingnen bedijct.

Philippus lant

Die Cronijcke

twelc liggende is ouer sint Minne lant/ en beoost du
ueland/ een proper polderken met een schoon dorp
daer inne/ genoēt **Philippus** lāt/ dwelc een seer goet
vruchtbaer landeken is geweest vā hauere/ geerste/
en and rozen/ maer theeft veel diuersche fundacien
gheleden als int iaer. **M. cccc. en. xi.** int iaer. **m. cccc.**
en. xxx. nochtans is telken beuerst gheweest.

Int iaer. **M. cccc. xxxij.** beuloepdet wederō in/ en
ō dat die dijckē so seer gebrokē warē/ en ist n; beuerst

Cholen.

Lant van d' Cholen is een vandē outste eplanden
van zeelandt/ waer inne een proper lantsteken staet
Cholē genaēt/ dwelc lant bycans aen **Grabant** palē
de is/ so datter maer een veerken tusschē en is/ en tis
een vruchtbaer lant vol dorpen en wel bewoont.

Die Dijk.
Dijck.

Lant van s. Martensdijck is een out lant onder dē
eplandē vā zeelāt seer vruchtbaer/ twelc gern schade
geleden en heeft van d' fundacie/ en is vanden **Goel**
selschen heeren wel eer bedijct geweest/ hoe wel dat
tet nu op desen tijc heer **Marimiliaen** vā **Edmond**
saliger memorien/ graue van bueren dochter toebe-
hoort/ want daer gheen mans orie in dat gheslachte
en is int leuen.

Van sommige eplandē van Zeelant oft polders
die onlancr bedijct sijn ende die minste schade ghe
hadt hebben.

Dat. xii. Cap.

En Milheerēs in oosterschelt/ en aen heer
Adolfsplate die also genaēt wort/ omdat
se heer **Adolph** vā **Cleue**/ heere van **Kaue-**
stern eerst bepoldert heeft/ hoe wel dat se
nochtans gemeenliken genaēt wort oolkens plate/
sijn onlancr veel polders bedijct gheweest/ met veel
schone dorpen en vruchtbaer lants. Als dorp genaēt
die oude tonghe/ en dorp genaēt die nyeuwe tonge
met een schoon dorp en polder genaēt **Dommerdijck**

**Lant vā d' o
mers dijck.**

van Zeelandt.

Verhingen en dier gelike. Inghelick isser noch aen een schone polder genaet Dierick lant/en een dorp genaet die stad/met eenē schonen polder/met meer ander polders en dorpen tot twintich toe/waer van te lant waer te schrijven.

Dit lāt is gelegē rontsom met zindijckē int water ouer beoost dypelant/tusschen dewater van Steenberghe en der Soeree/alsmen inde Zeelātische laer te sien mach/die onlancx nyuwelick gemaect is van M. Jacob vā Deuenter seer cōstellic. x. Int laer ons Heeren. M. cccc. xliij. Dit lant is bycans so groot int begryp als eenich eplant in Zeelāt/dwelc binnen. C lxx. oft. xi. laren meestendeel bedijct is. Mer deerste beghinsel is gheweest ten tijde van hertoch Klaerle van Bourgougnen.

Int laer. M. cccc. xxx. en. xxxij. heeft slāt vand' Dolkens piaz. ongeschade geleden/so dat die dijckē ontrent Dolkens plate seer gebroken waren/die welke onlancx daer na geholpen en gerestaureert sijn gheweest vanden heere van Molenbays dier Heere af is.

Sint Nimen lant/moggers hil/kemshoffstede ende S. Nimen lāt.
Doggericht.
Kemshoffstede meer and' polders sijn mede aengegroept en aengewassen aentlant van C. Martensdijc/dwelc binne. lxx larenherwaerts bepoldert en bedijct is / een schoon lāt seer vruchtbaer met diuersche polders daer een dorp in gelegen is/genaet Sint Nimen lant/in twelcke een clooster van Crups broeders ghestaen heeft/dat nu vergaen is.

Dit lant heeft inde laetste inundacie schade aende dijcken geleden/die coits daer na weder gheholpen en gemaect werden/en is ligghende recht ouer Dianen in diwelant/streckende bycans aent lant vander Tholen/datter maer een veerken tusschen en is.

Doortuliet/Dossemare sijn mede aengewassen/ Doortuliet.
Dossemare.

Dye Cronijcke

en om dlant van Tholen gegroeyt en bepoldert en seer vruchtbaer lant/dwelc mede schade geleden heuet aen zijn dijcken vande inundacie/maer tlant van Dosselmare en is nyet gheynundeert/norch en heeft gheen sonderlinghe schade gheleden.

¶ Van sommige oude hauens oft skeen daer dye meeste harinck bupssen af plegghen te varen/ende nu vergaen zijn.

¶ Dat. xiiij. Cap.

¶ Dye Diepschere na dat vele dierliche an thoren in Zeelant scriuen plach de vmaerste hauen en skee van tlant vā Schouwen te wesen/daer alle de meeste menichte van bupssen oft harinc schepē af plegen te varen/dwelck naest die hondert iare voor desen tegenwoordighen tijt oft daer ontrent vergaen is. Van westen Schouwen plegen veel dierliche roopuaerders oost ende west te varē/dierghelike huedē/roggeschepen en ander schepē/en meer harinck bupssen/ dan op dese tijt vā eenighe hauenen in Walcheren af varende zijn/dwelcke nu al vergaen is/ binnen vijftich iaren herwaerts/om dat die hauene so verslijmt ende te nyete ghegaen is. In westen Schouwen staet noch te deser tijt also schone lustige kercke/ almen op eenighe dorpē in Zeelant veel vndt/en heeft een deene vā bo men aen beyde siden vāder straten ter kerckē toe gehadt/met veel schoone bupssen/daer die fraepste ketters in waren/al haddet een stadt geweest/twelc nu alte samen so vergaen is datter nauwe thien bupssen nu ter tijt en staen.

¶ Diete in noortbeuelant dwelt een visschers hūhē was/plach ouer. lxx. iare een schoon hauente wesen/daer meer bupssen af voeren/ dant nu vā eenighe ha.

Dat diepsche
re ontrent may
en plach en vā
die vmaerste
hauens te zijn
van zeelande.

westen schou
wen heeft boog
maetsē schoo
hauen en diep
te gehadt.

Wille.

van Zeelandt.

nene in zeelant doet. So ist ghebuert datter inde ha-
rinc teek dertich bypffen van daer gelepft xijn om ten
harinc te vangen/ de welck inde zee ghecomen wesen
de/by storm en omweder ghebleuē xijn/so datter niet
een mensche te lande af en qua. En dese .xxx. bypffen
wtgelepft wesende souder noch ontrent der nacht ee-
nen anderen stierman met xijn bypffe wtgelepft heb-
ben/ten hadde gedaen Tzeebaer oft allment hier in
Zeelant noēt Caluaer hayman/dat aendē stierman
hē so seer strijckende was/so dat hi seydē. Seest hie/
waerschout ghi mi/ic sal lieuer thups bliuen/en die
stierman niet wetende/dat dese .xxx. bypffen gheble-
uen waren/is op dat pas thups ghebleuen/en heeft
also xijn lēf behouden.

Ter Diere heeft een schoon Cappelle gestaen die
also groot was al hadt een prochie kerche geweest
Inghelst heeft een proper casteel ghestaen daer
touchers en heerichappen doenter tijt op woonden.

Dande Staten van Zeelandt/wat een peghe-
lyck in sinen tijden bedreuen heeft/ende wpele ge-
weest xijn/en wie dpe eerste graue was.

Dat .xiiij. Cap.

 Thomas van Anthonis den hoochberoe-
den historicschriuer/ ende Joannes Auen-
tinus Cronijcschriuer schrijuen/ Dat daer
nae ten tijden dat Hollandt ende Zeelandt
begonften in ciuilitēpt. ende policien te comen / was
den eersten Duytschen Keyser Carolus magnus/te
se Keyser verlostede meest alle dese nederlanden vā
der scruttuyt der Deenen ende Sotten/ Int Jaer
acht hondert .xxvij. na der gheboorten Christi / dpe
Deenen ende Romans met groter macht in Zeelant

Diptus Ca-
rolus magnus
soon was dpe
eerste hertoch
van Babant.

Den eersten
duytschen key-
ser, was Caro-
lus magnus /
en doer byge-
ue van crichte

Dye Cronijcke

Carolus Der
telckes werde
herroch vādē
hande int iaer
vij. c. xi. Hy
was noch gra
ue van Namē
en opperste he
er vant Paer
lement in vāc
tijck.

Rudouicus de
sweede duyts
che keyser be
sade dat rijcke
na sinen vader
Carolus mog
men .xxv. iaer
hi staet te mēo

Willems co
me o Zeelādie.

Ten seluen tij
den was zeelā
mer iē loyrecht

Lothartus die
derde duytsche
keyser vādē
iaer .vij. c. en
xli. hi regneer
de .xv. iaer.

Rudouicus le
cundus de .iiij.
duytsche key
ser was int ia
re .vij. c. ende
viij. hi reg
neerde .xv. ia
ren.

quamen bysond int lant vā Walcheren op oude Kre
muen/en in Borflele/bedriuen de aldaer grote fortle
cracht en geweld/meynende te leuē geliē si int sticht
vā Utrecht en in Holland gedaen hadden/dwelche si
verdruuen en gedestruuert hadden/waerō si daer wt
verdruuen waren. Dit siende ende hoorende die van
Holland/Zeelāt/en Vriesslant/zijn aenden Keyser vā
Romen en coninc vā Sermanten Rudouicus die op
die tijt was gecomē tot Remeten/su ppliker ende om
behulp en bystandicheyt van hē te hebben/Horende
dese grote excessen die dese Denen en Romans de
den die coninc/heeft hi in Zeelant gesondē veel eede
le en grote heeren wt Duntlant,om dye Denen en
Normans wt Zeelant te vdrūuen/twelc si ooc dedē
wāt die Deenen en Sotten na Normandien reysdē.
Daer na int iaer .vij. c. lxiij. ordineerde Kaerle de sa
luwe Keyser van Romen Dieric sinē neue de ionck
ste sone vā Sigisbertus vā Aquitanien oft Salcou
gnen/geboren vandē cronen vā Brancryc/wt dat ge
sachte der Trojanen/en begaefde hē met die graet
felicheyt van Holland en Vriesslant/daer toe metter
foreest van Zeelant/met alle sine toebehoorten/die te
eerste graue vā Zeelāt was. Dese graue Dieric had
de te wijue Sena/coninc Puppins dochter van Ita
lien/daer die grote coninc Kaerle oude vad af was/
en wan daer bi eenē sone die ooc Dierich hiet. Dese
graue Dieric regeerde met groten weede/hi starf int
iaer .ij. c. iij. dē. vi. dach vā October/ als hy sine landē
van Holland Zeelant en Vriesslant hadde berecht on
ter .xl. iaer. En zijn wijf die grauinne starf corts daer
na opten .xi. dach van Januarij/ende worden beyde
Legmont int clooster begrauē vā sinte Benedictus
dat si ghefundeert en begaest hadden met vele scho
ne renten ende goeden.

van Zeelandt.

Int iaer. vij. c. lxxvij. worde die heerlicheyt vā pōt hier na eerst begonnē onō coninc en̄ kepler Kaelede caluwe. Int iaer. m. lxxij. maecte kepler Henric de derde van dese heerlichappie vā Pont een graeffchap/ en̄ wert geheete tgraeffchap vā Selre/ en̄ graue Otto van Nassouwen was die eerste graue van Selre.

Carolus cal-
uus tot Galia
was int iaer
vij. c. lxxvij.
hi regnerde
vl. iaer.

Men vindt in sommighe Vlaemische cronijckē be-
screuē/ dat Brielant voor graue Diericx thidē een co-
nincric was/ als Hermānus Poliamus en̄ Boetius
Dathus mede scriuē/ En̄ dat Valcherē in zeelāt wē
een graeffchap was/ dwelc gr aeffchap vandē sommigē
onō die subiectie vā Vlaenderen wort gerekēt. Twa-
ter vand Schelt totter Māze/ en̄ alle die eplandē bin-
nē den duynen liggende vande Māze tot Brabant
en̄ Vlaenderen/ worden onder Zeelandt gherekent.

Artocht was
een conincric

Walcheren in
zeelandt was
een graeffchap.

Int iaer. vij. c. lxxij. worde dat lant vā Vlaenderen
gemaect een graeffchap vā Kepler Carolus caluus/
waer af deerste graue genaemt was Boudewijn.

Wat in dyen
tiden voor zee
landt gerekēt
woyt.

Dye konincen
vā Vlaenderē
woyt grauech
die eerste gra-
ue was genoēt
Boude wijn.

Hoe die Borselliche heeren eerst in zeelant gero-
men zyn/ en̄ wie datter noch vander linaige zyn.

Wat. xv. Capittel.

Conradus episcopus Parisiensis/ Ptolome-
us Neapolitanus/ en̄ Joannes Zeneu-
ster vmaerde historicscriuers scriuen/ dat
Hippolc een hertoge vā Zwauen voreuen
welende dier soude en̄ gewelt vādē kepler vā Griec-
ken Stephorus genaēt soude geromen zyn inde om-
liggende landē vā Germanien/ die om sine vromich-
heyt en̄ duechdē wille gecregen heeft tot zyn ghesel-
linne ioncfrou Elizabeth vandē conincliche geslachte
vā Hongarien des grooten Marots dochter/ waer
mede hi een graeffchap te huwelikē creech in Danno-
nien/ dats Hongerien. Dese graue soude gewonnen
hebbē vī sine gesellinne ioncfrou Elizabeth voor. iij.

Al die borsel-
liche heeren af
coemde.

Die borselice
herē zyn eerst
vā Dannonien
geromen.

Dye Cronykē

sonen/eenē ghenacmt Hippolt die natuaels prince in Hongarien wert int geberchte/dē anderen Frederic genaēt hertoch van Oostenryc / en den derden was Branckie genaēt / waer af die eerste Borsleliche heeren ghecomen sijn in Zeelandt.

Ludouicus
was kepler en
Coninc van
Francia en en
heere vā Ger
manien.

Int iaer. viij. c. xxvij. ten tijden vā Ludouicus kepler van Romen / coninc vā Franckie en heere vā Germanien / na dat die Denen en Noormans tlandt van zeelandt / Vlaenderen en Borselen heel en al verdestruuert / dē rechten dienst Gods veracht / en groote moort / soortle en geweld in zeelant bedriuen hadden Die kepler Ludouicus die doen ter tijt te Rimmagē was / dit hoernde / heeft veel heeren wt duyttschlandt nederwaert gesondē in zeelant / om cristen gheloue te beschermen / onē welke die ouerste en principaelste capiteynē waren Dieric die neue was vandē kepler voorē / die daer na gheinstitueert wert om graue te sijn vā Hollandt en zeelant als vorē gesept is. En hipolt vā Zwauen / graue Brancken sone voorē. Dye daer also wemelikhē vochten teghens den Denen en Noormans / dat sile wt dē lande vlagende en verduyde warē alle dte gene die Christen gheloue niet aennemenen wouden / en hebben also die zeelanders vā der seruituyt der Denē en Noormans vry ghemaect.

Dye dat dye
Dene int
lande verduy
den waren.

Die kepler dit hoorende dat dese voorē capiteynē hē so wemelikhē gehadt haddē / en die Denē en Noormans wten lande verdriue hadden / heeft Hippolt gemaect capiteyn generael om tlant van zeelant te bewaren voor die viandē / en seer hoogelikhē begaest met goetlant / en erue / bisonder bi nyptbenelāt / intlant vā Borselen / dat nu (God betert) courts bi menschens gedreuen inde leste mundacie int iaer. xv. c. xxij. gewantert is / Welcke grauensascoemste van dier tijt af altoos in zeelant gesidert heeft / daer af gecomen waren

Carolis cras
tus die vyfde
duyttsche kepler
was. Int
iaer. vij. c. en
ix. iaer. hi reg
neerde. vij. iaer

Wernulphus
die. vi. duyttsche
kepler was int
iaer. vij. c. cxi.
een hertoch
van Beieren

van Zeelande.

die edelste/machtichste/en rijkste van zeelant/die nu op dese tijt als dese cronijcke begomē was/bycrāge heel en al verstorven zyn/aengaende van mans onse welke gheslachte der Borsselche heeren/hier voor maels by huwelike en successie bysonder die Borsselche heeren vanden lmaige vander Deere aen groter stammen en heerlicheden gheromen zyn/en hebben die edelste en mogenste altoos in zeelant gheweest/sonderlinge binne hōdert iar en/so datte aen coninc hertogens en aen grauens dochters gehuwelict geweest zyn. Van welke alzoēste aengaende lmoeders side gecomē is/den leer edelen en hoochgeborē heere/heere Adolph van Bourgoginnen/heere vā Beueren/vand Deere. 11. Dese heer Adolph/heeft achter gelaten eenē sone genaēt Maximiliaen vā Bourgoginnen/die nu ter tijt heere van Beurē vand Deere. 11. is. En dite dochters waer af die outste is ghenāēt Anna vrouwe vā Borstu/en camerlinge/die. 11. soncfrou Jaqueline vrouwe vā Cruminge/die derde soncfrou Anthonette/hertoginne vā Merichot. Van lvaarders side is dese heer Adolph vā Bourgoginnen met zyn naghelaten kinderē voorghenoemt gelproten wt conincryck ende hertochdom van Bourgoginnen/alsmen int ver uolghen der cronijcken noch horen sal/Duer midts dat heer Adolph van Bourgoginnen vanden lesten mans onse was der Borsselche heeren vander Deere/is heer Adolph voorgenoemt in alle die naghelaten goeden ende heerlicheden gesucedeert. Inghelijc inde meeste ende principaelste heerlicheden van Burgdamme/Want ouer hondert iaeren ope heerlicheden van Burgdamme met huwelijcken ende heerlicheden van Borsselen vander Deere gheromen zyn alsmen hier nae noch breedere vanden sal.

van Zwaren en Vlaertrich verduel ope Denen ende Romē vanden rijn/hier regnerde. 11. 100. ten.

Rudouicus ter cius ope. 11. 1. dapt sche kregter was int 1007. 11. 1. regnerde. 1. 1007.

De borsselche heeren vander Deere hebben alst die edelste ende machtichste in zeelant geweest.

Conradus de eerste vā dien name die. 11. 1. daptche kregter was int 1007. 11. 1. regnerde. 11. 1. 1007.

Bourgoginē was een Conincryck. Int 1007. 11. 1. als Albertus dranz tekryft In hist. van 1 del.

Heer Wolfaert
van Borsselen
die. b. vā dien
name hadde
ii. dochteren.

Henricus pi-
muogenactan
ceps/ een her-
t och vā sacen
was ope. ix.
dyptiche he-
ter int saer. ix. c
xx. hi regneer-
de. xvij. iaer.

Zeelant en he-
met in boorle-
den tijde geen
grote stercken
schadt.

Secundus co-
mes zelandie

Wande tweede dochter van heer Wolfaert vā borssle
le Margriete genaēt zyn gecomē heer Heynout vā
brederoede in Hollant/ en heer Wolfaert vā breete
roede/ heere van Cloetinge in zuydtheuelandt in zee-
lant/ als men hier na breeder vindē sal. Die heerē van
Borsselen metter zynen in haer wapen/ zyn mede vā
de outste en principaelste heeren van Borsselen gecō-
men/ welke hier voortijts aen die grautime van zee-
lant/ Hollant/ en Brieslant gehuwelict geweest zyn/
die doen ter tijt veel heerlijcheden/ landen/ steden/ doe-
pen en polders in zee-
lant hadden/ so haer nacomelin-
gen noch huydē daechs doen/ als men noch breedere
int veruolghen horen sal. Van welke afcoemste van
smoeders side gecomen is heer Sheeraert vā Culen-
borch/ en zyn nacomelingen en die hochgeborē heer
Floris van Egmont/ graue van Bueren/ heere van
Pleijsteyn en van sinte Martens dyc in zee-
landt/ met
zyn sone heer Maximiliaen van Egmont saliger me-
morien ende zyn drie ghesusters.

Men en vint in gheenderhande Vlaemische noch
Hollantsche cronijcken dat in dese voorleden tijden/
als die landen van Zeelant eerst begonsten eenighe
grote habitacien oft wooninghen/ oft stercken in zee-
lant gheweest zyn dan opt schelt by Schouwen den
Roompot genaēt/ Romerwal/ en die burcht tot Mi-
telburch/ en een grote stercke op die schelde ontrent
Strabant daer nu sichten den Agger bedijct is.

Under steden en gepatullegeerde dorpen hebben
nader hant haer hantuesten en priuilegien geregē/
en also zynse metter tijt op ghecomen.

Van graue Dierick die tweede graue van zee-
lant/ Hollant en Brieslant. ¶ Dat. xvi. Cap.

Dierick die tweede van dien name werde die
ij. graue van zee-
lant ende Hollant/ en in bep

van Zeelandt.

de die landen gehult voor een lantsheere. Maer dpe
Drielen rebe leerdē tegens hē/ en wonden hē niet
ontfanghen/waerō hi oorloge teghens den Drielen
aennam als men inde grote cronijcke lesen mach van
Hollant. Dese graue hadde te wijue Coninck Iode-
wijcx dochter vā Brancrjck geheeten Hildegaert/
daer hi aen wan eenen soon gheheeten Hernout/en
den eerweerdigen heere Engbert/na eertshislichop
van Trierē/en een dochter gheheetē Erlinde oft Aljt
En als dese graue Dierick sine landen hadde ghere-
geert ontrent. lxxxv. iaer/en hi die Denen ende Ro-
māns verdreue en die Drielen bedwongē hadde/ starf
hi int iaer ons Heerē. lx. c. lxxviii. op den. vi. dach vā
Mepe/en sijn wijf starf een weynich tijts daer te vo-
ren/op dē. xi. dach van April/en worden begrauē aen
de noortside vanden choor int clooster tot Egmont.

Otto die eer-
ste was die. c.
duyrtiche hey-
ser dede seclike
en blaenderen
dat anner was
doorgrauē en
doorliche swel-
ke nu een gro-
te diepte is sul-
sche dese twee
landen en doe
waerē is den
hont genaemt
Die eerste gra-
ue van zeelant
ende sijn sone
leefden en reg-
neerden. c. en
xx. iaeren.

Dese twee eerste grauen te weten die vader ende
die sone leefden en regneerden. C. ende. xx. iaeren.

Dese graue Dierick voreef in sinen tijde met dpe
heeren van Gosselen noch sommige Denen en Ro-
mans die noch in zeelant gebleue warē na dat die an-
der vlaecht warē en brocht die Drielen ond subiectie

Otto de twee
de vā dien na-
me was de. xi
duyrtiche hey-
ser/ hi regneere
de. xxi. iaer. hy
was int iaer
lx. c. lxxviii.

In dese graue Dierix tijde ordineerde en opsette
de die Keyser Otto die. xij. die. xij. keyser van Romen
die. vij. kuervorst en and leden des rijcx int iaer. lx. c.
lxxviii. Albertus hrant; die eerweerdige deken van
den dom vā Hamborch scrjft int boeck der historien
vanden Wenden en zeesteden / hoe gheweldich dpe
Deenen/Zeelant/Hollant/Dieslandt/en Norman
dien met schepen inghenomen hebben.

Otto. iij. die
xij. duyrtiche
heylers was her
toch vā Barē
en bypulsische
was anno. ix. c.
lxxviii. hi reg-
neerde. ix. toerē
vande historien
standal. c. xxi

Die Deensche historien vtellen/ bisond Saro grā
maticus/ Joannes magnus en Claus magnus/ dat
men alle comantschap diemen oostwaert tū vā noor-
weghen en Zweeden plach te doene nergēs anders

Dye Cronycke

metten schepen vā coopuaerders en plach te comen en arrhuieren dan in Denemarchien te Wistouij / almen noch aldaer aende oude sabsijcken sien mach.

Stonden alder eersten hartinc vanck.

Den principaelsten hartinc vanck daermen dē hartinc in tomnē plach te leggen en te souten en was nergens anders gemeyn dan op tlat vā Schonen in Denemarchē. En ter selfder tijt en was gheenē gemeynen vaert om met schepen vā oosten in dese ned westerliche landen te comen om coopmanschap te wene

Van graue Hernout dye derde graue van zee-
lant. Dat. xvij. Cap.

¶ Certeus co-
mo zelandie.

Amulphus ofte Hernout/graue Dieric so-
ne was die derde graue van Hollant / Zee-
lant ende Drieland / hi hadde te wijne Lut-
gaert des Keylers Theophanes dochtere

¶ Diericus lech-
den was dye
xij. d'apliche
keyler int jaer
M. iij. hi was
hertoch van
Byeren / hi re-
gerde. xij. ja-
ren.

van Stieckē / en was Theophanien suster des ander-
den keyler Otten wijf / daer hi bi gewan eenen sone
Dieric genaēt. Dese graue hadde vele stryden tegē
die westsaxen int doorp van Wijnkel / daer hi doot
bleef gestagen / als hi dat graeffschap van Hollat / zee-
lant / en Drie lant hadde berecht ontrent vijf iaeren /
en lept tot Egmont begrauē int iaer ons Heerē. ix. c.
en. xxiij. op dē. xvij. dach vā September / en hi vwerf
aendē keyler Otto dē derde tamen die graeffschappē
vā Hollant / zee lat / en Drie lāt voortāen te leene hou-
den soude vā dat keylerhc / en niet vand' croonen van
Dianrhc / alst hupdē swaechs ghezchiet. In dese gra-
ue Hernouts tijdē openbaerde een vreeselike Come-
te / en twas grote eclipsis der sonnē / en die mane ver-
anderde in bloet / daer warē ooc grote aertbeningē /
en een groot stac viers als eenē toorn viel wter loche
opter aerden bernende. Na desen quā een grote sterf-
te en pestilencie / dat den leuenden verdroot die doo-
den te begrauen / en stouen ghelhc met hem.

zeeke / hollat /
drieland wers-
sen been ' van
theyleyck

¶ Gemeynelike
comete en ecl-
ipsis der sonnē
en manē open
h. s. d.

Van Graue Dierich die vierde graue van zeelandt ende Hollandt. **Dat. xviii. Capittel.**

Dierich die derde vā dien name/ graue Her-
nouts sone was die vierde graue van Hol-
lant en zeelant/maer die vriesen en woude
hem nyet ontfanghen. Hi hadde te wihue
Witelhilt hertoge Otten dochter vā Sassen de. ij. vā
dien name kepler van Noomen/daer hi aen wan ee-
nen sone/die na hē graue wert/en Floris ijn andere
sone was graue in oostvrielandt/en na ooc graue vā
Hollant en zeelant/hi hadde eenē strijt tegen biscop
Adelboldt vā Utrecht / dwelc was deerste oorloghe
tusschē Hollant/zeelant/en tsicht vā Utrecht/en die
bisschop verloos dē strijdt. Daer nae haddē si weder
eenē strijdt bi Sodegrouwē/en die verloos die Bis-
schop mede en wort geuangē/en in Hollat gebracht
op dat grote slot van Pelmont/daer hi drie iare lach
Daer na tooch dese graue Dieric met veel grote he-
ren na Jerusalem/totten hepligē graue/daer hi ijn
offer ande dede. En int weder keeren claerhde hi den
kepler Henrich die derde / hoe dat hi met dē Vriesen
en bisschop geuaren hadde. Doen quā die kepler ne-
der en brochte met hē den hertoghe Sodeuaert van
Ardenen/en verlaemde een groot machtich heyr vā
volcke en quamen also in Hollandt. De graue Dieric
dede den Bisschop halen wter geuangenisse/en dede
hem mede varen met hem ende metten kepler Hen-
rich/ende hertoch Sodeuaert van Ardenen/en to-
gen met groter macht van volcke in Westlant / daer
den bisschop niet wel toe en was/dat hi nu tegen den
Vriesen stryden moeste. En doen dit groote heyr by
ten begonste te comen/wort een also groten weeseli-
ken stemme inder locht gehoor/oft eenē dōder slach
hadde geweest die daer riep/ollet ghi heeren ollet.

Quinto co-
mune zeelandt

Conradus le
rindus in
riij. kepler in
baptlant in
taer. 99. xlv.
hi regneerde
xvi. jaer.

Henricus ter-
tius die. xlv.
baptliche kep-
ler int taer. in
xl. en regneerde
de. xvi. jaer.

En grote bā
gerlant en hol-
lant toochines
macht in vrie
landt.

Dye Cronycke

En van dat vreeslike geluyt so werdē die Hollāders
so seer vnaert dat si opten bisschop niet en dochten/
so dat die bisschop ouertooch in dat Driessche heyr/
daer hi eerlikē ontfangen wert/ en sloech mettē vrie-
sen op dat Hollantsche heyr/ daer veel volck vslagen
wert/ so dat die bisschop van Utrecht mettē Drielsen
den strijt wonnē/ en hertoch Sodeuaert wert geuā
gen. Die keyser en graue Dieric van Holland toghē
herwaert en achterwaert na Haerlem/ en ontboden
weder een nyen heyr vā Hollanders en Zeelanders
so datter een machricht groot heyr vslaemt wert / en
togen weder op die Drielsen/ comende tot heplo aen
dese sīde vā Almaer / daer quā die bisschop met dye
Drielsen en hadden dē hertoch Sodeuaert daer toe-
gedwongē/ dat hi niet dat Driessche heyr moeste strij-
den/ tegens graef Dieric vā Holland/ en tegens den
Keyser/ also dat daer seer vreesliken geuochtē wert
daer grote schade vā volcke aen beyde sīden gebuer-
de/ so dattet die Drielsen int laetste verlorē/ en die bis-
schop wort seer gewōt/ waer af hi corts daer na starf
hertoch Sodeuaert wert ooc seer gewont/ maer hy
bleef te līue. Daer nae tooch die Keyserē met graef
Dieric met haer vslaemde heyr en met hertoch Sode-
uaert en wonen al west Driesslant / vslaende also ve-
le volck dattet ontellikē was/ en dreuen al te groten
roof wt/ en brochtē tot ihūd onderdanicheyt. Dese
graef Dierich stert int iaer ons Heren. M. xxxij. als
hi sine landen hadde gheregeert. xlvj. iaren/ en wert
tot Egmont begrauen. En ihū wijf starf daer na int
iaer. M. xliij. en lept inden landen van Sassen begrā-
nen by haren ouderen.

Die bisschop
wort seer ghe-
uont waer af
hi corts daer
na sterf.

Die ingeleken
vā zeelē begū-
den sommige
castellen rube-
reerden te ma-
ken.

Sommige scrūen dat zeelant op dese tijt niet dan
een foreest oft wildernisse en was/ en begonsten seke-
re stercken van casteelē en wallen te maken/ bisonde-

van Zeelandt

re tot lant vā Vrouwen en iuptheuelāt ontrent bou-
sel deplāt bi mōster / twelc nu gemunteert en vgaē is

¶ Van Dieric die vijfste graue van Holland ende
Zeelant.

¶ Dat. xix. Capit.

Dieric die vierde vā dien name was te vijf-
ste graue van Holland Zeelant en Vriesslāt
maer hi en hadde wijf noch kinderen. De-
se graue Dieric was eēs te Inpr in eē tour

Antimo ca-
mes zeelandt.

nospel / daer hi dootstac indē sterspel des bisschops
broeder vā Inpr en van Cuelē / daer hē die heeren o-
ner den hals vielen en soudē hē vslagen hebbē / mer
hi ontreet haestelick / en hē werden twee ridders af
gheslagen. En graef Dieric quā in Holland te Dor-
drecht / daer hi alle die ouerlantische schepē dede ver-
branden / want hi vboden hadde / datter gheen ouer-
lantische schepen te Dordrecht comen en soudē. En al-
le die roopliden die vā Inpdic oft vā Cuelen waren
werdē gevangen. Int iaer ons Heeren. M. c. lviij. ver-
saemdē die bisschop van Inpdich en die bisschop van
Cuelē een groot machtich heyr vā volche die si neder
souden in Hollāt om te wreechen dat hē misdāē was.

Die Graue de
de alle de ouer-
lantische scpe
tot Dordrecht
verbranden.

Daer quā die Marcgraue van Brandenburg met
dat Inpdische heyr / en met dat Cuelische heyr aen en
wan die stad van Dordrecht bi dr aert der heerē vā
binnen. Dit graef Dieric vnemende quā haestelick
met een cleyn menichte van volche binne Dordrecht
sā nacht bi hulpe eens ridders wt iupdholland die
heer Seeraert van Puttem hiet / binnen der steden
wesende heeft hi sijn trōpet doen opsteken / en sijn bā
wieren ontwonden / so datter veel volcroverlegē wert
en veel toghē wter stad so si best mochten / mer daer
werden wel. ccc. edelre mannē verlagen vander o-
uerlantischer sidē / en des daechs soude hē graef Die-
ric gaen vlochten op die stad boom / daer hi vā sijn

¶ Dordrecht
was bi Graef
schevonen.

Die Cronijcke

viandē in een cleyn traecthē met eenen leuindē pſt
in ſijn lijf gelchotē wert/ daer hi af ſterf binnen twee
daghē daer na/ dwelche was op dē. xv. dach in Mepe
int iaer ons Heeren. M. clviij. als hi dat graetſchap
had geregeert. ix. iarē/ en wort tot Egmōt begrauē.

Walcheren in
zeelant werde
ghewoonen.

Ten leuē tīden wort clant vā ouerſchekt Walche
rē en Scheetsberge vā Soudewijn van Aiffel gra
ue van Vlaenderē/ en Robrecht ſinen ioncklē broed
met gheweide ghewonnē/ alſinen breeder inde gro
te cronijcke van Vlaenderen leſen mach.

Coorts hier na alſo ſommighe ſcrīuē ſommen begon
nē hebben een vaſticheyt oft fortreſſe in Schouwen
in zeelāt te maken inde ſtede van Tierinſzee/ daer na
maels die grauen van zeelantte woonen pleghē.

Eprouicus. liij.
werde heylē/
int iaer. M.
clviij. hiege
de na ſijne va
ders doot. i. ia
ren en was de
xvi. duyliche
heylē.

Henrick de vierde des voorn heylē loue/ na dat
hi een wijl tēts flooms coninc hadde gewerſt/ wort
hi eendrachtelic vandē ſeuē huernouſten tot eenen
hoofſchē heylē gecorē/ dwelch hi. clviij. iaer regeerde

Ten tīden vā Waldſimar is coninc vā Denemarc
ken die eerſte vā dien name/ dwelch was int iaer. M.
lxxviij. na Chriſtus geboorte/ doen en quamē gheen
ſchepen duer de Zont/ want deſe nederlandē en wa
ren ſonderlinge oofſwaerts in Denemarchē niet be
kent. Maer die wt Polen/ Ruyſlant/ Oofſlandt/ Ruy
lant quamen al met haer roopmanſchepen in Dene
marchē. En allenykens werden deſe nederlanden
vanden oofſterlingē bekennt gemaect/ en alſo weder
om wert oofſlant van deſe nederlanders bekennt/ ſo
datmen leerde wt deſe landen in oofſlandt varen/ en
wederom wt oofſlant in deſe nederlanden.

Die ſchelders
begonē met
ſchepen ander
landen te loer
ken.

¶ Van graue ſ. oris die ſeſte graue van Irelant.

¶ Dat. rr. Cap.

Hertucomes
zeclandie.

Horis die eerſte vā dien name was die. vi. gra
ue van Hollant/ zeelant en heere van Dieſlant

van Zeelandt

hi was eerst eē graue van oostvriesslāt / en na graue
 Dieric sijn broeders doot / o te sonē wif en kinderē
 gestouē was / worde hi graue van Holland / zeelant /
 en heer e vā Diefland. Dese graue Floris hadde te
 wijue Scheertruyt des hertogen Heymans dochter
 van Hassen / daer hi bi wan Dierich die na hē graue
 wert / en noch drie sonen / als Melbert / Floris en Bee-
 ter / die alle canonicken warē inde domkercke vā Lu-
 dikh / en een dochter geheeten Machtelt / die coninc
 Philips wif was / die eerste coninc vā Francryc van
 dien name. Dese graue Floris hadde twee stryde te-
 ghens die ouerlantsche heeren sine viandē int Jaer
 ons heeren. M. lviij. daer na noch eenē strydt / waer
 tuns hi geslagē worde int jaer ons heerē. M. lxxij. in
 een doop geheetē Hemert / als hi dat graefschap van
 Hollāt en Zeelant hadde gerogert. xxij. iaren / en
 tgraeslichap vā oostvriesslant. xxij. iaren / sijn lichaem
 wert gebrocht tot Egmont int clooster / en worde be-
 grauen bi graue Dieric sijn broeder. Na de doot van
 graue Floris regierde die graefschappē van Hollāt
 zeelant en Dieflant vrou Scheertruyt sine weduwe
 wt den name vanden ionghen ioncker Dierich hare n
 outsten soon twee iaer lanck.

In jaer ons heeren. M. lxxij. nā dese vrou Scheer-
 truyt te marne by cōsente en wille der eedelen en ge-
 memē landē Kobrecht de viese graue Boudewijns
 vā Aiffels sone graue vā Vlaenderen. En dese Ko-
 brecht de Viese regeerde die graefschappē vā hollāt /
 zeelāt vā des ionghen ionckers Diericx wegē. vij. iare
 en wan bi haer twee sonē / als Philips die ioc sterf / en
 Kobrecht de ionge Viese / en drie dochterē als Alht
 coninghine vā Denemarchē / en Scheertruyt grauin-
 ne van Ellaten / en Maria Abdisse van Missenē / daer
 na sterf vrou Scheertruyt graue Diericx moeder.

Die grane. vā
 Ellendert re-
 geert by graef-
 schap van zee-
 landt. &c.

En grote
Beschrijvinghe
waer/ en mē
sach twee son-
nen int oosten

Dye Cronijcke

In graef Floris tijden was alte groten aerben-
ge/ en men sach twee sonnen opgaen int oosten/ ende
die sterren eenen dach lanc schijnen.

Souaert metten bult hertoch vā Loteringe en vā
Brabant woude van dese graue Dierick voocht we-
sen/ en besadt met geweldē tgraefschap van Hollant
zeelant en Driesslant/ om welke voocht die grote oot-
loge quā alimē inde Hollātsche cronijcke lesen mach
¶ Van graue Dieric die vij. ste graue vā Hollant/
zeelant en Driesslant/ die vijfte van diennāme.

¶ Dat. xxi. Cap.

Septimus co-
mes iulandi c.

Dieric die vijfte van diennāme worde dye
vij. graue van Hollant/ zeelant en Driesslant
hi hadde te wijne Wicelkilt hertoch Frete-
ricz dochter vā Bassen/ daer hi aen wan flo-
ris die na hē graue wert/ en een dochter die geheetē
was Machtelt/ hertoghtine vā Siliens. Dese Graue
Dieric hadde veel stryde en ootlogen en moeptē/ eer
hi sijn vaderlike erue mochte vercrigē / hi bedwang
die west Drielen en oostur lelen tot sine onderdanich-
heyt/ hi hadde ooc eenen swarē strydt tot Plemonde
teghē bisschop Contraerd vā Utrecht/ dien hi vārch
op slot van Plemonde/ en hi gaf den graue ouer al
dat hi en sine vooelaten ouerrechtikē beseten hadde.

Die Graue de
dwaenck / dye
swet drielen /
en oost drielen

Dese graue starf int iaer ons Heerē. m. cxiij. opten
xviij. dach vā Augusto/ als hi dat graefschap vā Hol-
lant Zeelant en Driesslant hadde geregeert na sijn
vaders doot. xxx. iarē/ en worde tot Egmont int clo-
ster begrauen/ en sijn ghesellime die grauine sterf
daer na ende leyt begrauen bi haren man.

Septimus die
d. ianue. xviij.
dauische hej .
so hi regerde
xx. iaer en naef
te marchich.

Inden iaere ons Heerē. m. cxiij. woumen die christē
Princen en herē dat heyllich lāt metter stad vā Jeru-
salē. En hertoch Souaert vā Loteringe en Sillioen
was die eerste conbr. In dese crup suuert warē met

van Zeelandt.

Sommige wt Zeelant vā die heerē van Borsselelen/die grote prijs en eere aldaer behaelden / ende hieldent seer langhe met ghewelt.

Chelych lide was: ghewonen van Ber- soch Gouaert van Kottelinge ghe.

In desen tjdē began eerst die oorden vandē Templieren daer die kersten princē en heeren seer toe geafferteert wordē sonderlinghe in dese nederlanden/ daer die sommige Borsseleliche heerē mede ingtingen om die ridderske oorden aen te nemē/ en doen begō die Zeelant rijke en cūyl te wordē. En dese tempelier heerē werden veel schoon heerlichedē en eruen ghegenen in dmerche plaecten in zeelant/ als te Nidtel burch in Walcherē/ in Handijt bi der Vere/ in noort beuelant ontrent Sheersdijc/ en int lant van Scouwen/ als Tyerlinge/ daermen noch die oude fabriekē en merckē af sien mach. In den iare duysent en twintich began die oorden van sint Jans heeren.

De beestliche heeren Koytē den in zeelant.

Zeele begōt eise ende cūyl te worden

Die tempeliers heeren hadde veel scoone ghe de dingen ende heerlichedē in zeelant.

Van graue Floris die. viij. graue van Hollandt zeelant ende Briellant. Dat. xxij. Cap.

Floris die tweede vā dien name worde dpe achste graue vā Hollāt/ zeelant en Briellāt en was Floris de vette geheest. Hy hadde te wijue vrouwe Petronelle hertoch Dierix dochter van Hassen/ Keyser Lotharius suster/ daer hi bi man Dieric die na hē graue wert. Floris de swarte prince vā Hermerlāt/ Hymō en Hadewy grauane vā Shelre/ hi bedwang die westhulsen tot sine onderdanicheyt. En hi sterf int iare. M.c. xxij. en worde tot Egmont int clooster begrauen/ als hi dpe voorigenoemde graeffschappē hadde geregeert. xxxi iaren. En sijn wijf Petronelle sterf coets daer na/ en leyt tot Aeynsburch int clooster begrauen.

Octavo 10 mes zeelant.

Koetē lare was tot desen tjdē die xvij. dorpliche keyser. Wmo. M.c. xxij. hi regeert. xij. iare.

Int iare. M.c. xxi. werden die reguliers vā Nidtel burch in Walcheren om haer quaet leuens wille wt den clooster vā bischop Soedelbaldt verdrenē daer

Dye Cronycke

hi weder premonstrepten van hantwerpen tusselde
dier noch yjn.

¶ Clooster
ofte dye abdic
to dye ondelke
hoek kercke
van Spiddel-
burgh.

Ten seluen tijde was Middelburgh maer eē doep
genoemt / daer dit clooster die hoofkercke af was /
en is noch die ontfte kerck van Middelburgh.

In desen tijden worde zelant seer betimmert bet
dant in veel iare te voren geweest hadde. En daer be
gonden veel schoon heerlicheidē en veyhedē te comē /
so dat de heeren vā Borsselen hebben begonnē haer
goet en heerlicheiden in diuersche eylanden van zes-
lant te roopen ende sprepen.

¶ Daer wort
veel veydicheit
in der lucht ge-
sien.

In iaer ons Heerē. M. c. lxi. worden dese manē in
der lucht ghesien / en inde middelste was een schoon
crups. Des anderē daechs / sachmen twee sonnen en
daer warē twee pauzen gecoren. In selfde iaer stert
Joannes de tēporibus / en was ondt. ccc. lxi. iaren hy
hadde gheweest wapentuer van Carobus magnus.

¶ Van graue Dieric die. ix. graue vā Holland / zee-
lant en Vrieslant die. vi. van dien name.

¶ Dat. xxij. Cap.

¶ Floris co-
men zelantia.

Dieric de seste vā dien name worde dye ne-
genste graue van Holland / zeeant / en vrie-
lant / hi hadde te whue vrou Sophia des
hertogen dochter vā Kerpnegem Hallgra-
ue op dē Rijn / daer hi aen vā Floris die na hā graue
wert / Otte graue vā Benthē / Saldewijn bisschop
vā Utrecht / Dieric dooproost en na bisschop van Ut-
recht / en Belgrijm burchgraue / Sophia abdisse in
fontanelle / Hadewp nonne en ioncfrou Petronelle.
Dese graue was met yjn gesellinne met veel groote
edele heerē ten hepligē graue tot Jerusalem dat si wā
nen hi verracet des Soudaens / heer Hugē van Halo-
dijn / daer alte veel heydenē worden verflagen en ge-
nangen. Dese graue hadde grote bouloge tegen dye

van Zeelandt.

hertoch van Brabant/allmen inde Hollantsche cro-
nijke int lange leuen mach. Hi sterf int iaer. M.c. lxxij
en is Legmont int clooster begrauē/also hi zeelāt ge-
regeert hadde. xxxvi. iaer. En die graulime Sophia
diende nae haers mans doot Gode en was milde te
gēs den armen/si hadde tñnt Jacobs in Sallidien ge-
weest/en driemael ten hepligē graue te Jerusale/ al-
daer si sterf/en worde begrauen ind duytcher hospī-
tael. In desen tijde was Fredericus Barbarossa die
eerste vā dien name eendrachtelike geroten vandē se-
uen huermosten voor eenē Roomschen keiser/en re-
geerde trijck met groter vromicheyt ende wijsheyt/
xxxviij. iaeren lanck.

Joannes vā Zeneneu scrjft dat op dese tijt zeelant
keere begonste te vmenichfuldigen van schoon sabit-
ken/dorpen/sterften en van castelen/dier eensoe els
noch xij/en eendeels vergaen by ruine ofte inunda-
tien op sommighe plaecten.

Men vndt in sommighe cronijckē dat noorbene-
lant en clant van Borselen haer tot oude Krenuen
wotstreckende warē/so datter maer een cleyn veerke
ofte waterke tussche en liep. Maer zuytbeuelāt (god
betert) heeft voor desen tijt duersche inundacien ge-
hadt. Duer grontbraecselē/en vele scadē gelede aente
sijde vā slāt vā Borselē/daer die herē vā Borselē on-
trent Monster by zuytbeuelant haer eerste residen-
cie ghenomen hebben/en wnten lesten bi meer inun-
dacion en afbrekingen vanden lande gelprept int lāt
van sinte Marten sijnch/in Walcheren/int landt van
Doonen en elders. En die heerē van Kenisse hadde
in dien tijden mede hare eersten oorquonck wt zuyde
beuelant/hoe wel dat sinamsels int lant vā Schou-
wen haer residencie namen duer grontbraecselen en
de inundacie vanden lande.

Die Graue vā
hollant en yer-
landt help die
scadē vā Jero-
salcan in iumen

Fredericus
.i. barbarossa
keiserkeiser ge-
roten int iaer.
M. D. lxx. re-
geerde xxxviij
iaer / was een
hertoch van
saxen. Ende
was dyc. cr.
drijsche hoy-
ken.

Noorbene-
lant clant vā
borselen sijn-
ck hem bycā
tot oude Kro-
nen.

Ope Cronijcke

Dicke heb-
ben in zeelant
die d'ichien ge-
sproken.

In't iaer. M.c.lxx.waſt een ſo groten ſtorm en ho-
ghe vloet/datter veel d'ichien in zeelant brakē/ ſo dat
ter veel eplandē ſumdeerden/dwelcke gebuerde op
den. xxij. dach van September.

Ter ſeluer tijt werden in Noortbenelandt aende
noortſide drie dorpē buyten ghedijct. En̄ cortſ daer
na quā ſo groten aembas van lande aende weſtſide
dat aen die ſelue ſide weder drie dorpē bedijct werdē
Als Wiſſenkerche / Zwollekerche/ en̄ Campen/dye
welcke bedijct werden vā de drie ſtedē/Int ouerſicht
als Campen/Zwolle/en̄ Denenter/alsmen mercken
mochte aende wapens die deſe dorpen voerende wa-
ren/na die voorgenoemde drie ſteden/eer claudt van
noortbenelant laeftmael ſumdeerde.

Den haech
bane begou-
wenerſmael
in deſe neder-
landen inden
Epico.

In deſen tijden began men eerſt inde Maſe en̄ op
de zee ſtrangē den harinc te vanghen en̄ in tomen te
ſouten/dwelcke ſommige ſcriven dattet eerſt inden
biele begrepē was. En̄ men en voer doē ter tijt met
gheen andere ſchepen te haringe wt zeelant en̄ Hol-
lant dan met cleyne ſcheepkens ghelijcwo die Flab-
baerts doen/dat ſijn cleyne ſcheepkens daer die van
zierinczee en̄ wt Hollāt mede te viſche varende ſijn.

¶ Wanden graue Floris de derde van dien name/
die thienſte graue van Hollandt ende zeelant.

¶ Dat. xxij. Cap.

Decimus Co-
mus zeelandie

Floris die derde van dien name worde ope
thienſte graue van Hollandt en̄ zeelant/ hy
hadde te wijne vrou Aſde/ coninc Henric
dochter van Schotlandt/daer hi by gewan
Dieric/die na hē graue wert/Willem gra-
ue van oofturielandt/Floris dompooſt vā Utrecht/
Robrecht ſtadthouder van Fiermerlant/en̄ vier doch-
teren/als Beatrix/Elizabeth/Alit/ en̄ Margriete/
grauine van Cleue, hi hadde veel oologen teghē

van Zeelandt.

den bisschop van Utrecht ende den Biscopen die hi al verwan. En tegen graue Philips van Vlaenderen om dat hi clant van Walcherē en meer eplandē van zeelant tegen dē wille van graue Floris besetē hadde en niet geerne afschepden en woute/waerom graue Floris met den graue van Cleue en Ghelre met een groot armeye vā heyracht tooch int lant vā Vlaenderen en van Hells/bernende en verestruerende so sicer t'ant dat die graue van Vlaenderen teghēs graue Floris te velde quā/daer eenē groten slach gheslagen wert/datter aen beyde sijden veel volcx verlagē wert en gevangen. Twelcke coits daer na bi toespriken van grote vorsten en heeren gedadinct wert / so dat graue Floris wederom gerestitueert soude werden clant van Walcherē/en alle tgene dat onder zeelant behoorde/des soude graue Floris restitueren en wederkeeren dē graue vā Vlaenderē clant vā Hells.

Die graue vā zeelant tooch in Vlaenderē en verbynde clant vā Hells

Die graue vā zeelant heeft den graue vā Vlaenderen weder slāt vā Hells dat hi hē afgenoemē had

In desen tijden was den dijck bi hontsdamme in Vlaenderē van dopper water duer gebroken/so dat tet rontsom Brugge int water stont/so wel die boō gaerden alst scozen lant/twelc die vā Vlaenderē niet en hebben comen stoppen/ouermits dat graue Floris/Walcheren en tgene dat onder zeelant was wederom vandē graue van Vlaenderē ontfangen hadde/en eenen paps gemaect was/mededooghen hebbende met die van Vlaenderē/heeft ecuen leer grootten hoop dijckers wt zeelant in Vlaenderen ghesonden/om haer lieden te helpē. En die zeelanders hebben tgat toeghedijct/ eerst met eenen hont/ die daer lach en hupde die werpē si int gat die op eenen hoo gen hū was/daer na met rīs en strenen daer op / so dattet gat so gestopt is geweest / dat lant beuerscht wert/en twater dat int lant was/wert weder door te oupfen wtgelaten/dwelc die Vlaminghen nemmer.

De p/roepael te ch bebedt; e hese woonen in zeelant.

De zeelanders comen de Vlamingen te hulpe om haer lāte te bed.schen.

Die Cronijckē

meer sonder hulpe vanden zeelanders gedaen soude hebben/waerō t'gat noch opten dach vā hupden ghe naet wort hontsdamme/breeder blijkende ind groter cronijckē van Holland en vā Vlaenderē. Die graue dit siende dat dit gat so vast bedijct was bi toedoe ne vandē Zeelanders/heeft dē zeelanders gegeuen/ om voor haer seluē te bedijckē alle clant dat daer ontrent aenghe waffen was/ met veel heerlichkeiten en priuilegien/ dwelc die zeelanders bedijct hebbē. En si hebben aldaer veel lāts bedijct ghewonnen en be poldert/ als Oefburch ende meer ander stedekēs en de dorpen.

Den zeelāders
swort veel lāts
in vlaenderen
gruenē om te
bedijcken.

Die stede vanden Danme is meest van die zeer- sche dijckers eerst begonnē/want si haer meeste wonningen daer plegghente houden. Si dese Floris tijde werden Middelburch en Zierinczee seer groepende en opcomendende van volcke/hupfen/en ander timmer aigen. En cregen sommige lopen oft kuerē van rechte bouen andere plaetsen/ want si in dien tijden die vermaerste en principaelste van zeelandt waren daer die meeste heerlichkeiten en tmeeste volc in was

Die graue vā
zeelande tooch
met sinen lane
na Jerusalem
en chepluch lāc

Int iaer ons Herren M.c.c.c. namen aen een cruys waert na den hepligen lande keiser Frederic/die her toch vā Zwauen zyn sone/ Kidaert die coninc vā Ingelant/ Philips die coninc van Brancric/ Philips graue van Vlaenderen en dese graue Floris vā Holland en zeelandt/ met Willem zyn sone/ en togghen te samen duer Grieken daer si womelijcken vorchten/ so voort trekkende tot Antiochien waert/ op een clepne riuere die Saleph hiet/ daer hem die Keiser repūgghen soude inden water/ so ist gebuert dat de stroom den Keiser vanden lande settende was/ so dat hi aldaer verdronck/hoe wel nochtans hi seer wel conste swimmen. En hi werdt tot Antiochien in sinte Pee-

Die keiser v.
dronck in i ei-
werken selph

ters kercke begrauen. Ende graue Floris wort mede sterck en sterck courts na den Keyser/dwelc al geschiede int iaer. M.c. en. xx. als hi Hollandt en zeelandt ghe regeert hadde. xxvij. iaer/ente worde bi des Keyfers tombe begrauen/en vrou Ada sijn wijf starck daer na int Jaer. M.c. en. vij. op den derden dach van Janu ario/en wert te Middelburgh int clooster begrauen

Salde wij de
vir. graue van
blanderfwo
kryser vā 16
Gantnobelen

In zomige cronijckē vintmē int clooster/en in dpe Hollantsche cronijcken staet/Inde abdie Cornelius Bachus scrjft/Int clooster tot Middelburgh/en sepe dat doen ter tijt tot Middelburgh sonder tbagijnhof maer een clooster en was/dwelc namaels een Abdie wort/allmen noch opden dach van huydē sien mach.

¶ Van graue Dierick die. xi. graue van Hollandt en zeelandt/die. vij. van dien name.

¶ Dat. xxv. Cap.

Dierick dpe. vij. vā dien name worde die. xi. graue vā Hollāt/zeelant/en heere vā Die Nāt. Hi hadde te wijue graue Dierick doch ter vā Cleue/Aljt genaēt/daer hi aemwan twee dochteren/als Aljt en Ada/die eerste worde te mame gegeven na haers vaders doot/vā haer moe der/grauē Lodewijc van Toe/teghē wille en danc alle den landen en edelen van Hollandt en zeelant. Dese graue hadde eenen strjdt teghen den Blamingen int iaer. M. C. en. v. dien hi wan/ende sijn wijf hadde op die tijt ooc eenen strjdt op die west wiesen/dien si mede wan. Hi hadde oock grote oolloghe teghens graue Otte van Shelre/ende teghen den hertoghe van Brabant/en wan die stedevan tshertogenbolch nemende met hem int weder keeren eenen grooten roof/waer duere hi volcht wert vandē hertoge vā Brabant tot Huesdē/daer eenen grote strjdt geuetel so dat die graue van Hollandt. x. gheuangen wort/

Indrctmā co
meo yelandie,

De graue van
zeelandt hadde
ooflogē teghē
den Hertoch
van Brabant
Ende den gra
ue van Allen
deeren.

en moeste voor die schade die hi den hertoch vā Sea-
bant gedaen hadde geuen drie duysent marchen si-
uers. En t'n lesten werden si vereenicht/ en die gra-
ue sterf seer haesteliken/en wort Tegmōt gebracht/
en int clooster begraue/int iaer.m.c.ij. als hi sine lā-
ten hadde geregeert met grote oologhē. xij. iaren.

Ada graue Dierix dochter/die te manne geuewē
was bi rade en toedoene van haer moed graue Iode-
wijc vā Ioe/mer eer si hē besliep sterf si binnē slaers
So is Iodewijc de graue van Ioe met groter macht
in Hollant gecomē/begeerente te aenueerdē tgraef-
schap/leggende dat hi met sinē wijue Ada graue Die-
rix dochter vā Hollant na des vaders doot behuwe-
lic hadde/en is in alle steden vā Hollant gearen/be-
geerente voor een rechte lantsheere ontfangē te we-
sene/dwelche hē vanden heeren vā Hollant ghewep-
gert is/so dat si hē niet ontfangen en woude/leggen-
de/wij en willen niet geregeert wesen van eenē we-
den heere/die Hollant niet en bestaet/dwelc si ooc al-
toos wel hebben gehoudē/Waer wt datter een gro-
te oologhē gereten is/so dat graue Iodewijc vā Ioe
met groter macht ghecomen is in Hollant/en heeft
graue Willem graue Dierix broed wt Hollant ver-
laecht/ō dat hi de weduwe dye graue Dierix huyf-
vrouw was/zijn huysvrouw moed met hē hadde/
en woude met crachte graue vā Hollant en zeelandt
wesen. Graue Willem wt Hollant comende/is ghe-
ulucht binnen der stede van Zieringze/Soo ist ghe-
buert dat graue Willem bi rade vanden heeren van
Zeelant met een groot machtich heyr van volcke ghe-
comen is in noorthollant/ende is daer neder ghesle-
gen met zjn heyr tot Aijswijc. En graef Iodewijck
lach met zjn vsaemde heyr tot vooilchotē/en als si eē
weynich aldus te proncken ghelegen hadden/tooch

*Graue Iode-
wijc van Ioe
hadde oologhē
tegen Hollant
en zeelant.*

*Die zeelants
helpen dē gra-
ue met macht
weder in Hol-
lant.*

van Zeelandt.

heer Willē vā oosturiefant met sijn heyr tot Schaer
kenbossche/daer hē graue Lodewijc gemoetede met
sinen heyr/daerse alte seer weeseliken geuochten en
gestreden hebbē. Mer graue Lodewijc wort buaert
als hi die Zeutsche woulen int heyr sarch comen / en
weeck wten velde/en quā tot Westrecht/ sijn volck dit
siende hebben mede gewekē/en sijn al vliende gesla
gen/so dat si met groten hoopen inden sijn en in de
Zijl by Iepen geuallen sijn vā groter haesten/en sijn
vdroncken. Haer wapen platen en haer helmen scho
ten si daer wt/worpende haer schilden van haer / om
dat si te bet wech souden geraken / sommige andere
sijn vdrwaelt/en in omwegen vermoeyt en vā groter
vermoeytheyt vstirt. Aldus is graue Lodewijc vā toe
wt Holland en Zeelant vertaecht/bi eens wijs rade
om nemmermeer daer weder in te comen. En graue
Willem vā oosturiefant graue Diericx broeder is al
dus geweldich heere van Holland en zeelant gewor
den/want die landē gheen en anderen heere hebben
en wonden/dan dese graue Willem/en ontfincck Hol
lant en Zeelant te leene vandē heylser vā sromen. In
dese tijden begonsten dpe poorters binnē Zierincsee
grootte schepen te timmerē en toe te reeden/de wel
ke si in verschepdē landē deden seplen/om alderhan
de roopmanschappen te doen/so dat si neeringe soch
ten/op dat die stad verrebekent soude mogē wordē
En ter selfder tijt hadde die graue vā zeelāt sijn wo
stede binnē Zierincsee/ op sijn casteel dat seer plap
lant en groot was achter dpe monster kercke / daer
noch tbegrūp is vande plaetse/de welke plaetse op
den dach van huydē den graue van zeelant toe beho
ret/wanttet opten dach vā huyden noch sgrauen hof
genoēt wort/als voren gheseyt is vanden oorspronc
der stede van Zierincsee.

Die zeutsche
woulen mede de
graue vā Ro
wt Holland
vuchten.

Die graue vā
Oosturiefant
weert ghevel
dich heere vā
Holland ende
zeelant.

Zierincsee be
gonst in sijnere
van schepen te
comen.

Die graue vā
zeelant hadde
sijn woonste
de te Zierincsee

Dye Cronijcke

*Henricus . vi .
kepler int iaer
M . c . cc . lxxv .
die . xxi . duy-
sche kepler en
ergerde . vi .
iaeren dat roo-
sche rijck .*

Nota .

Henrick die . vi . wort kepler gecoren doen zyn vad
Fredericus verdronckē was / op dese tijt wort die tof
van Sheeruliet graue Willem vā oosturiefant dye
broeder vā graue Dierick gegont en ghegeuen oft
dise hondert pont daer voren / mits condicien dat hy
tgraeffschap vā oosturiefant van graue Dieric sin e
broeder te leen houdē soude / waer mede dat dē paps
tusschen hem beyden ghemaect was .

¶ Van graue Willem die . xij . graue van zeelandt /
en deerste van dien name . ¶ Dat . xxvi . Capit .

*Duodecimus
comes zeladis .*

Willem die eerste vā dien uame / graue Die-
rick broeder / enoom van vrou Ada die eer-
ste graue vā oosturiefant was / worde met
grotten arbept / moften periculen en oorlo-
ghen die . xij . graue vā Hollandt / zeelant en Diefant
hi verdreef met machte dē graue vā Ioe wten lande
hi dede oor grote scade den bisschop en sticht van Wt-
recht die seer teghen hē opgestaen hebbē mettē gra-
ue van Ioe / hi hadde te wynte vrou Alijt graue Otte
dochter vā Selre / daer hi bi gewan Floits die na hē
graue worde / Otto bisschop van Wtrecht / Dierick
stadthouder van Hollandt / en een dochter abdtisse vā
Aepmburch / en ioncfrou Richardis van Delft non-
ne . Na die doot van zyn huyfurouwe nam hi een an-
der wijf gheheeten Maria / her toge Egmonts doch-
ter van Lancaster / coninc Henric derde sone / maer hi
en hadde geen kinderen te samen . Cortz hier na is hi
ghestouen int Jaer . M . cc . xxij . als hi die graeffschap
pē vā Hollandt en zeelat geregeert hadde . xij . iaer / en
tgraeffschap van oosturiefant . xxvi . iaer / en hi worde
tot Aepmburch int clooster begrauen bi zyn eerste
wijf Alijt / die starf int iaer . M . cc . xvij .

*Dutrent desen
tijt reeghē die
van Döburch
in waltcheren
haer eerste
keetliche preu-
ligien / dye si
noch hebben /
en was int ia-
er . M . cc . xxi .*

*Whilspobarba
rossa was die
xxij . duytsche
kepler / int iaer
re . M . cc . li .
was een herto-
ge vā wane re-
geerde . x . iaer .*

*Der was eenē
dieren tijt . ii .
iaer lanc die-
sende .*

In desen tijden was een seer grooten dieren tijt o-
uer alle dese nederlanden en due rde drie iaer .

van Zeelandt.

In desen tijden begonste die heylighe Franciscus in Brancric te stichten als hi. xxv. iaer oudt was der minderbroeders oorden. Guilielmus Parisiensis begonste ontrent dese tijt mede die oorden vanden Augustijn. In dese selue tijden began die oorden vande preechaers/oft Jacophijnen. Ende die oorden vanden vrouwen broeders oft Carmeliten. En die oordē vanden Crups broeders worde weter vnpent/die by des keplers Constantijn die grote eerst begomen wert.

Die vier bidende oorden begonsten ontrent desen tijt

Van graue Floris de. xij. graue van Zeelandt/ en de vierde van dien name.

¶ Dat. xxvij. Cap.

Floris de vierde vā dien name wort die. xij. graue vā Hollandt zeelant en Drielandt/ en Otte zyn broeder worde graue vā oosturie stāt/Dele graue Floris had te wihue vrou Machtelt hertogē Henricz dochter vā tot teringen en van Brabant/daer hi bi wan Willem s. ven nauolger/en Floris stadthouder van Hollandt/ Mijt grāuine van Henegouwe/en Margriete graue Hermās wijf van Yennenburch. Onder dese graue Floris tijden begau die stede van Gorrichom. De se graue worde verradelijcken in een tomope gheslagen vanden graue van Cleermont/doen dede graue Dieric tlichaem van graue Floris opslijden en ringewant wt doer/en tlichaem balsmen. Ende hi is also gebracht en begrauen tot Aepnsburch int clooster Int iaer. M. cc. xxvij. als hi sine landen hadde gheregeert. xij. iaren. Machtelt zyn hupsrouwe dpe grāuine dede sunderen ende stichten op haer rpyghen hofstede dat clooster tot Looldupnen in Hollandt van nonnen vander Eertien oorden/ En stert daer na int Jaer. M. cc. lxxvij. ende wordt in dat selfoe clooster begrauen.

Diericus testus comes zeelandie.

Die stede van Gorrichom aen tlant van Archel begon se.

Dye Cronijcke

Otto quartus
fuit Robich
coninc geroyt
int laer . M.
cc. iu. was die
xxij. duytsche
heylre regneert
de . iij. laer.

In desen tijden wort Otte die. iij. hertoge vā Hat
len vande. vij. kueruorsten na coninc Philips geroyt
tot eenen Roomschē coninck en regeerde vier iaren.
Albertus kranck scrjft in zjn boec der historien dat in
Otto van Sumpswijr tijde meeste deel lant vā Do
len/ Denemarchen/ Tweeden en Noortwegen totte
Christen geloue bekeert wort. In desen tijden in tpe
Braechtmaent was een so groten storm van winde/
tēpeeste en vloede datter veel dijcken in zee lant ouer
braken/ende int beuerischen vanden lande wer dter
veel lants buyten ghedijct.

Denemarche/
ywoeden/ Do
len ende Noor
wegen werde
totten christen
geloae bekeert

zeelant had ee
grote inunda
cie/ ende daer
soert veel lāts
buyten ghedijct

Fredericus. ij.
die. xxiij. duy
sche heylre/ hy
was int laer
M. cc. xij. een
hertoghe van
zyanen reg
neerde. xxxvij
laer.

Ter selfder tijt vloepdet so hoge/ dat lant in Driel
lant oueruloepde/ en datter menich duytsent menschē
verdroncken. Hertoch Kacrlc van Limburgh en bra
bant heeft in dese tijde tgeheel lant van Bourgoi
gnen ond zjn subiectie gebrocht/ dat lange van te vo
ren een coninc rjch is gheweest/ en was onder danich
den duytschen ende den keysler.

Hier behoort die caer te van Zeelandt te stane.

Van graue Willem die. xliij. graue van zee lant
de tweede van dien name/ was Roomsch coninck
ende keysler. Dat. xxviii. Capittel.

Derim' quar
tus comes ze
landie.

Conardus
quartus dye
xlv. duytsche
heylre int laer
M. cc. l.

Illem van Gots genade die anderde gra
ue van dien name wort die. xliij. graue van
Hollant en zee lant/ en heere van Drielant
hi hadde te wijue vrou Elizabeth des her
togen dochter vā Sumpswijc/ daer hi eenē sone aen
wan gheheeten Floris/ die na hem graue wort.

Ulricus Argentin. ensis episcopus ende Joannes
Xuentinus scriuen veel vromicheyts van desen gra

van Zeelandt

ne Willelm/hoe dat hi na Conrardus die vierde/kep
ser gecoren wort op sinte Michiels dach/als hi. xx. ia
ren ont was/en dat hi een woō strūdthaer oorloichs
man was/twelc int iaer ons Heerē. M. cc. lxxx. was.
Als hi tot eenē kepler gecorē was/dede hi heptuaert
gebiedē/en tooch met groter macht voor Mien/daer
hi. vi. weekē voor lach/soo dat si hē die stede op gauē/
behoudē lijf en goet/en haer rechtē. Aldus quā hi in
de stede/en wort daer gecroont met dpe keplerlijcke
crone/op alder heptigen dach/vanden cardinalē van
Roomen/gerroont wesende/dochte hi hoe hi dat rijc
ke dwingen mochte/is getogen dē Kijn op voor kep
ser sweert/dat hi sterckeliken belach/dwelcmen hem
opgeuen moeste. Van daer tooch hi in Brabant/bp
sinen oom dē hertoch van Brabant. Als hi nu in Bra
bant was/quā hē die bootschap dat die grauime vā
Dlaenderen genaēt swarte Margriete ontboot alle
die heeren/die si mochte/en gaf hen soudie om zeelāt
te wānē. En ghinc te rade met dē heeren hoe dat mē
best aensetten soude/doen rieden daer die heerē dat
si dē coninc ontbieden soude/oft hi zeelant van haer
te leen ontfanghē woude. Als dīc voor dē coninc quā
lepde hi/dat en waer geenrecht/daer ic nu here ben
dat ic soude worden knecht/want Hollāt en zeelandt
die sijn vry/en Vlaenderen houdtmen vandē coninc
vā Brāctijc te leen/soude ic dan vā mijn vry goet/leen
goet makē/dat en mach niet wesen/die grauime doe
wat si wil. Als dīc die grauime Margriete hoorde/
wert si seer toornich/en ontboot graue Swpe harē
sone/dat hi haesteliken te schepe ghinc met sinē volc
en toghe in Walcherē. Die coninc noch Thantwerpē
liggende hi sinē oom die hertoch vā Brabant/creef
eenen brief aen Floris den drossaet/dat hi haestelike
volc met hē name/en toghe in Walcheren tot West-

Stane wome
van Hollāt en
zeelant werde
kepler gecorē/
en 1000. rrbv
duplice kepler

Coninc wme
werde blazens
thē kepler ge
croont.

Margriete
grauime van
vlaenderē soon
de dat ic coninc
zeelant te leene
ontfinc blon
der Walcherē

Stane Swpe
quā met beel
schepen tot
vlaenderē om
Walcheren in
te nemen.

Dye Cronijcke

Wat Moſche
rūch heeft le-
dich gh'elken
226ij. i. aer.

cappelle/ en blijuē daer stille ligghē in die duynen/ tot
dat die Vlamingen op ſtant ſloeghē. Als Floris dye
droſſaet tot Weſt cappelle quā/ ſach hi dat Vlaemiſche
heyr in comen verbevdende tot dander alte male opt
lant waren/ tradt hi totten vlamingē inne met eenen
ſtouten moede mettē zeelanders. Daer rees dē me-
ſten ſtrūdt/ die ye daer te vorē geſien was in zeelant/
oft in Vlaenderē/ daer hen die Vlaminghen alte wo-
meliken weer dē/ maer ten voorderde haer niet/ wāt
ſi verloren den ſtrijt/ en ſo onmanierlikē tſchepē ghe-

Die Vlamin-
ghen verlozen
den ſtrijt tot
weſt cappel in
welcheren.

lopen/ dat ſe by duyſent ver droncken/ ende. xxiij. duy-
ſent verſlagen worden. Graue Swpe van Vlaende-
ren wort met ſommige vā ſinen heerē gevangen met
xij. duyſent mannen. En gevangen weſende/ wordē
ſi al moeder naert ontcleet/ en ſlamen bi coppelen ge-
bondē/ en met grote roedē gedreuen alken die ſcha-
pē doet/ daer pluctmē die Vlamingē groen aer wetē
wten velde/ die ſi aten en haer ſchamelheyt mede det-
ten. Als dit coninc Willem verhoorde/ quā hi ſubpte
liken vā Hantwerpen int zeelant tot Xremuen/ daer
hē ſloris zyn broeder mettē gevangenē tegē quam
Als die Vlamingen dē coninc ſagen/ vielen ſi hem te
voete/ en baden hē om genade. Die coninc medelij-
dē hebbende met dat arme gemeyn volc/ dede ſe met
ſchepen al naert ouerſeyden in Vlaenderen/ Naer
graue Swpe met die andere heeren bleuen gevan-
ghen een laer en les wken lanc/ en in Hollandt ghe-
brocht/ op dat huys te Wateringhe. Graue Swpe
wordt ghewont in ſinen voet/ de welke wonde noyt
en gheas.

Coninc Wil-
quam ſubpt e-
liken van d' in
hoepen in yee
landt tot Xce-
men.

Graue Swpe
was een laer
gevanghen in
Hollandt.

Dese hochmoedighe ſtrūdt ghebuerde op ſints
Martens tranſlatie inden Homer/ den vierdendach
Julij/ Van welcher victorie coninc Willem God al
machtich leer ghelooft en ghedaent heeft/ Tot welc-

van Zeelandt

ken lofen eere gheordonneert is gheweest te Westcappelle een processie rontomme landt van Walcheren alle jaren eens / mo ende totten ewigen daghen dragende die kasse van sinte Willeboort als patroon van Westcappelle / welke processie noch huyden des daechs onderhouden wort / opten selfden dach vand' victorien / dwelcke was ipso die Translattonis Sancti Martini.

Alle jaer d'ja-
get men noch
processie oen de
se kassie in
Walcheren in
zeelande.

Maer dit Westcappel daer die cronijcke afmencioneert is lange vergaen vanden zeevatere / duer smadacien en afbrekinge en groutbraecelen. Ende plach die principaelste outste zeeftadt te zijn van zeelant / daermen die moeste neeringe van die zeevaert en visscherie plach te doene / daermen ooc die outste antiquiteyten plach te vinden diemen in alle dese nederlanden vant / bisondere in eenen ouden steenghehouwen / als Gerardus Routhomagus int bresde in eenen latijnschen brief bescrijft. En die sommige segghen dat dien steen noch in nieuwe Westcappel inde kercke is.

Flora.
Westcappelle
daermen hier
of leest is Ghy-
tent doop grde
braecelen van
der zee d'gaem.

Dese voorscreuen coninc Willem gaf der stede van Middelburch die principale hantvesten en preuileggen die si noch te hants hebbē / en meer ander libertheyten en wijheden / dan si opt te voten ghehadt hadden / en begaefde haer seer rijckelijcke om haer stede te repareren ende sterck te maken. Die van Middelburch vercregen datmen nergens in zeelant hooghe vier schare houden en mochte dan te Middelburch eerst. Ende wat van criminale saken viele in westerschelt / oft op tplatte landt datmen dat in deser stede rechten soude / ende die ghevangen op tgrauen steen te brenghen.

Continc wille
berst der stede
van Middel-
burch veel pre-
uileggen ende
wijheden ghe-
geuen.

Inghelichen so heeft graue Willem oock seer rijckelijcken begaest ope vrede binnen der steden van

Die Cronijcke

Contincwille
heeft de abdie
den Middell-
burgh loer be-
gaest.

Middelburgh van erue en thiende (daer in stellende geleerde manne/om kercken te bedienen) die coninc Willem der abdien gegout en gegen hadde/in hollant/in zeland/en in alle sine lande/op dat so waneer eenige van die kercken vacerende ware/den abt dan ter tijt wesende/soude mogen daer pastore en rappellanen instelle na sijn belieste/dwelc noch opten dach van hupde also gheschiet. Dese voorscreuen coninck Willem stichtede ente fundeerde diuersche vrouwen cloosteren in zeland en hollant/als clooster van zotendale in Walcheren/Loosduynen in hollant en meer andere/want hi hadde veel b. dochters die hi met geesteliche goedinghen begaefde.

Veel vrouwe
cloostersheer
coninck wille
doen fundere
en stichten.

In jaer. M. cc. lvi. opter octaue van sinte Agneten
tooch dese edel coninc Willem met een groot heyr van volcke tot horschwoude/daer hi streeft tegē de west wiesen eenen groten strijd/opten ijsle daer dese edele Roomsch keiser ter aerde gheslagen wort/so dat hi vsmoorde in sinen helm. En die hollanders waren daer also geslaghe/so dat van Almaer en van Delft niet meer dan viijf leuende manne thups en quamen nochtans brochte si haer bannieren met hen thups/maer die van Dordrecht en brochten maer drie leuende mannen thups. Dese edel coninc Willem wordt al heymelic begrauen in eens Drielen hups/daer hi niet lange en bleef ligghe/alsmen hier na in graue Floris tijden coninc Willems sone breeder hoozen sal.

Contincwille
soert opt ijsle
westwieselans
verlaghen.

Erstmael
was coninck
willems heyr
melike in een
Drielen hups
begrauen.

In coninc Willems tijde was een so groten heyr
jaer dat noyt sijn ghesien en was. En in dat selue jaer viel haghel steene wter locht daer onse here in gecruysst stont/daer in gescreuen stont Jesus Nazarenus rex Judeorum.

In Bourgoignen
genn schoorde
eenen berch in
een valleye.

Ten seluen tijden schoorde eenen berch in Bourgoignen/in een valleye/so dat daer onder versmoor-

van Zeelande.

Den by vijf dyfent mannen.

In dese naenolghende rijmen machmen int corte
ken wat coninc Willem in sinen tijt bedeeuen heeft.

Saue Willem die tweeke van dien name bekent
Saue van Holland/zeelandt/Dieslant injnoot
die. xij. graue/ En bi ghemeyn consent
Wert hi Rooms coninc ghecoren het blisc bloot
Als hi. xx. iaer out was veel seften groot
Van oologhcn bedreef hi teghens eender grauins
Van Vlaenderen/die hi brochte in grooter noot
Shenaemt swarte Margriete elch mocht bekinnen
Te Westcappel eenen slach sachmen hem teghens haer winnen/
daer die Vlaminghen veel leets leden als zyn partie
In Dieslant sachmen hem t bloet wt rinnen
Ter hoogher woude by strjdens geschicte
Een iaer daer na wert hi begrauen inde abdie
Van Middelburch in zeelant/het staet so bekent
Als men screef. M. cc. als ich v behpe
Ende. lvi. ofr daer ontrent

In der ewichent moet hi resideren by God omnipotent,

¶ Van graue Floris die. xv. graue van zeelant/ die
vijfste van dien name. ¶ Dat. xxij. Cap.

Floris de vijfste van dien name/ wort die. xv
graue van Holland/zeelandt/ en heere van
Dieslant/ oudt wesende een half iaer/ als
coninc Willem zjn vader geslagen was/ so
dat Floris zjn oom als momboor hē in voochdien nā
en regeerde tlant met ruste en vrede wten naem vā-
den iongen graue drie iaer lanc. Dese Floris mōboor
heeft den Zeelanders meren en statuyten vā rechtē
gegeuen/ diese noch vele op desen dach op platte lāt
en inde dorpen onderhoudende zjn. Daer na sterf te
se Floris coninc Willems broed van eender quetsue
re die hi Tantwerpen ontfinc in een romospjel ende
wort met groten weenē te Middelburch in zeelant in
der abdie begrauen/ opten. vij. dach van Mepe.

*Derimus quod
tus comes ze
landie.*

*Floris momboor
ber gaf den see
landers merē
en statuyten.*

*Floris mōboor
is tot Middel
burch in wal
cheren in dyc
abdie begrau
uen.*

Hier na quā hertoch Jan van Brabant en nam de

Herloch Jan
van Zeelandt
nam de vooch-
die een bandē
graue mer ten
duerde met lā
che.

voochdie aen vanden iongen graue Floris/maer hi
wort wt Hollant verdreuen/om dat zijn volcks straf
was teghens die Hollanders/waerom dat die Hol-
landers gecoren hebbengraue Otte van Schelre om
voocht vanden ionghen graue te wesen. En die hee-
ren van zeelant hebben tot eenen voocht ghecorē die
graumne van Henegouwe/also dat die graumne de
voochdie heeft aengenomē. En als graue Floris be-
gonste out te worden/heeft die graumne hē doen lee-
ren duptsch en wals. Daer na heeft den heeren van
Hollant gedocht schande te wesen dat si vā een vrou-
we beheert soudē wesen/doen woudē die heerē vā
Hollant graue Otte vā Schelre met cracht hondē voor
eenē voocht/so dat die graue vā Schelre en die graum-
ne vā Henegouwe eenen strijt vochtē op Doortment zee
daer die graue van Schelre te bouen ghinc/en worde
met crachte voocht vanden ionghen graue/daer na
als dese ionge graue in jaren hadde/wort hē te wij-
ue ghegeuen Beatrix graue Swpens dochter van
Vlaenderen/daer hi bi gewan ioncheer Jan/diena
hem graue werdt/Ende noch die sonen/als Dieric/
Floris/Willem/ende vier dochteren/ als / Beatrix/
Machtelt/Elizabeth/ende Margriete/ die alle ionc
stouen/ende tot loofdownen int clooster begrauen
werden. Daer bouen hadde hi noch eenē bastaert so-
ne Witte ghenamē/dye de eerste heere van Hamste-
de was/daer af noch vanden gheslachte in zeelandt
zijn leuende.

Men vochte
een die vooch-
die bandē ion-
gen graue vā
Hollant ende
zeelandt.

Witte die cor-
de heere van
Hamstede gra-
ue Floris be-
staert lant.

Op desen tijt regneerden en waren in fluere/dye
heerē van Gorsselen metter zuylen/heeren van sinte
Martensdyck/ende van sommighe polders en heer-
lichkeiten int lant van Doorne. Heer Francke vanbor-
selen/die vanden ondsten heerē van Gorsselen ghe-
somen was/heere van Nonstere/Heere Pauwels

van Zeelandt.

van Borstelen/heere van Sigdamme ende van sou
te lande/Wolfaert van Borstelen/heere van die pol
ders van Noortwalcheren/Landhick/ende van dorp
ken vander Veere heeft althijt die edelste van wape
nen in Zeelandt gheweest/maer noyt heere vā Bor
selen by iudtbeuelant. Heer Jan van Kenisse/heere
van Noermond in Schouwen / heere Dabijn van
Cruvinghen in iudtbeuelant. Dese voorghenoem
de waren dpe principaelste heeren op die tijt in Zee
landt/die de oorden des grauen droeghen / dwelche
doen ter tijt was eenen gulden halbandt met Sint
Jacobs schelpen/daer onder sint Jacob hangende.

Heer Jan
welsvā borste
len heere van
Sigdamme/
was in liere

Wolfaert vā
Borstelen de d
van dien naē/
heere vanden
nooppolders
en vā hantē
durch was in
liere.

Graue Floris
woyt ridderge
sagen vanden
hertoghs van
Brabandt.

Als graue Floris tot manne deghe gecomen was
ende een huysrouwe ghetrouwt hadde / ende kinde
ren daer aen ghewonnen hadde / wordt hi Sherto
genbosche ridder gheslaghen van hertoch Jan van
Brabandt in eenen tornoy des dincdaechs nae Der
thiendach. Ende ridder gheslagen wesende/reger
de hi selue sine landen/ende liet dpe graue Otte van
Shetre weder tot sine lande varen/ Maer by beual
Floris zijne mopen sone/zeelandt te bewarene / so
dat dese heer Floris met die heeren van zeelant ende
met heer Helbrecht van Doorn r'ant in vreden hielt/
en doen wort die strijdt vtrsoert die op Doornzee
geschiede/om die voochdie van Hollant en zeelandt.

Jnt saer. M.cc.lxxi. tooch graef Floris vā Hollāt
met een groot mogende heyr vā volcke in westsies
lant/om sinen vader coninc Willem te wrecken / co
mende met zjn volc binnen Almaer in meyninge des
anderen daechs voort te varen/quamen die Drielen
met groter macht. Als graef Floris buyten Almaer
was met zjn volc/die Drielen streden so sellijchen op
die Hollanders dat si dat groote heyr vluchtich mēde
ten/ende dat dpe Hollanders oner liere wrecken/

Graue Floris
tooch merveel
zeelanders en
Hollanders in
Driellant om
wrecken.

Dye Cronycke

so datte benede Almaer bi Helyo quamē/maer doen si genoelden dē harden geest onder haer voeten worpen si hen stonteliken ter weere en versloeghen ontrent. viij. c. Duelen. En vandē Hollanders bleefft viijhondert verslagen/en dit geschiede op sinte Wil leboorts dach.

Daer na ist gebuert dat de bisschop Jā vā Assouwen bisschop van Utrecht zyn lant niet en conste be dwinghen/wat heer Ghysbrecht van Amstel besadt Dredelant en heer Herman van Woordē besadt dat hups tot Montfoort en deden dē bisschop grote schade/doen sandt die bisschop aen graef Floris van Holland om hulpe van hē / so is graue Floris vā Hollandt gecomen met een schoon heyr vā Hollanders en zeelanders met heer Costijn van Kenisse/met sommige ander heeren wt Hollandt en Zeelant daer/en belep den Dredelant. Als graue Floris vā Hollandt daer een wyl tyts voor ghelegen hadde/tooch hi in Hollandt en liet heer Costijn vā Kenisse met sommige and heeren wt Hollandt daer voren liggen. Doen versaemde heer Ghysbrecht vā Amstel een deel volc en quā tot Loenen opter vecht om Dredelant te ontfetten. Als die Hollanders en zeelanders dat vernamen/ lietē si teen helft van dat volc voor dat hups liggē/en toogē met die and helft ouer/bestrijdēde heer Ghysbrecht van Amstel met zyn volc/daer hen die Zeelanders al te wromeliken haddē/so dat si vloegen ontrent. ix. c. mannen/en heer Ghysbrecht van Amstel wort daer geuangē. Als dit Hernout zyn broeder vnam/so boot hi Dredelant op te geuen/behouden zyn lijf en goet. Aldus wort dat hups opgenomen ongeschent/ ende heer Ghysbrecht en Hernout worden in Zeelant geuoert. Daer na quam graue Floris selue en belepde Montfoort een iacr lanc dat hi seer quelde met ghe-

Heer Costijn
van Kenisse
heer vā moer
mont fort leou
doen in zeelā
was dē onreke
capitru.

Die hollanders
en zeelanders
kwamen den
krut/en namē
h. Ghysbrecht
vā amstel ghe
uangen.

van Zeelandt.

Schutte/want hi hadde daer voor doen maken twee grote blijden/so dat si ten lesten dat huys opgauen/ in graue Floris genade. En die heere van Woorden wort met zijn gesellen in zeelant geuoert / en daer in geuanckenisse gelept/dwelcke die sake was / waer o heer Ghysbrecht vā Amstel ende heer Herman van Woorden mede ouer die vradenisse vā graue Floris warē. Hier na verfaemde graef Floris een machtich heer van volcke/en sloech neder in Westvriesslāt tot Schellinckhout/daer hi streedt teghē den Drielen/en die Hollanders wonnē dē strydt/en vloegen ontrēt sij. **M. Drielen.** Doen tooch graue Floris tot hoekhout woude/daer die Drielen quamē met veel volck en stredē teghen graue Floris/daer hen die heere vā Zeelant al te vromeliken haddē/so dat si dē strydt wōne/en vloeghen bet dan. **ccccij. M. Drielen.** Aldaer eē out Driese geuangē wort/die zijn lijf gegeuē was om dat hi coninc Willes graf wijlen soude/dwelc ge wesen heb bēde/dede graue Floris tgraf op doen/en zijn vad opgrauē/en tgebeente schoon waschen/ende in een schoon kiste legghen/die welke so met groter eeren en reuerentien te Middellburch in zeelant ghe brocht werdt/en also inde Abdie begrauen/met groter solemniteyten/als dat een kepler en coninc toebe hoort./En hadde de landen geregeert. **cccc. iaer.** ende Troomsche rijk. **vij. iaer.** Van welckē coninc Willem ts begonuen te maken int iaer. **M. cccc. cxi.** een seer schone en rijckelike tombe en sepulture inde Abdie tot Middellburch in zeelant by heer Floris vā Schoonhouen/abt en prelaet aldaer.

In desen tijde van graue Floris was dat eplāt vā Diepschere wel bicus die helft meerder/dant op de se tijt is. Sommige scrūē/datter eenē polder aenlāch genaēt repers/die nu ouer grontbraerselē geheel en

Die yerliders
wonen den
strijt met gra-
ue Floris in
Zeelandt.

Coninc Wil-
lems lichaem
wertgeuondē

De Middell-
burch in zee-
landt coninc Wil-
lem begrauen
in een heerlike
sepulture.

al int see so. Out Drepschere was op die tīt die prin-
cipaelste haven/daer die meeste vīschers bupfleenē
ander vīschschepē af voeren van tlant vā Schouwen
ēn daer de meeste coopuaders aen quamen.

¶ Van dinundacie dat alle die eylanden van Zee-
landt inuloepden/wtghenomen Walcheren ende
Wolfaertsdijck.

At iaer ons heere. M.c.lxxviii. op dē. xvi
dach van Loumaent was in Hollandt een
seer grote vloet/daer veel volcx verdranch
God moet die sielen ontfermen.

Op. Rechten
dach was een
grote storm en
vloet in zee lāt

Daer na op sinte Rechten dach inde maent vā Zū-
le walt so groten storm en wint/dattet so hoge vloep
de dat die dijcken vā al de eylanden oueruloepdē son-
der Walcheren ende Wolfaertsdijck.

Alle die eylan-
dē van zee landt
oueruloepden
behaluen wal-
cherē en wolf-
aerts dijck.

Tlant van Schouwen oueruloepde aende noor-
side/en tlant van Drepschere wort doen geschepdē/
en dmeesten deel buytē gedijct/dwelc daer na meer
dan.c.iaer bleef driuende. Sy oudt Drepschere quā
daer na so groten diepte dat die schepē vā Zicrinzee
haer meeste reede daer haddē die oost en westwoerē
Noortbeuelāt oueruloepde ter seluer tijt na dat som-
mige scriuē/so drect. xij. iaer wt en in aende noort-
de/mer de westside ouer tāt vā Walcherē wert cortt
daer na bedijct/die heerscappe vā Cata vloerē doē ter
tijt veel lāts dat buytē gedijct wort. De oostwaterin-
ge vā zuytbeuelāt ontrēt tbat/sillāt en Cruningen
vloepde seer lāge wt en in eerle bedijct wort. Mer bi-
nen;ōmige iare daer na werdē;ōmige polders aen-
de westside aēt eplāt vā borstele wed bedijct/alshet
hēs;āt en meer and. Duuelāt oueruloepde mer de op-
de se tijt/en vloos veel lāts twelc buytē gedijct wordē
so wel aende westside als;zuytside. Vā desen groten
ende hooghen vloedē moecht ghi hier den date vant

Wet lāt woz-
der van die ey-
landen vā zee-
lant buytē ge-
dijct.

van Zeelandt.

Iaer vanden in dese naer volghende rymen.
Op sinte Mechten dach hoort dese nreumaer
Was zeelant ouer twater verdozen bynaer

In carnatio.

tit die pi
buisfoni
chouwa
n.
van Ze
ren end
p de m
ndt en
r d'and
r vā l
vlor
de la
roes
pē
reer
qui
er
m

Int iaer. M. cc. cc. hadde graef Floris vooz'n weter
een grote oorloge teges die Vlamingē/ wāt si cortz
daer tevoeren in meyninge warē te oueruallē clāt vā
Walcherē/ en also haer lieder schade te vhalen. Gra
ue Floris in Engelāt wesende/ hebbē die Vlamingē
een belich voot die stede vā Niddelburch gemaect.
Maer nā dat sommige scr iuē is graue Jan vā Gene
gouwen met die heerē van Borselen/ en veel zeelan
der v' gecomen om die stede van Niddelburch ontfet
te doen/ en hebben alle die Vlamingen wt clāt van
Walcherē verdozen. Graef Floris dic onnemende is
hasteliken wt Enghelant gecomen te Vlissinghe in
Walcherē/ twelc doen noch een dorp was/ en heeft de
Vlamingen met groter heyrtracht vā zeelanderson
trent deplāt van Borselē achterhaelt/ so datter. xlvij
c. Vlamingen werdē verlagē. En dese oorloge quā
toe/ o dat coninc Willē die Vlamingē so seer geschof
fiert had also her vorē gelept is so woudē si haer scha
de v'halen/ hebbē drie zeulche schepē genomē/ en al
twelc ouerboot geworpē/ dwelc si swaerlic becochtē
wāt h. Jan vā Kenisse met h. Dieric vā Breckenroede
en veel zeelāters togē ouer in Vlaenderē in Casant/
daer. iij. m. v'lagen werdē/ met dier geuangē wordē
en dese. iij. m. vlamingē iij geuangē en geslagen ge
weest vā. iij. c. zeelāds/ dwelc gebuert is int iaer. m. cc
xxvi. en was op s. simō en Judas auēt. Cortz daer nae
wort graue floris te Camerijc v'radē vā Seert vā vel
sen en vā ecnē bisschop wt Enghelāt/ twee radē van
des graue wegghen van Vlaenderen. En die graue
van Kynck van des hertogen wegghen van Brabant
daer si ouer een droegghen/ dat die heere van Hamstel

Die Vlamingē
hadde v'v
delowch bete
gen/ mer nyet
ghehoornen.

Die Vlaenderen
namen de
zeelandische ke
pen.

De zeelanders
beheldē groo
te eere in La
lant.

Graef Floris
had veel siddē
die hem van
gen woude.

en die heere vā Woorden/souden graef Floris leuen
de vangē/en leynden hē ouer in Enghelant/mer het
is anders geuallē/want Sheerit vā Dellen diende
met graef Floris/en en hadde geen wif/wen waerch
de hē graef Floris oft hi een wif hebbe woude/die hi
hē geuen soude/hi soude hē darr also veel goets me-
de geuen als hi wenschē woude/hē ouerste makende
van sinē houē. Dwelt Sheerit vā Dellen voo: arch
nā/leggende/dar hi dat tot ghecnē dage doen en sou
de dat hi graef Floris hoere soude tot enen wijue ne-
men/waer op graef Floris antwoorde/en leyde. Ick
beloue v dat ghi nēmermeer hebben en sult een wif
ten sal mijn hoere wesen. En als dit langhe geleden
was/nā Sheerit vā Dellen een wif/en toech wonē
op Cranenborch. Daer nae leynde graef Floris dele
Sheerit vā Dellen in Henegouwe om een bootscap
En graef Floris toech tot Seerits wif/en brach-
tele/en sinē wille gedaen hebbende/is wederō thuis
getogen. Doen Sheerit van Dellen te huys quā/so
en gemoetede hē zyn wif niet / als si plach te doene.
Doen waerchde hi haer waerom si dat niet en dede/si
leyde al weenende. Heere/doen ghi wt te ocht / hadt
ghi een goet wif/maer nu hebdt een hoere/dwelck
mi graef Floris gedaen heeft. Doen swoer Seerit
van Dellen dat hi nēmermeer capoen op zyn hoot
dragen en soude/hi en hadde dat gewokē. Dit was
die principael sake vā graef Floris doot. En Seerit
van Dellen nā graef Floris gheuangen by Middel
burgh in Soplant/en voerden op dat huys te Cranē
burgh/en vā daer op thuyt ter Nuyden/daer hi ver-
radeliken vmoort was/allmen int lange leuen mach
inde grote cronijcke vā hollant. Als dit die hertoch
van Cleue vernam quā hi met groter macht in Hol-
lan/en toech voot dat huys ter Nuyden/daer See.

Graef Floris
swoer geuange
van Seerit vā
Dellen.

van Zeelandt.

rt vā Dellen en die heere van Woorden/wordē bep
de geuangen. En haer worde aenghedaeu die alder
swaerste doot/diemē eenige mensche aen soute mo
ghen doen. Ingelijc al dat hen ten neghende grade
bestōt wort al gewot/als men inde grote cronijcke int
lāge lesen mach. Dese graef Floris regeerde Hollāt
en zeelant. xlii. jaer lanc/en wordt te Repnsburc int
clooster begrauē. Sijn huyf surou sterf binne den sel
uen iare/en worde mede te repnsburc int cloostere
begrauen. Als dīt al geschiet was/en die hertoch vā
Cleue alle die vraders gedoot hadde / quā hi wonen
indē Hage / en regeerde Hollant en zeelandt ter tijt
toe dat graue Jan de sone van graue Floris wt En
ghelāt quam/en regeerde Hollant en zeelant selue.

Dabidissen clooster van Emelissen in noortbrue.
lant wort op dese tijt gesticht en gefundeert/dwelck
nu duer unndactie getransportert en ouergheset is
int lant vā Walcheren/outrēt dē dūpnē/daert noch
optē dach vā huyden staet/genaēt Waterlooswerue
Rodolphus graue van Habsburc/wort vante. vij.
hueruorsten tot eenen kepler ghecroen/na dat trijk
langhe ledich ghestaen hadde.

¶ Wandē. xvi. graue van zeelant/Hollant/en hee
re van Brisslandt. ¶ Dat. xxx. Cap.

HAn vā dien name de eerste worde te selthijē
de graue van Hollant/zeelant en heere vā
Brisslandt/hi was seer ionck als sijn vader
graef Floris vmoort was/en wort wt En
ghelant gehaelt/so dat hi in zeelant aengeromen is/
daer hi lange onderhouden wort vā heer Wolffaert
van Borstle/heere vander Deere/en van die noort
polders in Walcheren. Hi hadde te wijue mouwe
Elizabeth/continē Edwaerts dochter wt Enghelāt
deerste van dien name/maer si en hadden geen kint

Sheerte van
Dellen en die
heere vā woof
dē wordē bep
de geuangen

¶ Clooster vā
Waterloos-
werue wordē
wt n. oytbouwē
lāt in walche
ren ghesticht.

Rodolphus
graue vā habs
burc wordē
kepler gecroē/
int iare. M. cc.
lxxi. regeerde
xii. jaer/ende
was die. xvij.
dupsche ke-
ser.

¶ Deirius ses-
tus comes
landt.

¶ Gheue Jan
wort lāge or
houdē vā her
wolffaert vā
Borstle heere
vander Deere

Dye Cronijcke

berent te samē. Als nu die Hollantsche heere/die here
vā breedenroede/die heere vā Egmont en meer an-
dere/graue Jan met sijn gesellinne wt Engelant ge-
haelt haddē/quamen si eerst in zeelandt aen. En dye
graue worde lange tijt met sinē wille onthouden op
thups tot Sandenburch by heer Wolffaert vā Bort-
sele heere vā de Veere/binnē welckē tijt heeft graue
Jan heere Wolffaert gegont en gegeuen sijn leuen
lant geduerende die heerlichept van Woerdē in Hol-
landt/om sekere diensten/die heer Wolffaert graue
Jan gedaen hadde. Naer na die doot vā heer Volk-
faert voors is die heerlichept wederom den sgrack-
schap ghecomen. Die heeren wt Hollandt en sijn niet
te wreden geweest dat graue Jan also nige by heer
Wolffaert in zeelant bleef (want heer Wolffaert den
principalē raet vandē graue was/ein wisse sijn tite-
le secret) wouden hē met soorten in Hollandt hebbē
So ist gebuert datter een grote dachuert t. Romer-
swal in Zeelant soude gehouden worden vandē heere
van Hollandt en zeelant/tot welke dachuert de gra-
ue meynde mede te comen/so wasser (nae datmen in
sommige cronijcke vint) te Bergen op den zoom een
heymelike conspirariē gemaect vanden hertoch van
Brabant en van heer Jan van Aenisse meynende de
graue vā zeelant mede te nemen/en te doerē in haer
lieder gewelt in Brabant. De graue dit vernemende
is subtyeliken getogen op traesteel van Toonijcke by
Romerwal/daer hi eenen dach bleef en en is niet ter
dachuert gecomen/want hi van daer vertooch we-
derom met heer Wolffaert en met veel volck vā wa-
penen na traesteel van Sandenburch int lant vā Wal-
cheren byder Veere/dwelckē doen ter tijt een dorp
was. Corto hier nae wordt heer Jan van Aenisse by-
den graue onthouden/om te comen opt voorgenoem

Die heerlichept
van woerden
woert h. wolf-
faert vander
Veere gegont

Dolphus een
graue vā Hal-
louwen was
de. erbij. Dye
sche heeler re-
geerd. v. laer

De graue van
zeelandt is opt
traesteel van Ro-
dijc getoogen

Die graue vā
zeelandt was
te er lant by
h. wolf faert.
van Bortsele/
opthups van
Sandenburch

van Zeelande.

de casteel van Santenburch/om hem te verantwoor:
dē/maer hy en quā niet/waerō hy gebannē wort wt
Hollāt en zeelāt. Shebannē welende is hi op zyn ca
steel vā Moermōt in Schouwen gebleuē/dwelck hi
virstaelgierde/en maectet sterckmet mānē vā wapenē.

Heer Jan van
Kerulle was
wt zeelant en
Hollant ghe-
bannen.

Hier na tooch graue Jan met heer Wolffaert van
Sorste/heere vander Veere in Hollant/ende qua-
men eerst te Dordrecht / daer si bailliuwen ende hee-
ren stellen wouden anders dan haer oude handrue-
sten in hielden/daer die van Dordrecht teghen wa-
ren/waerom ren groot rumoer en twist quam in al-
le die steden van Hollandt. Die heere vander Veere
sprac voor den graue/waerom die herrē en gemeyn
te seer toornich worden op heer Wolffaert vā Sorste
le heere vander Veere. Die graue dit horende tooch
na den Hage/en ontseyde die van Dordrecht / beue-
lende toncher Jan Witte van H. en stedens sonc dat
hups te Putte / en heer Claes van Cats lach tot Al-
blasterdam/en Alout die bailliu van Dordrecht lach
met veel volck te Shidrecht/makende blochhupsen op
dē dnc om also Dordrecht te bedwingē/ datter gheē
scepē comē en soudē. De graue screef aē de and stede
dat si hē met dese sake niet moepen en soudē/wāt dat
die vā Dordrecht nu gebuerde/mochte tauōt of moe-
gē haer stedē mede gebuerē. Als die and stede dit ge-
hoort hebben/is heel Hollāt in roere gheromen. Dit
siende heer Wolffaert vā Sorstele heere vander Veere
is gewaerschont gewrest/en tooch mettē graue na
Schiedā/om also voor in zeelant te varē. Dwelck dpe
Hollāders smorgēs moech gewaer gheworden zyn.
Die van Delft tooghēn haestelijckenwt met groter
machte van volcke / met veel cleyne visch schepen/
met booten ende schuyten / ende onderhaelden den
graue/met den heere vander Veere / op dpe Mase/

Albericus Dps
eerste vā dien
name heeroch
vā Dordrecht
Rodophus so-
ne was dr. rix
dapsche hee-
ter int jaer. m
cc. xxv. reg-
neerde. r. i. aet

Heere Claes
vā Cats was
capiteyn.

Hollant was
in roere teges
den graue.

Die Cronijcke

bringende die graue metten heere vand' Deere met crachte cū geweld weder binnē Delft en' Iepden den heere vand' Deere op een groot steenen huys achter die oude kercke. De gemeynte stont met groot ghewapent volc/voor dat huys. Daer wort heere Woltfaert vā Borssle heere vand' Deere/vābouē ter vensteren wt geworpen/so dat hi doot gheslagen wort/van die daer voor thuyt stonde. Die graue dit siende misshaechdet hē leer/en' geliet hē of hi daerom niet en vtaechde. Waer wt namaels grote twist en' oorloge volchde tusschē dē Zeelantsche en' Hollantsche heerē. Dese graef Jan sterf int iaer ons heerē. M. ccc. sond' ridders naem/en' sonder kinderē op sinte Martens dach inden winter binnē der stede van Haerlem/ als hi dat graefschap hadde geregeert vier iaerē/en' worde tot repniburch int clooster begraue/bi sinen vaders ren/doen ghinc die wapen van Holland en' zeelant te niete/en' quam op den grauē van Henegouwe.

Stant Jan Hert sonder ridders naem of sonder kinderē.

Wat wapen vā zeelant en' holland quam op die graue van Henegouwe.

Henricus van Lutzenburch/wordt kepler ghecozen int iaer. M. ccc. viij. hi was de zee. duytsche kepler. regierde. v. iaer ende viij. maenden.

Henricus vā Lutzenburch wort int iaer. M. ccc. viij van die. viij. kuervosten tot Franckfort kepler gerozē. Ptholomeus Lucensis scrjft dat hi vā eenē Jacophijn met den hepligen sacramēt verghenē wort/die broeders vand' seluer oorden segghē contrarie/ hi regeerde vñf iaer en' viij. maendē. Anthonius vā Florenten scrjft in speculo historiali/dat op dese tyt die vmaerde oorden vandē Templiers alle kerstenheyt duere/op eender nacht den hals af gestekē wort/wat die sake was en wort vā niemant bescreuē/dan dese historiographus verantwoort dese oorden seere. Dese oorden hadde gestaen. C. lxxviij. iaren. Dese Templiers hebben veel diuersche huysen/heerlicheneden en' andere goedē in zeelant gehad/wāt in dese oordē anders niet dan edele of ridders kinderē en waren. Hi hadden veel goets int lant van Schouwen en' een huys

van Zeelandt

ofte clooster binnen Zuringee/daer namaels sint Jās
heeren in quamen/dwelc nu op den dach van hupden
der Predicaren clooster is.

Te Middelburch hebbē si mede een schoon hups
gehadt ouer die Abdie/dwelc namaels die heerē vā
Borselle/van Blygdamme coften/en stichten daer
tclooster vādē tertianē/twelc voormaels inde dupnē
te dupnhoec gestaen had/twelc sichtet gereformeert
is so dattet nu minrebroeders sijn. Ontrēt der Vere
haddē si lieden mede veel erue en lants/waer af buy
ten der Vere een vrouwen clooster vandē Tertianē
gesticht en gefundeert wort. In noort en iuytbeue
lant hadden si doen ter tijt mede veel goets/dwelck
namaels tot Gods hupsen oft kercken/en oock den
armen mede ghedeyt en ghegeuen wort.

¶ Van eenen groten storm/en seer hoogen vloed.

Int iare. M.ccc.iiii. op sinte Katherinē dach
wast also groten storm en onweder/met so
groten hooghē vloed/dat veel dūrcken ende
polders in Zeelant oueruloepdē. Walche
ren was so seer ouerulopeyt/dat die dūrckē so seer ghe
ramponneert warē/dat die lantslieden den moet verlo
ren gauē/so dat si de macht niet en hadden te dūrcken
waerom die graue sekte int lāt vā Walcherē quā en
heestet met die Borselle heerē weder beuericht en
bedijct. Noortbeuelant was toen mede tot diuersche
plaetsen in/aende noordside/nochtans wertet corte
linge daer na beuericht en bedijct/maer daer werde
so veel lants buytē gedijct datter scherpe. vij. mielē int
ronde groot bleef/waer wt namaels een spieerwoort
quā datmen seyde/Het is so scherp als God noot be
uelant maecte. Ter selfder tijt werden twee dorpen
aende nootside van iuytbeuelant buytē gedijct/sin
te Michiels dorp/en hauerste. En die heer schappē

Die Hoort vā
der oorden vā
den Epilers
hebben hier
voormaels ve
le goets in see
lant gehad.

¶ Van een groo
te inuadac: of
hooghe vloet/
op sinte Kather
inen dach.

Dye Borselle
sche heerē heb
ben in zeelant
veel polders
ende eplanden
doen verlicken

¶ Twee dorpen
werde in noot
beuelant buytē
gedijct aen die
noot side.

Die Cronijcke

van Cats verlore doen wel. cc. gemetē lants. Hier na volcht dincarnatie en̄ date vanden hoghen vloet die op sinte Katherinen dach gheburde in desen rijn. Katherijnen storm is seer tofthen
Zeelant leet last doen/let/elck hoort bedien.

Incarnatie.

Onlancx daer na quā een aemwassingē in noortbeuelant aende westside daer Campens upelant naemaels aengedijct en̄ bepoldert wort/en̄ aende wytk de quā een schoor daer Cortgenē ghesticht en̄ ghesim deert wort. In Wolfaertdijc stont op deestijt aende westside eē schoon dorp de Pietere genaēt/te sommigē seggen dattet een lāt stad geweest is/met noch drie schone polders/die haer bi na aen Walcherē stretcē/ouer Nremuen/de welke twee polders buyten ghedijct werden met een schoon dorp der Nuyden ghe-naemt/maer die twee polders werden coets daer na weder bedijct ende beuerscht.

Die Pietere
swaeren lande
stede / ck lach
aemt lant van
Wolfaertdijc

Nuytbeuelant
was tot veel
plaecten tuss
weet coets be
dijct.

Nuytbeuelant was tot veel plaecten sine/maer twert coets beuerscht/hoe wel datter veel aende oost side buyten ghedijct wert/nochtans heeftet naderhāt veel aemwassingē gehadt als men wel sien mach.

Het eplandeken oft polderken van Stantenisse (na dat die sommighe scriuen) wort seer gemindert ende buyten ghedijct/twelcke doen so groot was dattet byrasouer noortbeuelāt/en̄ aent clāt vā Cats plach te streckene/ende ouer duuelant.

In dese tijt openbaerde een groote Comete/daer na volchde een grote aertbeuinghe/dat zijns ghelike niet veel gesien en was/die lieden liepen van vreesen tot die steden ende vloten int velt.

Men plach in
zeelant van
meer oelckē en̄
loot swaere /
schoorheit loot
en lieden.

Cornelius Battius en̄ meer andere scriuen / dat men meer dan ouer. cc. saren wt die schooren die buyten den verdroncken eplandē van Zeelant ghedijct waren te liggene plach eenē somerdijc/en̄ men plach

van Zeelandt

daer een factoen van darrinc wort te deluene / twelck
men te noemen plach darrinc moer/ en wort in assche
gebrant/welcke assche men voerde eerstmael tot Zi-
rinczee/en namaels tot Romerswal/en so voort in an-
der steden/van welke assche met souden watere/ men
goet wit sout siedende was inde southeeten/daer hē
dele voorghenoemde steden mede plagen te genee-
ren/en was die meeste neeringe en hanteringe/ ope
de hyden op die tijt inde steden van zeelandt deden/
welcke voorlepde assche/men noch dagelick sie mach
in eenen groten hoop tot Zierinczee op schelmkens.

¶ Van die. xvij. graue van zeelandt.

¶ Dat. cxxi. Cap.

JAn graue van Henegouwe die tweede vā
dien name/wort die. xvij. graue vā Hollāt/
zeelandt en Driessant/hi was coninc Wil-
lēs susters sone. Quermits dat graue Jā
deerste van dien name/sonder kinder ē achter te late
ghestouen was/so is tgracschap van Hollant ende
zeelant voorghenoemt aen desen graue Jan van He-
negouwe gheromen/ hi hadde te wijue Philippe/
des grauen dochter van Lutzenburch/daer hy aen
wan Jan sonder ghenaden graue van Oosteruant/
die tot Courrijck verslagen werdt/Willem die na hē
graue werdt/Johan van Beaumont graue vā Sol-
lops/Henric Canoninc van Camerijc/ende noch vier
dochters die al seer hooghe gehuwelict waren / als
Margriete grauime van Utrecht / Mijsse grauime
van Clermont/Marle grauime van Sorbomops
en Machtelt vrouwe van Mele/hi hadde eenen gro-
ten strjdt teghens die Vlamingen en die graue van
Dlaenderen wordt gheuanghen met veel volcx/ als
hier na breeder ghelept sal worden.

In tsaer. M. cc. i. heeft dese graue Jan veel volcx.

10 6

Darrincmoer
te delne/en die
assen te byan-
den om sout te
siebe was een
grotenringe
in yelande.

Deertms kē
simas comē
selandis.

Jan son der ge-
nede was gra-
ue vā Oostre-
mandt.

Dye Cronycke

Grave Jan
qua tot hene
gouwe trede
heer Jan van
Kennisle.

volck vā ootlogen v̄gadert en̄ also in zeelant genarē/
int lant vā Schouwen/teghens heer Jan vā Kennisse
om dat hi des graue onderlaten grote ouerlast dede
met branden en̄ blaken/en̄ heeft desen heer Jan van
Kennisle wten lande van zeelant v̄laecht en̄ verdreue/
en̄ sijn huys Moermond̄t heel ter aerden geuel̄t en̄
geslecht. Heer Jan vā Kennisse is getogē aendē kepler
Albertus/derste vā dien name de. cxxi. duytsche kep
ser op die tijt/als men in sommige cronijckē bescreuen
v̄indr. En̄ hi gaf den kepler se kernen/hoe dat graue
Jan de. xvi. graue vā zeelant sond̄ kinderen gestouē
was en̄ hoe dat graefschap een leen van trijt v̄skep

Albertus dye
eerste vā dien
name was die
cxi. duytsche
kepler hi was
ooc e hertuch
vā Costenric
en̄ regneerde
x. iaren.
Die heere en̄
edelen vā zee
lant togē met
den graue tot
Rimneghen
v̄den kepler.

lers was/dwelche graue Jan vā Henegouwe besadt
sonder vandē kepler te leene comfangne. Die Kep
ser Albertus is met volc van wapene af gecomē om
in dese ned̄ landen te trecken tot Rimmegē toe/gra
ue Jan dit hozende/is dē kepler tegen getogen met
groten staet/met veel edelē wt zeelant en̄ Hollāt/En̄
by toesprieken vāden bisschop van Cuelen is dese gra
ue vā zeelāt mede te Rimmegen bidē kepler gecomē
En̄ graue Jan ontfinc weder zeelant en̄ Hollant vā
den kepler te leene na ouder costume/daer alle dinc
wel gemaect wort/tusschē den kepler en̄ den graue/
hoe wel nochtans hē heer Jan vā Kennissen seer ver
maect hadde. En̄ de kepler is weder na Costenrijck
getogen/van daer hi gheborē was. Dese graue Jan
heeft corts hier na ioncker Willem sijnē outsten sone
ruwaert vā Hollant zeelant en̄ Drieland ghemaeft/
ende dede hem in alle steden hullen.

Heer Jan van
Kennisle ga hē
in dienle van
den graue van
Vlaenderen.

Heer Jan van Kennisse siende dat hi geen hulpe en
treck vāden kepler om Hollant en̄ zeelāt te winnen
is hi aendē graue van Vlaenderē getogen/en̄ heeft
hē met een grote armee en̄ volc van wapenē in zee
lant gebracht/waer teghens ioncker Willem graue

van Zeelandt.

Jans sone voorigenoët stadthouder van Hollandt en
 zee landt/met een groot heyt van volcke quā/en ver-
 dreef dē graue van Vlaenderē wt zeelant/in Calant
 treckende heeft daer veel Vlamingen verslegghen en
 geuangē/en is also weder in zeelant gekeert. Graue
 Swype van Vlaenderē is hem na geuokht / met een
 groot heyt van volcke in Walcherē/en nam Middell
 burch met geweld inne. Joncker Willem ruwaert vā
 Hollandt en zeelant quā weder met zyn heyt en vloos
 twee stryden op eenē dach/den eenē ontrēt der Dee-
 re/den anderē voor out Armcuen. En joncker Willē
 quā wten stryde binnē Zierinczee / want dat doen een
 vaste sterke stede was/die hārē lantsheere seer ghe-
 trouwe warē. Daer volchde hē graue Swype na en
 belepde die stede vā Zierinczee ses wekē lanc/daer die
 Vlamingen seyden onderlinge/wat sullen wij lange
 voor dit crapēnest liggēn/latet ons af doen/so hebbē
 wij gedaen/de welke si seer quelden met geschutte/
 met sīngeren en andere instrumenten van oorloge.
 Ten lesten nam joncker Willem eenen stouten moet
 met die vā Zierinczee/en deden der stadt poortē opē
 intredende inden Vlaemischē leeger/hebben si grote
 schade gedaen/vangēde en verlaende meer dan. xv
 c. Vlamingen/hoe wel den meesten hoop verslegen
 was. En dit geschiede int laer. M.ccc. lxx. op den cer-
 sten dach vā Mey. Int selfde iaer tooch joncker Wil-
 lem wt Zierinczee in Hollandt daer een bestant ghe-
 maect wort tusschē graue Swype en die van Zierinc-
 zee van. vi. weken lanc / behoudeliken en mochten
 dpe van Zierinczee hē niet stercker maken/dan si wa-
 ren als graue Swype daer vooten lach. Ende graue
 Swype tooch in Hollandt/innemende meest alle de ste-
 den sonder Haerlem. Die hertoch vā Brabant wan-
 al xijthollant/sond Dordrecht alleen/ doen belepde

Graue Swype
 van Middell
 burch met
 cracht vā volc
 ke.

Die vā stercke
 zee waren ho-
 ren heert lees
 ghetouwe.

Graue Swype
 van ende de-
 struerde veel
 dorpen en ste-
 den in Hollandt

Dye Cronycke

Die heer toch
van Brabant
was met gra-
ue Guye van
Flanderen en

hi Dordrecht thien dagē lanc/ ten lesten schoot hi dat
vier inde stad/ so dat deen helft wel verbrante. Dye
van Dordrecht dit siende dat die stad gelchent was
toghen si wt met alle huere macht / met heer Claes
van Butte/ en verdreuen dē hertoch vā Brabant wt
nuythollant/ en versloegen alle sijn volc / brādente in
Brabant tot Thertogenbossche toe/ daer si voor die
stede lagen/ die si bi nae altemael verbranden/ en na
men met haer also groten roof wt Brabant/ dattet
onmogelike te seggē was. Daer na geueelt dat heer
Jan van Kenisse met die Vlamingen ter Goes gero-
men is/ om dat slot te wūmē. Cornelius Bacchuscri-
uet dat Goes op dese tijt maer eē groot dorp en was
daer maer een slot oft stercke en stont/ dwelckmen nu
heet thups van Gostende/ toebehoende dē heere vā
Pouques. Daer quamē die van Romerswal met ve-
le volc/ en versloegen die Vlamingen wel tot. ruyt.
toe/ en heer Jan van Kenisse is qualiken met den lij-
ue ontgaen. Daer na ginc dat bestant wt/ en die van
Zierinsee togē voor Middelburch en vloegendaer
veel Vlamingē/ en namen Middelburch weder inue
daer na togen si wed ongeschoffiert binne Zierinsee
daer si ioncker Willē ontboden dat si Middelburch
weder ghewomē hadden/ en dat hi Zierinsee qua-
me. Ioncker Willē stadthouder vā Hollāt en yelant
tot Zierinsee comende tooch hi wt met dē pooters
int lant/ daer eenē grote hoop vlamingē lach met he-
re Jan vā Kenisse/ die ioncker Willē al vluchtich mae-
ste/ en vloeger vele. Also die latynscheveerske wtwi-
sen de welke gemaect warē als dat belech voor Zie-
rinsee was/ ente accorderen metter historien. Hi ont-
finc daer ridders name/ en noech daer veel ridders/
tot. xlvij. toe. Onder welke ridder gheslagen was/
ioncker Willem Dicke van Hemstede/ die graef s'lo

Die van Dop-
perche bedient
deert boellant-
schap regheem
den hertoghe
van Brabant.

Die van Ro-
merswalle de
den der Goes
ontlet/ en ver-
sloeghen dye
Vlaminghe n.

Die van Zie-
rinsee de wel-
dichden graue
Guye Middel-
burch.

van Zeelandt.

ris van Hollandt bastaert sone was.

DE OBSESSIONE CIVITATIS ZI

riczar quæ facta est Anno M.CCC.ij.

Zeelandt de titulo dum vult gaudere nouello,

Flandrus heros Guido restitit hoc cupido.

Sed partes Hollandt fere totę mox abigebant

Quas adigit proprio Vvitto miles domino.

Pandens Ziriczar domino fidam fore fixar

Cutus ad instar eas admonet esse probas.

Indignans opido totus fremit vt leo Guido

Quod bis septenis obsidet hebdomadis

Flammier a a borea gens Zeelandt preuaricata

Austro congregitur, protinus obstruitur.

¶ In primo consichtu.

Dum sopor ædiles tenuit, currunt simul hostes,

Vt muros capiant, non sic, ab intro sonant

Plurima tela trahunt, vim vi de iure repellunt

Hostiles properar terga dedere fugar,

Credo q̄ insultus talis non mansit inultus

Moerkerck finit̄ ibi vulnere de iaculi.

**Int jaer ons Heeren, M.ccc.iiij. des woonsdaechs
voet palmen/quā bisschop Gupe vā Wtrecht graue
Jans broeder met die Duelen en̄ Kermelāders/met
veel burgers van Wtrecht/en̄ quamē tot Bueringh
oft Beringe in duemelāt/dwelc een dorp was op die
tijt vast aen duemelant/so dattet al een eplant was/dat
no geschepden is/Sod betert/duer t̄mundacien. Die
Hollanders en̄ bisschops volc toghen int lant vā du
uelandt/meynende also Trieringzee te comen. Heer
Jan vā Kenisse dīt v̄nemende/is subpteliken met die
Blamingen mede in Duemelant gheromen/teghens
den bisschop inder nacht/so dat hi meest alle die Hol-
landers die daer gheromen waren verslegen heeft/
ende dpe Bisschop Gupe gheuanghen / dpen hy in
Blaenderen ghesonden heeft. De nacht wert so ve-
teliken doncker dat die een dē anderē tijpet enkende.**

**Bisscop Gupe
van Wtrecht/
quam met die
Hollander als
sede van y-
ringzee is hul-
pe.**

**Bisscop Gupe
wert van heer
Jan van Ke-
nisse geuangē
in den nach.**

In desen strijdt bleuen doot heer Willem van hooim
 Domproust tot Utrecht/heer Willem van Haerle/
 heer Dierick van Zuplen/Claes Parsijn/en Tweer
 van Berrenuoort met. viij. M. mannē. Dese strijt ge
 sciede swijdaechs voor palmsondach. Later daechs
 op dē Palm auent quā graue Swpe weder met de
 Vlaminghen voor Zirinczee/dwelck hi belepde met
 groter macht tot des woondaechs inde paelsch dagē
 Ter seluer tijt lach heer Claes Cats binnē Schoon
 houen/daer hi casteleyn was opt hups tot Schoon
 houen met sinē sone/van graue Swpe wegghen van
 Vlaenderē/so dat heer Claes af quā vanden hupsle/
 om te besiene hoe dattet inde stede stont/daer vingē
 hem die pooiters van Schoonhouen/en ontbodont
 heer Witte van Hamstede/dat hi quame binnē Schoon
 houen/si souden hem helpen dat slot bestormen/also
 dat heer Witte quam ende belepde dat slot seer sterck
 keliken. Daer werdt voren ghericht een grote blye
 om dat hups te bestormē/also datmen eygaf behou
 den lyf en goet/en si werden ingeuanchicnisse gelept
 Die heere van Cats worde geuangen met beyde si
 ne sonen. Doen dit graef Swpe vernā daer hi lach
 binnē Utrecht/hoe dattet in Hollant ginc/nā hi hae
 steliken in volc met hē/en quam die Pffel neder/en
 liet heer Jan van Kemisse die Stadt bewaren. Doch
 quamen die vā Dordrecht met heer Claes vā Putre
 en bestreden graue Swpe van Vlaenderen voor P
 selmonde/daer si lange tijt stredē om de ouerhant te
 crigen/maer int leste verloos graue Swpe dē strijt
 daer hi seer gewont wort/so dat hi nauweliken met
 ten liue ontganc is/en hē waren wel. iij. m. mannen
 af gheslagen. Graue Swpe wt Hollant verdreuen
 wesende/en heer Willem van Hollandt noch binnē
 Dordrecht vthuēde, vlaēde graue Swpe also swarē

Heer Claes
 van Cats was
 met graue
 Swpe van
 Vlaenderen.

Graue Swpe
 ver. ooe den
 strijt voor p
 selmonde.

Graue Swpe
 wort wt hol
 landt verdreue

van Zeelandt.

heyr van volcke / dat hi wel .cc. na. mamē bi hē hadde /
na dat men lept / daer hi mede quā en beleyde zierinc-
zee derdewerf. En dede aende noortfite stellen twee
grote blijden / om die stede daer mede te bestouwen.
Die blijde waren so groot / dat sie steenē worpen dpe
die .c. pondē woegē. En aende wylfide stont eē gro-
te blijde / maer die vā Zierinczee haddē drie die groot-
ste blijden in haer stede / diemen opt sacht / en daermē
opt af hoorde seggen / waer mede si so grote schade te-
den in dat heyr / also dat op een tijt de Vlamingē wor-
pen cenē swaren steen binnē der stede / daer grote sca-
de af quā. Doen was daer een meester ghenāēt mee-
ster Willem / een smit binnē die stad / die metter blij-
den so wel conste omgaen / en werpen / die daer leyde
haelt mi den steen / ic sal hē weder leyden / den wel-
kē men in die schoe leyde. En die meester wierpē op
die grote blijde die wylfē stont / so dat si al in stucken
viel / en viel den meester een hant ontween. Daer na
dede graue Gupe die hauen ouer dāmen / en vuldese
met rozen en met stroo. Als Zierinczee aldus belegē
was / en ment in verre landen hoorde / quāt voor den
coninc vā Brancryc / die Philips dpe vette hiet sinen
swager. Dese landt sinen admirael in heer Willems
behulp vā Hollant / met .ccc. en .l. groote schepen met
voor casteelen / wel toeghemaect / en vijf galeyen vol
volck. En des conincs admirael was maer schalc van
dat heyr. Doen screef die admirael aen heer Willem
stadthouder van Hollant en Zeelant / dat hi sijn volck
reedemaecte / hi hoeppe cortelinge bi hē te comen / al
so verre als hi weder en wint hadde / en woude Zie-
rinczee ontfet doen / want het ware des conincs wille.
Doen quā heer Willem in Hollāt / en blaemde alle de
schepen die hi mochte / en Witte van Hamstee quam
met sijn Bruesen en Kermerlanders / met een groot

Coninc Phi-
lips die vette /
for Brancryc
sterde sine ad-
mirael graue
Willem te hul-
pe bi bylande

Dye Cronijcke

heyt wt Hollant/met haer ſchepen/en jyn gecomē bi
noort gouwe/daer ſagen ſi dat Franſche heyt comen
daer ſi hē leer in verbliden. Gaue Kupe hadde een
grote Carte voor Zierinſee doen ſtellen/daer hi die
ſtede leer mede bederf/cū hi hadde ooc geſlagen. w.
groote bliiden/daghelijc ſtormende aen de ſtede ſou
der op houwen.

Jaden ſeluen ſare op ſinte Laurens dach/verlaem
de die admirael vā Brancric met jyn heyt/en ſoeker
Willem ſtadthouder van Hollant en ſeclant en heer
Witte van Hamſtee/met dat Hollantiſche heyt/ende
quamē geuar en door noort gouwen in meyninge de
Blamingen van Zierinſee te vōdmen/oft doot te bli
uen. Die Blamingen ſiende dat ioncher Wille quam
met ſo groten heyt/doen was de wint ſterc nuytwēſt
en die Blamingen maectē een groot ſchip toe/ dat ſi
pecten met peck olie en ſtroo/dwelck ſi ontfaken/ in
meyninge alſo ioncher Willems heyt te ſchepndē en
te verbrandē ſonder eenighe weere. Maer God die
alle hertē kent/en laet dat recht int eynde niet vlotē/
en alſt volgee was/en die ſtroo wederō ſinc/dete god
de wint mede om keerē/die eerſt nuytwēſt was/wort
noortooſt/en ioncher Wille qua voor winde en voor
ſtroom/ſo dat ſi met haer eyghen ſtrick gheuangen
jyn gheworden/want ſchip dat die Blamingen ge
maect hadden om haer viandē te beſchadigē/dat is te
middē enō dat Vlaēſche heyt gecomē/duer die ghe
hengeniſſe gods/daer die Blamingē alte grote ſcha
de by namē/ſo dat ſi nergēs ten grote brāt onwoſkē
en mochtē/ſo dat ſi ouer boort moeſtē ſpringē/en ver
wronckē bi menich hōdert. Vā deſe wōderlike auon
tuere cregē die Hollanders/ſeclāders en Franſoſen
alte grote moct om te vechtē/intreckende tot de Vla
mingē. Daer rees alte groten ſcht/als opt gehoort

Doen die van
zierinſee dye
leerē by noort
gouwen ſagē/
waren ſi liede
ker verblide.

Wenden ſont
hangt vele in
beſtopningen/
ok in battaen
gien van oogh
ghe.

De ſont
anderde waer
mēt de ſtrick
geſtopē was.

oft gesien en was. Daer was dat geruchte Hollant/
Hollân die Franchopsen riepe Dachs/Waerchic/ En
die Blaminghen riepen Vlaenderen/ Vlaenderen/
dit duerde eenē hantien dach ende eenen nacht/ men
hoorde ruike der glanien/ tgeclâr ter sweerde/ twer
pen der steene/ clappē der armbouste/ en dat geruch
te der stryden te mannē was also groot datmēt ouer
dise mihle verre hoorde belchepdelic. Die Blamingē
wonne indeneerste aenganc dese schepē. Doen maer
ten die Franchopsen vier vā droogen houte dat si de
Blamingē in haer schepē worpē/ daer veel schepē af
branden/ so datdē strijt duerde vandē middaghe tot
ten daghe toe/ maer inden dagheraert verloten dye
Blaminghē den strijt/ daer graue Supe geuanghē
wort/ en gegeuen dē admirael vā Francric/ voor de
schade die hi gelede hadde. Mer dē admirael gaf hē
wederō/ dē erclame vā bisscop Supe vā Utrecht
die in Vlaenderē geuanghē lach/ en dit was dē eenē
gute voor dē anderē Supe. In desen strijt bleue doot
xii. en. clost. c. Blamingē/ en si lietender. x. c. schepē/
en. x. costelike renten en panweldoenē. Daer worden
v. N. geuangē/ daer die Hollanders mede blost wor
den/ die in Vlaenderē geuangen lage gelijc reghē ge
lijc. Ingelijc is wel te vermoede dat de hollāders en
Franchopsen grote schade mede hadde vā hare volc.

In desen stryde ware die vrouwen binnē der stad
so neersich om de vlandē te wrestaen als de mannen
Die cloke wort binnē der stad geslegē/ om dat dye
Blamingē de stad woude bestoune/ ter wijle dat die
poorters aten/ en alle volc liep ter muerē/ te wonnē
brochtē steenē en geschut aen/ om dat de mās staende
soudē bliue op der muerē. En mē schepot daer so wee
telike wter steed/ mer so snelle geschutte datter so veel
Blamingē doot bliue/ datmer geen getal alen weet

Die hollāders
wonne den
strijt voor 30
tijde met den
zeeländers en
franchopsen.

Die franchop
sen verbrandē
veel vassische
schepen.

Die poorters
blanen yerrinc
300 beschuen
best vassilans
schep in dit d e
lech.

Dye Cronche

En wanneer daer want bomen der stede was liepen die mouten ten brande / op dat dyemannen op der mueren soude bliuen stane / om die Blamingen af te weeren. Daer was doen ter tijt bumē ter stede so groē brenautheyt / dat die beestē tīros vandē beddenatē vē tōdach vanden hupfen / daer was ooc groeten hongher ende dierē tijt.

¶ Hier na volghen oude veerskens die in dien tijden ghemaect waren sint latine / vanden ghenen diet selue beleeft hebben.

¶ De instrumento quod dicitur Catus.

Postea terribilis trahibus fit machina celsis,
Quae tegitur cornis, fortis & alta nimis.
Quam tu Guilhelme de iure magister habende
Soluis sulphureis arte tua iaculis,
In tantam flammam, q̄ visa fuit prope Schiedam,
Crematur foris heu, vox sonat intro meus
Catus deletur, hosceos nostrum miseretur
Qui leuat elisos, & medicatur aegros.

¶ De vltimo insultu.

Dum sic frustratur Flandrys subito meditatur
Villam suppressere continuante fame
Hinc tedio tactus se vertit ad impetus actus
Implet fossatum per segetes & humum,
Moenibus & properat, sed villicus ilico iactas
More niuis lapides, missilis ac species,
Praeterea calido coquitur medicamen ahero
Pulvis feruensens spargitur & bullens
Hostes dant dorsum, stupidi fugiendo retrosum
Nec veniunt muro tam prope decetero
Quod fuit ante graue sic ibre rotante fuisse
Congesta segetes, nancq̄ cibant pecudes

¶ De conflictu in Goudē sumbre.

Oprat villica gens Comes vt veniens adolecens
In sam salutare, sed mora longa manet.
Tristes obsessi cogente fame quita pressi,
Sepe ferunt tacti proch lamazabachant.

van Zeelandt.

Expectat iuuenis donec venias sibi classis
Bellica francigena, quæ daret auxilia.
Eccò venit quina Francorum parte galeida
Cum multis alijs nauibus egregijs,
Classesq; collecta per carbasa lentaq; vecta,
Perueniunt Goudæ flumine cum iuvene,
Concurrunt classes, hinc indeq; rutila castis
Pbds valde tonat, ensis in arma sonat.
Hasta penetrabat, quasi nix telum volitabat
Sternit claua, iacit fundula, gestu ferit
Hinc strages, fluuium de sanguine fit rubicundum
Ac cælos sepilit, longaq; pugna fuit
Nunc sub, supra modo stabat classis titubando
Et fuit euentus inde diu dubius,
Tandem Guidone viscato cum legione
Est pugnae finis, læta fit inde nimis.
Indyta mox villa quia saluificata sit illa
Hinc letania fertur ab ecclesia.
Hostibus in lana clausis plebs clamat osanna
Nomen tu Domini dux benedicte veni
O quantum decoris meruisti villa fidelis
Stat tua namq; fide tota salus patriæ
Bellimateriam qui vidit sic canit illam
Calliopeia suo sed grauiore stylo.
Anno milleno trecentenoq; quaterno
Vespere Laurenti palma datur premiij
Ergo Deum Patrem collaudemus nos quoq; prolem
Ac sanctum flamen, vox canat omnis Amen.

Als den strijt ghewonnen was so tooch heer Willem
stadthouder en ruwaert van Holland en Zeelant bin
nen die stad vā Zierincree met grote blyschap/daer
hē dij boorschap quā/dat in die dymē noch wel. xvi.
c. mannen laghen dat al Vlamingen warē. Doen to
ghen die vā Zierincree wt/die indē groen strijt niet
geweest en haddē/meppende nu harē moet te coelē/
maer die Vlaminghē en wouden niet strijden/en bo
den hē lieden op te geuen in heer Willems ghenade/

Die Cronijcke

De blantsge
gauen hem lie
den op in heer
wille genot.

En aldus wordē si gebrocht binne Zierincze en wort
dē in Vlaenderen gesondē/daer die Hollanders me-
de vloot worden die in Vlaenderen geuangē lagen.
Nu is bisschop Sive van Wrecht wt Vlaenderen
geromē tot Zierincze tot heer Wille van Holland si-
nen neue/dien hi seer blideliken ontfinē/en daer nae
tooch hi met die Hollāders om binne Wrecht te we-
sen/mer heer Jan vā Kenisse die binne Wrecht lach
ontsach verradenisse/tooch wter stadt met veel Vla-
mingen/en sonde ouer die Leche varē/daer de Pont
te gronde ginc/en verdroot met veel volc/en aldus
quā die bisscop binnen Wrecht. Van deser groter of-
crozen danctemen God almachtich/cn wort geïnsti-
tueert een generael processie ten ewigen daghe die
men noch alle iare draecht ouer die bingge/soechs
na sinte Laureys dach/op den dach van hynden. Die
stadt vā Zierincze wort begaert met sommige preul
legten en liberteyten om die grote vaillantschap en
wromicheyt/die si lieden in dese oorloge bedreue had-
den. Die oude graue Jan vā Henegouwe/vā Hollā-
lant/zeelant/en Brielant/als hē die rhydinge quā tot
heer Willem sijn sone die vlandē also verwormē had-
de/was hi seer blide/en dancte God dypsentichfou-
Jnt laer. M.c.c.v. opten. xiiij. dach vā December/
sterf graue Jan van Henegouwe/ graue vā Hollā-
lant/en Brielant/als hi sine landē hadde ghere-
geert vijf laer/ente sijn huyfrouwe sterf coets daer
nae/ende werden beyde te Valencyne in Henegou-
wen begraven.

Heer Jan vā
Kenisse vōpē
ende pontē op
de leche hi wt
ochte.

Grave Jā dāc
te God vā de-
ser groeter bec-
roymen.

De canonick
heer der Cholen
in dēden ghe in
si moren.

Sinnen desen tyden als sommighe scriven heeft
dese voorgenomde graue Jans tweeste sone/graue
Jan van Beaumont/graue van Bellops/sommige
Canonick pronens gefundeert en ghesicht binnen
der kercken vander Cholen in Zeelandt.

Als graue Jan vā Henegouwe vooch graue van
 Holland en zeelant steruē soude / heeft sinen .ij. sone
 graue Jan vā Beaumont / en vā Sollops heere ge
 maect vā sommige stedē en heerlicheiden in Holland
 en Zeelant / als vandē Tholē / en vā dat aengewassen
 lant vā die drie schorre van nyen Drepfichere / twelc
 hi aende oostside met het schoon lant vā sheer Jans
 lāt (twelc nu aen duuelant licht / dat aldoen geschey
 dē was) dede bedijckē / dat voormals ghetumdeert
 geweest hadde. Int iaer .m. cc. lxxxvij. op S. Nechten
 dach / dat sichten dien tyt gedienē had / en eendeels
 lange te voren / dwelc vande sommige noch tlant vā
 Sollops genoēt wort. Doen ter tyt plach twater / de
 Souwe te loopē tusschē replāt van Drepfichere ende
 tāt van Schouwen / dwelc nu al aen malcanderē be
 dijct is. Naer duer inuidacie is tāt vā Drepfichere
 sichte wē gescheydē tusschē sheer Jans lāt / dwelc nu
 nyen Drepfichere noēt / alsinē int vvolgē hoē sal.

Drepfichere
 twelc langhe
 gedienē hadde
 wort aen tāt
 vā Schouwen
 bedijct.

¶ Een corte summarie vāde genealogie en geslach
 te der hertoghē van Oostenric / en hoe datse van
 den geslachten der grauen van Habsborch ghero
 men ende ghedescendeert sijn. ¶ Dat. xxxij. Cap.

Die eerste graue vā Habsborch sijn gesprote
 wt hertoch Sigisbertus vā Austrassen als
 diuersche cronijckē en historien bescriuen /
 en alsinē breēd vint inde Cosmographie vā
 Sebastian? Munster?. En die eerste graue was ge
 naēt Othert / hi was int iaer na osalichmakers Jesu
 xpi geboorte. vt. c. en. xxx. ten tijde des grootē coninc
 vā Francrijk Dagobertus genaēt. En sichten ; hi
 dese grauen van Habsborch alcht van mammelicker
 stamme van geslachte alcht in duytchlant geweest.

De graue van
 Habsborch sijn
 eerst gecomen
 wt by hertoch
 dom van Au
 strassen.

Rodolphus een graue vā Habsborch en lantgra
 ue in Ellaten / werdt Keyser int iaer. M. C. lxxij.

Dye Cronijcke

Die grane vā
Habsborch co
dolphus was
heylc.

En wert vande Paus Urbanus die vierde van dien
name gesckirmeert/ en die paus en desen voorcreue
Keyser waren by malcanderen te Tolame / als dese
veerskens wt wijfen.

Bis sexcenti septuaginta tresq; steterē
Anni, Lofannæ dum Rex & Papa fuere.

Int iaer. M. cc. lxxij. quā dat eertshertochdom vā
Dostenrijc aen dē keyser voorghenoēt / en hi begaef
der mede sinen sone Albertum / van welckē men leest
breed in cronics Abbaris Urspringensis / en in meer
andere duitsche cronijcken. En van desen Albertus
hebben alle die hertoghē van Dostenrijc haer afcoē-
ste tot dē almogenste keyser Carolus die vijfste van
dien name / en sine broeder Coninck Ferdinandus /
ende voort al haer Edele stamme.

Wat eertsher-
tochdom van
Dostenrijc
quam aen den
keyser.

Die eertsher-
toghen vā Do
stentrie 3 iu vā
Albertus de 1
vā dien name
ghecomen.

Albertus die genaēt was die victorlose grane vā
Habsborch / deerste hertoge vā Dostenrijc getomen
zijnde / van die grauen vā Habsburch wert Roomsch
Coninc gecoren int iaer. M. cc. xviiij. ende was die so-
ne van Coninck Rodolphus voorghenoemt.

Dese keyser Albertus hadde eenen groten strīdt
teghens graue Adolph vā Nassouwen / die Rooms
coninc geweest hadde / maer was vīdē kuervoortē af-
geset / en was bī Worms indē slach vslagen / als dese
nauolgende veerskens wt wijfen.

Die keyser Al-
bertus hadde
eenen grooten
strīdt regna-
den graue van
Nassouwen.

Anno milleno trecentis bis minus annis
In Iulio mense Rex Adolphus cadit ense.

Dese voorcreue hertoch Helbrecht vā Dostenrijc
wert namaels vā sinen nene dien hi opgenoedt had-
de / die sone was van Rodolphus hertoge van Zwa-
uen / die welcke genaēt was Johan vā Zwanen / by
verraderien ter doot ghebrocht / en wert te Spier
begrauen int iaer. M. cc. viij. in Nepe.

Dese voorcreue hertoch Helbrecht hadde binnen

van Zeelandt

sinen leuene getrouwt tot zijn ghesellinne ioncfrouwe
Klabelle die dochter vā Menhardot hertoge van Car-
ruthen/ en grane vā Tmol/ viden welken hi hadde
xii. kinderen/ die .x. souē in haer kintfheyt/ maer de
xi. quamen tot perfecten ouderdom.

Albertus die
ii. van dien na-
me voerhertog-
he vā oosten-
rijc hadde by
zijn huwelen-
de .xii. kinde-
ren.

Otto die mannelike/ coninc Albert voercreuzē so-
ne/ hertoch vā Oostenrijc na die doot van sinē vader
troude hi ioncfrouwe Anna die dochter van coninc
Jan vā Bohemie/ daer na troude hi ioncfrou Klabel-
le die dochter van hertoch Stephanus van Seyerē
hi sterft int laer ons Heeren. M.ccc. ende. xl.

Otto voerhertog
toge vā Oosten-
rijc troude co-
ninc Jan van
bohemiē doch-
ter.

Albertus die derde vā dien name/ hertoge vā Oo-
strijc/ troude tot zijn gesellinne ioncfrouwe Klabel-
le die dochter vā Kaerle dpe vierde kepler van dien
name/ Coninc vā Bohemen en Hongarien/ sterft int
laer. M.ccc. en. lxxxij. en leyt te Weenē begranē. De-
se hertoghe stichtede binnen sinē leuene/ dpe vruuer
sityt ende hooghe schole van Weenen.

Die voerhertog-
ery en hoghe
schole vā wee-
nen wert ghe-
sticht.

Albertus die vierde vā dien name/ hertoge vā oo-
strijc/ sone vā Albert die derde/ troude tot zijn ghe-
sellinne hertoch Albrecht van Seyerē's dochter gra-
ne vā Hollāt en zeelāt/ genaemt ioncfrouwe Jame/
waer bi hi ghewan eenē sone en een dochter/ hi sterft
int laer. M.cccc. ende. iij. ende leydte te Weenen be-
grauen in Sinte Steuens kerke.

Albrecht die vijfde vā dien name/ van Habtsborch/
en hertoch van Oostenrijc/ sone van Albert die. iij.
voorgenōt. hi troude tot sine ghesellinne ioncfrou-
we Elizabeth/ die kepler Sigismundus/ Coninc vā
Bohemen/ en Hogariens dochter. Dese hertoch Al-
brecht succedeerde by huweliken nader doot Sigis-
mundi dē kepler in dat conincryck van Bohemen en
Hongarien / hi wert namaels Rodich coninc gecozē
mer hi en regneerde niet .ij. jarē int leue rijk/ by sterft

Albertus die. v
vā dien name
coninc rijkhe
vā Oostenrijc
wert coninc
vā Bohemen/
en van Honga-
rien namme
kepler.

Dye Cronycke

van dat melken in t aer. M. CCC. xxxix. in Septem
ber/ en leyt te Hoekwylfenborch begrauen/ hi liet di
nerliche sonen ende dochteren achter.

Leopold die tweede vā dien name/ toegenāet dye
vrome sone vā Helbert die vijfde vooi hertoge van
Oostenric/ en graue vā Habshorch/ troude ioncfrou
Viride die dochter vā Barnabo hertoge vā Milanē
bi de welke hi gewan vier sonē en eē dochter/ hi was
eē weertamich prince/ hi wert in leste vāde Zwitfers
verleeg/ en leyt begrauē in sloopster tot coninc velle
Frederic toegenāent die oude hertoge vā Oostē
rijc/ die sone van Leopold die vrome/ liet twee dochte
ren achter/ Elizabeth ende Anna.

Willem hertoge van Oostenric sone vā Leopold
voorgensēt troude eerst ioncfrouwe Anne dochter
van coninc Kāarle van Sicilien en Hongarien/ maar
en heeft geen oue naghelaten/ hi leyd begrauen te
Weenen in Sinte Steuens kercke.

Leopold toegenāet die houerdighe die derde van
dien name/ hertoch vā Oostenric/ troude ioncfrou
Katherine/ dochter vā hertoch Philips van Bour
goinguen/ hi sterf ooc sonder oue/ en leyt begrauen
te Weenen bi sijn voorouders in sinte Steuens kerck.

Ernest sone vā Leopold en broeder vā Frederick
die outste vooi hertoge vā Sier en Carinthen gra
ue vā Tyrol/ en vā Habshorch/ troude tot sijn geallie
ne ioncfrouwe Margriete hertogime van Stettin
ge/ vande welke hi veel kinderē hadde/ die meest al
duerbedē in haer ioncheyt/ en na dat ouerlōdē der self
der hertogime/ troude hi een and ioncfrou Quir
burga genaēt/ die dochter vande hertoch vā Nassau
wen/ hie de welke vrouwe hi hadde. ix. kinderē. Van
die welke negen die vier in haer ioncheyt stouē/ en
die andere quamen tot haren perfecten ouderdom/

Leopold dye
e tweede vā die
name erlicher
toge vā Oostē
rijc wert van
dye Switser
verleeg/ her.

Leopold dye
derde vā dien
name erlicher
toge vā Oostē
rijc troude her
toch Philips
van Bourgoē
nens dochter.

Die son van
Leopold. Er
nest ghenēent
wert erlicher
toge van Oo
stēric.

van Zeelandt

Als Albert/ Leopold/ en Frederic/ en twee dochters/
deene ioncfrouwe Margriete ghenaet/ die hertoch
Frederic vā Hassen troude/ En ioncfrou Katherine
gefellinne van die Margrane van Badē/ dese voor
fcreuen hertoch Ernest leydt begrauen int clooster
te Silgemuelt.

Albert die. vi. vā desen name/ die toegenaet was de
goedertierē/ hertoch vā Oostenryc/ / sone vā Ernest
vā pfer/ hertoch vā Oostenryc voorgenoot/ hi troude
tot zyn gefellinne ioncfrou/ Katheride/ de dochter vā
Louys/ Ballgrane vande Rijn/ hi flichtede die vntuer
fitept van Fribourch in Sulgau/ ouerkeer sonder oue
nae te laten/ hi sterf int laer. M. CCC. l.

Leopold sone vā Ernest vā pfer sterf in zynē twechē
sonder oue nae te laten/ en leydt begrauen ter Spaen-
wer ftadt in Oostenryck.

Fredericus die derde vā dien name toegenaet ope
vreedfamtige/ Rooms hepler/ eerthertoge van Oo-
stentyc/ hertoge vā Brier en van Carinthē/ grane
vā Habbourch en Tyrol/ sone vā Ernest vā pfer voer-
genoot. Dese hertoch Frederic/ na dat ouerlyde/ zyn
ouers tooch hi in sine hiercht ouer zee te pelgrinā-
ge ten hepligen graue/ te Ierusalē/ hi was een wyse
dit leet perfect heere/ hi hadde veel goede maner en
en duchtde/ hi wert na de doot vā Albertus vooten-
ninc vā Hongariou en Bohemē/ ghy tot hepler int
laer. M. cccc. xl. off wert te Rooms hepler gecrobt int
laer. m. cccc. l. vā den pans Nicolaus/ hi troude tot zyn
ghesellinne ioncfrou Leonora die dochter van coninc
Jan van Portugael waer hi hi gemāc dese sone en
de twee dochteren/ die twee soneu/ Christoffel ende
Johan ghenaemt stouren beyde in haer kinshoydt.
Maer Maximiliaen sinen senighen sone quam tot
perfect ten ouerdom.

Die vntuerē -
teyde schijole
van Fribourch
in Sulgau /
weert gheson-
deert ende ghe-
sicht.

Fredericus de
derde van dien
name eerthert
oge vā Oostē
ryc weert hep-
ler.

Fredericus de
derde van die
name eerthert
oge van Oo-
stentyc tooch
in zyn twechē
te Ierusalem.

De Cronijcke

Fredericus
eerst hertoghe
vā Oosterrijck
belofte dat he
terijc. lxxxij. iare

Dese voorgenoemde hertoghe Frederik belofte dat he
terijc. lxxxij. iare. Hi ouerleet int iare. M.ccc. cclij. heb
bende eerst sine gestelt dat sine sone Roomsch coninc
ghetoren ende gherooft was/ ende leyt begraven
tot Weenen in Oosterrijck.

Maximiliaen
eerst hertoghe
vā Oosterrijck
troude die her
zoginne van
Bourgoigne

Maximiliaen Roomsch coninc/ en eerst hertoghe
van Oosterrijck/ hertoghe van Carinthien/ van Tyrol/ lat
grauue van Ellatz/ grauue van Habsborch/ van Tyrol. x.
sone van Fredericus die derde keiser van dien name/
troude tot sine. xx. iaren die eenige geerfde dochtere
ionctrouwe Marie genaet/ hertoghe Kaerls van Bour
goignen dochter/ hertoginne van Bourgoignen
Brabant/ Limborch/ Lutzenburck/ en van Sebre/ Gra
uinne van Vlaenderen/ van Artops/ Paltgrauinne
van Henegouwen/ grauinne van Hollant/ Zeelandt en
Briellant. x. Dese voorscreuen coninc Maximiliaen
gewan bi wou Marie sijn huysrouwe twee sonen
en een dochter/ deene Philips genaet van Oosterrijck
prince van alle dese nederlanden/ en eenen Franchoys
genaet/ die sterf in ynter kindsheyt/ die dochter was
conctrou Margriete ghenaemt van Oosterrijck.

Philips coninc
troude bi on
sone hertoghe
van Bourgogne
coninc van
Spannen.

Van desen voorscreuen Maximiliaens Roomsch coninc
en eerst hertoghe van Oosterrijck seften en ge
stelt leedmen in diuersche historien en cronijcken/ ende
mensal oec bider hulpe Gods breed vaden leue hter
na in dese cronijcke lesen en vnde. En voorts van Phil
lips van Oosterrijck coninc van Spaengnen sone van
keiser Maximiliaen van Oosterrijck/ die bi huwelike
geromen is aen twee conincen van Spaengnen/
en voorts van sijn sone Carolus de vijfte keiser van
dien name/ en sijn broeter Ferdinandus Roomsch coninc
van Bohemen en Hongarien salmen breeder
int veruolch der Cronijcken vinden.

Van grauue Willem die derde van dien name/ de

roff. graue van Zeelant/diemen gemeynlic noem
de de goede graue Willem. Dat. xxxij. Cap.

Graue Willem die derde vā dien name sone
van graue Jan vā Henegouwe voorn wo-
de die. roff. graue vā Holland/Zeelant/en
Vrielandt/men hiet hē gemeynlic die goede
graue Willem. hi hadde te wihue vrouwe Johanna
Philips des coninc suster vā Brancryc. Andere cro-
nycken gelijc die grote Hollantsche conynckē verma-
nen dattet die outste dochter was vā hertoch Jan vā
Zotteringen/Siabant/en van Lutzenburgh/daer hy
aen wan Wilkē graue van Oosteruāt sijn successuer
Margriete hertoch Lodewijc wijf van Seperē key-
ser van Romen/Johanna grauntme vā Sulich/Phil-
lipa coninghine vā Enghelant/en ioncrouwe Eli-
zabeth. Dese graue Wilkē na dat hi eerst graue ghe-
woide was hiet hi in zeelant te Middelburgh/en te
Haerlē in Holland acht daghē lanc vol hof vā. r. gra-
uen. r. baenrooten/en. M. ridteren. Dese graue Wil-
lem dede die stede van Middelboich rontsonne wel
stet met eerden wallē makē int laer. M. ccc. en. xij.

Int selue laer worde bi desen graue ghesundeert
en gesticht Trolligle en Capittel van S. Pieters bin-
nē Middelburgh/en vāden graue rijckelijc begaefe
Sūnen den tijde van de sen graue is eerst dat ge-
slachte der Ortoniamē sterc en machrich gewordē
biden Turckē. Van welchen geslacht den grote turc
die te hants regneert Solimanno genaēt geromē is
almen int lange in die Spbenburghers historie int
hoochduytsche lesen mach/en inde pelgrimagie vā
Bernardo Heydenbach.

Entrent desen tijde wort te Middelburgh de kerr-
ke van Oostmūster eerst volmaect/inde eere en na-
me vanden heyligē apostel S. Pieter/want blimen

Decimus oc-
tavo comes
Zelande.

Andromas bā
Beyeren was
die. xxxi. days
liche heylē/hy
heest. vij. laer
grootloocht te
ghen frederi-
cus bā oosten
rijc/e hi hi cog-
nerde. xxxij.
laer.

In dese tij-
de was te Mida-
delburgh in ze-
lant open hoē
ghouwen by
den graue, vij
daghen lanc.

Die stede van
Middelburgh
wert by dese
graue in tijde
vdaem beneid.

Collegie vā
S. Pieters bin-
nē middelbur-
ge wert eerste
ghesundeert.

Ortomanno
wert ontfen-
te in dē Tuerc
heylē.

Die Cronijcke

Middelburgh seer veel volck quā omte wonen en haer residentie aldaer te houden.

In iaer. M. cc. xvi. opēbaerde een vnaertlike grote comete daer eenē groten en lastigen dierē tijt nae volchde en grote pestilencie/bifonds in Hollāt en zee-land/so datter veel men schē van honger stouē / men want als sommige scrijue die mensche opten weghē doot liggē vā hoger/en sommige kinderē aen haers moeders borstē die doot waren en die borstē gefogē hadden. Deseu honger en dierē tijt duerde twee iaer en lāc. In desen tijt vanderde bhmen leyden in Hof-land een stugghercken broots in eenē harden steen/te welcke die gedaente heeft vandē brode/allmen noch voor oogē sien mach in l. Deeter skercke aldaer / mer hfer na wertē weder eenen oueruloedigē goedē jre

Dutrem desen tijde. In iaer xlij. c. xx. wall omē hooghen bloede / daer heel dychen in vpaechen.

Een groote strecke vrom-ten in Schouwen.

In iaer. M. cc. xliij. was een vrouwe in Zeelandt int land vā Schouwen die so groot en store was dat se in elche hant droech een vat Hāburger biers sonē last daer af te hebbene/si was so groot van stamere dat mamē vā middelhaer hoochte bi haer schenē als kinderē te sijn/vachtās was si vā clein onds geborē.

Ewater bloy de bouen alle diche en veel opianhē oueruloepden.

In iaer. M. cc. xliij. in November op s. Clemēs dach was eenē groten storm vā wīnde/ donder ende bliscen/dat dwater vloepde houē alle dychen/so dat t r veel mensche en beesten verdronchē in Hollāt zee-land en Drielandt want Walcherē was tot. xv. steten in tusschen Dillinge en Arnhem. Ende daer werdt veel buyten ghedijct bi oude Arnhem.

In Wolffaerts dych oueruloepden twee polders aende westside bi roorp vā de Diete/en en sijn sichte niet weder bedijct/die welke onlaenc daer te voren ingheweest haddē vande sūndacte/in iaer. M. cc. liij. op sinte Katharinē dach/en werden doen weder bedijct/maer is sichten weder ime ghelopen en blij

van Zeelandt.

nen teffende/onbeduict alst noch schubbaer is.

Men vindt in sommige oude gesctē vā Zeelant bescreuen dat Huering oft Herkinge van diuelāt mede buytē gebiedt wort daer na der hant dat grote schoone lant van Tonge/ somerdyck/ en aen polders aē gebiedt en beboldert is/ almen sien mach. In theue lant overvloepde mede aende sibe daermen na Sibaant den Hout opuaert/maer aende sibe van dat lāt van Soellele wort veel lants buyten ghedijct.

Roetbeuelant leet mede grote schade aente noort sibe aende diche/ diwelche daer te voren aen npeuwe Cats beboldert was/ en daer werde twee schoō doypē buytē gebiedt/ de Waerke en meest deel van Cats.

In laer. MCCC. xxxv. dede dese voorigenōede grane Willem den Gualter vā Doordrecht en iusthollāt iusticeren en executerē te Valreijne voer sijn dootbede/ om dat hi een scamel lātman sijn hoe wter wende onthaeck hadde/ tegē sijn danc. En die grane tooch leue metter handē tūwert wter scheidende gāft dē dāel inde hant. In laer. MCCC. xxxvij. opēbaerde eē grote comete/ en vgoen grane Willem stert int selfde laer optē. vij. dach vā Junis/ alohi: n lādē had geregeert. xxxij. laer/ en worde tot Valerijne begrauē/ en vrou Jāne sijn wijf begaf te werck en worde eennōne tot Fontanille vander Cisterien vorden/ en stert int laer. clix. ende worde daer int clooster begraven.

Van grane Willem die. cix. grane van Zeelant/ de vierde van dien name. Dat. xxxij. Cap.

Wille te. iij. vā dien naē/ grane Willem vōorn so ne eerst grane vā postwielāt en vā henegou worde de. cix. grane vā hollāt zeelāt en Driestāt/ hy had te wijne vrou Johāna die ontfte dochter vā her. toch Jā vā Loteringē/ Sabāt en Lutzē burch te terte vā dien name/ mer si en hadden geē hinderē te saunen.

C. Overst. ch
en koon pol
der ende dor:
swet buyten
gebiedt welck
aen Duurlant
lech.

C. Overst. deel
ben out Cats
in noortben
lāt sibe de buy
ten ghedijct.

Die grane de
de den vailā
vā iusthollāt
executoren.

Die G. gūtmā
werdē eē nōne

Derijns no-
nus comes ze-
landie.

De Cronyche

In dese tyden
was in zeeant
in zeeant hē
Floris vā hē
die die in yre
beueld woon
in. En hēre hē
mon vā hēre
hē hēre van
Zygdamme /
En wort hē
de yre stryde
baer mannen.

Dese graue hadde veel oorloghē en stryden teghē
die ongelouige heydenen/ en teghē die Duytsen.

Noch hadde de selfde graue Willem veel oorloghē
teghens den bisschop van Utrecht/ en quamen sta
mente velde/ daer die zeelanders den graue te hulpe
quamen met langhe glanien alken in zeeant dat lāt
di'acht met ghepūckelde stanen en lange dagghen/
daer si den bisschop vanden peerde sloeghen/ ende
wommen den strydt.

De zeeant te
wommen den
stryt teghē den
bisschop vā
Utrecht.

De graue
wort vanden
vanden ber
daghen.

Heer wolf
heer bisschop
heer vā
heers die. ij.
vā dien name
wort in Dōt
vrielandt ver
daghen.

En selue tij
den als Hugo
Bijpōschijft
ha dde die he
de vā Romers
soal hēre sin
gulare heeren

Wat wort vā
Boude en zee
lant ginc and
werf te niete.

In iaer. M. ccc. xlv. noch dese graef Willem met ve
le edelen en ridders wt zeeant en Hollandt/ ont
vriessant ontrent Steuere/ want si hē rebel waren/
daer hi eenen grocē strydt hadde/ in welchen strydt de
graue verslagen wert/ als hi sine landē hadde gero
geert ontrent. vij. iaren/ ende wort tot Valenijne in
Flenegouwen begraven.

In desen strydt wart verslagen die here vā beere
die heere vā Meruuen/ die heere vā Anthongen/
die heere vā Deere/ die heere vā Boffele sone by
pupbeuelant/ heere Floris die songe genaet/ die hee
re van Wassenaire/ heer Wilffaert van Romerwal
heer Trent van Cruningē/ en meer anere/ wiens sie
len God ontfermen moet. Dese strydt geschiede op L.
Colmas en Damianus dach. En daer ghinc die wa
pen van Hollandt en zeeant anderwert te niete/ en tē
ghetomen op die heeren van Seperen.

In iaer. M. ccc. xlvj. was een grote aertbenūnghe
in Hollandt en zeeant opten tweedē dach van Janua
rio/ daer een grote plaghe na quam.

Van t'beghinzel en oorspronc der groter pelgre
magien vā onser lieuer vrouwen inden polder/ de
welcke pilgremagie bysonder bekend is dē zee va
rende lieden van Spaenguen/ Portugael/ Fran
rīch ende Bretaignen. ¶ Dat. xxxv. Cap.

MEn beent by looffelike scriften/de welke
 ter felfder tijt/by Pausen/ Cardinalen/ en
 Bifchoppē gecōfirmeert zijn/ dat int laer
 M.ccc.xl. als die goede heer Wolffaert vā
 Bordele/ heere vā d'Veere/voorvaders en ouders
 veel diuerſche polders aende noortſide vā tlant van
 Walcheren haddē doen bedijcken. Ouermits dat de
 ſelue polders ſo vruchtbaer werdē/ zijn daer veele di
 uerſche perſonen wt diuerſche landē in comen wonē
 hoe wel datter nochtans geen prochie kerck en was
 daer ontrēt / maer moeſten al Tlandijc haer Sacra-
 menten halē/dwelc leer moeplc en periculoos was
 om dattet ſo verre vā daer was/ om dpe ſonghe kin-
 derkēſ wille/diemen al Tlandijc moeſte doen toopē
 Ten leſtē hebben die vāden polder conſent vcregen
 vanden pāus Clemens de.ii. vā dien name/en dē biſ-
 ſchop van Utrecht Joannes de uſer de vā dien name
 dnt een prochie kercke te makē/daer de goede heere
 Wolffaert vā Bordele voorigenoēt een comeniente
 plaette toe geordineert hadde om dpe kercke te tin-
 nietē en te maken. En alle gereetschap van hout en
 van ſtrenē daer toe gecocht/ſo iſt nochtans gebuert
 dat veel goduruchtige gelouelike keden op eender
 plaetten ſnachts en tſauonts dicwils veel grote lich-
 ten gheſien hebbē/ op die plaette daer die kercke nu
 gefondeert en geſticht iſ/ dwelc al miraculoſelck ge-
 ſchiede. Cortſ daer na was een deuoot perſoon aen-
 merckende die armoede van deſer kercken/en datſe
 die macht niet en had om eenige coſtelike beelden te
 doen makē/ heeft gebrocht een bardekē oft tauer eel-
 ken tot een ſchilderſ huys binnen Mid delburck/ be-
 geerende datmen daer in een beeldeken van Maria
 ſchilderen ſoude. Tis gebuert niet lange daer na/ dat
 ter een ſongelinc ten huys vā dē voorē ſchilder ge-

Theer Wolf
 faert vā Borde-
 le dpe .ii. van
 dien naem hee-
 re vā dē noort-
 polders vā ſan-
 denburgh ende
 vander Weere
 te. de.ii. v' kerck
 ke inde polder
 ſunderen ende
 ſtichten.

Tſnach is en
 ſtaonds wordē
 veel kerckē on-
 tren den pol-
 der gheſien.

Dye Cronycke

comen is/wagende dē meester na wert/waer op die
meester seyde dat hi niet sonderlyc te werckē en had
de op dat pas dan te schildert een Marien beeldeke
in een tauer eelke/dwelc die meester dē ionghelinc
gewesen heeft/cñ die ionghelinc is bouwe op den soldre
gegaen/cñ heeft dit beeldeken vā Marien volmaect
dwelcmen noch op dē dach van hynden inde polder-
sche kercke sijn mach. Alst tyt was om te eten / heeft
die meester dē ionghelinc af doen roepē om te comen
eten/maer hoemē riep/en hoemen locht/men en vā
dē ionghelinc niet/noch men en hoorder noyt af waer
hi bewaren was. Die meester siende naet tauer eel-
ken/hoe na dattet ghemact was/vant dat al perfect
telike volmaect was/ghelijc op dē dach van hynden
in dye polter staet / waer af dye meester met alle sijn
huyfgestinne lert verwōdert was. So ist gebuert dat
dese persone die tauer eelke ten huyle vā den schilder
ghebracht hadde/is comen waghen na dit tauer eel-
ken oft geschildert ende ghemact soude mogen we-
sen. So heeft die schilder desen persoon al vertoghen
ghelijc gebuert was. Ende ghemerit dat die schil-
der daer gheene stoon af ghegeuen en hadde / so en
wilde hi daer oock niet af hebben / meyende dattet
duer die ghehengensle Gods gheschildert was/en
by miracule volbrocht. En die schilder heeft den per-
soon dat tauer eelken gheleuert/twelche met groter
eeren cñ reuerentien inde kercke vanden polder ge-
brocht wort/in welke kercke sichten veel miraculē
geschiet sijn tot diner sche stonden vreemdt om te ho-
ren ende te sien/Alsmen inde seue kercke int langhe
lesen ende sien mach.

Inden polter is eens tsaer s geordneert eenē pro-
peren ommegang op den dach vā onser vrouwen be-
meuaert/daer aldan dit tauer eel met Marien beel

Doe dattet ta-
tereecken van
Marien beel-
de inde polter
sche kercke ge-
comen is,

Wiel miracu-
len sijn hier
doopmaets ge-
schiet inde pol-
ter,

de ongedragē wort ronsom dē polder / daer aldan die geheel oortae duere also veel verlorchs van volcke roemt dattet wonder om segghen is.

In tsaer. M. cc. xlvij. wort alder eerst die prochie kerche ter Deere int doyp gefundeert en gesticht / en die paus Clemens van Anion heeft dese kerche met grote aflatē en pardoenē begaest / men dede groote reeneringe binne desen dorpe vandē Deere also dat ter dagelick meer en meer volck metter wone quamē

Carolus die iij. werdt op dese selue tijt die. rrrij. dwytsche kepler vandē seuenhuernorsten eendiachteliken gerotē / En tooch een wyl tijts daer na te Komē / daer hi alle die ongehoorsamige stedē ond' in subiectie brochte. Ontret desen tijt was eē groot cris mate Komē / wāt die Italianē maecten enen paus genaēt Urbanus de. vi. die welke een Italiaen was en bleef te Komē residerende. Die Franchoylen co ren enen paus genaemt Clemens die. v. die te Niſon in Franryche bleef residerende. Vanden groten twiſt en distordie die wt desen schisma qua / leestmen inde grote Cronyche van Vlaenderen int langhe.

De kerche dā ter Deere wort gesticht en gefundeert / dat te vozen maect een capelle en was.

Carolus die iij. doert die. rrrij. dwytsche kepler / hi was coninc van Bohemen / hi regnerde. rrr. ja ren / ende. vij. maanden.

Van vrou Margriete weduwe wilen des keplers lodewijck van Seperen / Graulme van Zee landt ende Hollandt / die. rr.

Cap. rrrm.

Margriete keplerime van Noomen / graue Willem van ouer ouer suster / wort die. rr. graulme van Henegouwen / Hollandt / zee landt / ende Duchlandt / Sy hadde te manne hertoch lodewijck van Seperen / kepler van Noomen daer si by wan onder meer kinderen Willem van Seperen opemen den dolle graue hiet / HEEAHE Melrecht van Seperen / lodewijck / Co.

Hertog Willem van Henegouwen coninc van Sicilie

Dye Cronijcke

conint van Cracouwen/en Otte vā Slandenburgh
en een dochter die namaels coninginne vā Enghelāt
wert. Dese grauinne regierde Hollant/Zeelant/en
Drielandt met groter wijsheit vñt iaer lanc. Daer na
maecte si bi rade vande gemeyne Steden van Hollāt/
en zeelant/en bi rade van hare edelen en heere/ Wil-
lem haren outsten sone ruwaert vā Hollant Zeelāt
en Drielandt/ En hier voren soude hi vñd moeder ge-
uen alle lare. x. dupsent onde Franckische schilden/
Maer waert sake dat Wilhē haer sone dat ghelt niet
en betaelde/so soude alle vordwaerde doot ende van
gheentre werde wesen. En hier af waer goede gele-
gelde bit uē gegeven. De keyserinne tooch in Hene-
gouwe/dwelc si voor haer enghē hielt/en Wilhē haer
sone bleef in Hollant. Als Willem Hollant en zeelant
een iaer geregeert had/docht hē die kintie vanden
pennighē te groot te wesen/is hi in Henegouwe ge-
togen/en droech vñd moeder der keyserinne al tbe-
uel en ruwaertichap vā Hollant en Zeelandt weder
op/en hi is in Seperen ghetogt. Als us stont Hollāt
en Zeelandt onbewaert en sonde here cen iaer lāt/
waerom grote tweedracht op stont in Hollāt/so dat
ter grote bloetstoringe geschiede bysonder te Delft
daer eē groot gewecht af quā/wāt daer eē verlagen
wert die Claes van weete hiet / met. ruy. manne vā
sinen vriendē. En die dese ouerdaet gedaen hadden
ghingē alle dage op die strate verlatēde hen op haer
magen als die heere vā Egmont en die heere vā Ar-
hel met sommighe ander heeren.

In t iaer. M. cc. li. bestont Hollant vñ twee partijē
te staē. Die een partijē wātē die hoer/daer die ouer-
ste af waren. Die heere vā Breeroe/die heere van der
Leche/met die vander Bronchorst met die stedē van
Leiden ende Amsterdam. Die ander partijē hiet vanden

Margriete vā
Beperē maec-
te haren loone
Willem Ru-
waert vā Hol-
lāt en zeelāt. vt

Dye hoer en
Cabbellians
partien begon-
nen.

Labelliaus/daer die ouerste af waren die heeren vā **Egmont**/ dpe heere van **Arckel** / heere **Shijsbriecht** van **Emsterke** met die stede van **Delft**/die stede vā **Dordrecht** en die stede vā **Haerlem**/daer den gemeynen lande groot ongeual af gecomen is. **Dele** partie stichtē roof en brant in **Hollāt**/vingen en sloegen die een dē anderen doot/dat daer te voren noyt in **Hollāt** gesien oft gehoort en was.

De peertien de
den miltande-
tē grote woort
te en ghevelt
in **Hollant**. te

Die **hollantsche** heeren als men vint bescreuē in-
de **grootē Cronycke** van **Hollant**/hielident met **graue** **Wille** des **kepler** imen **sonē**. Die **Zeelantsche** hee-
ren ende die meeste edelen wt **Walcherē**/dpe doē ter
tijt warē die heeren vā **Sordelen** met de heeren van
Arenmpen/die doen ter tijt onder die heeren vā **Sordelen** gehijlt waren/hielident met die **grauinne** van
Zeelant **Margriete** die **Keplerinne**.

Die heere van
Woldele en de
heeren vā **Aren-
mpen** waren
onder mal can-
derē gehijlt.

Daer na ontboden die vander **Labelliaus** partie
graue **Wille** dat hi weder in **Hollant** quame/en naēt
weder aen/al hadde hijt zyn moeder quijt geschoude/
si woude hē metter macht helpē houdē. Also dat si hē
so veel boden souden/dat hi heymelijc te **Soricom** is
gecomē/daer voeren die van **Delft** wte met die van
Dordrecht/en brochtē hē binnē **Dordrecht**/dacr hi ge-
hult wert ouer recht ruwaert vandē lande / en doen
brochten hē die van **Delft** inder nacht binnē **Delft**
daer die **Labelliaus** partie met de stede vā **Delft** seer
wel te mede mede warē. Als dit die hoecx partie sach
zijn si getogē totter **Keplerinnen** clagende harē noot.
Ter wyle dat die vander **hoecx** partije in **Venegou-
we** byder **Keplerinnen** waren/ouerdroegē die vā der
Labelliaus partije met **graef** **Wille**m dpe ruwaert/
inēt **Delft**/**Dordrecht** en **Haerlem**/en zyn tlamen wt
getogen ter neder wopende alle die **Castele** en ho-
tē tot. **roij. toe**/die der hoecx partije toebehos. **de**/ en

Ontrent desen
in de gaf **blou**
Margriet **gra-
uinne** van **he**
negouwe van
Hollāt/zeelāt/
er. die stede vā
Dordrecht ha-
re kantscken
vā **spapel** goce
En gat die vā
hij **oddel** **buich**
en **z. erce** **by**
hepe daer af/
dacie alle goet
op ende al voer
ten **trage** **wa-**
der **brapelen**.

Dye Cronijcke

braeckende netten der aerden af.

Als dese bootſchappe in Venegouwe quam, was die keplerinne leer toornich/ en verſtoorde haer leer op haren ſone/ ende ontboodt hem waeromme dat hi hem onderwandt van haer heerlicheyt. Die ſone graue Willem van Hollandt ende zeelandt ontboost haer weder/ datte ijn waer/ en dat hi daer ſeghel en brief af ontfanghen en ghegeuen hadde/ ſo dattet ſo verre quam dat die moeder ende dat kindt makanderen dach en tijt ſielden om te ſtrijden/ dat leer te beclaghē was. Die keplerinne die moeder quam met veel volck wt Venegouwen/ ende haer dochter dye Coninginne van Enghelant ſterde haer grote hulpe van volcke/ inghelick die Zeelanders. Dye ſone quam (dat leer te beclaghē was) met veel volck van oorloghe wt Hollandt/ Vrielandt ende ander landē. Al dit volck vergaderde ſamen te ſchepen opt water/ ende quamen makanderen teghens in Walcheren/ tuſſchē oude Aremmen ende der Deere. Als ſi hi vā ghelick vander Deere quamen/ bliſen dye groeppen op/ ende begonſten makanderen dapperlick te ſlame/ ſo datter veel volck verſlaghen wert. Maer die keplerinne met hulpe vanden Zeelanders wanden ſtrijdt ende ſlach. Graue Willem ſiende dat hy den ſlach verloren hadde/ beriep weder eenen anderen ſlach teghens ijn moeder dye keplerinne te water in Hollandt tuſſchen den Buele ende ſgrauentlande. Aldaer die keplerinne ende graue Willem weder teghens makanderen te ſtrijde quamen/ daer was den ſlach ſo hardt ende wreedt/ dat dye Graue den ſlach teghens ijn moeder wandwelcke was op ſtate Martens dach indē Somer/ int iaer. M. cc. li. In desen ſlach was alſo veel volck verſlaghen dat dwatter gheuerwet was vanden bloede. Daer bleue ver

Die ſone colt
ten ſt: iſde
gens de moer

Tuſſchē oude
Aremmen e. de
der Deere: by
vvingelinc ge
ſchiede eenen
groten ſlach te
waere.

Die keplerin
ne wandt de
ſten ſtrijdt te
water in wal
cheren.

Die ſone wand
den. ii. ſtri: de
teghens ijn
moeder.

van Zeelandt.

Saghen veel Edelcn wt Zeelandt / als heer Costijn van Gentsse / Maerschalck vander Keyserinnen ar-
mepe / Sommighe heeren van Borssele van Bug-
damme / heer Floris van Hamstee met veel Zeelan-
ders / God moet de sielen ontfermen / Die herre van
Sceeroe worde gheuangen.

Daer worde die oorloghe versoendt / ende die key-
serinne belijet Henegouwe haar leuen lanc / ende
Graue Willem bleef Auwaert van Hollandt / Zee-
landt ende Brielandt. Ter selfder tijt gaf heer Wolf
saert van Borssele / heere vander Deere / sinen neue
dat / der Deere ende die polder een onuersterfeliche
ken wesen soude.

In selde laer van .ii. sterf die Keyserinne Mar-
griete van Seyeren / grauine van Henegouwe en
wort te Valencië in Henegouwe begrauen / si re-
gnerde thien jaren.

In selde laer openbaerde een groote weelschij-
ke Comete in September / ende daerna quamē ster-
ke winden wt den Noorden / Ende daer was ooc een
Eclipsis der sonnen wel .vij. wren lanc dat noyt men
sche oesgelijcx gesien en had. Sijnē dese graue Wil-
lems tijde verregē die van d' Goes in ypt beuelant /
sommighe liberteyten en vryhedē als ander steden.
En daerna weret van dage te dage groter ghetim-
mer van huyplinghen en andere fabijcken. En ghe-
meret dat si dorpwijsonbessotē laten / hebbē si begon-
nen wallen vesten en poorten te maken.

¶ Een corte summarie van die genealogie oft ge-
sachte van sommighe hertogē vā Bourgoingnen
cotte thiden ons ald mogensic Keyser Carolus die
v. van dien name / En hoe dat die leste hertoginne
vā Bourgoingnen aen dat eertsher tochdom van
Oostēric gehylit is geweest. ¶ Dat. xxxvij. Cap.

Die keyserin-
ne en de graue
van zelant en
hollandt haer-
sone swerden
bevoenicht.

¶ Een grote co-
mete opbare
de.

¶ Eclipsis der
sonnen.

¶ Goes.

¶ Goes wort en
hadt en oock
sepenulgeret

Dye Cronijcke

Thertus kranz in historia Dancatoru scrift dat ten tijden doen die Dandali Francken lant destrueerden namen si haer vlucht in Gallia dat nu Burgundia is en maecten daer stercke en casteelen inne/ en hebbē dat conincric vā Bourgoingnen eerstmael inghestelt/ en hi nae maels weder met .ccc. m. mānen wt Bourgoingnen getogē en namē Galliam Delphinmaet inne. Hier af soect breeder in histo. Vand. rer. Alberti krat; woorē. Hoe wel Bourgoingnen hier voormaels een conincric geweest is/ als diuerke historien beschriue/ so ist ist namaels gedescendeert op een hertochdom/ ende graeffschappe/ en is nu te hants noch machtiger dan sommighe conincricken.

Dye Wenden hebben dat conincric van Bourgoingne oec in geset

Joanes van Valois was coninc vā Frāncricke en hertoch vā bourgoingnen.

In jaer. M. ccc. xliij. en daer ontrēt was in fluere Joānes vā Valois vā gods genadē de .i. vā dien naē te. xli. coninc vā Frāncricke als diuerke cronijcke beschriue/ hi had vier sonen/ waer af de ioncke genaēt was Philips le hardy/ desen voorscreuen coninc bestarf van hijs moeders weghē dat hertochdom en graeffschap van Bourgoingnen/ na dat ouerlijden vā hertoch Oddo van Bourgoingnen.

Die hertoch vā Bourgoingnen hadde te huwelcke gehadt ioncfrou Margriete van Male/ Lodewijc van Malens graue vā Vlaenderē eenighe dochter maer hi en liet gheen orle achter. Na dat ouerlijden vandē hertoch van Bourgoingnen/ gaf coninc Joānes voorscreuen dat hertochdom en graeffschap van Bourgoingnen sinē ioncksten sone Philips le hardy die welke troude ioncfrou Margriete van Malen/ grauinne van Vlaenderē/ weduwe vanden hertoch van Bourgoingnen/ so wert dese Philips le hardy/ hertoch van Bourgoingnen en graue van Vlaenderen/ breeder blijckende inde historie van Roerber-

Philips le hardy troude ioncfrou Margriet van malē grauinne van Vlaenderen.

tus Sanguinus ende Johannes Bocathus.

Dese voorcreuen Philips le Hardp hertoch van Bourgoingnen hadde by zyn gesellinne Margriet voorin die sone. Deerste was genaet hertoch Jan vā Digion/ en wert namaels hertoch vā bourgoingne Die tweede was genaet Anthonis hertoch vā Strabant/ die derde genaet Philips graue van Ruers.

Philipsle haer by was hertoge van Bourgoingnen ende de graue van blaenderē had de. iij. sone.

Philippus le hardp voorin hertoch en graue van Bourgoingnen was die. xxx. graue van Vlaenderē hi ouerleet int iaer. M. ccc. lxxv. dē. xxvi. dach vā april

Jan vā Digion/ Philips le hardp outste sone wert hertoch van Bourgoingnen/ hi was die. xxx. graue vā Vlaenderē/ hi troude tot zyn gesellinne ioncfrouwe Margriete hertoch Albrecht van Seperē/ graue van Holland zeeiant en Driessant dochter/ waer bi te se hertoch Jan vā Bourgoingnen vercreech eenen eenighen sone/ Philips diemen den goedertierē noēde/ ende ses dochters.

Die outste lof vā Philips le hardp Jan vā Digion genaet wert hertoch vā Bourgoingnen en graue vā Vlaenderē.

Int iaer. M. ccc. xxvi. was dese voorcreuē hertoch Jan van Bourgoingnen geuangē vanden Turckē in Hongarien. Maer int eynde vanden iare wert hy vloot. Daer na was dese hertoch Jan vradelike doot geslagē en vmoort te Montreul/ int iaer. m. cccc. xix.

Hertoch Jan vā Bourgoingnen wert ver rabelich doot gheslagen.

Philips die goedertierē hertoch van Bourgoingnen/ sone van hertoch Jan voorin/ was die. xxxi. graue van Vlaenderē/ En na dat ouerlydē zynre nichtē vrou Jacoba van Seperē/ wert hi graue vā Holland zeeiant en Driessant/ En ooc na dat ouerlydē vā hertoch Philips van Strabant sine neue wert hi hertoch van Strabant/ hi troude tot zyn v eerster huyfrouwen/ ioncfrouwe Michiele/ dochter van Kaerle dpe vi. van dien name/ coninck van Brancryche/ maer hy en ghewan gheen kinderen bi haer.

Philips de goedertierē hertoge van Bourgoingnen had de. iij. ghetroude wijs.

Daer na troude hi tot sine gesellinne ioncfrouwe

Dye Cronijcke

Glaude des grauens dochter van Hieu / si sterf oock sonder orle achter te laten.

Tusschē dese tijdē bestiep dese voorū hertoch Philips diuersche ioncfrouwen / waer bi hi ghewan diuersche sonē en dochters. Allmen noch int veruolch der cronijcken lesen sal. Dese voorcreuē hertoch Philips troude tot zjn derde hupsurouwe / ioncfrouwe Isabelle des coninc van Portugaels dochter / waer bp hi gewan drie sonē / waer af de twee stonē in haer kintshypt / maer dē derden sone was genaēt Carohus en succedeerde na douerlijden zjns vaders in alle sine landē en heerlicheden / allmen breeder int veruolgen der cronijcken lesen sal in sine tijt ende iaren.

Philips herto
ge van Bour
goingnen had
de diuersche so
nen en dochte
ren.

Kaerle vā Wa
lois wert her
toch vā Bour
goingnen ende
Exabat eijgra
ue vā zeelant

Kaerle vā Valois hertoch vā Bourgoingnen vā Habant / Limborch / Lutzenborch / en van Selre / graue vā Vlaenderē / Baltsgraue van Venegouwe / graue vā Hollant / zeelant / en Driessāt. ꝛc. succedeerde na zjns vaders doot in alle die naghelaten landen / zjns vaders Philips van Bourgoingnen. ꝛc.

Dese hertoch Kaerle voorū troude eerst ioncfrouwe Elizabeth / dochter vā hertoch Kaerle vā Sorbā daer hi bi gewā eē eenige dochter ioncfrou Marie genaēt. Daer na troude hi ioncfrou Margriete / die suster van coninc Edwaert van Enghelāt de vierde / van dien name. Van zjn gesten en septe sult ghi bree der vanden hier na int veruolch der cronijcken.

Hertoch kaer
le van Bour
goingnen trou
de coninc Ed
waert vā En
ghelant suster.

Maria van Bourgoingnen / eenige erue en dochter van hertoch Kaerle voorū succedeerde in alle landen en heerlichappien bi hare vader voorū haer achtergelaten / en tot hare. xxi. iaren wert si ghehuict bp cōsente vandē edelen en statē vanden landen aen den hoochgeborē eersthertoge Maximiliaen / Kooninc coninc / eersthertoge vā Oostenrijc / hertoge van Carinthen / Baltsgraue van Elstaten / van Tyrol en van

Maximiliaen
Kooninc Ca
rinth en eerst
hertoge van
Oostenrijc /
troude ioncfrou
Marie herto
ginne vā bour
goingnen.

van Zeelandt

Dabstocht kepler Fredericus eenige sone. Dese voor
screuē hertoginne gewan bi hare man den eertsher-
toge/twee sonē en een dochter. Van dese voorscreuē
hertoginne vrou Marie en haren sone Philippus/
ende soncfrouwes Margriete saken breeder vinden
int veruolghen der cronijcken.

Philippus vā Dostenric die eerste vā dien name
Maximilianus en vrou Marie eenige sone / troude
soncfrou Joana/ coninc Ferdinandus vā Spaeng
nen dochter/waer by hi gewan twee sonē/ Carolus/
en Ferdinandus/en diuersche dochters/allomen int
breede hier na int veruolgen der cronijckē vīndē sal.

¶ Van hertoch Willē vā Beveren die. xxi. graue
van Icelant/en die. v. van dien name.

¶ Dat. xxxviij. Cap.

Allem de. v. vā dien name hertoch vā Beve-
ren worde bi cōpositie en cōsent vā zyn moe-
der/en oorna haer doot die. xxi. graue van
Henegouwe/Hollant/zeelant/en Vriēlāt
hi hadde te wihue hertoch Henric dochter vā Lanca-
ster wt Enghelant/die een goede vrouwe was/Hol-
landt en zeelant seer beminnende/maer si en hadden
gheen kinderen te samen.

Int iaer. M. cc. liij. openbaerde een weeselijcke co-
mete dē. xviij. dach van Braermaent en binnē. xij. da-
gen daer na quam eenen so groten sterckē windt wt
den noortwesten/so datter veel schepen bleuen/ende
in zeelant veel dijck en duerbraken.

Van noortbeuelant brac ter seluer tijt den dijck due-
re van een schip dat voor die Vliete lach / want doen
ter tijt was die Vliete een groote hpe van visschers/
daer veel schepen en buysen af voerē / En tselde lāt
van noortbeuelandt bleef van dese inbrekinghe van
den dijcke/bycans een iaer lanck wt en in dijuende.

Philips vā
Dostenric
roch vā Boue
gingen trou-
de iōcfrou Jo-
anna coninc
vā Spangis
dochter.

Willemus ppi-
mus comes ze-
landie.

Boudewijn
vā Briggāme
heere van lot-
selande en con-
herche was in
huere ten sel-
uen tijden.

Noortbeuelāt
brac den dijck
duere/duer de
brekinge vā
een schip.

Dye Cronijcke

Wolfaert vā
Hoffstede de
de van Dicma
me heer van
Wese en van
denburgh was
in Arcue ende
hadde getrouwt
een dochter vā
die herre van
Bremmen ior.
frou Margrie
te ghenacmt.

En te Wissekercke stont de kercke int watere meer
dan een iaer/ en de kercke wert vā haer oude plaetse
versedt/ op die plaetse daer nu de toren staet/ en men
hadde grote moyte eertmen conde gheuerschen/ so
dat Graue Willē voorgenoēt selue quā in noortbeue
lant te Oliete/ daer hi een keete dede maken/ diemen
namaels Igrauē keete noemde/ daer hi nacht en dach
wt en in ghinc totter tijt en wylē toe dat hi slant we
der beuericht hadde. En die voorgenoemde keete he
uet noch by menschen ghedencken ghestaen.

Den abt van
Wandelburgh
dede veel lāts
in noortbeuē
bedijchen met
die herre van
Komerwale
ende die herre
van Bremmen

Walcheren hadde op dese tijt mede grote schade/
ontrēt oude Aremuen/ mer wert coets beuericht/ en
die dijckē werden weder gerepareert en ghemaect/
maer daer was veel lants buytē gedijct ontrēt Wel
singhen en oude Aremuen/ en heeft sichten daer on
trent veel grontbraerselē van lande gehad/ als men
int veruolch noch lesen sal.

In oue wē
cappel in wal
cheren werde
veel lants buy
ten ghebuyt.

Ter selfder tijt verloos oudt Westrappel veel lāts
dat buytē gedijct wert/ en heeft noch daghelix veel
en grote grontbraerselē gehad waer dier men veel
lants verloren heeft/ en wordt noch hupden waechs
met grote costen onderhouden.

Slant vā Schouwen hadde ter selfder tijt aen dye
zuytēde grote schade aende dijckē/ en heeft veel wla
ghen dier die grontbraerselen ghelept/ als men noch
dagelix doende is ontrēt Borrendāme en zuyther c.

In lant van
Schouwen
gonden die ha
nen van sloop
vā westkōn
wen te beuē
men.

Westen Schouwen begonste ontrent deser tijt te
verlijmen/ twelc een vandē principaelsten hāns en
teen van zeelant was/ als hier voren vhaelt is/ vade
coopuaers en visschers neeringe/ mer ouermits
die mundacie van noortbeuelant/ dwelcke so langhe
dreef/ begonste westen Schouwen te verlijmen.

Zuytbeuelant hadde dese tijt mede grote schade
aen zijn dijckē/ aen die noortēde/ en ontrent het eplāt

van Zeelandt.

van Borssele / aldaer veel lants doent ter tijt en pol-
ders buyten gedijct worde. Int selfde iaer was eenso
groten Eclipsis inde maet vā October van. xvij. vren
laenc dat noyt mensche dier ghelike gessen en hadde.

Die polders
aen zuyderste
lant onrendt
bossele verlo-
ren veel lants
dat buytē ghe-
dijct worde.

Int iaer. M. cc. liij. was die polder vā het Ooster
lant eerst begonnen te dijckē aen Duuelant vā heer
Claes vā Borssele/ heere van Būgdāme/ en vā ionc
ker Henric vandē Abeele/ en in dat iaer en wert niet
bedijct dan die Borsche/ van toosterlant/ en den lan-
deele. Maer tīaer daer na wert dat ander deel vant
oosterlant gedijct met grote swaerheyt ende cost.

Heer claes vā
Borssele heere
vā Būgdāme
Ende ioncher
Henric van
den Abeele de
dē die polders
van oosterlant
bedijcken.

Int selfde iaer dē tweestē dach in Joumaet sterf
ioncker Claes van Borssele die welke ridder was/
en een strijtbāer man/ Hi was die sone vā heer Wolf-
saert vā Borssele/ heere vandē Vere. x. die. tij. vā dien
name/ ende lept opt huys van Sandenburch begra-
uen by sinen voorouders.

Ioncker claes
van Borssele/
was dye sone
vā heer wolf-
saert heere vā
der Vere.

Ter selfder tijt hadde heer Claes van Borssele tot
zjn gesellime ioncfrou Janne vā Sandijc en van He-
nenberge/ de welke heer Claes van Borssele traste
le sinte Laureys met die kercke en alle de boomgaer-
den daer ontrēt gefundeert en gesticht heeft/ dwelc
ke namaels zjn sone heer Albrecht van Borssele/ heer
van Būgdamme volmaecte/ en gaf clooster vandē
tertianē tot Middelburch veel heerliche dē en goets
Dese tijt was heer Claes van Borssele die meeste he-
re die int lant van Walcheren was/ want hi was hee-
re van Būgdamme/ Zoutelande/ Coudekercke en-
de heere vanden derden part vanden lande.

Heer Claes vā
Borssele hee-
re van Būgdā-
me en ioncfrou
Janne waren
in Heere.

Int iaer ons Heerē. M. cc. lvij. sterf heer Claes vā
Borssele heere vā Būgdamme voorgenoēt/ en was
te Middelburch inder tertianen clooster begraven/
dwelc hi en zjn vooruaders gefundeert en ghesticht
haddē/ dese heere liet achter eenen sone/ die heere Al-

Die heer van
Borssele van
Būgdāme heb-
ben der tertia-
nē clooster vā
Middelburch
ghesticht.

Dye Cronycke

Heer Albrecht
van Borstelen
heere vā Bzig
domme en idc
frou Fratrix
zijn huyfrou
we waren in
Auer.

brecht hiet/de welke succedeerde in alle sine vaders
landē en heerlicheden/ hy hadde getrouwt ioncfrouwe
beatrice/heere Soudewijn van Domborchs dochter
waer by hi ghewan eenen sone/ ghenaeamt ioncheer
Claes van Borstelen/die tweede van dien name.

In iaer. M.ccc.lviij. wort graue Willē zynre sijnē
quijte/en worde in sekerre hoede gehouden en gesede
opt hof indē hage/daer hi bleef. xij. iare lanc/ tot dat
hi afstijch wert. Nu zyn die vander hoerx partie ver
blijt/en ontbodē hertoch Albrecht sinen broeder/dat
hi quame regierē zyns broeders heerlicheyt. Als her
toch Albrecht quā/wert ouer gediagen met die ghe
meyne stedē van Holland/Zeelāt en Briellant en he
negouwe/dat hi ruwaert wesen soude vandē landē/
mits zyns broeders wijf geuende iaer lict. xij. m. lxxxij.
den/en daer sōdē die twee partijen als hoerx en cab
beliaus mede versoent en wel te wedē wesen/ dat hy
niet lange en hiel/wāt hertoch Albrecht minde dye
hoerx meer dan die Cabbeliaus / En heer Aepmout
vā Breeroe was Cancelier ten houe/en thof ghinc
al by hē wt/dat die Cabbeliaus seer moepde / en ley
dē een lage op Castricomzāt also dat si heer Aepmout
van Breeroe verlaechden en iaechden tot Castricom
inder kercken/daer hem die gebueren te hulpe qua
men/en beschudden hem zyn lijf

Hertoch Al.
brecht vā Bep
eren wert in
waert vā Hol
lant en zeelāt.

Hertochaltre
van Zeperen/
ruwaert van
Hollāt en zee
lant. beminde
die hoerx par
tie.

In iaer. M.ccc.lxi. dē. xij. Januarij wast so groten
wint en so hoogen vloet/datter veel dijcken in zeelāt
oueruloepdē/maer werden toits daer na weder ge
maect en gherepareert/ En aldoen werden veel pol
ders in diuersche eplandē van zeelant met veel lants
buijten ghedijct.

Veel Solders
en eplandē die
cozts bedijct
waren in zee
lāt oueruloep
den.

In iaer ons heeren. M.ccc.lxiij. sterf vrou Janne
vā Sandinc en Scutenberge/die voormaels gesellin
ne geweest hadde vā heer Claes van Borstelen/heere

van Zeelandt.

vā **S**tigdamme poortē (saliger memorien) op dē. xviij
dach van **M**ey/eñ wort te **M**iddelburch begrauen
inder **T**ertianē klooster/daer nu de minrebroeds;ijn

Int iaer. **M**.ccc.lxv. wort **T**;andijck op den derden
Sinten dach die eerste processie oft omme ganck ghe
houden/eñ was een van die eerste eñ meeste omme-
ganghen van clant van **W**alcheren.

Int iaer. **M**.ccc.lxviij. wort die stad van **D**eerē in
Walcherē bemuert/beueft/eñ ghedoluen van mijns
heeren poorte aen ope landtside/tot die **S**andijckſche
poorte dwelck costede na dat die sommighe scrijuen
ij.c.ponden vlaems ende. xlvij. schilden.

*Meere werdt
bemuert ende
beueft.*

Int iaer. **M**.ccc.lxxviij. smaēdaechs nae **L**.**M**artens
dach in de winter wast so grote storm eñ onwed dat ve
le polders eñ eplandē in zeelāt inundeerdē/de polder
met dat schoon doyp de **D**iete aen **W**olffaerts dijck/
werte doē buytē gedijct/eñ en is tsichtēt niet wed be-
dijct. Die muragie eñ kercke is noch bī menschēs ge-
denckē gesien naō inundacien vā desen polō of **D**iete
issler opt lāt eē hoorch stael gebleuē/hoger dā daer on-
trēt ergēs was/so dat dābachts heerē cōsenteerdē o-
uer veel iare ō daer moer te deluē eñ aschē daer af te
brandē ō wit sout vāde selue aschē te siedē/waer wt
veel oude personē/als dijckers eñ and v̄standige lie-
dē leggē datter in zeelāt veel grontbraerselē eñ destru-
ctien vā and landē naō hāt geramē jijn/ouermits dat
dē stroō so geweldelic daghelic wter zee coēt/eñ ner-
gēs op breken en marj/ ofte jijn cracht v̄hisen / alle
in voorledē tijden plach te doene. Tot **W**estcappelē
wert ter selfder tijt veel lāts buytē gedijct duer grōt
braerselē so dat mē begonst de dijckē inwaerts te leg-
gen/eñ die huylen te verhuysen. Eñ die visschers eñ
andere met haren schepen begonsten ander hauens
te soecken/ende vertroocken also van dact.

*Den schonen
polder eñ doyp
de diete aent
lant van wolf-
faerts dijk / eñ
veel eplanden
oueruloeyden*

*In zeelant jijn
sichtent veel
grontbraerselē
eñ destructien
van ander lan-
den gheromen*

Dye Cronycke

Egat te Bier
uliet en. xvij.
dorpe inblaen
deren ouer
vloeyden ter
seluer tijt.

Ter seluer tijt brac egat te Bieruliet sinne in Vlaen
deren/en daer ontrent vdrioncken. xvij. dorpe oft pro-
chten. Eer die Sulleme/ Nieuwe/ Hoefelare/ die ge-
willige/ Flendyche/ die Ellemare/ Sint Jans int woe-
stijne/ Oymal kercke/ sinte Katherine/ Ten hamere/
Schoondijc/ Satenisse/ sinte Nicolaus en Bieruliet
met noch meer andere/ alkomen inde grote cronycke
van Vlaenderen int langhe leuen mach/ alst blyct by
dese rijmen ende incarnatie.

Incarnatie.

Clant te Bieruliet en. xvij. dorpen o wach

En die Pietele kепен in na sinte Martens dach.

Int iaer. M.ccc.lxxvij. op den. xv. dach vā April/ sterf
hertoch Willem/ graue vā Holland/ zeland en Dief-
lant der keysler innē sone die lange vā zyn sinnē berooft
geweest hadde/ te Tanout in Venegoirwe/en worde
te Valencijne begrauē/ als hi sine landē had berecht
ontrent seuen iaren/en binnen vier iaren daer nae so
sterf vrou Machtilt zyn wijf/ ende worde tot Kepl-
burch int clooster begrauen.

Die colligte
vā canoniche
binnen zierinc
zer woordē ge-
sunderet.

Int selfde iaer vā. lxxvij. wort binnen der kerckē
van S. Nicuens monster in Zierinczee een Collegie
van Canonicken ghestitueert en ghesundeert des
dijstendaechs na die Paelsch heplich dagen van her-
toch Albrecht van Beperē/ graue van Holland/ Ze-
lant en Diefelant. x. en vā sommiger rijke truote per-
sonē/en worden seer rijckelikē ter seluer tijt begaest.

Wenselaus co-
ninc van Bohe-
men wort bey-
ser gecorē/ int
iaer. M.ccc.
lxxix. sone van
carolus de. iij.
hi regneerde
xv. i. iaer en
sterf vāde pol-
pessie by sinen
broedē was
de. xxix. d. iij.
sche hepler.

Int selfde iaer wort Wenselaus coninc van Bohe-
men Roomsch hepler gecorē/ hi worde driemael bin-
nē sinen leuen vergeuen/ daer hi nochtans niet af en
sterf/ want hi van sinen medecijn meester D. Albico-
telcken geholpen wert/ en regneerde. xxij. iaer.

Int iaer. M.ccc.lxxx. was eē groot scisma en twee
dracht inder hepliger kerckē/ dwelc duer de. xxxij. ia-
ren lanc. so datter by wijlen twee oft drie pausen ofte

dise partien op eender tijt warē. Welcke schisma dye
kepler Sigismundus tot eendrachticheit brochte en
Martinus die paus regneer de alleen/so dat die an-
der twee afgeset werden. Die hier breeder bescheet
af begeert te hebbene/die lese Eneā Silulium de or-
gine Bohemorum/daer sal hijt al opt laicste vīndē.

Van hertoch Albrecht vā Seperen/die .xxij. gra-
ue van Zeelant/ende deerste van dien name.

¶ Dat .xxxix. Cap.

Albrecht deerste vā dien name/hertoch van
Seperē was lange ruwaert vā Hollāt/ze-
lant/Die Nāt/en Henegouwe. En na; ius
broeders doot wert hi eerst gehult voor eē
rechte landheere/dwelcke was int saer ons Heeren
M.ccc.xc. hi hadde te wijue Margriete des hertogē
dochter vā Sotseringen/daer hi aen wan Willē gra-
ue van Oosteruant/Albrecht vā Seperen die ionck-
ster/Johandie bisschop vā Ludic wert/en vier doch-
terē. Die outste Katherine hadde eerst te manne her-
toch Edwardt vā Shelte/maer niet beslapen/daer
na nā si hertoch Willē van Shelte en Sulic/si stouē
sonder kinderē. Die ander dochter Joanna hadde te
manne Wenselgh coninc Kaerls sone van Beemen/
kepler vā Koomen/en si stouen sond kinder. Die der-
de Maria genaēt hadde te manne hertoch Jan van
Bourgoingnen/daer si bi wan Philips hertoch vā
Bourgoingnen/en noch ses dochterē/als Margrie-
te/Dalphine vā Biancrich/Katherine grauinne van
Richemont/Maria hertoghinne van Cleue/Polent
grauinne vā Poptiers/Agnes hertoginne vā Bour-
bō/en Anna grauinne vā Betuoert. Die vierde doch-
ter Johanna hadde te man hertoch Albrecht vā oo-
sterrijt/daer si eenē soon bi gewan/geheetē Albrecht
na Koomsch coninc/en ooc coninc vā Hongarien vā

Alcesimus le-
cundus comes
scelandie.

Johanna had
de getrouet den
kepler/ende co-
ninc van bee-
men.

Maria hadde
getrouet herto-
ghe Jan van
Bourgoingne

Johāna herto-
ge Albrecht vā
Seperē doch-
ter troude den
hertoch van
Dolentijch.

Dye Cronycke

wegē; hare huysvrouwen heyler Sigismundus dochter/ En die hertoginne Albrechts wyf sterf in iaer. mccc. xvi. en worde opt hof inde Haghe begrauē inder Cappelle/ daer na nā hertoch Albrecht sijn anderde wyf geheetē Margriete hertoch Adolphys dochtere van Cleue/ maer si en haddē geen kinderē te samen. Dese hertoginne fundeerde dat clooster vanden Ja toppijnen inden Haghe/ en si lept daer begrauen.

Die stede van Romerwale quā onder die uerslachte vanden graue van zelandt.

Ter seluer tijt quā die stede vā Romerwale onder subiectie en iusticie vā hertoch Albrecht van Seyerē graue van Hollant/ zelandt en Brabant. ic. wāt daer te voren hadde dese voorē stede haer singulare heerē gehad. In dese tijt begonstmen die kercke van westmunster binnē Middelburch eerst te stichten/ ouermits dat volck int lant en inde steden so seer began te vmenichfuldige. En daer en warē mede so veel kercken int lant niet/ alst nu ter tijt sijn.

Deel polders werden in zee lāt om tēst tēst van Bloemere ende i. Seyerē gedyt.

Sinnen dē tijt vā desen hertoch Albrecht graue vā zelandt dijcte heer Floris van Borssele metter zynen sommige polders aentlant vander Tholen en Doort vliet/ gheleijk Doffemare ende andere polders daer ontrent Sinte Martensdyck.

Int iaer. M. cc. xi. sterf heer Albrecht vā Borssele H. vā Sigdamme optē dach vā H. crups vheffinge en worde Tzoburch begrauen inden choor.

Die conste bā buffen te gietē woert genoude

Int iaer. M. cc. xiiij. wort alder eerst die conste vā buffen te ghieten geuondē inde stadt vā Mufburch in hoochduytschlant van eenen moninc also sommighe schrijuen/ dye welcke conste noyt voor desen tijdē geweest en hadde.

Sommige open see diepion te goudyn in zee lant te comen

In dese tijden begonste die diepte ontrēt der stede vandē Deere van dage te dage seer te beterē/ so dat de diepten van Noortgouwe ende van Diepschere in Schouwen begonnē al heel te verlijmen en vergaē

So dat aldaer grôte schorē gecomen sijn/die namaels bedijct werden/alsmen nu daghellcx sien mach. Ende tweergat worde van dage te dage groter/wijder en breedcr/ouermits die grote stroomen en vloede dpe daghellcx wter zee quamen/en mede om dat tzee wa ter veel ruynte creech van die ghemdeerde landē. Desghelijcx t gat vande Wielinge/en daermen naer der slups voer/was ter seuer tijt so ruyt en diepe/ dat meest alle die schepē daer duer quamen met al dhande roopmanschappen/die bisonder in dese neder landē woude wesen. Want op desen tijt en noch wel lxxx. jaer daer na/alle die schepē die wt Franckijche/ Spaengien en wt andere diuerliche landē in dese nederlandē quamen met haer roopmanschap/die quamen alle inne ter Slups en te Brugge in Vlaenderē dwelcmen noch op desen tijt sien mach/ dat Brugge die hoofstade was van alle dese nederlanden/daer alle die principale natten der Christenheyt warē/ almen noch eensdeels sien mach aen huysinghen/houē buersen/hallen/ende andere fabriicken/die noch bin nen der stadt van Brugghe sijn/waer af ghi breeder bescheet vinden sult inde grote Vlaemische cronijcke Ende duer dese vindinghen vanden diepten begon sten metter tijt allencxkens dpe schepen met haeren roopmanschappen duer dpe Wielinghe ende Tweergat inne te comen.

Bruggen en die Slups in vliet der en waren in fleur.

Ter seuer tijt hadde die vā Zierinczee een groote vaert met haer grote schepen in diuerliche landen by sonder in Oostlandt/en in Denemarchen/Ende die van Zierinczee waren doen die principaelste dpe eenighe schepen hadden vant graefschap van Zeelant ende van Hollandt.

Zierinc hadde een groote vaertmerckens weder groote schepen.

Ontrent desen tijden was in suere heer Henrich van Borstle heere van Handenburgh ende vander

Heer Henrich van Borstle was in fleur

Dye Cronycke

Deere/met die hooitpolders/die eerste vā dien vād/
hi sterf sonder huyfrou te hebbe/waer duer hi geen
orle achter en liet/ En zyn broed ioncheer Wolffaert
van Borssle/de vserde vā dien name/suxcedeerde in
alle sine goedingen en heerlichede na zyn doot. In te
sen tijde was doer in fluere heer Claes vā Borssle de
h. vā dien name/heer Albrecht vā Borsselen sone/heer
re van Burgdāme/Soutelande/Sinte Laureys ende
vā Coudekercke. Dese voorin heer Claes nā tot zyn
gesellinne ioncfrou Marie vā Xremuen/daer hy by
gewan eenē sone ioncker Jacob van Borssle genaēt
en drie dochters/deerste ioncfrou Hadewijc/de tweede
ioncfrou Adelise/die derde ioncfrou Beatrix genaēt

Heer Claes vā
Borssle die. ij
vā dien naem
was in fluere

Die heer van
Borssle warē
in fluere van
gheachtē.

Ter selfder tijt warē die heeren van Borssle also
sterc dat vand selfder linaige oft afroeste int lant van
Walcheren. xvi. ridder s woonachtich waren.

Ten seluen tijde hadde hertoch Albrecht vā Bepe
ren graue vā zeelant en Hollant/heer Claes vā Borssle
voorin die tweede vā dien name/heere van Burg
damme vercoft het geheel eplant van Duuelant in
Zeelāt/ten ewighē dage te besittene voor zyn epgē
met alle die heerlichede van dien en dye gerechtē vā
hooge en leeghe vterchare inden seluē lande te mo
gen bannen/wtgenomē van dootslagen en moordē/
schothede en vredebrake/te welke die graue aen hē
was houdende/want so wie vā dootslaghe in Duue
lant geapprehendeert wort/moet biden rentmeester
ofte sinen substituyt Tzeringsee ter iusticie gebracht
ende gheerecuteert worden.

Det eplāt van
duuelant gā
aen heer claes
van Borsselen
heere vā Burg
damme.

In selfde saer gaf hertoch Albrecht van Beperen
grāue vā zeelant binnen der stede vā Middellburch/
heer Claes van Borssle/heere van Burgdāme/daer
alle die ingelēterē van Duuelāt/onderlatē vā h. Claes
voorin souden voortāen en ten ewigen dage welen

Die Duuelan
ders woerdē
vā in hollant
en in zeelande.

sol wyl/ en dat alle die landē en heerlijcheden duere vā den graue van Hollandt en zeelant/ en dat om sekere dienften die si den graue wel eer ghedaen hadden.

Heer Wolffaert vander Deere/ heere vā Sanden burch/ troude ter seluer tijt ioncfrou Hadewijck dpe ouerste dochter vā heer Claes van Borssle/ heere vā Sigdamme voorū/ waer by hi gewan twee sonē dē zenen ioncheer Henrick genaēt/ den anderē ioncher Albrecht/ en twee dochters/ deene ghenāēt ioncfrou Marie/ en die ander ioncfrouwe Beatrix genaemt.

In iaer. M.ccc. xxi. tooch hertoch Albrecht graue van Zeelant met sinē sone die graue van Oosteruant met grooter macht van Hollanders en Zeelanders in Oosturiclant/ teghēs die Oosturiesen/ dpe hi int eynde bedwanc met hulpe vandē zeelanters en brochtse tot zijnder onderdanicheyt en subiectie.

In iaer. M.ccc. xxvij. den. vij. dach in Februario/ sterf ioncfrou Beatrix/ die dochter van heer Soude wijn vā Domburch/ en was die hupsrou van heer Albrecht van Borssle/ en lept Tobburch begrāēt.

Ter selder tijt gaf hertoch Albrecht van Seperen graue van Hollandt/ zeelant/ en Vriellant/ heer Willemen van Weldaamme/ en ioncher Lieuen van Spuulkerke eene willecote van rechtē om vier scare te bannen in haer ambochten en heerlijcheden/ als in Eme lissen/ Cats/ en in Wolffaertsoyck.

In iaer. M.ccc. was in fluere heer Floris vā Borssle metter mylen/ die tot zijn ghesellinne hadde ioncfrou Margriete die dochter vanden heere van Berghē op den room/ daer hi by ghewan ecnē sone heer Orancke van Borssle ghenāēt/ en een dochter Alie nora genaēt/ de welke troude heer Jan van Buerē.

Dese heer Floris fundeerde en stichtede een canonsie in S. Martensdyt. En dese heer Floris vā Borssle

Heer Woff
faert vander
Deere en Sand
denburch dpe
iii). von dyen
name troude
heer Claes vā
Borssle heere
van Sigdam
me dochter.

Die graue vā
zeelant bedwāc
die Oosturie
sen.

Heer Willems
van Weldaam
me bereech vā
den graue van
zeelant en wil
leccore vā rechtē

Heer Floris
van Borssle
metter mylen
was in fluere

Die canonsie
vā s. Martens
dyt werdē ge
fundeert.

Dye Cronykke

le voorſi was op die tijt heere van Doorn / van clant
vā ſinte Martenſoſke / van Euerwilt / en vā veel amb-
bachten en heerlicheidē in wytbeuelandt en in noort
beuelant. Int ſelue iaer worde Rupertus palſſgra-
ue vanden Rijn eendiachtelicken van dye. vij. kuer-
uorſten ſoomſch hepſer gheoren / en was die. xxxvij.
duyſche hepſer

Modernopatt
grauē vanden
Rijnſcheut het
ſer gerozē / in
iaer. M. cccc. i.
hi regierde. ix.
iaer en. x. maē
den / hi was de
maſſij. duyſ-
che hepſer.

Int iaer. M. cccc. ij. ſterf ſonſcon Marie van Are-
muen / heer Claes van Gorſſelē huſurouwe / dwelc
was op den. xij. dach van Mepe. En leydt begrauen
te Middelburch int clooſter vander Tertianē / dwelc
ke nu der Minre broeders clooſter is.

Een groten
ſtop en hoo-
ghen vloet.

W. Nota.
Een wonder
loter xxx.

Conſtaent
die alſo campe
Niche hepſer
Conſtaent re-
gnerde in de-
ſen tijt / hi nam
in Olympe /
Perſiam / Ar-
menien en Hy-
rien / hi had de
den Cruicken
hepſer Dacten
ghenomen.

W. Hertoſch Al-
brecht vā bepe-
ren graue van
ſerlandt ſterf.

Int iaer. M. cccc. iij. waſt eenē grote ſtorm vā win-
de / en daer braken veel dijckē duere in Holland ende
Brieſlant. In deſen ſtorm quā een naect wif / rou be-
waſſen / wemmen in Durmermepe / en ſi worde ghe-
uangen / en in die ſtede van Edam gebracht / geleet
welende began ſi te eten broot en ſuwel / ende leerde
mede ſpinnē. Ten leſten wert ſi tot Harlem gebracht
daerle menich iaer leefde / en worde opt kerchof be-
grauē / om datle dicwils dat heplighe hout des crup-
tes ſonder ſpreken reuerentie dede.

Int iaer. M. cccc. iij. op ſinte Lucien dach indē wā-
ter ſterf die hoochgeborē vorſt hertoſch Albrecht gra-
ue van Holland en Zeelāt voorn / en worde begrauē
int Cappelle opt hof indē Hage bi xij eerſte wif / als
hy ſine landē had berecht als ruwaert en graue. xlvj
iaer. Int ſelue iaer op l. xij. bettē dach waſt eē ſo gro-
ten ſtorm vā winde en ſo hogē vloet / dat veel polders
in Zeelant oueruloepdē / en Cats wpeuwelant inun-
deerde / doen ter tijt in noort beuelāt / mer worde cort
daer na beuerſcht. In wytbelāt oueruloepdē ſommē
ge polders / maer werdē indē ſomer daer na bedijct.
Duelant inuudeerde te ſeluer tijt aende ooftſide

van Zeelandt.

maer wort coets daer nae weder beuertcht. En daer wort een grote schoot en veel lants aende selue side be dcht vā heer Claes vā Borssele/ heere van Belgiam me en van dwielant/ met hulpe en toetwene vā theer schap vanden Abeele ioncher Henrich ghenacmt.

In verstant in anderrde veel polders en eylanden.

In Vlaenderē braken die dhrken tme van de vicr ambachten ontrens der Sluys ende Oosburck.

¶ Van hertoch Willē van Seperen/ die. xxij. graue van Hollant/ Zeelant/ en Brisslant/ die. vi. van dien name.

¶ Dat. xi. Cap.

Hertoch Willē van dien name die. vi. hertoghe van Seperē/ graue van Henegouwe worde na iijns vadersdoot/ die. xxij. graue van Hollat/ Zeelant en Brisslat/ hi hadde eerst te wihue vrou Maria coninc Karles dochter vā Francrij die leuēde vā dien naē/ maer si sterf vroech sond oule achter te laten/ daer na nam hi te wihue hertoch Philips le hardy dochter hertoch vā Bourgoin. daer hi eē eenige dochter aē wā vrou Jacoba genaēt.

Alles was om tme comes yor lande.

In tsaer. M.ccc. lxxxij. worde heer Adriaen de b. hertoch Albrechts sone in Dapendrecht doot gheslagen En heer Willem die bastaert sijn broeder worde ope eerste heere van Schagen met sinen toebehoeren.

Die bastaerde sone van hertoch Albrecht swert in Dapendrecht doot geslagen.

In tsaer. M.cccc. vi. lach hertoch Willē voort vooe Sabperen/ en die sloten/ Haghensteyn en Eucsteyn xxij. weecken lanc/ dwelck was in eenen harden winter/ maer si werden opghegeuen/ ende afghcbroken neuens der aerden.

In selfde saer den. xxij. dach van Mepe quamen vooe der Sluys in Vlaenderen eenen grooten hoop EngHELLschen daer ouerste af was Coninck Henric van Enghelant broeder/ met een groote vloete van schepen/ ende comende in Calant verbranden si vele huplen ende deden groote schade.

Dye Cronijcke

Philips le har
by sterf ende
werdt buyten
Digion begrā
uen.

Int selfde iaer sterf Philips le hardy hertoch van
Sourgoingnen/graue van Vlaenderen / Ende zijn
lichaem worde ten Cathusers buyten Digion in Sour
goingen begrauen.

Int selfde iaer worde hertoch Jan van Severen/
hertoch Willes broeders Elect van Indich / vanden
Lupckenaers vdeuen / om dat hi gheen priester wor
den en wilde / daer een grote oorloghe af quam.

Corts hier na indē seluen iare worde hertoch Jan
van Digion / Philips le hardy sone hertoch van Sour
goingnen / en die .xxx. graue van Vlaenderē / de welc
he troude ter seluer tijt hertoch Wille van Seperē gra
ue van Hollāt en zeelant .xc. suster ioncfrou Margriete

Van die heeren van Borsselen die ter seluer tijt
in Zeelant waren / als graue Willem int lenē was

Dat .xlii. Cap.

Van dye mee
te gherenom
meerde heerē
van Borsselen
die in zeelant
te liden.

Heer Floris van Borsselen / heer Wolckaert
van Borsselē sone was residerende te Nō
ster by zuytbeuclant / ende zijn meeste goet
en rijkdomme was ghelegen int lant van

Borsselē / int lant van Walcherē / en in diuersche plaet
sen van zeelant / hi hadde een eenige ghetroude doch
ter Maria van Borsselen genaet / maer hi hadde di
uersche bastaerden / als Jacob van Borsselē / Bonde
wijn van Borsselē / en Wolckaert van Borsselē / met
een bastaert dochter die h. Vienen van Cars troude.

Heere Floris
van Borsselen
hadde diuersē
bastaerden so
men en dochte
ren.

Heer Floris van Borsselē metter zuplē die getrouw
hadde die dochter van mijn heer van Berghē / was
residerende in S. Martensdijc / wāt hi en zijn outers
dat lant eerst bedijct hadde. Van sine heerlicheidē en
goeden sult ghi int veruolch der cronijcken hooren.

Die borsselē
heeren metter
zuplen waren
en fluere.

Heer Claes van Borsselē heere van Brigdamme
die anderde van dien name / die ghetrouw hadde ionc
frou Maria van Armeuen / was meest residerende S.

van Zeelandt

Tanwerps op sijn Casteel/en binnen Middelburgh
op sijn huysingē/wat sine heerlicheyt en goet meest
int lant van Walcherē ghelegen was. Van desen sul
op breeder int veruolghen lesen.

Die Hofsfel-
sche heeren vā
Burgdamme /
reſideerden in
Walcheren.

Heer Wolffaert van Borſſele heere vande noort-
polders in Walcheren/heere vande Deere/die vifste
vā dien name/hi hadde te wihue ionſtrou Hadewijc
van Borſſele /heere Claes van Borſſele heere van
Burgdammens dochter. Dese heeft althit ope edelste
van wapenē in zeelant geweest/maer nopt heere vā
Borſſele in iuytbeuelant/allmen int buolge hore sal

Heer Philips van Borſſele/ heere van Cortgenē
was ter selfder tijt mede in fluere/allmen int veruol-
gen horen sal / en was vande lmaige van Borſſelen.

Heer Philips
van Borſſelen
heere vā Cort-
genen rēme-
der van besve-
ter schelt.

Int iaer. M.cccc.vi. had hertoch Willē van Bepe-
rē/en hertoch Jan vā Bourgoingnen eenen groten
strjdt tegēs die Luyckenaers/om dē Elects wille en
daer bleuen veel Luyckenaers verſlagē/allmen in di
uerſche cronickē lesen mach int langhe.

Int iaer. M.cccc.vij. op S. Clements auont als in
duerſche cronickē bescrenē wort/biſonder inde wal-
sche/Brabantſche en Vlaemiſche/wort hertoch Lode-
wijc van Orliens binne Parijs in Francrijk verſle-
gen bi toedoen vā hertoch Jan vā Digton/ſomen ſep-
de. De canſe beſcrijft Robertus Saguinus/en Blon-
dus bepde vermaerde hiſtorie ſcriuers.

Dye Hertoch
van Orliens
wert binne
Parijs verſle-
ghen.

Int iaer. M.cccc.vij. op den. v. dach vā Braermaēt
viel ſo groten hagel/ dat nopt menſche in Zeelant al-
ſulckē grote hagel geſien/noch van sulck gehoort en
hadde. Corts daer na quā eenen reghē/en het regen-
de in Zeelant vier maenden lanck ſo dattet landt vol
opper waters ſtont.

Eenen grootē
hagel viel in
zeelandt.

Inden selfdē tijden verleende hertoch Willem vā
beperen graue van Zeelant ſommige dorpe in Zee-
#

Dye Cronijcke

Sammingedoe
pen ter crigen
wijsheden van
laermerckē / en
werckwarden

lant laermercken en weke marctē / als doop vā Eme
lisse in Noortbeuelāt / en npenwelāde in iuptbeuelāt
Int selfde laer tcomendaerths voor sinte Michiels
dach was die heere van Barwijs met alle sijn volck
van graue Willem voorgenoemt verflaghen.

Hertoch wil-
lein vā Beperē
graue van zee-
lant maecte dē
pars in Fran-
ryck.

Int laer. M.cccc.ii. tooch hertoch Willem vā Sep-
eren met veel andere heerē in Bianryck / en maecte
met toesprieken vā grote heeren dē zoen vanden doot
sach vandē hertoch vā Silens / dwelc bp toedoene
vandē hertoch van Bourgoingnen (somen seyde) ge-
daen was / dwelc namaels qualikē verghinc / allimen
breeder inde grote cronijcke van Vlaenderen lesen
mach / en in meer andere diuerliche Cronijcken.

Heer Wolf
faert dye. iii.
Deere vander
Deere kerck.

Int selfde laer sterf heer Wolckaert van Bortele/
heere vander Deere en van Handenburch den. xvi.
dach van Loumaent / die der Deere gefundeert enige
sticht / mueren / vesten / en poorten daer om ghemaect
hadde / En sijn lichaem wert buyten der Deere inde
Cappelle op thof van Handenburch begraven.

Ma de doot van heer Wolckaert voorgenoemt wort
heer Henrick sinen outsten sone / heere vander Deere /
die doen noch ionck was.

Sigismundus
conuulsiden
garien en Bo-
hemien werde
heylet gecoren
int laer. m.cccc.
r. en was dye
xxv. dypische
heylet regneert
dr. xvij. laer.

Int laer. M.cccc.r. wort Sigismundus coninc vā Hō-
garien en van Bohemen eendrachteliken vande vij-
huertuouten heylet gecoren tot Franchoort. Dese he-
ylet dede eenen grooten cruyshaert met hertoch Jan
van Bourgoingnen op den Turck / met dye Bohe-
mers en veel edelen wt Zeelant.

Coronator
der bemurde
en betrek bin-
nen een laer.

Int laer. M.cccc.xi. dede ioncheer Philips vā Cort
generentmeester generael van ghesheel zeelant op
dat aemwas ofte schoor dat aen noortbeuelant gewal-
sen was aen sijn gront bedeluen / om vesten te makē
wt de welke grachten die tot die vesten gedohūē wa-
ren dede hi steenen makē om een begryp van een ste

de te makē/dwek hi rontsomme dede bemuerē met poorten daer aen/dwek al volbrocht wort binnē eenē iare/En dese stede worde ghenoeemt Cortgenen.

Int selfde iaer sterf heer Claes van Borstle/ heere van Sigdamme/ Zoutelande/ Coudekercke/ sinte Lauwereps/ en van Duuelant den. vij. dach van Maerte/ en worde begrauen bi zyn ouders tot Midelburgh inder Tertianen clooster/ dat nu die minre broeders clooster is.

Heer Claes van Borstle die 4. Sect.

Ter seluer tijt gaf hertoch Willem van Seperen graue van Zeelant/ hollāt en Driessant/ die borgers van Zierzee die wijhedē oft priuilegten/ so wie zyn lijf binnē zierzee verbuerde/ die en verbuerde vā zyn goedruet meer dan. l. ponden parasijis.

Van zierzee.

Int iaer. M. ccc. xij. worde die paps gemaect tusschen hertoch Willem van Seperen/ graue van zeelant voorghenoemt/ En hertoch Reynout van Ghelre en Gulich/ en die stadt vā Gorricom worde incorporreert en voort aē gemaect te wesen eē lit vā Hollāt en hier buyten bleef ghesoent heer Jan van Archel.

Int iaer. M. cccc. xij. was eenē grootē oploop binnē Wtrecht/ daer heer Herman vā Lochorst Bomden die ouerste af was/ en verdreue veel edele manne en borgers wter stadt/ maer bi toedoen van hertoch Willem van Seperē worde dē twist te neder gelept.

Eenen groten oploop was binnē de stadt van Wtrecht.

Ter seluer tijt was die heere van Sigdamme in fluere/ bpsonder in Zeelandt nae die doot van Heere Claes van Sigdamme sinen vader. Heer Jacob vā Borstle/ h. van Sigdamme was doen heere van Duuelant/ Zoutelande/ van Sinte Lauwereps en Stadthoudere van Henegouwe.

Heer Jacob vā Borstle heere vā Sigdāme was in fluere

Int iaer. M. cccc. xij. als diuersche cronijcken vermanen/ begonste dat generael groote Concilium vā dpe vijf natien der Christenheyt/ van dpe gheleerde

Conciliū toe Constans in hoochdapsich lāt gehouden.

De Cronijcke

doctoren/bischoppē/Bielaten/ēn andere gheleerde
mannē van Italien/Hispanien/Brancryc/Enghelāc
ēn duytſchlant/In welke cōcilium Joannes Hus ēn
Hieronimus de Braga te viere gecondemneert wor
den. En wat in die Conſiliū gehandelt oft gheſloten
was/wort ons int lange beſcreuē van veel geleerde
die daer present ēn teghenwoordich waren/als van
Eneas Syluius/die namaels Paus gecoren wude/
wort Papa Pius genaēt. Dese selfde Paus beſcrijft
ter int boec de Origine bohemidi. In gelijc wordet
doch mede beſcreuen van Albertus Krauss inde hi
ſtorie vanden Wenden alſien daer vut langhe leſen
mach/int elfſte boeck.

Eneas Statius
de oys. bohe.

Albertus
Krauss lib. xi.
de reb. vand.

Heron Jacoba
roude haren
eerſten man.

Cyertuzer
was eenē gro
ten byant.

Den grooten
krijc van Ho
mandien ghe
burde ontſt
Bguercourt.

Ter seluer tijt troude vrou Jacoba grane Wilks
eenighe dochter haren eerſten man den hertoch vā
Touraynen/Dobshijn van Brancriche.

Int selde iaer des woonſdaechs na die Octaue vā
Derthien dach verbrande bitans die halue ſtad vā
Zieringzee int lant van Schouwen in zeelandt/daer
grote onthprekelijcke schade ghebuerde.

Int iaer. M.cccc. xv. was dē groten krijc tot Aguin
court in Normandie/tuſſchē dē coninc van Brancric
ēn coninc Henric de vijfte vā dien name / coninc van
Enghelant/daer veel grote heren verſlagen werdē
al met vūgulden ſpoen/als Robertus Sagutins int
lange beſcrijft in ſine hiſtorie/ēn alſien int breede le
ſen mach inde Brabantſche/Dlaemſche ēn Hollan
ſche cronijcken/waer inne die heer ēn edelen by na
me ēn toename gheuoēt worden/die daer te dicke tijt
vūlagen warē ēn geuangen. Als hertoch Anthonis
van brabant/die Conſtabel vā Brancric/die graue
van Auers/die hertoch vā Meulon ēn meere andere
wel tot. iij. M. toe/dese ſach gebuerde dē. xv. dach
van October/alsomen clarelijc ſien mach in dit rijm

van Zeelandt.

ken int latyne dwelcke in ouden tijden ghemaect is.
Anglia vincebat ibi bellum Francia fiebat.

Int jaer. M. cccc. xvi. ontrent Daelschē quā die keyser Sigismundus in dese nederlandē als hi in vancricht aenden coninc geweest hadde om na Enghelant te treckē/ēn metten coninc van Enghelant te sprekē om beyde dese coningen tot eendrachticheyt te brenghen/op dattet Conciliū dat doent te Constans was te beter voortganck hebben soude.

Hertoch Willem van beperen graue van zeelandt voorin/hotende dat dē Keyser in hollāt te Dordrecht was/tooch hē te gheweete met. xvi. Ridderē/ēn veel andere duiersche heerē wten lande van Zeelant/ēn tooch met den keyser voorin in Enghelant/met grootten staet ēn heerlicheyt. De keyser langhe tijt in Enghelant wende/stende dat hi dese twee coningē voo genoēt niet en const vereenigen/so hadde hi geerne btogen wt Enghelant/maer dpe wint en woude hē niet voeghē/so wasser een Ridder/die van graue Willem's heeren was/heer Philips van Cortgenen ghe naēt/die dē Keyser ēn den graue van zeelant btooch de vā die grote miraculē ēn beuarden die daghelick inden polder bider Beere in Walcheren geschieden Die Keyser ēn die graue vā Zeelant dit hotende geloofden beyde geen vleesch te eten noch wijn te drincken/eer si inden polter haer lieder pelgrimagie ghe daen hadden. En God die alle dinghen machtich is voechde dē wint also/dat die Keyser ēn de graue vā zeelant tlichepe ghingen/ēn voeren binnē. xiiii. men in Zeelandt. Dpe Keyser Sigismundus met graue Willē volbrochten haer beuerc die si geloofst haddē onser vrouwen indē polder/ēn dancten God almachtich van dier beneficien ēn weloadē. Die keyser ver treckende heeft oorlof aendē graue genomen/waer

Incarnate.

Sigismundus die keyser quā in dese nederlanden.

Hertoch willem vā Beperen graue van zeelant tooch in Enghelant metten keyser

H. Philips vā Cortgene was in Kuer.

Die keyser Sigismundus en die graue van zeelant deden haer beuerc inden polder.

Dye Cronijcke

Wat concilij
datmen noet
synodus con
stantin wort
op dese tijt ge
houden vterin
ten jaer.

af hē die graue was eere en reuerencie bewijfende/
om ihnd mildicheyt. Daer na is die kepler wederom
in duytſchlāt in Zwauē getogē om Concilij te vor
derē/dat aldaer vgadert was/op dat grote schiffma/
dat so lāge en menich iaer gheduert hadde/soude co
men ten goedē fine/dwelc de K. N. met alder hertē
leer begheerende was/als hi lange gedaen hadde.

Theginsel vā
die menichſal
dicheyt des ha
rinck te vangē
in dese neder
landen.

Ten seluē thiden na dat die Deenſche cronijckē ver
manē heeftmen begonnē met die harinc buyſſen (die
alkoēn niet dan met telkēs bedert en wart) sterckheit
kē ter zee te varen/om dē harinc te vangen/en te sou
tē/wantmen te voren al met clepne ſcheepkē ten ha
ringe voer/diemen ſlabbaers noemde/en die meeste
harinc vaert was in zelant op out Drefſchere mape
genaēt/en ooc op Weſtenſchouwen/en op Soeree/
en op oude Weſtrappel/welcke hamens nu te hants
Sod betert ſchier al vergaen ſijn.

Hron Jacoba
eerſte mā wou
der verghewen
met een pant
yter.

In iaer. M. cccc. xvij. na dat vrou Jacoba des voort
noēde grauens dochter haren eerſtē man dē hertoch
vā Thourēnē twee iaerē tot eenen ghetrouden man
gehadt hadde/en hi toeromende Dolphijn vā Brant
rijc was wort hi met een Daulpſer vergenē dwelcke
hi aen doende was/als die grote cronijcke van Hol
lant vmaent en ſterf den tweedē dach inde goede we
ken. En des maendaechs inde Dintter daghen daer
na ſterf die edele hertoch Willem graue van zelant/
Hollant/en Dutſlant/alſhi ſine landē. rijc. iaer ruſte
liken en viedelikē gheregeert hadde/en wort te Ca
nout in Venegouwen begrauē. Ter ſeluer tijt wordē
ſommige polders aen tlant vā Herkinge bedijct van
heer Jacob vā Borſſelen heere vā Bngdāme en van
Duuellant/En die meeste en principaelſte polder vā
dat voorſcreuen lant wort genaemt Zomerſdyc/als
noch Sode lof ſchijubaer is. En ſichtent is dit landt

Hertoch Wil
lem von Deye
ren graue van
zeelandt Oerf.

Sommige pol
ders en aenge
wallen landt
wordt aen tijt
van Herkinge
ghedijct.

van Zeelandt.

van iare tot iare aenghewassen.

In tjaer. M. cccc. xvij. als hertoch Jan van Seyerē hoorde dat sijn broeder hertoch Willem overledē was/resigneerde hertoch Jan van Seyerē voorn dat Bisdom vā Iudick/dat hi. xvij. iaer hadde beseten/en troude tot eenē wijne vrouwe Elizabeth hertoginne van Lutzenburgh/weduwe van hertoch Anthonis van Siabant/niet teghenstaende dat hi dpa ken ende een gheestelick man was.

Hertoch Jan van Seyerē/resigneerde ds bisdom vā Iudick.

Hoe vrou Jacoba hertoginne van Seyerē/hertoch Willems eenige dochter/grauinne van Holland/zeelant/Brieslant/en Henegouwen wort dpe vierentwintichste.

Dat. xlv. Cap.

Jacoba hertoch Willems eenighe dochtere hertoginne vā Seyerē wort die. xvij. grauinne van Holland/zeelant/Brieslant/en vā Henegouwe/si hadde eerst te manne ghehadt vūmē haers vaders leuē dē Dolphijn vā Brancric/daer na troude si in grauē Hage inde Capelle op thof met groter triūphe hertoch Jan vā Siabāt/de sijn vā dien name/optē vierdē dach vā April/en twas harē tweedē man. Cortshier na quā eenē groetwilt tusschē vrou Jacoba en dē hertoch vā Siabant/so dat se vā een scheidē eensdeels/om dat se gheen dispensatie crīgē en rondē/wāt si malcanderē indē tweeden graet bestondē. Daer na nā si en troude harē derten mā hertoch Jan noch leuēde dē hertoch vā Cloester counte Henricx broed vā Enghelāt/en scheidde mede vā hem ouermits sententie des stoels van Aoomen. Na desen man/troude si harē vierden man al heymelickē eenen Ridder wt Zeelant geherten heer Brant van Borsselen/ende van alle haren mannen en hadde si noyt kinderen/als hier nae gheseyt sal worden.

Altesima quarta comissa xlandis.

Vrou Jacoba troude haren tweeden man hertoch Jan van Siabant.

Vrou Jacoba en hadt noyt kinderen.

Dye Cronijcke

Int selfde iaer belepde die hertoch van Brabant/
die stede vā Dordrecht/ en dede Hollandt veel schade
alsmen inde Hollantsche cronijcke int lāge lesen mach

Goeree in 3re.
la me wert ghe
heel verbrant.

Int selfde iaer wout die stede vander goeree van
hertoch Jans volc voorogenoēt geheel verbrant/ en
tlandeken van Westuome ghepilgiert.

Hertoch Jan
vā Bourgom
gnen wort
moort bi rade
vanden Dol
phijn.

Int iaer .M. cccc. xix. in den Somer tooch hertoch
Jan vā Bourgoingnen te Nonstruel in Brancrjē/
op die Zone/ om raet te houdē met dē Dolphijn van
Brancrjē/ om die Engellschen te wederstaen/ daer hi
bradelic dootgheslagen wout inde presentie vanden
Dolphijn vā Brancrjē/ daer namaels veel oorlogē
na volchden/ daer landen en steden om bedouē wor
den/ Ende dat doode lichaem wordt tot Digpon in
bourgoingnen begrauē int Carthuyser clooster/ al
somen int briede in diuersche historien lesen mach/
als in Robertus Sagunus en meer andere. .xc. De
date des iaers muerht ghi hier in dit verskē merckē.

Incarnatie.

Fit Leo maclatus fictiua pace ligatus.

Die van zee
waren dye
kercke vā sc
pen in dese
derlanden.

In dese tijden waren die van Ziericzee bouen alle
stedē en zepleckē die sterckste en machtichste vā gro
te schepen/ daermen in dese nederlanden af wiste te
sprekē/ de welke schepē in alle landen ouer zee voerē
so dat die Hollantsche en waterlantsche schepē in de
se nederlandē niet so wel bekend en warē. Coits nae

Alle die steden
van zeelāc see
den schepē toe
en stredē in
diuerse landen

deser tijt heeftmen begonnen in zeelant op diuersche
plaetsen/ als ter Veere/ Middelburch/ Westenschou
wen en Tremuen mede schepē te timmeren/ diemen
ouer zee in diuersche landē als in Brancrjē/ Enghe
lant/ Schotlant/ Noorweghē/ Denemarken/ Ost
lant en Spaengnen met diuersche coopmanschappen
was sendende. Dit siende die cooplidē vande landē
hebben begonnē die hauens van Zeclant mede te be
sockē met haer lieter coopmanschappe/ die nochtās

De diepen in
swalcherē wer
dē in diuerse
landē bekend.

van Zeelandt.

daer te horten op der Schips en Suggge te comē pla-
gen daer datter tijt die diepte warē/ en is so allent-
kens inde ropelinge en tweergat die meeste tocht vā
schepen ingecomē/ so datter in Zeelant dier die sche-
pen grote hantieringhe van gheelde was.

In laer. M. CCC. XX. was in fluer heer Jacob van
Borssele/ heere van Sigdāme en vā Duielāt/ stad
houder van Berghē in Henegouwe/ hi haddere wij-
ue mon Anna vā Boffu/ waer bi hi gemant twee sonē
reenen ioncker Adriaen vā Borssele/ heere van Sig-
damme/ den tweeden ioncker Jacob van Borssele/
heere van Sigdāme/ zude van Duielant.

Heere Jacob
van Borssele
heere vā Sig-
damme troude
ionckron An-
na van Boffu.

Heere Jacob vā Borssele doude heere vā Sigdā-
me en van Duielant/ deser twee ionckereen voorū
vader was so seere indē slach van Grouwerthauē ge-
word/ dat hi binnē drie daghē daer na doot was/ als
hier na geseyt sal wordē. En sinen ionckten sone ionc-
ker Jacob vā Borssele heere van Sigdamme wort
omnoseliken mede te Suggge doot gheslegen/ son-
der eenighe kinderen achter te laten.

Ioncker Jo-
cob vā Borsse
leswoort tebrug-
ge dootghesla-
gen.

In selue laer wordē die stede van Iepden belegghē
van hertoch Jan van Seperen/ en daer worden veel
casteelē en huysen ter neder geworpē en vdestrueert
Ten lesten werdet gedadinct en de burchgraue van
Iepen met die pooters hulden dē hertoch Jan voor
eenē heere en voocht/ maer die burchgraue van Iep-
dē/ heer Philips vā Wassenare moeste ouer gheue si-
ne burchgraeffschap en alle iurisdicte die hi daer bin-
nen hadde als Schoutet/ schepenen/ en burghemees-
ters te sette/ en sterf na in allende/ want hi bi toetwe-
ne vā heer Henrich vā Wassenare sinen outsten sone
geuangē worde vanden ioncker vā Saelbeecke/ en
lept tot Wijk te duer stede begrauē int clooster. Ten
seluen tydē was een groot schor en aem was vā lante

P

Dye Cronijckē

Die polere bij hangens d'ich wert aē twolf faeren d'ic ge- di/6.

aent oost eynde vā Wolffaertsdijk / twelck s'cher hiet tot van Doorenhoutē van hertoch Jan van Seperē vooen eewelck en erfelike coste met d'inerliche liber- teyten en vryheden / en dedet met sijn mede huypers aent lāt van Wolffaertsdijk bepolderē / daer nammeis een dorp met een kercke in gemaect wort gheuaemt Hongherdijk.

Int iaer. M. cccc. xxi. rebelleerde die Gosturieleu- teghē hertoch Jan vā Seperen en sloegen doot heer Floris van Almaer ridder die daer gestek was van hertoch Willem van Seperen om dat te bewaren.

Int iaer. M. cccc. xxij. was een wter maten groten strom vā winde op sinte Lijfbetten nacht / so dat veel dijcken in braken in Hollant / Zeelant en Vrielande / bysonder den d'ic tusschē sinte Seertruyt berghe en die stadt vā Dordrecht / twelck wter maten een s'choo- horen lant was / daer veel edele en rijke manne woō dē / dē d'ic bleef rjende / datter bleuē verdronckē. Ixvij schonedorpē dat grote schade was / desgelijck brac me de imie dē d'ic van Dettē / en dat heplich sacrament wert gewilcht / en weder inder kerckē tot Bergē ge- brocht / datmen nu heet dat heplich bloet. Van wel- ke hooghe vloet in dese nauvolgende rijmen muerche ghi den date vānt iaer vinden.

Tweentseuentich dorpen isser met snelder spoet Ontrent Dordrecht onder gegaen duer de hoochte

¶ Een ander (des vloets)

Wieldrecht macht dwater seer beclaghen.

Int iaer. M. cccc. xxij. tooch vrou Jacoba met som- mige heeren wt Henegouwen in Enghelant daer si haren derden man troude den hertoch van cloester coninc Henric broeder van Engelāt. Hier van heb- op breeder bescheet inde grote cronijcke vā Hollād.

Int iaer. M. cccc. xxij. na dat hertoch Jan vā Bra

Den d'ic by sinte Seertruyt berghe by Dordrecht h'ac duerdoer Ixvi. dorpen o Geruloerden.

Inennatie.

bant en hertoch Jan van Severen verleecken warē van zeelant en hollant/sterf hertoch Jan vā Severē int seckde laer op dē dertighen aubt seer schiekē inden hage opt hof/en worde tottē Jacophinē int clooster be graue aende nytside vandē choore/als hi die landen als mombert en voocht van sijnre nichten ioncfrouwe Jacoba hadde geregeert. vi. iaren.

Hoe hertoch Jan van Brabant dpe. xxv. graue van hollā/zeelāt/en Brisslāt wort. Cap. xliij.

Int hertoch vā Brabant wort die. xxv. graue vā hollant/zeelāt en Brisslant/en wort ouer rechte lantsheere gehult/na dat vrou Jacoba in Engelāt ghetogen was/en den hertoge vā Cloester getrouw hadde/hoe wel dattet die pāns voor geen huwelic houden enwilde/om dat tet so na maetschap was/als meer cronijckē vmanen

Int laer. M. cccc. xxv. wordē die vā Schoonhouen belegen inde vastē van ioncker Jacob vā Gaesbeere vā Abroude/vā Wdijc/van Duttē en sirenen/stade houder vā hollant/zeelant/en Brisslant/vā hertoch Jans wege van Brabant/dē welken die hollanders ontfanghē hadden voor eenē mombert en voocht des lants. En die gemeyn stedē van hollandt en zeelant lagender. xliij. weken lanc voren/sonder die van Zeericee/Brille/Sonde/en Oudewatere/die laten stille/ende en moepdens haer niet. Die van Schoonhouen toghen wt met machte voor stotterdam/daer s veel schepen namen met alderhande goet gheladen die pooiters quamen wt met machte metten banniere/en daer wort seer geuochten/mer int eynde keerden die van stotterdamme weder in haer stede/laten de haer banniere achterē ende veel dooden/dander keerden weder binnen Schoonhouen met victorie ende blyghappen.

Die Koning
quāmo co-
mes zelandie.

Hertoch Jan
van Brabant
wordē ouer
rechter lantshe-
re gehult/als
vrou Jacoba in
englant was

Ziericee/Brille
Sonde en Oud-
ewatere
hielden niet
by on Jacoba.

De Cronijcke

Wron Jacoba
quā heymelic
en mans clere
ten int Enge-
lant,

Int selfde iaer almen voorschoonhouz lach quā
al heymelic in mannē deederz wron Jacoba in haer
eyghē lant van hollant/en woede ontfangen in dpe
stede vā Iepden/Sudewater/Schoonhouz en Sou-
de/toen wert daer wed een groot rumoer indē lande

Int selfde ider zyn ver gadert en verlaet geweest/
hertoch Jan vā Brabāt/en hertoch Philips vā bou-
goingnen/die hertoch van Brabant maecte den her-
toch vā Sourgouingnen ruwaert van hollant / Zee-
lant en Driellant. Die hertoch van Sourgouingnen
hadde alle die stedē met hē sond die stedē vand Sou-
de/Buele/Ziericzee/en Sudewatere. Dese vier ste-
den hieldent met wron Jacoba/daer een selle oorloge
wt rees/die welcko langhe heeft gheduert.

Hertoch Phi-
lips vā Sour-
goingnē woer
ruwaert van
hollant ende
zeclandt. &c.

Veel steden in
hollant ver-
bonden hē te-
gens hē wron Ja-
coba.

Int selue iaer verbondē hē te samē die steden vā
Dordrecht/Delft/Haerlem/Amsterdam/teghē haer
rechte landsvrouwe/die si hulde/eede en manschap
gedaen hadden geswozē en haer zegelen en brieuen
daer af hadden ghegeuz/hertoch Willē vā Seperē
haer vader woude en begheerde dat si anders genē
heere kennē noch ontfanghen en soudē dan zyn eeni-
ge dochter. En bouen dese belofte quamen die stedē
te velde int wop van Nijghen om haer lantsvrouwe te
heerē/datse niet voorder int lant en quame/daer die
vand Soude/Sudewatere en Schoonhouz tegen
quamen/en wonden dē strydt/daer wouter vele wot
geslagen en gouangē/ En si quamen met die banie-
ren vā Iepdē/haerlē en Amsterdam met veel geuan-
gen weder bānen der Soude met groter victorien.

Die vaterse-
tept vā Louen
in Brabant
woede gesun-
degt.

Int iaer. M. ccc. cxvi. (als die hoge geleerde Adria-
nis Barlandus scrift/ heeft hertoch Jan vā Brabāt
voorn gesticht en gefundeert die vmaerde vniuersi-
tept en hooge schole van Lucuen in Brabant/daer in
ne veele gheleerde mannē en doctoren ordūerende/

van Zeelandt.

die alder eerst wt der Duuerstept vā Cuelz gehaelt waren/ en heeft veel bouwen voor schamele clerckē ge fundeert/ die welke hi seer rijkelijcken ghedoteert ende begaest heeft.

¶ Van eenē groten slach die in zeelāt ontrent Brouwershauene/ tusschen den hertoch van Cloucester vrou Jacoba man/ en hertoch Phillips van Bourgoingnen ghebuerde. ¶ Dat. xliij. Cap.

¶ In voorn iaer in Tommaent op sinte Don-
tiaens aūt ontrent der nacht was eenen
groten strijt in Zeelant int lāt van Schou-
wen ontrent Brouwershauene/ so dat die
hertoch van Cloucester ouer geromē was met veel en-
gelsche schepen vā oorlogge/ meynente also zeelant in-
te nemē wt dē name vā vrou Jacoba/ ouermits dat
hy haer tot sijn gesellinne genomen had/ daer ter sel-
ner tijt veel Hollanders vrou Jacoba te hulpe qua-
men/ bissonder die Kermelanders. En hertoch Phi-
lips vā Bourgoingnen quā met veel volcx wt Vlaē-
deren/ Henegonwe en Brabant/ en met sē meestē ede-
len en heeren wt zeelant den hertoch vā Cloucester te-
gghen. Die Engelsche opt lant getredē zijnde / wordt
alle geschut los gelatē/ datter so dichte vlooch al had-
dent haghelsteenē gheweest/ en was eenē bitteren
strijdt/ datter wel drie duysent Engelschen verflagē
wāre en veel geuangen. Hertoch Phillips vā Bour-
goingnen als Auwaert van zeelant/ Hollandt/ ende
Driellant wan den strijt.

¶ Eenē groten
slach gebuerde
ontrent vrou-
wershauene.

¶ Veel Hollan-
ders quamen
vrou Jacoba
te hulpe.

¶ Hertoch Phi-
lips vā Bour-
goingnen wā
den strijt ont-
rent vrouwer-

In desen strijt bleue doot wt zeelant heer Jan van
Aenisse/ heer Jan van Hodenspyl/ heer Costert en h.
Raes van Hamstede/ en heer Andries van Walinis/
ridderen/ heer Jacob van Borstle heere van Brigdā
me/ dupuelant/ ende Zoutelaude/ wort mede in desen
slach ghewont/ daer hi binnen drie dagghen af sterf.

¶ Heer Jacob
van Borstle
h. van Brigdā
me wort ghe-
wont daer hy
binne drie da-
ghen af sterf.

Dye Cronijcke

In den seluen ſtrijt loech hertoch Philips vā bouw
gougnen tot ridders veel diuerſche zeelātſche heerē
en edelen/ouermits dat ſi haer ſo vromeliken en eer
liken indē ſtrijt gehadt haddē/op haer vianden om
clant van zeelant te beſchermē. Als heer Henric van
Boſſele/heere van dē Vere/loncher Albrecht vā Bo
ſele/de broeder vā heer Henric voorū/loncher Adriaē
van Boſſele/heere vā Sigdämme/heere Branche
van Boſſele metter wplen heere vā ſinte Martens
dijck/en den heere van Braet met meer ander edelen
wt Vlaenderē en Sabāt/daer die cronijcken gheen
mētie af en makē. En na dat heer Jacob vā Boſſele
heere van Sigdāme/van Duuelandt en Zontelan
de ouerledē was is na hē geſurcedeert/heere Adriaē
van Boſſele heere vā Sigdāme ſinen ouſten ſone
in alle die heerlicheidē en goedē. Deſe heer Adriaē vā
Sigdāme/heeft tot zyn geſellinne getrouwt ionfrou
we Marie heer Flois vā boſſelens eenige dochter
vā Roniter wt clant vā boſſele by zwitbenelāt/hoe
wel datſe te ſamē geē kinderē en haddē/nochtās heeft
hi Zubburgh met veel andere heerlicheiden met haer
vercreghen.

Heer Hendric
vā Boſſele he
er vander Vere
en en ſindē hoe
der met meer
ander edelen
werdē ridders
geſlagen in de
ſen ſtrijt.

Heer Adriaen
van Boſſele/
heert heere vā
Sigdāme en
van Duuelant

Hertoch Jan
van Sabonds
graue van ſee
lant ſterf/doē
hi. xij. iaer ghe
ygeert hadde

In iaer. M. ccc. xvij. ſterf hertoch Jan van Sa
bant/van Loteringe en van Limburgh als hi ſine lan
den gheregeert hadde. xij. iaren.

Ter ſeluer tijt ſo ſommighe ſcr tuē dedē die vā ſeuen
berge te weten die ballingen wt Holland die vā Dor
dricht en die onderſaten vā hertoch Philips vā bouw
gougnen/groote foote ghewelt en ouerlaſt/waer
omme hertoch Philips voornoēt dye ſtede van Ze
uenberge dede belegghen/en ſommighe ſteden van
Holland en zeelant waren met hem/en ooc die heerē
van boſſelen/die doen ter tijt die principaelſte ende
machrichſte heeren van Zeelant waren outrent. xvij

van Zeelande.

welken lauck. En die heere van Heueninghe was doen teghen sijn ghemeynthe / ope cause waeromme en woer in loffelike cronicken niet bescreuē / anders dan dat hi sijn ghemeynthe seer schattende was. Ope heere van Heueninghe met sijn vrienden en weem de gasten toghē wter stad / men en weet niet op wat voorwaerde. En die gemeynte ontfinghen hertoch Philips van Bourgoungnen behouden lijf en goet / ende haer rechten.

Die heere van
leueninghe was
reghis sijn ge
meynthe

**Hoe dat hertoch Philips van Bourgoungnen
en vrou Jacoba sijn nichte vereenicht worden.**

¶ Dat. xlv. Cap.

P den vierden dach in Meye int laer. M.
ccc. xlvij. so sijn hi middele en tusschē spre-
ken van eenige wyle en notabele personē
bi een vergadert en vereenicht geworden
hertoch Philips van Bourgoungnen en vrou Jaco-
ba hertoghijne van Seperen / En daer woer also ge-
dabinct en wtgesproken / als dat die hertoghijne dede
haren neue hertoghe Philips van Bourgoungnen
hulden inden lande van Henegouwen / Hollant / Zee-
lant / en Briellant / voor eenen rechten ruwaert ouer
die landen voorē. En die hertoghe stelde doen eenen
stadthouder en regent der landen van Hollant / Zee-
lande ende Briellant / heer Branck van Borsselen /
Ridder / heer Floris soon van Borsselen / dese heer
Branche was heer van Borsselen / Luplen / ende sin-
te Martensdyck / van Hoohstraten / Euerwijck. &c.

Hertoch Phi-
lips van Bour-
goungnen ende
vrou Jacoba
woerden ver-
mecht.

Vrou Jacoba
dede hertoch
Philips van
Bourgoungne
hulden in hol-
lant seclant en
henegouwen.

Heer Branche
van Borsselen /
heer van Gire
Martensdyck /
wert stadhou-
der van seclant

In dit selue laer des viijdaechs voor vastelauont
was een alte groten aertbevinge int land van Carthe-
lonien die langhe tijt duerde / die welcke wel. xx. se-
den / ende een schoone doorp ende Abdie destrucerde /

Die Cronijcke

en ter ned werp/dese eertbeuinge gins voort tot Mop
tantē/ en galcontē en voort in Diacrif/ daer na te Mo
pellers daer een stadt verlanck vand eertbeuinge ge
hersten Territoie. En op die stede daer die voorwoē
de stadt plach te stane/ bleef eenē poel of water waer
in men gheenē groot vinden en conde/ so diep was
tvoort water. Int lant van Rompellers quā eenen
beer wten woude/ den welckē volchden een groote
menichte van serpentē en slangen/ dese quamē in ste
den en dorpē en dooden met haer venijn outallijcke
menschen. Die grote stadt vā Berlesonē in Catey in
gne bleef pdel en leech staen sonē eenich volck/ want
die stadt was also gedestruuert vand aertbeuinghe/
datter gheen menschē in en toisten bliuē/ maer liepē
als rasende en verbaefde lieden/ niet wetende waer
si hen bergen soude. En die dit ghesien en vertelt he
uet was een Prior vand Cathuyler oorden vāden cō
uente des dals Jesu/ en heeft dit in gescrijste gelaten/
en aldus openbaerlick utelt int generael capittel in
Sauoyen in presentie vā veel eerweerdige vaderen
en prioren des voorū oordens/ die dat voort in allen
hoeckē en landen des werelts rondichden en v̄brep
den/ om die sondige menschen te trecken tot peniten
tien ende beteringhe des leuens.

Die van seue
berge v̄de dat
landeken van
der Goeree in
zeelant voort
te en gheswelt.

Int selue iaer twelc was inde oorloghe vā Heuen
berge quamē sommige quaetwillige vandē Heuen
berberchschē voorū int eplandeken vā Westuorne
in zeelant/ en brandē tgeheel landeken af/ bedruuende
grote cracht voortse en geweld. Maer die ingeletene
vantstedekē vandē Goeree resisteerden se en hieldē
tselue stedeken dattet met Goods hulpe nyet ver
brandt en wordt.

Op die selue tijt was ter Soes in; uytbeuelant cē
grote opschote vandē crupfboge/ daer mede present

van Zeelandt

en tegemoetdich was vrou Jacoba met meer ande
re heerē/daer vrou Jacoba dē papegap af schoot/ en
contaginne werdt/waer af groote vmecht en trium
phe binnē der stad vander Soes ghebuerde/so dat
dse woukens wt den lande van veel doopen quamē
om die coninginne te beschencken/die si veel present
hēz hebbē geschonckē/twelc vrou Jacoba seer aenge
naem was/duer welke sonste vrou Jacoba dē vrou
kens gegeuen heeft nu en ten ewigen daghen den
wijen vlas thiende in sommige quartieren van juyt
beuelant tot een gratuūtept.

Ter Soes in
zeelandt was
een groten op
schote witten
truydoyt.

Den vijfe vlas
thient in op
sommige doo
pen in juytbe
uelant gegesē

In tsaer. M. cccc. xxij. coste hertoch Philips van
Sourgoingnen van graue Dierick van Namē/dat
graefschap van Namē/ met alle sine toebehoorten
voor en nen sekerē penning/voor dse welke die stad
van Ghendt betaelde. En hi worde aldaer ghehult
en ontfanghen als een graue van Namē. Cortz daer
na sterf graue Dierick van Namē sonder kinderē.

Ter seluer tijt op den herfdach quā vrou Plabelle
des coninc dochter van Portugale ter Slups aen/
met veel schepē van Ziericree en van Niddelburch/
Ende hertoch Philips troude tot zjn gesellinne te
Buggge op dē derthien auont die voorē vrouwe Pla
belle/twelc eē seer rijkelike bruloft was/aldaer gro
te triumphe bedreuen wort. Side welke vrouwe hi
gewan drie sonen/die twee stornen seer ionc/en daer
en is maer een te līue ghebleuen Kaerle van Sour
goingnen graue van Charlops ghenaeint.

Joncfrou pla
belle des Co
ninc dochter
van Portugale
le wert met de
zeelandische
pen ter Slups
scheycht.

Hertoch phil
lips troude idē
frou plabelle
bezoemte te
Buggge met
groter triumph
e.

In desen tijden troude heer Henrick van Goffele
heere van dē Weere/vā Handhrc en vā dē noortpolders
ter Weere op thof tot Handenburch/tot zjn gesellin
ne ioncfrou Janne van Halewijn/en van wkercke/
daer hi aen gewan eenē sone ioncheer Wolckaert vā
Goffele ghenaeit/en twee dochters/die outste ionc

Heer Henrick
vander Weere
troude ionc
frou Janne vā
Halewijn.

Dit Cronijcke

Wou Marie die ander e tonckouwe Maria genaemt.
Int jaer. M. cccc. rrr. op den vierde dach vand' oost
maent sterf te Lugub' op te burcht hertoch Philips vā
Brabant/ Lothric en Limburch/ graue van sint Pol/
en sterf sonder wif en kinderen achter te laten/ ende
die die Graue vande lande p'ningen en hulden her
toch Philips vā Bourgongnen voor haren rechtē
heere en hertoch vā Brabant/ Lothric en Limburch/
op den. ii. dach van Ojfober/ en graeffschap vā Sim
polquam op hert. Lodouyc van Lusenburch/ heere
van Ndingen.

Hertoch Phi
lips van Bour
gongne wert
ghelukt voo
hertoghe van
Brabande.

Sommige pol
ders werdt be
dyt aen lant
van Tholen

Int jaer. M. cccc. rrr. werdē sommige aenwasin
gen en schoore vā lande bepoldert en bedyct aent ou
dorp vā lant van Tholen van sommige Brabant
sche heeren en cooplieden. Ter seluer tyt werdē doe
sommige polders bedyct aent lant van somerwyc vā
heer Adriaen van Borselen/ heere van Sugdāwe.

Corts daer na dede heer Brancke vā Borselē met
ter zynen sommige aenwas van lande mede bedyct
ken aent lant vā sinte Martensdyck aen t'schor daer
namaels sint Armen landt bedyct en bepoldert wort
Hoe dat vrou Jacoba troude heer Brancke van
Borselen/ heere van sinte Martensdyck in xelant
haren vierden man.

Wou Jacoba
troude vier
den man heer
Brancke van
Borselenheer
van sinte Mar
tensdyck.

Int jaer. M. cccc. rrr. troude vrou Jacoba
haren vierde man/ heer Brancke vā Borsel
en al heymelic in haer camer inden Hage.
Hertoch Philips dit vernē mēte quā in Hof
lant en dede heer Brancke van Borselc' r'ange/ en
dede hem wengen opt huys tot Keijckpoude/ sonde
wou Jacoba haren man wedde crigen/ si moeste re
s'zneren en ouergeuen hertogē Philips hare neue/
die graeffschappē van Henegouwen/ Holland/ xelant
en Driestāt. En die hertogē reysde met vrou Jacoba

en hi dede hē hulden en ontfangen als een rechte he
re en naeste oore den voorn landt/ en daer met was
den paps gemaect so dat vrou Jacoba hant man we
der hadde/ en bleef behoudende tlant van d' Tholen/
vanden Stiele en Oostuorne tlant van yndbene
lāt met alle die tollē van Zeelāt/ Holland/ en mettet
graefschap van Oosteruant in Venegouwen. Ende
heer Branche troude vrou Jacoba openbaerlich tot
sinte Martensdijc in zeelandt ind' kerchen/ maer si en
rege geen kinderē te samen/ En die hertoge gaf en
maecte hem mede een broeder vanden gulde Bliese.

Enrent desen tijden roofden die Engelsche dpe
plote vā schepen die met wijnen geladē warē/ om in
Vlaenderen ter Slups te varen/ wantet doen ter tijt
oorlogē tusschen dē Engelschen en hertoch Philips
van Bourgongnien was/ als men breeder inde gro
te Vlaemische cronijcke lesen mach.

Dyt Enghel
lee schepē roof
den die bloode
die met wijne
geladē waren
om ter Sluyt
te comen.

Hoe hertoch Philips van Bourgongnien dpe
xvi. graue van Hollandt/ Zeelandt en Brabant
wort/ De eerste vā dien name. ¶ Das. xvi. Cap.

Philips van dien name die eerste hertoghe
van Bourgongnien vbrde die. xvi. graue
vā Venegouwen vā Hollāt/ zeelant en Brabant
als een recht warachtich en eenighe
ertgenaem vā vrou Jacoba vā Seperē. In hadde eer
ste re wijue vrou Michiel/ coninc Klaerls die selte doch
ter vā Brancut/ maer si sterf sonc/ daer na nam hy te
wijue vrou Claude des grauens dochter van heu/
en die sterf roucs daer nae. Doen nā hi te wijue vrou
Plabelle/ coninc Jās dochter vā Portugale daer hi bi
wā drie sonē/ als prince Anthonis en Joost/ die beyde
sonc stouē/ en int iær. xxxiiij wā hi noch eenē sonē ge
naet Klaerle Martijn/ om dat hi op sinte Martens a
uont ghebooren was/ als hier na ghelept sal worden.

Alcimus ter
cus comes ze
landie.

Dye Cronhike

Hertoch Philips van Bourgogne troep inde stad van Zeelandt gehukt

In't iaer. M.ccc. xxxij. werdt dese voorn hert och Jan van Bourgoginen in alle die steden van Zeelant gehukt als graue van Zeelant/ hi was binnē der stad van Middelburgh in die Abdie gelogeert/ daer hi wel. vi. weken lanc bleef. En gaf die stede vā Middelburgh veel liberteyten en vryhedē die si noyt te voren gehadt en hadde. Van daer tooch hi telerinsee en so voort in ander steden van Zeelant/ daer hy al met grooter triumphen ende eeren inghehaelt wort als dat betaemde.

Ten seuen tijden quam hertoch Philips weder binnen der stad van Middelburgh inde maent van Martio/ daer hi groote clachte hoorde van dye van Middelburgh ouer Bartholomens vā Siggenkerke die voormaels den prince groten dienst ghedaen hadde/ waerom dat hi seere vanden prince bemindot was. Die hertoch hoende vande grote sootse / ghewelt en ouerlast dat hi binnē den lande van Walcheren bedreue hadde/ bisonder die vā Middelburgh/ heuet hē doen apprehenderē en brengē inde abdie ter hooger vierchare/ daer hertoch Philips selue tegēwoordich was en ladt om iusticie te ministrerē. Bartholomens die heerschap vā Siggenkerke was daer staende/ en hē is geu'aecht geweest vandē hertoge oft hi gratie begheerende was oft recht/ waerop hi geantwoort heeft seggende. Ic begeere recht en geē gratie/ daer den hertoch op seyde. V sal recht gelchiedē/ en is gerecht geweest op onser vrouwē annuntiatien auondt in Martio/ voor de poorte vander Abdie als een edelman / in presentie van hertoch Philips/ graue vā Zeelant. En vjn lichaem wort gesonden te Siggenkerke op vjn heerlicheyt en wort aldaer in den choor eerliken begrauen.

In't iaer. M.ccc. xxxij. op sinte Martens auondt

Hertoch Philips binnē de stad van Middelburgh troep inde stad van Zeelandt gehukt

Inde winter worde himz̄ Digion in Bourgnen / ge-
boren Kaerle van Bourgoingnen / diemen Kaerle
Martijn noemde / om dat hi op sinte Martes auont
geboren was. Hi worde ridder geslagē op der vonte
als hi gedoopt en kerstē gedaen wort. En̄ijn vader
maecte hem graue vā Charlovs in Bourgoingnen
en̄ heere van Bethunē vā Castrubūjn / en̄ Arkel.

Hertoch Kar-
levā bourgoi-
gnen waer ge-
boren.

Ter seluer tijt / corts na datmen begonste dat concī
kunn te Sale te houdē / is gestouē hepler Sigismun-
dus coninc van Hongarien en̄ Bohemen / sine acten
en̄ gestalten beschrift int lange Leonardus Aretinus in
sine historien alimen aldaer int breede lesen mach.

Int laer. M. cccc. xxx. op den. xxix. dach van Sep-
tember warē inde stadt van Atrecht vergadert veel
grote heeren en̄ machtige princen geestelijc en̄ weer-
like en̄ met groten arbejt / moepten / bedē en̄ diepge-
menten worde aldaer ter neder ghelept doude viant-
schap tusschen den Coninck van Brankerijcke ende
Hertoch Philips van bourgoingnen ter cause van-
den dootlach gedaē aen Hertoch Jan vā bourgoing-
nen sinē vad̄ bhdē Dolphijn des Conincx outste sone.

Den doot van
Hertoch Jan
van bourgoi-
gnen waer ge-
loent.

Ter seluer tijt dede heer Heyndrich van borsele hee-
re vander Vere diuersche groote schepen maechen
die hy oost ende west ouer zee stierde met Diuersche
coopmanschappen / waer duere hi grootelic gepro-
fiteert heeft / sulcx dat hi daer mede groote heerliche-
den in Zeelandt conquesteerde. Ende heeft also dve
stadt vander Deere in fluere ghebrocht so van sche-
pen als van coopmanschappen.

Deer Heyndric
vander Heere
dede veel sche-
pen maechen
om coopman-
schap.

In laer. M. cccc. xxxvi. op sinte Denijs dach sterf
wou Jacoba op thups van Teylingen als si haer lā-
den in grooter tribulacien en̄ oorloghen hadde gere-
geert. xix. laer lanc / en̄ worde begrauē inder Cappel-
le opt hof indē hage hi haren oude vader hertoch Al-

Wou Jacoba
stierf op thups
teylingen.

Dye Cronijcke
bericht van Geperen/so ghi breeder lesen moecht in
de Hollantsche cronijcke.

Een groot ru-
moer binnen
der Steden van
Middelburch

In selve saer vier daghen voor **Winteren** quam
in Walcheren op oude **Armenen** eenschip wt **Engel-**
lant gheladen met veel **duersche** roopman/chappen
om **Handwerpen** inde **merc** te **waren**.

Die **Balliude** dede dat **Schip** van des **Princken** we-
ghen **arresteren** ende alle dat volck te **Middelburch**
in **hechtenisse** stellen. **Die** **ghemeynte** vander **stade**
dit **vernemende** braken **die** **hechtenisse** met **ghewelt**
open latende **die** **Enghelsche** los en **quyte** en **deden**
haer **schepen** **weter** **gheuen**. **Daer** na qua een **groot**
rumoer **binnē** **der** **stede** **van** **Middelburch** so dat **de**
ghemeynte **teghens** **den** **Abt** ende **den** **Stentmeester**
van **bewester** **schelt** ende **de** **wet** **opstonden**. **Dit** **ver-**
nemende **heer** **Brancke** **van** **Borselen** / **Graue** **van**
Dosteruant / ende **heer** **Henrick** **van** **Borselle** **heere**
vander **Deere** **quamen** **heymelijcken** **met** **machte** **bin-**
nen **Middelburch** ende **stiden** **die** **ghemeynte**. **Dye**
sommighe **van** **dye** **de** **stade** **regerden** ende **van** **dye**
ghemeynte **verlepen** **wt** **vrees** / **dye** **sommighe** **wer-**
den **gherecht** / ende **dye** **sommighe** **inder** **hitten** **doot**
gheslagen.

Die **rentme-**
ster **de** **wester**
schelt **went** **op**
Armenen **in**
die **schepliede**
gheslagen.

In selve saer in **dye** **Yommaend** / **der** **negensten**
dach **op** **eeuen** **maendach** **wesende** / **was** **dye** **Stent-**
meester **van** **bewester** **schelt** **op** **Armenen** **van** **dye**
Schiplieden **doot** **gheslaghen** **welcke** **Jan** **Kijn** **ghe-**
naemt **was**.

Heer **Henrick**
van **Borselen**
heere **vander**
Deere / **de** **der**
sketten **tul-**
cken **Lugge**
ende **Damme**

In selve saer inde **maent** **van** **October** **quam** **die**
Heere **vander** **Deere** **Heere** **Henrick** **van** **Borselen**
met **veel** **Zeelanders** **ende** **Hollanders** **te** **schepe** **wt**
Zwyn / **welcke** **hi** **dede** **statetten** **tusschen** **der** **stade**
van **Bugghe** **ende** **den** **Damme** / **om** **dat** **te** **Bug-**

Die gheen goet wter zee comen en soude/Dye cause was/om dat die van Sugghe hertoch Philips vā Bourgogingnen so ongehoorsaem waren.

Ter seuer tijt hadde die cruytswaert in Bohemer landt gheweest/daer nae toechmen met groter heyr cracht in Polen ende Duytslandt dat dye Turck o-
nervuallen woude als Albertus kirants int boec van de historie vanden Wenden int langhe bescrijft.

In desen tocht waren mede als sommighe scriuen veel heeren ende Edelen wt dese nederlanden. Onder allen was mede ionckier Albrecht van Borstelen dye broeder van Heer Henrich van Borstelen Heere vander Deere/Die inde bataelge ghequert wort ende sterf int landt van Druyssen inder stadt van Comberberghe daerly eerliken begrauen wert.

Erugroos cruytswaert in Bohemer landt ende Polen.

Int laer. M. ccc. xxxiiij. in dye Slachmaendt den vijftiensten dach wass een so grooten storm dat veel polders ende die dincen in Zeelandt inbraechen/Her tocht Philips was doen ter tijdte Middelhurch/die nper wel te vreden en was / so dat hy een bebrudert tot onser lieuer Vrouwen inden Polder dede/aldier hy eene heerse offerende was / meer dan van hondert ponden walchswaer / want het maeyde so seer ende het vloeyde so hooghe wt landt van Walcherē dat dye dincen tot dertich steden in waren. Desgliclyck oock die dincen in Hollandt waren tot veel steden ouerbroken/so dattet ghesaende roien al te nper te gstrick/daer esneen grooten diereu tijt na quā in/ Maer cotta daer na tesseerde dat weer / ende het landt werat weder omme oter al bedijt / welcken groo en diereu tijt hier in dese naer uolghende tijmen betruyct staet.

In desen tēde handte hogre bloet was her tocht Philips in zeelandt te Middelhurch

Dye Cronijche

Men mocht int selve iaer sien van
 menschen opter aerden
 datter vele waren die begherden
 hant hinderen Iesteruen die bitter doot
 Want den hongher was doen also groot
 Een rogghenbroot moeste die pont weghen
 daer moesten visse groot ende een half om geuen
 Een schepel rogge was harde diere
 Men rochtet om een goude riere
 dit was den menschen swaer te luden
 God moet ons allen tsamen verbliden. Amen.

Een Rijn vā
 de groten die
 den iel.

Dese dieren tijt duerde bi na een gans iaer lank/also
 datter groot gebrec was vā roet ond dē armē/ēn des
 iaers daer na quā een grote sware pestilentie byfor
 der in Holland/Zeelant/Brabant/int lant van Shel
 re. En voort den rijn opwaerts in hocheduytschland
 datter volc sterf by grote hope in alle stedē en plechtē.

Daer eenē die
 een nit volck
 alreys gemen
 lich een grote
 pestilencie.

Entrēt dese tijden hadden die Engelschen grote
 oorloge teghens hertoch Philips van Bourgoingnē
 En die Engelsche quamen met .cc. schepen vol volck
 van oorlogghen in Vlaenderē en destrueerdē het plat
 selant van Vlaenderen/also ghi breeter lesen muecht
 in dye greote cronijcke van Vlaenderen.

Int selue iaer van .M.cccc.xxvij. quā hertoch Phi
 lips van Bourgoingnen met veel volck binnē Brug
 ge/daer een grote comotie ghebuerde/ēn ooc eenen
 nach vā die gemeynte tegens die hertoge huerlieder
 prince/waer sine de heere vā Iledam verslagē wert
 breeder blykende inde Brabantische/Vlaemische en
 Hollantsche cronijcken.

Albericus dye
 h. vā dien naē
 eerste hertoge
 van ostrenric
 socht heere ge
 noyen Int iaer
 M.cccc.xxvij
 ende was dye
 prins. Duytsche
 heyle by reg
 nerde sines in
 ro/hē was ge
 boyn coninc
 van Hongariē
 ende benen.

Int iaer .M.cccc.xxvij. wort den eerste hertoge vā
 Ostrenric Albertus die tweede van dien name den
 xxvij. duytsche keiser gecoren/hien regneerde nyet
 langer dan twee iaeren.

Int selue iaer wort het reguliers clooster op onde
 Arenuen gesticht en volmaect van heer Gillis van

van Zeelande.

Meremuck/welche hi hoghelthen begaerde van lan-
de en eruen. Dese heer Gillis sterft int selue iaer ende
leyt inde Cappelle vande wyde begrauen/de welke
duer grontbraecelen en vanden oueruloepen vande
zee watere vergaenis / Dese vooru heer Gillis had
de binnen sinen leuene ghetrouwt tot iunghelike
Nima van Gosselen/die dochtere van heer Henrich
van Gosselen/vander Deere. 11.

Oude Deemen
en is gheheel
duer gront-
braecelen
verghen.

Int selue iaer stont een swaer oorloghe op tussche
den Hollanders en Zeelanders mettē waterste den-
aen deen side. En die oosterliche stedē als Tuberc/Hā
borch/Lunenburch/Wilmer/Kostwijc en Zonde/dat
welche duerde drie iaren lanc/waer wt dattet byden
hertoge geordneert was datmen schepē vā oorlogē
wt Hollant en Zeelandt toemaken soude/daer heer
Henrich vā Gosselle/heere vā deere mede voer/
met sommige capiteynen/als die heere vā Toodijche
die soncker Iupr vā Schyngen/diet dē oosterlingen
also nauwe en bange maecten/datse in lange tijt op
die zee niet comē en durften/waerō de Hollanders en
zeelanders bonē aen haer mercken gehangen hebbe
besemen/leggende datse die zee schone gheuecht en
supuer ghemact hadden van haer vanden.

Die Oosterliche
Steden hebben
oorloghe met
die waterlant
liche Steden.

Dat Conciliū datmen noēt Synodus **Sakken**
duerde noch in dese tijt/welcke **Sakke** in d'uytshlāt
was/en duerde wel thien iaer lanc/waer in veel ghe-
leerde manne vergadert warē wt d'uytliche landen
der Christenheyt/als Johannes Gerson vā Paris.
Mer af sult ghi breeder bescheet vinden wt boeck de
origine Bohemorum/gemaect by Pāpa Pius.

Dat generaal
conciliū was
te Sakke in
d'uytshlāt
gehouden.

Ter seluer tijt warē die zeelanders/bysondere d'uyt-
schepē van Ziericzee/en die schepē van Westenschou-
wen so sterck ter zee alle opt in menigē tyden daer te
voren geweest hadde. En si begonsten doen bekende

Dye Cronijcke

Die schippers
vā seelande bi
sonder die van
seuerce wer-
den in Spaen
gen bekenē.

te worden in Spaengnen / en in Portugael te yfse-
benede want daer te voren was der Zeelāders vaert
meest op Denemarckē en Oostlant. En als die sche-
pē van dese landē hier voortijts eerst in Spaengnen
pleghē te vare / so plach al dat volc vandē schepen hē
lieden eerstmael te biechtē / en ten heyligē sacrament
te gane / eer si liedē die reyse aenmanen wāt aldoen
wast een grote reple gheacht vā hier in Spaengnen
te varen en wederom te comē want die vaert wt zee
lant aldoen niet seer bekent oft ghemeyn en was.

Die van Mid-
delburgh de
Arceerde slot
van Sigghen
kercke.

Contd hier nā wort die oorloge tusschen die ooster-
sche stedē en die waterstedē te Coppenhauen in De-
nemarckē gedaen int .xij. iare lant bestāt
met malanderē / so die Hollantsche cronijckē vmanē

Heer Henrich
van Westren
heere van
Worce colte de
te ambachtap-
pen in wātche
een.

In desen tijden togē dā van Middelburgh wt in
dē name van hertoch Philips / en des knevedens slot
ofte crasteel vā Bartholomeus van Sigghenkercke
staende tot Sigghenkercke bi Middelburgh / om dye
saken hier voer verhaect. En aldoen vercreech heer
Henrich van Goelē heere van Derre van hertoge
Philips van Bourgoghenen sommighe heerlicheidē
en ambachten gelegen int lant van Walcherē goet
sitqueert van Bartholomeus heerlichap van Sig-
ghenkercke.

Die hertoch
van Orbeno
leest int dye
van grasse ge-
loit.

Int iare .M.ccc. cl. woe die hertoch van Orleans
wtet gemaentlike met hulpe van hertoch Philips
gheloft / daer hi in Enghelant in ghelegen hadde .xv.
iaer minnen dach.

Den leynde
in seelande dye
crupboge en
den hantboge
te hantieren.

Outrent desen tijden begonstmen in Hollandē en
Zeelant te hantieren die edele crupboge en hantbo-
ge. En die hertoch Philips graue van Zeelant heeft
in sommighe steden van Zeelant daer woederchap-
pen af ghemaect / die welcke hi begaefde en verheyt
gaf / om dāte met dese wapenen hen souden keuen

Derweeren teghen haer vlandern.

In selue jaer woer erndrachtelike vā die vñ luter
 woollen tot cenē keijser gecoren dē edelen kersther-
 toge vā Oostenrik Fredericus die derde vā dien na-
 me die tot sine gesellinne ghetrouw hadde Johanna
 des Coninc dochter van Portugal/ dye suster van
 hertoch Philips van Bourgognen huylrouwe/
 daer hi by gewanenen eenighē sone Maximiliaen
 genaet. Dese voerē keijser regierde. li. jaren/wiens
 arten en gesten bekrift breeder Sabellius/ende an
 dere hochdaptiche Cronich scriuers.

Fredericus de
 rij, vā dien na-
 me kersther to-
 ge van oosten
 rike woer i he p-
 los gecoren an
 no. m. cccc. xl
 was de. rrrviiij
 daptiche key-
 ser/hi regierde
 li. jaer.

In jaer. m. ccc. xli. sterf die duchtige heere/ heer
 Philips van Cortgenen kintmeester generael van
 Zeelandt. rii. dach van hopmaent seer subyteliken
 te Brugge in Vlaenderen. En sijn lichaem wort te
 Cortgenē gebracht/ en begrauen inde Cappelle/ En
 hi heeft goet kinderē achter gebaten noch wijf/ en h.
 Drācke vā Soorlele/ graue vā Dosteruāt vcreech al
 die achter gebatē goetē die de h. van Cortgenē na het

Heere Philips
 van Cortgenen
 heer vā Cort-
 genen sterf.

Ter seluentert wert die papa gemaect tusschē den
 hertoge vā Bourgognen en die stode van Brug-
 ge. En diensuggelinge hielden dē voerē hertoge
 huer liefde heere binnen Brugge met groter solenni-
 teit/ccc. en costelicheyt/ want doen ter tijt hinnen
 Brugge veel diuersche natiē van coopliden rest-
 dedden/ en alsogen artueerden en quamen meest
 alle die schepen wt diuersche vreedē landē ter sulps
 in Vlaenderen.

De papa heere
 gemaect tusschē
 den hertoch en
 die van Brug-
 ghe.

In Jaer. m. ccc. xli. wast eenen so drooghen so-
 mere dattet gheen ses reysen en voghende tusschen
 Nieve ende Hamisse/ Ende die winter daerna wast
 so grooten droochte en het woos so sterck/ dat de wij-
 uer sbeurofen totten gronde/ so dat die visschen by
 ghetreke van water e in vele pleschen stouen.

En groet
 droochte was
 in dese weder
 landen

Dre Cronycke

Eenen groten
laer en haget
vickwaalche
ven.

In laer. M.ccc.xlviij. dē eersten en derden Maye
viel so groten sneeu/ en dier gelike den. x. so groten
haghel dat dier gelike inzeelant noyt gesien en was.

Heer Henrich
vā Borslele he
re vānd Weere
de dē Agger
in yupebevelā
bedijcken.

Ter seluer tijt dede heer Henrich vā Borslele/ hee
re vānd Weeretshor en aenwas dat aen Huytbeue-
lant ouer Habant aengewassen was bepolderē en
bedijcken aen slāt van yupebeuelant/ om dat hij van
den hertoge van Bourgongnen vercregen hadde/
ende wort ghenaeamt den Aggher.

Ter seluer tijt werdē sommige polders bedijct aē
clant van l. Martensloft/ en aen clant vā scherpenisse
en aen dat lant van Schouwen/ ontrent Stromert-
hauen ende Sonne-meere.

Die heeren van
de Weere trou-
de die coninc
vā Schotlande
dochter.

In laer. M.ccc. xliij. landt Jacobus die eerste vā
dien name coninc vā Schotland/ zyn dochter Maria
genaēt ouer yee hier in Walchieren met ionker Linc
van Schengen met veel heeren en edelē met diuerse
schepen en arrueerde ter Weere in zeelandt/ de wel-
ke ionckrou Maria voorn van die coninc van Schot-
lant haren vader/ heer Wolffaert van Borslelen tot
zjn huyfrouwe toegelept was/ dewelche dochter/
heer Wolffaert van Borslelen/ heer Henric vā Bor-
slelen heere vānd Weere eenighen sone getrouw heeft
tot eenen wihue/ met grooter triumphe op thof van
Sandenburch/ waer mede hi dreesch tgraefscap vā
Socharie in Schotland/ En gewan aen haer eenen
sone Catolus genaēt/ die te lueuen was omre stue-
ren/ en sterf tot sine. xiiij. iare te lueuen in Habandē
leer liddijckhen/ en wert ghebrocht en begraven op
thups tot Sandenburch in Walchieren.

Heer Wolffaert
van Borslelen
granc van Bo-
chane / troude
de coninc
dochter van
Schotlande.

In dit selue laer rēgender meest alle dage vā sint
Janmisse tot Samisse/ dat troten en al die vuychten
meest bedouwen/ dwelc in zeelant ghesant was.

In laer. M.ccc. l. wort op sinte Andries dach in

December gehoude die ordene vande gulde Vliese/
en Toploone/by hertoch Philips vā Sourgoingne
grane van Hollant zeelant en Dieflant/en heeft veel
heeren wt Hollant en zeelant het gulde Vliese gege-
uen/als heer Henric vā Borssele/ heer vā Vere
en grane vā Spetevelt/en heer Adriaen vā Borsse-
le/ heere vā Brugdamme en vā Duvelant/en meer
andere heere/welcke seeste gehoude is gheweest te
Scheidt somen aen die wapens sien mach.

In dese tijde en hadde hertoch Philips vā Sour-
goingnen maer eenē getroude sone/maer hy hadde
veel diuerse bastaerde/als heer Cornelis b. vā Sour-
goingnen/ heere van Beurren. 11. Anthonis die gro-
te bastaert/grane vā Steenberge in Ardenne/Sou-
dewijn heere vā Saleps/en sint Annen lāt/ bisschop
David eerstbisschop van Terrewanew/en hier nae-
maels bisschop van Utrecht/ Philips b. van Sour-
goingnen/Admirael vā zee/ die namaels bisschop
van Utrecht werdt/en drie b. dochters/ daer af ope-
twee Abdissen waren/en die derde vrou Anna ghe-
naemt/welcke wert namaels gehijlic aen den heere
van Brugdamme/ si was vrouwe van Kanelsteyn.

Ter seker tijt int saer. M. cccc. cxi. was heer Hen-
rich van Borssele/ heere vā Vere/ admirael gene-
rael in Francrijck/ als men noch ter Vere in een out
glas sien mach inde groote kerche in dit rijn.

Heer Henrich heere van deser stede
dese glazen maken dede
Admirael generael des conincricke
Jo hy op die zee van Franckerijck
M. cccc. cxi. men den keere
Van de Souclaeer dit werck bedoef.

Int saer. M. cccc. cxiij. sterft die duechtelamige sōc-
frou Marie van Borssele/ die huysrou vā h. Adriaen
van Brugdāme/en wert ruyburich indē choor begra-

Hertoch Phi-
lips van Sour-
goingnen had-
de veel kindere
die veel scole
en orniamen-
ge bedyct heb-
ben in zeelant.

Heer Henrich
van Borssele en
heere vā Vere
was admirael
in Francrijck

M. cccc.

Dye Cronykke

uen sonder eenighe onse achter te laten.

Int laer. M. cccc. xlix. dede Kaerle graue vā Charlops in Sourgoungnen sone vā hertoch Philips vā Sourgoungnen een sturlants bedijckē / datmē noch heet Charlops neffens Rotterdamme oner / En hy dede sommighe polderse en aenwassinghe bedijcken aent lant van Somersdijck / En werct namaels tlande vander tonghe ghenaeint.

In xliijē was
een grote eers
bouwinghe.

Int selue laer swoonsdaechsop sint Joris dach op dē. xxiiij. vā April wast een so groten eertbevinghe in Zeeland / dat noyt mensche diergehoijc gehoort en had

Int laer. M. cccc. l. was Constantinus Paleologus dē lesten grietlichen keyser vā Constantinopolen.

Die prouens
der canonie
van l. Martij
dijck worden
verbeteret.

Ter seluer tijt dede heer Bianche vā Borstels graue van Oosteruant die Canonie der prouens tot sint Martensdijck verbeteren / so dat hysse eerliken van goede begaefde meer dan si lieden de voicinghe hadde hadden.

Die conste vā
boeckē te puzen
ten woit eers
gruonden.

Int laer. M. cccc. liij. heeft Joannes Faustinus aldē eers die conste van boeckē te prenten gruonden te Mens in hoochduytschlant.

Int laer. M. cccc. liij. ten tijden vandē keyser Fridericus die derde heeft den grooten Turck Machmetus nae dat hi die groote stadt van Constantinopel lange betegen eirbestoimt hadde den. xxij. dach van Mey ingenomen met alle die landen / deden en oten / daer ontrent in Grieken liggende. Die Keyser Constantinus vā Constantinopelen is in dye vlucht doot gebleue / en zijn hooft is met een spiecie conglomē die stede gedrege. Die Turcken hebbē seer dat Crucifix begett / si hebbē die machdē en vrouwe gescoffiert grote tierannie en foortse bedijvende / also ghi breeder lesen muerct in de historie van Anthon? Sabellicus / en Robertus Sanguinus / ende in mccc

Die Keyche
keyser Consta
ntinus is in dye
vlucht door ge
bleuen.

Die grote
stade van Con
stantinopel wert
vanden turck
ingegenomen.

andere cronijcken.

Int iaer. M.ccc. lxxx. In d'ye Wedemaent was d'ye
slach van Noerherke teghens die van Ghent/daer
toncker Cornelis b. van Bourgoingnen / heere van
Beveren in Vlaenderen doot bleef.

Ter seker tijt troude heer Adriaen vā Soiffelen/
heere vā Sigdāme vā Duvelant van Salmaerde
van Somerloch en van Lubburgh ioncfrou Anna her
toch Philips b. dochtere Lubburgh op traasteel / En
gaf dese voor n ioncfrou Anna tot een d'warie huer
leuen lāc clant vā Duvelāt / mits dattet na huer doot
wederō comen en heerē soude op heere Adriaen van
Sigdāme en sinē nacomelinge. Dese heer Adriaen
was een vrou Anna b. dochter vā Bourgoingnen. h
dochtere / ioncfrou Agnes en ioncfrou Anna genaect
en eenē sone toncker Cornelis / die ionc kerf. Dese he
re Adriaen vā Soiffelē / heere vā Sigdāme was op
percamerlin vā hertoch Philips vā Bourgoingnē
en maels vā hertoch Kāerle. Heer Adriaē vā Sig
dāme en vrou Anna sijn huyljoulichichten die colle
gie oft canonisse van Lubburgh / en dat nē aldaer da
ghelick die. vij. ghetijden singhen soude inde kerke.

heere adriaen
van Sigdame
me troude ionc
frou Anna b.
dochtere van
Bourgoingnef

Die college
van canonisse
werde ionc-
burgh gedicht

Int iaer. M.ccc. lxx. sterf h. Die polth bisschop van
Wrecht / doen wert weder ghecorē. Shijbrecht van
Brederoe om bisschop te worden / waer om hertoch
Philips van Bourgoingnen seer gestoor was / om
dat hi sinen bastaert sone Dauid bisschop makē wou
de / daer groote oorloghe om quam.

Int iaer. M.ccc. lxi. werdt Dauid van Bourgoin
gwen hertoch Philips bastaert sone bisschop vā Wt-
recht met pousie vanden Paus / die eerst bisschop
van Terrewanen was.

Bisschop Da-
uid werdt Bis-
schop vā Wre-
chte bi pous
sie vanden pous
die. lxx. bisschop

Int sekte iaer werdt Bisschop Dauid tot Wt-
recht geintroduceert van hertoch Philips vā Bour

Die Cronijcke

go in ghen sine vader/daer hē herr Schifbrecht rleert
van Utrecht/(die geen cōfirmatie vandē Paus Calix
tus crīghen en conste) selue metter handt leyde inde
Domker/en sette hē indē bischop setel/aldaer veel
grote heerē vgaert warē/wt Hollant en Zeelāt/als
graue Raerle vā Charlops/deshertogē sone/Antho
nis vā bourgoingnen des hertogē b. sone/heer Mor
aen vā Borfelē/heere vā Brugdamme en vā Duue
lant. .x. heer Wolffaert van Borfelē/heer Henric vā
der Beere sone/heer Adolph vā Cleue/heer vā Haue
steyn/heer Jan vā Lannop/stadthouder van Hollāt
heer Jan van Cruningen en meer andere/alsmen in
de grote cronijcke van Hollant lesen mach.

Wiel elken en
heeren wt x
laude.

Die Christenē
hadden grote
vrijte tegen
den groot turc

In selde iaer hadde die Christenen grote vreesde
tegens dē groten Turc Mahumiet int coninc vā
Hongarien/daer .xxx. duysent Turken verslaghen
worden/breeder blyckende in diuersche cronijcken.

Lodewijc die
xi. van dien na
me coninc Ka
rels die leuen
de outste sone
vloot wt vāt
en ch en quam
in Brabant.

In selde Jaer Rupinde ende tooch wt Branche
rijcke coninc Karels die leuende /outste sone genaēt
Lodewijc die .xi. vā dien nāme/allsoen noch Dolphijn
van Brancherijcke/ende quam in Brabant/daer hy
vanden Hertoghe vrendelijcken ontfangen wordt.
Ende de Hertoghe onthielt hem met grooter costen
ende staete vijf Jaeren lanck/tot dat Coninc Karel
zijn vader storf.

Coninc
de vānd
vā x
berijande.

In Jaer .M.cccc. lxxij. verbrānde wederome tince
ste ende principaelste vander stede van Dieruwe
ouer die iupside vānd stad verbrānde het Jacopine
clooster/dat baghijn hof/en daer gheschiede onspe
kelijcke schare. In selue taer wordē sommige polders
inden lande van oostuoorne aentlant van voorne ge
dicht dat daer acnghewassen was/vandē graue van
Oostervant/die op die thē meest indē Biele en daer
ontrent resideerde/aldaer hi eens princen hof en ta

van Zeelandt

fel houbde was voor alle edele en liede van eer. It was seer milde en liberael voor de armen / nyemant wepgerende / die yet van hē om Gods wille begeere de was / dwelc een groot secours voor de armē was.

Loftwōdē gra
ne van Ouder
nam.

In tjaer. M.ccc.lij. ofte daer ontrēt na dat Henri cus steenhouwer. D. in medicinen / een vermaert tro nijn scriuer beschrift / datter veel putten en bergen in diuersche landen / als in dwytschlāt en walschlant ge wondē / in daermen water in want / wten welckē men sout ghinc liede en bereyden / dwelc men noch daghe lijx sien mach te Saltzburch en te Lunenburch. &c.

Wiel putte en
bergē worden
genode daer
men sout wals
werde.

Ter seuer tijt wordē veel landen gheuondē die te vorē noyt bekennt en warē / bislonder Oost / west / zuyt en noordē / en Calicuten en groot Indien was ter sel uer tijt seer onbekent. Men en wiste van gheene ge meyne vaert te varē / noch in Portugale / noch in Ca narien / ofte in Heremanderē / noch in lange tijt daer na int lant van S. Thomas / van daer tmeeste supche re te hants coēt / als men breeder in veel diuersche cof mographien lesen mach / als in Petrus Apianus / in Gemma Phisius / Claus magnus en meer andere

Wiel landen
wordē in spaē
goren en pap
ingael genon
den met dures
sche schepen.

Ontrent dese tijt als Christernus vā Oldenburch die eerste vā dien name conint vā Denemarchen en Noorwegen was / begonste eerst die meeste schepen vā Oosten en Westen duer die Zout te varē / de welle daer te voren niet dan met een diepne quantitept pleghen duer ope Zout te romen / die doen eerste ter Sluys in Vlaenderen quamen. En sommighe saren daer na in Zeelandt ter Deere / en so voort tot zuterle dam in Hollāt / dwelc gecomē is / na dat God almacht sich de diepten vanden stroomen en waterē verleent heeft. Die schepē die van oosten quamē en wisten vā geen verder vaert westwaert te varē dan ter Sluys ofte in Zeelandt / en en wisten niet wed oot waerts te

Sommighe lee
pen begronen
vā oostē duer
die zout te co
men in yndien

God almach
tich verleent
die diepten en
noeringhen.

B

Die Cronijcke

varen anders dan tot Coppenhauen in Denemarcken. Wij hebben in zelandt en in Vlaenderen bysondere ter Schips en te Bugghe oude lieden gensech gekent diemen wel soude mogē gelouē/en noch een deel sūt leuē sijn/maer seer wepnich/ die daer sepdē dat haer vōten stont en wel wisten/ dat voor Arme en in Walherē sonderlinge gheen grote schepen en quamen bouē.xx. in een geheel iaer/ dan haer lieden eyghen schepen die si daghelic rimmer den ende also ouer zee sonden.

*Kintel schepen
quamen in zee
sont sone dan
die daer sijn
behoorden.*

Desgelic ter Deere in zelandt en quamen gheen and schepē oft wepnich dan die dē heere vand Deere oft binne der stedē/oft binne den lande vā Walherē hoorden/wāt in deser tijt hadde dese landen seer wepnich schepē. En alle de coopmanscappē die in dese nederlandē quamē/werdē almeest met wilsche schepē gebrocht/want die mede landen sochtē dese landen/en die wt dese landē sochten wende landen/ende so worden si onder malcanderen bekent.

*In zelandt en
hollāte begōst
en in die eerste
cranoel schepē
te tammoren.*

Want dese tijden begonstmen in zelandt ende in hollāt eerst die cranoel schepē te maken daermen mede ouer zee voer om coopmanschap/want daer te voren en warē geen schepē in dese landē/daerme mede grotelic om coopmanschap voer/dan met hulckē oft rē zepē/oft crapers/dat waren die ghemeynste schepen diemen doen gebauwte ter zee om coopmanschap. En deerste cranoel schip dat in zelandt was/were Tjer in zee ghemaect van eenen Stoen ghehaemt Juliaen/na wiens name sijn schip den Juliaen ghehaemt were.

*Die hā wētē
schouwen had
den beel schepē
en vōscherever
zee varende.*

Ter seluer tijt waren die vā Westenshouwen seer sterck van schepē die in ouerliche landē voren/en deden grote neeringhe vā buyssen en andere vōsche rie neeringe. En oude sjape in Diepcheer was

ter tijt noch in fluere van bunnen eynvisscherie neer in ghe/dier gheske Whiete in noortbeuelandt.

Alle andere vermaerde schepē die van oosten van westē/ en wt Franckē quamē/ die quamen doen ter tijt ter Slups/ en costen en vercosten alle haer koopmanschappen te Brugge/ daer alle die stapel was vanden kooplieden wt alle landen.

Wiel dierelc schepen wt vele landen quamen ter Keyt in Vlaenderē

In laer. M.ccc.lj. sterf coninc Kaele van Franckē die. vij. van dien name/ En hertoch Philips vergaderde veel princen en heerē wt dese nederlanden/ bifonder wt zeelāt/ als heer Moriaen vā Borsele/ heer Wolffaert van Borsele/ graue van Borghane/ van Sampre/ die heerē vā Biedenroe/ heer Adolph van Cleue/ heere vā Auesteyn/ en meer andere dpe den Dophijn wt dese landē in Franckē brachten daer si bleuen tot dat dē Dophijn coninc ghecroont was. En doen werdē daer vele dierelche heeren Ridders gheslagen/ als die graue van Charlops/ heere Moriaen van Borsele/ heere van Sigdamme/ ende heer Wolffaert van Borsele graue van Borghane/ ende heer vander Deere. 31.

Wiel edele heere wt zeelant en Pollāt trocken in Vlaenderē rijk.

In laer. M.ccc.lvi. was grote twist in Enghelāt/ so dat hertoch Edwaert vā Jorc ghevangen nam/ Henrick die. vi. van dien name coninc van Engelandt En die coninginne sijn wijf met die priere vā Waels toorch tot haren vader Coninc Kerpier van Sicilien ende dese Edwaert worde met machte geweldich Coninc van Enghelant. Hier af vindt ghi breeder beschept inde historie van Polydorus Virgilius vā binatis de gestis Anglorum.

Grote twist was in Enghelant/ en Edwaert werdē coninc vā Enghelant met Waels.

Ter seluer tijt costte heer Henrick van Borsele/ heere vander Deere vele eruen ende lants ende andre houen vanden susterkens der Tertlanen die buppen der Deereplaghen te wonen/ ende dede op selue

Dye Cronijcke

Clarcken
clooster waer de
buptē der Me
re ghesicht.

stant en erue hunderen en mahē/ een clooster van sin-
te Claren/ dwelc daer noch op dē dach vā hudē staet.

Hoe oude Aremuen vergaen is / ende nyeuwe
Aremuen (dwelc nu op dē Oostdijck is) tlichtent
ghetimmert is.

In iaer. M. cccc. lxxij. brach ende Aremuen/
van dage te daghe vā grontbraetselen also
seer af/ dat te diepte so na dē dorpe quā/ dat
men dicwils wat moeste buptē dijckē ouer

**Veel diercke
ballen sijn om
trent oude Aremuen
geualtē**

mits die vallē die daer vielen/ so datmen veel schone
huylen en eruen afbraet. En twolk ghinc metter woo-
ne innewaerts ontrent doorp oft hve vande Noortle-
re/ so dattet metter tijt vergaen is. En op dit Aremu-
en stont doenter tijt en clooster vā Reguliers dat on-
lancx getimmert was/ Twelc doen vā heer Henrick

**Reguliers
clooster wert
indē polder ge-
fundereert ende
ghesicht.**

van Borssele heere vā dē Berre/ en vā heer Wolf-
saert vā Borssele sine sone getranspouert/ gefun-
deert en ghesicht is indē polder daert noch optē dach
van hupdē staet. En tlichtent heeftmen begomē te
timmeren en metten sekere huylen op dē oostdijck vā
Middelburch daer metter tijt veel huylen aenghe-

**Open Doorn
en is opghesoo-
men.**

timmert sijn/ en een schoonsappelle/ en is also allent-
kens een schoon doorp gheworden allmen sien machy
dwelc nu nyeuwe Aremuen is/ daer grote neeringe is.

**Die touer blyt
den vader om
sijn heerschapp
etc.**

In iaer. M. cccc. lxxij. vintch ioncker Adolf vā Sel-
re sijnen vad hertoch Arent vā Shelre en settede hē
geuangen opt hups tot Sueren/ daer hi ses iare lāc
geuangen lach/ en ioncker Adolph sijn sone de de hē
hulden in alle steden voor een gerecht heere en her-
toch vā Shelre.

Ter seluer tijt wert die achterkercke vā westman-
ster te Middelburch inzeelant volmaect. En herto-
ge Philips vā Bourgoingnen hadde ter seluer tijt
tot Middelburch ter hoger vierchare geleten met

van Zeelandt.

Die wel geboren mans manne van zeelandt/ en gaf in dese voors herche van Nidelburth een schoon glas als noch huyden soaerhs aldaer schijnbaer is.

Int iaer. M. cccc. lxxij. stont op eenē groe twist en tweediacht tusschē hertoch Philips en sinē eenigē sone de graue vā Charlops duer quate informatie haet en nijt vandē sommigen die bidē hertoge waren / en die graue moeste sijn vadershof ruymen/ en quam in sijn epghe lant van Arckel in die stad van Soerrom/ en voorts inden Haghe daer hi blijdeliken ontfanghen wort.

Ter seluer tijt troude heer Anthonis hertoch Philips van Bourgongnen b. soon ioncfrou Marie/ here Jan van Dieuville wt Artops dochter / en creech daer mede te huwelic dat lant vā Beuerlē in Artops hi gewan bi sine huyfrouwe sijn gesellinne eenē enigen sone Philips ghenaeft/ en twee dochters/ ioncfrou Anne/ en ioncfrou Marie genaemt / maer dpe ioncfrou Marie sterf in haer kindsheyt.

Heer Anthonis
die dpe b. sone
vā Bourgong
nen/ troude
ioncfrou Ma
rie van Dieu
ville.

Int selue iaer worde die graue van Charlops ver eenicht met sinen vader den hertoch/ en dat bp hulpe en groote verloecke vā heer Anthonis dpe grote/ b. vā Bourgongnen/ sijn broed/ quā die graue bi sinen vader/ en gaf reden vā al gene dat hē opgelept was vanden sommighe wesende int hof biden hertoghe.

Op dese tijt begonste eerst die graue van Charlops te bedijchē diuersche polders en aenwassingen van lande aen tlant vā Somersdijc/ en de Tonge tot Nijl heeruis en de plate/ tot welke namaels heer Wolph van Cleue/ here vā Rauesteyn met veel polder s dede bedijchen/ als Volkens plate.

Die graue vā
Charlops be
gonste met si
ne mede huy
fers veel pol
ders te bedij
chen.

Int selue iaer dede die Paus Pius die tweede vā dien name metten Keyser Fredericus die derde van dien name een grote cruywaert ordinerē om op den

Een groote
cruywaert op
den Keyser.

Turtē replen. En heer Anthonis die bastaert van Bourgongnen tooch wt dese nederlandē/ met veel heeren en edelen na tlant van Grieken. En eer dat principael garnisoen bi malcanderē quam/ sterf die Paus Pius voorin/ twelck oorlake was dat de cruyt uaert achter bleef/ en alle die heeren quamen weder thups van daer si lieden gheromen waren/ breeder blijckende in diuersche cronijcken.

**Heer Lode
wyc vanden
Gynthupse
werckstadhou
der vā hollā
en yerlande.**

In iaer. M.cccc.lv. wert stadthouder vā hollant Zeelant en Vriesslant gemaect heer Lodewijc vanden Gynthupsen/ wt Vlaenderen/ die ghetrouw hadde tot zyn ghesellinne heer Henric van Borssle/ heere vander Deere dochter Maria ghenaeht.

Ter seluer tijt sterf leer subijtelic op dat huys van Sandenburch dē. xx. dach van Meerte vrouwe Marie grauinne vā Sochane in Schotland/ heer Wolfsaert van Borsselen heere vander Deere wijf/ en wert met grooter solemniteyt ende eeren ter Deere in dpe grote kercke inden choor begrauen.

**Den slach te
Montherrē in
Franckrijck.**

Ter seluer tijt dē. xvi. dach in Hopmaent / gheuetel dē groten slach te Montherrē bouē Paris in Franckrijck tuschen dē koninc Lodewijc van Franckrijck die. xi. van dien name/ en hertoch Philips vā Bourgongnen/ en sinē sone die graue vā Charloys/ daer die coninc dē slach verloos/ en vloot binne Paris/ breeder blijckende in Philippus comineus hystorie en ooc in de grote Vlaemische Cronijcke.

In iaer. M.cccc.lvi. sterf Antwerpē vrou Elzabeth grauinne vā Charloys/ en haer lichaem werde sinte Michiels inde Abdie vanden Dremonstrepten clooster met grooter eeren begrauen.

**Eenen groten
brandt binne
in Antwerpen.**

In selue iaer was een ontsuchteliken en afgrijfeliken grote brandt binne der stadt van Zierizee/ dat bykans het derde part vander stede af brande/ en doen

van Zeelandt.

brande de monster kercke vā Zierixze mede afdwelke
he was op den Kermissauondt / nae dat dit oude la-
tijnische veersien wtwijst int welke men den datum
vinden mach hier na volghende.

Cras cane Terribilis; non possum, cur; cadit ignis.

In dese selue tijden ver dreuen die Luycke paeroha-
ren bisschop heer Lodewijc van Bourbon daer nae
maels veel leets en quaets af quam binne tlicht vā
Iudich/waer af ghi breeder lesen muerht/inde Spa-
banckhe/Hollantische/ Vlaemische ende meer andere
Cronijcken.

Die Luycke-
naers verdr-
uen haeren bis-
schop.

Corts daer na maecte die graue Kaerle van Char-
lops den paps tusschen sinen vader hertoch Philips
van Bourgogagnen ende den Luyckenaers.

Int iaer. M.cccc.lxxvij. den xviij. dach van Meerte
stierf die duchtige suetachtlaughe vrouwe/vrou Jan-
ne vā Halewijn/die in haer leuen ghesellinne hadde
geweest vā heer Henric vā Borsele/heere vand De-
re/grane vā Grotewelt. v. en hadde den armen seer
goet gheweest/wat si mildehē hen mede deylde/en
haer lichaem leyt ter Deere inde groote kercke be-
grauen/in een schoon tombe voor theilich sacramēts
hups/als men noch sien mach al verheuen.

Wrou Janne
van Halewijn
vrouwe vand
Deere Kerck.

Int selue iaer wan de graue vā Charlops de stad
vā Dijnant int lāt vā Luyc/en worde geheel verbrant
en odestruert. In desen belegge en strijdt voor Dy-
nāt was mede h. Henric vā Borsele/heere vand De-
re met sinē sone heer Wolffaert van Borsele / gra-
ue van Borhane/dye haer so wromelijcken hadden/
ende so vele ooc bedreuen dattet wonder was/waer
duere dye graue op die tijt hem liedē heeft geschon-
ken veele costelijcke ende propere tuweelen / wt der
Domkercke van Dijnant/Dye si ter Deere met gro-
ter triumphē in dye grote kercke ghebracht hebben

Die stede van
Dynant in dē
vā Luyc wert
geuonnen en
ghedestruert

Heer Henrich
van Borsele/
here vand De-
re en sin sone
waren met dē
grane vōc
Dynant.

als thoofte van sinte Perpetuus/eenē groten metalē
candelaer/daer mē vijf grote keerslen opstellē mach/
en proper tuweelen vā gulden rappen/en diergheli-
ke/dwelcke noch op dē dach vā hupdē al in die voor-
noemde kercke is/als men sien mach.

Wesapprie /
Domborch en
Blissinghe co-
men onder dat
hups hant
Weere.

Ter seluer tijt creech heer Henrich van Dene van
den Prince die dese ontsterffelike leenē van Walche-
ren/als/Westrappel/Domborch en Blissinge met al
le haer gerechtiche dē en liberteyten voor hē en sine
nacomelingen ewelick en erfelic te mogen bannen
inde voornoemde heerliche dē hooge en leeghe wiet-
schare/achtervolghende die preuilegien biden Prin-
ce verleent.

Hertoch Phi-
lips vā Bour-
gongnen sterf
te Brugge in
Flaenderen.

Int iaer. M. cccc. lxxij. op dē vijftien dach vā Junio
sterf te Brugge die mogende hertoch Philips van
Bourgongnen/grawe vā Holland/Zeeland/en hee-
re van Brabant. ic. als hi out was. lxxij. iaer/en sine
landen rustelick en wedelick geregeert hadde. xlvij.
iaeren/Sijn lichaem wort tot Dignon in Bourgou-
gnen gelondē/en bynten int Cathuyfers clooster be-
grauē by sinen vād hertoch Jan van Dignon hertog-
ge van Bourgongnen. Sine acten en gesten vindt-
men in diuersche cronicken van dese nederlandē int
lange betreuen. En worden properlic int latine int
corte begrepen van Notarius Barlandus in cron-
ris ducan Brabantie. Enoe dese nauolgende rymē
gheuen oock ghetuyge van hem.

Philippus die den goeden hertoch was ghenamt
Der die stamme van Bourgongnen was hi gheboorn
Heeft. xv. landen te samen breen verlaemt
Ende was die. xvi. graue vercozen
Van Hollandt/zeelandt die landen te oorboren
Ende sterf te Brugge als men screef voor ooghen
Deerthien hondert ende. xlvij. iaert vrede hooren
Den. xvi. dach in Junio moete hi scruus pooghen

van Zeelandt.

Om wiens doot sachmen veel bresche pte tooghen
 God moet dye siele inder e ewicheyt lauen.
 Tot Dignon bi zjn vooroudero wordt hi begrauen.

Dit is dincarnatie vanden iare.

Want se stiene men bitterlich noot sach
 Doen her toech Philips te Brugge doot sach.

Incarnatie.

In tsaer. M. cccc. lxxvij. sterf die edele here Adelaen
 van Borstle die de laetste orie van mans gheslachte
 was vande heeren van Borstelen vā Briggdamme/
 en was heere van Lubburck/ Houtelande/ Coude-
 kerke/ sinte lo uwerops/ en van clam Duwelāt/welc
 ke geslachte en afroemste meet dan. cccc. iare in zeelāt
 gerevideer t hadde/ en leyt Lubburck begrauē indē
 choor in een schoon tumbē/ de welc ena zjn doot de-
 de maken wou Anna van Bourgoingnen die huyl.
 vrouwe van hern in sine leuene gheweest hadde.

In selue iaer op dē. xvij. dach van Septēber sterf
 vrou Plabelle die huylvrouwe van hertoch Philips
 tot Arien/ bi die stede van sint Ommaers en werde
 by hare man begrauē tot Dignon in Bourgoingnē

Wron Plabelle
 hertoch Phil-
 lips weduwe
 berlot Arien

Hoe hertoch Karel vā Bourgoingnen die eer-
 ste van dien name die. xvij. graue van Hollandt/
 Zeelandt/ en Drielandt wert. ¶ Dat. xvij. Cap.

Karel deerste vā dien name/ hertoghe van
 Bourgoingnen/ worde die. xvij. graue vā
 Henegouwe/ Hollandt/ zeelant/ en Drielandt
 hi hadde eerst te wihue en was hē vsekert
 vrouwe Katherine coninc Karels dochter die. vij. co-
 ninc vā Brancric/ die iōc sterf. Daer na nam hi te wih-
 ue hertoch Karels dochter vā Borbon Elizabeth ge-
 naemt/ daer hi een dochter aen wan/ geheete Maria
 Rae dese nam hi te wihue wou Margriete/ Coninc
 Edwaerts suster die vierde/ coninc vā Engelandt/
 en daer en hadde hi gheen kinderē bi. Hi hadde veel
 oorloghē en strjden binne sinen leuene/ breeder blijc

Wron Drielandt
 tinus come o
 zelandie.

Hertoch Karel
 le hadde dye
 dieriche huyl
 vrouwen.

Q

Dye Cronijcke

kende in veele nederlantſche cronijcken.

Ter ſeluer tijt hadde die ſchone plaette vā weſten ſchouwen in Zeelant een wyl tijtſin groten ſuer en neeringe geweest van coopnaringe en viſſcherie we ringe en andere zeeuaert. En twas een ſchoon eerli ke pleche en doyp vol wooningen en wel beſtimmert van huſpen en helders. 31. En daer begonſte een on dlepte voor de hauen te comē/ en de hauen begonſte te vſlijmen/ ſo dat de principale outſte en rijcke ſchyp pers met haer goet en ſchepen togē met der woonē tot Zierixze/ ſommige in Walcherē en elders. Ende ſichtent is die hauē verſandt/ en de plaette vergaen. En daer en zyn ſchier gheen huſpen noch wooningē meer als men claerlick ſien mach.

Mooy weſten ſchouwē qua cen groot on dlepte dat die principael ſchyp pers begonſten te verhuſpen.

Hertoch Karel le belepde dye ſtadt van Sint Crupen.

Int ſelue ſaer en maent vā October reyde herte ge Karel wt Iueuen met een groot ontellie hep/ en belepde die ſtadt van ſint Crupen int lant van Frys/ en beſtoimde ſe met alle ſecre. Die vā Ludic quamen wt met groter macht om die ſtadt te ontſetten/ maer ſi werde achterwaert gheheert en veriaecht/ datter ontrent drie duſent vſlagen werden/ en ſi verloten 4. grote buſſen met alle harē ſchat/ die ſi daer hadde gebracht/ en daer weter vele geuanghē. En die her toch belepde en beſtoimde met alle ſecre die ſtadt vā ſint Crupen/ maer ſi gauē haer op in ſpieren handē en moeſten haer muere/ poorten en toomē ter eerde toe afbrecken. Noeh gauen hen al oppe die ſtedē int graeffſchap van Loon gelegen/ en moeſten alle haer poorten/ torens en mueren ter neder leggen/ ſo dat ter nyemant en was int gantsche ſtricht van Ludick die hem teghens den hertoghe dorſte ſetten oft rebel leren. Daer werden veel edelen wt Zeelant ridders geſlagen/ ouermits die vailliantſchap die ſi liedē be dreuen hadde/ als heer Wolffaert van Borſſele gra

Dye grote ologhen hadde die Frysche naers tegh her toch Karel vā Dougongne

ne vā Sochan/Heer Jan van Cruningen/Welbercht
 van Schagen/Heer Jan Auythorcx twee sonen/als
 Willem en Jan wt iuptbeuelāt/Concker Iupth van
 Schengen/Vieuen van Cats/concker Jan vā Wille
 kerche/en meer andere wt iuptbeuelant en noortbe-
 nelāt/Floris des grauēs b.sone van Oosteruant/de
 se worde op der muerē ridder geslagen. Die hertoch
 vertreckende replede voor en belepde de grote stadt
 vā Iudich/maer die burgers quamen wt en baden
 grotelic om genade/en hi namle op mits rōdicien en
 voorwaerde/datse mede al haer poortē/tezē en mue-
 ren ter neder moestē leggen. En hi quam inde stadt
 met hē brengende zijns wijs broed die bisschop Lode-
 wijc van Borbon genaēt/en settede hē in sinen setel/
 en woeren hē voortāen hout en getrouwe te welen
 als harē her e en bisschop/somen int lāge lesen mach
 inde brabantische cronijche/waer af de incarnatie en
 date wāneer die stadt gewonnē was hier na volcht.

Zeel conckers
 en edelē wize
 landt werden
 ridders ghylla
 ghen.

Die stadt van
 Iudic moeste
 haer poortē en
 roopens neder
 leggen.

Die in Nouember creech Naerle Iudich.

Int selue iaer troude hertoch Kaerle zyn derde wijs
 vrouwe Margriete hertoch Aidsaerts dochter van
 Fou/coninc Edwaert vā Enghelāt die vierde van
 dien name/suster/en die bruloft worde gehoude inde
 stadt van Brugge met groter solemniteptē en feestē
 almen inde Vlaemische cronijche int lāge lesen mach

Incarnatie.

Hertoch Kaerle
 van Boer-
 goinganenrou-
 de zyn derde
 wyf troude.

Int iaer. M.cccc.lviii. inde maēt van October/op
 sinte Velelen dach was eenē groten storm wtē noort
 westē/waer duertzeewater seer hoge vloepde/so dat
 ter grote schade geschiede aen die dijcken in Zeelant
 en Hollandt/als ghi horen moecht in dit nauolgende
 incarnatie ende date des iaers.

Die zee die brochte den lande verlies/
 Als alle maechden seerle wies.

Incarnatie.

Int selue iaer na deser feestē quam die Hertoghe
 op sinte Marie Magdalenen auondt in Hollandt in

Dye Cronijcke

sgrauen Yage en worde daer/en voort in alle steden
en plaetsen die hē xijn heer vader achter relatē hadde
vintingen en gehult voor eenē graue van Holland/
en voort daer na in zeelant voor eenē graue vā zeelāt
met groter eeren en feeste/maer eerst wert hy binnē
Middelburck/en so voort van stede tot stede gehult
want die herrē wt Zeelant dē hertoge wt Vlaende-
ren gingen halē en brochten hē also met groter triū-
phen te Middelburck/daer ghehult wesende/gaf hi
der stede meer vryhedē van marcten en andere preuē-
legien/dan si opt te voren gehadē. Sinnen de-
se grauens tijden is Middelburck seer opgecomen/
so met schepen die aldaer met groter menichte en o-
ueruloedelikhē gecomen xijn/ met roopmans goede/
ouermits dat die ree voor Mreuien en Middelburck
alle dage was beterende/so dat die roopliedē veel ge-
rieffeliker en met minder costē en schade daer in qua-
men/dan ter Schyps in Vlaenderē/want die diepten
ter Schyps begonsten te verlopē/en de roopliedē ver-
trocken ooc metter woone/so Thantwerpen te Ver-
ghen op den zoom/en te Middelburck.

Hertochkarel
van bourgom
gauen wert te
middelburck
ende voort in
alle die steden
van zeelant ge-
hult.

Spes totwylc
dande geyt
hyck costē die
heerlicheyt vā
spancker int
laue vā zoon
heer.

Ter seluer tijt costē heer Lodewijc vand' Geyndul-
se stadthouder van Holland/zeelant/en Drieland die
heerlicheyt van Hamstede int lant van Schouwen/
zewelick ende erfelick met alle sine liberteyten ende
vryheden.

Ter seluer tijt begonstemen dat schone en proper
stadthys vā Middelburck te rimmerē en te maken
waer af xijns gelijc in Hollāt noch in zeelāt niet en is.
Int laer. M.cccc.lxxx. inde maent vā Junius trouwē
heer Wolffaert van Borstle/heer Henric vand' Oe-
re eenige sone graue vā Sochane ioncfrouwe Char-
lote van Bourbon graue Philips vā Nonpensiers
die ioncfte broeder vandē hertoch vā Bourbon ocht

van Zeelandt.

ter/waer hi bi gewan eenē lone Ludouicus genaemt
maer hi sterf in zijn kintſcheyt/eñ drie dochters / dpe
alle tot groot huwēlich quamē/ als men int veruolch
der cronijcken noch breeder lesen sal.

Int selue iaer voor midtwinter waren ter Shups
int Zwijn wel. C. en. I. ſchepē met meerſten/binnē. xi
ſaren daer voren en hadde men ſo veel ſchepen daer
niet gheſien teender reipſen. Int ſelue iaer verbarnte
die kerc vā Hulſt in Vlaenderē vandē bliſſeme die wt
ter zee quā/eñ tgeſchiede optē dertiendachſinorgēs

Int ſelue iaer troude heer Adolph van Cleue/hee
re vā ſtaueſteyn vrou Anna b. dochter vā Bourgong
nē weduwe van wylē heer Adriaen vā Burgdame in
de ſtede van Brugge/eñ quamen Tubburch in Wal
ſheren op ſhups/daer ſi haer woonſtede hielden.

Int ſelue iaer in Junio / was hertoch Kaerle te
Middelburgh daer hi ter hoger vierſcharē ſadt met
mans manne ofte leenmannen vā zeelant/daer hi ſel
ue perſonelic drie daghen ter weeke ter iuſticie ſadt
in diuerſche ſtedē in Zeelant/eñ hooſde alle partijen
ſo wel den armen als den rijken. En hi dede te Mid
delburgh op dē vierden dach in Medemaent drie ge
broeders in jhnd preſentie onthooſden/om datſe een
van ſinen dienaers doot hadden gheſmeten. en daer
was een luſinghe onder volck/maer dpe hertoch dat
verhoende quā ſelue met een goege inder hant / en
heeft dat rumoer beledt/als men breeder inde cronijc
ke van Vlaenderē lesen mach. Van daer tooch hy in
Hollāt/eñ quā in ſgrauē Hage/daer hi mede ter vier
ſcharen ſadt metten raet/om iuſticie te adminiſtrere
daer een delinquant gebrocht wert/die voortijts een
Canonic van ſinte Donaes te Brugge van ſinē lijue
berooft hadde/die welke ghehangen wert inde pre
ſentſe van hertoch Kaerle.

Ter Shups
Vlaenderen
quamen int
kint inueſt
der zee merckē
C. meerſten
ſchepen.

Heer Adolph
van Cleue he
re van Raue
ſteyn troude
vrou Anna b.
dochter van
Bourgongnē

Hertoch Kaer
le van Bour
gongnen ſadt
te middelburgh
ſaker hogere
vierſchare.

Die Cronycke

Int jaer. M. cccc. lxx. sonter eenē groten twist op/
tusschē den hertoch Kāerle/ en dē graue Aldelaert vā
Derwijc/ ouermits dat hi veel schepē vandē Hollan-
ders en Zeelanders opter zee nam/ en brachtē in En-
gelant. Maer die coninc vorech die schepen weder/
duer sine capiteynen ende sandtē den Hollanders en
de Zeelanders weder omme.

Ter seluer tijt beganmen stadthups binnen der
stadt vander Deere te timmeren ende te maken.

Die oude here
ke vā vortscap
pel moeckmen
innewaert let-
ten doogtrout
byascelen.

Ter seluer tijt mineerdē die dijnē so secre en daer
was grote grōtbaesel in Walcherē dar men de hert-
ke vā out Westrappel moeste innewaert int lant set-
ten/ en die selue kercke is te hants meer dan een mij-
le int zee/ behalvē dat lant dat noch westwaerts was
dwelc nu al (God betert) een rupme zee is.

Int seluo jaer na dat heer Branc vā Borssele gra-
ue van Oosteruant heere van yplen/ S. Martens-
dijc/ Suerwijc/ heere van Doornic en Hoochstraten
zce. sinen bastaert sone heer Floris versien ende ghe-
maert hadde heere van Cortgenen/ van Emelissen/
van Welle ende Damelen/ ende tot diuersche plac-
sen veele schone dienstē/ teloofter vandē Sathup-
lers te Delft in Holland ghefundeert en gesticht had-
de/ met een proper hups ende cappelle voor. xx. oude
schamele mans diemen capoenē noemt crweijck en
erffelijc. bynten der stede van sinte Martensdijc/ daer
groot verfoer is voor die cortse. En na dat hy langhe
tiet inden Guele/ int landt van Westvoorne gelegen
had/ is ten lesten zyn siele vā deser ellendiger werelt
op sinte Elizabeths dach inde nachmaent geschepdē
En zyn lichaem wert gebracht en begrauen binnen
der kercken van sinte Martensdijc/ by zyn voo-
ders. En nae dat ouerlijden van heer Branche van
Borssele graue van Oosteruant voorū is ghesuccē.

Heer Branche
van Borssele
grane van oos-
teruant is na
veele tiedē ge-
sopuen inden
Guele.

van Zeelandt.

deert inde principaelste heerlicheden en goedingen
vande voorn heere Brancie van Borstle / ioncfrou
Mkenora van Borstle / die eenige suster van h. Branc-
he voorn / de welke getrouwt hadde heer Jan van buer-
ren / waer hi si gewan een enighe dochter / ioncfrou
we Elizabeth genaemt. Dese ioncfrouwe Elizabeth
troude int laet. M. cccc. lxxv. heer Geeraert die twee
de sone van heer Jan van Culenburch / en si liet ach-
ter eenē sone heer Jaspard van Culenburch ghe-naemt
en een dochter ioncfrou Marie ghe-naemt / allinē int
vervolch der cromijckē noch wel lesen sal.

Joncfrou The-
noja van Bor-
stle saccdeert
te in haer broe-
ders heerliche-
den.

¶ Vande grote vaillantschap die heer Henric van
Borstelen heere vander Deere met zyn schepen van
oorloghen opter zee bedreef / tegens den graue van
Derwijck wt Enghelant. ¶ Dat. xlvij. Cap.

Den laet. M. cccc. lxx. als vorenorts nae
paeschē indē Mepe / dede hertoch Klaerle
van Bourgoingnen vele schepē van oorloghen
toemaken die hi int zee sterde om te belet-

Hertoch Klaer-
le van Bour-
goingnen dede
veel schepē toe-
maken van oor-
loghen en ster-
de int zee.

tē dat die graue van Derwijck niet so veel quaetsdoen
en soude op de zee ond die schepē van Hollāt / zeelāt / en
Blaenderē / wāt hi veel schepē wt Hollāt en / zeelāt ge-
nomen had / maer die coninc dedese wederō met foost
se vande graue nemē / en sandte de Hollanders ende
Zeelāders weds thups / dese voorn graue van Derwijck
berooftē ter seluer tijt die plote van schepē die van Rot-
seele wt Brancric quamen / die in Zeelant / Hollant /
en Blaenderen thups behoorden. En ter seluer tijt
wasser een Oosterlinck met zyn schip int zee / dat seer
wel toegemaect was / ende die schipper was genaemt
Hans voethen / dpe vorcht met zyn schip teghens dpe
Graue van Derwijckē schepen / ende hi nam een deel
vanden voornomde graue van Derwijck schepen /
want hē sommige zeelantsche schepē te hulpe quamē

De Cronijcke

en werpen veel volck vande voorn graue overboort
hier af muercht ghi breeder lesen inde vlaefche cronijc
ke. Die hertoch van Bourgoingnen vhoorende dat
dele voorn graue so sterck opt zee was/sterde hi heer
Henric van Boffelē here vande Deere als Admirael
en opper capiteyn vande zee/met veel diercke wome
capiteynen wt Zeelant/als heer Floris van Boffelē
b. van Gosternant/heere van Cortgenen/ die heere
van Todijcke/sommige heerschappē van Schengen
Jan van Bolchhuylen/en Dierick van Boelgheest
met xxxvij. schepē van Aremuen also opter zee comē
de heuet graue Aldilaert van Werwijc vernomen/
hē niet sterck genoegh kennende/en heeft die zee nyet
dorren houwen/so dat hi vooruluchtich geworden is
mepnende in Brancrjck inde Sepne te treckē om hul
pe en bystant te crjghen. Te heere vande Deere dit
siende is hē na getogen/en heeft hē belet dat hi inde
Sepne niet comen en mochte met zjn schepen/so dat
hi hē geiaecht heeft in Normandien/daer die Engel
schē opt lant liepen wten schepen. Heer Henrich van
Boffelē heere vande Deere voorn als een wroom Ca
piteyn tradt met zjn volck mede opt lant/daer een gro
te schermutsinge aen beyde sidē gheniel/so dat heer
Henric voorn/graue Aldilaert vande Werwijc veel volck
af sloech/so dat hi den camp wan/en int schepdē stac
hi des grauens schepen van Werwijc in brande/ alle
die inde hauene lagen/behaluē. x. vande meeste ende
costelicste/die hi met groter eeren en triumphē in zee
lant brochte/daer doen ter tijt die hertoch vā Bour
goingnen binnen der stede van Middelburgh was/
die seer blijde daer cunne was dwelcke gheburde op
ouder licuer vrouwen visitacien dach/op dē tweeten
dach van Hoymaent. Cou s daer na toghē dese sche
pen wederom inde zee/om te belctten dat dese graue

heer Dreyndric
van Boffelēn
heere vander
Deere/was ad
mirael ende op
perke capiteyn

Een grote ker
mutsinge op
stac vā scoepen
vol. h.

Veel schepen
wterden ver
brande vande n
grauē vā wer
wijc schepen

van Zeelandt

voort in Engelant niet en soude mogē comē / so isker een onuerborgen storm van winde oppgeresen / so dat heer Henric van Borssle / heere vander Deere geen zee met zyn schepen en heeft connen houden / maer moeste wederom in Zeelant keeren.

Ontrent dese tijt begonstemen ter Deere en op Nremuen veele schepē toe te reeden en voeren in diuersche landē ouer zee met coopmanschappen / ende hier te voren plachmen ter Deere niet dan visschers neeringe te doen / en op Nremuen en bedemen meest anders niet dan lant neeringe / welc lant daer ontrēt nu meest door grontbraeckē vergaen is / en van inuidacten / wāt ontrēt Nremuen nu die meeste diep te is / daert lant plach te sine / want die heeren van Nremuen noch vrieuen hebben / hoe veel hondert ghemeten lants si lieden daer ontrēt verloren hebben.

Die heeren vā Nremuen heb ben voornactē veel lants verlopen.

Corts daer na quamē die zeelantsche schepē vā oelghē weder int zee / tegēs graue Ridsaert van Werwich schepē / met heer Henric van Borsselē huerlieder Admirael voorn / en heer Floris die v. sone vā osteruant quā om recreacie aen slant vā Enghelant tot voor Haptoun / daer zide becingeldē hē sommige engelschen vā graue Werwich voorn vrienden / mer hi vocht hē vromeliken daer duere / en quā wedtschepe / breed blickende inde grote hollātsche cronijcke.

Dye engelsche hadde opt lant becingelt dē v. vande hēre vā ook crans hēre van Longe vā.

Ter seluer tijt quamē veel zeelantsche en hollantsche schepē wter Hape wt Brancric / die om sout geweest hadde. En die graue van Werwich schepē werdent geware / en quamē met xviij. schepē van doolgenten ter zee. En die zeelānders en hollānders namen vandē graue van Werwich xiiii. schepē van die. xviij. En alle die hē ter weerē velden werpē si lieden ouer boort. Daer na quā des grauen van Werwich volck wedet ter zee / en namen vij. oft. viij. schepen van dese

Die zeelānders en hollānders namen dē graue vā werwich xiiii. schepen

Dye Cronijcke

Landen/ en verdroncken al dat volc dattet in was.

Staue Werwijc dit verhoende passeerde hi ghe-
luckelic met sijn schepē/ en is also in Engelant gheco-
men/ daer hi veel fantoors en mede hulpers vcreech
so dat hi van wiendē so sterck gewordē is/ dat hi dē co-
ninc Edmwaert wt Enghelant v dieuen heeft/ en die
Coninc quā met. ccc. manne gelept int eplant vā Tel-
sels/ van daer indē Hage/ daer hi eerliken ontfangen
wert/ en reysde voort in Siabant tot sine swager dē
hertoge. Hertoch Klaerle hoorende hoe dattet in En-
ghelant gestelt was/ ontboot alle sine schepen thuyf
waert/ en dancte hoogeliken sinen Admirael/ en dye
met hem gheweest hadden in sinen dienst

Int selue iaer den. xvij. dach sēbruach troude heer
Jalpar van Culenburgh Anthonis die h. van Bour-
goingnen dochter/ ionkfrou Janne genaēt te Burg-
ge in sprincen hof/ en gewan bi haer twee dochters/
allomen breed lesen mach int veruolck der cronijckē.

Int iaer. M. ccc. lxxi. wert teplant van Walcherē
seer gesterck/ so van eerdē wallen blochuyfen en antē-
re munition ter oorlogen dienende tegens dē graue
Sidraert van Werwijck. En ter seluer tijt wert een
groot stuc muers en velle gemaect aenter stadt van
der Deere/ en eenpoorte van des grauen van Wer-
wijck wille/ dyemen noch op den dach van huyden
noemt die Werwijckse poorte.

Int selue iaer ontrēt paclichē dē. x. dach vā sēre
te reysde die coninc Edmwaert weder ouer in Enge-
lant van Bremen wt zeelant/ met veel schepen ende
volc van wapenen/ die hē hertoch Klaerle van Bour-
goingnen sijn swagert dede/ en op dē Daelchouont
hadde hi eenē strijt regē dē graue vā Werwijc en si-
ne adherentē/ daer die graue en sijn broed verlagen
warē/ met veel grote heere gestelijc en woerly. En

Coninc Ed-
waert quā wt
Enghelant in
die landen.

Clonck wal-
cheren woer-
te seer sterck ghe-
maect.

van Zeelandt

De coninc Henric die leste wert weder geuaghē/ en sterf inde geuanchenisse. Cortz daer na worde in eenē strijt verflagen die Prince vā Wales/ coninc Henric eenige sone. En coninc Eduwaert worde weder ghe weldich coninc vā Engelandt/ alsmen int langhe leuen mach inde grote cronijcke van Vlaenderē hoe dat te sen slach toegegaen is/ wantet daer int lange vhaelt wort/ hoe dese coninc Eduwaert wederom in Engelandt quam/ also hi selfs te dier tijt bp sine missiue aen die Stadt Brugge screef.

Int iaer. M. cccc. lxxij. ontrēt sinte Agnieten dach sachmen een grote comete staen int oosten leer bliuende met eenē langen steert: nenighē tijt/ daer veel oorlogē pestilencien/ en dicren tijt na volghde.

Ontrem desen tijt dat die oorloge duerde tusschē den coninc vā Brancric en hertoch Klaerle vā Bourgoingnen/ daer die grote cronijcke van Hollandt af vermanende is/ want ter seluer tijt dpe coninc Lodewijc die. xi. van dien name den hertoch vā Bourgoingnen ontlept hadde) heeft die coninc van Brancric gheordineert en doen maken veel schepen van oorlogen onder dē welchen een was genoemd die Calomne wanttet dat grootste oorloochs schip was datmē opt gesien hadde/ en si waren altelamen wel versien van busen en andere instrumenten van oorloge met veel volcx van wapenen/ en seplden alle die zecrusten landt in grooter menichten / ende het was inden tijt dat dpe Hollanders ende zeelanders ten hartinc voeren. Ende si hebben op eenen tijt gheuangen ghenomen achthien Hollantsche schepen / die bereydt waren ten haringhe te varen/ daer se die sterluyden alleen af gheuangen namen/ en sonden die ander met ten busen weder te lande / eysschende voor elcken geuāgen stier mā. C. frālche cronē vā goude sendēde.

Coninc Henric
rich van Engelandt
in die. vi. vā
die name stierf
in de bangerul
to.

Een grote Comete
was ghesien
in de lorch
int oosten.

Das grote schip
de calomne ge
noemt wort
was in 1500

Die franchey
sen namē veel
hollantsche en
zeelandsche
busen.

Dye Cronijckē

tefe genangen/binnē Diepē/ter tijt toe dat si vā haer
vriendē gelofft warē/die oorlochs ſchepen qu amē op
eentijt ſepē outrent die Hollantiſche kuſten tuſſchen
Noordwīc en Catwīc/daer ſi zōmige arme viſſchers
vinghen/en voerdenſe ter zee waert in/ die ghemeyn
Hartinc buyſſen wt Holland en zeelant/die noch niet
bereypt en warē ten hartinc te varē/dit vernemende en
quamen ſi niet gheerne opter zee/waerom datter eē
groot rumoer en murmureringe indē lande vā Hol
lant en zeelant op geſtaen is/En die Hollanders heb
ben ooc veel ſchoon ſchepē van oorloghē toegemaect
om deſe zeeoouers en ſranchoplen vand zee te ver
driven/ordinerende eenē capiteyn/geheetē heer Jan
wels vā Borſſele/des heerē Henric vā Borſſele hee
re vand Dene b.lone/en bereyden hē/en haer ſchepē
vſtende met al dat hen liedē van noodē was/en inde
zee comende/namē ſi haren cours na deſe calōne toe/
die op die tijt lach ond die kuſten van Schotlant/den
welchē die Hollanders na zeylden/en quamē in ſhot
lant. Als die Capiteyn vand Calonne ouerſach dye
menichte der Hollantiſche en zeelantiſche ſchepē/too
ghē ſi haer zeylen op/en ſepdē weder nae Francrijē/
en die Hollantiſche ſchepē na hups toe. En courts daer
na weter weder een beſtant gemaect duerende tot
tē. xv. dach vā April naeſtcomende Jut. M. cccc. lxxvij.

En groot ru
moer ſont in
Hollant ende
zeelant op.

En ſchoonen
somer was de
ten tijt medē
openwen rijn
ſchen moſt in
de maent van
September.

Ter ſeluer tijt was eenē ſo ſchoonen ſomer/en daer
was overloedicheyt (God ſi lof) vā alle vruchtē dat
men den eerſten dach van September binnē Nid
delburch in zeelant npeuwen rijnſchen moſt hadde
Ende die ſloop coſte. vi. groot.

¶ Hoe hertoch Kaerle van Bourgoingnen gra
ne van Zeelant die rebellicheyt der ſtede van Lie
ritzee dede caſtgen.

Dien seken iare ontrent sinte Bartholomeusdach quamē binnē der stede van Ziericzee heer Jacob Janē van Middelburch geboren/priester en prouisoor van clant vā Walcheren/en rentmeester des heerē vā Haukestejn en Machiel van Cattendijcke balliu van Ziericzee en vā clāt vā Schouwen/in meppinge die ingeseten vāderstadt te bewaren bouz te oude gewoontē met nieuwe opslettē van ercissen/wt dē name des hertogē en hieldē raet metten regentē der stede op dat raedt huys/die gemeynte en ingesetene dat vernemende/maectē eenen oploop en rumoer tegen dese twee cōmissarissen/en quamē gelopen met pŷcken/huyden/messen/en sloegen dese twee doot als den prouisoor/en dē bailliu/en woepen haer lichamē ter vensteren vander stadt huys wt indē dier. Die schoutet dit sien de mettē burgemeesters en schepene/warē seer veruaert om mede geslagen te wordene/werp sine rech ter roede van hē/en die burgemeester metten schepene die slotelen vand stad voor der gemeyntē voeten en begeerden genade. Diergelike vele vandē ouersten vand stad maesten vrede en aliancie metter gemeyntē. Die poorters namē die roede en suetelē op en ordinerden wt dē gulden die outste en bequaemste om die stede te regierē/en alle dingē in goeden sta te te reformerē/ordinerende ooc mede Jacob Dieter Betten sone schoutet vand stede/die ouer vier jaren daer te voren vā hertoch Klaeyle schoutet aldaer geordigneert was geweest/om rechs en iusticie ind stede te doene/om dat hi vanden Prince en vanden volcke seer bemint was. Als die hertoghe weder wt Brancrŷt gecomē was/en dit vernemen hadde/hoe wel de aggrauacie en beswaringe vandē ercissen op die stede en ingesetenen/bi hē niet geordineert noch inghe

Die van stede
se rebellorē
tegen die prin
ce pince ende
sine commiss
sallen.

En groot rumoer binnen
Ziericzee.

Die poorters
namen die roe
de en slotelē
ordinerde wt
den gulden re
genten.

set en was so was hi nochtan seer grāde en rōdend
 neerde die stede mettē viere en tweerde gēdēstrueert
 te werdene/en hi sandt daer tweevan sinē princen en
 heeren/Als die heere vā Kauesteyn / en heer Antho-
 nis die grote b. Heer Anthonis bleef binne Middel-
 burch liggende/en die heere vā Kauesteyn tooch bin-
 nē Ziericzee/ en gaf dē pooters papstlike ende veel
 schone woordē. Doen quā die b. heer Anthonis voor
 noēt mede daer met heer Henric van Borstle/ heere
 vandē Deere met veel geselschaps en familie in groot
 ter mogentheyt/en deden neerstelikē perscruterē/
 en ondersoekē die maniere en oorlake vandē optoo-
 pe en rumoer. Den pooters wert verbodē op te ver-
 buerte vandē ligue/dat niemant wt sinē huyse gaen
 en soude. En aldus werdē si al heymelike genangen
 en onthooft die de principaelste van desen optloop en
 rumoer gheweest hadden/ en daer lieper noch wel
 meer dā. cc. wter stadt die duert warē dat hē mede des
 gelijcx geschien soude. Dese voorū twee herē beloof-
 den dē pooters vander stadt dat si bidē hertoghe la-
 boeren en arbepdē souden om paps en vrede/op dat
 haer stadt n; gēdēstrueert en soude wesen. Die herto-
 ge heeft hē berept om te treckē na Ziericzee/dit ver-
 nemende die vandē stede/ ghingen hē teghen alle die
 gheestelike religieuse mannen en vrouwen/ alle die
 priesters en clercken/en voort alle die ingeletene vā-
 der stadt mannē en vrouwen/sonc en out/ die dē her-
 toge te gemoete quamē/ roepende alte samē gracie
 en genade van haer misdaet. Die hertoch siende dat
 groote leetwelen en den grote rouwe die si hiedē be-
 dieuen/ heeftse in zinder genadē genomen/op rōdē-
 rien/dat si zyn dienaers en soudenieren in haer stede
 onthouden souden/en daer en tuffchen soude hy dye
 sententie des doots daer si in ghecondemneert warē

Hertoch Haer
 le lōdt dē hee-
 re van Kaue-
 steyn en dē he-
 re vander De-
 ere binnen Zie-
 riczee.

Die principa-
 le beginnere
 vandē optloop
 werden ont-
 hooft.

Die bon sterte
 zee veroonden
 een groot leet
 welen tegens
 haer prince.

van Zeelandt.

instigeren en sachten in een ander maniere van satisfactie en voldoeninge. En dit geschiet wesende toorch hi na Hollandt met heer Steynout van Bredenoede die inder geuanchentste gelegthad/ en visiteerde die stedē van Hollandt als Delft/graueu Hage/ Leyden Haerlem/ Amsterdam/ Goude en Doedrecht. Daer na quam die graue van Hollandt en Zeelandt hertoch Kaerle/weder binne Hiericze/al daer hi doen ser tijt die sententie vander misdaet gaf/ so dat hi die poortē vander stadde bede wter hartenwerpē en moesten al sulcken amende doen/genende allichē somme van penninghē/als hi van hen lieden begheerende was. Daer na is hi na Vlaenderen getrockē/ met hemnemende vier schone rijchelike sinere trompetten/met noch meer schone inweelen/en sommige vanden rijcken en beste vande stede/tot eenen onderpant/ter tijt toe dat si hem betamelken voldoen hadde vande misdaet voort/en den lesten penninck die si beloofst hadden/betaelt hadden. En liet daer noch liggen eenen capitayn ghenamet Garent van Kamste wt Zwauē met een garnisoen van ghewapende mannen/soo men breeder lesen mach inde Hollantsche cronijcke.

In selue laer werdt ghesindreert ende ghesticht die Collegie ende Canonijck binnen der stad vander Deere van heer Henric van Borselen heere van der Deere/ Graue van Stampre inde hoofkercke van onser lieuer Vrouwen/ dpe hi eerlijcken ghedoerte ende begaest heeft. Ende doen was dpe selue Collegie der Canonicken in meerder quantiteyt dan se nu is/want die Canonicken van thof van Sanden burck sijn wter groeter kercken ghenomen ende op thof ghestelt.

Ter seluer tijt vercreech heer Henric van Borselen vponnoemt heere vande Deere. x. die heerlicheyt van

Wetto chlaere
le van Kout
gongreter in
de poorten tē
van Hiericze
in sijn gheue

Die canonijck
ter Deere in
Walcheren
soot ghesun-
deert.

Spouwen
 een quam on-
 der chyns bou-
 der Maer.

Spouwen hauen met alle sine liberteytē en wiffhedē
 voor hē en sine nacomelinghen eenwelick en erfelick.

In laer. M. cccc. lxxij. wast een alte drogen en hee-
 ten somer alst in meenighen tijden gheweest hadde.

Ter seluer tijt tooch heer Anthonis b. van Bour-
 goinguen hertoch Maerls broeder/als ambassadur
 om biden coninc van Enghelant te treckene/ende hi
 wert vande Franche oorlochs schepē genomen met
 alle die costelicheyt die hi mede hadde.

Als die hertoch van Bourgoinguen vā Iericee
 in Vlaenderē gecomen was heeft hi int beginnel vā-
 den iare. M. cccc. lxxij. een groot hof geordneert om
 dē edelen heer Jan vā Chimap baantrootle te creerē
 en makē eenen graue/en als alle dinc inder stede vā
 Brugge daer toe dienende bereyt was/quā die her-
 toge met grote staet van Princē/hoerē/en baeroot-
 sen/om dit werck te festieren. In dē eersten heer Jan
 grane vā Marle desgrauen sone vā Simpol/daer na
 heer Anthonis die bastart graue van Steenbergē/
 welke graefskap hē sijn broeder hertoch Maerle on-
 lancr te voer ghegeuen hadde/daer na volchde heer
 Henrick van Borsselen hcere vande Weere/grane vā
 Stampre in Chāpaignen/en na quā heer Wolffaert
 vā Borsselē sijn sone/grane vā Bochane/welc graef-
 schap gelegen is int conincric van Schotland en hē
 te huwelike gegeuē was vande coninc vā Schotlāt/
 met sine dochter/de welke dese heer Wolffaert voor
 noēt getrouw hadde tot sinē echten wijue. En dese vte-
 re gingē bereyt met haer sanguine. bōte mātels/met
 haer bonte bouetten als graue plaghen te doene/en
 tusschē dese vtere ghinc heer Jan van Chimap baer-
 rootle/en daer na quā die hertoge met wtgenomen
 excellentheyt en costelicheyt van preteusen gewade
 en andere sierheden van goude/siluer/en costeliche

Die Heerē vā
 Borsselen/warē
 in Maer.

Die graue gin-
 ghen met haer
 sanguine bou-
 te mant els/en
 met haer bont-
 te bouetten.

prekante steenē dat zyn bonette schein vol sterren te stane. En die heeren gesetē wesende elck na sinen sta te/wert daer een costelike en notabele relacie gedaē/van meester Willem hugenet / Ridder en doctoor in beyden rechtē/deshertogen cancelier/een wt nemen de wel sprekende en geleert erpeert man/dwelche te lange waer te vertellen. Dese orarie geepndt wesen de/wert die heere van Chimay voor dē hertoge ghe bracht in schijne en bereypt wesende als een graue en vallende op zyn knyen/en responderende op tghene dat hē ghewraecht wert/gaf ope hertoge eenen cus voor dē mont/en ginc weder sittē tusschē die vier gra uen voor n̄ in middel. En als die Cancelier des herto gen mogentheyt/iber aelheyt en edelheit een luttel gecōmendeert en ghelaudeert hadde/stonden si alle gelijc op en ghingē ter maeltijt/na den eten worden daer veel tornoyen en scestpelē met ander ridderli ke oeffeningen met groter triumphen en feestē alle den dach duere gehouden met groter blijfchap.

Ter seuer tijt sterft heer Hernout vā Egmont her toch vā Gelre en graue vā Zutphē/en leyt ter grop en begravē int lant van Ghelre/alkomen int langhe lesen mach inde cronijcke van Ghelderlant.

Corts hier na rouquesteerde en wan her toch kaer le van Bourgongien dat lant van Ghelre met gro ter costē/moeyten en arbeyt. Welghelijc dat graef schap vā Zutphen/en worde in alle stedē gheshult en outfangen voor eenē gerechtē heere en hertoge der voor lande/dwelc hi ontfinc vande Keyser Frede rick den derde tot eeren leen. En hi nam die ionghe ionckver Kaerle van Ghelre geuangē ope acht jaren ondt was/en zyn suster ioncfrou Philippine/namaels hertoghijn ne van Totteringe/en leynde die tot Sent tot sine huyfcur onwe vrou/Margriete/om daer opge

Heer Jan van Chimay wert van een baenrootte here ge maect een gra ue.

Hertoch Kaer le coqueleerde lant vā Gelre

Jouckver Kaer le van Ghelre wort geuangē

Dye Cronycke

uoedt te wordene / alsomen breeder lesen mach inde
Brabantſche ende Vlaemiſche cronycke.

Men nootgon
ſoen benoortde
aent laut van
Drepsſchere /
werde ſomme
ghe polbers te
dijt.

Ter ſeluer tijt werden ſommige grote ſchorz dye
aen noortgouwe en benoortde aet laut vā Drepsſche
re geſijmt en aengewaffen warz / van heer Adolphy
van Cleue / heere van Gaueſteyn en van vrou Anna
b. vā Bourgoingnen ſijn geſellime bedijt / want die
lāt met die aenwaffinge vā lande / deſen heer Adolphy
van Cleue voorin te huwelic gegeuē was vā hertoch
Riaerle van Bourgoingnen met ſine b. iuſter ſoefrou
we Anna van Bourgoingnen / daer nu Drepsſchere
inne ſtaet / en ſichtent een ſchoon dorp gheworden / in
dwelcke heer Adolphy van Gaueſteyn / en vrou Anna
van Bourgoingnen / een ſchoon huys van plaifance
hebben doen maken met ſchone luſtighe boogaer
den ende houen.

Ten ſeluen tijde beganmen te Middelburck dye
veſten ende poorten met die ſchoone gaelderie ront
omme die ſtadt te makene.

Heer Henrick
van Borſſele
heere vander
Deere Aert.

Int iaer. M. cccc. lxxxij. na dat die wome capiteyne
heer Henrick van Borſſele heere vander Deere / Ad-
mirael en opper capiteyn vander zee / eerſtmael van
Brancric / en namaels van deſe nederlantſche zee / hē
ſeer vaillanteliken en wromelike althit gehadt hadde
op ſine vlanden / ſo wel te water als te lande / en veel
heerlichede en ande goede getooneſteert en beregen
hadde / ſo is ten leſte na vele en lange ſterten ſijn ſiele
vā deſer ellendiger werelt dē. xv. dach van Merce /
op thys van Handenburck geſcheyten. En ſijn lich
aem wout ter Deere inde grote kerke met groter ee
ren begrauē in een ſchoon tumba vootheplich ſarra
ments huys / als men opten dach vā huyde ſien mach

Coets daer na wert heer Wolf. aert van Borſſele /
grane van Sochane die ſone van heer Henrick van

Sotfelle voort / ter Deere gehult voor eenē rechten erfheere van vaders en moeders side / en worde heere vande Hggere / vā Blissinge / Westcappel / Döburch / Stouwerthauen / en meer andere heerlijcheden / die zijn vader / heer Henrick van Sotfelle / s. m. hem achter ghelaten hadde.

Heer Wolf saert van Hoogelen die. v. vā die name so: v des heere van der Meere.

Ter seker tijt dede hertoch Kaerle vā Bourgoignen die stadt van Rupren by Cuelen berinnen / ende beleggen / en benamse datse qualic water inde stadt mochten gheerlijgen / dat wt dē Rijn quā. En hi heeft dese stadt een iaer lanc scherpelic belept / als men in di uersche cronijcken int lage lesen mach. Die cause des belechsen hoe kepler Frederick die derde vā dien name / met die. vij. kueruorsten en gelede des rijcs voor Rupren quamen teghens dē hertoge / wort inde Cueliche en Vlaemliche cronijcke int langhe bescreuen.

Hertoch Kaerle van Bourgoignen belepte die stadt van Rupren.

Int iaer. M. cccc. lxxv. tooch heer Wolffaerd van Sotfelen / heer vande Deere / graue vā Sochane / als principael capiteyn met veel edelen vassalen / heeren ende heerlijchappen wt zeelandt / als heer Jacob van Schenghen ioncker Jacob van Cats / en Anthonis vā Cats / sommighe heerlijchappen wt zuyd beuelandt / als heer Jan Ruybroec kinderen en meer andere en met groter menichte vā volcke wt Zeelant en hollāt hertoge Kaerle te hulpe / daer hi twaelf maende lanc voor Rupren lach / daer si wonder bedreuen / wande die Keplere neder quam om dpe stadt te omsetten / daer veel schermuttinghen gheschpeden / Ende int zynde worden si voreenicht duer tusschen sprecken des legaets van Roomen ende andere heeren / als men int langhe lesen mach in dpe grote Hollantische cronijcke.

Weel ionckere en heerlijcpe wt zeelāt roge voor Rupren.

Heer Wolf saert van Hoogelen heere vā der Meere tooch hertoch Kaerle te hulpe voor Rupren.

Ter seker tijt wordē sommighe polders bedijct aen die aenwassinghe vande polders van Somerdyck /

De Cronijcke

Wreldineticke
polders werde
bedijct aē
van Somers
di. ch.

eñ aen Melhernisse van hertoch Kaerle van Bourgoingnē/eñ heer Adolph vā Cleue/h. vā si auesteyn eñ vā sommige prelaten wt Brabant eñ Vlaenderē/ als vanden abt van S. Michiels binnē Hantwerpē/ vandē abt van Tongeloe eñ meer andere/daer corts daer na eē schoon dorp in gemaect wert / datmen nu die oude Tonghe heet ende nieuwe Tonghe noemt.

Ter seluer tijtwerdē sommige polders bedijct aen dat lant van Oostuorne van sommige Hollantsche heerē/als van die heere van Putte eñ meer andere.

Heer Antho-
nis die b. van
Bourgoingnē
wert in et gro-
ter eeren te co-
men ontfangē

Ontrent dese tijden also die groote cronijcke van Vlaenderē beschriuende is/ten tijdē vandē paus Sixtus was heer Anthonis b. van Bourgoingnen te Roemen daer hi met groter eerē ontfangen was/eñ veel Cardinalen eñ bisschoppen reden hē te gemoete/ ende hi wert daer gelegittumeert/eñ alledie Kēdē van Italien ontfinghen hem met groter eeren.

Die franchoy-
sche schepen eñ
sommige zee-
conterbedē dē
vaelander eñ
spolliedergro-
te schade.

Ter seluer tijt voor paessche deden die Fransche oorloochs schepen eñ sommige zeeouers die visschers wt Zeelant eñ Hollandt grote schade/eñ namen die principale sterckpde/eñ raetsdendense leer hooghe/maer ten lesten hebbē die Zeelantsche eñ hollantsche visschers met subthilheyt sommige zeeouers genaegen geregē eñ hebbē haren meesten schat benomē/eñ hebben se ter Soeree in Zeelant ingebrocht bree der blyckende in die grote Hollantsche cronijcke.

Int selue iaer rooghen veele grote schepē wt Hol-
lant eñ zeelant westwaerts om sout eñ andere koop-
manschappē/eñ hadden sommige comroper schepen
van ooslogen/eñ voeren westwaerts onbeschadicht
daer si wesen wilden/omdat si so eendrachtelic biden
anderē bleuen/maer int wederom comen in dese lan-
den/werdē si meest al ghenomen vā die franche oor-
lochs schepē/waer af die principaelste vandē frāsche

van Zeelandt.

schepen genoemt was die calomme/ en die principaelste cause vā huerliedder neminge was om dat si nyet consunct biden anderen en bleuen/ als men inde Hollandische cronijcke breeder lesen mach.

Ter seluer tijt en voren was noch contooy van be-
wester schelt in zeelant tel Wilsenkercke gehouden van
Anthonis Janē die een Ridder en Kentmeester van
bewester schelt was/ en raet van hertoch Klaerle van
Bourgoingnen/ Want die voorin Kentmeester sijn
habitarie en woonstede tot Wilsenkercke in Noort-
beuelandt houdende was/ maer is namaels binnen
Middelburch comen wonen aldaer hi gestoruen is/
en sichten ist contooy tot Middelburch altyt gheble-
nen en gehouden.

Contooy vā
bewester schelt
weert gehouden
in nooydbruce
lant.

Int jaer. M. cccc. lxxvi. began die felle en grote oer-
loghe tusschē de hertoge vā Bourgoingnen en Loterin-
gen/ metten Zwitsers/ en den eersten strijt geusel in
die vasten voor trasteel van Moeraert tusschē Zwit-
serlant en Hauopen int geberchte/ daer verloos die
hertoge meest alle sine costelichede/ cleynodien/ cle-
deren/ tapsterten/ alle sine busen/ instrumenten vā
oorloghē/ artellerie en anders dat nyet te estimeren
was. En daer bleue aen beyde siden verlagē bouen
xxvi. M. mannen. Die hertoghe vloot wten strijt/ en
quā in Loteringen. Dese historie van alle die gesten
en acten des hochdoorluchtigē hertoch Klaerle van
Bourgoingnen heeft int lange gescreuē Philippus
Commens/ als men int breede lesen mach int boec vā
die gesten van Ludouicus die. xi. coninc vā Oranrijc

En felle oor-
loge hadde die
hertoch van
Bourgoingne
teghē die Swis-
sers.

Ter seluer tijt troude heer Frederic van Egmont
heer Willem vā Egmonts sone graue van Sueren/
en heere van Nijelstejn sone vrouwe Marie vā Culen-
burch/ heer Sheert van Culenburch eenighe doch-
ter/ ende si ghewan bi hemeenen eenigen sone/ sone

Die Cronijche

ker Floris van Plesseyn ghenaeemt.

Open lootfou
den moer af.
schen diemē op
den Diere sū
delde.

Ten seluen tijde lootmen noch sout in zeelant van
moer affschē diemen brāde opt schoor ouer Aremmen/
op die Diere bewestē Wolffaertsoijc/ dwelche moer
men dagelick deluēde was/maer ouermits dat lant
so gemineert wert door dese deluinghe vandē moer/
so ist v̄boden gewordē viden heere vandē lande. En
al en haddet niet v̄boden geweest/het soude hē seluē
v̄boden hebben/ouermits dat tsout so oueruloedelih
ken hier in dese nederlanden quā/ als grof sout/ bay
sout/ brauwage sout/ Tijfseboens sout/ sint Hubens
sout/ dwelc al gebrocht wort wt Diācrij/ Sietatig
ne en Spaengen/waer af dat in zeelandt en anders
goet sijn wt sout met sout water gesodē wort in hee
tē hier in Zeelandt/dwelcmen al beter coop mochte le
ueren/dan tsout dat vā die moer affschē gesodē wert.

Hertoch Kae
le van Bour
gongne wert
boep Rāchij
verflaghen.

In iaer. M. cccc. lxxvij. op dē dertihien auont ghe
uel dē derdē stryde voor die stad van Rāchij in Lo
teringe oft Lorepne/inden welchē dat die edele herto
ge Kāerle vā Bourgoingnen/verslagen werdt met
alle sijn volch/so datter weynich ontquamen.

Dese voorū hertoch vā Bourgoingnen is gestor
uen/na dat hi die graeffschappē van Hollāt/zeelandt
Drielandt. &c. hadde geregeert. ix. iare en. vij. maendē
en hi worde van vier riddersen binen Rāchij ghe
brocht/en openbaerlikē getoont dē volche. En wert
aldaer begrauē tot Rāchij in sinte Nicolaes kerche/
eerlikē gelijc eenē hertoch toebehoorde in een loodē
vat. Daer was geuangen die graue vā Passouwen
die graue vā Chimay/en heer Baldewijn die b. broe
der vandē hertoch van Bourgoingnen/die hē seluē
moeste tegēs die Zwitlers copen/soude hi hebbē wt
geraect. Van desen slach wort in diuersche cronijchē
in dupelsche bescreuē/ bpsonder inde Brabantse en

Hertoch Kae
le is te Rāchij
begravē in sin
te Nicolaesker
ke.

van Zeelandt.

Wlaēsche cronijckē. En ooc in tlatijne seer supuerlijc
daer af hebben gescreuē Anthonis Sabellins/ende
Robertus Sanguinus/en noch Adrianus Barlan-
dus in Cronicis ducū Brabantē. Maer die geheele
hystorie van alle die gesten deses voorscreuē hertoch
van Bourgoingnen heeft int lange in Walsche ghe-
screuen Philippus Combaeus.

**Hier in dese naeruolghende latijnsche veerthens/
muecht ghi vīdē den datū des iaers vā jhnder doot.**

Karole magnipotens vndeus belliger annis

Alter Alexander cuspidis ore cadis.

Een andere.

Regum profesto occidit dux Karolus ecce.

**Noch een rijm in duytsche vanden doot van herto
ghe Kaele bescrijvende tgetal des iaers.**

Den leu verraden/sonder ghenaden jins lijfs gheplaecht
heeft seuentghen landen gvelaten in handen van eender maecht.

Incorrupt.

**Corts na douerlijden van hertoch Kaele voorū/
reesen veel oorloghen op aen alle sidē van dese neder
landē almen int langhe wel lesen mach inde Wlaem
sche ende Hollantsche cronijcken.**

**Int selue iaer dē. xvij. dach vā Septēber op sinte
Cosmas en Damianus dach wast so grote storm vā
wīnde/en het en duerde maer. vij. wē/binnē dē welc
hē tijt twater so hoge vloeyde/datmē seyde dat binnē
c. iare so hoge niet geuloeyt en hadde in so cortē tijt/
wāt dwater stont Tāntwerpē aen die burch kercke/
de schepē vlotedē op dē werf/tbierhooft en and capē
veel engellsche schepē die ooc Tāntwerpē met lakēs
en and coopmanscap ter marct warē bedornē mettē
seluē storm/en de lakēsquamē in zeelat en Vlaēderē
gedreuz/die oude stadt vā Ostēde in vlaēderē vgtinc
en beterf ter seluer tijt. Dele diuersche hollātsche/see
lātsche/en Bartoēsche schepē v̄dornē ter see/waer af
ghi breed lesen muecht inde grote Wlaēsche cronijcke**

**Een grootē
storm en hogē
vloet.**

**In hondert se-
ttē en vloeydet
mer so hooghe
in so cortē tijt
almen doer
seyde.**

Dye Cronyckie

In Vlaenderē
oueruloepden
veel polders
ter seluer tijt.

Westcappelle in Zeelandt met vele diuersche pol-
ders bi Stouwerthauen oueruloepdē/eūde Gost-
wating e bider Tonge en Wilheernis/maer si wer-
dē coets daer na bedijct en beuerscht. In Vlaenderē
oueruloepdē veel schoone polders ter seluer tijt. In
noortbeuelant oueruloepde het meeste deel van Cā-
pens nyeuwelant/tegen ouer der Deere in Walthe-
ren/en en wert daer na niet meer bedijct. Ontrent
Welsinghe stammekēns en Armeuen werden ooc veel
clepne polders buyten gedijct. Diergelike in Zuytbe-
uelant ontrent den hont en Struuelande en Barlat
werden ooc ter seluer tijt sommighe polders en veel
lants buyten gedijct. In lant vā Schouwen ontret
Zuythercke en Sorendāme wert ooc veel lants buy-
ten gedijct. Tussel eylandē van zeelantghingē vry ter
seluer tijt/ofte si oueruloepden/ oft leden schade van
dien storm aen huere dijcken en zeebarmen.

Tussel eylandē
ghingē vry ter
die bloede ter
seluer tijt.

Van desen hoogen vloet muecht ghi den date des
saers hier in dit naeuolghende rym merken.

In carnat e.

Dat foutselike water by Cosmas dach
dede den volcke bedriuen groot handtgheslagh

Hoe vrou Maria van Bourgoignen hertoch
Klaerls eenige dochter na die doot haers vaders/
die .xxviij. grauime van Hollandt /zeelandt ende
Vrieslant wert. **D**at .xlj. Cap.

Uicesimo octo
na comitissa ze-
landic.

Maria van Bourgoignen worde na haers
vaders doot die .xxviij. grauime van Hol-
lant /Zeelant en Vrieslant. En biden statē
vanden edelē en steden haer der landen en
hare naeste vriendē en heeren worde haer te manne
gegeuē out wesende .xx. iaer den edelen en hoochge-
bozē vorst Maximillaen eertshertoge vā Gostenric
Kepler siederix die derde van dien name eenighe
sone. En hi werde gehult en ontfangen in alle huerē
landen en stedē voor een recht ooc en erfgename der

van Zeelandt

landen. Hi quā int selue iaer tot Smeffel in Grabat/
ontrent sint Janneſſe met grooten ſtate en heerlic-
heyt/als men in diuerſche cronijcken van deſe neder-
landen int langhe leſen mach.

Int ſelue iaer dē. xvij. dach vā Auguſto beſliep en
wert buſloft gehondē van die eertſhertoge en vande
Prinſſe vrou Maria vā Bourgoginuen inde ſtadt
van Ghendt. In dit rijmken vīndt ghi den dach des
maents ende iaers.

Marimiliaen
van oſtenric
troude Maria
hertoch haer
les van Bour-
goginuen eenē
ghe dochter.

Marie als bruyt in Ghendt thepers ſone ontfinck
Nichtirne in Dugh den edelen ionghelinc.

Deſe voorſi vrou Marie gewan bi harē man Ma-
ximiliaen eertſhertoge van Oſtenrijc eenē ſone ge-
heetē Philippus/en een dochter genaēt Margriete
en noch eenē ſone die ionc ſterf. Philippus wert ghe-
boeren te Brugge opten. xvij. dach van Junius/ int ia-
re. M. cccc. lxxvij. Coets daer na dat die eertſhertoge
van Oſtenrijck Maximiliaen vrou Marie tot ſine
geſellime ghetrouw hadde/ wort hi van heer Adolph
van Cleue/ heer van Raueſtejn/ als gouverneur vā
deſenē landē Rīdder geſlagē/ hē dat gulde vlies om
ſinē hals geuende. Coets daer na wert weder die ſee-
ſte en oorden vandē gulde Toploene vandē eertſher-
toge gehoudē/ dier doen gaf heer Wolffaert vā Bor-
ſelen/ heere vandē Deere/ graue van Bochane ende
Ghantpre/ heer Willem van Egmont/ die broed van
heer Arent van Shelre. Dele voorſi heer Wolffaert
van Borſelen wert doen mede gemaect ſtadthouder
van Hoſtlandt/ zeelant/ ende Drielandt/ inde preſentie
vanden eertſhertoghe.

Vrou Marie
ghewan by ha-
ren man Ma-
ximiliaen. ij.
ſonen ende een
dochter.

H. Wolffaert
van Borſelen
heer vandē De-
ere wort ſtad-
houder vā hol-
lant en zeelandt

Int ſelue iaer den. xvij. dach van Maerte quā dpe
eertſhertoge van Oſtenrijc Maximiliaen voorſi te
Zubburgh in Walcherē om tlanct van zeelandt te be-
ſweren/ daer die ſtatē vanden lande vā Hoſtlandt qua-
men/ begheerende vandē eertſhertoge dat hi in Hol-

H

Dye Cronijckē

lanckerst soude willen comē na ouder vlandien en cō-
strumen/om tlant te behwerē/dwelc hē niet wel moge-
lic en was/gemerct dat so auontuerlic inden lande vā
Blacnder ē en andersins stont/want alle dage nren-
we oorloghē oplesen/om dat Blacnder ē so seere van
den Franchopsen gepulgeert en berooft wert. So ist
met goeder raulen en gemeyne cōsente geacordeert
en geordineert bidē staten en edelē vandē lante met-
ten stadthouder heer Wolffaert van Borsselen heer
vander Deere/dat die eertshertoghe binne der stede
vā Middelburch alle die stedē van Hollandt en Zee-
lant behwerē soude/Inde presentie en teghenwoor-
dicheyt vande gedeputeerde en staten vandē lande/
daer oock by en mede warē die pooters en die ghe-
meynte vand stad vā Middelburch/dwelche also ge-
schiet; inde/stropdemen ghele vander stadthups/be-
druende groote blijshap ende triumphhe.

Marinicaen
vā Dobernyc
als graue van
Hollant zcrlāt
en Verclande
beswoer alle de
woorloerē lan-
den tot Mid-
delburch in zic
lande wende
en presentie vā
de gedeputeer-
de.

Int selue iaer ghingē die Gelderliche stedē weder
ouer vāder obediencien des hups vā Bourgoingne
en namen tot eenen voecht en momber/grauē Frede-
ric van Roers/en worden vlandē der landē vā Bra-
bandt/Hollant/en des lants van Cleue/welcke ool-
ghe twee iaren lanch duerde.

Int selue iaer den. xiiij. dach van Meerte sterf dye
duechtclamige vrouwe Charlotte van Bourbon/gra-
ue Philips van Rompeniers in Brancryc dochter
die welke ghesellinne was van heer Wolffaert van
Borsselen/heere vander Deere/en graue vā Socha-
ne. .x. en leydt begrauen inde cappelle van Sanden-
burch/wiens siele God moet genadich wesen.

Int iaer .M.ccc. lxxix. wast een so grooten oolo-
ghe ter zee tusschen die Franchopsen ende dese netter
landen/ende namen veel schepen wt zeelant en Hol-
landt. Daer waren mede veel zeeouers ende verlo-

van Zeelandt

pen boeuen opt water/ dpe veel quaets deden / daer
dpe Hollanders en Zeelanders mede veel schepē te-
gēs deden toemaken wt elke stede/ een pegelijc na si
nen staet/ die si mede int zee sonden/ Maer ouernits
dat tlandt van Hollandt so discroot ende tweedrach-
tich was vāder hoer ende Cabbellaus partie/ so en
bleuen die schepen wt Hollandt ende wt zeelant niet
altoos by malkanderen/ dat seer te beclaghen was/
want die verloopen boeuen/ als Enghelichen/ Fran-
chopsen/ ende Schotten die wen ter tijt opter zee wa-
ren/ namen alle die byssen wt dese nederlanden on-
trent Scharenburch/ dwelcke op die frontieren van
Enghelant en Schotlandt is/ so datter weynich ont-
quamen/ want alle die si (reghen/ namen zijt al dat si
hadden/ schip schar ende al datter inne was / en son-
den die arme visschers/ schippers / ende stierlynden
naert ende bloot thuywaerts . Ende dese oorloghe
ende zerroouinghe wordt noch op den dach van huy-
den in Zeelant ghenoemt die Scharenburche reyse

Die schepen
werden gemo-
men van dier
schepen vanden.

Die Scharen-
burche reyse
se dede wel ka-
den ter zee.

In selue iaer den leuensten dach van Gostmaet/
gheniel eenen grooten strydt tot Slanghs by Tere-
wanen tusschen dē Eertshertoge Maximiliaen met
den Bourgongischen/ ende coninck Ludouicus van
Franchyche die elfste van dien name / met den Fran-
chopsen/ daer veertich duysent Franchoysen ver-
slegghen werden/ en die eertshertoge behielt dat velt.

Den dach van
Slanghs by
Terewanen.

Ter seluer tijdt hadden dpe Franchoysen kinnen
Therenburch ofte Therewanen veel waghens met
goede gheladen die si meynden tot Heddin te voerē
ende also voorts in Brancherijcke. Naer dit vernam
heere Philips van Bourgongnen Heere van Be-
ueren/ ende Heere Philips van Clauuesteyn/ die doec-
kelichen dpe Franchoysen bespronghen hebben int
vertrecken/ en sloegen heurkedē af hondert glauen

De Cronijcke

en si brochten alle die wagens met goede binnen sint
Omaers. Hier van leest die grote cronijcke vā Blaz
deren/daer ghi int langhe vinden sult/hoe dat desen
sach van Blanghs torgegaen is/wantmen seer per
fett daer inne vindt / en hoe veel en wat heeren wt
Blancric daer doot bleuen/en wat heeren en edelen
daer gheuangen waren bi namen.

Wel heere ble
uen doot/ende
daer woertte ve
le gheuangen.

Ter seluer tijt inde vasten dede heer Wolffaert vā
Borssele heere vand' Deere / stadthouder van Hol
lant/zeelant en Dieflant/een generale dachuaert te
Rotterdam houdē/om dat alle edelen/alle steden/en
staten vandē lande daer v̄gaderen soude/wat hi geer
ne eendrachticheyt in Hollant tusschē die partijen ge
maect hadde/maer die cabelliaus partie quament be
letten/en die ander steden en quamender niet. Heete
Wolffaert vā Borssele .x. stadthouder voosin te Rot

En groot ru
moer quā tot
Rotterdam/
so dat de stad
houder v̄trac.

terdam ouer tafel sittende quā een groot rumoer / so
dat hi wederō na der Deere in zeelāt in sijn stad was
vertreckende. Coets daer na allinen in Hollāt vernā
dat die stadthouder heer Wolffaert vā Borssele voosin
in zeelāt was/quā een groot rumoer indē Hage/van
der Cabelliaus partie/die veel foortsen en gewelds/
op die hoer partie bedreue/daer si den stadthouder
mede warē berijende/en quamen outrent sint Jans
misse wt diuersche stedē van Hollant vergaderende
voor des stadthouders logijs indē Hage/daer si alle
die glazen wten huysen/smeten/slaende sloten en coffe
ren open/en veel van des stadthouders goet in stuc
kē/nemende met hem die stadthouders peerten wtē
stalle. Heer Peeter lanchals van brugge vā spincen
wegē inden hage comē de heeft dese partijen wat ghe
stikt/breder blyckende in die grote cronijcke vā Hol
landt/aldaer ghijt perfect lesen moecht.
In dese sijn miltunge en violencie warē die ouer

van Zeelandt.

ken/ heer Jan van Egmond/ heer Jan van Wassena- Inde schermme
kinne schiolen
die werden veel
quaets bedre-
uen.
naere baerwooten/ heer Philips vā Wassenaere/ hee-
re Floris van Cortgenē/ heer Claes van Romerwa-
le/ heere Lodewijc van Schengen/ heer Jan vā Cats
Ridderē/ lieuen van Cats/ Willē van Romerwale/
met meer edelen en schiltboortige mannē wt Hollāt
en zeelant/ alle vander cabellaus partie.

Corts nae die Scharenburtsche reyse / reeden som- Inde scheren-
burtsche rep-
le voeren som-
mige schepen vā
oorlogē wt dē
Redē vā zeelāt
mige steden wt Zeelant en Hollant/ wten name van
den eertshertogē Maximiliaen/ en der prinsesse vrou-
Marie van Bourgougnen een quantiteyt vā sche-
pen van oorlogen ter zee toe/ tegen die Franchopsen
haer vijanden/ en alle andere zeeouers/ en namē dat
selue iaer dē Franchopsen een groot craken/ en wel
xviiij. ander schepen van haeren vijanden breeder blij-
kende inde grote crompche van Hollant.

Ter seluer tijt hielden die Zeelanders en Hollan-
ders die zee veplich van alle rouers en dieuen. En st-
zeyden voor Diepen in Brancryc/ verwachtende al-
daer die Franchopsen met haer schepē van oorlogen
Ten lesten als si niet wt en quamē/ togen die Zeelan-
ders en Hollanders aent lant in Brancryc/ en namē
met hen eenen groten roof van beesten/ als coepen/
peerden/ schapen en anders/ en quamen weder ghe-
sont rtshepe.

Ter seluer tijt hadden die Zeelanders en Hollan- De zeelanders
en hollanders
hadde een ver-
bot int mer den
oosterlinghen
ghemaect.
ders een bestant en verbont gemaect tsmē drie iare
lant metten Oosterlingen/ om dat se die zeeouers
en die Franchopsen haer vijandē ter zee soudē weder
staen met schepen van oorloghen.

Int selue iaer op schepdinge der Apostolen dach/
inde Wedemaēt op den middach quā die graue van
Bochane/ heer Wolffaert van Bordelen heere vā dē
Deere stadhouder van Hollant/ Zeelāt en Vriesslāt

Dye Cronijcke

Opene wolt
saert van Bo
chane heere vā
des Meerquā
inden Haghe.

met veel gewapende manne van zijn onderlaten wt
Zeelant/ en hē quamen te hulpen wel. vii. c. mannen
wt Hollant/ veel heeren en edelē die vā d'hoer
partie waren/wiens namen en toenamē vindtmen bree
der bescreuē inde Hollantsche cronijcke als men daer
int lange lesen mach. En sommige wt noorhollandt
quamen hē mede te hulpe inden Hage/ om zijn goedē
met hē te nemene/ die hi noch indē Hage hadde. En
die heere van Egmont/ en die heere vā Wassenare/
en al dat vander Labeliausscher partie was/ liepen
wtē Hage ek zins weechs na Leydē en Delft/ ende
voort sommige vā d'hoerscher partie liepē tottē he
rē en haer wedpartie hulen/ en bedienē veel quaets
en onbehoorlichepts vā roonen en andere soorten.
Maer die graue van Sochane heer Wolffaert van
Sorselen/ stadthouder voorū hē dies niet moepit
de reysde met alle zijn volc en huyfghesin in zijn stede
vander Deere met hem nemende zijn goeden / die hi
inden Haghe ghelaten hadde / en bleef op zijn huys
van Sandenburch.

Deer wolt
saere vā Hoyle.
den heere van
der Deere/ re
signeerde stede
houderichop
van Hollandt
en zeelant.

Int iaer. M.ccc. lxxx. resigneerde here Wolffaert
van Sorselē voorū zijn officie van stadthouderichap
van Hollant/zeelant en Vriesslant inde stede vā Sor
scom in Hollant/dwelche ghebuerde inde presentie
en tegenwoordicheyt vā d' eertshertoge vā Goltē
rijc/ daer mede tegenwoordich warē heer Adolph vā
Cleue/ heer van Nauesteyn/ die heere van Egmont/
en meer andere heeren en edelen metten staten van
den landen/ de cause waeromme was/ achtervolgen
de die groote cronijcke van Hollandt/ dat hi een leet
goeder tieren saechtmoedich man was/ die de moep
te niet langer aen en ont. En dye eertshertoge van
Oostenrijck settede weder in zijn stede heer Joost vā
Balaing wt Venegouwen / om stadthouder te we.

Heer Joos vā
A. leyn wt he
negouwe we
des stadhou
der vā Hollā
en zeelant.

van Zeelandt.

sen der landen voorszeyuen te weten/Hollant/Zeelandt/ende Vrieslandt. 21.

Ontrent desen tijden tijt verliepen wt Brugghe/sommighe cooplieden ende pooeters van schulden en quamen in Zeelant/en in sommighe ander plaetsen meiter woonen/dat was dat eerste beghinsel vā die destructie van Brugghe ende Slups/hier af sult ghi breeder bescheet vinder inde Vlaemische cronijcke

Hoe dat Maximiliaen dye Eertshertoghe van Oostenryck met vele diuersche hueden en andere schepen wt Hollant in Zeelant nader Vere quam.

¶ Dat. I. Cap.

In Jaer. M. cccc. lxxx. als voorlept is/ in dye Oostmaent/was heer Wolffaert van Soreselen heere vander Deere seer tegens den eertshertoghe Maximiliaen vermaect/en sonder cause betrocken/so datte te viere en te sweerde ontlept was der Deere/ouermits dat den eertshertoghe aenghebrocht was (welc hi selue contrar te daer na beuandt) dat die vander Deere alle dye knechten die binnen der Stadt ghelept waren vanden eertshertoghens wegghen/om die Stadt te bewaren (want alle tlandt van Walcheren doenter tijt vol knechtē gelept was/om die partijchappen wille vander hoerx ende Cabbeliaus) doot gheslagen hadden/Waer wt heer Wolffaert van Soreselen heere vander Deere / met sijn drie dochters / sijn meeste en alder beste goet met sijn familie nae Ghendt gheroyt is / beuelende heere Pauwels sine bastaert broed (die doet t er tijt balliu vander Stadt was) sijn stede te bewaren vā als wes van noode soude mogghen wesen. ¶ Welcke heer Pauwels vā Vere gedaen heeft/wel vliende dye Stadt van alerhande munition vā oorloge. Die eertshertoghe Maximiliaen wt Hollant met grote menichte

Die Stadt van der Vere was seer vermaect/ tegen de eertshertoghe van Oostenryck.

Deere Pauwels was oec de ghebric van Onen troed h. Wolffaert vā Soreselen. 22. die is der Stadt vander Vere

Dye Cronijcke

vanthuedē eff' anders cleyne schepē in Zeelant na der
Deere comende/ heeft heer Pauwels vander Deere
met adujs en rade vā burgemeesters en schepenen/
metter gemeyntē slamen gheordineert/ datmen wot-
sendē soude eenē capiteyn met sommige wel spreken
de liede den eertshertogete gemoete/ eer hi die stede
vander Deere soude beginnen te nakē/ dwelc als ge-
schiet is/ om te vernemē van wat sime dat die Eertshertogete
soude moghē wesen. So is Petijt Salisaert
die opper capiteyn van alle die knechten was/ die int
lant vā Walcheren laghē/ gesonden na dē eertsherto-
ge/ en hi is hē tegen gecomen in Zuytuliet daer hi dē
eertshertogete vā een boot totten anderen was soer-
kende. So ist gebuert dat hi ten lesten dē eertsherto-
ge int alder leste schip gewonden heeft/ dien hi groo-
te eere/ reuerencie/ obediencie/ en sotmoedichheit be-
welen heeft. Die eertshertogete dit siende en mercken-
de/ heeft dē Capiteyn Petijt salisaert geuraecht/ hoe
en in wat manerē alle dinghen binnē der Stadt van-
der Deere/ en int lant van Walcherē stonden. En de
capiteyn verclaerde dē eertshertogete dat hi anders
niet dan goet en wiste. Waer duere die eertshertogete
seluer in persone binnē der Stadt gecomen is/ als een
goedertieren heere/ die alle gheestē niet en geloofte
gheen volc van oorloghe met hē nemende/ so dat alle
die schepē metten volcke voor die Stadt bleuen liggē
de/ ter tijt toe dat si vandē eertshertogete antwoorde
haddē. Binnen der Stadt comende/ werden hē die slo-
telen vand' Stadt van heer Pauwels vander Deere/
metten burgemeesters en schepenē die hē te gemoete
quamen/ gepresenteert en gegeuen in sine handen
en also gaende nader stadthups/ daer hi alle die ghe-
meynte dede sweerē/ hem goet en getrouwe te wese-
ne/ stellende burgemeesters en wethouders na sinē

Dye eertshertogete vā oosten
rijck was int
leste schip dat
tot zuyderblies
quam.

Die eertshertogete
quam selue
binnē der Stadt
vander Deere

van Zeelande.

wille van daer gaende / is hi van stonden aen inden
goudē molen in sijn herberge op die marit gecomen
inquisitie doende met sinen rade vā alle saken die hē
aengebrocht warē / en alle dingen ondersocht hebbē
de / heeft hēt meestendeel al cōtrarie beuondē. **Flan-**
der daerhs is die eertshertoge weder opt stadt hups
gecomen / en heeft den nyen raet ofte wet die hy
des daerhs te vorē gemaect en beeedt hadde / blaten
ontslaende alle die gemeynte van harē eedt dpe si hē
gedaen haddē. En hi gaf heer **Dauwels** de bastaert
van dē **Deere** die slotelen vāder stadt wederom / bene-
lende hē te stadt te bewarē / alst hē bi heer **Wolffaert**
sinen broeder beuolē was. En gereetschap makende
om te vtrecken is hē grote eere en reuerencie bewe-
sen bidē wethouders en gemeynte / ghelepende hem
met groter reuerentien en obediēntien hupten der
poortē vander **Deere** / als dat behoort hē en betame-
likē was / en die eertshertoge geboot den schepenen
mettē volcke die met hē gecomen warē / pegelijc sijn
veerden na hups te trecken. En hi na **Middelburch**
treckende / is so voort na **Blaenderē** te **Brugge** ghe-
togen / daer die princeesse von **María** was.

In selue laer wast eenen seer coudē winter / en hi
duerde .x. weken lanch / en daer was grote armoede
in zeelant / ouermits dat se seer qualikē baringe con-
sten gecrijgen / waeraf dit naulgende rymken ghe-
suych geest / en die date des laers mede.
Lanch / krank / dorst / dier en rjt / coude lnes
bede den menschen bedighuen wee.

In laer .m.ccc.lxxx. wōnē die hoec partie te stadt
van lepdē in **Hollant** / mer heer **Jan** vā **Bergghen** opt
zoom in **Siabant** / en die **Marigrane** vā **Antwerpē**
heer **Jan** **Kant** genaemt hebbē die selue stadt corts
daer na weder ingenomen wt den naem vanden eert

Die eertshertoge heeft alle dingen ondersocht.

Heer **Dauwels** de bastaert van dē **Deere** die slotelen vāder stadt wederom / bene- lende hē te stadt te bewarē / alst hē bi heer **Wolffaert** sinen broeder beuolē was. En gereetschap makende om te vtrecken is hē grote eere en reuerencie bewe- sen bidē wethouders en gemeynte / ghelepende hem met groter reuerentien en obediēntien hupten der poortē vander **Deere** / als dat behoort hē en betame- likē was / en die eertshertoge geboot den schepenen mettē volcke die met hē gecomen warē / pegelijc sijn veerden na hups te trecken. En hi na **Middelburch** treckende / is so voort na **Blaenderē** te **Brugge** ghe- togen / daer die princeesse von **María** was.

Innotion.

hertoghe van Oostenryck.

Dordrecht
swert met sub-
ri/theyt inghe
nomen.

Int selue iaer/op dē.vi.dach van April/is heer Jan van Egmont met weynich volcx met verdeckte schepē binnē der stadt van Dordrecht gecomen en verdieef daer wt die vander hoerscher partijē warē/daer som mige gheslagen werdē/en onthooft als die schoutet ende eenen boirghemeester.

Die oordē vā
den gulde vlie-
se swert vande
eerthertoghe
gehouden tot
Aertogtboich

Int selue iaer dē.vij.dach van Meye was die see ste en oorden gehoude vanden gulde Vliese inde ste-
de van Shertogenbosch in Brabant bide Eertsher-
toge van Oostenryck als men int breede lesen mach in
de Brabantsche cronijcke.

Ten seluen tyde creech heer Walraue van Breda
roede ioncfrouwe Margriete van Borsseleu/heere
Wolfaert van Borssele heere vander Deere middel
ste dochter met subtylhedē en behendicheden die hy
troude tot zyn gesellinne/waer bi hi gewan twee so-
uē/eenē ioncher Meynout genaēt in heere van Bre-
denroede/den anderen ioncher Wolfaert geuamen
heere van Cloetinghe.

Mahomet die
grote Turc is
de der christen
hepdt groote
schade.

Int selue iare sterf den groten Turc Mahomet/
als hi geregiert hadde. xxxiiij. iaren/ en die Christen-
heyt afgewonnē hadde twee heyleryckē/ vier coninc
rycken. xx. lantschappen. cc. grote stedē/ en volc sonder
ghetal verslegen/wech geuoert en geuangen hadde
waer van men int breede vndt in diuersche cronijckē
bisonder in Anthonius Habelicus inde hystorie van
dē Venetianē/ die seer veel van dese Turcx gestē ofte
actē bescreuē heeft/ als men daer int lange lesen mach

Int selue iaer geuel eenē strijt opter zee/ tusschen
die Engelschē en die Schotten/ daer veel volcx ver-
slegen wert/maer het waren meest Engelschen.

Int selue iaer den. x. stendach van Meerte op sinte
Gregorius dach verbrande in Walcheren optē oost-

dijck nyuwe Nremuen heel af/ ende twas doen half
naffen.

Int iaer. M. cccc. lxxij. ontrent vastelaumont/reedt
die Princesse vrou Marie van Bourgoingnen ope
huyfrouwe van Kepler Maximiliaen Eertsherto-
ge van Oostenryc met haren staet spelen/ende haer
peert stronckelde / so dat si vanden peerde viel/ daer
mede si haer seer quetsede/mer si veynde haer ende
soecht van monde/en en wilder niet af gheseyt heb-
bē/haer bet gelatende dan haer te moede was. Cortz
daer na wert die Princesse siet en sterft te Brugge dē
xxvij. dach in Meerte/en worde aldaer begrauen in
onser vrouwen kercke/in een schoon tombe / als men
noch aldaer op dē dach van heden sien mach/ als si te
landē van Hollandt/ Zeelant en Vrieslandt met alle
haer andere landē hadde geregeert vijf iaren en elf
weken/ breeder blykende in ope groote Vlaemische
cronijcke.

Wrou Marie
van Bourgoing-
nen sterft te
Brugge.

Vander welker vrou Marie/princesse voorū/ de-
se navolgende rymen haer leuen int corte seer suer-
lic comprehendere/en ooc die date des iaers.

Maria van Bourgoingnen edelende reyn
Eertshertogiane van Oostenryc soet van manieren
Princesse van dese nederlanden heel int ghemeyn
Van Vlaenderen/hollant zeelant/onder haer bestieren
dominerde als grauinne niet om verlieren
Vijf iaer ende elf weken ofte daer ontrent
Als men dupsent vier hondert duer iscreuen hoorde celeren
Ende. lxxij. heeftse haer leuen gheeynde
den. xxvij. in Meerte te Brugge bekend
Wiens doot men deertlich sach beweenen
God wil der sielen zyn ewighe glorie verleen

Rym.

¶ Noch een ander dicht.

Dese edel moeder vol crachtigher werden
Was den derden in April ghebracht ter eerd en.

Gij

Dit eertshertogte van oosten rijk heerde in zeeland en hollant als moont der voer linc lene ghehult.

Int selue iaer inden steyne worde in Zeelant/Hollant en in sommige plaetsen in Brieslant gehult ope eertshertoghe vā Oostenrijc Maximiliaen / als een rechte voocht en momber des lants; Jhus soons hertoghe Philips / in dwelcke die statē en stedē van Vlaenderen / des gelijc sommige steden in Brabant niet / cōsenteren en woude / waer wt een grote oorloge corts daer na volchde / tusshen dē eertshertoghe vā Oostenrijc Maximiliaen en die Vlamingen / almen hier na hoorē sal / want die Vlamingē rozen voor dē ionghen Prince vier voochde van sinen naesten vrienden / als dē bisschop van Ludich / heer Wo lkaert van Sothele / heere van dē Veere / heere Philips vā Bourgongnen heere vā Seueren / en heer Philips van Cleue / heere van Kauesteyn / waer al ghi breeder bescheet lesen muecht in die Vlaēsche en Hollātsche cronijckē

Die Vlamingen open den iongen prince dier voochden

Int iaer. M. cccc. lxxxvij. op dē. xvij. dach van Zille / wast een onthdich weer vā donder / bliem / reghē en opuloeden van waterē / tempeeste en storm vā winde datmen nauwelijc en kende den zomer voor den winter / so dattet horen / wijngaerdē / en andere vruchten niet en quamen tot goeder rijpichedē. En die munte ghinc doen met allen hoge / want eenē gouden gulde dede tseftich stiners / en een vierijser vijf stiners / en dat rozen was oock met alle diere.

Die munte ghinc less hoe die.

Int selue iaer den. xxij. dach van Toumaēt / so was geraleert dat sbont van die drie leden des lants van Vlaenderē / en ter selue tijt so lach die eertshertoghe Maximiliaen van Oostenrijc int Zwijn ter Schyvs / wel met. c. en. l. schepen / veel schadē doende in Calant en ontrēt elant sint Lamen ter studen / nemende vele koepen / schapē / en alderhande victualle en voer dent al schepen / corts daer na trach die eertshertoghe met alle sine schepen wech.

van Zeelandt.

Ter seuer tijt sterf Coninck Lodouicus die .xi. van
dien name/ coninc van Brancrjck/ welke coninc in si
nen tijde veel diuersche oorlogen hadde tegens herto-
ge Kaerle van Bourgoignen/ en teghen die eertf.
hertoge van Oostenryc Maximiliaen voorin/ wiens
coninc gesten heeft int langhe bescreuen Joannes
Borricatus / ende Philippus Comineus / als men in
haer historien lesen mach.

Coninc Lode-
uicus de elfde
van dien name
sterf.

Ten seuen tijde dede heer Adolph van Cleue hee-
re van Flaueseyn dat schoor en aen wassinghe bepolde
re en bedijcken/ dwelc beoostē aen duuelāt gegroept
was/ ammer duuelāt/ daer coets daer na een doyp ge-
maect wert/ genaemt Oostduuelant/ dwelck nu een
schoon doyp ende landt is.

Beoostdame
lāde sterde de
dyck.

In desen tijde was tusschen de oostdijc vā Niddel-
burch/ dwelc nu Nremuen is/ en tusschen der Stadt vā
der Deere so grote grontbraeclele/ dat men daer een
vfingerlinc leggē moeste/ van sorghe dat lant daer in
gebrokē soude hebben/ om datter lant so seere vandē
watere afghebrokē worde/ ende gheen voorlant aen
den dijcn bleef/ so datter bi menschens ghedencken
schippers gheweest sijn ope met een touwe oft lijne
lant den dijcn gaende haer schepē van Nremuen tot
ter Deere toe getogē en gebrocht hebbē/ men mach
nu sien en merckē watter lichtent voorlants aenghe-
groept ende noch daghelijcx aengroepende is.

Opote gronde
braeclele/ wāter
tussche ter Me-
re en Nremuen

Welc boostdame
sijer aenghe-
groept booyde
dijck tusschen
Nremuen ende
de r Meere.

Int seue laer sterf coninc Eduwaert die vierde vā
dien name coninc vā Enghelant wt de geslachte vā
Nouche/ en hi heeft twee sonē en een dochter achttere
gelatē/ en die rechte erfgenamen werdē wt Engelāt
verdriuen. En Carolus die .viij. vā dien name coninc
vā Brancrjck/ hielp met geweld int rijke vā Engelāt
Henricus ope .vij. van open name/ welke Henricus
septimus troude coninc Eduwaerts voorin dochter

Dye Cronijcke

en werdt continvā Engelāt/ als men int briede lesen mach inde historie van Enghelant bi Solfridus ende Polidoms Vergilius bescreuen.

Int selue iaer hadde die vander Slups sommige slepne roepbargen met geschut en wapenē toeghemact/ghelijc oorloochs schepen/en hadden daer op veel geboecten/en voerē dagelijc tzeewaert in doot swartegat/en quamen also daghelijc in Zeelant en beroofden en pilgeerden sommige eplanden.

**Blochups te
laestinge wer
ghemact.**

Int iaer .M.ccc.lxxviii. werdt een blockhups by Haestinge op Tschelt opgeslagen aende Vlaemsche side op cloppers dho/dwelcke deerste beghinsel was vā die Vlaemsche oorloge tusschen dē eertshertoge van Gostenrijc en die Vlamingen als men inde grote cronijcke vā Hollāt int lauge lesen mach. En op deser tijt verlieden dye cooplidē van Brugge en vander Slups met haer coopmāscap na Antwerpē/na Berge/na Middelburch/na Xremuen en der Deere/taer si rustelic en vredelic haer hanteringe doen mochtē.

**Die van Mid
delburch en vā
Xremuen / en
der Deere de
den sommige
blochups ma
ken.**

Ter seker tijt dedē die van Middelburch/Xremuen/Deere/en vā Blissinge; sommige blochups en ontret haer stedē/en op die ouers vand zee en op die dijckē opslaen/en leydenē veel geschuts en gewapēt volcx inne/die daghelijc die vander Slups wedestonden.

**Die zeevaarders
begonē seer
kelich ouer zee
in Schotlant
en noot Eng
landt te varen**

Ontret desen tijt begonstē die zeevaarders eē sterke vaert te soeckē ouer zee in schotlāt en nootengelant/en ooc Plāt/en theeft veel schippers en sterliedē hare leuē gecost/eer si liedē dese landē en dieptē bekent warē/ouermits die grote ondiepten en clippen/dye ontrent dese landen waren ende ligghen.

Ten seluē tijdē als die van Ziericzee en westensconwen met haer schepē oost en west voeren/ quamen si meest tzeergat inne/ om datse Twijn/en dye stad vander Slups nyet ghenaken en souden.

van Zeelandt.

Hoe dat die Stadt van Vlissinghe in Walcheren/
van die vand Slups in genomen en ghepilgeert
wort/en hoe die schoutet inder kercken doot ghe-
smeten wordt.

Dat. li. Cap.

In jaer. m. cccc. lxxxv. dē. xvi. dach vā Mepe
wert Vlissinge in Walcherē ingenomē/en
tegebuerde op dē eerste Dinxter dach/ onb
der hochmissen van die vand Slups/ ende
die Schoutet Douter vā Domburch genaet/ wort in
de sacristie vanden Slupsenaers doot ghesmeten en
pilgeerdē die Stadt nemende tbeste datse crijgen con-
den met hē/en jhm also wederom na hups ghetogen
met hē lieden nemende veel schats en cleynodien/ en
tbeste dat si conden gecrijgē/ si hebbē de pluppen wt
den beddē gedaen/ vullende die thijkē weder met cleyn
nodien/ en si namen noch van die rijcste luden met hē
lieden geuangē/ en rantsloendense/ die Stadt gebrant-
schat/ sulchē gewelt en fortse bedreue si ouermits dat
die selue Stadt ter seluer tijt niet en was besloten/ en
ten was niet dan een bloot open lantstedekē met be-
muert noch bewalt/ en ooc om dat heer Philips van
Bourgotagnen heere van Seueren huer lieder hee-
re voor der Slups ghelegen hadde.

Alstinge soer
det ingenomē
by die vander
Slups.

Veel rijcke be-
den vā dē kint-
ge werden tve-
slups geuan-
gen genoot.

In selue jaer optē nieuwen jaersdach en soaerhs
daer na wast eē grote tēpeest en storm vā wīnde/ dat
int lāt vā Walcherē. xvij. molē om waepdē/ ter Were
eē/ en tot Aremuen achter die herc. ij. en so voort. En
desen storm duerde tot lichtmisse. Veel dijkē brakē in
en slant lach verdronckē oft een zee hadde gheweest/
datter veel volcx en schepen vdroncken en bedouen/
maer indē somer werdet slant wederomme bedijct.

Eenen groten
storm en storm
waepde vele
molens omme
in Walcheren.

In jaer. m. cccc. lxxxvi. opten. xvij. dach van Zille
wert die eertshertoge Maximiliaen vā Oostērijc eē
drachteliken vā die. vij. hueruorstē tot eenē Apsche

Mar (m)lieden
vā Oostērijc
wort coninc
gherozen.

Dye Cronijcke

Continc gecorē tot Franckfort/inde presencie van sinen
vader. Hi was eē leer wijs/voorsichtich/doec oolochs
man/die welcke veel oologhē in sinen tijden hadde/
nochtans was hi wter natuerē meer tot paps en vte
de genegē/dan tot oologhē/want hi daer dicwils niet
voorbp en mochte. Hi was een lieffhebber der geleer
den/want hi seluer leer wijs/vernuft en geleert was
Als Hermolaus Barbarus die vermaerde oratuer
van Venegien vanden seluen ghetuycht/want hy in
veel consten en ciussiteyt besocht en gheleert was.

In selue iaer dē. xvij. van Meerte was scoenens
op dē middach eenē groten eclyppis der sonnen / die
men lanck duerende dattet so doncker was/ als had
det auont gheweest.

Een grote
kercke binnen
Buxelle in by
bandt.

In selue iaer na datmen in sommighe cronijcken
vindt van Habandt / stormen binnen der stad van
Buxelle meer dan. xliij. duysent menschen.

Ter seluer tijt namen die vander Sluys een groote
menichte van visschers wel geladen met vissche ende
brochtense ter Sluys inne/ende die visschers waren
meest al wt zeelandt.

In iaer. M. cccc. lxxvij. in Mepe werde dye stad
van l. Omaers dē Franchopsen ouerghelent/maer
corts daer na werdt weder Bourgoens.

Ennen de
kercken oock
in Engelandt.

In selue iaer inde maent van Mepe den. xv. dach
toech Capiteyn Nerten de Swarte van Nremuen
met veel volck van oologhjen in Engelandt / maer
hi werctorts daer na verflaghen.

Ter seluer tijt na dat heer Adolph van Cleue heer
van Auesteyn/en vrou Anna van Bourgoingnen/
vrouwe van Auesteyn / het landt van Die schorre
leer verbeteret hadden/ende die kercke rijckeliken be
gaeft hadde/so heeft deser seluer tijt die pastoor van
dē seluen dorpe oft polder/ heer Jan Willemf genaet

van Zeelandt

tot groter deuotien in dese selue kercke ten ewigen daghē daer gesticht alle dage te singen die. vij. getijden. Coets daer na is dese heer Jan Willemſ voorin in noot gouwen in eenē anderē polder daer bi/ staen de voor rechte inde vlietſhare doot ghesteken. Ende die dit delict ghedaen heeft/ is bp iusticie ghestouwen eenen schandelijcken doot.

Int selue iaer na dat heer Wolffaert van Borſſelen heere van dē Beere/ vandē Agger/ Dōburch/ Westcappelle/ Bliffinghe/ Brouwerſhanen. xi. alle sine stede en heerlicheidē. xv. iaren eerliken en rustelijc ghe regeert hadde/ so is zyn siele duer lange crancheden/ den. xxix. dach van April inde stadt van Ghendt van deser ellendiger werelt gescheyden. En zyn lichaem wert ter Beere in Zeelant gebrocht/ en met grooter solemniteyt ende droefheyt inde Cappelle op thups van Sandenburch begrauen.

Int iaer. M. cccc. lxxvij. op dē eersten dach vāder maent vā Lille stont daer weder op eenē groten oploop en orloge tusschē dē Roomſchen coninc en die vlamingē/ principalic die Bruggelingen. En dē ouden raedt mettē raedt vanden Roomſchē coninc werden geuangen geset op die oude halle. En die Roomſche coninc wert indē seluen dage in een huetſche geuanc kenisse gehoudē op thups van Cranenburch op dpe marct te Brugge. Hoe behendelick en properlic dat die Roomſche coninc vā die vā Ghendt en vā Brugge gearresteert wert op dit hups van Cranenburch te bliuē in presentie van die neeringen en dekes van Brugge/ en hoe en in wat manieren die Roomſche Coninc ontsleghe wert van die van Brugge en van Ghendt/ vintmen int breede bescreuen / inde grote cronijcke van Vlaenderē/ almen daer int langhe lesen mach/ ong twelcke dlandt van Vlaenderen wter-

*Deer Wolf
laert van boe-
ken herre vā
der Meer keet*

*En grote dē-
coort tusschen
die Bruggelin-
gen en dē Ro-
ſchen coninc.*

*Dre Roomſche
coninc was te
Brugge in eē
huetſche ghe-
uanc kenisse
gheset.*

Dye Cronycke

maten seer berooft/ gebant en ghebestrueert wert.

Kepler frede
ric de 12de bi
dien nemequē
for hochdait
kam in blan
derten

In selue iaer qua kepler Frederic neder met eenē groten hoop volcx wt duytchlāt om dē coninc sinē so ne te verlossen/ en na veel schaden wertet gepadinct.

Ter seluer tijt dedē die slupsenaers met haer roep bargaen grote schade op dat platte lant in Zeelāt/ bysonder in Borsselē/ zuytbeuelant en nootbeuelant En heer Floris van Borsselen/ heere van Cortgene/ en sommige andere ambochttheerē van zeelant satē neutrael. Tis gebuert dat sommige roepbargaen bit nē Iericee gheweest haddē om victaelge. En daer qua een somerulage dat die roepbargaen meputen te Cortgenen in te comen voor tomweder/ die heere van Cortgene dpe wert dit geware en heeftse met crach te wederstaen / datse niet inde hanene douste comen/ en ihu weder na der Sluys ghetogen.

In selue iaer inde maēt van Meerte wert Pieter lanchals openbaerlijcken te Brugge op dpe markt voor alle die vergaderinge der gemeynten gerecht.

Die helte van
Becmeniaer
dat van dpe
Spaengiaer
doot gesmeten

In selue iaer worde die ballen van Mremuen op l Jacobs nacht van die Spaengiaerdē doot geslagen waerom namaels een groot rumoer qua / want ter seluer tijt veel oorloochs volcx liggende was / om zee- lant te beschermē voor haer vlandē die slupsenaers.

Ter seluer tijt dede die Roomsche coninc veel dnerliche huen/ roepbargaen en coggeschepen vā ootlo gben op Mremuen en Middelburck in Zeelandt toe maken/ die hi daghelic in Vlaender en in Zwijn en deint swarte gat stierende was.

Calant werdt
berooft en ghe
pigeert vande
admirael ende
vanden stad-
houder.

Sinnen den seuen iare inde Gostmaent wert Calant berooft en gepilgeert vā heer Philips vā Bour goinguen heere van Beuerē en admirael vand zee / en vanden stadthouder van Hollant/ heer Joos van Talaing/ heere van Montenghs/ wten name vanten

van Zeelandt

Roomschen coninc/ende brochten dagelick in Wat-
cheren ontfpreklike roonen.

Ter seluer tijdt belepde die Roomſche Keyſere/
Fredericus die derde vā dien name / Martiniſiaens
Roomſch coninc vader die ſtadt van Ghendt en de
de daer daghelick grote ſchermuttinghe voor / ende
verdout het platte lant van Vlaenderē / en die ſtadt
vandē Dāme was ingenomē van heer Engelbrecht
vā Raſſonwen wt dē naem vandē Roomſchen coninc/
hier af vīndt mē breed inde grote cronick vā vlaēderē.

Int selue ſaer inde braermaent tooch dpe Roomſche
coninc Martiniſiaen voor die ſtadt vā Bieruik met
rij. M. mannē / en die ſtadt wert ſeer ſcherp beleghē/
maer ouermits t grote winter water en weter niet
met allen bedienen / en die Roomſche coninc quam
corts daer na binnen Middelburch in Zeelant.

Int selue ſaer inde ſachmaent op ſlute Hſbettē a
nont ontrēt middach tooch ſoncker Frans van Bree
tenroede wter ſlups / en quā voor by Nremuen / daer
hī wen met. xlvij. huelſchepē liep duer en nieu diepte
om dat men yjn ſchepē vā dat blochups vā Nremuen
oft Middelburch niet beſchietē en ſoude / na Kottor-
dā toe (welc geen ſcippers noch behēt en was) en dat
diep oft gat daer hī duer liep wort optē dach vā hedē
noch genaft ſoncker Frās gat / om dat hīt eerſt geuō
den heeft. En ſnachts na ſlute Hſbets dach quam hī
voor die ſtadt vā Kottor dā die hī innā met hulpe vā
zōmige die daer in warē / en alle die vandē rabbellaus
partie warē wordē geuangē en wter ſtadt vōdieten.

Int ſaer. M. cccc. lxxxix. waseen grote en ſware pe
ſſilencie in Brabant / Holland en meer andere landē.

Ter seluer tijt na dat heer Falpar vā Culzborch lā
ge in proceſſen vā rechte geſtaen had int hoge hof te
gēs heer Frederick vā Egmont grante van Bueren.

Belech van
Bieruik binnen
Roomſch con-
inc.

Soncker Frās
van Breden-
roedevoor bes
by Nremuen.

Een grote pe-
ſſilencie in de
noordeſche landen.

De Cronijcke

en heere van Flessche / want si tiedē stonnen herten
en broeders kinderē waren om die possessie van dat
lant van sinte Martensdijc in zeelant / so is ten lesten
heer Frederick van Egmont grane van Gueren in
Zeelant gecomē / en heeft die stad van sinte Martens
dijc met behēdicheyt ingenomē / en is courts daer na bi
tusschē spreke vā zōmige grote personaigē gedaen

Hoe heer Philips vā Bourgoingnen heere vā
Seuerē / Anthonis die grote sone troude ionck
Anna van Borsselen heere Wolffaert vā borsselē
outste dochter / waer mede die heere van Seuerē
voort vercrech alle die achtergelaten goedē van
heer Wolffaert van Borsselen heere vā Deere
Blissinge / Westcappel / duuelāt. **cc. Dat. li. Ca.**

Heer Philips
van Seueren
troude ionck
vrou Anna vā
Borsselen

In iaer. M. ccc. lxxxix. als vorē troude heer
Philips vā Bourgoingnen Anthonis die
grote bastaert van Bourgoingnen sone /
en was heere van Seueren / en and heer-
lichkeiten in Vlaenderne vā tlant van Seueren in
Artoys tot ihu gesellime ionckvrou Anna vā Borsselē /
W. Wolffaert vā borsselē voort outste dochter / waer
mede hi behouwelicte alle die goedē en heerlicheidē
van die borsselsche heerē vander Deere. En gewan-
aen vrou Anna van Borsselen eenen sone ioncker M-
dolphy en twee dochters ionckvrou Magdalena ende
ionckvrou Charlotte. Courts daer na quā heer Phi-
lips van Bourgoingnen / heere van Seuerē met gro-
tē staet en heerlicheyt met ihu huyfrouwe vrou An-
na van Borsselen wt Vlaenderē / daer die huoft ge-
houdē was / en wert ter Deere eerlikē ontfangen en
gehult / so voort in alle steden en heerlichkeiten / die by
der doot en overlijden van heer Wolffaert van Bor-
selen achterlaghelaten waren.

Heer Philips
van Bourgoing-
nen troude ter
Deere gehult.

Ter seker tijt was die coninc van Franckrijc / Caro

van Zeelandt.

Als die vijf. van dien name/ toegelept tot yjn geslckin
ne ioncfrou Margriete van Oosterrijcke dochtere
van Maximiliaen Roomsch coninc/ en was seer ionc
in Brancrjck cottē coninc ghestiert/ waer mede eenen
stercken paps gemaect was tusschē dese twee princē
En dē Roomschē coninc voorū was toeghelept ionc
frou Anna van Bretaignen/ Maer ouermidts dat
Coninc Kaerle vā Brancrjck oorloge hadde met Bre
taignen/ so werdt den Roomschen coninc dochtere
weder met vriendelikhē accoor in dese landē gestiert.
En die coninc van Brancrjck troude ioncfrou Anna
vā Bretaignen/ waer mede dē paps gemaect wert
tusschē Brancrjck en Bretaignen/ almen int breede
vindt beschreue in de historie van Brancrjck hi Rob.
Saguinus/ Sigisbertus/ Joannes Socrates/ ende
meer andere.

Carolus dyc
vijf. van dyen
name heet co
ninc van vjēc
14c.

Die coninc bē
Bre crjck trou
de de hertogin
ne van Bretai
gnen.

Int selue iaer ten vijf. dach van September op on
ser vrouwen auent wordē die Mechelers op Nremu
en achter die kerche van Capiteyn Salisaert versle
ghen/ ouermidts die grote forde ende ghewelt dat si
bedreuen hadden.

Heel oerber
lers wordē op
Nremu en
ter dyc kerche
doet geslagen.

Ter seluer tijt als dat gheboefte vā dē Slups seer
getribuleert haddē die Zeelanders/ en lagen dat die
Zeelanders te scherp op haer hoede warē/ om haer
liedē te wederstaen/ so myde int laetste met haer roep
bargen en schepē van oorloge in Holland onuerffen
gecomen tot Wjhc opt zee/ en hebbē aldaer een grote
sichermuttinge gehad tegens die ghemeynte op die
zeecant/ want si haer seer ter weere steldē/ maer daer
en bleetter niet te min veel verflagē/ nochtās de ouer
hāt hebbende/ hebbende doogt verbrant/ en si namen
sommighe schepen die van Gosten quamen/ en heb
bente ter Slups in Vlaenderen intē ghebrocht.

Int selue iaer werdet gedadinct tusschē den Room

Dye Cronijcke

Die oeyloghe
tuffchen den
Koonijck co
nach ende die
Woningn ge
bedint.

ken coninc en dat land van Vlaenderen by middele
en wylprake des coninc van Franckrijc Carolus Dye
vijf. van dien name/en heer Engelbrecht van Nassou
wen met sine heeren en rade. En die van Vlaenderē
moesten grote emende doen/en die principale voort
letters werden gejusticiert. En ontrent hermitte wert
tghelt afgheset/te weten/Eenen gouden gulden die
gedaen hadde. Irty. stuwers/worde ghesedt op. xij.
stuwers/en die vier ijlers die gedaen hadden vijf stu
wers/worden die drie op vijf stuwers geset. En voer
alle andere goude en siluere penninghen na adwens
te/daer een grote commotie om was in alle des prin
ten landen/en menich coopman weter mede vertoe
uen/alsmen int breede leen mach in die Hollantische
cronijcke.

Die Schyph
mans waeren
burei di paps
ghelaten.

Int selue iaer na dat den paps tusschen den Vla
minghen en ten Roomschen coninc gemaect was/en
die vander Schyphs bukten gestoten waren/quamen
veel boeuen wt Hollandt en Zeelandt vander hoer
scher partijen binnen der Schyphs/die daghelijc met
haer schepen wter Schyphs quamen/ende bedreuen al
so veel quaets ende ouerlasts binnen den lande van
Zeelandt/datmen van dat een eplant int ander niet
waren en dorste.

Die vander
Schyphs deden
zeelandt grote
schade te water
en en op platte
lande.

Ende ter selue tijt en mochte niet een huede ofte
roggeschip van Nreuen tot Hantwerpen oft Ber
ghen varen/si en moesten hebben hueden oft Koep
bargen diese comtopeerden. En dye vander Schyphs
berooften dat platte landt van Zeelandt so seere dat
ter eenen ontsprelijcken dierentijt nae volchde/so dat
men eenen sack tarwen om thien schellinghen/ende
een ep eenen haluen stuwer/ een pondt boters om
ses stuwers/een pondt kaele om twee stuwers cofde
ende alle dinghen daer nae.

van Zeelandt.

Ten seken tijden troude ioncfrou Maria die der
de dochter van heer Wolfaert van Gosselen/graue
van Gochane den hofmeester vanden Roomschē Co
winc Maximiliaen/ heer Marten van Boshain die
men den schoonen Doel noemde/ ende behuvelicte
Saerlandt ende der Risse in yndtbeuelant met dese
dochter/ maer si en heeft gheen erie achter ghelaten

In laer. M. cccc. xi. op Maria Magdalenen dach
inde Hopnaendt smorghens ten drie men voor den
daghe quam ioncker Frans van Bredenroede ende
heer Jan van Raeldwijc Ridder/ meynende secrete-
lijcken met haer medehulpers tstedeken vande Soe-
ree in westuone time te nemen/ om Hollandt/ Fla-
handt ende zeelant daer mede te constringeren ende
te bedwingene. Die inghesetene vander Soeree dit
vernemende/ voorsichticheydt ghebuyckende/ hoe
wel dattet grootlijcken tot haren achterdeele was
hebben haer thaenhupsen ende lijbanen/ die bapten
der stadt stonden/ selue afgebroken ende ghebrant/
En die slupsen gheopent wesende/ hebben slant vol
sont water ofte zewater ingelaten/ op dat de vlandē
gheen belech int lant oft ontrent stedeken maken en
mochten/waer mede si tstedeken gepeserueert heb-
ben/datter sonderlinghe geen schade oft hinder tste-
kē vande vlandē geschiet en is/ daer si god af danctē.

Ter seluer tijt werdē vande schipperseñ sterckedē
vā dese nederlandē/ bisonō vāde zeelāders veel drier
sche eplandē beuondē/ die te vorē onbekent geweest
warē vā ons voorouders westwaert/ bisonō deplant
vā Canarien en Peremanderē/ deplāt vā l. Obeus/
noortwaert in Plāt en wilt Schotlant/ In Tweeden
ende Nooweghen. xi. seer luttel schippers wt dese
landen/ waren dese landen voorighenomt seer onbe-
kent in desen tijden.

Ioncker Frans
meynde des
Soeree in zee-
lāt in te nemen.

Die sterckedē
vā zeelant bou
den doghelics
weyl eplanden/
die si liedē ere
stomel wiet en
handen. |

Dye Cronycke

Hoe ioncker Frans wt Rotterdamme verdienē en achteruolcht wert tot tſchor ontrent Drepſſchere in Zeelant genaemt Keepers/ en hoe ſijn volck meest al verſlaghen werdt.

Woo Rotterdamme gheviel een grote ſchermutſinge

Int selue iaer dē. xvij. dach vā Junio geviel een ſchermutſinge tuſſchē die van Rotterdamme en dē ſtalmeester des Noomſchē coninc heer Marten van Polhain heere vā Saerlant en der Riffe in Zeelant mettē Hollanders en heer Jan van Raeldwijk worde ghenangē / daer veel volcx doot geſlagen wert en verdronckē / en het werde int leſte gedadinct / maer ioncker Frans moeste die ſtadt tegens ſinē danc ruppen. Binnen dē seluen ſare corts daer na meynde ioncker Frans weder met ſommige ſchepē na der Ships met ſinē volck te varen / ſo iſhē des Noomſchē coninc ſtalmeester met veel Hollanders en Zeelanders nageuolcht achterhalende hē ontrent Drepſſchere by Nape opt veer / ghenact Keepers / daer ioncker Frans meynde opt land te loopen met ſijn volck / en allo tont gane / maer volc dat hē veruolchde wt dē naem vanden coninc quā hem ſo groot en grof na te ſchepē / te peerde ende te voete / datter wē eēnē ſlachgebuerde / daer. ccc. mānen verſlagē werdē / en ioncker Frans wert gequetst en geuangen onbekent / niet wetende dattet ioncker Frans was / en hi is te Dordrecht ghebrocht daer hy corts gheſtoruen is ende begrauen inder kerckē van den Augustijnen.

Ioncker Frans woerde achterhant in zeelā

Ioncker Frans wert gequetst en onwetende ghenangen.

Weel zee roovers wart opt zee die welcke brieuē vā mercken hadden.

Ter seluer tijt hadden die Deenſche en duytſche hanſten een ſtercke vaert tſamen met ſchepē op Walcherē in Zeelant / want te dier tijt noch gheen ſonderlinge vaert en was int Wlpe oft op Amſterdam. En ter seluer tijt regneerdē veel zee roovers die brieuen van mercke hadden op ſommige landē en ſteden / de

van Zeelandt.

welcke die schepen vanden dypische handten namen
maer si en dedē desen landen geen schade/waer als die
eene genaemt was Sloef Potter/ en die ander was
ghenaemt Hans voethen.

Ter seker tijt begonsten die schepē wt Portugale
in dese landen seer te frequenteren/ en si namen haer
meeste residentie binne Antwerpen. En die coninc
vā Portugale stelde aldaer eenē factoor wt sinen na-
me die alle sine goedinghe ontfinc ende regeerde.

Ter seker tijt na dat heer Adolph van Cleue heer
vā Rauesteyn ouerledē was/ fundeerde en institueer-
de vrou Anna b. van Bourgoingnen/ weduwe van
heer Adolph van Cleue voorgenoemt die Canontie
vander nieuwer kercken in Duuelant.

In iaer. M.cccc.xi. inden beghinsel vander Hop-
maent was die stad vande Sluys belept wten name
vande Roomschen coninc Maximiliaen van hertoch
Albriecht van Sassen. En dpe Engellschen met heer
Philips vā Bourgoingnen heere van Bourcē/ dpe
doen Admirael vande zee was en Capiteyn vā Vlaen-
deren laghē voor der Sluys wel met. C. schepen ofte
meer onder clepne en groot int Zwyn/ daer laghen
vier grote geweldige schepē met meersten/ maer die
restē warē meest hueden met ontallic gewapēt volc
Corts daer na inde selue maent quamē op een nieu
int zwyn voor der Sluys/ twaelf schoone oorloochs
schepen vol volc wt Enghelant dē Roomschē coninc
ter assistentie. En si schoten dē eersten nacht dat si ge-
romen warē seer vreeseliken op die twee Casteelen/
maer corts daer na op den lesstē dach vande Hopmaēt
werdet gedaunct met condicie/ dat die Vlaminghen
veel ghelts gauē. En die sommige instituers werdē
gebann n/en die sommige geuanghen en ont. oost.

In selue iaer den. xxiii. dach van Julio wert West.

Dye Cronycke

Westcappelle
wert v̄ brandt
en ghepilgeert
vande d' Sluys
lemaers.

cappelle van die vand' Sluys geheel verbrant en gepilgeert vande beste goedingen die si hadden/maer die van Coudekercke en Zoutelande en worde niet misdaen. En si namē enen grote roof van Westcappelle met hemlieden ter Sluys waert.

En grote kerck
binnē d' Sluys

Sinnen dē seluē iare dē. xvij. dach vā September wert dē paps gemaect tusschē heer Philips van Auesteyn die ter seluer tijt binnē der Sluys was/ende tusschē den Roomschen coninc Maximiliaen. En na dat dē paps gemaect was/en alle oudeveeden ter ne der gelept waren/stouen binnen den seluen iare in de stadt vander Sluys/meer dan xxij. M. mensche.

Die hertoghe
van Sassen
quam tot hol
lant tot zieric
ke.

Int selue iare dwelc was in half Ostmaet/de her toch vā Sassen tot Holland comende/ is subyteliken binnē der stadt van Zieringee gecomē met grote menichte van volcke. Die cause was om dat die van Zieringee wt ennaem van heer Adolph van Cleue heere van Auesteyn/die binnē Zieringee sijn residentie hadde in sijn enghē huyfinge ofte wooninge meestē deel die vand' Sluys grote assistentie/so van viraelgie en ander munition van oorlogen gedaen hadde/ als die Blatinigē tegens die zelanders oorloch dē. En die hertoghe heymelick met groot volc comende/ die noorthauenpoort inne/ die hi dede bewallen ende sterck makē/inde maniere vā een blochuyt/ wten name vandē Prince/om die stadt en burgers daer mede te dwingen/en heeftet so ghemaect dat die burgers vand' stadt hem geuē moesten. xx. M. guldēs/dwelck also gedaen wesende / ist gedaen int geworden/ en is btogen na Dueslāt/daer hi namaels gelchoē wert.

Die hertoghe
van Sassen
quam te zieric
ke binnen/en
wam die noort
hauen poorte
suer en maecte
daer een kerck
te al.

Enen groten
brandt binnē
Spiddelburgh

Int iare. M. cccc. xxij. opten. xxij. dach van October nachts ontrent die middernacht walt so grote brandt binnē die stadt van Spiddelburgh in Walcheren/dat dmeeste deel vand' Abdien af brande / met dye alder schoenste bibliotecke en outste boeckē van heel Zee

lant / dwelcke keer te berlagen was / en troofft er van den boogaer dē dat niet lange ghetimmer en hadde gheweest / en noch wel. cc. huylen / maer die Abdie is weder veel schoonder opgetimmer mo ter tijt alintz wel sien ende denckē mach / danse te voren opt was / want noch daghelick alle dīngen versubtjlt worden

Int selue saer worde hertoch Klaerle van Shelre wter geuanchentisse gecoft vandē coninc vā Brāctric en int lant vā Shelre gebrocht daer hi ontfangen en gehult wert voor een hertoch van Shelre en graue van Zutphen / als men int breede beuinden mach in die Shelderſche cronijcke.

Int selue saer ontrent kermisse indē winter tooch die Koomſche coninc Maximiliaen met veel ruyters en knechte in hooch Bourgoignē / en heeft dat hertochdom ter seluer tijt met ghewelt ingenomen / en onō sijn ſubiectie gebracht / dwelc die coninc vā Brāctric daer te vorē beſetē had. Ontrent se tijt hadden die vā Antwerpē also veel cleyne ſkepē daer mē mede binnes lāts voer / alſker eenige ſtadt in te nederlandē en ſi begonstē zōmige grote ſkepē te copē en ſterden se westwaert ouer zee in diuerſche landē . En ſi liedē warē die eerſte die de grote roggelſchepē / hueden en bopærts begonstē te timmerē. ¶ Hoe hertoch Philips vā Oostērijc die .ij. graue vā diē naē / de .xxij. graue vā hollāt / Zeelāt / en Brictlāt wert. Dat. liij. Cap.

Philips vā diē name die .ij. worde ontfangē en gehult die .xxij. graue van hollāt / Zeelant en Brictlāt in alle ſtedē en plerken van alle ſine landē van ſinē vader en moed hem aengeromē / als wesenē een eenige ſoon vā den eertſ hertoge Maximiliaen vā Oostērijc en vā vrou Maria vā Bourgoignen / en hi en was maer vier saer out als sijn vrou moeder / vrou Maria geſtomē was.

Marckwaert die Koomſche coninc vā dat hertochdom vā Bourgoignen.

Willelmus de coninc 3e lande.

Int laer. M. cccc. cccc. inde Hoymaent wert hertoch
 Philips ontfangē en gehult in dese nederlandē. Hi
 worde eerst te Roterwale in juytbeuelant met gro-
 ter triumphen vā roepbargen en ander schepē inge-
 haelt/daer de alle statē en stedē van zeelāt present en
 tegenwoordich warē/die den tongen Prince hertoch
 Philips voorē met groter eeren en reuerentien ont-
 fingen. En hi worde aldacr te Roterwale ghehult
 wten name vā alle die stedē wt Zeelāt. En daer wert
 die npeuwe kuer van Zeelandt in presentie vanden
 Prince en alle die staten vanden landevanden onder-
 laten van zeelant beswozen.

Hertoch Phi-
 lips vā Oosten-
 rich wert te
 Roterwale i
 zeelant gehult
 wten name vā
 alle die stedē
 als grove van
 zeelandt.

Ten seluen tijde was in fluere heer Floris vā Bor-
 selen des heeren vā Oosteruants bastaert sone/ ende
 hi was heere vā Cortgene en Smelisse in noortbeue-
 lant/en heere van DAMELE in Vlaenderē. sc. Hi had-
 de getrouwt tot sine gesellime iūcrou Sarbar a heer
 Jan van Wassenaers tweede dochter/ waer hi hi ge-
 wan twee sonen/ eenē ioncker Jacob vā Borselen ge-
 naēt die sterf/ als hi van Parijs wter scholen quam/
 Den anderē ioncker Branche van Borselen/ die hier
 na heere van Cortgenen werde.

Des Floris
 Dochter heere
 van Cortgene
 hadde twee so-
 nen.

Ontrent dese tijt begonste men in zeelant en inde
 Male/te weten/ iude Griele/en ter Soeree/en daer
 na in Westenschouwen/en in Walcherē alder eerste
 te timmerē vīsch schepen diemen hoert boots noemt
 daer men dē vīsch mede vīnck/en begonstele in comē
 te souten/en also gesouten jhnde in diuersche landen
 te voerē/want daer te voeren en plachmen gheenē vī-
 sche te vanghē/dan met riepne pīnckhē/en slabber
 scheephens. En men plach den vīsch verich te verco-
 pen/ ofte men plachle te persopen al gedroocht/ ende
 niet so men mo hedenwaerhodoet/so oueruloedelshē
 te soutē/ dan voor haer eygen eten/en voorts hier in

Den vīsch be-
 soumen heere
 menichvīdeli-
 ken in comen
 te souten.

van Zeelandt.

dese nederlanden alleenlick ghebeypt te wordene.

Ten seluen tijden dede vrou Ximab. dochtere van Bourgongnen vrouwe vā Kāuesteyn/mettē voorū heer Floris van Borselen heere van Cortgene en andere heere veel lants dwelc aenghegroept en aengewassen was aen tlat vanter tonge en aen Zieric landt bepolderen ende bedijcken.

Die diericke pollers wordē aen tōm rēd, ic en die ende is ghe bedijc.

In dese tijden haddē die van Ziericze so stercken vaert met haer schepē op Kotrele en in bape in Bretaignen datse dat sout so ouer vloedich brochtē met haer schepen datmen in Schouwen oft in Walcherē niet kelders oft pachuplen ghenoech en hadden om sout in te legghē. Men rochte dat bapsout te dier tijt om vijft pont grote Vlaems thondert en min. En doe begonste die deluinge vande moer aschen te vgaen.

Kotshelle

Die deluinge vande moer aschen begonste te vergaen.

Stimen dē voorū iare quā tot Egmont opter zee en vilsch aen/lac wefende acht vadē/en groot daer na.

In t iær. M. ccc. cxliij. sterf kepler Fridericus dpe derde kepler van dien name/te Lijnts in Oostenrijc na dat hi zyn been hadde doen afletten. En zyn lichaē wert te Weenen in Oostenrijc be grauen/ als hi dat keplerrijc geregeert had. cxliij. iaren en. x. maendē. Corts daer na wert Armillaen/ die sone van Fredericus dē kepler/ Roomlich Kepler geboren vanden seuen hueruorsten/en regeerde trijcke. cxv. iaren/ in welke tijt hi veel en grote oorloghē en geschillē hadde. Ende hi regeerde met sinen vader als Roomliche Coninc acht iaren.

Over tusschen die Roomliche coninc derde kepler geboren ende was dpe Kerkelijc, durt e liche hegere.

In t beginsel des regiments des keplers Martinus tooch Carolus gibbolus die. viij. van dien name/ coninc vā Francrijc met groter heyr achtē ouer tgeberchte in Itallen/ en he: ft dat conincricke van Napels inghenomen/ en is int iær daer na weder in Francrijc ghetogen/ breeder blyckende inde histoue

van Anthonis Habellicus en meer andere.

In selue jaer was een grote afbreekinghe vā lande in Walcheren in zeelāt benoorden die polders vā der Deere/en duer de selue grontbraecelen en verliesinge vā lande wert ter seluer tijt daer ontrēt buytē gedijct meer dan .cc. gemeten lants/sichtēt is daer ontrent dicswils en menichmael grote afbrekinghe van lande gheweest door grontbraecelen/dat ment daer noch dagelicx met rijlen hoofde en in tagē de selue polders met grote en ontsprekeliker costē onthoudē moet

Ten seluen tijde dede vrou Anna b. d. vā Bourgoingnen vrouwe van Auesteyn/en Soudewijn die b. van Bourgoingnen haer broeder veel lants bepolderen en bedijckē dat in verscheyden plaetsen aengewassen en gegroeyt was/als aē tlat vā sinte Martē dijck/aent landt van Scherpenisse/na detse sinte Annen landt hadden doen bedijcken en bepolderen/ontrent Roggherschil ende Kemps hofstede.

Ter seluer tijt was in sint Annen lant begonnente richten clooster vande crups broeders binnen den dorpe/dwelcke clooster vā vrou Anna vā Bourgoingnen/vrouwe van Auesteyn/en vā Soudewijn die b. van Bourgoingnen wel voorlien wort van goede ende van lande dat si daer toe gauen.

In dese tijden resideerde die vrou Anna vā Bourgoingnen/vrouwe van Auesteyn/op Trastcel van Zubburch in Walcheren met grote stact en heerlichheden/onderhoudende meest alle die edelē van Zeelant/als die Jonckers van Borstlē van Cortgenen/die lochiers vā Romerswale/die heerscoppē vā Cats die heerscappē van Willekerke/die heerscappē van Sc. engen/die heerscappen van Hamstede/die heerscappen vanden Abecle/die altemael haer coel maeren ende dienacten waren.

Den Sint Annē lant werdē is enige polders bedijck.

Den clooster vā den crups broeders in sint Annen lant werdt begonnen.

van Zeelandt.

In selue laer den. x. dach Nouember op l. Martens
ouot wast so grote reueest vā winde en water/ en sla
uonts ruischē acht en. ix. vñ wast so grote donder en
bliscē te lande en ter zee/ dat in zeelant veel rospnaer
ders en vischschepen bedouē ende verdroncken/ die
om haer neeringhe ter zee voerē/ dat lammerlyc om
hooen en sien was.

In laer. M. cccc. xcv. in Julis reysde Rodolfaert die
men noēde die witte Koose/ coninc Edinwaerts sone
vā Engelant duer Hollant en quā gelepe om in En
gelant te comē/ en sijn vaderlike erue te ontfangen/
en hi quā in Schoclant met sijn volc/ daer hi een wyl
tijcs bleef liggende. Coninc York die. vij. die sijn su
ster te wñue hadde dit vernemende/ gaf hē een seker
vast gelepe in Engelant te comen. En die coninc ont
hield hē een wyl tijcs in eerliken state/ maer duer ee
nige versmaetheidē die hē bewelen werden/ repte hi
heymelike wt Engelant/ en hi werde geuange. Die
coninc dede hē openbaerliken metten sweerde rech
ten/ na dat hi lange inde geuanchenisse hadde ghele
gen/ en twas int laer. xcx. als hi gerecht wete/ alme
int breede lesen mach inde historie van Engelant/ de
welcke Polidorus Virgil. Dibin. bescreuen heeft.

In selue laer/ den. v. dach van Meerte kerst onth
frou Margriete van Haessel die moedere van Heer
Flous van Borselen bastaert sone vanden graue vā
Dosteruank heete van Cortgene/ die tot een ewige
memorie die kerche van Cortgenē begift en begaert
hadde/ om dat men ten ewighen daghen met. viij.
priesters die seuen ghetijen singhen soude/ alle dage
met drie singhende missen. Ende si hadde vele dñer
sche prouens en aelmissen aldaer voor den arme lie
den ghegeuen ende ghehundeert.

In selue laer begonstmen weder te timmerē seer

Widerde die
witte koose
tooch nae
Englant.

Den coninc
sone vā Eng
lant die witte
koose genaemt
woyt in Eng
lant gherecht/
hi coninc spon
rich die. vij.

Die Cronijckē

kerckeliken in die Nidie blumen Niddeburck / die
rotts te voten vbrant was. En ouermits dat dagelick
so veel schepē / so wel wt Brancric als wt Spaengen
begonsten te comē / en die Engellsche coopliedē mede
so wert die stad alle dage fraper en rustigher betim
mert / aen vesten / mueren / poortē / en aen stadhuys

Die Adel bē
den Schotten
swoer v. Nid-
deburck.

En op dese tijt hadde die Schotsche nacte haren op
sach te Niddeburck van alle haer roopmanschap.

Te deser tijt was Paus Alexander die. vi. vā dīc
name / ende hi regneerde. xli. iaren.

Hoe die grote vloete van. c. xxx. schepē wt spaen
gnen quā met vrou Janne op Xremuen / de welke
rotts daer na hertoch Philips troude tot sinē wue

Dat. liij. Cap.

In iaer. M. cccc. xviij. dē. x. dach van Graec
maent quā die grote vloete van. c. en. xxx.
schepē tot Xremuen in Zeelandt / met haer
biengende met grote staet en heerlicheyt /
vrou Janne die outste dochter van Ferdinandus Co
ninc v. Spaengnen / die de bruydt was van hertoch
Philips voorū / en daer quamen meer dan. xxiiij. M.
mannē Spacngiaerden mede ouer / bismen die blau
we raphēs noemde / de welke meest alle den winter
op Xremuen en int lant van Walcherē lagen / en daer
quā een sierte ond die Spacngiaerts / dat se meest vā
armoede en ratiuicheyt stouē / so datmen die sommi
ge vant ligg hē steruen / en sommige voor die dueren
doot liggende smorgēs woch. 2. esgelijc vantmen
die Spacngiaer dē in die lant huysen inde schuerē en
op die misputtē liggē steruē / welc so deerlik ē tuck
was om aen te siene / dattet niet welc seggen en is.

Ter seluer tijt heeft heer Jaspas vā Culc vouch h.
vā Hoochstratē en vā Borssele in zuyt bē uelāt in zee
lant die dochters na gelaten / die outte ioncrou Eli

Die grote vlo
te vā de spaen
sche schepē quā
op Xremuen.

van Zeelandt

ſabe th hadde getrouwt heer Peter van Lutſenburch
heere van Fines. Die .ij. hadde getrouwt die graue vā
ſimborch heere van Luplen/ en vanden oudenhorz.
in Zeelant int landt van Bernille / die ſoncrſte heere
ghetrouwt den heere van Pallandt.

Int ſelue ſaer hadden ſommige landē en ſtedē van
ſpaengnen oorloge met die Bartoenē. En op deſen
tijt was een ſo grote vlotte vā ſchepē wt Bretaignen
op Armuen in Walcherē / alſt in menigen tijde daer
te voren geweest had. Die Bartoenē ſiende dat alle
die ſchepē wt ſpaengien voor Armuen quamē / ſo
hebbē alle die Bretoenſche ſchepē haer anckers en
ſeplē opgelicht/ en ſijn met gelepe voor die Veere co-
men ligghen/ tot datſe goeden wint creghen/ en too-
ghen doenna Bretaignen het veergat wre.

Int ſelue ſaer inde maent van Nouember troude
hertoch Philips van Oostenrijc graue vā Holland/
Zeelant en Briellant tot ſijn geſellinne vrou Johan-
na des coninc Ferdinandus dochter vā ſpaengien
te Biere in Brabant met ſo luttel ſtaets en triumphē
als hi conde en mochte. Mer tots daer na wert een
eerlike buyloft te Bruessel gehouden met groeter
feelten ende genoechten.

Hertoch Phi-
lips vsoosten
rijc troude iſe
ſcon Janne de
dochtere van
ſpaengien.

Int ſelue ſaer inden ſtepe waſt alſo onghetijlich
weder van groot water en winde/ van dond en blitz
alſt in twintich ſaren daer te voren gheweelt hadde.

Ten ſeluen tijden was den landtprijs vanc en Ae-
thouſienen tot Antwerpen ghhouden / ende die vā
ſomerwale wonden den tweeden prijs.

Den lanſprijſe
vande ethouſi-
en was tot
Antwerpen ge-
houden.

ſinnen den ſeluen tijden dede heer Philips ope
ſoncrſte baſtaert ſone vā hertoch Philips van Bour-
gongnen de broed van vrou Anna van Hauſteyn/
bedijckē en bepolderē tgroote ſchor ouer ſint Ammen-
lant en dupuelant/ en dede een proper doorp en kerck

Dye Ervliche

ke linc maken/dwelc genoxt wort **Philippus** landt
en is ruchtent dwerliche reysen ghevunderert en we-
deromme bedijct gheweest.

In selue laer int leste van **December** qua hertoch
Philips Prince van dese neder lande met sijn suster
wou **Margriete** va **Oostenrich** in **Zeelant** op **Kre-**
muen te **schep** va **Bergen**/en tooch va daer na **Mid-**
delburgh/en hi was sommige daghe met wou **Marg-**
griete gelogiert inde **Abdie** va **Middelburgh**/en hi
beual sijn suster wou **Margriete** den **Admirael** van
Spaengien. En hi heeft oorlof aen he lieten genomē
en reysde weder na **Berghē** in **Brabant**/en so voort
nae **Bruessel**.

In laer **M.ccc.xcvij.** op de **vi.** dach va **Julie** wert
wou **Margriete** va **Oostenrich** kepler **Marthiaes**
eenige dochter met die **Spaensche** vlote na **Spaen-**
gien wt **Zeelant** va **Blissinge** geuert met grote sta-
te en heerlicheyt als bruyt vandē ionghē coninc van
Spaengien/en comende in **Spaengien** troude si al-
daer tot **harē** man **Donioannes** des coninc va **Spaē-**
giens eenige sone/daer si eenē sone aengewan/mer
die vader en sijn ionge sone die prince stouen beyde
clamen binnēs tsaers. Daer na qua wou **Margrie-**
te wederom wt **Spaengien** in dese nederlandē bi ha-
ren broeder dye doen te **Shendt** in **Vlaenderē** was.
Hier af vint ghi bescheet in veel dwerliche cronijckē.

Sinnen den selue tijden na dat heer **Philips** de b.
sone van **Hourgoingnen** die schone polders/en dat
schone lant van **somersdijc** en **doep** leer hadde doen
verbeteren/dede hi naemaels aen die **acmwassinghe**
van lande meer polders ende landts bedijcken / als
daer schijnbaer is.

In selue laer als dese **Spaengiaerden** diemē die
blaucapheo noemde hier in dese landē geweest had-

Hertoch Phi-
lips na ooylof
aen wou Mar-
griete sijn su-
ster.

Jonstren met
griete van O-
ostenrich tooch
van Kremuen
en Spaengien
merveel schepē
ende troude al-
daer met den
ionghē coninc
va Spaengie.

van Zeelandt

Den begonste te regnerē een alte wonderlikē plage/
duer alle die landē/de welken opt bi mensche getenc
hē gehoort en was/ oft datter yemant af te spreke wi
ste en was eerst getomē van Napels/ als die stad vā
Napels gewonnē wert. En dese siecte of plage wert
gemeynliken genoēt sint Jobs plage ofte siecte/ ofte
die Napelsche oft Spaensche pocken.

De Jobplage of
dese begonste
eerst in dese no
derlanden.

Ter seluer tijt werdē veel schoon eylanden gevon
dē/ Te wetē in Indien en Calcuten/ die te vorē onbe
kēt warē bi coninc Emanuels vā Portugaels volc en
roste/ als van sine sapkenen Americo Vespucio/ In
douico Bartamanno/ Ferdinando Cortesio/ Christo
phoro Columbo/ en meer and met sine schepē die wt
Portugale voert/ almen in diuersche Cartē en Cos
mographien sien mach/ en die meester dpe dē landt
erst vāt/ was wt Vlaenderē/ en was een seer expert
Astronomijn/ ghenact meester Jacob die Vlaminck.

Omtrent dese tijden inden April conto na Daessche
was te Middelburgh in Zeelant hooge vierstare ge
houden/ ter plaetsen daer mensche gewoonlic is te hou
dene/ inde presentie van Soudewijn die bastaert vā
Sourgoingnen heere vā Delkins plate en van sint
Annen lant in zeelant/ heer Hertot van Cruninge/ en
alle die staten van zeelant/ en daer wert die huere/ te
wetē/ die statuten en policien van rechte die si in Zee
landt ghewoonlick sijn op het platte landt te vieren/
ghemodereert ende ghereformeert/ ende in alle for
men ende manieren openbaerliken ghepubliceert/
almen hynden des daechs noch onderhoudende is/
aldaer ooc present was heer Philips van Sourgoen
gneu/ heere van Genieren. &c. ende meer andere.

De Middel
burgh seer ho
ghe vierstare
gehouden / en
den presentie
duer seer ghe
appreheert.

In selue iare den. xvij. dach van Oogst/ waeren
drie Joden (die metter Spaensche vloete ouer gheco
men waren) ter Deyre inde herche hersten ghedaen

Drie Joden
worden te We
re herden ghe
dren.

Dye Cronijcke

de welke gedaechde manne waren / daer pater en
mater af waren heer Philips van Bourgougnen he
re van Seueren de Bielaet van Middelburgh Drou
Anna van Bourgougnen vrouwe van Haustepn
en vrou Anna van Sorfelen vrou van Seueren. Dese
voorin vier Joden quamen gelopen wt die schepen dye
met vrou Janne wt Spaengien ghecomen waren
hier voren ghementioneert.

Ontrent dese tijden begonste die van Domburch
in Walcheren ald' eerst die zeeringe te doene / en liet
buisen en booten maken / om daer mede int zee te va
ren / gelijk si noch op den dach van huyden doende zijn /
die daer te voren anders gheen neeringhe en deden /
dan lijndrapen ende lancneeringhe.

Int iaer. M.cccc.xviiij. na dat heer Philips van Se
ueren / heere van de Veere / Admirael vander zee / ende
Capiteyn vande gaerde van Vlaenderen / hi seer trou
welken en valantelike voor sinen prince op die vian
den gehadt hadde. En als hi die stede vander Veere
seer verbeteret hadde / aengaende van mueren / vesten
en poorten / so is hi te Brugge in Vlaenderen den vier
den dach van Hopmaendt van deser ellendiger we
relt gheschepden. En zijn lichaem wert ter Veere in
Zeelant ghebrocht en begraven op thof van Landen
burch inde cappelle met groter droefheyt / en na zijn
doot wordt admirael vander zee heer Philips die ba
staert van Bourgougnen.

Sinen den selfden iare den xi. dach van September
dewelc was slanderdaechs na die Aremupische ker
misse verbranden op Aremuen. xxv. heertleden / en
daer ghebuerde onthnekelsche schade.

Inde selue tijt quam coninc Maximiliaen wederen
van Rome ongeroont vanden paus Alexander de sesste
Int iaer. M.cccc.xcix. waer een gr' dote oeloge nu

Heer Philips
van Bourgougnen
heere van Seueren
ende
vander Veere
kerf.

Philips b. hi
Bourgougnen
heere van Se
ueren ende
admirael van
der zee.

ſchen den hertoghe van Cleue en den hertoghe van
 Ghelre/en ſhenen wert ghewonnen vanden cleef- En grooten
 loge waer ruf-
 ſchen den her-
 toch vā Gelre
 en den hertoch
 van Cleue.

Int ſelue ſaer wert geboren Alienoza hertoghe Phi-
 lips en vrou Joanna eerſte kint/die namaels te man-
 ne hadde coninc Emanuel van Portugale ſonð kin-
 deren van haer te hebbē/daer na nam ſi te māneſtā
 rſcus van Valops coninc van Franckrycke.

Ter ſeluen tydē was die hochgeleerde man in ve-
 le landē vermaert en bekennt D. Erasmus van Rot- D. Erasmus
 van Rotterdam
 te Gheerde een
 wijl tijt ter
 Cleere.
 terdam onthouden een wijl tijts van vrou Anna van
 Borſſelē weduwe wijlen vā heer Philips van Beue-
 ren/ter Deere op thof van Sandenburch. En ſonc-
 ker Adolph vā Bourgoingnen heere van Beueren
 haer ſone wert van D. Erasmo en D. Cornelio Bat-
 tho geſtintweert en geleert in goede conſten en ſcrij-
 ten/dwelc wel aen hem ſcheen in zjn leuen.

Ontrent deſe tijden begonſtemen in diuerſche ſte-
 den in zeelāt ſeer veel huſſchepē te timmerē daermē
 bhmen ſlants mede vaert. Hier in deſe nederlanden
 en plachmen daer te vorē met geen ſchepen binnens
 lants te varē dan met coggeſchepen en ſchuptē/wāt
 doen in zeelant ſeer wepnich hueden warē/wāt daer
 te voren hier in zeelant en Holland en plachmen daer
 mede nyet te varen/dan in Habandt heeft men die
 huē eerſtmael gheuſeert.

Ter ſeluer tijt en ghebruyc̄te men geen ſperle/dan
 die van Venegien quā/en men coſte die ſpecien en al-
 le crypde bīcās deen helſt beter roop danmē nu doet
 Endie ſpecerie die dagelijc̄ wt Calcuten coēt met die
 ſchepen van Portugale/en was in deſe tijden in deſe
 landen noch niet bekennt.

Int ſelue ſaer van. M. cccc. xcix. op ſint Joris dach/ Biſchop Da-
 uid b. vā boue
 gotingnen biſ-
 ſchop van wt
 eecht ſterf.
 ſterf die eerweerdighe biſchop vā Utrecht heer Da-
 uid b. ſone vanden oude hertoch Philips van Bour-

Dye Cronycke

gouynnen/en hi hadde dat bisdom geregeert. xl. latē
hi sterf opt slot te Wijk te duersteden/en leyt daer be
grauē in die prochie kerche int middel vanden choor.

Robouicus de
xij. vā dien na
me iscomme
van Brichth.

Ter seluer tijt wert coninc van Brancryck Lodouic
cus die. xij. van dien name/ welke coninc troude dye
achtergelaten weduwe vā coninc Kaerle die. vij. vā
dien name/coninc vā Brancryck vrou Anna van Bre
tagnen/bite welke hi gewan een eenighe dochter
soncrou Glaude genaēt/de welke die Dolphijn vā
Brancryck namaels troude Franciscus genaēt wt dat
geslachte vā Valops/die namaels noch coninc van
Brancryck wert/die eerste vā dien name. Hier af vint
ghi breeder bescheet in Franciscus Bonadus hystorie
scriner van die coninghen van Brancrycke.

In dese tijdē was in siere coninc Hans/coninc vā
Denemarchē/Zweedē en Noorweghē/vandē Got
then en Wendē/en hadde getrouwt tot sijn gesellinne
soncrou Christina vā Sassen/hertoch Frederick vā
Sassen kuernoest dochter/waer bi hi gewan eenen
eenigē sone/Christiernus genaēt/de. ij. vā dien name
en een dochter Dorothea genaēt/die namaels troude
Joachim Marcgrane vā Brandenburg kuernoest
Hier af heeft breeder bescreuen Johannes magnus
Episcopus Dplensis.

Henricus dye
vi. vā dien na
me iscomme
van Engellē.

Ter seluer tijt was int leuē Henricus die. vij. vā die
name coninc vā Engellē/die welke getrouwt hadde/
Margriete coninc Edmwaerts de vierde vā dien na
me coninc vā Engellē's dochter/waer bi hi had. ij. so
nē/eenē Artur genaēt/en dandere Henricus die. vij.
genaēt/en. ij. dochters/Deene was de leste huyfrou
van Lodouicus coninc van Brancryck/en die ander
hadde den Coninc van Schoclan.

Jacobus die vierde vā dien name coninc vā Scho
clan was ter seluer tijt int leuē/en hadde tot sijn gesel

Van Zeelandt.

hene coninc Henric de. vij. vā dien name / coninc vā
Enghelant vooſt dochter / waer bi hi gewan eenen
ſone Jacobus genaemt. Hier af ſult ghi breeder vīn-
den int veruolch der cronijckē / en̄ inde Scotiſche cro-
nijckē beſcreuen by Joannes Major / en̄ ſommighe
anders.

Jacobus by-
kerde vā dien
neme ſonē co-
ninc vā Enghe-
lant.

¶ Een corte ſummattie der cronijckē vā ſommige
geſchiedeniffen / de welke gebuert zyn in deſe nae-
de. cl. iaren ofte meer / biſonder in Zeelandt / ende
beghint van iaer. M. CCCC.

¶ Sommige geſchiedeniffen dat te vſtaen
ſo ſal hier eerſt wat vmaent worden vande
heeren ofte Princken die aldoen noch in te-
uende hūe warē / ende wyē die principael-
ſte in deſe nederlanden waren.

Philips vā Gods genaden die tweede vā dien na-
me was op die tijt prince en̄ heere van deſe onligger-
de landen / als hertoch van Bourgoignen / vā Bra-
bande / Graue van Vlaenderē / Hollant / zeelandt / en̄
Dreſlant. ic. hi hadde tot zyn geſellinne vrou Joā-
na coninc Ferdinandus vā Spaengien dochter / daer
hi bi gewan twee ſonē en̄ vier dochters. Die ouſtelo-
ne was eerſt hertoge / en̄ graue van Hollant / zeelandt
en̄ Dreſlant. Coets daer na wert hi coninc vā Spaen-
gien / en̄ daer na Keyſer van Roomen. Die tweeteſe-
ne / Donfernandus wert coninc van Hongariē en̄
Bohemen. De crſte dochter Alienora hadde eerſt ge-
trout coninc Emanuel van Portugale. Die ander de
dochter hadde te manne coninc Chriſtiern van Dene-
mercken / en̄ was Plabella genaemt. Die derde Ma-
ria ghe-naemt / hadde te manne Coninc Lodewijck
van Hongariē ende Bohemen. Die vierde Cathe-
rina ghe-naemt / hadde te manne den ſonghen Prin-
ce van Portugale coninc Emanuels ſone.

Philips was
Dochter van
prince en̄ heere
van deſe onl-
landen.

Dye Cronijcke

Wrou Anna
van Weffelen
weduwe van
Wijlen H. Phi-
lips vā Bour-
gongnen was
in Auere.

Heer Hertog
van Cruninghe
heere vā heer
Wiel was ten
luen.

Ten seluen tijde was in fluere vrou Anna van Bor-
selē weduwe van wijle h. Philips vā Bourgoingne
heere van Heueren / die op die tijt vrouwe was vand
Deere / Wiffinghe / Domburch / den Aggere / Brou-
wershauene / en meer andere heerlijcheden.

Ten seluen tijden was mede in fluere heer Hector
van Cruningen heere van Heenuliet en ander heer-
lijcheden in zeelant en van Oostuorne in Holland.

Ter seluer tijt hadde die duytische handlen seer gro-
te handelinge met schepē ouer zee stierende met alder
hande coopmanschappen / en quamen ter seluer tijt
in dese nederlanden en begonsten eerst ter Deere te
frequenteren en in andere plaetsen in zeelant. En de
Hollanders begonste sterck van schepē te worden / en
stimmerde dagelick veel schepen / en begonste doen
met menichte vā scēpē door de zont te vare na Dansk
in Oostlant / en quamen also weder in dese nederlan-
den / maer die meeste grote schepen die wt Oostlant
quamen / werden meest al ter Deere inghebrocht.

Hoe dat hertoch Kiarle van Oostenrijc ons g.
kepser die. xxx. graue vā Hollāt / Zeclāt en Oriēclāt

inde stadt vā Ghent
ghebooren wert.

¶ Dat. lv. Cap.

Dat iaerōs
heerē. M.
cccc. welc
cē scrickel
iaer was / so gelach
vrou Johanna / des
certshertoge van oo-
strijc huysrou te
Ghendt in Vlaende-
ren vā haren eerste

Kaerle vā Do
Kensich Dijn
ce van dese ce-
der landē wer
det ghe Lozen.

van Zeelandt.

sone Carolus genaemt tusschen sinte Peeters en sin
te Mathijs dach in Zille/waer af grote vruucht ende
blijfschap bedreuen wert in alle dese nederlanden.

Van wiens gheboorte dese nauvolghende rijmen
ghetuygenisse ghenen.

Int laec ons salichmatters Christus ghebenedijt
Als vijftien hondert werdt ghekreuen claer
Een scrichel laec waft tot dier tijt
In Februario/tis ghebleken daer/
Tusschen sinte Peeters dach tis openbaer/
Ende Sinte Mathijs doen werdt dierchts waetbede
Carolus geboren/als Jonghe prince eerbaer/
de vofte Keyser van dien name van manerighe zede/
hertoch van Oosterrijck ende prince van Spaignen mede
Sone van Conine Philippus van Spaengnen valliant/
Wiens gheboorte te Ghendt was binnen der stede
Waer dat veel triumphen was ghesest ter hande
Tot zijn .xx. jaren wert hi ghehult ende ouer al behandt
Door die .xxx. graue van duersche landen/
Als hollandt/Zeelandt/ende soch Vriesslandt
De welcke hi duechdelich vegeert als die verstande
Men sach hem tot leet van sinen vianden
Int laec dertich Roomsch Keyser coroneren
Ware by ontsoken waren veel druchighe banden
Te Sonnonien/alle triumphen bedreef en sonder celleren
Sijn vianden setmen hem al omme verneren
God laet hen so prospereren tot alder tijt
Dat hi inder ewicheyt met God moet zijn verblift.

Ten seluen tijden was van Gods ghenaden dye
eertshertoghe van Oosterrijck Maximiliaen die hon
dertste en .cccviij. Keyser van Roome en duitschlant.

Ten seluē tijde was die bisschop van Utrecht Fre
dericus die derde van dien name/des margraue so
ne van Baden die .Ivi. bisschop. Hi was Fredericus
des keplers (die derde van dien name) susters sone/
almen int breede lesen mach int Latijne in een boeck
hen gemaect bi Hadrianus Sarlandus van alle dye
bisschoppen van Utrecht.

Maximiliaen
bi Oosterrijck
was die .L. en
cccviij. keyser

Dye Cronykke

Ter seluer tijt ontrent paetschen was die eertshertoge van Oostenryck en die coninc vā Engelant Henricus die. viij. van dien name tsamen te Calis/ en com munitieerde met malcanderen. Ende daer na is elcke Prince weder in zyn lant ghetooen.

Op selfde iaer/dē. xxiij. dach van Meye quā hertoch Philips van Oostenryck met zyn Princesse vrou Johanna vā Ghendt wt Vlaenderē/en si quamen te Dillinghe aen/en van daer repleden si na Zubburch/ daer si bleuē/en vernachten daer bi vrou Anna van Bourgoingnen/wouwe vā Kauestepn/vā daer zyn si vertoghē na Westhousen/en so voort na der Deere daer si quamē op slot van Zandenburch/bi vrou Anna van Borsselen weduwe van wjlen heer Philips vā Bourgoingnen/heere van Seuerē. En si lieden visiteerde met die gedeputeerde vandē lande de diepten/dijcken en grontbraecelen van dat eylandt von Walcheren.

Sinnen dē seluen iare den. xxiij. dach van Graeck maent wert dē tol van Persekendout te Middellburch en op Mremmen gelept wt dē naem vandē Prince die Eertshertoge van Oostenryck/ ende heer Jan van Berghen was ter seluer tijt generael ontanger vā alle die tollē van Zeelant.

Ter seluer tijt haddē die van Zierzee een groote menichte vā schepē ter zee westwaert varende bison der in Spaengnen/en op Lisseboenen/en doen was Westenschouwen bi na geheel vergaen vā zyn coop waerders/en si en haddē niet dan vijf oft ses huppen en drie oft vier hucschepē/en sommige pijnkē/maer tsichtent is dye hauen gheheel versijmt/en veruult met zandt God beter/datse nu(God betert)schepen noch huppinghe en hebben.

Int iaer. M. cccc. i. tooch hertoch Philips vā Oostenryck/met zyn gesellinne vrou Joanna met groter

Die Prince metten Raeten van zeelant bi ghereden dye diepten en dijcken van Walcheren.

Die van zierzee hadden een menich te den schepen ter zee Westschouwen.

Van Zeelandt.

triumphen te lande ouer Brancric in Spaengnen/
En in Brancric comende werdt hi met groter eeren
in alle stedē en vlecken ontfangē/ als oft die coninc
selue in persone ghecomē hadde. En die Coninc van
Brancric hadde Hostagiers in dese lander gesondē
almen int lange inde Vlaēsche cronijcke lesen mach.

In selue iaer quā den tol van Perlekenoort eerst
ter Deere in Zeelandt. Ter seluer tijt quamen veel di-
uersche schepē wt Brancric en wt Spaengnen voo
Courgene ligghē/om datte aldaer tobrij waren. En
daer quamē ter seluer tijt so veel schepē wt Spaeng-
nen met araenge appels geladen/so datmenle beter
rop/cochte/dan die zeelantsche appetste dien tijden.

In selue iaer inden Mepe op Sint Gallen dach
wast eenen so groten weeselijcken storm van winde
wt dē noordwesten/datter veel dijcken inne braken/
ende in zeelandt ghebuerde leev groote schade/ouer
mits datter veel groote schepen bleuen / dpe welke
westwaert in Spaengnen gheweest hadden.

In selue iaer troude dpe hertoch van Saxonen
Philibert/vrou Margriete des eers hertogen van
Dostenric sufter/ende si wert wt Vlaenderen ghe-
uoert met grooten staet en heerlicheyt inde maende
van December in Saxonen inde stad van Gene-
nen vanden Abt van Sinte Bertins/ende werdt al-
dacr met groter triumphen ontfanghen/maer si en
hadde gheen oipe byden voorghenoemde hertoghe
van Saxonen.

Ter seluer tijt costmen in zeelandt/ een half achten
deel tarwen/een vette gans/een pondt boters/ende
eenen stoop pictaus slamen o n les stupuers. Ende
het was eenen soo oueruloedighen tijdt/aengaende
van lijtochte dat gheen mensche nu ter tijdt en le-
uet die alulchen goedē tijt in Zeelandt beleeft heet/

Hertoch Philips toorch met
sijn geklende
doos Brancric
in Spaengnen

Eenen groten
storm wt win-
de.

Erst leev goe
dē chourzide
digen tijt was
in zeelandt.

De Cronike

want ter seluer tijt was binnē Zierixee die Franche
pictau so oueruloedich / alsmen inde taneerne ghinc
drincken / men gaf v kuere oft ghi wijn oft bier drin-
ken wildet / want doen ter tijt die wijn ende dat bier
ghelijcke veele golden.

Int selue iaer int beghinsel vandē somer / alsmē in
veel cronijcken vint bescreuen / vielen wter locht in
hoohduytschlant / en̄ int lant van Lupc veel crupcen
op de mans en̄ vrouwen cleederē van meniger ande
verwe bison̄ op tlijwaet vante vromwen / twelc hier
voortijts meer gebuert is / te wetē dat bloet gregēt
heeft int iaer. vij. c. lxxvij. en̄ int iaer. M. xij. ontrent
Aauemā en̄ Darmam. En̄ bi keplers Otto tijdē vte
lender bloedige cruccn. En̄ tis te weten / datter so ve
le vreemde dingē niet en̄ geschien ten wort bi gescrij-
te geuondē byden genen die auctentijcke historien le
sen. Van deser ghelike leestmen veel in Cronica Cro
nicarum / en̄ in Fasciculus temporum.

Wonderlijcke
dingen veelen
wter locht.

Wien die der-
de van dien na-
me was pons.

Ten seluen tijden was Paus van Roomen Pius
die derde vā dien name / en̄ was die. cc. en̄. xxiij. pous
maer ouermits dat hem die doot so haestelijck ouer-
niel / so en̄ besadt tpausdom maer. xxx. daghē. Alsmen
int breede bescreuē vint inde historie vandē pousen
ghelijck in Platina ende meer andere.

In desen tijdē beviel die eertzhertogme in Spaē
gien wesende van eenē iongen sone genaēt Domter
nandt / die namaels coninck van Hongarien en̄ Bo-
hemen worde.

Den paps
wert gemaect
tussche Marti-
nussen dē hey-
ler en̄ den Co-
wne vā Cleanc
regh.

Int iaer. M. cccc. ij. wert dē paps gemaect tussē
coninc Lodowijc die. xij. van dien name / coninck van
Francric en̄ Maximiliaen den Roomlijcken kepler.

Int selue iaer dē. xvij. dach van Hopmaende sterf
ioncfrou Barbara van Wassenare / die heere Floris
van Borsselē heere van Cortgeuē hupsirouwe was
en̄ wert te Corrigenen begrauē indē nycuwen choor.

Int selue iaer quā hertoch Philips wederom wt Spaengien in dese nederlanden duet Hauopen/ en Bourgoinguen in duytchlant/ en na dat hi langhe biden Keyser siuen vader hadde gheweest/ quam hi in dese nederlanden.

Sinnen dē seluen iare quā hertoch Philips in zee lant/ en sadt tot Middelburch inde Abdie ter hooger vierchare met die mansmannē van Zeelant/ de welcke waren Anthonis Henricx vā Wilsenkercke/ Joos vand' hooge/ Jacob van Domburch/ Pieter bloet vā Plehendamme/ Henric Willem vā Schipkercke/ Wille Jacop vā Zomersee/ Wille vā Cats/ Henric Crabel/ Adriaen Poppens vā d' Hamman/ en hertogge Philips sadt selue van half Nijepetot den omme-ganc van Middelburch toe/ inde Abdie te rechte om institte eenē pegeliken te administrerē / waer duere veel dootslagers wt clāt van zee lant ruynden/ maer daer weter twee metten sweerde gheexecuteert in zyn presencie ende teghemwoordichept.

Hertoch Philips vā soeten rife sadt ter hooger vierchare te Middelburch in d' Abdie.

Int selue iaer troude Artur sone van Henricus de viij. coninc van Engellant ioncrou Latherina de iorckte dochter van coninc Ferdinandus vā Spaengnen mer hi sterf coits daer na. En int selue iaer daer nae troude si bi dispensacie des stoels van Roomen den ioncristē sone vandē coninc vā Enghelant voorn Henricus genaet/ broeder van Artur voorn / en was d' viij. coninc vā dien name van Enghelant/ ende hi gewan by haer een dochter Maria gheenaemt.

Int iaer. M. cccc. iij. was Julius de tweede vā dien name na Pius doot/ paus gecoren/ hi had die geleerde leer lief/ en hi beladt dat pausoom thien iaren.

Julius die. ij. vā dien name was paus van Roomen.

Sinnen den selue iare indē Hogst op sint Pieters banden auont vbiande die geheel stadt van Harderwyck binnen die vren/ so datter maer ses luyfen staen

Enen groeten vbandt binnen Harderwyck.

Dye Cronijche

en bleue/ in welken brant meer dan. xv. i. menschen/ so sonck en out verbranden ende vermoorden.

Denen groten
dorst wack in
jerusalem seer lan-
ghe durrende.

In selue laer die dagē voor sinte Pauwels behee-
ringe d'ach woost also seer datmen op l. Pauwels a-
nont ghinck ouer dat ijs/ tot in sint Joos polder ofte
aent i'stelle ouer Aremien.

Die zeelant-
cker schepen hadden
veel schepē ter
zee varende.

Ontrent desen tijt haddē die zeelantische stedē veel
grote schepē ter zee varende in Spaengnen/ Fran-
cric en in Enghelant. Hierzee hadde doen ter tijt so
veel schone crauel schepē datmen in diuerliche landē
daer af wiste te spreke. Diergelike der Deere/ Soes
Cortgene en Soeree hadden mede sommighe clinic-
kaerts en Noorweghe vaerders/ die si liedē in Noor-
wegen en Denemarchē stierdē. Cortgene en Vliete
reeden ter seluer tijt byssien ende pincken ter zee.

Stinnen der seluer tijt troude heer Lodewijc van
Montfoort vrou Anna van Borsselē/ en worde doen
ter tijt heere vand' Deere/ Westcappelle en Dōburch
ic. Hi dede die stadt vand' Deere seer verbeterē/ van
mueren/ vesten en andere fabrijkē/ dye doen ter tijt
begonnē warē/ en hi dede maken een schoon gaelde-
rie aende water side/ met eenē schonē toren/ die noch

Die water
scheepens be-
gondtmeere
in zee landt te
maken.

optē dach vā huyden na hē genoer wort Montfoort.
Ter seluer tijt begonnē die water visch scheepkē
int lant van Walcheren en inde zee side/ daer de mee-
ste neertinge van visscherie was/ seer op te comē/ wāc
men alle daghe sulcke schepen tinnereude was.

Die Canon
hē teg Coppel-
len in zee landt
woyden eenike
ghelliche.

Stinnen der seluer tijt werdē eerst opgerecht ende
ghesuudeert Trappitei en Collegie ter Capellen in
Zuytbeuelandt van vrou Anna van Bourgoingnen/
vrouwe van Hauelleyn/ en van heer Colaert vā tyc
kercken/ ende andere ambachts heeren.

In laer. M. cccc. liij. tooch dye eershtogc Phi-
lippus met sinē vader den keiser Martiniaen met

van Zeelande.

groter heyracht/ en coquesteerde dat hertochdom van Ghelre. En Kaerle van Egmond hertoch van Ghelre was op die tyt in die stad vā Kernhem also benaut/ dat hi hē in handen vandē Kiepler en den hertoch gaf/ en quā met hem liede in Sabant/ allmē int breede lesen mach in de hollantsche cronijche. En als die eertshertoge Philips na Ghelderlant tooch voeren met hē wt zeelant veel ionckers en edelen/ als die ionghe heere van Coitgenen/ ioncker Bianck van Borselen/ Adolphy van Cats/ Arent van Hamste/ en de meer andere.

Wel bestondt
wert bidt heyl
ker Martini
nen en sijn so
ne die eertshoe
toge geconque
reere.

Int selue iaer indē Nepe maēt quā die Dochteste/ vrou Joanna des eertshertogē vā Docteurhē huyf vrou ouer zee wt Spaēgnen met veel schepē vā Zierzee/ en met veel schepē vā Spaengnen met groten state in Walcherē op Aremuen/ en si wert tlanderta gesmet roepbargen en huen met groter triumphen vanden Admirael heer Philips b. van Bourgongnen na Sugghe gheuoert/ want die eertshertoghe haer man/ aldaer haer verheydende was.

Int selue iaer sterf vrou Alabella coninginne van spaēgnen/ en die landē bestouē op vrou Joāna haer outste dochter/ wāt haer broed die prince vā spaēgnē Joānes/ en haer outste suster die coninginne vā Portugale afhuich gewordē warē. Van dese coninginne Alabella leestmen vā haer valliantcrap/ hoe dat si selue in persone dat conincric vā Granatē vāde Sara cenē en ongelouige turckē gewonnē heeft/ doē haer man die coninc vā Spaēgnen Ferdinandus siet lach/ en heuet alle die onghelouige wt dat conincric van Granatē verdreuen alsomen int breede lesen mach in Mopio Petro Maria/ Petro de Quilla Vertaman- no en andere/ die welcke die histouen en Cronijcken van Spaengnen int langhe becreuen hebben.

Wat Coninc
ric vā Spaen
gnē becriet op
vrou Joanna
huyfrouwe
vande eertshoe
toge Philips
vā Docteurhē

Dye Cronijcke

Mer het Doy
den floys lob
den Wiercht
was pastoor
ter Goere in
zeelandt.

Ter seluer tijt was meester Adriaen Floris van
Wrecht pastoor ter Goere int landeken van West
voorne in zeelant/daer hi selue een wijl tijts resideer
de en predicte/mer corts daer na wo:de hi schoolmee
ster vandē ionghen Prince hertoch Kacrie/oune van
hertoch Philips/ daer na bisschop van Dartulen in
Spaenguen/en Cardinael/en sterf paus ende Bis
schop van Roomen.

Ter seluer tijt sterf hertoch Philipsbert vā Hanoyē
die man van vrou Margriete van Oostenryck/des
eertshertoge suster/en leyt int landt van Diamondt/
inde Stadt van Geneue begrauē. En vrou Margrie
te quam ter seluer tijt wederom tot Buesfel by haer
ren broeder den eertshertoghe.

Engrote eert
bevinghe was
in zeelandt.

Sinnen dē seluen iare op l. Bartholomeus nacht
te. r. men was te Middellburch en op Bremen ende
tot veel plaetsen in zeelant groote eertbevinghe.

Sinnen dē seluen somer quā tot Bremen eē gro
te Cracoen wt Lauante gezeylt daer die Turcken in
waren/die alle die kerste gedaen werdē te Middell
burch in sinte Peeters kerche/vande welke die hin
deren binnen Middellburch noch int leuen sijn.

Int iaer. M. cccc. v. sterf heer Anthonis die grote
b. van hertoch Philips van Bourgoungnen/en leyt
begraven te Comchem in Artops.

Ter seluer tijt na dat ouerlijdē van vrou Isabella
coninginne vā Spaenguen wert die eertshertoghe
van Oostenryck Philippus/coninck van Castilien/
Leons ende Granaten van ynder hysse vrouwen we
ghen van haer successie.

Die mupfen
verdoemen het
open in zeelant

Int selue iaer was troen in Zeelant so qualick ge
staen dat men nau van hondert schouen een achtē
deel en dorstchede/om dat die mupfen so seere tleue
ghegeten hadden.

van Zeelandt

Int selue iare smorgens ondt die ptekinghe op den sonnendach vā half vastē verbrānde bitans dmeeste deel van thys en casteel van Zandenburch aen dpe side daer nu die gaelderle staet/met veel schone camere/en daer geschiede ontsprekellike schade/want tot bier thdt veel antiquiteyts op dat selue casteel was/dwelck al verbrānde.

Eenen groten
brant op thys
van Zanden-
burch ter We-
re.

Int selue iare op l. Martens auont inden winter/sterf heer Lodewijc vā Montfoort heere van Dere/die getrouwt hadde vrou Anna vā Borsseleu weduwe wylē heer Philips vā Bourgouingnen/heere vā Beuerē/en sijn lichaem wert ghesondē en begrauen te Montfoort in Hollandt by sijn vooruaders.

Ter seluer tijt quamē in zeelant/bisonde die wielinge en veergat inne veel diuersche schepē/te wetē/in de wielinge quamē veel Spaengiaerdē/Italiaenſe frāsche en engelsche schepē. En int veergat quamen veel Oosterſche grote schepē van d'uytſcher hanſten die ter Slups pleghē te comen/bisonder die schepen vā Lubbeck en van Danſhc quamē meest ter Deere/ouermits dat die roopman vā Brugge en der slups begonſten te vtrecken/en dat dese landen so veel ſepen niet en haddē. Ter seluer tijt en toghē die oosterſche ſchepē niet verder westwaert dan in zeelant/en daer coſtente haer ſout datte oostwaert voerden.

Wiel ſchepen
quamē te wie-
linge inne/als
Spaengiaerden/
Franchoyſen/
en Engellen

Binnen dē seluen iare den .ix. dach vā Mepe wert dē eerſten ſteen op Nremuen vande nyeuwe kercke/oft Cappelle opten Oostdijck ghelept.

Die nyen here
op Nremuen/
wo:de ghesun-
deret ende be-
gonnen

Binnen dē seluen iare dē .xx. dach van Mepe sterf heer Floris vā Borssele/heere vā Cortgene/en was heer Branche van Borssele heere van Oostervandt bastaert sone. En corts daer nae wert heer Branche van Borssele des voorgenoemdē heer Floris sone ghehult ende ontfanghen voor enen heere vā Cort-

**Dye Croonſche
gene/Emellſſe/Welle/ende Damele.**

**Ter ſeluer tijt eer dye Eertshertoghe in Spaeng
nen voer/maecte hi ouer alle ſine landen paps/ ende
hy ordinere de ſtadthouder generael te zyn van deſe
nederlanden heer Willem van Croij heere van Chie
uers en van Derſchot/welcke heere de landen wel in
paps en mede beſielt ten beſten dat hy mochte/wat
hi een wijs ende cloeck man was.**

**Deer Willem
van Croij hee
re van Chie
uers heere der
honder van de
ſe landen.**

**Deer oorde van
den gulde vlie
ſe wert te Mid
delburch ver
repen.**

**Int ſelue iaer werdt die oorden vanden heere van
den gulden vlieſe vernieuwet voor den ghenen die
te Bueſſel niet ontfanghen en hadden/ ende werdt
te Middellburch in de vdie ghehouden ende ghege
uen/allmen op den dach van hupden noch ſien mach
aen die wapenen inden hoor hanghende.**

**Sinnen den ſeluen iare opten tweeden kerſtdach
quamen ter Deere wten naem vanden hertoch Phi
lips Coninc van Spaengnen. xlc. lantsknechten/die
int lant van Zeelant ghelept werden/ byſondere int
lant van Walcheren/dwelc al vol gelept wert/ en in
Noortbeuelant/ Schouwen/ en Zuytbeuelant/ om
metten coninc in Spaengnen te trecken. En vij. da
ghen na nieuwe iaers dach/ was byten der Deere
op de wepe bi ſchutters hof openbaer lich een lants
knecht ouer die ſpieſſen gheiaecht/om dat hi een ion
ge ſchamele deerne hadde willē vercrachten/ en een
kint hadde gequetſt. En deſe iuſticie liet doen graue
Wolf van Habsborch een ouerlander/ dye doen een
opperſte capiteyn was/en die dood: werde op tloo
ſers kerchhof byten der Deere begrauen.**

**¶ Hoe hertoch Philips van Oſtenryc/coninc van
Spaengnen ende Prince van deſe nederlandē van
Dillinge wt zeelant met zyn gheſellume vrou Jan
ne te ſhepe ghingen en voeren in Spaengnen.**

¶ Dat. lvi. Cap.

van Zeelandt

In laer. M.cccc. en. vi. op den. x. dach van
 Loumaent is ope zertshertoge Philippus
 als coninc vā Spaegnen/ en sijn huyfrou
 we vrou Janne die Coninginne van Aid-
 delburgh op Nremuen met een roepbarste gerepst en
 also met. xiiij. schoonder schepē/ (die meest al van Ze-
 riczee warē) seer wel toegerust vā Vlissinghe wt Ze-
 lant schiepē ghegaen. En die coninc ghinc schiepe int
 schip dē Juliaen genaet/ daer schipper op was Jacob
 Cornelis Hubert/ met alle sijn familie met groter tri-
 umphen en heerlicheyt/ om na Spaengnen te varē.
 Int zee comende is kort daer na eenē grote storm vā
 winde/ in eenē mist gecomē/ also dat se in groten pe-
 rijchel gecomē sijn/ niet wetende waer dat si waren/
 so dat alle die schepē bi voortsen in Enghelant comen
 moestē/ en arrueerdē inde west cōtrepe. En alle ope
 and schepē warē meest van malcanderen verstenen/
 en sommige gebledē. Als Henricus die. viij. van dien
 name/ coninc vā Engelandt verhaelt dat se inde hauē
 van Weymuen in Engelandt warē/ so heeft de coninc
 vā Engelandt veel edelē en heeren om dē Zertsherto-
 ge en sijn coninginne te ontfanghen gelondē. En hy
 quā met sijn coninginne bidē coninc vā Engelandt
 en die coninc hēeste seer eērliken ontfanghē/ daer si
 een deel daghen bleuē/ van daer sijn se weder int zee
 romē/ en gelept na Spaengnen/ en met storm en on-
 weder inde Cronge gecomē/ daer si op ghingen/ en
 quamē te voet tot sint Jacobs in Galicien. En de co-
 ninc Philips met die coninginne en alle volc voerē
 also doorts in Spaengnen.

Hertoch Phi-
 lips vā Dollen
 rijc/ comt vā
 Spaenien/
 toech met sijn
 huyfrou schie-
 pe na spaegne.

Die coninc vā
 Engelandt heeft
 onsen prince en
 sijn huyfrou
 in Enghelant
 seer heerlichen
 ontfanghen.

Die prince hee-
 roch Philips/
 dede met sijn
 huyfrou pe-
 grimage tot
 sint Jacobs.

Ter seluer tijt bleuen sommighe schepen van dese
 vlote ouermits vanden storm en onweder/ ende ope
 van Zericzee leden die meeste schade.

In dese reple waren veel heeren ende ionckers wt

De Cronycke

In dese spaen-
sche reyse van
de veer herren
tot dese neder-
landen.

dese nederlandē/ als die heere Jan van Nassouwen
Joncker Adolph vā Sourgoignen heere van Se-
uerz/ mijn heere dē Admirael heer Philips die b. so-
ne vanden ouden hertoch Philips/ en meer andere.
Van dese reyse vīndtmen breeder bescheet inde vlaš-
sche en Hollantsche cronycken. Na dat coninck Phi-
lips vā Castilien en zyn coninginne vrou Joanna/ in
Spaengnen warē gearrueert/ so is die coninck van
Aragon Ferdinandus met dē hertoch van Neges
met schonē state van heeren en edelen hē tegens ge-
reden/ en hebben hē met groter eerweerdicheyt ont-
fanghē/ en zyn met groter triumphen gereyst na Ca-
stilien/ ende daer na zyn blijde intoemste ghedaen te
Sourges in Spaengnen.

Eenen groten
dal daer groten
baercken ghe-
buede ter die-
te.

Sin den den seluen iare op Maria Magdalenen
dach smorgēs te vier vren wast een so schoon weder/
en so stille en so leegge geebet dat ter Deere teynden
die Oude strate door groentbraeclele een groot stuck
muers oft veste vā. vi. oft. vij. roedē lāc viel int water

Int selue iare was tcapittel vande murebroeters
opiden te Rosmen gehoudē/ en corts daer nae in die
Graetmaet werden van alle die Coleten en ganden
ten die te Middellburck en Tyericee waren mure-
broeders gemaect/ als noch op dē dach van hedē zyn

Sin den dē selue iare als die eertshertoge Philips
gereyst was na Spaengnen/ bestondē die Shelder-
schen wederō op die Hollanders en Brabanders te
oogloghē/ bouen den paps die te vorē blimen tsaers
gemaect was/ en si quamē in Brabāt/ hebbende bep-
melikē succours vande Franchopsen also die Vlaem-
sche cronyc bestryft. En si hebbe Turnhout inde hem-
pen in Brabant gespolicert/ en si hebben sommighe
rijcke vrouwen met hē lie den geuoert en geransoet.
Int selue iare inde Oostmaet openbaerde inden

Gen vreckelike
comere open-
baerde.

van Zeelandt.

noortoosten een wicelike Comete/hebbende eenen
steert als een vierighe vlamme opgaende / en haren
onderganck was meest int Westen streckende.

Int selue iaer nae dat hertoch Philips int coninck
rijc vā Castilien en Spanatē. .xc. gecroont was / nyet
lange daer na opten. xxvi. dach vā Braermaent is hi
haesteliken gestorūē inde Stadt vā Burgos in Spaē
gnen / en sijn lichaem wert begraue totten Carthuy
lers buytē der Stadt / en hi was out. xxviii. iare. En na
dat ouerlijdē van coninc Philips voorē / so sijn alle de
heeren en edelen die wt dese landen wāren / met dye
duytische en nederlantsche knechtē weder in dese lan
den geromen. Die grootste heerē quamē t strepe / mer
dmeeste volc en die knechten quamē duer Brancrjē
ouer lant in dese nederlādē. Vā coninc Philips voorē
acten en gestē vintmen in dūerliche cronijckē bescre
uen / so wel int Latijne als in duytische. Int latijne by
Hadrianus Barlandus in Cronica Brabantē ducht

Coninck Phi
lip vā Spaen
glen sterft te
Burgos in
Spanengnen.

In dese nauolghende rijmen muercht ghi dye date
des iaers vanden.

Austriacus Pater, ac mater Burgundia Philippus

Rex vita functus condor in Hesperia.

¶ Een andere van Paulus gmsilius gemaect.

Laus Castella: concepit dolorem.

Philippus van Poltenrijck een eenighe sone
Van Keyser Maximiliaen / Ende was die tweede
Graue van hollandt / Zeelant / proper van persone
Van dien name / van goeden bescheede
Als hertoch van Bourgoingnen hi hem duechdelick leede
Heere van dese nederlanden / noch coninck bouen dien
Van Spaengnen van Castilien alle beyde
Tien. xxviii. iaren sachmen hem ouerlien
Tot Burgos in Spaengnen daert elck mocht sien
den. xxvi. dach Septembris albaer buyten der Stadt
Werd t hi begrauen / men sacht geschien
Int Cathusers clooster Sod gunne hem dat

Dye Cronijche

Hy beelachtich moet zijn Gods opperste schat.

In selue jaer was die auontuere vanden mee so groot/datmen .i. voor. xxx. schellingē gē coſte/dwelc in menigen tijden daer te voir niet gebuert en was.

Ter seluer tijt begonste die nacie vandē Schoettē ter Deere in Zeelāt hare opflach te makē/en quamē daer daghelick met haer schepē met coopmans goe dinghe gbeladen/die daer te voren te Middelburch ende te Brugghe pleghen te comen.

Ontrent dese tijden hadden die ouersichteliche ſtedē (want si mede vā die duytsche hanſten warē/te werten Campen/ Zwolle/en Denenter) een ſtercke vaert van ſchepen van Golt en westwaertte varen/ alder eenige ſtedē oostwaert deden/ ende begonſten van Westen Goltwaert te varē/dat was wt Zeelant te loopen na Liſſeboene/en vā Liſſeboenē door de Zont na Danſijc/en alſo na Aye en Kenel in Vlyſlant/en ſo quamē ſe weder in zeelandt/ende si waren vā de eerſte die dese reple eerſt begonſten.

Genen laechte
en loeten win
100,

In jaer. M. cccc. vij. wast een ſo laechten winter/alſt in langen tijt hadde geweest/alle veychtbaer boemen bloeyden inden April. En die wylngaerden hadden groote loeten/die voghelen leyden eperen/ende broeden haer ionghen.

Hoe dat die prince hertoch Kaerle/die tweede vā dien name/na die wot Philips ſijns vaders voorū die. xxx. graue vā Hollāt/Zeelāt/en Vriſlāt worde en prince van dese nederlandē. Dat. Iviij. Ca.

Eric ſinnico
mo zelandic.

Kaerle vā Do
ſterre werde
die. xxx. graue
van zeelant.

Kaerle vā Gods genadē die tweede vā dien name/worde die. xxx. graue van Hollāt zeelāt en Vriſlāt in alle ſtedē en plechē van ſine landē hē aengecomē vā ſinē vad en moeder/hien was maer les ſarē ondt als ſijn vad contac Philips in Spaenguen geſtomē was/waerōme dat

van Zeelandt.

wt beuel des keplers **Martiniliaens** zyn grootvader
en wt gemeynen rade en consente van alle sijn heer
en staten des lantsoerndrachteliken ghevoeren en ghenomen
men wort tot eenen momboor en voocht van **Margriete** eertshertoginne van **Gostenrycke** zyn mope/
ende coninc **Philips** suster.

Int selue jaer heeft die kepler **Martiniliaen** een lā
ge duurende oorloge gehad met de **Venetianen** waer
inne grote schertmutlinge en slagē gebuert zyn. En
ter seluer tijt was die coninc **Lodouicus** die. xij. van
dien name met de kepler teghē die **Venetianen** dier
gelike die paus **Julius**. Die kepler heeft sommighe
stedē in **Italien** de **Venetianen** afgenomē. Als **Verona**/
Padua **Ternis** en meer andere. Dese gestē vint
men int lange bescreuē in diuersche cronijcken. Ende
int breede heeft daer af bescreuen **Anthontius** **Sabel**
licus in die historie vanden **Venetianen** als men daer
int breede lesen mach. Int selue jaer als voor is isoptē
vi. dach van **Hoymaect** quā vrou **Margriete** als gero-
rē regente van **Hollāt** / **zeelāt** / en van al dese omliggēde
landē ter npeuwer hauene in **Vlaenderē** om also na
Middeleburgh te comē in slāt van **Walcherē** / en aldaer
gehult te wordē wten naē van hare neue **Kaerle** eertshertog
van **Gostenryck** / coninc van **Castilien** de tongen
Prince / so quamē haer teghē veel heerē en edelē / als
de admirael heer **Philips** b. van **Bourgoingnen** / hee-
re van **Somersdijc** / en ioncker **Adolph** van **Bourgoing-**
nen / heere van **Senerē** / met die staten van **zeelant** /
en meer andere met roepbargen / en andere schepen
van triumphen / om die regente in **Zeelandt** te bren-
ghene / soo hebbense begonnen te schieten om triu-
mpe te make en voor npeuwer hauene / en veler is wt
buspoer gheslagen int **Admirael** s schip / sommighe
sprongen ouer boort om gesalueert te zyn / maer veel

Margriete was de
regente van al
de dese nederlā
den.

Margriete was
die regente
van dese ne-
derlānde quā
in **zeelandt**.

Margriete was int
buspoer in de
admirael s schip

Dye Cronycke

volck wasser gelchent en vermoort binne selue schip/
en daer gebuerde grote lammer en schade. En omme
ste geluc was dat die heerē al tlamē in die Roepbar-
ghen waren/so datte gheen lettele en creghen / noch
inemandt van haren geselschap.

*Wron Anna de
da. van Bour-
goingne vrou-
we van Maer-
bryn kerl.*

Int jaer. M. cccc. vij. den. xvi. Januarij sterf dye
duchtige vrouwe/vrou Anna /b. dochter van Bour-
goingnen/vrouwe vā Kauesteyn(na datte veel eplā
dehē en polders in zeelant had doen bedijckē/en ve-
le kercken/Canonisten/godsdiēsten en and werckē
vā charitaten gefundeert/gelicht/ en vermeerderet
hadde/tyobburch op haer casteel. En haer hert wert
tyobburch indē schoor begrauen / maer haer lichaem
wert te Brussel geuoert/en int minrebroeders cloo-
ster begrauē/waer duer inde landē van zeelant groo-
tē rouwe bedienē wert/om datte so wijselic en vreedt
samelike geregeert hadde in haer leuē. Na die doot
vāde voorē vrou Anna van Bourgoingnen/vrouwe
van Kauesteyn succedeerde heer Soudewijn die/ b.
van Bourgoingnen/en heer Philips b. van Bour-
goingnen haer broeders in alle haer heerlichede/be-
haluen int eplant vā duuelant/dwelc dat doen weder
quā aen die heerē van Borsselen van Brigidamme/
daert eerst af gecomē was / en het is tgeslachte van
vrou Anna van Borsselē vander Veere en haer naco-
mellingē daert noch optē dach vā hudē af belet wort.

*Omclant quā
wordet aen dat
huys vander
Veere.*

*Jan Coppoē
een frāc herye
rooter was op
tze ende deit
deel quaets.*

Ter seluer tyt was eē Fransche capiteyn genaemt
Jan Chapperon/die welcke seer sterke opt zee lach/
en dede dē schepen van dese nederlandē groote scha-
de/bisonder die vā Zierincze. Ten lesten voer dē Ad-
mirael heer Philips van Bourgoingnen met. v. se-
pē vā oorloge wten naē vandē prince om dit schip vā
Jan Chapperon int zee te soeken/maer Jan Chappe-
ron ruynde die zee/en men en hoopte niet meer vā hē

Int selue iaer den. xiiij. dach Octobris wast eenen grote storm witten nootwesten/ datter veel dijckē in ne braken/ bissonder in Hollant int waterlāt/ en daer verdroncken veel menschen opten dijt tot Schaerdā en daer bleuen sommige schepen van zierzee.

Int selue iaer quamen twee schepen vand' Deere wt die eplanden vā Canarien. En het waren die eerste schepē die wt zeelandt in Spaengnen in die eplanden geweest haddē/ en si brochten bepde haer schepē gheladen met Canarie supcher.

Ter seluer tijt tooghē die schippers Tantwerpen inde merct om haer supcher te vercopen/ en si presenteerdent dē supcher backers te geuē voor dize groottpont/ en si en wilden so veel niet voor tpont geuē/ so dat dese schipper selue supcher een half iaer bi hem hieldē behielden/ en verroffen te vastelauont daer na mer noch en condē si geen. iij. gr. voor tpont gecrighē

Ter seluer tijt was in fluere meester Pauwels vā Middelburch/ wiens geleerthept/ vanden gheleerde seer ghepresen wort/ een seer erpeert man inder Astronomien/ medicinen/ ende Theologien/ dwelck hi wel heeft bechoont in eenen boeck die hi gemaect heuet Paulina gheintituleert. En ouermits sijn grote scientie en gheleerthept wordt hi naemaels bisschop van Orbinen in Italien.

Wesken Pauwels vā Middelburch in zee Landt was in Quere.

Int selue iaer was die kepsere Maximiliaen hier in dese nederlandē en daer wort eenē pays gemaect tusschen die Ghelderischen en dese landen te Camerijck/ die niet seer langhe en duerde.

Ter seluer tijt troude heer Frācke vā Borslele/ heere van Cortgene/ ioncfrou Catharina heere Jan Egmonts dochter/ maer si en cregē geen kinderē tlanē dan eenen sone die sterf coets na sijn doopfel.

Die heere van Cortgenetroude heere Jan vā Egmonts dochter.

Int iaer. M. cccc. lx. den. xij. dach vā Wedemaent.

Dye Cronijcke

op Marien Magdalenē auont quamē op Nremuen
aen. xv. C. Engelsche crūchsknechten/ en tooghen in
Ghelderland/ den Prince te diēste/ ouermits dat dye
Gheldersche onse vlandē waren/ voor die Stadt van
Denlo/ maer si en bedreuē niet vele / vā daer sijn si dē
xx. Nouembrijs wederom gekeert/ en also na Enghe
lant geuarē. In desen tocht warē veel edelē wt Zeelant/ heer Floris van Egmont heere vā Plessen en
van sinte Martensdijc/ heer Biancrūc van Soissele/
heere van Cortgene/ die heerschappen van Cats/ als
ioncker Philips vā Cats/ Willem van Cats/ Adolph
van Cats en Nieuwen van Cats/ ende ioncker Henrich
Cornelis vander Deere/ met meer andere.

Zeel eylanden
en polders sijn
ken in/ en sijn
nemisse bleef
dijnende.

In zuyd beuelant
brach den
dijck ontrent
Nieuwlandt
tame/ dezelijck
ke Dandelant

Sinnen dē seluen iare op sinte Cosmas en Damia
nus dach machts mast een so grote storm wt dē noot
westen en toloepde so hooge / alst in menich iaren te
vorē gedaen hadde/ so dat sommighe dijckē int lant vā
Schouwen oueruloepdē/ en in zuyd beuelant brach
Tijpewelāt by Wemelinge in/ in Duuelāt ghingē
inne/ Beperen/ Dianen/ met toosterlant/ en den om
meloop van Duuelant/ Stauenisse/ Noeckerstijl/
met. xl. parochien op die palen van Zeelant.

In noort beuelant stont dwater bi na so hooge als
den dijck dede/ dat veel volcx haer goet vluchteden/
nochtans en condemen niet gesien datte daer na den
dijck hoochden/ hoe wel dattet dicwils gesept wert vā
veele diuersche personē/ datte dat lant niet verhoesen
en souden dan by die leechte vanden dijckē/ daer om/
Sod betert hebben wij dit voor dat.

Het water
was so hooge
datet te west
cappel ouer de
dijckē opt kra
te liep.

Te Westcappel brach mede in en was so hoogen
vloet/ dat dwater te veel steden in Zeelant ouer dye
straten liep/ waer duere datter veel hupsen wech dre
uen. Ter Deere op die kape/ ouer die noortside van
der hauen dreuen sommighe hupsuens af.

van Zeelandt.

Side oude **M**iddelburchsche hanen liepen som-
mighe polderkens inne / maer si werden coits daer
na beuercht. **H**oe wel dat die poldere van **S**tauen-
se / die poldere ouer der **D**eele **C**ampens npeuwelāt
polderken aen **W**olffaerts dijk / **Z**ich wt genaemt /
ende **H**ontenisse npeet beuercht en werden noch be-
dijct / maer zyn (**G**od betert) blijuen dijuende / en vā-
de sommighe zyn stellen ghemaect / daermen groote
menichte van schapen ophoudende is.

*Camp's nien
zeelandt ende
meer andere
bleue dijende*

Dits dincarnatie vande voornoemde hoge vloet.
Alsmen **S**tauenisse sach declineren tot npeet /
Sanch **Z**eelant een so harden liet.

Ter seluer tijt begonsten die zeelandtsche schepen
teer af te gaen ende die **H**ollantsche schepen quamen
laerlijc meer en meer aen / als noch schijnbaer is.

Int selue laer verloten die van **Z**ierzee veel gr o-
te schone schepen alleenlick bi storm ende ontwedder /
maer sommighe oude schippers en stierlieden seggē
datse te luttel en wepnich volcx voerden / wantse veel
schade begonsten te sijden / want si veel volcx verlorē
tot d'uersche repsen / en si en wildē met geen volc va-
ren dan met haer eyghen volck. **E**nde ouermits dat
se ter seluer tijt so veel schepen hadden / en toelck be-
gonste te mīnderen / so en rondese al die schepen npeet
vermannen.

Int laer. **M**.cccc. x. **K**onter een grote oorloghe op
tusschen den **C**oninc van **D**enemarchen **C**oninc **H**as
met den **S**teden van **H**ollandt / **Z**eelandt ende **D**ite-
landt teghen die **O**ostersche zee steden / als **L**ubeck
ende **K**ostwīck / met haren adherenten / waer af die
Stadt van **L**ubeck dpe pīncpaelste oorloghe voer-
de / wt den name vanden **D**uytsche **H**affen / ende si de
den malcanderen groote / veele / ende onuerwinne-
lijche schaden / dat welke twee laeren lanck duerde.

*Coninc Hans
vā Denemarc
hē niet die hol-
landsche zeeke
den hādē oeg-
loghe met **L**u-
beck.*

Dye Cronijckē

Nochtans die vā Tubec / also die Hollantsche cronijckē he int breede bescrijft haddē aen die Hollantsche waterstedē gescreuen / datse dat iaer met haer schepē in Denemarchē niet en souden comen / noch oor door te Zont varē / dwelc tot groot achterdeel vandē Hollanders geweest hadde / die Hollanders haddē. viij. schepen van oorloge toegemaect / en voerē met dese oorlochs scapē en haer vloete vā coopuaers inde zont meynende dat tes coninc vā Denemarchē schepē vā oorloge reedt geweest haddē / alshī haer liedē toeseyde / mer si en warē niet keet. Die Tubeeische scapē vā oorloge quamē ond die hollantsche scapē inde zont / en hebbēse bī na al te samē genomē en te Tubeec innege bracht / alsmē lesen mach in die Hollantsche cronijckē.

Sinnen den sehuē iare inden ssepe / dede vrou Anna van Borstelen dē polder van toosterlant in diwelant weder beuerischen en bedijchen / die tlaer te voren inne gheuloept was.

Ter seluer tijt verlozen die vā Ziericzee diuersche schoone schepen die haer van die Tubeeische schepen van oorloghen opter zee gheuomen werden.

Sinnen den sehuē tijde ontrent sint Janmsisse was ter Deere ouer die noortsīde bī nachte eenen ontsichteliken brandt / so datter meer dan. xx. huysen behaluen die keeten af branden.

Int sehuē iare quamē ter Deere so veel schepē van oosten dattet wonder om scrhuē is / so datter dicwils smorgēs niet een schip voor der Deere en was / als dē wint oost was lagender tlanonts dicwils vijftich oft tseftich schepē / al oosterlingen oft ouerstichtle scapē.

Int iaer. M. cccc. xi. opten. xiiij. Decembris wast so grotentēpeest van winden wten westnoortwesten en het vloeyde so hoge / dat de vijf ambachtē in Vlaen derē oueruloeydē tot Ghendt toe. En in zeelandt so oueruloeyde sint Annen landt die Sommel / die seer

Die Tubeeische
schepen vā oor-
loge deden den
Hollanders
grote schade.

Die van Zieric-
zee en die Hol-
landers ver-
lozen veel sche-
pen / die de oo-
sterlingenamē

van Zeelandt.

langhe daer na bleef driuende tot het jaer. M.cccc.
xvi. almen int veruolch noch lesen sal.

Ingelthcr oueruloepde Surch in Schouwen met
eenē polder en prochie kercke/kloets kintere genaēt
die sichtenopt bedijct en is geweest. Die koren pol
der en sommige polders ontrent Stouwershauen/
met tlandeken vander Soeree/ en sommige dorpen
in zuytbeuelant en int lant vander Tholen.

Deel ooppero
ueruloepde in
zeelandt.

Ter seluer tijt troude ioncker Jan vā Bergē hee-
re van Waleyn in walsch Stabant heer Jan vā Ber-
gens outste sone ioncfrou Charlotte heer Philips vā
Bourgoingnen heere vā Seuerens dochter / waer
mede hi ten huwelicke gecreech dē Agger in zuytbe-
uelant/maer dese Charlotte sterf corts daer na sonder
oude achter te latē. Ter seluer tijt troude heer Adolph
van Bourgoingnen/ heer van Seuerē / Tornehem
Seuerie/ Stouwershauene/ Vlissinge. 31. tot zyn ge-
sellime ioncfrou Anna van Berghen/ heer Jan van
Bergēs dochter/ daer hi aen gewan drie sonē en drie
dochters. Die outste sone was ghenāēt Philippus/
die middelste sone was genaemt Maximilianus/ die
ioncfte was Henricus genaēt. Van dese drie sonē isser
noch een int leuē/ genaemt Maximiliaen van Bour-
goingnen/ nu heere van Seuerē / vander Deere. 31.
wien God spare in ghehucke en salicheyt / tot wiens
prijs/ tof/ en eere dese rote Cronijcke gescreuē is. En
die dochters zyn noch alle drie int leuene / als ghi int
veruolch der cronijcken noch wel hooren sult.

Heer Adolph
van Bourgoin-
nen heere vā
Seueren trou-
de ioncfrou An-
na vā Bergen

Simen den seluziare wast eenē so grooten vorst/
die dese daghē voor sinte Martensmisse began/ ende
duerde. xliij. weken lanc. Menghinck van Nremuen
tot Soffele toe in zuytbeuelant ouer dhs een maent
lanc/ men quam met wagens vol goets gheladen vā
Hantwerpen totter Soes in zuytbeuelant/ men reet

Men verdoet
zeelat met van
ghens tot die
werpē op dat
46.

Dye Cronijcke

van inyenlandē ouer den Nigger in Siabant/ en quā also voort met wagens en peerde ouer hē in zeelant.

Int iaer. M. cccc. xij. gingen alle die Ghelderische stedē wed ouer vandē huple vā Bourgoingnē aendē hertoge van Ghelre. Ter seluer tijt hadde die Ghelderische veel oorloghe met die Hollanders int ouer-
sicht en ontrent Driestāt/ en die her toch van Sassen lach met heyracht in Westfriesland/ als men int lan-
ghe lesen mach inde Hollantische Cronijcke.

Die Hambur-
gers hadde oeg-
loghe teghens
die Hollanders
opt zee.

Int selue iaer hadde die stad van Hamburch oor-
loge op zee tegens die water stedē van Hollandt/ en
deden malcanderē grote schade/ met cleyn seynsche-
pen en roggheleschepen/ so dat dye visschers dat iaer
met saueconduiten moesten varē/ ten lesten werdet
ghedadint.

Ter seluer tijt troude ioncf rou Elizabeth van Cu-
lenborch vrouwe van Borsselen in zuytbeuelāt heer
Anthouis van Lalapn/ heere van Montengijs/ ende
hy werdet doen graue van Hoohstraten.

Sinnen dē seluen iare in Slaechmaent op den. xix.
dach walt eenē onuerborgē tempeest vā winde wt
den westnoortwesten/ soo datter te dier tijt veel sche-
pen bleuen opt zee/ en veel volck/ onder welke warē
veel schepē van zertzee. In desen seluē strom wandē
omme dē Dietche thort aen slant vā Wolfaert sticht
die int water ghestaen hadde meer dan hondert en-
de tselstich iaren.

Sinnen den seluen iare verbanden die Ghelder-
schen. xij. grote schepen voor Amsterdā / ende het
was op sint Thomas dach. Cortz daer na inde kerst
daghen/ worde heer Jan van Wassenaere vande Sel-
derschen by Utrecht in een clooster gheuangē.

Contre Hans
bā Denemarck
ken kerst.

Ter seluer tijt sterfte Coppenhauē in Denemarck-
ken coninck Hans van Denemarcken/ Tweeden/ en

van Zeelandt.

Noorweghen/ Gotthen en Wenden/ en na hem succedeerde sinē sone Chulstiermus die tweede van dien name.

Int selue iaer wast een so grote vorst/ datmen. xiiij daghē lanc in sommighe plaetsen ouer stoute water ghinc / en dese vorst duerde ontrent neghen weken.

Enen groten vorst was in de landen.

Ontrent desen tijt begonsten die van Aitwerpen en van Dordrecht en sommige wt zeelant met grote huen en bopaerts ouer zee te varen.

Int iaer .M. cccc. xiiij. sterf coninc Henrick vā Engeland/ die. vij. van dien name/ de welke in sinē tijden veel wonders bedreuen hadde/ als men inde Enghelsche cronijcke int langhe lesen mach.

Ter seluer tijt quā een cleyn scheepkē sine ter Vere in Walcher enghenaemt die halue karre/ en was wt Engeland/ Ende die capiteyn ghinc logeren int beste vander stadt/ in een herberghe daer inghelsche roopliden logeerden/ en men meynde dattet al roopliden gheweest hadden/ so ist int leste wtghebrocht gheweest van eenen bootsman van dit selde. scheepken/ dattet een zeeroouer was/ en si worden alle ghevanghen die op dit scheepken waren / ende alle dpe schult hadden werden onthooft metten capiteyn ende werden op raden gheset. Dese capiteyn hadde eenen gouden halfbandt / ende in dit selue scheepken werdt noch veel gheroost goetsgheuonden dat veel schats weert was.

En zeeroouers schip quā ter Vere sine gelijc een roop naerder.

Sinnen den seluen iaere was een grote commotie/ ende ophloop binnen der stadt van Cuelen/ so dat dpe ghemeynte teghens die heeren opstont. Hier af moghet ghi breeder bescheet vinden in die Cuelische cronijcke. In dit naeruolghende veersien vindet ghi de date des iaers/ alst selue ghebuerde.

En grote commotie en ophloop was binnen Cuelen.

Ecce radunt gladio supremi Colonieneses.

Dye Cronijcke

Int selue iaer dē vierden dach in Hoptmaent/ was een grote schermuttinge op Nremmen ond die boots gesellen vande Engelschē en Frankhopfen/ wantter op die tijt veel schepē van beyde partijen lagē. Cortz daer na rees een grote oorloghe op tusschē die Fran chopfen en Engelschen/want coninc Henrich vā En ghelant die. viij. van dien name quā selue in persone ouer wt Enghelant/en wan die stad van Terwane En met hulpe vandē keysere Maximiliaen belepde hi die stad van Dornich/die hi bedwanck. En coninc Henric van Engeland die. viij. van dien name voorn dede daer binnen een groot casteel makē/ alsmē noch op dē dach van hūdē sien mach. In dit belech vā Dornich was heer Frac vā Borselen/heere van Cortge: ne wt Zeelant/de welcke veel valliantchap dede.

Die coninc vā
Engeland be
lepte met hul
pen vanden K.
Ma. die Kadi
van Dornich.

In dit selue iaer lagēter Deere veel schotsche sche pē/en daer quamen ter seluer tijt ter Dere sommige rijnckaerts en and schepen met rapeseple van Ham borch. En om dat dye Hamburgerz int voorgaende iaer vā. xij. hebbende oorloghe met die Hollanders/ een Schotschijp ghenomen haddē/so voerē sommige Schotsche schepē na Schotland vandē Deere. En si saghen buyten twijdom vandē Deere een Hambur ger schijp ligghē/dwelckie si namen met hē lieden / en voerdēt mede in Schotland in recompense van haer verloren goedinghe/dwelc si lieden int iaer voorledē verloren hadden by die Hamburghers.

Leo de Medice
res wort pous
van Roomen
die. r. van dien
name.

Binnen den seluē iare sterf die pous Julius die. ij. vā dien name. En cortz daer na wort weder in zijn ste de gecorē Leo de medices/de thienste van dien name geboren van Jlorensen/en was die. cc. en. xvi. pous/ hi resideerde acht iaer.

Int selue iaer op sinte Poutiaens auont wort dye crake dat grote schijp van brest wt Francrij genomē.

van Zeelandt

en gewonnen van die Engelsche/met ses grote meerschepe/die lange in zeelant voor Nremuen ghelegen hadde/op die zee/En die Crake vocht seer lange met dat grote schip wt Engelant genaet die regente/ten leste doen die Franchoysen sagē dat dese twee schepen aen een warē/en dat zijt verlorē hadde / stakē si toter van binne die Crake/so datse beyde verbranden.

Die grote crake van Borch wt Brancrisc dat groot schip vocht teghens dat grote schip wt Engelant die regente genamte.

Ter seluer tijt als die voorin coninc van Engelant ouergeromē was in Vlaenderen/so is Jacobus de coninc van Schotland/de vierde vā dien name met groter heyracht van volcke in Enghelāt ghetogen/in meyninge tlant in te nemē/daer die coninghtine Catharina/Coninc Ferdinandus vā Spaengnen ionckste dochter/huyfrouwe van coninc Henric van Engelant quā den coninc vā Schotland teges ten strijtte en te velde/daer eenen groten slach gebuerde/so dat die coninc vā Schotland met veel volcx vslagen wert

Die coninc vā Schotland wert int veldt met vele volcx verflagen vande coninghtine vā Enghelant.

In saer: M. cccc. xliij. dē. vij. dach vā Meerte werden inder locht twee reghenbogen ghesien/ staende rugghe teghens rugghe.

In selue saer wert dē paps ghemaect tusschen coninc Ludouicus die. xij. vā dien name coninc vā Brancrisc en Henricus die. vij. vā dien name/ coninc vā Enghelant/dye welcke coninc van Enghelant gaf den coninc van Brancrisc zyn suster Marie genaemt/ die hi troude tot zyn gesellinne/maer coets daer na te die voerē coninc van Brancrisc gestouen/so dat hi geen orde by dese vrouwe achtergelaten en heeft.

Binnen dē seluen saere den. x. dach vā Meerte was den groten val op Nremuen aendē oostdijc op den. ij. vij. dach inde valte onder die misse smorgens te. x. wt en was eenen sterke wyntoosten wint/en seer leege geebet op twelftende van Nremuen dat den dijc achter af viel/en stortede. vi. oft. vij. huyfen achter omme

De huyfen die len wt waters op Nremuen.

Dye Cronijche

tot bicāster haher strate toe vā grōt vaerfel / althē
aēde rjlen hoofdē sien mach ontrēt dat onde tolyups

Int selue saer inden Reyne quā ter Deere een ver
uaerlic groot schip genaēt den Engel / dat dies ghe
lijche vā grootheyt daer te voren noyt in zeelant ghe
weest en hadde / en het quā wt den naem van coninck
Christiernus vā Denemarchē / die .ij. van dien name
coninc van Noorweghē / Tweeden / Sotten en iden
den / die welke coninc dit voorn schip wel hadde latē
voorsien vā volck / artillerte / en al dat ter oorloghen
diende. En daer was op dit schip eenē Capiteyn ghe
naemt Heuerijn vā Roenbun / en onder hē warē .v.
c. manne / en quamē onsen prince tediens. En die co
ninc vā Denemarchē voorscreuē gaf dit schip met al
datter aen en in was onsen Prince tot eē gratiteyt.

Sinnen dē seluen iare op dē .xij. dach van slaech
maēt wert binnē der stadt vā Leven in Hollandt een
kint gebozē sonder hoofd met ooghē en mout in dye
borst / die armen en handē aen sijn sīde geweesticht / en
was benedē rōt sonde beenē of voetē en sterf terstōt.

Ter seluer tijt hadde heer Joos vā Cruminge hee
re van Heemliet burchgrane vā zeelant tot sijn ghe
sellime getrouwt ioncfrou / Magdalena heer Philips
van Heuerēz dochter / daer hi een dochter aen wan /
genaemt Anna van Crumingen / maer die moeder en
dochter en leefden beyde niet langhe daer na.

Int selue saer werdē wten name vā onsen prince /
veel diuersche huen en sevelscapē wt zeelāt indē stē
le toeghemaect / daer op viceadmirael was capiteyn
Dermōt / en si werdē met veel geschutse en oorloche
volck met veel Denē / en Heuerijn vā Roenbun in
Dielāt gefondē om onse princēz viandē te bedwin
gē / waer in die zeelantsche schepē vaillantscap bedre
uen bilonder sommighe schippers van Tierize / als

En kint sonde
hoofd was te
Leven gebozt

Heer Joos vā
Cruminge
trouwt heer
Philips van
Heuerēz
dochter
genaemt
Anna dochter

van Zeelandt

Inge boefslap/ Alreut boefslap ende meer ander vermaerde schippers.

In tsaer. M. cccc. xv. dē. xvi. dach vā Nepe/ werdt die sōge pūnce hertoch Flaerle vā Gostenric coninc Philips sone wt Vlaenderē gehaelt vā d'pewer hauē met veel dīnerliche roepbar gē en meer andere s'chepē vā triumphhe vā d' Admirael vāder zee heer Philips b. vā Bourgogingen/ heere vā Romersche en vā Lobburch/ en vā heer Adolph vā Bourgogingen heere vā Seuerē metten statē/ en metten schutters van sommighe stedē van Zeelant/ die hē te ghe moet sijn gegaen/ en hebben hē te Midelburch ghe brocht met groter eerē en met processie/ daer groote genuethe bedienē wert vā batemēt spelz/ en is also opter stadhuys getomē/ daer hi vozē gehult werdt/ als eē rechte lantheere en graue vā zeelāt. En de statē en regentē der stad vā Romerswale en der Goes warē op die tijt met haer schutterien en met die prins aelste vā den stedē voorē binnē der stad vā Midelburch/ ontfangende en sweerende dē pūnce in ald' formē en manlerē hou en getrou te wesen/ recht oft de pūnce in haer stedē gehult gheweest ware/ Men stropder met groter blis'chappē gelt vā d' stadhuys Sinnē eenē dach oft twee daer na/ sooch d' pūnce Lobburch bī d' admirael daer hi eerlikē ontfangen werdt/ daer na te Westhōne/ en so voort opt huys vā Sandenburch/ bī h. Adolph vā Bourg. h. vā Seuerē altaer hi eenē dach was/ van daer tooch hi weder na midelburch iude abdie. Een wepnich dagē daer na/ so hi met roepbargen en and' s'chepē daer hi mede gehaelt was/ getogē na Hericzee/ daer hi eerlikē gehult wert/ en so voort na Hollāt/ daer hi ooc in alle steden ghehult wert voo' enen graue vā Hollandt/ en d'p' Admirael heer Philips bastaert vā Bourgogingen

Das pūnce de
gancē van ze
landt werdt te
nyerboerhōmē
ghehult.

Das pūnce ha
zelus werdt te
Midelburch
ghehult.

Die pūnce
tooch na Heric
zee.

Dye Cronycke

en heer Adolphey van Bourgognyen heere van Seueren romopeerden den prince tot in Holland.

Stimen dē seuen iare inde Hoymaēt op den vierden dach/quamē ter Deere acht schoon grote schepē die de coninc van Denemarchē Christiern die tweede van dien name coninc van Denemarchē/ Noowegē Tweeden/ Sotten enī Wendē/ die hi daer stierde met veel edelē/ metten bisschop van Bonten wt Noowe ghē/ om te halen die suster van onsen S. Prince her- toch Kaele ioncfrou Plabella ghenaeint/ die den coninc toegheseyt was tot yjn ghesellime.

Die bisschop van Bonten quam tot Denemarchē/ ter Deere in Walcheren.

In selue iaer sterf coninc Lodewijc die. xij. vā dien name coninc van Francric den eerstē dach van Loumaent/ en leyt sūte Denijs begrauen bi vrou Anna van Bretaignen. Van dese conincy acten heeft Johannes Socrates enī meer andere int lange bescreuē.

Ter seluer tijt was in fluere heer Jan vā Cappelle Prelaet van Middelburgh/ die daer die seer dede verbeteren met grote reparatien enī timmer agten/ hi te de maken dē nyuwen pant/ enī meer andere schone huysingen enī fabriycken/ allmen noch heden waechs sietmach.

In selue iaer dē. xvi. van Hoymaēt op sint Jhannen dach poerde heer Philips h. van Bourgognyen adentrael ioncfrou Plabella van Oostenric vā dē Deere wt zelant na Denemarchē/ om te trouwen den coninc vā Denemarchē Christiernus vooū/ met groten staet enī heerlicheyt/ daer vele edelen/ heeren/ enī vrouwen mede warē als die edele vrouwe van Chimay/ die heere van Faes/ die heere van Cortgene/ die heere vā Castel/ enī meer andere/ enī si voeren met drie schone schepē die van Zierzee warē. Enī dye suster van onsen Prince ioncfrou Plabella/ die bruyt van Coninc Christiernus vooū ghinck tē schepē met den

Ioncfrou Plabella bruyt vā coninc Christiernus ghinck tē schepē om in Denemarchē te varen.

van Zeelandt.

Admirael indē Juttaen vā hierizee/daer schipper op was Jan Cornelis Hubert/met die andere.vij. schepen die de Coninc Christiernus hier in dese landē gelonden hadde. En si zijn met groter eeren en triumphen ouer zee te Coppenhauen in Denemarchē ghecomen/daer die bruyloft ghehoudē wort vanden Coninc en coninghinne voorū. Die bruyloft en feestē al met genoechtē en eerlicheyt volbracht wesende/is de Admirael wederom met zijn schepē na der Deere geslept/na dat hi alle dinc seer triumphelic beschict hadde/ en oorlof aendē Coninc en Coninghinne genomen hadde. Dese Coninc Christiernus ghewan bi zijn Coninghinne vrou Plabella voorū die sonē/die eerste Johannes/die.ij. Philippus/die derde Maximilianus ghenaemt/ende twee dochters/deene Dorothea/en dandere Christina ghenaemt.

Die bruyloft vā den Coninc en coninghinne wort in Dene marchē te Coppenhauen ghehouden.

Int laer. M.cccc. xviij. den. xliij. dach in Zille sterf Coninc Ferdinando vā Arragon/leons/ en Spana: ten en vā beyde Ceciliaen/vrou Janne coninc Philips wijs vād/en die landē quamen op haerle eertlihetoge van Gousterijck/ zijn neue/coninck Philips sone/ als gerechte successer. Van dese coninc gesten vint men in die Spaensche cronijckē int lange bescreuen in Alonso Desputio Fernando/ende meer andere.

Coninc Ferdinando van Spanagere sterf.

Int selue laer wert Franciscus van Valoys de eerste van dien name/coninc van Francrijck/en troude tot zijn gesellinne/coninc Ludouicus die. xij. van dien name coninc vā Francrijck dochter Claude genaet/en hadde. bi haer gewonnen vier sonen en een dochter Hier af mercht ghi breeder bescheet soeken in Francisco Bonato/dye seer supuerlike int latine daer van gescreuen heeft.

Franciscus vā Valoys de eerste vā dien name wert Coninc vā Francrijck.

Int selue laer resigneerde en gaf ouer hertoch Joris van Sassen en Neepfen/in handē van onsen prin

Die Cronijcke

re Haerle dat lant van Gosturiefat om een somme
vā penningen/ en wert daer gehult ende ontfangen
voor eenen erfheere.

Sinnen dē seluen iare na dat Fridericus de derde
van dien name bisschop vā Utrecht seer out/ en in si-
ne leden seer onmachtich ghewordē was/ heeft hy bi
dispensatie des stoels vā Romen sijn bisdom gerechtig
neert heer Philips b. van Bourgogingen/ bisschop
Dauids broed/ en hi nā sijn woonstede te Liere in bra-
bant/ daer hi niet langhe en was hi en sterf.

Heer Philips
b. van Bourg.
gogingen hee-
re vā Romen
dies soer. bis-
schop van ut-
recht.

In selue iare quā h. Philips b. van Bourgogin-
gen met grote state en heerlicheyt/ met veel heeren
en edelen/ als heer Adolf van Bourg. heere vā Be-
neren/ die heere vā Faeles/ die heere vā Burgdāme/
en meer andere binnē Utrecht/ daer hi eerliken ont-
langhē wert/ om te wesen die. Iviij. bisschop van Ut-
recht. Van deser blijder incoest des bisschops Philip-
pi voornoemt/ heeft seer net int latijne becreuen Ge-
rardus Houiomagus.

Sinnē dē seluē iare wert h. Adolph vā Bourgogin-
gen heere vā Seuerē/ vā Dillinge en Brouwerha-
uene. 11. gheordoneert en ghemaect een heere en rid-
der vander oorden vanden gulden vliele/ ende Admī-
rael ende capiteyn generael vander zee.

Een groten
strop en 1 cent-
pente.

In selue iare opten. ij. kerstdach wast so grote tē-
peest vā winde wten westnooitwesten / dat veel pol-
ders in zeelant oueruloepdē/ bissonder inde waterlar-
ge vā beoosterichelt. Dier gelike oueruloepdet met de
in Walcherē tusschē stremuen en die Nidderburliche
hauē bide olie muelē/ dwelcmen qualic conde stoppē
En alle die eplandē vā zeelant bedē grote schade aen
haer dijcken/ en daer bleuen veel schepen ter zee.

In iare. M. cccc. viij. op die octaue van onse vrou-
wen vissitacis/ quamen die Gosturiefelen ouer diemen.

Seldersche noede/en wormē met gewelt de stad vā
Alperē/en sloegēt al doot man/wif en kīnderē/ bep-
de geestelich en weerlich/maer daer bleuen vifshou-
dert Shelderschen verfleghen / alsomen int langhe
lesen mach in dpe Hollantsche cronijcke.

Sinnē dē voorē iare dē. xxi. dach vā Hopmaent/
quā die prince hertoch Kaerle tot Middelburgh daer
veel dīerliche schepē vā Zierzee/ wt Spaengnē en
and dīerliche landē al ghereet warē/om dē prince in
Spaengnen te voerē/om dat hi aldaer trijcke ontfan-
gen soude/dwelc hē aen bestouē was biter doot van
coninc Fernandus vā Spaengnen sijn grootnader/
maer die wint en wilde niet wapen/so dat die Prince
bi de drie maenden lanck bleef ligghende te Middel-
burgh/verbedende na den wint.

Int selue iare dē. xxiij. dach van Braermaēt began
eerst eenē noortvoestē wint te wapen en sander daerhs
ginc h. Wolf vā Sour. heer vā Seuerē als admirael
alderst tscpe/ in sijn eygē schip seer wel toegerust vā
al d; eē schip ter zee toebehoort/daer na volchte de prin-
te met alle sijn edelē en familie. Die Prince ginc tscpe
in eē npen schip dē Juliaen genaēt/ daer schipper op
was Jā Cornelis hubert/ alle lakē en gereetschap als
daer toebehoorde gescrept sijnde/sijn si met enē schonē
hoop scpe tot tgetal vā. Len meer met noch. vi. schoō
scpe die int geselschap vandē Admirael warē h. Wolf
vā Sourgoingnē/h. vā Seuerē. xi. van Wissinge af
seplende / sijn si voor dē wint int zee gecomē/ond and
int zee wesende/ is vier gecomē in eē schoō schip vā zle
riczee/waer op schipper was eē genaemt Sleuman/
twelc schip geladē was met veel schonē pcerdē/daer
veel palfenters en ander volck in waren/ ende t vier
hier in gecomen sijnde/ verbrandet seer subytelic met
aldatter in was/want mēt niet geblusschē en soude/

*Onopinc hec
toch Kaerle vā
Dolensche/
trac eerste maet
na Spaengnē*

*Die prince hec
toch Kaerle
voer met den
Juliaen vā se
riczee eerste maet
in Spaengnē
nen.*

*En schip van
Zierzee onder
die bloet quā
vier in dat s
bāt met pcer
den.*

Dye Cronycke.

Maer ons prince met alle sine schepē hadde sulcken geluchigē wint dat hi binne acht dagen wt Zeeland ouer zee in Spaengnen seplde/daer comendewort hi eerlikē ontfangē en gehult als recht erf coninc van Spaengnen in diuersche landē als gewoonlic was/ Die Prince na dat hi te Daliodelt in Spaengnen ge comen was/so is hē teghens geromē Donfernande zyn broed/ die Conestable van Castilien/ die herroge Dalbe/en ander grote heeren/die welke hem eerli- liken ontfinghen/en ouer al met hem reysden.

Die prince
weert in Spaen-
gnen leet heer-
lijken ontfan-
ghen.

Alle dinghē volbracht wesende loot behoorde / he- uet heer Adolphy van Bourgoignen heere van Be- ueren Admirael vand zee ootlof aendē coninc ghenomen/en is met zyn schepē wederom met eenē bequa- men wint met groter eeren en triumphen den. xvij. dach van slaechmaent ter Deere in zelandt gecomen.

Den admirael
die heere van
Beueren/ om
met triumphē
ter Deere wint
wt Spaengnē

In selue iaer conquesteerde coninc Christiernus die .ij. van dien name coninc van Denemarcken ende Noorweghē dat conincric vā Tweeden door behulp vanden bisschop van Upsalen/ Gostomus genaemt als men int breede bescreuen vindt in die historie van dē Sotten en Wenden/bescreuen by Joannes Mag- nus Episcopus Upsalensis.

Die coninc vā
Denemarchē/
wan dat Co-
nincriche van
Tweeden

Sinnen den seluen iare begonstet te vriesen vier daghē na sinte Mertensmisse/en duerde drie weken na sinte Pauwels dach in Louwe/so datmen die wint ter liep ouer tweer van Zuytuliet tusschē Wolffaer te dijk en Cortgenen. Men ghinc oot ter seluer tijt ouer Souwe veer van ziericze in Dupuelant ouer ijs/en ouer tweer tusschen der Goes en Wolffaerts dijk / dwelc niet langhē en duerde. Men vant hi warachtigē scriften in Noortbeuelant datmen binnen .l. iare te voren noyt ouer dese veeren ghelopen en hadde. In iaer. M.cccc. xvij. op S. Mathijs dach in dye

Eenen groten
en langē voys.

Ille wert ons **S.** Prince Carolus van Oostenrijk
heere van dese nederlandē gecroont coninc vā Spaē
gnen inde Stadt vā Valladolid in sinte Pauwels ker-
ke met grooter heerlicheyt en triumphe. Alken int
langhe lesen mach inde groote Vlaemische cronijcke

Int selue iaer indē Nepe dē. xviij. dach op den der-
dē crumdach quā Domfernandus ons Princēs broe-
der eerst wt Spaengnen met. vi. schoonder schepen/
in dese nederlandē/ en quā te Vlissinge in zeelant aen
en so voort reysde hi tot Middelburck/ daer hy van
de Admirael heer Adolf van Bourgoingnen/ heere
van Heuerē/ die heerē officierē en schutters vā Mid-
delburck en Armeuen leer triumphelikē ingehaelt/
en ontfangen wert. En binnen twee daghē daer nae
is hi na Brussel in Brabant bi zyn mope vrou Mar-
griete regente van dese landen getogen/ daer hi eer-
liken ontfanghen ende onderhouden was.

Int selue iaer wert eenē paps en concordie gema-
ket tusschē den bisschop van Ludick Euerhard de la
Marche/ en zyn broeder heer Robert de la Marche
en tusschen Brabant en dese landen/waer af groote
blijshap was in Brabant.

Simen den selue iare den. xxiiij. dach vā Hopmaēt
passer den voorby Vlissinge twee schone grote Sa-
lepen/die met costelike ware wt Italien gecomē wa-
ren/en noch wel. xxx. grote schepen met meerchē/ de
welcke grote coopmanschap brochten/en si togē den
hont op na Hantwerpen/ om haer goet daer te ver-
roopen/ende wederom ander te laden.

Martinus Luther en veel dier gelike menschen en
ketterers hebbē ontrent dese tijt haer leeringe begon-
nen te zaepen/en te scriuen/die in dese landen ghelon-
dē werden. Tegens dē welken veel geleerde docto-
ren mondelinge gediscuteert hebbē/ als sommighe

Domfernandus
des onoprincē
broeder quam
wt Spaengnē
in 3 eslaue.

Clare Salep
en passer den
toog by Vliss-
inghe na Den
werpen.

Martinus Lu-
ther begonde
erst te scriuen

Dye Grootste

legatē en commissariden vande D. ons les die .x. doe
toot Echius/ Heronimus Empler en meer andere.
Desgelijck zind veel doctoren inder godtheit/ dye te
gēs Martinus Luthers leeringe ghescreuē hebben/
wiens boeckē noch int licht zyn/ als D. Joannes Kol
fensis/episcopus. D. Iodocus Clithonius/ D. Joan
nes Echius. Iacobus Faber Stapulensis/ Joannes
Cochleusende meer ander/ die te lanck waren om te
verhalen.

En schoon
nieuw schip van
Antwerpen
voert int hys
lich lant.

Int selue iaer inden April vooledē doen voer Die
rich paes met een npen schip/ dmeeste dat opt tot Ant
werpen geweest hadde/ en hadde daer gemaect ghe
weest/ en meynde na Jerusale te reysen/ en doen si op
theplisch lant quamē/ werden si al geuangē/ want die
Turcken meynde/ en wilden leggē dat si al bespiers
warē/ maer si ger aecten ten leste wt/ met groter cost
en si dedē volcomelic haer pelgrimage/ en quamen
vā daer na Roomen/ en is voorts ouer lant na huys/
maer tichip ende die Capiteyn quam tlaers daer na
tot Antwerpen met behouden reyse.

Den grote en
gedecate pesti
lencie was in
seclant.]

Int selue iaer in September began een generael
pestilencie oft sterfte in zeclant/ bisonder inde steden/
daer dmeeste volc was. En tyerijzee stouen op dese
tijt meer dan die .x. personē. Te Middellburck sterf
mede veel volc. En te Vlissinge stouē diuersche pa
stours en and priesters/ die de heplighe sacramenten
der kerckē den volcke administreerdē. Men coste ooc
qualic volc gerrijgen die dē siecken behulpelic warē/
oft den doodē begrouē. Ter Deere en tot Nremmen
sterf meer volc op een corte tijt dan te voren in twi
tich iaren ghedaen hadde.

Na dat die duechtlamige vrouwe/ vrou Anna van
Borsselē/ weduwe wylē heer Philips vā Bourgojn
guen/ heere vā Seuerē/ mer namaels weduwe wylē

heer Iodewijk vā Montfort. xij. iaer lāc geweest had
 de/ en die stad vā Deere met hare raet wijselic en
 wel geregeert hadde/ die stad seer geaugmenteert/
 en vā volcke/ neeringe/ tiummeralge vā veste/ muerē/
 poortē en torens vbetert had. En vā Dōburch comē
 de daer si voor die pestilentie geulucht was/ is si niet
 lange siet wesende. vā teler ellendiger werelt geschei
 den dē. vij. dach vā December op haer hups buyten
 der Deere staende/ aent Clarissen clooster/ en werd
 binnē der seluer wehe daer nae met een eerlike en be
 tamelike wtuaert begrauē/ opt casteel van Sanden
 burch/ inder Cappellen bi haer voorouders/ en met
 haer is die leste orie van Borssele vā Deere gesto
 nen/ en te niete gegaen/ die te vorē int lant van Wal
 cherē meer dan hīde. cc. iaerē in fluere geweest haddē
 vander ducht en lof deser edelre vrouwen Anna vā
 Borssele heeft seer suprelic int latijne bescrenē die
 hochgheleerde D. Erasmus Rotterdamus int tract
 taetken dat hi gemaect heeft van dese drie Nimen.

Wron Brou
 van Borssele
 kerck en leyt b e
 graven in dy e
 cappelle van
 Dadenburch.

Int iaer M. cccc. xij. op dē. xij. sten dach van Iou
 maent op sint Anthonis dach/ wordt heer Adolf van
 Bourgoginnen heere van Heuren/ vander Deere
 Bilsinge/ Brouwerthauene. x. vrou Anna vā Bors
 selen voornoemt / eenige sone gehult ter Deere voor
 stadshups als een recht erfheere van suaders ende
 moeders wegghen / ende daer was groote triumfhe
 bedrienen / men stropde gheyt vander stadshups/ en
 demen bedreef groote blychappe ende soljt binnē
 der stad. En nyet langhe daer nae wordt hi eerlick
 ontfangē en ghehuldt in alle steden/ dorpen ende ey
 landē/ die hē van zyn vrou moeder Anna van Borsse
 len aenbestoeten waren/ als Dupuelans/ Westcap
 pel/ Domburch/ lant vanden Aggere. x.

Heer Adolf vā
 Bourgoginē
 kerck ter Deere
 gehult en on
 tfangen als ghe
 recht heere.

Int selue iaer was troen/ Gode si lof seer goeden

Die Cronijcke

roop/want men corchte den rogge in seclant die veertel om. xvij. gij. vlaems/ en de tarwe om. xxij. groote die veertel:

In selue iaer den. xxij. dach van Lommaent/ na dat Keyser Maximilianus thepserrijc met groter moeyten en oorloge. xxxij. iaer beschermt had/ en de landē van Brabant/ Vlaenderē/ Hollāt/ seclāt en Vleeslāt in weden na zjn beste vermogē gestelt/ en tot zjn ouderdō van. lxxij. iare geromen was/ is hi na lange siecten te Weenen in Oostenrijc gestomen/ en ter nyetwer Stadt in Oostenrijc met groten staet hi zjn vooouders begrauen. Van die acten en gestē des edelen keyser Maximiliaens vintmen int lange alleene bescreuen int nederlantsche. Sommige geleerde als Pykhamerus en andere leggen/ dat dese keyser Maximilianus selue zjn res gestas int latijne bescreuen heeft/ maer ten is noyt te voorichine geromen. Mer hoe en hi wat maniere seer goduruchtelic en thdclamelich dese Prince zjn leue geepndt heeft wert inde Vlaemische cronijcke int lange bescreuen.

Ende dese rijmen gheuen daer af ghetuyge in ouder tijden ghemact van hem.

In obitu D. Maximiliani distichon,
Callos, Pannonios, Flandros, Geldrosq; subegi
Pace meis parva chara Virinia necat.

Maximiliaen seer hertoghe van Oostenrijche/
Was schoonlich coninc ende Keyser mede
Was een gheleert man/ en in oorloghen niemant zjns gheliche/
Want hi veel vallantschepen op zjn vianden dede
Alfmen sceef vjsthien hondert na der manieren seds
Ende neghenthiene den achtthiensten dach/
Van Meerte wack dat hi ouerlede
Dat himorke besaln des boots ghelach/
Hi werdt begrauen daer elcke aensach
Innen. Pruwer Stadt also wij lesen
God wil zjn siele inder ewichheit ghenadich wesen.

Keyser Maximilianus
welken seer
weent in de
Cronijck.

Sinnen dē selue iare verlorē die van Ierizze ter zee ruyt. grote meerschepe met volck/ en al dat daer in was/ dat seer te berlagen was / maer daer bleuen noch twee schepē daer volck af gesalueert wert. En ter seluer tijt verlorē die van Ierizze, oock haer beste schippers/ sterlieden/ en piloten/ die si lieden haddē dat was der Stadt meer schade dan dpe schepen dpe si lieden verloren.

Die van Ierizze verlorē die te schepen ter zee.

In selue iare den. xxiij. dach van Hopmaēt op Marlen Magdalenen dach onder die preechē viel den pi laer een vande meeste van tsteenewerck van haer fun Damendt in die kercke oft cappelle/ die nyen op Aremuen gemaect was/ so dat al dat volck wt vuaernisse wter kercken liepen en daer bleef een out man doot.

¶ Hoe dat ons prince en here hertoch haerle eert hertoge van oostenryc en hertoch van Bourgognen/ Coninc van Spaengnen/ die. v. van dien name vanden. vij. kueruoosten Kepler van Roomen ghecozen wort.

¶ Dat. lviij. Cap.

Dat iacr. M. cccc. xix. als vorē dē. xxviij. dach van Hopmaēt wert hertoch Kiarle coninc van Spaengnen. x. vandē. vij. kueruoosten/ vrendrachtelikhē te Prārfort in hoochduitsch lāt tot eenē Roomschē kepler gezozen/ en hi was dpe v. kepler van dien name/ en coninc van Spaengnen/ eert hertoge van oostenryc/ graue van Hollant/ zee- landt. x. In wiēs tijdē en regnatie dese tegenwoordige corte cronijcke van zeelant meestendeel begonnē is te scriuen/ en vhaelt maer tgeene dat sonderlinge gebuert is/ al ist bi al dien datter sommige van desen ouerwinnelikhē keplers gestē en historien bescreuē zyn/ so en bescriuē wij nochtans mer eē corte/ zōmarie van tgeene datter sonderlinge in zeelant gheschiet is/ hime des keplers tijdē/ wien God goedē voorspoet

Ons prince coninc van Spaengnen wert kepler gezozen/ en hi was dpe eertste kepler.

Oppe Cronijche

gelux en lakchet bliene/en der armer getteynst goe
de eendrachticheit/en eenē vastē paps en mede. Als
nu die tijdinge in dese nederlandē gheromē was/dat
hertoch Kaerle voorū kepler ghecoen was/so wert
in Zeelant/Siabant/Wlaenderē/en Hollant grote
blijfchap ende triumphhe bedreuen in alle die steden
landen ende dorpen.

Goete triumph
pbe en blijfchap
werde in dese
neder landen
bedreuen.

Die hartich
bupffenwerdē
vanden Deenē
bechadiche.

Niet lange daer na indē harinc teelt wordē sommit
ge bupffen oft hartich schepē/en ooc sommige coop
naerders wt Hollāt en zeelāt wten naē vandē coninc
vā Denemarchē opt zee genomē/en in Denemarchē
te Coppenhauē gebrocht/waer duer dat heer Adolf
vā Bourg. als Admirael vand zee/eenen ambassaet
in Denemarchē gesondē heeft/en het wert aldaer ge
dadinct/maer eert gedadinct wert haddē die Deenen
een bupffe vand Deere mede genomē/en si waren o
ner in de bupffe gelopen/om twolk te vermammē/mer
ouermits den grote storm dier opstac creghe die van
der Deere die inde bupffe warē die ouerhāt en broch
tense ter Deere voor pisoniers sine/die aldaer bewa
ret werden totter tijt toe dat de ambassaet weder wt
Denemarchē gecomen was. Die ambassaet gecomē
wesende heeft mijn heer van Seuerē/ als Admirael
vand zee verclaert alle dinc goet te wesen/en dattet
gedadinct was/waer duer heer Adolf vā Bourg gots
gnen/als Admirael/ope Deenen seer eerliken heeft
doen cleeden/ende allo weder in Denemarchen ghe
sonden.

De heylige quā
tot Spaengnē
licheit in dese
nederlanden.

Int iaer. M. cccc. xx. op den eersten dach van Hop
maent quā die coninc vā Spaengnen/heere van dese
nederlanden Kaerle van Oostenrijck/ die corts kep
ler ghecoen was/wt Spaengnen/en arrivueerde in
Enghelant/daer hi eerliken ontfangen en getrac
teert was/van daer is hi te Vlissinghe met. xxx. scho.

van Zeelandt.

de schepen aengheromen/ daer hi eerliken van heer
Hodoff van Bourgoingnen heere van Seueren ende
Admirael vander zee/ met die regenten der Stadt van
Middelburgh en metten Staten vandē lande ontfan-
gen wert/ daer hi eenē nacht bleef/ en tlander daerhs
vertooch sine N. nae Vlaenderen.

Sinnen den seluen iare quam heer Maximiliaen
van Bourgoingnen/ Soudewijn die ba. van Bour-
goingnen sone van Roomen / die hi prouisie vanden
houe/ melact van Middelburgh gemaect wort/ en hi
worde daer abt van sinte Seleyms in Henegouwen

Int selue iare tooch die K. N. Kaerle van Oosten
rijc/ coninc van Spaengnen en heere van dese neder
landē/ met groter triumphen en heerlicheyt voor M.
ken/ daer hi den. xxij. dach van Braecmaent seer tri-
umphelic die eerste keyserslike crone ontfinc/ inde te
genwoordicheyt van veel grote heeren en edelen wt
dese landen. Hoe triumphelic en met wat Staten vā
Princen en heeren wt dese nederlanden met namen
ende toenamen die keyserslike maesteyt met hem ge-
nomen heeft/ doen hi na Aken tooch/ en met wat sta-
te en heerlicheyt die. vij. kuervorsten/ den keysers bin-
nen Aken ontfanghen ende ghecroont hebben/ vint-
men int breede inde groote cronijcke van Vlaenderē
bescreuen/ also men daer int langhe lesen mach.

Ter seluer tijt was in fluere Meester Nicolaes E-
uerhardi ghebooren van Grijpkercke in Walcheren
in Zeelandt een vermaert Doctoor inde rechten/ alst
aen zijn nae ghelaten schriften blijft / ende ouermits
zijn groote geleertheyt ende civiliteyt worde hy een
deel iaren voor desen tijt President vanden houe vā
Hollandt ghemaect/ ende naemaels worde hi Presi-
dent van thof ofte Parlement van Mechelen/ aldaer
hy sterf.

Die K. Ma.
tooch na Ake
met grotere
triumphen.

Die keysere
weet met gro-
ten staet ende
heerlicheyt de
fangen vinnē
Aken.

Nicolaes etie-
rardi was in
fluere.

Dye Cronijcke

Ten seluen tijde inde Wedemaet hadde die coninc van Enghelant Henricus die. viij. van dien name/ eē seer costelick huys doen makē te Calis. En de coninc van Enghelant daer wesende/ is die coninc vā Diac rijk by hē daer gecomen/ en hebben met malcanderē gesproken. Daer na quā die K. N. ooc aldaer te Calis/ en heeft metten Coninc vā Engeland gesproken/ En daer na is elke prince weder na zyn landt geryst

Die coninc vā Engeland had de een costelick huys gemaect.

Int selue iaer inde Hopmaet so verbranden te Romerwale in zuytbeuelant meer dan. ccc. huysen/ ende daer ghebuerde grote ontsprekelike schade.

Int iaer. M. ccccc. xxi. indē Mepe/ quamē die Sartoenen op Aremuen so oueruloedelikē/ als si tu menigen tijden haddē gedaen. En desgelijck quamen ter Deere ooc. xij. Sartoensche schepē in op die selue tijt soo datmen thondert vant Brouwaetgen sout coste voor. vi. oft. vij. ponden gy vlaēs/ waer wt te suspiceren was/ een toecomende oorloge tusschen de K. N. en den coninc van Francrijk/ ende inde maent vā Junio stont dye oorloghe op.

Men cost een hondert zouts in yerlēt boor bi pomt groot blaes en min.

Int selue iaer inde Hopmaet quā coninc Christiernus die. ij. van dien name/ coninc van Denemarchen ic. die des K. N. suster vrou Psabelle getrouwt hadde post gewijs/ maer met. ij. oft. iij. mannē gherest wt zyn patrimoniale landen/ en quā tot Amsterledam/ en gaf hē aldaer bekēt/ vā daer is hi te Buesseel bidē K. gecomē daer hi eerlikē ontfangē wert/ en bide K. N. xiiij. of. xv. dagē geweest hebbende/ en alle sine sa hē waeromme hi gecomen was/ der K. N. geopent hebbende/ is hy weder na zyn landt gherest.

Die Coninc Christiern vā Denemarchen quā wt zyn lāc bidē heylece te Buesse.

Ter seluer tijt als die coninck van Denemarchen nootn hiet in dese nederlanden was/ so werden inde Zont ghehouden in Denemarchen meer dan. cc. hulkken ende andere schepen ter tijt toe dat die voorcre-

van Zeelandt

den Contact weder in ym landt was.

Ter seker tijt landt die K. M. eē groot heyr crache van volck voor die stadt vā Massiers / die hi dede belegghe / en int selue belech war veel edelen en heerē vand oorden / als grauen en princen / als heer Henric graue van Passouwen / heer Floris vā Egmont graue van Bueren / heer Adolf van Bourgoingnen heere van Seueren / ende meer andere.

Die Stadt van Massiers woort beleyt.

Sinnen dē seluen iare werden die boeckē vā Martinus Luther en alle sine adherenten leeringe in hollant / zeelant / en in alle dese nederlandē des K. M. verboden. Die begeert te weten die cause waer om / dpe lese Cronica Grabantig ducum Hadriani Barlandi daer sal hijt opt lancste in vinden.

Int selue iare int beghinsel vandē hartinc teelt de heer Adolf van Bourgoingnen / heere van Seuerē / en Admirael vand zee / wten name des K. M. schoone oorloochs schepē toer eden / die hi int zee stierde / om die byssen en hartinc schepē te bewarene datte gheen schade en creghē vanden franchopsen die als doen viandē waren der keyserkiker Malestepts. Als dese. vij. schepē int zee waren / so isser eenen grooten storm wten noordwesten subijtelikē opgeromen / dat Dierick Daes schip van Antwerpē dwelc den admirael vā alledie schepē was van oorlogen / is ond Engelant op de See van Harmuen met veel costelic geschuts van artillerie ter oorlogen dienende / gebleuē dat groot sāmer was. Daer verdroncken veel bootsghesellē / en die capitēyn daer af was in grote perijckel van sinē liue / te weten Joncker Willem vā Cats die selue schip hadde eēs te Jassa geweest in Turckie dwelc hier in dese landen seluē is. En die ander. vij. schepē verstaken van malcanderē / sommige quamē in zeelant masteloos in / sommige hadden haer mastē

Den eerste lepen van oorloghe toe om die byssen int zee te bewaren.

Die schepē vā oorloghen der K. M. ledē grote schaden by Boym ende onwedert.

Dye Cronijche

gehornen bouē af/so datter geen en was si en waren alle in grote perijchel geweest. En daer bleef en vā dese. vij. schepē/een clepne iacht met volc en al/si ledē groote schade/behaluen een schip dat den admirael voorū diende/ genaēt die Marie van Hantwerpen/ dwelcke een Fransch oorloochs schip ter Deere met groter eeren ende triumphhe inbrochte.

In selue iaer op sinte Andries dach den. xxx. dach Nouembrijs wert die Stadt vā Dominike gewonnen/ en oue geleuert in handē vander K. M. En den. xv. dach Decembrijs wert heer Henric graue vā Nassouwen en heere vā Breda/ binne Dominike ontfangen wten name vander K. M. En die selue Stadt is alchts sichten dien tijt geweest onder die subiectie des voorescreuen keplerlike maicstepts.

In iaer. M. cccc. xxij. den. xxiij. dach vā Mepe togen vā Nremuen met eenē noortoostē wint meer dan anderhalf hondert schepē/so Hollāders/ Zee lanterse en Spaengiaerts mettē Admirael van Spaengnen welcke schepē om die K. M. haren coninc voer en/ die ouer lant duer Calis in Engelāt getogē was/ altaer hi die wekē oft daer ontrent bliuende/ seer eerlijckē by die Coninc Henricus die. vij. van dien name/ onthaelte en getraceert welende/ siende dē wint bequame/ heeft die K. M. oorlof so daer toe staet aenden coninc vā Engelant voorū genomen en is tischepe ghegaen/wāt alle die schepen sine M. daer verwachten de waren/en also vā Hampton wt Engelant seplende/ is hi binnen thien daghen in Spaengnen ghearriueert/ daer hi met groter blijchappen ontfangen werdt.

In selue iaer sterf Paus Leo die thienste / als by tpausdom beseten hadde negen iaren en drie maenden. Doen worde weder gheroren meester Adriaen

Die Stadt van
Dominike qua
in handen en-
de onder dye
subiectie der
K. M.

Merck dmerke
schepen togtē
van Nremuen
met die K. M.
na Spaengne

Wan hi te dye
thienste sterf.

van Zeelandt

Floris van Wtrecht / Broost van oudemonster des
Keplers schoolmeester en hi behielt sinen naem ope
vi. moer hi en leefden niet langhe.

Wesket Hoyt
aen van wt
recht werds
pals daer nae

Int selue iaer wommen die Spaengiaerts met dat
rithshulck der H. M. die Stadt ende dat stercke slot
ende casteel van Milanen.

Int selue iaer dē. xxi. Aprilis voorledē quā tot Eg-
mont aen eenē visch lanc wesende. lxxx. voeten. en xij
dicke en grootte daer na/na aduenante/ daer werdē
af gemaect meer dan hondert en. lxx. tonnen visch son-
der dat inghewant.

Ter seluer tijt inde maent vā December belepde
en wān die grote Turc Holmannus Kepler vā Con-
stantinopolen die grote en stercke Stadt van Rodes/
met alle die eplanden daer ontrent / alsomen int lan-
ghe teest inde groote cronijcke van Vlaenderen.

De grotelade
bē Rodes met
veel eylanden
werde vanden
Turc geloon
nen.

Sinnen dē seluē iare haddē die Oosterliche zeste-
dē een grote oorloge metten coninc vā Denemarchē
en die coninc en wilde niet datter eenige schepē duer
die ; ontvoorbp Coppenhauen varē soudē/ en hi hiekt
so die Font besloten met xij schepen van oorloghen.

Int selue iaer wast eenē seer dieren tijt/ men coste
eenē sack tarwen in zelant voo: thien schellingē gro-
ten vlaems/ ende veel schamel lieden aten broot van
gherste/ van boonen ende aerweten ghebaken.

Genen seer die
ren tijt waeren
zeelande.

Int selue iaer voeren die buyssen wederōme met
conuopeerschepen ter zee/ om dattet oorloge op Brac-
kerijcke was. Ende die Hollantsche oorloochs sche-
pen/ bewaerden haer Hollantsche buyssen/ Ende die
Zeelantsche schepen van oorloghen/ bewaerden ha-
re buyssen elck quartier int sine.

Sinnen den seluen iare sterf ter Venren in Bra-
bandt by Suessele op zyn Slot heer Brancke van

Dye Cronijche

van Sotfelz/ heere van Cortgenen opten. xxiij. dach
vā Nouember/ zyn lichaem wert gebrocht in een loo-
den tombe wt Strabant/ en wert te Cortgene by zyn
voorouders graf begrauen. En heer Floris van Eg-
mont heere van Vellesteyn/ en grane van Suerē in-
redeerte in alle die acht ergelaten goedē en heerliche-
den/ ouermits datter geen orde en bleef/ en heer Flo-
ris voorgenoemt was die naeste erfghenaem.

Die coninc vā
Denemarchē
quam met zyn
familie ter We-
re.

Int iaer. M. cccc. xxiij. den eersten dach vā Mepe
quā die coninc van Denemarchē Christiern met zyn
Coninginne zyn huyfrouwe des K. Ma. suster met
haer drie kinderen/ eenen sone Prince Joannes ghe-
naemt/ en die ouerste dochter Dorothea/ die ioncste
Christina genaēt/ ter Weere aen wt Denemarchen/
met. xxiij. schoonder schepē en properen staet / daer si
leer eerliken en vriendelikē ontfangen werdē op dat
hups van Sandenburch/ van heer Adolf van Bour-
gongnen heere van Suerē en vrou Anna vā Ber-
gen zyn huyfrouwe/ en si bleuen daer. viij. dagē lanc
daer na tooch die heere vā Suerē mettē coninc en si
ne coninginne na Mechelē/ bi vrou Margriete regē-
te van dese landen / mope vande vootē coninghine
van Denemarchē. En vrou Margriete gaf den Co-
ninc metter coninghine een woonstadt te Liere in
Strabandt/ maer die kinderen bleuen int hof te Me-
chelen by die Siegente.

Die coninc vā
Denemarchē/
brocht ter We-
re in. xxiij. scho-
ne schepē wel
toeghevoet.

Ter seluer tijt als dese coninc van Denemarchen
ouer quā/ so wasser ond zyn vlote van schepē/ een dat
schoonste en grootste schip/ als opt in zelandt quam/
dat hi selue hadde doen timmerē/ en was genaēt die
Marie/ op selue schip warē. v. c. mannen en thadde
meer dan. v. c. stucken geschuts op dit schip quā eerst
die Wielinghe time/ en also na der Weere/ daert lach
meer dan een iaer. Ten lesten wordet in Lauante ge-

van Zeelandt.

Tonden/maer het en quam noyt weder in dese landē.

Int selue iaer/eñ oor hi twoorgaende iaer waeren byden Admirael heer Adolf van Bourgoingnen here vā Beueren. xi. sommige Capiteynē bestel briuē gegeuen tegē die Franchoysen der K. M. vanden. Onder welke Capiteynē eenen was van Ziericzee/ seer stout eñ omierlaecht diemen dē hofman noemde met een cleyn scheepken vā oorloge/ seer wel toeghe rust/eñ quā op die palen van Brancryc ontrent Sue nē/daer hi wten schepe met sommige vā syn cōpaig nīe aen lant liep/eñ nam eenē Capiteyn dat een edel man was vā linen bedde/die hier ter Deere voor pri sommer ghebrocht wert/met veel goets dat hi vandē Franchoysen ghenomen hadde.

Capiteyn hot man dede een boom soect in Brancryc aen lande.

Int selue iaer inde Dogstmaēt tooch des K. M. voolochs volc in Champaignen/eñ Vermandops eñ wonnē Ropon eñ Terreuane met meer andere stede kens eñ Casteelkens /maer si ghingen weder ouer toots daer nae aen die Fransche side.

Int selue iaer dē. xvi. dach in Herfstmaent quamē die Gheldersche voor Iepden aen die leege side/ende brandē vast aen die stad/eñ si toghē terstont weder om door dē Dorsche weert/eñ brantschatten sommi ghe dopen/ende si namen veel gheuangen.

Sinnen dē seluen iare ontrēt sinte Martensmisse quamē veel crōschknechten vā Spaengiaerden te schepe wt Spaengnen/die meest int eplant van Wal cherē vergaerden/daer veel geboefte toequā wt andere dūersche landē/eñ si laghen bicans den geheelen winter in dit lant vā Zeelant/bedruuende onder die lantliedē grote foortse eñ ouerlast/so dat int leste dē. xx. dach vā Zille die lantliedē haer seluen sterck ge maert hebbē/eñ hebbense wtet lant van Walcheren verdreuen/eñ weder te schepe ghesaecht.

Weel geboefte vergaerde met dze spaensche knechten / int lant van Walcheren.

Dye Cronycke

Die Dofarie
len quamē on
der den graue
van Hollandt
ende zelandt.

In selue iaer gauen hē die oosturieleu onb kubic
tie der K. M. en onder dat graefschap van Hollandt.

In selue iaer in Nouember wert die stad vā Slo
ten in Brielant opgegeuen in K. M. name / en heer
Jan van Wassenare wert daer in zyn arme geschoet
daer hi coorts daer na af sterf.

Hans Ebrin
nurs Oerf/ende
Clemens wert
Hans gecoren

In iaer. M. cccc. xxiij. nae dat Hadrianus die. vi.
tpausdom een iaer / en xxx. weken beseten hadde / so
is zyn siele van deser ellendiger werelt geschepe dē op
den. xiiij. dach van September / en Clemens dye. viij.
Hans van dien name werdt ghecoren op sinte Eliza
beths dach den. xix. van Nouember.

Ter seluer tijt gebuerde wonderlike dinghen / die
in dese nederlandē noyt te vorē gehoort oft gesien en
warē / so wel in Hollandt / zelandt / als Vlaenderē en el
ders / wāt sommige geproffesele monicken / nonnen /
en baghijnē liepē wt haer cloosters / en hāgē de rap
pe op dē thym / en ghingen in and landen woonen /
daer die sommighe troude / de sommige bleue sonder
wifs / die nonnen trouden mans. 3 cet.

In dit selue iaer gebuerde veel roouerie opter zee
en ooc te lande / vide welke die lantman / die zee man /
en cooyman heel arm ende beroyt werden / want dye
Franchopsen en Schotten oorloghe op dese landen
hadden.

In selue iaer op den derden dach van Mepe doen
verbrāde in Zeelandt in Zuytbeuelant een schoon
dorp Perlick ghenaemt. En coorts daer na sondaerhs
voor onser vrouwen hemeluaerts dach verbrāde in
selue eylandt dat dorp van Persekendamme.

Ter seluer tijt / ouermits datter oorloghe tusschen
Oranrijt en dese nederlandē was / so warender veel
hulcken en ander schepē wt dese landen in Spaeng
nen gearē om grof sout te halē / de wint die schepen

van Zeelandt.

Alle den somer meest contrarie wesende/soo datse wt Spaengnen in dese nederlandē niet en hebbe mogē tomen is eenē quaden tijt geworden/so datmen in te se landē twit gesodē sout dierder moeste coopen dan lxx.ponden groot vlaems thondert.

¶ twit gesodē sout als men in zeelār. lxx. dāt groie vlaems booz thondert

Int selue iaer dē. xvij. dach van April sterf heer Jhi lops ba. van Bourgoingnen bisschop van Utrecht/ en in;hijst adt wert weder gerozen heer Henrich her toge van Beyerē/des Dalt; graue sone vandē Kijn.

Goede perijckel van stormē en onweeder leden die schepē van soologe int jec

Sinnen den seluen iare werden ter Deere weder schepen vā oorlghe toegherust om die buyssen te conuopeeren. En die Admirael daer Dieric vandē meere capiteyn op was/die tweede reyse inde zee wesende/ ontrent acht daghē na Samisse/ist so groten tēpeest van storme en winde int zee geworden dat tship den Admirael genaemt in groot perijckel wesende sinen mast heeft moeten kerven/ en de compaigne bouen af smijte/so datse met groter noot ter Soeree inghecomen;ijn. En al die int voornoemde schip warē ghin gen bedeyaert tot onser heere vrouwen indē polder/ aldaer si die figure van tship brochten/ alsmennoch sijn mach.

In dit iaer wast troef en alle middelike dingē redelike coop/maer dit iaer hadde eenē hardē doogst/wat veel cotens wert verflagen vanden donder en hagel

Int iaer. M. cccc. xxv. dē achtsten dach van februario tooch heer Adolf van Bourgoingnen heere vā Generen/ende admirael vander zee/ als ambassaet van weghen des K. N. met grooten staet ende heer lichept in Enghelant/daer hi meer dan drie maendē was/wat hi niet weder en keerde dan in Junio daer nae int beghinsel.

Heer Adolf vā Bourgoingne heere van Generen tooch in Engelandt als ambassaet.

Int selue iaer nae dat in die maendt van October int voorleden iaer Coninc Franciscus van Orancryc/

Die Cronijcke

die eerste vā dien name met groter heyracht selue mede in persone welende/met alle sijn heerē en edelē die stercke stad vā Pautien in Lombardien belegen hadde/so is ten leste op sinte Mathijs dach in Zille/der seluer stad ontfet gecomē vander. H. N. weghē biden hertoch vā Bourbon/heer Hoorgien van Fronberch/heer Nicolaes vā Salinis/vande Marigrave van Piskero/en meer and ruyters en knechten/en si hebben in die selue battallie dē continc van Biancrhic voorij geuangen genomē metten continc vā Auuarre en hē in handē geleuert vandē H. N. met veel heeren en princen. Dese twee nauolghende latijnsche werf hēs betogē die date des iaers als hi geuangen was.

Occubuere Aquilz tria lilia luce Mathiz,
Diluculo Mathiz Franciscus capitur Papiæ.

Die historie vandē stach van Pautien in Lombardien/hoe en in wat manerē die selue gebuert is vnt men seer supuerlick int lange bescreuē in die groote cronijcke van Vlaenderen. En ooc van Hadrianus Barlandus seer net int corte int latijne begrepen in Cronicks Brabantie ducum.

Int selue iaer indē Meerte was eenē so veruaerliken brant op die zeeke ond die keeten buytē der stad van Ziericzee/so dat meest alle die soutkeetē verbrandē/met een groot huys daer drie roepbargen in lagē en wel met. xxv. oft. xxx. heersteden/ in welken brāt ontsprekelijcke schade ghebuerde.

Int selue iaer int beghinsel vandē Meerte/so quā die Wielinge inne in zeelant/die Spaensche vlote en daer voerē dier tij/wel. l. meer schepen vande spaensche vlote/tot Antwerpen den hont oppe.

Sinnen dē seluen iare was in hochduytschlandt een beroerte en tweedracht van die boerē tegens die princen heeren en vorsten/waer af die Capiteyn was

Die continc vā
Biancrhic heert
geuangē vooij
Pautie n.

Enen groten
brant was tot
Ziericzee ond
die keeten.

van Zeelandt.

Thomas Munterus met meer andere, en dese wa-
re die principaelste die dat herdoopen eerst voorste-
den en ophorste, mer worde onlanck daer na vande
herroch van Loeyen en den bisschop van Straets-
burck, van herroch Forten van Hallen, vanden lan-
gname van Hassen, en van andere vorste en heer en al-
tsamē verdragen. Sommige scriven datter meer dan
hondert duysent manne, also en alsdan verdragen
ware. Alken in diuersche cronicken int breede lesen
mach, inslatime in Madriant, Barlando, in diuersche
hochedynische hystorien, in Alibaldo en meer antec.
Int selus iaer dede Adolf hardinc / rentmeester /
vā bewesterschelt met de bailliu vā Blissinge Victor
vā sichele, en met haer adherentē sommighe polders
menlant vā de oude tonge bedijckē en mede aen Del-
dorpplate genaemt die Salthea, die tulle, en die pol-
der wandē bommel die langhe ghedreuen hadde.

Int selus iaer inden Meerte, wert ioncker Jan vā
Somerswale, bymē Middelburck op tige aue steene
geuangē ghebrocht vā Adolf hardinc / rentmeester
manbewesterschelt weghē, welke ioncker Jan gro-
te soofte en gewelt in Somerswale en zuytbeuelant
en elders gedaen hadde. Corts daer na dat hi geuan-
gen is gecweest binnē Middelburck, so quā die procu-
reur generael int den Haghe met sijn dienaers, ente-
herstedelen ioncker Jan met hē geuangē geuoert, en
heeft hem inden Haghe metten sweerde doen iustice-
ren, ende hi wert daer begrauen.

Int iaer. M. cccc. xxvi. ontrent Dinterē, is de gro-
te Turck Soliman keyser vā Constantinopelē geco-
men met groot volck int conincric van Hongarien,
en dede wter maten grote schade vā roouen brandē
en moorden, en hi nam veel sloten en sterckē inne, al-
so dat hi tlant vā Hongarien meest al verwoeste en

En groot ru-
moer en verga-
deringhe van
boeren was in
hochedynisch
landt.

Den Oethens
plate werden
sommighe pol-
ders bedijck.

Des Turck
hele dede gro-
te schade int
lant van Hon-
garien.

Dye Cronijcke

verderf. Ten leste op den .xxix. dach van Oostmaent
op sint Jans onthoofdinge is hē tegens gecomen Lo
dovicus die coninc vā Hongarien met groter hepe
cracht/om dat Christen geloue en sijn lant te bescher
men/daet eenē grote sacht gebuerde/so dat de coninc
sijn vlucht nā in een valcpe/ daer hē sllagen wert met
menich duplent mannen vande volcke des turckchen
Keysers Holpman/want hi vā sijn selvs volc verra
den was/die hi betroude en hē te velde gebracht had
den met wepmich volck. Hier is die coninghene vrou
Marie van Oostentich des K. R. en Bomfermand?
suster weduwe gewordē vā coninc Lodovicus voorn
die si cortē getrouw hadde/en geen oefe bi hē gewon
nen. Dese historie hoe dat desen sacht gheleuet is/en
hoe dat dese Christelike coninc Lodovicus voorn sijn
leue geeynt heeft/wert in dmerische historien verdeck
en twort int breede in die groote Vlaemische Cronijc
ke bescreuē/alsomen daer int lage lesen mach. Cortē
hier na is die Eertshertoge van Oostentische Ferdī
nandus/lantgraue vā Sifat/graue vā Habsburch
vā Trol:ic. des K. R. broed/ghucebeert int coninc
rijc vā Hongarien/en Bohemen bider doot vanden
coninc Lodovicus voorn / wāt hi getrouw hadde des
voorn coninc Lodovicus suster vrouAnna/waer bi hi
gewoont heeft. i. kinderē/die meestendeel noch alle
int leue sijn. Te weten vier sonē en. vi. dochters. Die
outste sone Maximiliaen genoēt Eertshertogs van
Oostentich/die getrouw heeft ioncfrou Plabelle des
K. R. dochter/waer af ghi int vuolch der cronijcken
op sinē tijt noch lesen sult/die. ij. sone Philippus /dye
ij. Ferdinandus/dye vierde Carolus dye noch al int
leuen waren als dese Cronijcke volepnt was. Ende
die namen der dochters sijn dese ioncfrouwe Plabel
le die outste/die ghetrouw hadde den Prince van dat

Lodovicus con
inc van Hong
arien werde
beslagen.

Ferdinandus
eertshertoghe
van oostentich
weert coninc
vā Hongarien
en Bohemen.

conterlich van Polen Titus genaemt/ coninc Sigif
mundus van Polz eenige sone/maer si en heeft geen
orte ghereghen bi den pince van Polen / want als
si maer thien maenden gehylt geweest hadde/ is si
aldaer in Polen sibijtelikē gestouen. Die. ij. dochter
Maria/ die. iij. Anna/ die. iiii. Catherina/ die. v. Mag-
dalena/ die. vi. Leonora ghenaemt/ Den welckē God
verleene een lanck ende salich leuen/ gheluc en voo-
spoet. Hoe die dooluchtighe coninck Ferdinandus
Eertshertoghe van Oostenrijcke/ en zyn coninghin-
ne vrou Anna te Praggen in Bemer lāt gecroont zyn
met wat staet en heerlicheyt/ vintmen int breede be-
screuen in die Cronijcke van Vlaenderen. Ende dpe
gesten en seften vanden voorē coninc Iodouicus vā
Hongarien/ en wat int selue lant van Hongarien en
Bemen in svs tijden geschiet zyn/ en inden tijden vā
Ferdinandus / coninck van Hongarien voenoemt/
noch gheluchelich regnerende vintmen int langhe
bescreuen int latyne biden gheleerden Doctoor Am-
brosius Acius Domproost van Trenten/ en in Ierō-
nymus Sebilerus/ ende in sommige andere boorch
duptliche cronijcken.

Ferdinandus
ende zyn conin-
gine werden te
Praggen in
Bohemen ghe-
croont.

Van dpe crooninge ende blide incoēste van coninc
Ferdinandus Eertshertoghe van Oostenrijc voorē
en van zyn coninginne vrou Anna/ hoē si ghecroont
wert/ met wat triuphen en blyschap si ontfangē wer-
dē in dat conincric vā Hongarien/ vintmen int lange
bescreuen in die grote cronijcke van Vlaenderen.

Ferdinandus
eertshertoghe
van oostenrijc
wert coninck
in Hongarien
ghecroont.

Int beghinsel des selfs laera sterf die Coninginne
vrou Plabelle/ des keplers susters/ coninc Christiern
die tweede vā dien name/ coninc van Denemarchen/
Noorweghen. v. huysrouwe/ nae langhe siecten/ te
Zwijnærde/ in Vlaenderen/ ende si wert in dpe Ab-
dis van Sinte Pieters te Ghendt met soo grooten.

Die coninghin-
ne van Den-
marchen sterf
te Zwijnærde
in Vlaenderē.

De Cronijcke

solemniteyten als daer toe staen begraven. Van die edelheyt en duecht der seluer vrouwen Plabelle / heuet seer supuerlick int' corte in haer Epitaphium int' latijne begrepen die gheleerde en eloquente heere/ Meester Cornelis Schepperius/ heere van Eerbe. ar.

Int selue jaer wert een tractaet van pape gemaect tot Madille in Spaengnen tusschē die K. M. en den coninck van Franckryck/ beslutende in haer veel contracten.

Sinnen den selue iare hadde coninc Christiern vā Denemarchē/ Noorweghē. ar. vooft doen si sijn residentie oft woonstede te Hierē in Siabam hadde/ vōmige capiteynē bestel brieuē gegeuē op alle sine vāden/ als Capiteyn kniphof/ en Roode Claes vā Amsterledam/ dewelcke Capiteynen seer wel toegerust met geschutte en volcke/ sijnnet wets oft die schepē wt Zeelant int' zee geslegen en wt Vlaenderē/ doende den Oosterlingen die si int' zee vōndē grote schade nemende veel schepē met goeden vā dpe Oosterliche zeededē. En also ter Soeree in zelāt incomēde/ hebben si aldaer sommige goedē vercoft. Ten lesten sijn si vōndē Hamburgers opt' zee gettege/ en te Hāburgh ingebracht/ en aldaer voor' zeeouers geexecuteert.

Int selue jaer/ tondaechs op halfmaestē troude die kepler Kærlē die vijfste vā dienname/ coninck van Spaengnen/ en heere van dese nederlandē/ Coninck Emanuels van Portugaels dochter ioncfrou Plabelle in die Stadt vā Siuillien des smorgens woerch indē dageraert/ met grote triumphē/ tierlicheyt/ en alrehande costelicheyt/ als men int' breede vindt in dierliche Spaensche cronijckē / In Petro de Suilla ende meer andere / bide welcke ioncfrouwe Plabelle sine maesteyt gettegen en verwert heeft drie sonen ende twee dochters. Die outste sone Philippus genaemt

Capiteyn kniphof ende Roode Claes waren Capiteynen in dpe oostliche zee.

Die kepler Carolina die vijfde troude des coninck Emanuels dochter vā Portugale

van Zeelandt.

prince vā Spaengnen/eñ eenē sone Ferdinandus ghe
naet/die sterf in zynē kintſheyt/eñ noch eenē sone Jo
hannes genaet/die sterf als hi twee iaer out was/eñ
die twee dochters namen zyn dese / ionſtrouwe Pla
belle/die eerste waer af men tot veruolgē der croonij
ken noch lesen sal/die andere ionſtrouwe Jamie ghe
naemt/die sterf in haer kintſheyt.

In selue iaer sondaechs na sacramētsdach bedie
nē des coninc ſchepē van Portugale op Nremuen in
zeelant grote vruecht eñ blyſchap met schietē op die
ſchepen eñ mes danſſen op die ſweerden. Eñ die ſac
toor vā Portugale dede tot Antwerpen procellie dra
gen/eñ dede die grote cloke lypdē/eñ een ſolemnele
wiſſe ſinghē om God te dancken eñ te louen / want
die coninc vā Portugals ſchepē hadden den Turck
af genomen meer dan .c. ſchepē/die zyn Eplant nemē
wilden/dat hi coits daer te voren gheuonden hadde.

Ontrent desen tijt waren begonnen tot Middel
burch te makē veel ſchone huylen totter ſtadbehoef
als die belance/thups van Middelburch ende ſgra
uen ſteen met inder andere.

In iaer .M.cccc. xvij. op den vij. dach van Mepe
wert geboren die eerste sone der K. N. eñ der keple
rime tot Vallodelyt in Spaengnen/eñ hi wert Phi
lippus genaemt/waer dier in alle dese nederlanden
grote vruecht eñ blyſchap bedreuen wert. In wpens
fateur eñ eere dese Kynen hier nae volghende ghe
maect zyn.

Almen vūſt hienhondert ende .xvij. ſach ſreſuen/
den ſeuēſten dach in Mepe ha trechte bedien
Was ghebooren tot Nants verſtuen
Philippus van Oostenrycke dat edelengien
den eerſten ghebooren sone om elck verbtien
Van onsen alder moghentichſte Keſer Carolus eerſame
Diens ghevoorte men in Spaengnen ſach geſchien.

Die ſactoor vā
den coninc vā
Portugale de
dreef binnen
Antwerpen gro
te triumphe eñ
molicheyt.

Deſch. 9. see
de sone werd
geborene in
Vallodelyt in
Spaengnen.

Dye Cronijcke

In die Stadt van Vaticanijs als ionghe Prince bequame
Daer af al verhuert was/ende in wiens name
dese nederlanden triumpheerden met grooter liberalicheyt/
Sed verleen hem hier voorspoet
Ende hier naemaels dye ewighe salicheyt.

Die machtige
Stadt van Roo-
men werre ghe-
woonen/ghes-
policeert ende
gesoekt.

In selue iaer indē Mepe wert die grote en mach-
tige Stadt vā Roomen van des K. N. weghe gewon-
nen/gespolieert en berooft. Die Paus worde geuan-
gen met. xviij. Cardinalen/daer opper capiteyn was
die hertoch van Bourbon/die na int bestouwen vader
seluer Stadt doot geschotē wert/daer veel onbehoedē-
he en wrede septe van vrouwen en maerhōe bedre-
uen werdē/als men int lange lesen mach in diuersche
latijnsche histories/en in sommige Italiaensche Cro-
nijckē/als Ioannes Baptista Crolius/en Iodorus
en meer andere. En het wort int nederlands int twee-
de verhaelt inde Vlaemsche cronijcke. Daer af dese
twee latijnsche veerskens ghemaect sijn/beteekenen
de die date des iaers.

Altera post captos Gallos populiq; furoris

Astata, capta Roma cruenta sua,

Die pons Cle-
mens dye. viij.
vā dien name/
en dye K. N.
sijn veremicht.

Corts daer na wert die pons ghemaect tusschen Cle-
mens die. viij. Paus van dien name/en die K. N.

Des hertoghē
vōlc vā Gelre
quamē binnen
Wtrecht; met
ii. c. paerden

In selue iaer den. vi. dach vā Augusts landt herto-
ge Liaerle vā Egmont/hertoch vā Ghelre en graue
vā Zutphen/binnē Wtrecht wel. ccc. peerde vōlc/wā
tet binnē der seluer Stadt niet wel en stont tusschē den
biscop en die regetē mettē boogerē/en wordē int epu-
de sterf. x. c. oft. xij. c. knechtē/en si regē met draet die
stede in/dese historie vintmē suuerlic int latij bescreuē

In selue iaer stierde heer Adolf vā Bourgoing-
nen heer e vā Seuerē. ij. schone schepē wt op sijn selfs
cost die hi npen had doen makē/wel toegerust vā ar-
tillerie en alohande municien ter oorloghē dienende
met cloecke schippers en stierliedē met eenē capiteyn.

van Zeelandt.

genaelt herry geboid vanden here/ om is en wpen lat te
soecken/ dwel in hi heere de Admirael van dpe H. N.
geschöckē was/ si warē meer dā ez iaer wt alhts dit
eplant soeckende/ dwel siniet en constē vīndē / waer
duere si die schepē vol goets goest en geladē hebbē/
om hier in dese landē te brengen/ op datmen niet seg-
gen en soude datte te vrr geests wt gheweest hadde.

In t iaer. M. cccc. xlvij. noch ooc int voorgaende
iaer indē winter en wayde dē wint niet seer veel west
hier in dese landē/ en al wayde dese hier west ten wayde
seelder omiet/ so datter niet veel schepē der selijcē win-
ter wt Spanngien in zeelant oft dese neder landē en
quamē. Alle vruchten warē seer diere/ als rosinen/ vī-
ghē en olie in dese neder landē/ oermits dat die sche-
pē van Westē niet comē en mochtē op huerlieder tijt
En int lesse vanden palmliche wayde dē wint/ dat die
Westerliche vloete ouerquā/ doen rochts men scrup-
half om niet/ so dat de coopman veel aen yū goet ver-
loos/ breeder blyckende in die Brabantische conynche

In selue iaer op dē vft dach vā seerte schyde/ by
inde quater temper/ inde vake quamen v. c. Selder-
liche knechts van Wtrecht met veel burgerē vander
stadt en pilgierdē en herooftē tigraven Hage vā sil-
uer en gont met alle costelike tuweelen en habiten/
slepen en groot/ met alle andere goedinghē dat si dra-
ghen mochten/ en op dē derten dach des sondaerche-
dwoegen si alle dat gerosse goet tichepe en voerde
na Wtrecht/ sonder pemaets weder legghen/ nemen
de noch grote verdingen en brantschattingen vande
dorpen ontrent den Hage aendē sūndich staende
daer van si alte swaren goet gher egghen dattet niet
wel te segghen en is. Van welken hoop knechten
ende boenen Marten van Holfem die ouerste Cap-
sepen ende leptmen was.

Die winter
wayde vande
winter niet de
is seck.

Tzamen ha-
ge in: Holfem
werde vanden
ghelderliche
knechten ghe-
pilgert ende
bevoelt.

De Cronijche

Ter seluer tijt hadde die van tulle wt Vlaenderē
sinnige schepē conculge varendē daer sommige
schepē wt Zetland onder warē. Int zee comende isser
een schip vants Hays voer Diepē van sijn vanden si
nen mast al gesichtē. Die sende die vā binnen Diepē
sijn gesomen wter stad met dā selue schepen ende
boets vān wold ghē out dā maesteloo schip te ouer-
uallen. Maer Seer it van Neerehere / ouerste Cap-
teyn vā die vander Hays heeft sulche seften ond die
Fransche sepe bedienē op dat pas / dat hi en vande
principadiken Fransche schepen niemā sende dā ad-
miral vā Diepen te wesen / se beschoot met sijn ghe-
schut / dā selue schip inden gront ginc / en alle took
meest verdanc / daer veel sonckers en burgers kintē
ten van Diepen sine warē / die meest al verdrachē.
Wierē vā vanden Fransche schepē dit sende / hebben
in maesteloo schip verlaten / welck noch alsoer sips
met triumphen in quam.

Capteyn Seer
it vā die vander
Hays heeft sulche
seften ond die
Fransche sepe
bedienē op dat
pas / dat hi en
vande principa-
diken Fransche
schepen niemā
sende dā admi-
ral vā Diepen
te wesen / se
beschoot met
sijn geschut /
dā selue schip
inden gront
ginc / en alle
took meest
verdanc / daer
veel sonckers
en burgers
kintē ten van
Diepen sine
warē / die
meest al
verdrachē.

Ter seluer tijt inden Merce wert dat eplant van
Walcherē en dā steden seer gesterit / want daer wer-
den deel lant in hestē en voban wapenē inghelept
om lant te bewaren / om dat die coninc vā Francrij
dese landē weder ontlept hadde / en men was seer so-
gende voor die Engelschē / so men int lange leest intē
grote cronijche van Vlaenderē / hoe dā die herauwē
vanden coninc vā Francrij en vā Enghelant der
K. M. ontlept hadde / maer Gode si lofhet wert met
goeder concordie ter neder ghelept.

Het eplant vā
zeeland wert
leer ghelept
om lant te
bewaren / om
dat die coninc
vā Francrij
dese landē
weder ontlept
hadde / en men
was seer so-
gende voor
die Engelschē
/ so men int
lange leest
intē grote
cronijche van
Vlaenderē /
hoe dā die
herauwē van
den coninc
vā Francrij
en vā Enghelant
der K. M.
ontlept hadde
/ maer Gode
si lofhet wert
met goeder
concordie ter
neder ghelept.

Dorp vā
Scherpenisse
int lant van
Sint Martē
Quick
in zee lant
daer grote
ontspetkeltte
schade
gebuerde.
Int selue
iaer op dē
eersten dach
van Junio
werdt die
stad van
Wrechtē
weder met
behendicheit
ghe-
wonnē van
die Bourgoi-
schen wt des
K. M. name /

Int selue iaer inden Mepe so verbrante dat schone
dorp vā Scherpenisse int lant van Sint Martē Quick
in zee lant / daer grote ontspetkeltte schade gebuerde.
Int selue iaer op dē eersten dach van Junio werdt
die stad van Wrechtē weder met behendicheit ghe-
wonnē van die Bourgoischen wt des K. M. name /

van Zeelandt

hier af hebt ghi breed bescheet inde hollandsche cronijc.

Int selue iaer en maet verbrande dat schoon schip
dē Brādaris genaēt liggēde voor Nremuen op stroō
geladē met coopmās goet dat in Italiē welen wylde.

Int selue iaer dē. xvij. dach van Hopmaetquā heer
Adriaen vā Crop graue van Keulx wt Spaengien/
met. vi. r. spaengiaer dē te schepe op Nremuen in Wal
cheren/ en die knechten werden in Ghelderlandt op
dye vianden ghestiert.

Int selue iaer wert dat grote insule oft eplant vā
Pirou in nyeu Spaengien geuondē/ twelck eplandt
mēn dat goude lant noēt ouermits dat tgout so ouer
uloedich daer inne is. Dit voorē eplant wert eerst vā
die schippers wt Spaengien geuondē/ die veel dwyt
schen by haer hadden/ dwelcke eplant nu onder dye
Kieperlike Maestsepe subiectie is.

Int selue iaer quā een schip vā Ziericzee in zeelant
die Wielinghe inne/ en dese schipper was genaēt An
thonis mulor/ hi hadde met zyn schip bide anderhalf
iaer op zyn reyle geweest/ hy hadde in een nyeu lant
geweest in Africa/ ghenāēt Caput viride/ daer noyt
eenige schepē wt dese landē inne geweest hadden/ en
hi bracht zyn schip vol souts en wijnē/ hi hadde daer
meer souts gecocht om eenē ducaet/ dan hi in Spen
oft Bretaignen kopen soude om. xi. ducaten/ dit schip
brochte die eerste Calcoetsche hoenderen in zeelant.
Dese schipper rooch weder tjaer daer na mettē Brā
daris die hier voren verbrant geweest hadde/ en we
der vermaect was in zeelant op Nremuen na Spaen
gien/ maer hi en quam noyt weder.

Simen dē seluen iare worde heer Floris van Eg
mont graue vā Sueren/ heere van Plessen / wten
name des K. Maestsepts gehult in alle dat ouersicht
en stichsche stedē en landen van ouerijssel en Sticht

Dat nyeu ey
lant vā Piron
datmē dat go u
de lant noemt
in s vanden
Spaengiaers
schep vden.

Die steden vā
ouersicht qua
men onder die
subiectie vā
H. H.

S

Dye Cronijcke

van Wttrrecht/als graue van Holland ende een hertoghe van Brabant. &c.

**Merl scrif wt
verlant en Hol
lant de welke
wt dese lande
voert/ werde
vanden Fran-
choplen ghemo-
men.**

Int selue iaer warē veel schepē wt Holland en Zeelant in Spaengien/ en in ander landē ouer zee geuaten/ die meest al van die Franchopten genomē werde ouermits dat die oorloge seer subitelijē opstac. Men belosde schip ende goet weder te restitueren/ maer dye coopliden ende schippers en cregghen nyet veel weder.

Int iaer. M. cccc. xxx. den eerstē dach vā Iulle quamen int conincryck vā Christen in Spaengien twee schepē wt die nyen insulē van Brouweerdichwelen de hondert en vijftich. M. ducaten/ in gout ghesteen ten en peerlē/ en ander costelic goet/ ten profite vande K. M. en hondert duxsent voor die cooplidē/ welke somme die cooplidē der K. M. leendē een iaer lanch om die lantsknechten daer mede te betalen.

Int selue iaer inde selue maent quā die K. M. Carolus die vijfte van dien name van Barcelonien wt Spaengien/ hi tooch ouer zee na Italien met hōdert galepen/ en. cc. grote schepē/ onder die welke waren xxx. grote schepen die de coninc vā Portogale der K. M. ten dienste stierde/ dye reste waren meest al wt Holland ende Zeelant. Daer waren ter seluer tijt so veel schepen/ dat die Keyserlike Maesteyt met hem wt Spaengien overbrochte drie duxsent peerdē en xx. duxsent voethnechten/ twee hondert sackē cotens ende andere prouande. Hier af heeft gheschreuen in eenen sepndt brief in Spaensche meester Jan Baptista Groenwaldt.

**Die K. M.
scryf quā van
Barcelonien
wt Spaengi-
en in Italien.**

In selue iaer te midtsomer resigneerde ende gaf ouer heer Henrick van Seperen/ bisschop van Wttrrecht sijn Bisdom in handen vanden Paus Clemens die. vij. na dat des Keyserlike Maesteyts volck dye

Stadt van Utrecht inghenomen hadde. En die paps gaf die gheestelijcke iurisdictione weder den eerbaren ouden heere/heer Willem van Enckenoort wt Gra-
bāt/ Cardinael en bisschop vā Barthusen in Spaen-
glen/ Ende hy dede possessie nemen by eenen substit-
tuyt/ de welke worde gheinstalleert ende gheordon-
neert te wesen die. liij. bisschop van Utrecht/ ende hi
bleef tot Roomen woonende. En bisschop Henrick
berechte dat bisdom ontrent vijf iaren in grooter tri-
bulatiē en oorloghe om des tweedtrachts wille/ Hy
wert namaels gherocen te wesen bisschop vā Dooms
in hoochduytschlant.

Heer Willem
van Encke-
noort worde
bisschop van
Utrecht.

In selue iaer in Hopmaendt op sint Jacobs andt
waren binnen Camerijck vergadert die moeder van
den Coninck van Brancryc die coninghijne van Fra-
nckre des coninc. suster/ vrou Margriete van Da-
loys/ Vrou Louyse van Sauoyen hertoghijne van
Nugdelme/ met diuersche heeren en edelen/ en aen-
dander side veel grote princen en heeren wt dese ne-
derlandē/ als vrou Margriete mope des Keyserlijckē
Ma. Douagiere van Sauoyen/ en gouernante vā
dese nederlanden/ die hertog van Merichot/ dpe bis-
schop van Lubich/ die graue van Nassouwen/ de gra-
ue van Suerē/ dpe heere vā Seuerē/ admirael vā dē
zee/ noch die Cardinalē/ en diuersche bisschoppen en
wijse mannen bepde gheestelick en weerlick/ hoe en
de in wat manieren die paps ghesloten was tusschē
dese twee princeessen/ ende met wat staet ende heer-
licheyt die princen en heerē binnen Camerijck quamē
vndimen in de grote Cronijcke van Vlaenderen int
langhe. Ende op den lesten dach vander seluer maēt
werdt den paps volcomelijcken ghesloten ende corts
daer nae wtgheroepen in alle den steden van dese ne-
derlandē daer groote blijshap omme was.

Den paps tus-
schē de coninc
van Brancryc
en die Ma. Do-
woert te Cam-
erijck ghesloten.

De Cronijcke

Sinnen dē seluen iare op dē .xxi. dach vā Septem-
ber quā Soliman die grote Turc/kepler vā Constan-
tinopelen weder in Costenrijck met .ccc. M. mannen/
en belepde die Stadt van Weenē in Costenrijck/en be-
stormde die Stadt nacht en dach drie wekē lanc sonder
ophoudē. En na veel bestormens en schertmitsinge
is hi met schande en confusie op gebrochē op sint Sal-
len dach/achterlatende so genangen en verflaghen
ouer die tleslich duplent Turken en Joden. En int
vertreckē nam hi met hē veel songhe vrouwen ende
maerhdē die hi met hē genangen nam/en reysde met
groter schandē wederom na Constantinopelen/ende
om zjn eere te bedeckē/en zjn volc te papen/dede hy
den sinē te verstaen/dat coninc Ferdinandus heyme-
lick bi hē int heym geweest hadde/en hadde met hē ge-
composeert/mitsdien dat die Stadt van Weenen hem
saerlic tribuyt genen soude. Int vertreckē sandt hy
veel diuersche songhers in die Stadt vā Weenen wel
en seer rijckelijc ghecleet/hē lieden belastende datte
dē heeren vā Weenen leggen souldē/dat sine meymū-
ghe niet en was die Stadt te beschadigen. Van desen
swaren belech des vooiū Stadt vā Weenen en van de
destructie vā Hongarien en Costenrijck vintmen int
lange in diuersche Cronijckē begrepen/en bisonder
heeft daer af seer net int latijne int breede ghelcreuē
Jerommus Sebulerus/en het wert oock int corte
verhaelt/inde groote Cronijckē van Vlaenderen.

Int selue iarer den derde dach vā October began
in zeelant een wonderlike sierte/die wt hoochouptich
lant quā/daerse inde Meerte te voren began te reg-
neren/en so voort in die Gosterliche steden/en duer-
sticht vā Wtrecht eerste hier in dese landen quā/ ghe-
heetē die sweetende oft Enghelsche sierte/daer af ve-
le menschē bannen. xxiij. vren stouen/als si te veel en

De grote turc
quā weder in
Costenrijcke/
vooy die Stadt
vā Weenen.

De grote turc
Solimānoch
met schanden
vā Weenē wt
Costenrijcke.

De sweeten-
de sierte quā in
dese nederlan-
den.

van Zeelandt.

onmateliken warm gehoude werden/ en die he roel
 en niet te warm en hielde behielden sleuen/maer ten
 duerde in sommige stedē van zeelant niet langer dan
 xiiij. daghe/ en die siecke en duerde ten hoogste maer
 xiiij. men. Die sommige en lagen bouē. x. ofte. xij. we
 niet/ daer wert veel volck verstopmt/ die al duer hitte
 versmoort werde/ om dat men se te heet hielt ligghen
 gedect/ want men eerst geen rechte remedie daer toe
 en conde geuindē. Waer warē sommige stedē en dor-
 pen in zeelāt/ daer die siecke noyt en was. Dese voorē
 siecke (na dat sommige scriuen) en was anders nyet
 dan een gheestel en gifte Gods/ op dat wy onse son-
 den beterē souden en voort aen vā sonden wachten.
 Van deser siecke beginsel/ cause en oorspronc en de cu-
 re en remedie daer vā hebben veel geleerde manne/
 doctoren in medecine bescreuen/ als Theobaldus set
 sich medecijn der stadt van Worms in hocheduytich
 landt. En D. Jacobus Castircus medecijn der stads
 van Antwerpen ende meer andere.

Welddierliche
 personen wer-
 ten verswijme
 inde sweeten-
 de siecke.

Int selue iaer in December op sinte Niclaus auōt
 rees eenen groten storm van winde/ so dat in Zeelant
 tusschen Nremuen en Vlissinge vijf ofte ses hulcken
 bleuen/ daer bedorue veel schepē ter zee/ en daer ver-
 dranc veel volck. Door Antwerpen bleuen drie huen
 met goet ghelade / en daer sanc een Bretoens schip.

Int iaer. M. cccc. xxx. op l. Mathysdach worde die
 Eertshertoge van Oostenryc en coninc van Spaen
 gien/ heere van dese nederlande Kaerle die vijfste vā
 dien name vanden Paus Clemens die. vij. gecroont
 tot eenen Roomschen kepler in sinte Petronius ker-
 ke/ in die stadt van Bononien/ inde presentie vā veel
 grote heeren vorsten en princen gheestelick en weer-
 lick wt gheheel christenheyt/ met also grote solemni-
 tepten feestē en triumphen dat men selue nyet wel

Kaerle de vijf-
 ste van dien na-
 me coninc van
 Spaengienē
 heere van dese
 nederlanden/
 werde gecroōt
 Roomsch ke-
 ser.

Dye Cronijcke

wt spreken noch volcomeliken scrijuen en mach/ hoe triumphelijck/ en met wat groter staet en heerlijckheit en met wat heer en princen die K. N. xijm incoemste binne Bononien ghedaen heeft/ en hoe hē die Paus Clemēs met sine Cardinalē en bisschoppē ontfangē heeft. En van die solēnelike en triumphelike coronatie des K. N. voot en vā die triumphhe en blijchcap die daer ter seker tijt gebuert is/ heeft int latijne int breede belcreuen Cornelius Agrippa. En oec vint ghi selue inde cronijcke van Vlaenderen int corte.

Int selue iaer opten. xv. dach van Junis quā die K. N. met sinē broed' Ferdinandus wt Italien in hooch duytchlant met hē brengende xijm suster Marie dye coninginne van Hongarien/ met veel groote heeren en princen/ in die stadt vā Musburch daer hy eerlijken ontfanghē wert vā die duytche heerē. En daer die maendē vertoeft hebbende/ is hi met alle sinen staet in dese nederlanden af gheromen.

Int selue iaer troude Franciscus van Valois dye eerste vā dien name/ coninc vā Francrijck Allenora des K. N. suster/ die te voren getrouwt hadde dē coninc vā Portugale Emanuel/ en was inde maent vā Augustus/ waer af men groote triumphhe ende blijchcap in Francrijck bedreef.

Winnen den seluen iare den. v. dach vā Slachmaēt op sinte Pēl' dach wast zenen so groten storm wten noortwesten/ en was snoenens te. xij. men so hooge gheuloeyt/ dat dewater ouer sommighe straten ende d'ijcken liep/ hoe wel dattet noch twee men vloeyde daer na eert vol zee was. En opten seluen later dach als sommighe scrijuen oueruloeyden in Hollat/ Vla bandt/ Zeelandt/ en in Vlaenderen vier hondert ende vier prochlen/ nochtans leedt Zeelandt die meeste schade met Hollandt als hier naer volcht/ alsomen in

De heylig' god
duer Italiē in
duytchlant en
also in dese ne-
derlanden.

Enen groten
storm en tom-
pēd.

Die schade
die vloet die in
menschen ge-
dencken in zee
laet tegebuert

van Zeelandt.

dese naeruolgende Rijnmen ende dichte horen mach.

Almen screef dupsent vijfhondert ende dertich
den vijftien dach Nouembris/ twordt v ontfect/
doen ghebuerd er lammer ende druck seer smertlich
Ten tijden vanden Keyser Carolus die vijfte effect
Eenen groten hooghen vloet isser ghescreet

Enne rijm vā
den hoghvloet
in zeelant/ in
laer. M. cccc
ende. xxx.

Over gheheel Zeelant duer t groot misghagen
Sachmen menich mensche wernen hermen en deertlich daghen

Dit is ope date des iaers vanden seluen vloet.

Luctificos fluchus attollit quinta Nouembris.

¶ Vanden seluen vloet.

Amandus knecht gaf Zeelant een sober profijt
Twech verloos veel landen op dier tijt.

¶ Inuention.

¶ Een andere.

Hollant ende zeelandt wel beclaghen mach
Sinte Felix quaden laterdach.

In Walcheren oueruloepden die dijcken tot diuer
sche steden. Den dijck tusschen die oude hauene van
Middelburch en Nremuen brack duere/waer af lāt
daer ontrent eert beuerlicht was / wel drie weecken
lanck besouten was.

In Walcherē
oueruloepde
tot diuersche
steden.

Te Vlissinghe oueruloepde een stuck vaneenē to-
ren/ende die wal vander stadt brack mede duere/ so
dat dwater int lāt quam/wer het wert coets daer na
weder beuerlicht.

Tot Vlissinge
oueruloepde en
sac van eenen
toeren.

Den Westcappelschen dijck brack duere tot diuer
sche plaecten/maer twert coets daer na beuerlicht.

Ontrent der Deere/benoorden in Walcherē brac
den dijck ten twee steden inne / maer duer groote di-
ligencie van heer Adolf van Bourgoingnen / heere
van Seneren werdt tlandt daer ontrent binnen drie
ofte vier daghen beuerlicht.

Erwoorde des
Deere brac oo c
eenen dijk due
en.

Int zuytbeuelant oueruloepde die heele oostwate
ringhe ende. xvij. dorpen. Ende die stadt vā Romer-
swale/dat huys van Toedijche/en die slups ter Creec
ke kēp in.

Romerwale/
en dat huys vā
Toedijche liep
inne.

Dye Cronstjcke

Die Westwateringe dwelck eenē dijck is tweers
duer tlant loopende/daer die Stadt vander Goes in
lept met veel schone eerlike dorpen oueruloepde me
de. En den dijck brack ontrent der Goes te drie steden
inne/en daer vloepde werch een stuc vande ganspoo
te/en tis met grooter cost en arbeyt coits weder be
uerscht gheworden.

Wolffaertsdijck was tot diuersche stedē oueruloep
en die dijcken warē tot veel stedē inne/maer het had
de die meeste noot aende slups/nochtrans walt binne
den seluen winter weder beuerscht.

Hoortbeuelant brac eerstmael inne ontrēt ter Lae
ouer Wiffenkercke/en tlanderdaechs brac die slups
te Boomuliet tusschē Emelisse en Cortgene in/so dat
tlant binne drie daghen geheel en al int water stont.
Tstedeken vā Cortgene behapde hē seluen met som
mige dorpen/als Cats en Emelissen. Vandere hoep
ten datmē tlant daer na inden somer geuerscht soude
hebbē/dwelc niet en geschiede/so dattet noch alle da
ghe wt en in drijft/en en wort niet beuerscht.

Tlant van Schouwen oueruloepde mede tot diuer
sche steden/en den dijck was aen die zuytside ontrent
Bordendamme/Surch en Hampste tot drie oft vier
plaetsen in/so dattet lant ontrent. xvij. dagē eert be
uerscht was/wt en in dreef. Maer dye van Tiericzee
dedent beuerschen met grooter moeyten en costen/
Tlant leet die meeste schade en thadde den meesten
noot aende zuytside/tusschē Bordendamme en zuyt
kercke/maer aende noortside van Schouwen/daer
Hoortgouwen en Drepfichere wel bepoldert sijn en
was tlant noyt besouten.

Dymelandt oueruloepde tot diuersche plaetsen/
so dat alle tlant en polders van Dymelandt besouten
worden/ behaluen die polder van s heer Jans landt/

van Zeelandt.

maer die polder van beoostduvelant en van toosterlant wert binnē die wekē weder beuericht / en die ander die prochien met dmeeste en tchoonste lāt vloepden alle dē winter wt en in. Den dijck brack in tot die ofte vier stedē / duer grontbraerselē als op Dianē en Souweueer / daer deerste getjē meer dan. xxx. heert stedē met een proper cappelle wech in zee vielen.

Alle die polders bī Dme lāt oueruloepden behaluen tseer Jhoiāds

In sinte Annen lant oueruloepden / sommighe polders en die dijcken braken mede in / maer het werde coets daer na weder beuericht.

Clant vand Tholen en ontrēt Scherpentisse ouer vloepdet mede / en die dijcken warē seer ghebroken / maer si werden coets daer na weder ghemaect ende gherapareert.

Clant vand Tholen oueruloepde.

In lant van Borstelē dwelk aen ruytbelāt bedijct is oueruloepdē ter seluer tijt ses prochien / die den geheelen winter bleuen wt en in dijuende / ouermidts die groote grontbraerselen.

Des prochien in Borstelen in ruytbeerlande oueruloepden.

Philippus lant oueruloepde mede / en die dijcken warē so seer gheramponneert / dat clant dē geheelen winter wt ende in bleef dijuende.

Philippus lant oueruloepde.

In lant vāde oude en npeu tong / werdē sommighe polders oueruloept / maer coets daer na weder beuericht / behaluz die polder vandē Sommel / vander Tille / en die Salathe / die coets daer te voren beuerschet en bedijct waren / bleuen die winter en noch langhe daer nae dijuende.

Clant vand oude ende men tse tonge oueruloepde.

In dese nauolgende Latijnsche veerskens muercht ghi den datum vinden vanden seluen vloet.

Anno ter dno post scquimille, Nouembris
Quinta, stat salus Zelandia tota sub vndis.

En in desen voorscreuē strom en hooge vloet ghebuerde dat grooste sāmer en verduet in Zeelāt dat gheen penne dat en soude sommē bescriuen / wantter.

Goet sicut geschiede in zee lant.

Dye Cronycke

ontsprekelike veel beesten verdronckē/ als Hoepen/ peerden/ schapē/ verckens/ en and beesten/ die mettē watere al daer henē dreuē seer desolaet. En dat meer is/ daer werden veel schoon hupsen en houē/ stapelē van tarwe en van rogge/ vā gherste/ van hauere/ en andere greyn vand vloet wech gedreū. En daer die uen veel stouen wech met menich hondert balē mee/ die al bedouen en sonckē. Maer dat meest te beclagē is datter so menich mensche ionc en oudt verdronckē diemen niet gehelpen en conde als voren verhaelt is sint lange/ sint capit. vandē eplandē vā zeelāt. En daer waren so menich hondert mensche so manne en vrouwen die seer rijk waren/ grote familie houdende/ en groote dominacie hebbende/ die dienaers en boden hieldē/ die namaels selue hebbē moeten dienē/ en vā hupsen te hupsen gaen mendicerē en broot biddē/ twelc seer verdieteliken was voor dē ghenen die in weeldē geseten hadden. En metter woone comende in dye omlyggende landē van zeelant/ zynse met groten hoop en ghestouen/ die sommighe van rouwe ende melancolie/ dye sommighe van hongher ende commer/ als veel menschen wel kenlich is.

Groot sijnre
bedrijft en ar-
moede was in
zeelant

Weel rijke lie
dē daer dē arm
in zeelant doop
mandatie.

Wou dier
griete van de
Nedersche Kerk.

Int selue iaer op Sinte Andries dach stierf vrouwe Margriete van Gostenrijck Keyser Maximiliaens dochter/ regente en gouernante van dese nederlanden ende werte begrauen int roo susters hups bup- ten Sugghe.

Inden seluen winter op S. Andries dach wast we een so groten storm wt ten nootwesten in zeelant dat ter veel openwe dicken en ander kaphens duer braken en daer ghebuerde groote schade.

Int iaer .M. cccc. xxxi. in Loumaendt op derthien dach/ die N. N. welende tot Cuelen metten kuervoeten en veel grote heeren/ als Princen ende vorsten/

van Zeelandt.

worde aldaer eendrachteliken geroten Domfernandus vanden leuen kueruoostē / tot eenen Roomschen coninc / en die kepler quā af met sinen broeder / en hy werde in die Stadt van Aken gecroont / na oude ghewoonten / met grooter solemniteyten en feestē. En binnen der seluer maendt quam die K. M. in dese Nederlanden / den .xxvij. dach vander maent voornoemt binnen der Stadt van Suessele.

*Ferdinandus
wert roomsch
coninc ghes
con.*

Stinnē den seluen iare indē Meerte wert vrouwe Marie van Oostenryc / coninginne en douagiere vā Hongarien / duer beuel des K. M. gemaect regente en gouernante van Hollant / Zeelandt / Brabant ende Vlaenderen. .xc.

In selue iare tooch die coninc Christiernus dpe. ij. van dien naem coninc van Denemarcken / Noorweghen. .xc. wt Hollant / met .xij. schone schepen met .vij. M. lantsknechten en ander volc vā wapenen / in meeninghe wesende om zyn patrimoniale landē in te nemen / en hi storm en onweder en isde coninc voorē tot zyn meyninghe niet ghecomen. Ende alle zyn schepen verstaken duer onweder in Noorweghen in die hauen van Ansloe ghenaeemt / daer die Coninc met sinē volc belept werdt van coninc Gostomus / coninc van Tweeden / Gotthen en Wenden / en van dpe. vij. Wendtsche zeededen / en van Coninc Frederick van Denemarcken / ten lesten werdt hi alsoo benaut dat hy hem seluen inde handen van zyn vianden gaf / ende zyn volck wert vij. ghelaten wt den lande te trekken / maer die knechten stouen meest al van honghere ende armoede eer si wt den lande quamen. Maer Coninc Christiernus voorē worde geuangē gestelt / int lant vā Holsten op een slot genaēt Sonderburch daer hi noch te hants geuanghē is. En ter seluer tijt als die voorē Coninc Christiernus ouer voer bleuē.

*Christiernus co
ninc van Dene
merckē tooch
wt Hollant na
zjn patrimo
niale landē.*

*Die coninc bij
Denemarcken
wert in noor
wegē geuang
ghen.*

Dye Cronycke

in die selue storm drie vā; in meeste schepzwel met. lxxij
M. knechten en wel. cccc. vrouwen. Die historie vā de
se voorin continy gestē heeft int breede bescreuen Jo-
annes Magnus Episcopus Upsalensis allmen daer
int langhe lesen mach.

Die grane vā
hoorne troude
ioncfrou Anna
na van Bour-
goengien.

Ter seluer tijt troude heer Jacob grane vā hoorne
tot; in gesellinne ioncfrou Anna vā Bourgoingnen
heer Adolf vā Bourgoingnen heere van Heueren
en vrou Anna vā Serghē outste dochter / en en ghe-
wan gezorie daer aen / wāt hi maer een iaer daer na
en leefde / en hi was ooc veel sieck binnen selue iaer.

Dumelāt heert
weder bedijct.

Binnen dē seluen iare indē Meerte began heer Ad-
dolf vā Bourgoingnen / heere vā Heuerē met gro-
ter cost / arbeit / en moeyte tlant vā Dumelant weder
te bedijcken / als Ouderkercke / Speuwerkercke en
Cappelle die dē voorleden winter gedienē hadden /
en mijn heere van Heuerē was daer althijt selue pre-
sent en voor ooghē / doende althijt sulcke neer sticheyt /
dat lant indē somer op sint Annen dach in Hopmaet
met groter blijschappē beuerlicht en toegedijct wert

Wosfelle heert
weder bedijct.

Ter seluer tijt dede heer Anthonis vā Saleyn / hee-
re vā Montenghis / graue van Hoochstratē en stad-
houder vā Hollant en Zeelant. xc. bedijckē en beuer-
schen met groter costen en moeytē dye. vi. dorpen int
lant van Wosfellen die aen zuytbeuelāt bedijct warē

Men begonste
dye oock weder.
singē van zuyt
beuelant te be-
dijcken.

Binnen dē seluen iare worde bide H. M. en sinen
raedt sommige cōmissarissen geordonneert om tlant
van zuytbeuelant inde Ostwateringhe te doen be-
dijckē en beuerlichē / en hi gaf daer veel gelts toe o dat
te doen. Dit lant leyt teghē ouer Serghē optē zoon
daer een schoon stadt inne leyt Romer swale genaet /
met menich schoon dorp. En int dijckē als sommige
scrivē quā onder die regenten en dymesters grote
twist en discordie / om dat peghelic sinē in volghē wil-
de / want die Slups ter Creeche die weelde so leere en

Van Zeelandt.

werde so diepe/desgelijcx was clant so leege datmen wt dese dijckalge scheede/dwelc God beteren moet.

Men began noortbeuelant mede te bedijcken/dat alle dē winter wt en in gedreue hadde. Die vā Cortgene/Cats/en sommige andere hadden haer seluen bekapt op hope datse bedijct soude werdē. Waer duere die K. N. dit voorin landt seer behulfsamich is gheweest met sinē ghelde en schatte/om dat selue landt bedijct soude mogen wordē. En heer Floris van Egmont graue vā Bueren en heere van Plesssteyn ende van Cortgene/als meest in dit lant gheerft wesende/dede grote diligentie so met gelde en sinē ljuedom dit lant te helpene/maer ouermits (na dat die sommige scriue) die principael hoofdē niet present en warē dier wel behoort geweest te hebbē/so weter seer slappe lkhē gedijct/en dē stroom wert seer sterck en ghewellich/so datmen daechs was makende dieef inachts weder wech/waer duere clant is bliuē driuende desolaet/maer Cats nyenwelant wert bepodert ende Cortgene bedijct om eenē gemepnē vloet te wedstaē

Overmits de slappicheit en de swaerhede bleef Noortbeuelant onbedijct

In selue iaer indē Oost ontrent sinte Lauwereys dach sachmen in Zeelāt een Comete met een vierige plamme oft strale tot sinte Bartholomeus dach toe en si scheen alle auonde int noortwesten.

En groote comete woort gesien

Ter seluer tijt warē alle vruchten seer wel gewasfen(God si lof)al waft clant oueruloeyt geweest/en daer tye water inden winter daer te voren op blant geweest hadde/waren also veel vruchten/oster geen water op en hadde gheweest.

In iaer. M. cccc. xxij. den. xvij. dach vā Joumaēt sooch die K. N. weder wt dese nederlanden in hoochduytschlandt te Keptsburch/daer hi een wijle tijds bleef ligghende.

In selue iaer op dē. vij. dach van April begonste.

Dye Cronijcke

Die nien hauē
van Middell-
burch in jreliē
wert begonne

men te Middellburch in zeelāt int lant vā Walcheren die npeuwe hauē te grauen en te deluen/ vā Middellburch door die oude hauē tot aenden diēck alst schijnbaer is/ en dese schoon breede wjde hauēwert binne twee iaer daer na geheel volmaect/dwelck een prijlelick werck is.

Meel princen
en heeren tot
dese nederlan-
de dedē eenen
toch op dē tūc
werdt. R. 99.

Int selue iaer ontrēt dē Mepe/ quā die grote turc Solpman kepler vā Constantinopolen weder ouer met drie hondert dupsent mannē / en quā in Hongariē om veel quaets te doene. Maer die grote turck vernemende dat die K. N. seluer in persone te velde lach met so grotē hoop vā wtgelesenwome duptsche mannē/ brac hi haestelikhē op/ en reysde achterwaerts na Turckien/ achterlatende veel geuangenē en gheclagen vā sinen volcke/ die meest Joden en verslaecte christenē waren. Van desen tocht en hepuaert op dē Turc en lesen wij noyt dier gelijcke van peerdē/ ruyters en knechtē/ want alle die vorsten van duptschlāt en alle die steden des rijcx met menich dupsent edelē en ruyters wt dese nederlanden toghē ter seluer tijt met die K. N. opwaerts/ hier af hebben veel geleerde mannen gescreuen/ als Jeronimus Sebulerus/ Georgius Sabinus/ en meer andere.

Int selue iaer in Junio was een edelman in Walcheren wt Denemarcken ghebornē/ ghenaeamt Thomas Holstein/ en hadde voormaels Camerlinck van die coninc Christiernus van Denemarcken geweest en hi hadde heymelick een schip ghecoft/ om den Coninck voornoeint in zjn landt te helpene/ hotende dat die coninck zjn heere gheuanghen was/ soo heeft hy hem seluen openbaerlijcken met een sweert doorloopen/ ende hy leefde noch eenen dach daer nae / ende nam zjn Sacramenten/ ende is also van die quetsure duer onpatienticheyt/ dat hi tot zjnder meyninge

van Zeelandt.

inpet comen en mochte/ghestouen.

Ter seluer tijt in Junio troude ter Deere opt huis van Sandenburch heer Jan van Hennijn/heere vā Bossu/Samer alges ende van Sleaghs/ridder vā den gulden Bliese/opperste Ridtmeester des Keyser liken Maesteyts/wrou Anna van Bourgoingnen/Douagiere van tgraefschap van Hoome/heer Adolf van Bourgoingnen heere van Seueren ende wrou Anna van Berghen outste dochter/met grooter triumphen ende feesten. Waer by hi ghewonnen heeft vi. sonen/waer af noch viere int leuen zijn/Te weten die oudste Carolus ghenaeemt/die tweede Martini kams/die derde Anthonis/die vierde Jacob/en een dochter ghenaeemt ioncfrou Marie van Bossu.

Heer Jan van Bossu / Ridtmeester der K. Maj. troude vā Anna vā Bourgoingne douagiere vā Hoome.

Int selue saer inden optoch/doen die keyserlijcke maesteyt na Hongarien tooch/om te reysen na Deenen in Oostenrijc sterf van eender heeter cortten die Prince van Denemarchen/Noorweghen/Zweeden Gotthen ende Wenden Joannes ghenaeemt/ coninc Christiernus die tweede van dien name/ coninc van Denemarchen. en die coninghinne wrou Flabella eenighen sone/en wert tot Aepniburch met grooter solenniteyten begrauen in sinte Peeters kercke.

Johannes dyc Prince vā Denemarchē sone dē/en nootweghen Carl te Weenen

Int selue saer in die maent van Augusto sterf ionckere Henrick van Bourgoingnen heere Adolf van Bourgoingnen/heere van Seueren ionckste sone in hooch Bourgoingnen/meynende nae Spaengien ghereyft te hebben/welende int geselschap van heere Aepnout van Chalon/prince van Aranges ende graue van Assouwen.

Ter seluer tijdt was in Zeelandt tot diuersche Steden dyc gaue Godts vander pestilentien/soo dat te Ziericzee binnen dyc maendē meer dan dyc duysent personen stouen.

Die Cronijcke

Eenen groten
strom vā wate-
re en een hoo-
ghē vloet,

In selue jaer den .ij. dach in Marchmaent / thachts
ontrent drie oft vier men walt eenē so groten wint en
strom wt dē noortwesten / so dattet so hooge vloeypde
dat meest alle die eplandē van zeelandt weder ouer-
vloeypden / bisonder die corts bedijct waren.

Die men dize-
ken in die oost
kwaertinghe in
zuytbeuelant
oueruloeyden

In de oostwateringe vā zuytbeuelant was grote
cost gedaen om tlant weder te bedijckē / dwelck doen
weder oueruloeyde / so dat alle die cost die ghedaen
was / verlotē en voor niet was. En in sommige nyen
polders van Thadt / Inckelenoort / en Nyeuwelant
verdiac veel volck / die in huckēs en keerckēs woonde

Die .xl. dorpe
in Borssele o-
ueruloede. we-
der.

In Borssele oueruloeyde die .vi. dorpen die tlaers
te voren beuerscht en bedijct waren. En tis sichten
(God beter) als zuytbeuelant inde Oostwateringe
bliuen diuende.

Noortbeuelant
oueruloeyde we-
der en blyft on-
ghedijct.

Coetgene en Cats in Noortbeuelant oueruloey-
de mede / en daer vdrant veel volck. Dese landen sijn
bliuē diuende als men wel sien mach.

Dwelant oueruloeyde wederomme ontrent die
oude die pten / en die drie prochien vloeypden alle den
winter wt en in / hoe wel dat die dorpen aende noort-
side mede schade hadden / nochtans werdenle corts
daer nae beuerscht.

Philippus lant
oueruloeyde en
blyft ongedijct

Philippus lant dat so dirwils beuloeyt en beuer-
schet werdt daer na / bleef diuende alst noch huyden
soaerchs doet. En alle die eplandē van zeelant hadde
op dees tijt grote schade / als Walcherē / Schouwen /
Drepschere / Wolckaertsticht / die Westwateringe vā
zuytbeuelant / tlant vā Tonge / sint Armen lant / S.
Martenssticht en tlant vā Tholē / maer si werde bly-
uen cortē tijt daer na met grootē arbeyp cost en neer-
sticheyt beuerscht en bedijct. In dese nanolgende rij-
men muecht ghi die grote schade en tāmer horen die
in zeelant gheschiet is viden hooghen vloet.

Deel alle die
epanden dede
schade,

van Zeelandt

241.

Als men screef vijftienhondert ende .xxxij. daer an
den tweeden dach Nouembris noch bouen al
Sghincker een hoogher vloet ope mentch man
Beclaghen mocht het waters geschal
In zuytbeuelant bleef dijuende het ghetal
Van seuenthyen dorpen alst noch wel sijet
Ter Creeken en Voodijche viel eenen grooten val
Soisseyn ende Noortbruelant bleuen ooc onghedijct
Te Cats ende Cortgenen so die waerheyt gheijct
Verdroncken veel menschen het was te beweenen
Die kinderkeus indet wieghen bleuen door dwater verlijct
Ossen/peerden/korpen/schapien/het bleefter al met eenen.
Al hadden eenighe herten gheweest van steenen
Sij mercken beschriepen dat groot verdrict
Het bleefter al hups/hof/goet/groot metten cleenen
Veel volcx tot diuersche plaetsen in zeelant sleuen het
Laet ons God bidden dat ons su:cx: niet meer en geschiet
dat hy wil beschermen diezeelantsche palen
Ende dat hi ons met zyn ghenadige ooghen aenlijct
dat hy ons onse schult niet rechteliken en doet betalen
Al sweert gheheuen dat hijt duer zyn gracie wil laten dalen.

Int selue iaer was binnen der Stadt van Lubeeck
grote suysinghe tusschē den raet van Lubeecke en die
gemeynte/den nieuwen raedt hadde die Hollāders
ontlept te watere/en hadde sommige oorloochsche
pen ter zee liggende inde Zont/en tusschē die hoofde
inde westzee/om die hollantsche schepē te nemen ope
roospaert voerē/die visschers en lochte si niet/haer
ouerste capiteyn was genaet Marcus Meper. Ten
lesten die Hollāders dit siende /hebbē int selue iaer
in September toegerust .xiiij. oorloochsche schepē. En
die viceadmirael was genaet Sheert van Meerke
re/een vroom capiteyn/die met dese hollantsche sche
pen ter zee varende/is ghetogen inde Zont/en heeft
met geweld die Zont gehouden/latende die schepē we
dese landē gins en weder om varen /daert hē lieden
gelleste. Ope Lubeecksche schepē van oorloghen dit

Die van Lubeeck hadde oop-
loge ter zee ten
ghen die holl-
antsche schepē
die int zee son-
nen.

U

Dye Cronijcke

vernemende yjn op die Elue getoght na Hamborch
tot dat die Hollantische schepē weder na hups trockē
en wert int laer daer na inde vastē ter neder gelept.

Int laer. **M.cccc. xxxij.** indē Meerte ontrent half
vasten tooch heer Adolf van Bourgoingnen heere
vā Beuerē als een getrouwe heere en vorst na tlang
vā Duuelant/om tselue lant weder te bedijckē/ daer
hi nacht en dach in persone bleef/geen gelt cost noch
moeyte sparende/voor dattet weder beuericht en be
dijct was. Het was so desolaet/datmen gelept soude
hebbē nemmermeer te moghē bedijcken/wen soude
veel grote heer en hebbē ghevonden die de excessive
costē niet en soudē hebben willē doen/die de voorre
nē heere van Beuerē dede/dwelcht al gedaen heeft
om yjn schamele onderlatē te helpen/daer si hē nem
mermeer af voldancken en mogē. En dit voorē lant
vā Duuelant wert ter seluer tijt inden Mepe tborij
daechs voor Duxterē beuericht en toegedijct/daer
God af gelooft moet yjn. En die voornoemde heere
van Beuerē is weder met groter blijshap en trium
phen na der Veere gherest.

Van die dijckinge/en van die inndarien die in te
le saren vā. **xv. c. xxx. en. xxxij.** in zeelant geschiet yjn en
van die grote costē diemen in zeelant ghedaen heeft/
om dat landt te beuerchen/ heeft Adrianus Barlan
dus gescreuē seer supuerlich int latijne in yjn appen
dacie in Cronicis Brabantie ducum.

Ter seluer tijt coets nae sint Jansmisse was enen
veruaerliken brandt van donder ende bliem/dattet
vier te Baerlandt in dye kerche quam/ dye met veel
hupsen verbrande.

Int selue iaer inden hartich teelt/begannen eerst
dye ouerdeken van houte inden buyssen van Hol
lant en Zeclant te mahen/wandt alle die buyssen die

Duuelantwert
weder bedijct
daer heer A.
dolf vā Bour
goingnen hee
re van Beuerē
selue in perso
ne was nacht
ende dach.

van Zeelandt

te voren waren/en hadden gheen ander ouerdecken dan van reepen en een zepl daer ouer van batins ghe maect met teelkens.

Ter seluer tijt in Haermaent/nae dat heer Adolf van Bourgougnen heere van Seueren weder wt Duuelant gecomen was / so haddē die visschers van Brouwerghauene eenē seer vreemdē vissch geuangē/ hebbende eenē mypl als een sweert/daer die oude hi storie scrijuers als Plinius in naturali histo.lib. xxxij cap. ij. en meer andere af gescreuē hebbē / die genoēt wort een sweert vissch/wiens gedaente hangende is/ ter Deere opt huys vā Sandenburgh/allmē aldaer noch optē dach vā hedē sien mach. En dese voornoēde vissch schoncken si heer Adolf vā Bourgougnen/ hee van Seueren voornoemt.

Eenen swort
verliken vissch
wojter geuan
ghem.

Plu. lib. xxxij.
cap. ij.

Int iaer. M. cccc. xxxij. inden Meerte/ op onser vrouwen auōt v̄gaderde seer haestelikhē eenen grote hoop van herdoopers vā mans en mouwen/wt Zeelant/Hollant/en ander landen/en liepen ouer nacht en dach na Haerlē/meynende daer duer te passerē/en also na Munster in Westfalē te treckē/ maer den wech wert haer liedē belet/int swartewater int ouer sicht en werdē alle geuangen/die vlyders vā desen hoop werden meest in Hollandt gherecht / veel van dien ghebrant en onthooft/maer die gracie begheerden/ende bekenden datse verleyt waren / vercreghē remissie vanden houē van Hollandt.

Stuel herdoop
pers vergaden
den wt hollāt
en zeelandt.

Int selue iaer drie daghen voor Sint Sillis dach/wast eenen groten storm dat in Zeelant veel dijcken verdouen/ende veel schepen int zee bleuen/daer veel volcx verdranck.

Eenen grootē
Royme waeker
in zeelant daer
ter veel schepē
int zee bleuen.

Indē seluē iare cotts na de doot vāde pāus Clemēs die. vij. wert weder te Roomen ghecozen voor Pāuls Paulus die derde van dien name.

Dye Cronycke

Ter seluer tijt sterft te Smeffel hi Stabant die eer
weerdige heere / die prelaet vā Middelburch in Zeelant
heere Maximiliaen van Bourgogingnen / heere
Soudewijn die b. vā Bourgogingnens sone / en wert
te Middelburch in Walcherē in een loode tombe ge
bracht / en aldaer inde abdie begraue. Dese voorcre
uen prelaets edelheyt en geleertheyt wort seer gecō
mendeert vā D. Erasmus Rotterdamus / en Hadria
nus Barlandus. Hi heeft binnē sinen leuene groote
reparacie inde selue abdie vā Middelburch doen ma
ken / een seer wijs en gelicht heere. Hi heeft die scho
ne tafel van schilderien doen makē / die opten hoghē
outaer inde kercke vāder abdien voorū staet / hi Jan
van Raubeuze vermaert schildere ende constenaer
datter allulcke gheen en is in alle die Christenheyt.

Jannijn Raubeuze een vermaerde conste
naer in schil
derien / plach te
Middelburch
en ter Hore te
consideren

Om welke tafel te sien vā Antwerpen in zeelant ge
comen is ooc een vermaert constenaer Albert durinc
hoorhduytsch / die dese schilderie seer gecōmendeert
heeft / leggende dat hi sulcx in dese nederlanden niet
ghesien en hadde.

Wiel kope het
dponcken by
Raum ehouwe
des.

In selue iaer op sinte Katherinē dach wast eenen
so groten storm en tempeeste van winde / datter opt
zee meer dan vijftich schepen bleuen met volck ende
goet wt Zeelant ende Hollant.

De 2. 29.
oock in d'ij
ken voo; C in
nis met d'uer
sche schepen.

In iaer. M. cccc. xxxv. in midisomer tooch die K.
M. Carolus die. v. selue in persone met. c. Galepen
en. ccc. gheweldige schepen / waer af die meeste ende
grootste warē Hollantsche hulckē en sommighe wt
Zeelant / mettē coninc vā Tunis en met. xxx. M. lants
knechten van Barcelonaen af wt dat conincryck van
Spaengien ouer zee teghē die Barbarossa die der
Christenē viant was / den seluen dagelic veel schadē
doende. Hi hadde dē coninc van Tunis verdriuen so
dat die K. M. in Aphyca wesende / met gheweldiger

Van Zeelandt.

hant in nā die fortreffe en stercke de Soulette genaect met. c. Galepen en andere schepen. Die Barbarossa siende dat die K. N. dus victorieus was/verlic hij te Stadt van Thunis/en is gheulucht. Welcke Stadt al doen die K. N. Innam met geweld/stellende weder in zijn rijkhe den verdreue coninc vā Thunis. Ende daer werden hīde K. N. en zijn volc wel. xx. M. Christenē verlost/die binne Thunis geuangen satē. En dpe K. N. was behoudende de Soulette/stellende daer op volc van wapenē/om die te bewarē/en andere unītten van oorloghē daer toe dienende. Dat ghedaen wesende/is die K. N. met groter triumphen en eere gecomē met zijn galepen en andere schepē in Sicilien en voorts in Italien. In dese reyse en tocht warē veel edelen/lantsknechten/schippers/sterkedē en andere bootsgellen wt Zeelant en Hollāt die grote vaillantschap bedreue. Dā dese grote victorie des K. N. vīndtmen int breede beskreeuen in eenen sendebrief in hoochduytsch/dē welcken Ferdinandus Roomsche coninc. xc. selue heeft doen scrīuen aenden pīncen ende vorsten van duytschlant int langhe.

Int selue iaer warender sommige herdoopers in dē Nepe binne der Stadt van Amsterledam/die te selue Stadt soudē ingenomē hebben/en hadde die ghemepnte daer niet tegen gecomē/si haddē stadthups al in genomen. En daer bleuen doot. xxiij. mannē en veel weter geuangen/wien therte leuendich wten ihue ghesneden wert/als verraders toebehoort/die sommige metten sweerde gerecht/die sommige ghehanghen/die vrouwen verdroncken. xc.

Int selue iaer so wert die nyeuwe hauē te Middelburgh/die int iaer. x. xxiij. daer te voren begonnen was eerst te deluen/met grote excessiue costen en moeytē duer grote diligencie en neersticheyt vanden heeren

Thunis in Syphikenwerde ingenomen bi de la. 99.

Veel geuangē Christenē weter den verlost.

Die la. 99. toech vā Thunis in Syphiken te schepen na Sicilien en so voert na Rome in Italien

Dye Cronycke

Dye nyen ha-
nē te Sthadel-
burch in zee lāt
werē daer ghe-
schen.

en Regenten der seluer Stadt vā Nidderburch (welck
een pūselic werck is) op sinte Bartholomeus dach in
de Hofmaent duyr gesteken en open gedaen / Also
dese nauolghender hymen wt wylsen.

Int iaer vūsthienhondert. xxxv. in April den achtsten dach
Wast datmen dye nyen hauen beghinnen sach
Op Bartholomeus dach vūsthienhondert. xxxv. daer aen
Werdē die hauen open ghedaen.

Dē Dolphijn
van Brancryc
berdyef de
hertoch van
Savoyen.

Int iaer. M. lxxxv. xxxvi. in April quā die Dolphijn
van Brancryc en verdreef dē hertoch van Savoyen
met zyn hertoghūme en kinderē wt huer lieder lant.
Corts hier na indē somer quā die K. M. met grooter
heyracht wt Italien en destrueerde tlant van Pro-
uencen/waer wt een grote oorloge rees tusschen den
Coninck van Brancryck/ende die K. M.

Sinnen dē seluen iare den derden dach in Mey/
was eenen afgrijseliken brandt bīmen der Stadt van
Delft in Holland/so dat dmeeste deel vander Stadt af
brande tot ontrent neghen duysent huysen.

Int selue iaer wert veel lants vanden Inckelzoot
met doop van Tbadt bepoldert ende bedijct aen tāt
vanden Aggere.

Int selue iaer indē somer ontrēt sint Janmsisse de-
de die K. M. met Fridericus kuernorst en Daltzgra-
ue vandē Rhijn ter Veere in Walcherē. xl. schoonter
schipē toe reeden en makē / om na Denemarcken te
repfen/en die Stadt vā Coppenhauē dye doen ter tijt
strangelic belegē was vandē hertoch vā Holsten ont-
set te doene. Dese schepē al bereedt wesende/so heeft
heer Adolf vā Bourgoingnen here vā Genere en ad-
mirael vandē zee/en Dolfgang broed vandē Daltzgra-
ue met haer capiteynē liggen wachtē ter Vere in zee-
lant na die vier duysent lātshnechtē die voor dē Dam-
me in Drieland lagē/en aengenomen waren om we-
de na Denemarcken te trecken/en Coppenhauē ont-

Ter Veere in
Walcherē wert
dē veel schone
schipē ter oop-
loge toegereet

Van Zeelandt.

set te doene. Maer ouermids dat die Ghelderſchen die ſtadt den Damme lagē die ſtadt ſo ſterc gemaect hadde/ en haer met gewelt daer inne hieldē/duer hulpe en ſuccours vandē hertoch van Holſten voorin/ ſo duerde dit belech vandē Damme ſo langhe/ dat dpe knechtē ſo haest niet comen en mochte/ en met diſlange vertreckē en wtſetten hebbē die vā Coppenhauē hem op moeten geuē/ ouermits den groten honger/ en ander gebreken die ſi hadden. Die broeder vandē Waltzgraue voorin hoende dat die ſtadt vā Coppenhauen opgegeuē was in handen vandē hertoch van Holſten/ is die reple van Coppenhauē geſtaect gheweest. En de broeder vandē Waltzgraue voorin is met alle ſijn volc wederom na duytſchlant gerepſt/ bedākende alle dē genē die den Waltzgraue ſinē broeder/ en hem op die ſchepē van oorloghen gediēt hadden.

ſinnē den ſelue iare op ſinte Michiels dach was heer Adolt vā Bourgoingnen heere vā Seuerē met heer Meynout vā Bredenroede al ghereet / tot haer hebbende. iij. m. manne en lātsknechten dpe vanden Damme in Brielāt gecomen warē/ wāt dē Damme in des K. N. handē gecomē was/ om met de ſelue ſchepē die nae Denemerckē geuaren ſoudē hebbē/ eenen tocht op Brancric te doene/ wāt ter ſeluer tijt weder om oorloge was tuſchē die K. N. en den coninc van Brancric. Dese voorin heeren drie of vier daghē met haer volc tſchep weseude/ hebben eens oft tweemale onder tſeple gheweest / ende dpe windt is hem lieden alrijcs contrarie gheuallen/ ſo dat ſe langhe tijdt na den windt hebben moeten wachten/ ende daer en tuſſchen iſter eenen grooten ſtorm opghereſen/ ende ſeer winterlick gheworden/ ſo dat die reple geſtaect ſo geworden/ Die capiteynen en knechten worden af ghedauct/ en peghelijc is na huys ghetogen.

Coppenhauen
die Kade Swert
opgegeuen/ in
handen vandē
hertoch van
Holſten.

Heer Adolt vā
Bourgoingne
heere vā Seue
rē, en de heere
vā Bredenro
ede waren ghe
reert in Brāc
ric te seplen.

Dye Cronyche

En schip scip
gheromen wt
Basilien wert
der Deere boort
prijns inghe-
brocht bi Ca-
pitelyn Ceeris
meesters.

Int selue iaer in October rooch Capiteyn Sheert
vā Neeckere met veel schippers en zelātliche boot
gesellen wt int zee met ses schone schepē leer wel toe
gerust wt dē naem des K. N. op Jhns selfs buyt / en
comende op die frontieren vā Francrijk / heeft dese
voorē capiteyn een schip vernomē / dwelc een Frāsch
schip was / gheromen wt Basilien / en heeft selue scip
aengerupst / en genomen / en twert ter Deere inghe-
brocht / en goet voor prijs vercocht / waer af wel vijf-
tich dupsent guldens ghemaect was.

Ter seluer tijt hadde heer Henrick graue vā Ras-
sawen / wten name des K. N. met grote heyrache
die Stadt van Peronen beleyt / in welckē beleyt mede
was heer Maximiliaen van Bourgoingnen / wt ter
tijt heere van Seueren. &c. admirael vander zee. &c.

Int selue iaer sterf heer Willem van Enchevoort
Cardinael van Dathusen en bisschop van Wrecht
en wert te Rooden begrauē / als hi dat bisdom ghe-
regeert hadde ses jaren. En in dit selue iaer quā Jo-
rien des graue sone van Egmont / die bisschop vā W-
recht geloren was / met grooten staet van volcke bin-
nen Wrecht / en wert ingheleyt / en geronsacceert te
wesen die tselichste bisschop van Wrecht.

Heer Jozen
van Egmont
wert bisschop
van Wrecht.

Int iaer. M. cccc. xxvij. inden April / so quā Fran-
ciscus die coninc van Francrijk in Artops met. I. N.
mannē / en wan die Stadt van Helder met dat sterke
slot. Maer als hi vernam dat heer Floris vā Egmont
graue van Guere / en die graue vā Henk / met meer
andere Bourgoensche heerē en knechte quamē om
hē te versoeken / so weech hi wederom na Francrijk
latende slot wel bewaert met knechten en ruyters.

Die visschers
hoeren ten ja-
re met saul-
conducen.

Ter seluer tijt werden van die K. N. en die coninc
van Francrijk saulconducen ouer en weder ouer
gegeuen / en werden openbaerlich in zee lant wt gele

van Zeelandt.

sen op alle hantens daer visschers wt voeren en daer men gewoonlick is sulche mandementen te publice ren en wt te roepē/om wtj en sonder soege ten harin ge te varē in alder manierē oft paps ware/so dat die eene dē anderen niet en soude moghen beschadigen/ dwelck also onderhoudē wert/en dat selue en hadde daer te vorē noyt in eenighe oorloghe geobserueert gheweest.

In selue iaer op dē derden dach vā Meye so wer de een bestant gemaert tusschē vrou. Marie regente van dese nederlandē van weghē des K. M. haer broe der en den hertoch vā Holsten die coninc van Dene merckē was/eenē tijt van die iaren lanc geduerente Om dwelck in zeelāt grote bliscchap bedreue was/om dat die schepē de zee medelick mochten ghebruycken.

Sinnen dē seluen iare inden Meye quā Jacobus die. v. vā dien name coninc van Schotland in Franck rijk met diuersche schepē en properen state biden Co ninc Franciscus/die hē sijn dochter gaf tot een ghesel kinne/en tooch daer mede wederom in Schotland/ daer si coets daer na ghestouen is sonder eenige orie achter te laten.

Die coninc vā Schotland quā in Franckrijk en troude Co ninc Franciscus dochter.

In selue iaer inde Hoymaēt was recht buytē dpe Middelburchsche poorte/somen na Vlissinge repst/ een maelfacteur gelogeert/dē welchen na gescreuen was wt Hollant van sommige officiers. En die rent meester vā Middelburch/Mouaen van Hertuelc ge naemt quā den maelfacteur alleen tegen/meynende hē te vanghen want sijn dienaers voor een and dno re ghelopen warē/so heeft die selue maelfacteur den voorē rentmeester in sinē buyck gesteken/waer af hi binnē drie oft vier daghē ghestouen is. Die maelfac teur wert dies niet te min genangē/en wert metter iusticie verwesen/er si sijn hāt waer mede hijt staict.

Die Cronijcke

gedaen hadde/af ghehouden te wordē/ daerna jhn
hooft vanden buyche gheweert/ en tlichaem op een
radt buyten Niddelburck ter plaecten daermen ge-
woonliken is sulcke te rechten.

Int selue iaer so wan heer Floris vā Egmont gra-
ue van Suerē heere van Plessen als ouer velthee-
re met die andere capiteynen der K. M. die stad van
Sintpol/ en ooc die stad van Montreuil berouende
en vbrandēde veel schoon dorpē inde onliggen landē

Die cardinael
en bisschop vā
Ruyt Cueras
dus de Epis-
che kerck.

Int iaer. M. cccc. xxviii. in Zille maent/ so sterf de
Cardinael Cuerardus de la Marche bisschop vā In-
dick/ daer na wert in jhn stede bisschop gecoren heer
Cornelis vā Heuenerberge/ welke bisschopdom heer
Cornelis voorē weder ghesigneert heeft/ heer Joris
van Gostenrīck/ b. sone van Keyser Maximiliaen.

Capiteyns sō
bemen bedreef
grote ballant
schap ter zee
met een huude

Int selue iaer in Meerte was een Capiteyn Frās
Bemen genaēt die int zee sloech met een oude huude
scip en met. xxviii. mannē wt Zeelāt/ en nā voor prijs
met subthilicheyt een Franck galeoen van oorloghe
seer wel toegerust/ met alle munition vā oorlogen in
de welke waren. lxxij. mannē/ en brochtet ter Deere
in Walcheren inne/ met groter triumphen. En dese
Capiteyn sloech weder in zee met dat galeoen dat hi
voor prijs ingebrocht hadde int zee/ daer hi grote va-
liantichap bedreef/ so dat hi daer mede nam wel vif-
thien schepē. Maer int iaer daer na ghinch hi jhn be-
stellinge te buytē/ en worde opter zee rouende/ waer
duere dat hi int eynde te Bremen getregen wert/ en
met alle jhn volc geperuteert voor zee ouers.

Opten anderē dach van Julio op onser vrouwen
visitacien dach int selue iaer. xxviii. als voren/ is ghe-
stomē Kaerle die hertoch van Shelre te Arnhem en
worde aldaer begrauē. En daer na quā hertoch Wā-
lē vā Cleue int besit vā Selre/ maer ten duer de ipet

van Zeelandt.

lange. Vā desen Flaerie, hertoch vā Gelre en graue van Zutphen leestmen vele van sine arten en seften in die grote cronijcke van Hollandt en van Gelre.

Sinnen dē seluen iare inde Gogstmaet quā die coninc vā Brancric duer dat ingheue van Sod totten keiser geuarē/daer hi lach van Agamoens int landt van Brouencen wel met. ix. galepen/en daer hebben si met malcanderē gemaect eenen ewigen paps en en zoen die ewich duerē sonde. Die coninc bekende sijn schult en begeerde genade van die K. N. vā dat hi dē paps so dicwils ghebrokē hadde/hier voortijts tusschē hen beyden ghemaeft en gheacordeert.

Die coninc vā Brancric / en die K. N. quam men slamen bi malcanderē in Brouencen.

Int selue iare inde braechmaent was eenē groten storm in so roeten tijt/dat noyt mensche diergelike en hadde beleeft/want den storm niet langer en duerde dan. v. uen/en in dien storm bleue veel scpe in zeelāt

Veel scpe bleue int landt bi walcherē voop der Keere ende voop Beernem

Voor die Beersche hauen was groot verdrict
Op sinte Cosmas en Damianus dach lestleden
Die schepen haer masten herfden/so liet/
En die werter inden gront ghetreden.

Int selue iare in October so trac vrou Marie Donagiere vā Hongarien en Bohemen/en gouernāte te van dese nederlandē met veele heerē en grotensta te te Compiengte in Brancric tot haer suster vrou Leonora coninginne van Brancric/wāt si malcanderen daer vercreue hadden / om met malcanderen te tracterē en te spreke/en na dat si met malcanderē oen wyl tijts geweest hadde/is elc wed na huis getrokkē

Int iare. M. cccc. xxxix. quā heer Jan van Bemijn heere vā Boffu van Sameraiges en Bleaghs/opperste Aitmeester des K. N. wt Spaengien comisse hebbende om grote menichten vā schepen toe te ree dē om na Constantinopelē te vare/en toegerust ynde gaf hi elke bootgheselle die op die schepē dienē wil dē twee maendē solt op die hant/en hi cochte elcken.

Die Cronijcke

Op Doemen en
scheiden wel
schoon hulckē
toegeret mit
boerē in Spaen-
gien.

Veel potterboe-
uen werdē ge-
wangen/ en op
die schepē ghe-
lept.

Veel schepen
scheiden in hol-
lant 100geret

bootgezellens cost tegens dē schipper/ en beschicte so
veel binnē den winter dat hi hier in zeelandt ghearrī
neert was/ dat hi comēde ter Deere bi heer Adolf vā
Sourgoingnen/ Admirael vander zee sijn sijnooma
der. xliij. Hollantsche hulckē en andere grote schepē
toegeret heeft/ en alle potte boeuē heeft hi doen op
topen en geuangen nemē/ om in die schepē te biengē
en also in Spaengien op die galepen om te ropen ge-
lept te wordē/ also hē die K. M. last ghegeuen hadde.
Dese voorū schepen ghereet wesende/ sijn na Spaen-
gien gelondē/ daerse dē. xij. dach vā Meerte arrivert
den. Daer na is heer Jan van Sossu met h. Scheert
van Alsendelt Presidēt van Hollandt en zeelāt. ic. en
met den bailliu vā deere Dominicus vā dē nyen-
wenhoue/ en meer andere comissarissen na Amster-
ledam getogen/ daer hi noch. lvi. schepen liet toeree-
den tot behoef der K. M. om mede na Spaengien te
seynnen. De welke schepē ghereet wesende / sijn vā
Amsterledam gesept tot inde dypns ond Engelandt.
Die admirael heer Adolf vā Sourgoingnen heere
vā Seueren was met sijn schepē al ghereet ter Deere
in Zeelandt om mede te seplen wachtende uer gens na
dan na dē wint/ maer die reple ghinc daer weder af/
overmits dat die K. M. subite bieuē ontfangen had
de/ waer wt dat hi vernam dat hier in dese landē niet
wel en stont/ als te Ghent en int lant vā Ghelre/ en-
de also sijn dese schepen weder omme thups gekomen
sonder yet te bedriuen.

Sinnen den seluē iare op dē Mey auont quamen
alle die booten vā dē groote schepē die in des K. M.
dienst warē seer triumphelikē en wel roegerust met
haer schippers/ sterlieden/ en die treffelicste vanden
schepē vā Nremuenter Deere/ om triumphelike te
halen heer Adolf vā Sourgoingnen/ als admirael

van Zeelandt.

vander zee/die heere vā Bossu/en heer Maximiliaē
van Bourgoinguen/heere vā Tornehem/ comende
wederom vand' Deere Taremuen/ynse die schepen
gaen besien/daer doen ter tijt grote triumphe bedie
uen wert/wāt alle die schepē lieten haer geschut los/
dat gedaen wesende hebbē die schippers mijn heere
met alle sinē staet ter tafelen int schutters hof op Tre
muen gelept/daer si een eerlike maeltijt hadde toen
berepdē/en maecten mijn heere dē Admirael met al
le sinē state grote rhyere/en standerdaechs dede mijn
heere die admirael den seluē schippers weder grote
rhyere op yhn hups vā Sandenburch byptē der Vere

Die hollands
sche schippers
haelbē den Sa
mirael met gro
ter triumphen
op Taremuen.

In selue iaer inde maent voorē op dē .ij. dach sterf
die Keyserinne vrou Plabella re Toleten in haer kün
derbedde/dochter van coninc Emanuel van Portu
gale/en wert met grote droefheyt begrauen int co
mmerijc van Sianaten inde Cappelle daer Domfer
nandus die leste coninc vā Spaengien begrauē was

Die keyserin
ne vrou plabel
la sterf.

In dese nauolgende latynsche veerskens muerst
ghi den datum vinden des iaers.

Polcit funeras vbi Caesaris aula Cupressus,
Pulcher vernantes abstrahē Mai rosas.

Incaronatie.

¶ Een ander in duytisch.

In iaer .xxxij. waēt dat verloos
Carolus ons Keyser zyn keyserinne
Die Godt ghenadich si altoos
Ende ons verleene eendrachtighe minne.

Stimmen dē seluen iare was een grote comotie bin
nen die stadt vā Ghendt/tusschen dē heeren en de ge
mepnte/dwelche die K. Ma. selue dede refferen met
scherpe iustitie/als ghi hier na sult hooren.

Een commo
tie dunnē Gēt

In selue iaer den derdē dach in Mepe werdē alle
die schippers en bootgesellen afgedaent en eerliken
betaelt van heer Jan van Bossu voornoemt die inde
Constantinopelsche reple ghediens hadden.

Ter seluer tijt als troep van Ibadt en dē Incheleu oort aendē Agger met grote ontfprekelyke costen be dīct en bepoldert waren/so dedē courts daer nae veel roopliedē van Hantwerpē en ander rentiers seer ve le lants bedīckē int lant vā iuytbeuelant aen de oost wateringe/en ouermitsdat dē dīct te lant en te groot begrepen was/en te leeghe/en oor niet met stroo be steken en was quā daer eenē grooten storm in Octo ber die vier oft vijf daghen duerde/en den nyenwen dīct oueruloepde/so dat alle die costen daer aen ghe daen (God betert) verloren waren.

¶ Weel lants in iuytbeuelat inde Oostwa teringe te dīct dat courts oueruloepde.

Heer Flois van Egmont keef.

Int selue iaer den. xxiij. dach vā October sterf te Suerē heer Flois vā Egmont/ graue van Sueren ende heere van Pleisteyn/ ende nae hem succedeerde sijn sone.

Op dē. xxiij. dach des maents voorē wast eenē so grote dond en bliem/dat de bliem comende inde hert vāden Hage in Hollat te selue hert geheel obbrant he net daer grote schade geschiede in siluer werck en in cappen. En daer verbranden oock wel xl. huysen.

¶ Die h. M. quā duer vāc rijk in dese nederlanden.

Int selue iaer in December quā die keyserlike M. wt Spaengien ouer lant duer Brancrīc/ daer hy in alle steden en passagen/duer geheel Brancrīc so eerliken ontfangen en ghetraectert wert/als oft die Coninc van Brancrīc selue gheweest hadde. En so voor derwaerts comende na dese nederlanden is hi binne der stadt van Parijs ghecomen op nyenwen iaers a uont/Int iaer. M. cccc. xl. daer hem die Coninc van Brancrīch verwachtende was/met alle sine edelen ende heeren/in een huys dat hi daer toe hadde doen maken/vol van alle properheyt en costelicheyt/ende passerende duer die stadt/was in alle die straten daer die Keyserlijcke maiestept passeerde sulche costelich heyt ende rijkdom te thoone gheset/ dat men selue

¶ Die h. M. was te Paris in Brancrīch seer heerlichen en triumphen hen ontfangē.

van Zeelandt.

qualick soude comen gescriuen. Ende comende byp
ten der stadt int selue huys daer toe gheordneert/he
uet hem ope Coninck sulche reuerencie ende eere
bewesen als sulche princen ende heeren toe behoort/
en tamen van diuersche saken ghetraecteert. Daer
nae oorlof ghenomen hebbende vanden coninc/ende
hem danckende van die eere en reuerencie ope hē be
wesen is ghetogen nae Brabant/ verselschapt met
beyde die sonen vanden coninck van Brancryck/dpe
Dolphijn en den hertoch van Oiliens/dpe sine M.
ghelepe deden tot Valençyne in Henegouwen/van
daer sijn si weder na huys ghetogen. En die Keyser
like Maesteyt is te Buessele gheromen op den xxij.
dach van Tomnaent. Courts daer nae inde maent van
Julle tooch die Keyserlike Maesteyt met die Conin
ghinne Maria sijn suster Donagiere van Hongari
en ende Bohemen/Souernante vā dese nederlan
den/wt den name van haren broeder die Keyserlike
Maesteyt/met veel heeren ende volck van wapenē
in ope stadt van Gendt/daer hi meer dan drie maen
den lanch was/selue in persohne sittende om iusticie
te administreren daer sommighe onghheoorlamen
gheinstificeert werden. Ende hi dede binnen Ghent
maken een groot sterck casteel daer hi een garnisoen
op dede legghen om selue te bewaren almen noch
op den dach van huyden sien mach. Te Keyserlike
Maesteyt daer binnen bliuende / is ope Roomsche
Coninck Donfernandus sijn broeder coninc vā Hon
garien ende Bohemen aldaer by hem gheromen dē
seuenthiesten dach van Meerte / daer hi een wyle
tijts bliuēde/is hi ten lesten wederomme na duysch
landt ghetogen te Haghenoe / aldaer den xijdach
ghehouden werdt/ende is so voort weder om na Bo
hemien gherest.

Die k. 29.
quam binnen
Ghent met de
te volck vā 300
pene.

Die k. 29. de
de een sterck
casteel binnen die
stade vā Gend
maken.

Die Cronijcke

Int selue iaer op dē tweeden Daechdach den. xij.

Veel schepen
wat zeelant ble
uen inde zont
duer Roym en
onweder.

Aprilis/waſt ſo grote ſtorm en onweter/en het waer
de ſo leere dat veel menſchen sulcx noyt ghehoort en
haddē. En den wint was iuptooſt/ter ſehner tijt ble
uen inde Zont en onder Denemarchē meer dan. i. en
l. ſchepen / en twaren meest Hollanders en van dese
landen die herwaert en derwaert wesen wilden.

Stimen dē seluen iare en maēt ſo sterf heer Antho
nis van Talayn heere van Montenghs / graue van
Hoochstraten/heere van Sorſelen in iuptbenelant
in Zeelant/die stadthonder van Holland/Zeelant en
Vriesslant hadde gheweest. xviij. iaer.

Heer Martini
lioen van Eg
montgraue vā
Bueren/voert
stadthouder vā
Vriesslant.

Int selue iaer werde generael Capiteyn en stad
thonder van Vriesslant/heer Martini lioen vā Egmōt
graue van Bueren/heere van Pſelsteyn en van ſinte
Mertensdyck in Zeelant.

Int selue iaer dē. xliij. dach van Hopmaent / voert
heer Adolf van Bourgoingnen heere vā Beneren/
admirael vand zee/en ihu ſone Martini lioen vā bove
goingnen/heere van Tornheim met veel dwerliche
hueden en and booten/so van Middelburck/vander
Deere/van Krenuen/en van Vlissinge/ſeer eertiken
tegegemaect/om te halen die K. N. vand nrewerha
uen wt Vlaenderē in zeelant/en die K. N. quam ſla
uonts ouer/en bleef dien nacht rustende te Vlissinge
in Walcherē/met alle sinen ſtact/ſlander daerhs ver
tooch hi na Westrappel/op die zee ſtranghe/daer hy
aenſach dwerck datmen daer makende was/tegens
die af biekinge vandē dypnen/also dat lant daer ſeer
ramperlick ſont. En van daer is hi te Middelburck
getomē/daer hi maer eenen nacht en bleef rustende.
Den. xvi. dach is hi geredē wt Middelburck te peer
de/duer Krenuen/en is also ter Deere gheromen op
den middach/op traſteel van Sandenburck by heer

Die K. N.
qud wt Vlaen
derē in zeelant
enre wistende
die dychen en
de diepten.

van Zeelandt

Adolf van Bourgoingnen admirael vand zee / daer hi leer triumphelike ontfangē was / logierende mer eenen nacht op selue casteel / van daer is hi getogen in zuytbeuelāt / en vā daer na Ziericzee in Schouwē en voorts na Drepfchere en Dumelāt / en so voort vā stede te stede / daer hē heer Adolf vā Bourgoim. voorin met den heere van Sotha en sinē sone heer Maximiliaen van Bourgoingnen heere vā Tornehem met alle die staten vandē lande vā zeelant compeerden met haer schepen tot Dordrecht toe in Holland.

Ter seluer tijt wert stadthouder van Holland ende zeelant wten naem der K. M. heer Kermour vā Chalons / prince van Oranges graue van Nassauwen ende de heere van Steda.

Binnen dē seluen iare inde braecmaēt is heer Adolf van Bourgoingnen / admirael vand zee heere vā Beueren. 31. cranc gewordē / die welke cranchept meer dan twee maendē duerde / so heeft hi begheert te wesen te Beueren in Vlaenderē / meynende dat hē dpe locht (aldaer hi gewoert wert) beter en gesonder soude zyn dan die zeensche locht / maer saren hy en heeft geen beternisse geuondē / maer is alcht cranker ende cranker gewordē / so dat hi die volle sacramenten vā der kerche ontfanghen hebbende / is van deser ellendiger werelt ghescheyden den leuenste dach van December.

Hier inne muercht ghi die date des iaers vinden:

Sole quaterdno post sefquimille Decembris,
Septeno, moritur Bueris Veranus Adolphus.

Corts hier nae / na dat heer Adolf van Bourgoingnen heere van Beuerē voorin oner ledē was / en die K. M. op die tijt int graeffschap vā Ramen was / om in duytchlant te trekene dede hi bi hē ontbledē heer Maximiliaen van Bourgoingnen / heere van Torne

Heer Keynont van Chalons prince van Oranges werde stadthouder van Hollandt en zeelant.

Heer Adolf vā Bourgoingnē heer vā Beueren sterf te Beueren in Vlaenderen op sijn caffel.

Heer Maximiliaen vā Bourgoingnen heere van Torneerde admirael vāder zee.

Dye Cronijcke

hem/sonc en successier vā heer Adolf vā Sourgoingnen voorin/en instrueerde hē te wesen Admirael en Generael capiteyn vander see. En cortts daer na werde lichaem van heer Adolf vā Sourgoingnen heere van Heuerē saliger memorien geballemt en hier ter Veere gebracht/en met groten state en rouwe begrauen/als een heere vander vorden toebehoort/op slot vā Sandē burch inde cappelle bi inwoonaters binnen dē seluen iare dē. xiiij. dach vā December/en was op eenen later dach nader noenē/ontrent. ij. men was ter Veere in Walcherē principalic so groten donderslach/dat noyt bi menschen gedencken dier ghelijcke ghehoort en was. Daer nae volchte een sterckē snellen bliem met eenē rooc so brandich/al hadde die stadt int viere gestaen/maer subytelick quam eenen grooten slach reghen/dat den bliem Gode lof/gheen schade en dede.

Int iare. M. cccc. xli. na dat vrouwina vā Bergen weduwe wijlen heere Adolf vā Sourgoingnen/heere van Heueren seer ellendeliken meer dan een iare oft twee vā diuersche cranchedē ghequeit geweest hadde/hoe wel nochtans dat se seer neerstelick vider natueren van haren medecijn D. Jason van Diaet onderhouden wert/wiens gheleertheit en practycke in zeelant wel bekent is) in alle haer cranchedē en sietten seer patientich en verdulich wesende / overmerckende dat die natuere altydt crancher en crancher wert/heeft minneliken begheert te ontfanghen die sacramenten der heyliger kerckē/en datmen nae haer doot geen grote pomperie makē en soude/so is haer siele na lange sietten des lichaems den vijftiensten dach van Zille van deser ellendigher werelt ghescheyden. En cortts daer na werdt haer lichaem met een tamelike wtuaers by haren man heer Adolf van

Eenz veruac
lichen donder
slach es bliem
was binnē der
kerck.

Strouwe In
na van Bergē
hoedvrouwe
heer Adolf vā
Sourgoingne
to nae groote
crancheyt van
dese werelt ge
scheyden.

Wien Dena
vā bergē vpon
se vāderker
te kerck.

van Zeelandt

Souergogingnen heere vā Generz saliger memorien
inde cappelle opt hof van Sandenburch begrauen.

Int selue iaer rooch die K. N. in duytſchlant/ende
was een wijle tijts te Worms/ēn in Meerte so rooch
hi na die ſtadt van Aepnſburch met veel heeren ende
vorſten/daer eenē groten rijkdach was/ēn vergade
ringe van veel groote heeren ēn princen. Tot welke
vergaderinge quamē met cōſente ēn wille des pāns
Pāulus tertius/ēn des K. N. veel diuerſche doctoz
inder godheyt/ēn een legaet van Roomen Salpar?
Conteranus ghenaemt met meer ander biſſchoppē
ēn prelāten/die aldaer wt diuerſche landen der Chri
ſtenheyt gheſonden waren. Hier van heeft D. Joan
nes Eckius int latine int breede beſcreuen.

Int selue iaer rooch de K. N. selue in perſone met
groter heyracht van volcke wt Duytſchlant/ wt
Italien ēn Spaengien/met diuerſche ſchepē wt Hol
lant/Portugale ēn Spaengien tot dē nombrewel vā
acht hondert oft bet/ēn met veel galepen wt Italien
ēn Spaengien/met twintich duylent lantſknechten
duer zee/ in meyninghe den Barbaroffa/ viant des
Chriſten gheloofs int landt ende voor die ſtadt van
Aegillen met crachte te oueruallen/ tot welcher meyn
inghe oft begheerte die Keyſerlike Maſtept niet
en heeft romen gheromen duer tempeest ende onwe
der/welcke tempeest op rees doen die Keyſerlike ma
ſtept meynde met zyn volck te landen/ daer hi ont
ſpreekelijcke ſchade gheleden heeft/ ſoo aen ſchepen
(want ter ſeluer tijt wel. cccc. ſchepen/ ſo aen cleme en
de groote bleuen) ende volck. Onder deſe vloete van
ſchepen waren ſes Hollanders ende twee Zeelāders
die behielden haer ſchepen/ēn bedienen groten vāll
lantſchap/ In dat een ſchip was Jan inde gans van
Aremupen/ende dat ander ſchip was van Aericzee/

Die K. N. rooch ſelue in perſone met ve le diuerſche ſchepen na Bruttē op den Barba- rolls.

Die K. N. do met onſer cho- ſike ſchade ge- leden aen zyn volck en ſchepē voor Aegillen.

Dye Cronhche

Dese ſchepē hebben die H. N. getrouwe geweest en hebben hē veel eeren bewezen waer duer e ſi ſommi- ghe libertepten in Spaengien van die H. N. ver- re- gen hebbē die ſi noyt te vorē en hadden. Dese hiſtorie vint men noch beſcreuē int latyne en dypſche vandē ghenen die daer preſent in gheweſt.

Ter ſeluer tijt hadden die van Middelburch een groot proces tegens die vā Ziericzee aengaende die voorladinge vandē ſoute/oft die hueden vā Middel burch eerſt ſlout ladē ſonden of die huedē van Zieric zee / waer in die van Ziericzee ſucumberden/ waer duer geen huedē meer oft cooplidē van Ziericzee op Mremuen oft te Middelburch en quamen om ſout te halen oft te roopē. Maer die cooplidē van Ziericzee lieten die ſchepē die geladen warē met ſoute tū Sar toenen oft andere ouer der Dere bī nootbenelant comē liggen/en daer werdet ſlout dan broſt en geloft/ twelc bīcās eē iaer lācduerde. Dit ſiende die vā Mid delburch hebbent gedadinct/in ſulcher maniere dat die vā Ziericzee op Mremuen en Middelburch ſoudē mogen comen halen en loſſen als ſi lieden na onder vſancien en coſtumen ghewoonlick waren te doene.

Hiemen dē ſeluen iare in Horemant troude ion- ker Jan van Vlaenderē heere van Praet en vander woelſtine/heer Lodewijc van Vlaenderen heere van Praets ſone/ionſtrou Jaqueline heer Adolf vā bour goingnen heere van Beuerē's dochter/ welke heer Jan binnen drie iare daer na geſtoruen is ſonder orie achter te laten.

Int iaer .M.cccc.xlij.den leſtē dach van Ioumaert wert heer Marimiliaen van Bourgoingnen heere vā Beueren/als rechte erfheere ter Deere ghehul/ daer doen ter tijt grote blijſchap bedreuē was ende triumphē/men ſtropde veel ghelts beyde vā goude

Wel Barto-
ſche ſchepē ge-
laden met ſou-
te quamē voo-
der Dere haer
ſout loſſen.

Heer Jan van
Praet heere bī
der woelſtine
troude ionch-
ſtrou Jaqueli-
ne dye heere
van Beueren
dochter.

van Zeelandt.

en van sliuer vander stadthups voot eenē peggelike men stelde oren met wijne opter stratē diemen dpe bodem in smect/voot eenē peggelike diese begeerde te drincken. Coits daer na tooch dese voorē heer Maximiliaen van Bourgoungnen/voorē heere van Seuerē en vander Deere. x. in alle sine voorē steden en heerlijcheden die hē ihu van l.m. hadde achter gelatē/ aldaer hi mede seer eerliken ontfanghen en gehult wer de als dat betaemde.

Sinnen dē seluen iare tronde heer Maximiliaen vā Bourgoungnen voorē tot sine gefellume iōctrou Louise des hertogē vā Merichots tochter tot Brussel in Sabāt dē. x. dach vā Nepe/ en coits daer na wert die voorē vrouwe van Seuerē met groter eeren en triumphen ter Deere in zeelant ghebracht en aldaer eerliken ingehaelt/ en die bruplofte wer de daer ghehouden/ men bedreeffer grote triumphē en roffelichept/ so vā tomopen en steerspeelen/ daer veel diuerliche heerē en edelen toegeropen waren die dese ge noechten onder malcanderen bedreuen.

Int selue iare dē. x. dach vā Hoymaent was bruptē Der Rollen van tweergat ontrēt het oosterhoofst een schip van oorloge met. xl. mannē verstehen/ dwelcke seer wel toegerust was om eenē stoot te wederstane maer ouermits dat die wint noortwest was/ so en heuet nergens wech gemogen/ nochtās en wouden si niet te kennē geuen vā waer dat si waren/ oft wat si begeerende waren/ dwelcke heer Maximiliaen van Bourgoungnen heere vā Seueren en admirael vā der zee te kennen ghegeuen wort/ waer wt men wat quaets presumerēde was/ so heeft die admirael vier vissch boots doen toerusten met geschut en volc van wapenē/ die selue schip haeldē en brochtent ter Deere tme. Dit schip was wt Denemarchē genaemt die

Heer Maximiliaen vā Bourgoungnen heere van Seueren
wert in alle sine steden ghehult.

En schip dat qua om standē van zeelant te verhoeden wert inbeergegaden ghen.

Die admirael dede met vier vissch boots gerust ter oorloge dat schip wt oorloge inhaldē

De Cronycke

Sheldreſche Ionckrouwe. En overmits dat die Capiteyn Stiebage genaet geen beſtel bleue en hadde ſo wert hi met een van ſijn mede gheſellē die opt lant gecomen ſoude hebben om des lants ſtercken te verſpjen gherecht metten ſweerde/en op raden gheſet/benoorden der Deere.

Capiteyn die
dage wert ter
Wesſegetroch:

Ten ſelue tijden warē door die Zont gearē meer dan .c. hulcken wt Hollandt/en ſommighe creueelen wt Zeelant/oſtwaert na Danſijc/ſijhe/ſienele/en ander ſins. Die ſommige die reet waren om wederō te comen/werden inde Zont geſtopt en ghehouden/maer die meeſte hulcken bleue te Danſijc ſo haect ſi dat vernamen/ter tijt toe dattet gedaemt wert.

Wethollant
ſche hulckſien
of doe; te 30 m
gruoren ende
werden cenf.
dachs ghoubē

Sinnen dē ſeluen ſare den .xxvij. dach des maets voorē wert weder openbaer oologe gheropen twiſſhen den conſtuck van Brancrych en die R. M.

Ter ſeluer tijt wert in zeelant een vaenben lantknechtē gelept om clant te bewarē en te beſchermen waer af ouerſte capiteyn was Ambroſi? vā Nethelē

Int ſelue ſaer en maent quā monſeur Longhenal wt Brancrych int lant van Sheldre by Nerten van Koſſem en andere hoptlieden die aldaer cenē groe hoop ruyters en knechten biden anderen vergadert hadden/en ſijn ſo ouer die Male gecomen bi Tſher-togenboſſche als vrienden. En na dat ſi die Male gepaſſeert waren/en op den Brabantſchen gront ghetreden/ſo hebben ſi begonnē die lantlieden te berouen/die dorpen te brantſchattē / en grote ouerlaſt te bedriuen/en ſo voorts comende hebben ſi tgeheele platte landt bedouen en verdeſtrueret/ tot Antwerpen toe/daer ſi op ſint Jacobs auondt in Julio voren quamen/meynende alſo de ſtadt met verraderie ſouder wederſtoot in te nemen/daer ſi outrendt drie daghen voorē n laghen/maer ouer voorſienicheyt ende

Die heere van
Longhenal wt
Brancrych
Nerten van
Koſſem vgaer
den deel ruy-
ters en knech-
ten.

van Zeelandt.

goede toelicht ter heeren en regenten vander seluer stad/ en die groote rozalge en moet vanden cooplieden en ghemeynte der seluer stad/ werden si wederstaen. Dye Capiteynen siende dat si tot huer lieder meyninghe niet comen en ronden om dye stad in te nemen/ zynse met schanden ver trocken/ stehende alle die wat moelers die op Sint Willebords velt stonden in brande/ voorby Iperre / groote schade doende/ hebben si oor Duffel gheheel verbrant/ om dat si dye brugge hadden af gebroken/ en dat schone dorp Walem metter kercken werde gheheel verbrant om dat si die ponte hadden gheweert/ so dat si ouer die riviere niet en consten gheraken / ten eynde met grooten arbeit zyn si ouer geraect/ en comende voor Tuenen/ meyniden si met behendicheyt die stad te hebben inghenomen/ maer duer cloetheyt vanden burghers en clerckē zyn si wederstaen/ en niet schandē die stad laten staen/ so zynse ten lesten gheromen int lant van Zuttenburck/ daer si oock veel schade deden/ so men in dye Brabantse cronijcke int breede lesen mach.

In dit naevolghende dicht vndt ghi die date des laers.

Kollens ghewelt heeft Brabants ghelelt in bernende colen
veel dorpen ghevelt/ Gods dienaers ghequek/ tbiyft v verholen

Ter seluer tijt quamen die Franchoysen ouer dan der side in Artops/ ende verbranden veel dorpen ende lanchuyfen/ ende onder anderen soo bedonien si dat Kercke Casteel van Tornhem/ den heere van Beueren toebehoende.

Ter seluer tijt dede heer Maximiliaen van Bourgoignen heere van Beuerē/ admirael vander zee ter oorloghē wtreden dat schip die Ghelderliche ioncfrouwe ghenamt/ daer hier vooren af ghelept is/ ende stelder Jan inde gans van Nremuen Capiteyn op

Die heere van
antwoerpe met
veel coopliede
der seluer stad
hadden grote
cozalge.

Duffel dat een
dorpen was dat
voert herbyant

Incomen.

Die Cronijcke

Dese selue capiteyn int jee comende/ heeft diuersche Franſche ſchepē genomen die vol Franſche goedē ge laden warē/ en heeftse ter Deere inne ghebrocht die voor goeden prijs vercocht waren.

Die prince bā
Ornges bede
conē rorhuer
clant bā Galic

Int selue iaer inde Herſtmaēt togen wten name der **H. N.** de prince van Ornges/ met die graue van Guere/ die heere van Keul/ die heere vā Goffu/ met veel andere heerē en edelen met groter heyracht te peerde en te voete/ en hebben clant van Gulich mee ſtendeel af ghelooopen ende ghedeſtrueert.

Ter seluer tijt waren vlandē der **H. N.** en sinē lā den die coninc van Brancrjt met zjn onderſaten/ die hertoch van Cleue en Ghelre/ die coninc van Denemercken en Noorwegen met zjn onderſaten.

Die coninc bā
Denemerckē de
de te Coppen-
hauen. r. ſche
pen van oerho
ghe toerceden
op zecclant.

Int selue iaer/ na dat die coninc van Denemerckē Noorweghē/ hertoch vā Holſten Chriſtianus die ter de van dien name/ der **H. N.** patrimoniaale landē ont ſept hadde/ en gecōfedereert en geallpeert was met den coninc van Brancrjt/ ſo hadde hi doen toereedē te Coppenhauen in Denemerckē. r. ſchepē van oorloghē/ vier bopaerts/ en ſommige loofmans boots/ wel voorſien van als/ op de selue warē wel. v. m. mannen. Hi hadde ooc mede doen voerē. ij. m. ſpadē/ drie dupſent breec plers/ en wel ſes dupſent ſchuppen/ diuersche toomen en ſadelē van peerdē/ met ander gereetſchap ter oorloghē dienende/ zjn ouerſte capiteyn was genaēt heer Magnus guldenſterre/ een rid der wt Denemerckē. Die andere capiteyn was ghe- naēt heer Chriſtoffel van Bronten/ die hē vermeten hadde met dese voorē ſchepen en volc/ dat eplant vā Walcheren in te nemē met die voorē gereetſchap die dijcken op te deluen. Maer God die inder ewicheit moet geloof t zjn/ diſet haestelic can ver anderē en ander ſins ſchicken/ dant die menſchē proponeren ende

Weel gheret-
ſchap hadden
die vlandē om
die dijcken in
Walcheren
door te ſehen.

van Zeelandt.

voortsetten/en heeft dit quade voornemen niet laten
voortgaen/want so haest die schepen int zee quamen
is die wint om gelpē/so dat si weder in Noorwegen
moesten lopen in een hauē die ghenamt is Flecher
soort. En die voorsz schepen daer sijnde werdē so lech/
en vā als behoeuende/en principalic victaelge/wāt
si meyndē die reyse volbracht te hebben binnen corte
daghē. Die schippers en stierliedē siende die schepē
so lech en tgebet vā victuallien/en vmatē hen lieden
met die schepē so niet in zee te comen. Die coninc van
Denemerkhē dit hoerende dat die voorsz schepen niet
verder en warē/en dat si van als gebiet haddē/heeft
se weder tot Coppenhauē in Denemerken ontbodē
en daer en tusschē werdet gedaen. Aldus machmē
sien dat alle aenslagē niet en gaen als men meynit/en
wel wilde/want Sod de Heere sulche sake haest ver
anderen can. Niet te min haddē dese schepen voort
waert gecomen si soudē slant van Walcherē een gro
te vrees aengebāen hebbē / mer metter hulpe gods
souden si den seluē hoop wel hebbē wederstaen ende
geweert/so si in vooledē tijden gedaen hebbē / doeu
si niet vstandē hadden dan dese. Maer Sod die Hee
re diese dus langhe ghespaert heeft / salte noch wel
voorts bewarē/en voor alle vanden beurtjen / so lan
ghe alst sinen heylighen wille is.

Alle aenslagen
en sijn niet son
der den wilhe
Coda.

In desen tijt was eenē seer couden winter en langē
vorst/en tjs was in zeelant meer dan vi. weken lanc/
so datmen qualiken wt Zeelant in Siabant/hollāc/
ofte Vlaenderen varen mochte.

In selue iaer in December sterf Jacobus die vijf
ste vā dien name coninc van Schootland/hī was die le
ste mans orie vā dat geslachte/want hi en heeft geen
orie achter gelatē dan eē dochter/ die hi gewonnē he
uet bide dochter vandē graue vā Suple vrou Eliza

Die coninc vā
Schootland Ja
cobus die vijf
ste hā dien na
me en heeft ge
ne orie achter
ghelaten.

Die Trouwke

beth genaet in Brancrht zyn huylwou die hi troude
na der doot van die dochter vanden coninc van Frāc
ryck Francisus.

Heere Mart
lieden vā Bour
gongnen / als
admirael van
der zee / vierde
bi. schepen wt
in zee op haer
eyghen buyt.

In t'jaer. M. cccc. xliij. opten eersten dach vā Meye
heeft die Admirael heer Maximiliaen vā Bourgou
gnen heere vā Genere / Capiteyn Sheerit vā Neer
kerre / Jan inde gans en meer andere capiteynē / met
vi. schepen vā oorlogen wel toegerust int zee ghesou
den op haer eyghē buyt / om die Franchoyzen te crē
ken / die op dien tijt vlandē der K. M. warē / en int zee
gecomen zynde / hebbē si noch drie schepē vā Middel
burgh geuondē die heer Jeronimus Handelin rē
meester van bewestercheit te Middelburgh hadde
doen wtgesonden. Dese schepen vander Deere ende
Middelburgh gecomen zynde / zyn clamen in Branc
rht inde riviere vā Bourdeaulx gelypt / daer si alle die
Fransche vloete schadeloos gemaert hebbē met haer
schepē / en hebben alle die Fransche schepen ope met
wijnen vā Bourdeaulx quamen om in Normandien
te zepelen vbrant / wt genomen. rviij. schepē met wijnen
en weet die si in zee lāt ter Vere ingebrocht hebbē / en
dat meer is / so zyn zomige capiteynē daer op tāt ge
weest mettē schippers en bootgesellē / en hebbē ope
clockē wter kerckē mede gebrocht ter Vere tot eē tee
kē en getuygenisse datte in Brancrht in vlandē landē
geweest hadden / en darr cracht en gewelt bedreuen

Die zeevlēche
schepē van oor
logen hebbē de
fransche vloete
vā Bourdeaulx
schadeloos ge
weest.

Die guldens
hebben groote
balkenlichap
op dat land vā
Brancrht be
druuen.

Stimē desen sechtē iare quā die K. M. wt Spaēgē
vā Barlemonen ouer zee in Italien met. c. galepen en
ccc. grote zepelē / waer ons dat veel hollātische hulcken
warē / en met groter heyreracht nā volcke / en quam
dweers ouer dypschlāt / en so voorts comende bede
ht inde Hopmaet die stad vā Dueren int lāt vā Su
lich beleggē / en hi wan die stad met gewelt met zyn
volck / dootslaende alle cruytschnolck dat daer binnen

Die B. M. he
ret de stad vā
Dueren met c. ge
weest ingheuo
men.

van Zeelandt.

was, Na dat die Cleefche en Gelderſche dat vernamen/quamē ſi al ond die N. N. ſubiectie. Deſe hiſtorie vint op int breede beſcreuen in diuerſche hiſtorien en cronijcken/biſonder inde Ghelderſche cronijcke. Sole quaterdeno, poſt ſequimille tribuſq
Carolus Auguſtus Gielros capit enſe ſeroces,

Inuentio.

Int ſelue ſaer ſandt die Admirael heer Maximili aen vā Bourgoingnien heere vā Senerē weder. x. ſchepē van oorlogē wel toegeruſt int zee vand Deere met veetvroom volcx wel gemānet/ op haer lieder eygē buyt/ daer vice admirael op was Geerit vā Meer here/ en was ouerſte vā alle die ſchepen/ Joncker capitteyn Hammes/ Joncker capitteyn Andries vander Cappelle/ Joncker Adolff vā Hamſte/ en meer edelen wt zeelant/ die mede capitteynen waren op die voorſi ſchepē. Int zee comende/ en hebbē ſi gheen Franſche ſchepē geuonden. En om datmen niet ſeggen en ſoude dat ſi te vgeefs wt hadden geweest/ zynſe met een ſekere quantiteyt vā volcke aen clant geſlagē in wācrich/ latende huer lieder ſchepē wel voorſien noch met volcke/ en hebbē teplāt vā Holynes leer vdeſtrueert nemēde grote brātſcatinge/ vā daer ſepdēde hebbē ſi vier Terneuf vaerders met viſch getregē en eenē ſpaē glaert die vandē frāchopſen genomē hadde gheweeft/ en hebbē deſe vijf prūnſen ter Deere in zeelant ingebrocht/ die aldacr voor prūnſe verrocht waren.

Die zeelantſche ſchepē vā oorlogē namē tādē van Woluſen vā Brancrijck in.

Ter ſeluer tijt hoe wel dattet in Brancrijck/ int lant vā Gheldre en Cleue oorloge was/ datter geen franſche oft dypſche rijnſche wijnē comē en mochten in deſe nederlandē / ſo warē nochtans ſo veel wijnen in zeelant te Midelburch die ouer zee wt Spaengien getomē warē/ meer dan opt wt Brancrijck plegen te comen/ ſo datmen in zeelant ter ſeluer tijt die Spaenſche wijn beter coop dianck dan den Franſchen wijn.

Wel ſpaenſche wijnē quamē ouer zee tot Midelburch.

Dye Cronycke

Ter seluer tijt stert heer Joos vā Cruminge burch
graue van Zeelant/en wert te Seeruliet int lant vā
Doorne begrauen in sijn heerlicheyt.

Sinnen dē seluen iare indē na winter in Loumaert
waft sulckē grote vorst datmen die zee in vijf maendē
qualiken conde gebruyckē/en men liep ouer sommig-
ge veeren in Hornisse. Indē seluen vorst liep menich
mensche met pijpē en trommelē van Nremuen ouer
tys tot aen sint Joos lant datmen die stille heet. Ter
seluer tijt beuolen sommighe schepē int ys voor die
npeuwe handē van Niddelburch/ onder dye welke
warē twee Portugiesen gheladē met vjgen/en wer-
den eendeels ouer tjs oncladē met menichte vā volc-
ke en te Niddelburch met waghens ghebrocht.

Int iare. M.cccc. xliij. inde Loumaent quā ter De-
re aen een grote vloete vā Schottsche schepen met di-
uerliche rooplieden en roopmanschepen/ondē de wel-
ke sommigē warē die int herwaertscomen sommigē
Enghellsche schepē geuonden hebben en die ghepl-
gieert/maer was te dier tijt oorloge tuschē die En-
gellschen en Schotten/maer die K. maiestepts landē
laten neutrael/in dese voorē oorloge vandē Enghel-
schen en Schotten/nochtās en wilde die K. M. niet
op sinē stroom pemant hebbē beschadicht. Cortdaer
na is weder een clachte geromē dat die Schotten som-
mige Engellschen en oor schippers van hantwerpē
gepligieert haddē. Om daer in te versiene heeft dye
K. M. alle de Schottsche schepen/rooplidē/schippers
bootsgesellen ter Deere doen arresteren. Niet lange
daer nae dē achtsten dach van Meerte lach voor der
Deere een schoon Enghels schip vā npeu casteet dat
gecomen was vā Berghen opten zoom/vol geladen
met roopmans goet/so ist gebuert datter hepmelikē
xviij. oft. xx. bootsgesellē by auonde wter Deere ghe-

Eenen groten
drangen win-
ter waft/ende
het ysoos on-
treent. d. maen-
den.

Een grote vlo-
ete van Schot-
sche schepē qua-
ter Meere lant

van Zeelandt.

gaen zyn van die op die Schotsche schepen war en gearresteert/en hebben t voren behendeliken eenē boot van een schip buytē der hauene vand stad twen brenghen/en si zyn met desen boot aemt boort vandē Engelsman getomen/wel wetende datte goede chiere gemaert haddē/so datte doncken warē / en lagen en sliepen/gheen wake houdende. Aldus aen boort comende/hebben si t schip ouervallen/die sommighe dootgeslagen/en die sommighe gevangen gelet / den ancker af smijtende hebbē si slept op ghehaelt/en zyn also bi doncker en ind nacht twer gat wt gesept/brengende dit schip metten volcke dier in ghevangen laten in Schotlandt/daer t schip en goet voor prijs vercoft/ghespaert ende ghedepit werdt.

Die Schotsche bootgeschellen hebbē boort der Deere een Englschip ouervallen ende in Schotlandt geuoert.

Sinnen vier daghē hier na dede die K. M. met sinen rade alle die Schotsche coopliden/schippers en bootgeschellen die buyten en binne der Deere waren in hechte vā vangenisse setten/en al haer lieder goet werde geconsulquiert en vercoft tot behoef vandē enghelman die vanden Schotten op dpe stroom voor der Deere ghenomen was.

Int sehue iaer stierde die coninc vā Enghelāt Henricus die. viij. van dien name wt Engelandt veel volck en andere minniten vā oorloge/en dede die stad vā Buent en Konstrent beleggē met grote heyrtracht

Die coninc vā Engelandt die dpe stad van Buent met grooter heyrtracht beleggē

Int sehue iaer inden Mepe tsondaechs voor Dinc ter quā die coninc Joannes van Portugales vloete van schepē ter Deere in Walcheren inne/die mepude die Wielinge ingecomen te hebbē/en die windt was noortwest/so datte te leeghe vielen/en moesten twer gat in comen. Alle dese schepen tot. xvi. toe waren geladen met specerie/ten was niet te estimeren wat dese schepē weert warē. En daer waseen schoon groot schip onder die vloete/dat driemaal in Indien geweest

Die vloete van den coninc vā Portugales t schepē met specerie quamen t dpe inne.

Dye Cronijche

hādde. Dye goedingen yñ hier ter Deere gelost / en na Antwerpē so gelonden aendē facteur vanden Coninc voorñ. De selue facteur heeft dese voorñ schepen weder met roopmanschappen wt dese landē gelaten en voeren weder in Julio vand' Deere na Bourgoingale

Stanen dē selue iare inde maent voorñ wordē dye Schotten openbaerlikē in alle dese nederlandē daer men gewoonlikē is publicatie te toene / gedeclareert viand en der H. M. Conincs daer na die Schotten ter zee romende / hebben si den volcke wt dese nederlanden veel schaden ghedaen ter zee.

Die heer van
Beuerē als ad
mirael tooch
selue in perso
ne int zee mee
diverse schepē
wt dese landē.

Coninc hier na dē. xij. Junij tooch heer Maximiliaen vā Bourgoingnen selue in persone vand' Deere als admirael vander zee / met sinē b. broed h. Philips van Beuerē heere vā Fontenes Ridder / met veel edelen en Capiteynnen met. xx. schoonder schepē van oorlogē / seer wel toegerust vā volcke geschut en andere munitionen vā oorloge. Desgelijcx quamē die vā Middelburgh en wt Vlaenderē mijn heere die admirael voorñ met haer schepē te dienste / en na dat heer Maximiliaen vā Bourgoingnen als admirael vand' zee met alle dese schepē tseple was gegaen / so is inden admiraels schip vā Middelburgh twier gecomen dwerfbuspoeder / so dat t'schip werdt brandende / en berste vā groter foorsen / so dat alle rook vā dien strepe verbrāde en vdroncken wel tot. c. personen toe / daer God die sielē af ontfermē moet. En heer Maximiliaen vā Bourgoingnē here vā Beuerē voorñ / als admirael tooch na de hoofdē met alle die and' schepē v'wachten de die ouercoēste vandē coninc vā Engelāt dat hi vā Doouere na Calis comē soude / welc langeres eer die coninc ouerquam / want die admirael vander zee voorñ met yñ schepen / en die Engelsche schepen vā volloghe bleuen nacht en dach wel een maent lanch

Die admirael
lach met sinen
schepē coninc
een maent int
schen die hoof
dē van Enghe
lant en Vlaen
derre.

van Zeelandt.

Int zee tusschē Suenen en Dooueren inde hoofdē tot dat die coninc van Enghelant ouergheromen was.

Int selue iaer werdt in zeelant/ende ouer alle de se nederlandē ter plaetsen daermen gewoonlick is publicatie te doene/een vast bestant wtgeroepē tusschē die K. M. landē en hertoch Christiaanus van Holsten de welke doen ter tijt coninc vā Denemarcken ghe-naemt wert/als die de ouerhant geboudē hadde int conincryck van Denemercken.

Int selue iaer tooch die K. M. selue in persone met x. M. peerdē en .xx. m. voethuechtē om eenen toch in Brancric te doene/en destruerde veet slotē en caste len in Champaigne en quā so voorwaerts tot op. xx. mylē na die stad vā Paris/die seer grote veele had dē/want si binnē der stad alle de steenē wter straten meest genomē haddē/die ketens voor die straten wa ren gespannē/al tryste volc vloot wt die stad/en de clerckē mede/si haddē huer lieden begomē te begrā vē by Montfaulcon om daer een hoop volc ghelept te hebben/maer het werde rots daer na gedaemt.

Sinnen desen selue iaere in Junio quam die coninc vā Engelandt/Henricus die vij. ouer tot Calis/met heer Maximiliaen vā Bourgougnen heere vā Be nertē voorē als admirael vandē zee/daer hē die coninc grotelick afbedante. Daer na is mijn heere die ad mirael weder na hups geromen in Zeelant/latende alle die ander schepen daer ligghe/om den coninc weder in Enghelant te conuoeeren.

Sinnen vier daghen daer na tooch die coninc van Enghelant selue in persone/voor die stad van Suenen/ende en isser niet eer afghelchepden voor dat hij se in sine handen ghetregen heeft/maer hy lach daer wel seuen weecken ofte mee voren/ente noch en wan hyle nyet met stormender oft verhtender hant/en na

Die K. M. tooch selue in persone met de le ruyters ende hnechten op si ne vanden in Wempege.

Die coninc vā Enghelant Hen ricus die vij. quam selue om persone met si ne schepen van Dooueren tot Calis.

Dye Cronycke

dat hi die selue Stadt gewonnen hadde/ tooch hi weder na Enghelant inde maent van October.

Den papefort
begmaect sul
sike de K. M.
en den coninc
van Westryc

In selue iaer inde Graemaent wert weder eenen paeps ghemaect tusschen die K. M. ende den coninc van Brancryck/ waer af grote blytchap was in dese Nederlandē. Maer tusschen den coninc van Engelās ende Brancryck bleef noch oorloghe.

Corts hier na inde Nachmaent quā die coninghlarne van Brancryck des K. M. luster te Brussel in Brabant met veel grote princen en heerē wt Brancryck/ aldaer grote triumphē en feestē gehouden wert.

In iaer. M. CCC. XLV. in Ioumaent tooghē veel schepen wt Holland/ Zeelant/ en van Antwerpē wt Brabant na Brancryck om wijnē te halen/ en ouermits dat tet oorloghe was tusschen Brancryck en Enghelant sa laghē die Engellsche leer sterc opt zee met veel schepē van oorloghe/ en hielden meest alle die schepen wt te se landen die na Brancryck varen wildē. Die K. M. dit verhozende/ sandt mijn heere vā Molombays als ambassaer in Enghelant aendē coninc/ waer duer die coninc bevolen heeft danner die schepen met goeden gheladen soude ontslaen en laten varen.

Wel schepen
werde ghevoert
wt dese neder
landen/ by dye
oeploch o sche-
pen van Eng-
lant.

En frāsch schip
van oorloghe
werdt op des
wāpen inghe-
brocht vā een
enghels schip.

Corts hier na werd in Zeelandt op Breemuen een Franck schip van oorlogen ingebrocht voot prins by eenen Enghelman/ meymende met dit schip en volk/ die in getale wāte van Ixx. mannen die op selue scip waren/ in Enghelant te cotene. Maer het werde belet ouermits dat die clachte quā/ dattet een schip vā Ziericzee hadde willen beschadigē opter zee/ ten hadde geweest dat die van Ziericzee hē lieden so womeh ken gheweert haddē/ selue Franck schip so affhoudende waer duere dat dese Franck schip so affhoudende waer duere dat dese Franck schip met alle dye Franck schipen te Middelburck op tigraven steen geuangen gebracht is. En ouermits datmē be

van Zeelandt

want dat si bouen haer bestel brieuē gedaen hadden/
so is die sentencie wt den houe gheromen datmen se
soude executerē/twelck volbracht soude hebben ghe
weest/en haddet ouer dē brant geweest die te dier tijt
opghinc/want alle dinghē bereept waren om den Ca
piteyn op ischautot mot noch een ofte twee te brengē.

En te wijle datmen daer ouer besich was/is dē brāt
opgegaen binnen Middelburch/ so dat dpe executie
van dese Franschopsen wtgesteld was/ouermits dat
men te seer beroert en becommert was metten bran
de/want men voor een argher was beduchtende.

Hier-en tusschē zijnder weder om brieuen wt dē houe
gecomen/datmen die sakē wtstellen en vertreckē sou
de. Dit heeft vast so lange geresen en gemerret / dat
int eynde die peste ond dese geuangen Franschopsen
gecomen is/so datse al op. ix. ofte. x. na gestouen zijn
op den steen. Dit geschiet wesende/ zijn die. ix. ofte. x.
die te hūte gebleuen warē veruaert gewordē en heb
ben gesocht eenē middel om eenen Franschman los
en vñ wter geuangenisse te geringen/ op dat hi in
Oranck thups comende/ daer soude mogen vertel
len/hoe en in wat manierē dattet met haer liedē sou
de mogen staen/so ist gebuert datse gheloot hebben/
wie vā haer allen soude in een doot kiste gaen liggē/
recht oft hi doot ware / en laten hē vande Cellebroe
dersnae therchof draghē. Tlot is geuallen op eenen
Franschman die seer blide was/en ouermits dat die
peste onder haer was/so ist lichte likē geconsenteert/
dat si haer eyghē dooden soudē kisten/ als si gedaen
hebbē/en daer is quansups een vā haren volcke ghe
storuē/ waerom dat si een kiste begeerdē te hebben/
daer si den seluē ingelept hebbē/dien tlot toegeuallē
was/die als die Cellebroeders hē hebben comen ha
len also stille gelegen heeft/oft hi doot gheweest had

Eenen brande
waerbinne mid
delburch all
men den fran
schen capiteyn
executerē soude

Een lofwoor
stellinge van de
geuangen fran
schopsen om ee
nen sijn lijf ee
saluerē binnen
Middelburch

Dye Cronfcke

de si hebben hē na therchhof om te begraven gedaeg
op therchhof wesende by tgraf/ heeft hi die kiste open
gelmeten mettē handē en wt die kiste gesprongen en
op therchhof gebleuē om hē seken; jhn kōf te salueren
Dit siende die Cellebroeders en dier ontrent waren
jhnse veruaert gewordē/ meynende dat die dode ver-
resen ware/ en wisten wat seggen/ maer die wter ki-
ste geromen was/ wiste alle dinghen wel/ ende by is
also bi nachte na Biancrick ghetogen.

Sinnen dē seluē iare costmen thondert vante mee
in zeelant int lant vā Schouwen voor die pont groo-
te plaems/waer duer menich mensche in zeelāt rijk
werdt/ ende menich man bijster.

En groote
dporche was
in zeelant/ dat
ter binnen/ en
Soeken niet be-
ke en reghende

Inden seluē iare indē somer wast so grote drooch-
te dattet nauwelick binnē. xvi. weken en regende. In
sommige pleckē strouen die beestē vā dorste. En daer
na quamen veele felle en strange heete contagiense
corsten. In sommige plaetsen groote pestilentien/ In
Spaengien en Portugale wast so dieren tijt / datter
veel menschen van hongher strouen.

Inden seluē somer hadde die coninc van Biancrick
veel galepen wt Italien/craoenen en andere grote
schepen ter zee toegemaect/ om dē coninc vā Enghe-
lant te crencken/ en heeftse na Engelāt gefondē/ mer
die coninc van Enghelant was voorlichtich/ en dede
jhn frontierē bewarē/ so dat die coninc van Biancrick
den Engelschen geen grote schade gedaen en heeft.

Sinnen dē seluē iare den. xvij. dach vand' Oogst-
maent was so grooten brant te Brouwerstauen int
landt van Schouwen datter meer dan. ccc. huysen af
branden / twelcke eerst quam wt een pachups daer
sameren van busen in laghen.

Int iare. M. cccc. xvi. in Loumaēt was die K. M.
met jhn suster die Coninginne Souagiere van Hon-

van Zeelandt

garte/ en Bohemen. .x. regente en gouuernate met veel diuersche Princen en heere in die Stadt van Wtrecht/ daer die oorden vandē gulden Topsoene ghehouden wert/ daer heer Martillaen van Bourgoin gnen heere van Seuerē. .x. admirael en generael capitayn vander zee ontfinc van die N. N. guldē vlies met groter heerlicheyt ende triumphen.

Int selue iaer dē. xi. dach van Mepe quamē in Zeelāt die Welinge inne sond wederstoot drie Galepen van oorloghe/ die dē Coninc vā Brancric diendē/ ende warē vanden Engelschen in zeelant gesaecht/ die hare anchors voor Kreuuen werpen/ ende bliuen daer acht dagē liggende/ so datter veel volck inghing/ om die te besiene en volck dier inne warē. Sinnē acht dagen daer na sijnse weder wech getrockē/ niet langhe daer na werter cen vanden drie galpen van die Engelsche schepen van oorloghe ghenomen.

Sinnē dē selue iare was eē bestāt gemaect tusschē dē frāchoysen en dē engelschē/ mer ten duerden/ lāge Int selue iare regneert dē veel diuersche zeeouers op zee/ onder anderē wasser een zeeouer Cornelis vā Calis genaemt/ die onder rdesel vandē Schottē vele schadē opter zee dede/ nemende en berouende ops visschers van hare vissche en cleederē. Dese zeeouer voornoēt int zee welende/ heeft sijn scheeps boot wtgefondē met. .ix. ofte. .x. mannen daer inne/ aen boot van eenē visscher/ die si geheel berooft hebbē/ so van visch als vā cleederen. Hier en tusschē isser eenen groten storm vā winde opgeresen / so datse verstekē sijn geweest van roodū schip/ ten eynde die oft vier dagē herwaerts en guntwaerts int zee gheworpē/ sijn de/ sijnse tweergat in gecomen met een visch pincke/ onder den welken een seer cranch was van honger ende dorst so dat hi binnen eenen dach daer nae sterf.

Die dachten dat den guldē vlieg soene wert binnen wtrecht ghehouden.

Die frankhe Galepen quamē die Welinge in zeelandt.

Werdliche zeeouers waren op der zee die te visschers beschadighden

Dye Cronijcke

Diereste gekent sijne vandē visschers die si beroock hadden/aen die cleederē vanden visschers die si ghenomen hadden/sijne al tsamen in herchte vā vangenisse geleyt/en die schuldich bevondē waren bi haer eyghen confessie/werden ghehangen tot.vi.toe/die reeste ghegeesselt ende ghebannen/als die daer toe bedwonghen hadden gheweest.

Int selue saer wast eenē seer dierē tijt in dese nederlanden/dat noyt in veel mensche gedenckē dier gelijc geweest en had/men soft dē rogge in sommige plaetsen dierder dan die tarwe/men softe in zeelant daermen ghewoonlick is tarwen broot te eten eenē sacht tarwen voor.rij.f.groot vlaems en meer.

Winnen dē seluē tare wast grote oorloge in hoochduytschlant tussche die K. N. en tusschen sommighe vorste en steden die int smalcalche bondt warē. Die K. N. lach selue in persone te velde met veel ruyters en knechten tegens die voorē vorsten en steden. Ten lesten quā ooc heer Maximiliaen vā Egmont grane van Bueren/heere vā Pselsteyn en vā sinte Mertens dijk in Zeelant/als generael en ouerste capiteynwede dese nederlandē/met veel ruyters en voethnechten/dweers duer Duytschlant der K. N. te hulpen. Dit siende die voorē vorsten en stedē die int verbont waren dat hē die K. N. so valliant in sinē leegher hielt/en so machtich was/begonste die eene vorē/die andere na tot onderdanicheyt der K. N. te comen/en vielen van malkanderē af. Erst die steden/daer na dye vorsten en heeren/allmen int breede lesen mach inde herte die daer af gescreuen is int lange van die oorloghe vā hoochduytslant vanden ald mogensten K. Carolus die vijfte van dien name. &c.

Adde quaterdenis annos sexhis quoq; mille Quingentos, subigit Germanos Cesar in ensē.

Eenen seer die
zē iijst walt in
zeelant en alle
dele nederlan-
den.

Deh. 30. had
de in duytlant
oorloge ergē
die herē ende
steden die tude
smalcalche hē
waren.

Incarnate.

van Zeelandt.

Sinnen dē seluen iare dē. xvi. dach van Julio was heer Adriaen van Crop/ heere vā Aeuyl/ heer Maximiliaen vā Bourgoingnen/ heere van Seueren. 31. admirael vand zee/ en M. Cornelis schepperus heere vā Epke gerommiteert wten name vā die K. M. en vā vrouwe Marie gouernāte vā dese nederlanden/ om in Walcherē in zeelant sommige stercken en fortressen te doen maken/ en ter seluer tijt worde begommē te maken een sterck onwtinlic casteel te Blancp hoecke by Hammekijns in Walcheren gheuoēt Zee burch/ als men noch sien mach.

Dat stercke en Reel van blanchers hoecke in Walcheren in zeelant worde begonnen te maken.

Int selue iare dē der den dach Augusti/ wert in zeelant tusschē Vlissinge en zuytbeuelant op dē hout eenē ontsichtelikē grote visch gheuangē met grote mechte vā schuyten/ dat dier ghelike noyt ghesien en is geweest van lengte/ dicte en swaerte/ in Hollandt/ Zeelant/ Vlaenderen ofte Brabant.

Sinnen dē seluen iare dē. xvij. dach vander voorī maent tusschē. x. ofte. xi. vren snachts/ wast een groot onweder vā donder en blirem in Brabant ontrent Mechelen/ so dat den blirem Roech in eenē toren ope vol buspoeders was/ so dat den toren wert berstende en toter daer wt comende heeft die Stadt bi na geheel gelchenct/ daer grote ontsprekelike schade gebuerde en daer bleuen meer dan. cccc. personen doot.

Egrote schade gebuerde vanden Wechelen in Brabant vanden blirem en donder.

Int iare. M. cccc. xlvij. inde maent vā Louwe sterf Henricus die. viij. coninc van Engelandt vā dien naē/ En inde Zille maent daer na/ wert sine eenighe sone Edwaert out zijnde neghē iaren oft daer ontrent/ met groter eerē en solemniteyt gecroont binnē Tonnen coninc van Engelandt/ die selste van dien name.

Int selue iare indē Meerte sterf Franciscus vā Da Iops deerste coninc van Brancrijc van dien name.

Sinnen dē seluen iare den. xxij. dach vand maent

De Cronijcke

voorn quā die **H. N.** lister die continghne **Douagte** re vā **Hongarien**/vā **Bohemen**. **xc.** **Regente** en̄ **gou** uernante vā dese **nederlandē**/vā d' **uieuwer** **hauen** wt **Vlaenderē** alder eerst in **zeelant** te **Blissinge** aen/ daer haer heere **Maximiliaen** vā **Bourgoigne**/h. vā **Seuerē**. **xc.** **admirael** vā d' **zee** met zjn **schepen** en̄ **boots** eerlikē **gehaelt** had/en̄ is voor van **Blissinge** na **Middelburch** **gerest** ter **Deere** op **thof** vā **Sandenburch** daer si eerlikē **ontfangen** en̄ **ingehaelt** wert vā **mijn** heere en̄ **vrouwe** vā **Seuerē** als eē **coningin** ne **toebehoort**. En̄ aldus in **Walcherē** **wesende**/heeft si dat **stercke** **casteel** **Zeeburch** **genaēt**/dat **cort** **oer** te **voir** **ontrent** **Kammekijns** **begonnē** was/op **blac** ker^{ker} **shoet** **geuisteert**/en̄ die **dijkē** en̄ **dieptē** **gemert** en̄ **ouer** **sien**/twelc al **ghedaen** **wesende** is si **weder** **ouer** in **Vlaenderen** na **Brugghe** **ghetogen**.

Die coningin ne Douagtere vā Hongarien die regente vā dese nederlanden was in zee lant in walche ten.

Int selue **iaer** in **April** **bedijct** **Adolf** vā **Bourgoignen** heere vā **Cappelle** en̄ **Warkene**/en̄ **Scronpin?** **Sandelijn** heere vā **Herentout**/rentmeester van **westerschelt** in **zeelant**/en̄ **sommige** **ander** **ambocht** **heerē** daer **ontrent** **aen** **lant** vā **zuyt** **buclant** **ontret** **sherrens** **kerche** en̄ **Hepnikē** **sande**/die **oude** **polder** die **voormaels** **eerste** **gemundeert** was/**plach** **genaēt** **tezjn** **zeelnisse**/en̄ **heeft** **seer** **lange** **duer** **mundacie** **een** **grote** **scaperie** **geweest**/en̄ **nu** **sichtent** **dattē** **bedijct** **is** **geweest**/is si **genaēt** **die** **Crape**/twelc **god** si **geloof** **een** **seer** **vruchtbaer** **lant** **is**/en̄ si **hebben** **goet** **profijt** **ghedaen** **diese** **bedijct** **hebben**.

Wiel lito met eenlichonē pol derwert en̄ dat lant van zuyt buclant ontret

Int selue **iaer** **int** **leste** **vandē** **April** **dede** **die** **H. N.** **eenē** **grosen** **tocht** **met** **veel** **rupters** **en̄** **knechten**/ **twelc** **lant** vā **Sassen**/daer die **H. N.** **selue** **in** **persone** **was**/ **en̄** **creech** **geuangē** **hertoch** **Hans** vā **Sassen**/ **een** vā **den**. **vij.** **kuernorstē**. **Waer** **in** **die** **H. N.** **en̄** **alle** **zjn** **voelc** **principalic** **die** **rupters** **grote** **vailantschap** **bedreuen**

Die H. N. selue in persone dede eenē tocht met veel rupters en̄ knechten en̄ int lant vā Sassen.

van Zeelandt.

hebben/daer na is die lantgraue vā Hessen in handē vā die K. M. selue ghecomen. Dese historie heeft inc Spaensche bescreuē een ridder wt Spaengien/in een cleyn tractaethē/en is Iudouicus ab Nulla genaemt en is sichten wt en Spaensche int latijne gelet bi Guilhelmus Malineus/en is geintituleert de bello Germanico Caroli quinti imperatoris/waer in men vint dē en lesen mach tbeginnel en eynde vā deser oorlogē want dese voorscreuen Ridder die oorloghe heeft helpen handelen wt den name der K. M.

Sinnen den seluē iare den eerstē dach van Meye tooch heer Maximiliaen van Bourgoungnen heere vā Benerē en vā dē Deere. x. admirael vander zee/wt Walcherē vā dē Deere met properē state om dpe possessie te nemen van tstadthouderschap van Holland/Zeelant/ende van Wrecht/daer toe hi van dpe K. M. gheordineert was.

Heer Marten
laen vā Bour-
goungnen heere
van Beneren/
wert stadthou-
der van hollān-
de en zeelant.

Sinnen dē seluē iare dedē die Schottē grote ont- sprekelike schade ter zee/op die K. M. onderlaten/en schepē/waer duere geordineert wert datmen schepē roemakē soude in Zeelāt/Hollant/en Vlaenderē vā der K. M. wegē om die buppen en visschers te cōuoperen/twelc also gheschiede/en daer en waren gheen buppen vanden harinc teelt beschadicht/maer si quam rustelick ende viedelick thups.

Die schottē de-
den dē schepen
wt dese nedes-
landen grooten
schade.

In dese thidē dat die Frāchoplen en engelschē tegē malcand oorlochdē quamē seer luttel bretoensche oft fransche schepē in Zeelant met wjnen/want alle die wjnen wt Brancric comende/werden meest met oosterse schepen en wt dese landen ouer ghebrocht.

Ter selue tijt gheviel eenē grooten slich tuschen dē Engelschen en Schotten/so datter veel volck aen beyden siden verslagen werdt/en die Engelschen behieldē het velt/want God gaf huerliedē die victorie

Eenen groten
slich gebuerde
tuschen die en-
gelschen en de
Schotten.

Dye Cronijcke

gemerct dat die Schottē wel die tegens een waren maer door eenen loosen roep die onder die Schotten quam namen si alle dye vluchte/ende int vlien zynse gheslagen.

Int laer. M. cccc. xlvij. indē April wast so conde en ongetydich weder/alst in menigē tīden geweest had de/het sneende inde goede weke en inde paelschdagē meer dant van alle den winter ghedaen hadde.

Die coninc vā
Francryc Hen-
ricus die tīder
de landt verli-
schepē en vole-
duer zee in sco-
lande.

Int selue laer hadde die coninc van Francryc Henricus die. ij. vā dien name doen toe makē en reedē en groote quantitept van schepen/en veel diuersche galen vol ruyters en knechten en ander gereetschap ter oorloghē dienende/en sandt dese voorin schepē na Schotlant/de welke duer dye hoofden passeerde in Junio/waer af die zeelanders grote vaer en sorghe hadden voor eenen aenslach int eplant van Walcheren/maer de selue schepen voeren papsetken duere/sonder stoot dye Schotten te hulpe.

Int selue laer in die maēt van Augustus stierde de gouuerneur en regenten van Schotlant haer ionge coninginne en prinsesse ioncfrou Marie genaēt/ Coninc Jacobus die. v. van dien name/coninc vā Schotlant eenige dochter/out vñf laer oft daer ontrēt met sommige van dese voorin schepen achter Enghelant duer die westersche zee na Francryc/daer si seer eerliken ontfanghen wert/en si was noch in Francryche doen dese Cronijcke voleyndt wert.

Die prinses vā
Hongarien en
Wenen troch
in Spaengien/
en troude des
K. M. eenighe
dochter.

Int selue laer sandt die K. M. Carolus dye. v. van dien name wt hoochduytschlant / Maximiliaen van Oostenric/prince van Hongarien en Bohemen/die ouste sone van Ferdinandus die Roomsch coninc/broeder vander K. M. voorin duer Italien ouer zee/int conincryche van Spaengien met groote state en heerlijchept/en troude int conincrych vā Spaengien.

sonckron **P**labelle dochter vā **Carolus** die vijfste keiser van dien name.

Int selue iaer inde maēt van **September** quam te **K. N.** met grote staet en heerlicheyt wt hoochdoytflant in dese nederlandē in **Strabant**/ na dat hy grote oorlogē en lange daer gerevideert hadde/ en sijn vāden ons sijn subiectie ghebracht hadde/ en veel discorde en tweedrachticheyt daer neder gelept/ met hē biēgende genangē tot **Briessel** in **Strabat** hertoch **Hās** van **Sassen**/ en **Philips** dpe **Lantgraue** van **Hessen**. **Hertoch Hās** vā **Sassen** wert in huetlicher geuanckenisse gehoudē replende daer die **K. N.** reys/ maer die **Lantgraue** wert op tslot vā **Oudenaerde** gelept in **Vlaenderen**/ en daer na te **Mechelen** ghebrocht.

Die K. N. quam met den gemangen hertoch vā Sassen/ en den lantgraue van Hessen tot Duytland te Briessel.

Int selue iaer dē. **xiiij.** **December** sterf te **Briessel** te in **Strabant** die edele en hoochgeboren heere/ heer **Maximiliaen** vā **Egmont** graue vā **Sueren**/ heere vā **Psesteyn** en van sinte **Martensohje**/ een woom en cloer capiteyn/ die sinen heere die **K. N.** in diuersche oorloghen en aenlagen getrouwelic ghedient heeft hi was die leste mans orie vā eender side van dat geslachte van **Borssele** metter mylen/ wt zeelāt gespoeten vā heer **Branche** van **Borssele** graue van **Oosterbant**/ sijn lichaem wert geuort en gebracht te **Strane**/ daer hy begrauen werdt seer solennelicken nae sijn behoorte bi sijn voorouders.

Heer Maximiliaen van Egmont graue vā Sueren/ ende Radhouder van Wierland sterf te Briessel in Strabant.

Wan die ouerroemste wt **Spaengien** in dese nederlanden des **Princes** vā **Spaengien** **Philippus** van **Oostenrijc** des **K. N.** **Carolus** die. **v.** vā dien name eenige sone en successuer. **Capit. lviij.**

Philippus van **Oostenrijc** gesworen **Prince** van **Spaengien** en gerechte erfheere ende **Prince** van dese nederlandē/ **Carolus** die. **v.** van dien name keisers eenige sone/ na dat

Dye Cronijcke

Die prince vā
Spaengien he
uer getrouw ge
hade Coninc
Jans van Port
ugals doch
ters.

hi. xij. jaer van zyn kindsheyt af int Conincliche van
Spaengien gheridert hadde / getrouw hebbende
Coninc Jans vā Portugale die derde van dien name
dochter / bide welcke hi ghewonnē en verweert heeft
eenen sone / nu die songhe prince van Spaengien we
sende / so is zyn huystrouwe die prinsesse afstinch ghe
worden / en ghestouen. En na haer doot duer tbeuel
en gebot der K. M. zyn vader / is die prince wt Spaen
gien gheromen van Barcelona met diuersche sche
pen en galepen / en is gearrueert te Semien in Ita
lien / daer hi seer eerliken ontfanghen werdt / en also
voorts comende na dese nederlanden / is hi in Italien
en Duytschland in dye stedē en plecken daer hi duer
gepasseert is seer eerlikē en triumphelikē ontfangē /
en grotelick beschoncken en begaest van die heeren
en regenten der stedē en oec van sommige grote hee
ren en vorsten / als vā hertoch Mauricius vā Sallen
ende vanden Saltgrauē vanden Rijn.

Int jaer. M. cccc. xlii. in Lille / zyn veele diuersche
heeren ende Princen / als heer Philips van Croop her
toch van Hertshot / die prince van Schimay / die hee
re van Hoofstraten / Die heere van Habanson en
de meer andere die te lanc zyn om scriuen / met meest
alle die benden van dese nederlanden met vier of vijf
hondert ruyters / den Prince van Spaengien voor
ghenoemt te ghemoet ghereden / sommige in duyts
landt / sommige int landt van Limborch / hem vren
ghende ende conuoperende tot in dese nederlanden /
ende so comende na die stadt van Brussel / daer dye
keiserlike maestept zyn vader was / zyn hem die hee
ren ende ghemeente van Brussel te ghemoete ghe
reden ende ghegaen twee mijlen v. rre / ende alsoo
triumphelijcken inmeghebrocht al in een coluerē vā
cledinghe wesende / op lancsknechts ghewijē / dye

Heer eerliken
en triumpheli
ken is die prin
ce van Spaen
gien in Italien
en in Duytsch
land ontfangē

Die prince en
heeren wt dese
nederlanden /
zyn den prince
vā Spaengien
te gemoet ghe
togen.

van Zeelandt.

Regenten ende officiers vander Stadt zyn meest al int root fluweel/roodt cramosijn/ofte si de ghecleet ghe-
weest/ende hebben hem also met grooter eeren ende triumphelicheyt inde maent van Meerte inde vasten by die K. N. ghebrocht.

Inde Meerte is de prince vā Spaengien te Brussel gecomen.

Soets daer na dat die prince te Brussel gecomen was/ is subijtlijcken ghestouwen dpe hooggeboren edelen heere Philips van Croyp/hertoch vā Merichot graue van Beaumont in Henegouwen/zijn lichaem wert met grooter solemnitepten begrauen te Auen- nes in Henegouwe bi zyn voorouders.

In selue iaer den vierden dach van Meerte sterf heer Floris van Schoonhouen/prelaet van Middel- burch/de welke in sinen tyden veel schone sabbijckē en timmer aigen inde selue Abdie hadde doen makē/ als aldaer inde kercke inden choor schijbaer is/ende oock opt huys van Westhoue in Walcheren.

In selue iaer inden Mepe/nae dat ons prince Phi- lips van Oostenryck ghecomen was inde Stadt van Brussel/so isser grote feestte gehouden geweest die ofte vier weecken lanck van steken/van tornopen en de dier ghelijcke spel/daer veel grote heeren/als her- togghen/Princen ende grauen waren/daer staken en de tornopden die wtlanctische heeren teghens dese ne- derlanctische heeren/daer inne die nederlanctische hee- ren groote eere ende prijs behaelden.

Weel verstaen- phen van tornopen open en seec- ke metter lan- cten is te Brussel geschiet.

Soets daer na/ die feestte ende triumphhe wel ende gheluckelick vergaen zynde/ is de keiserlike Maie. met dpe prince sinen sone/ en bepde zyn susters vrou- Alienora douagiere van Franckrijcke/ende vrou Maria Douagiere van Hongarien. ic. met groten staet/ en heerlicheyt in Vlaenderen gherepft/eerstwerf te Ghend/ en daer na voort in alle die principael stedē van Vlaenderen/daer hi den Prince sinen sone voorij.

Dye Cronykke

De Prince bij
Spangien is
in Vlaenderē
en in Artops
leer herrliken
ontfanghen en
ghehult.

in elcke stad bede hulde en ontfangen als gerechte
lantheere en sijn successier/voor die. xxxi. grane van
Vlaenderē/en so voorts na clant van Artops/daer hi
oor in alle die principael stedē desselvs lants ghehult
en ontfangen wert voor huerlieder gherechte lants-
heere en prince van dese nederlanden. Van daer int
lant van Henegouwen/taer ooc dier gelike in alle de
principale steden van Henegouwe gedaen wert.

Van daer is die K. M. met sinen sone den Prince
voorin/en met alle sinen staet weder na Brussel ghe-
comen en van daer na Bins in Henegouwe in wel-
ke stad des K. M. suster vrou Marie douagiere vā
Hongarien een costelic nyen paleys ghetimmert he-
uet/en heeft die K. M. haren broed en dē Prince sinē
sone voorin leer triumphelike ontfanghen/met alle si-
nen staet. Aldaer sulche tieragie/costelicheit en wem-
dicheyt getoont is geweest meer dan men soude int
corre conne thalen/grote triumphe wasser vā stekē en
somnopen te peerde en te voet/en is corrs hier na we-
der nam Brussel gherept met al sinen staet/daer hi
niet lange stille gelegen en heeft/mer is corrs na dye
stad vā Mechelen geromē met den Prince sinē sone
voorin/en bepde sijn susters Alienoza en vrou Marie
daer die Prince eerlic ingehaelt is gheweest en wor-
de daer ghehult en ontfangen voor een geerfde lants-
heere. Daer na is die K. M. met sijn sone dye Prince
voorin/en met bepde die coninginnen met grote staet
en heerlicheyt na Antwerpē geromē om aldaer sijn in-
trepe te doene. En genakende dye stad is hem liedē
die gemeynte tegens gheromen al int roode en wit/
op lantsknechts wijs gecleet/wel. iij. M. sterre te voe-
te. Die coopliden en regenten der stad voorin sijn te
peerde opgeseten elc om costelicke en schoons/al int
violet fluweel met goude borduur werck. Daer heb

Die K. M. en
die prince leer
den leer trium-
phelichen te
Bins in hene-
gouwe ontfan-
ghen.

Die ontfan-
ge van dē prin-
ce van dē stad
vā Antwerpē
ginc alle lantē
en steden te be-
nen.

van Zeelandt

ben si den prince ontfanghen so eerlick en triumphelick als opt heere oft Prince opter eerden ontfanghē so geweest. Maer daer was ter seluer tijt sulcken reghen/en daer viel so veel waters wten hemel / als in menighē tijden daer te vorē ghedaen hadde / so dat alle die costelike cleederen meest bedouen warē. Sinnen Antwerpen comende / so warē die straten daer te Prince voorn duer passerende was / met groten schonen poortē / met diuersche historien vā schilderien / so verciert (welcke poorten elcke natie vanden coopliden hadde doenmakē) elck om costelicste / met die interpretacien der schilderien in elcke begrepē / dat wōder om scriuen ware / die costelicheyt die daer getoēt was. Men stacher te peerde / men tomopder / groote triumphe en excessiue costen werden aldaer gedaen.

Daer na wert die Prince gehult en ontfanghē als gerechte lantsheere en hertoge van Brabant / vande regenten en ghemeynte der Stadt / hē beschrinkende met schone giften / so als een Prince toebehoort. Dese Stadt heeft alle ander 2 stedē te bouē ghegaen in costelicheyt en costen / so men mach lesen in contractaet hē gemaect bt Meester Cornelius Staphens.

In selue iaer ontrent desen tijt quamē die Diefinge inne by storm en onwedder: xi. galepen die te Diepē in Brancryck toegemaect waren om voor Suenen te leggen so dat die Engelsche geen toevaert hebbē en souden om die selue Stadt te victallerē en succurrerē want die Engelschen die selue Stadt noch in huerlieder handen hadden / en het was alsoen noch oorloghe tusschen Enghelant en Brancryck / maer si moesten bi storm en onwedder ontrent. xij. oft dertijden dagen in Walcheren stille liggen. Daer en mochte nyemant vā hemlieden aen lant comen sonder oedlof vā die officiers en regenten van landt van Zeelant.

Et ij.

Meel schone poorten en costelike schilderien waren op die straten vā Antwerpen vā macht.

Opore en mēphren excessiue c oden soe de om de Prin ce gedaen ons gheert lants heert vanden Antwerpen.

Die trachoyke galepen mēp den boop Suenen te hare en quamen boop soen en son der inperlant.

Dye Cronycke

Na dat die K. M. met sinen sone den Prince sommige daghen binnen Antwerpen gheweest hadde/ is sine matestept met sijn suster vrou Alenora met schonē staet weder na Brusselle ghereyst. Die Prince met vrou Marie Douagiere van Hongarien. 7c. met schonen state sijn ghetogen na dye stadt van Berghē op den room/ daer hi ooc seer eerliken ontfanghē wert;

*Deert Marck
heersdicke
der paelst
Middelburc
in zeelant.*

Int selue iaer ontrēt desen tijt wert heer Mathijs vā Heesewijc paelaet en abt vā Middelburc getoet een seer wijs en gheleert heere/wien God in sine regeringe gratie/gheluc/en prosperiteyt verleene.

Int selue iare dē. xx. dach Septēbris op l. Mathias auont hebben die edelen en staten van Zeelandt/ sommighe roepbargen en andere huen toe doen maken om den Prince voorin in Zeelant te halē. Die princhaelste en die hoofsteden van Zeelant hebben elck haerlieder schepē bilonder gehadt met wimpelē/vanen en dier gelike vercleringhe eerlich toegemaect/ daer ooc present was heer Maximiliaen van Bourgognen heer van Seuerē. 7c. met sijn eyghen schip seer costelic toegerust/ die smorgēts te. viij. vren al gheret te Berghē lagen/ om dē Prince onsen geertden lantheere te ontfangen. Die Prince voorin op thoost comende sijn hē toegeromen heer Maximiliaen van Bourgognen voorin/ als stadthouder vā Hollandē ende Zeelandt/ dye paelaet van Middelburc/ heer Jan van Crumminghe/ met dye staten van Zeelandt/ hem seer eerliken ontfanghende/ hebben hem willedoem gheheeten.

*Dye prins in
zeelant comen
de is bantē an
mraet seer
herliken ont-
fanghen.*

Dat ghedaen sijnde is die Prince tischepe gegaeve nae Kommerwate in een roepbaerge / om dat hy te eer ouer welen soude. Heer Maximiliaen vā Bourgognen/ heere van Seueren. 7c. eerst ouer ghecomen sijnde heeft den Prince op den grout van Ze-

van Zeelandt.

lant welende / wt dē name van alle dpe statē van Zeelandt weder willerome gheheeten tot drie repfen toe.

Die van Komerwale en der Goes sijn met huer lieder schutterien / elck properlick ghecleedt na huer lieder staet met die gemeynte al meest in een cleedinge / in scho onder ordinancie ghegaen / ende dpe processie wter kercken comende / is hem seer properlick teghen gheromen / ende hebben den Prince met sinē staet properlick ende solemnelick inder kercken ghebracht / daer hem die Prelaet van Middelburgh seer eerlijcken ontfanghen heeft / ende dpe Prelaet heeft den dienst ghedaen. Den dienst ghedaen sijnde is de Prince met sinen staet / ende die staten van Zeelandt voortstadi hups gheromen / op dpe plaetse daer toe gemaect / daer op gegaen sijnde / heeft hē die Prelaet van Middelburgh openbaerlick voor alle tgemeynte den eedt afgenomen / en wert gehult voor die rri graue van Zeelāt. Dit gedaen sijnde / is geromē meester Deeter verepcke audientier vande secretē raet / der H. N. tot desen gerōmitteert / wten name vande Prince voorghenoemt / heeft die edelen ende ghedeputeerde / dpe staten ende alle die ghemeynte wt den name van Zeelant int generale den eedt ooc afgemen gelijcmen dat ghewoonlick is van doene. Hier na stropdemen ghelt / men bedreeffer groot solijt ende vrucht / opter stadthups was een banchet gereet. Daer de Prince hē wat vmaect heeft en gebāheteert.

Daer hebben dpe heeren en edelen open hof ghelouden / die staten des landts dier ghelijcke noodende den staet des princes voor en eenen pghelick die daer ghelijcke te comen.

Die maectrijt gedaen sijnde heeft die Prince weder gereetschap doen maken om tischepe te gaen. Doen hebben dpe officiers ende ingheleeten des stadts van

Die prince werde te Komerwale i see lant seer solemliken in d kercken ontfangt.

Dpe staten en gedeputeerde hē verlanē hebben den Prince te Komerwale te oec ghedaen.

Stat der maect die ooch dpe prince weder mit dpe coepbaercken nabegen in Spabbe

Dye Cronijcke

Romertwale den prince een requeste ende supplicatie ouergegeue vāde desolatie ter stad en des onliggende lants. Dye Prince alle saken ouermerckende heeftse een goede en mildelijche antwoorde gegeven

Daer na die roepbaergen ende schepen ghereedt zijnde/heeft heer Maximiliaen van Bourgougnen xc.heere van Seueren. xc.met dye Edelen ende statē van Zeelandt oorlof ghenomen aen den Prince/ dye weder na Bergen is gearē/van daer na Breda/en also voort na den Oudenbosch om in Holland te varē

Die heere van Seueren tooch dē seluen dach met sijn schip/in Walcheren op sijn casteel van Handenburgh/met hem brengende den Prince van Piemont en sommige andere heeren/daer si seer eerliken ont haelt werden/binnen twee daghen daer nae is heer Maximiliaen van Bourgougnen heere van Seueren voorē met die heerē die hi mede gebrocht hadde/in sijn schip ghenaren na Dordrecht in Holland/daer hi den Prince ons gefworen lantheere met vrou Marie Douagiere van Hongarien seer eerliken ontfangen heeft. Nadat die Prince te Dordrecht ontfangē en gehult was/so heeft die coninginne vrou Marie/douagiere vā Hongarien. xc.met die stadhouer vā Holland/heer Maximiliaen vā Bourgougnen/heere van Seueren. xc.met dē Prince voort in alle die steden van Holland gerepēt/daer hi ouer al blijdelic ontfangen wert en gehult voor die. xcvi. graue van Holland. En so voorts is die prince gerepēt in sommighe steden in Ducflant en int sticht van Utrecht/ en also voorts duer Ghelderlant en wert ouer al seer eerlijken ontfangen en gehult voor een gerechte lantheere/en successuer van sinen vader die K. K.

Dele landē al duer gerepēt hebbende/en alle satē volcomelic volbrocht hebbēde is hi wēd bi sinē vader

Die prince vā Piemont en onse heerē qua men met den aduuael des K. K.

Die prince tooch mit dye coninginne douagiere van Hongarien in alle dye steden van Holland.

van Zeelandt.

die K. M. gecomē/te Snellet in Brabant/wien god die heere een lanc leuē/gheluc en weluaert verleene en sinen onderlaten paps en vrede inder ewicheyt/ Amen.

Int selue saer dē. xij. dach Nouembrijs troude ter Heere op thups vā Sandenburck heer Jan vā Cru-ninge heere vā Heemullet ioncfrouwe Jaqueline vā bourgoingnen/ heer Adolff van Bourgoingnen sal gher memorie heere van Seueren dochter.

Deze Jan van cranninge troude de ioncfrou Jaqueline van Bourgoing

Int selue saer en maent sterf te Roomen die Paus Paulus die derde vā dien name/ die te Roomen negē iaren tpausdom besetē hadde.

Daer na dē eersten dach Decēbris troude te Snellet in Brabant/ heer Raerle vā Crophertoch van Arschot/ Prince van Himap/ graue van Beaumont. x. ioncfrou Anthonette vā Bourgoingnen/ heer Adolff vā Bourgoingnen l. m. heere van Seueren ioncste dochter. In dese builoft was die K. M. die Prince Jha sone/ en beyde die coninginnē zjn susters. Daer was groten staet en triumphē/ sulcx als in menige tijden daer te voren in eenighe builoften gheweest hadde.

Dierhoch van Beschode troude ioncste Anthonette vā Bourgoingne

Int saer. M. cccc. l. in Zille bet dan een maent/ nae dat den paus Paulus die derde gestorūē was / wert te Roomen eenen paus gecoren/ die ghenamt was Joannes/ Cardinael de monte. maer hi werdt in dpe electie vernaemt en geheeten Julius die derde.

De paps leest gemaect tusschen den coninc vā Brancric en den coninc vā Enghelant/ ende den coninc vā Schotland.

Int selue saer in April wert eenē paps gemaect tusschen dat coninc vā Engelant/ en dat coninc vā Brancric. En dat graeffschap van Solonops quam weder in handen van Henricus dpe tweede vā dpen name coninc van Brancric/ om een sekere somme vā penninghen. Ter seluer tijt werde die paps tusschen Enghelant ende Schotland ghemaect.

Ter seluer tijt deden die Schotten die schepen wt

Dye Cronijcke

dese landen grote schade ter zee/Waer wt die K. M. alle sijn zeededen duere dede publiceren dat niemāt nu voort aen ter zee varen en soude / hy en soude sijn schepen seer wel doen versien en bewaren van volcke en geschut daer toe dienende.

Ter seluer tijt inden Meerte waren toegerust ter Deere in Zeelant acht gheweldige schepen van oorloghen/wel ghemant en versien/ die den geheelē somer int zee gheweest sijn/ ende hebben veel diuersche prijsen inghebrocht in Zeelant.

Int selue iaer inden hartick teelt wert den hartick so oueruloedich int zee gheuangen/dat sommige schepen veruulden en versoncken/ouermidts die groote menichte en last vanden hartick/die si hadden geuāgen/en sommige schepē moesten haren hartick ouergeuen/oft si soudē vuult hebben. En sommige Francke buysen vnghe teender repfen met een vlete soo vele hartick dat si twee schepen daer mede vuldē/ gode si lof/die alle dinghen so oueruloedich gheeft.

Int selue iaer int beghinsel van December is ghecomen een ambassadeur wt Schotland tot Brussel te houe hi die coninginne vā Hongarien/gouernante vā dese nederlandē wten name vander K. M. haren broeder/Wdaer na vele en grote disputa tien en allegatien/ouer beyde siden eenen vasten ewigen gheuerigen paps gesloten/getracteert en ghemaect is tusschen conincric van Schotland/en de K. M. landen van herwaerts ouer. De welke paps forts daer na in alle dese nederlanden openbaerliken ghepubliceert is gheweest.

Ter seluer tijt die K. M. in hoochduytschlandt tot Musborch wesende/ heeft sine maiestept van vele grote saken met vele diuersche prijsen ende heeren ghetracteert, God gheue datte altot eenen goeden eynde

van Zeelandt.

de romen moghen/wpens Malestept God een voor
spoedich ende lanck leuen ende salicheydt verleenen
wil/ende ons allen paps ende mede inder eewicheypt
Amen.

Conclussie der Cronycken.

Eninde leser wilt danckelick aenuerden
Dese Zeelantsche cronijcke int corte ghewrocht/
Ons plompelich scriuen cleyn van weerden
On die ten besten te keeren zijt soch bedocht
En is: sich herte heeftet volbrocht
Cleyn zijnde van concken wt ioncken ekeet

Des lants geschiedenissen heeft hi duersocht
Ende die memorie van dien is v ontdeckt
Ter eeren ons keyscr dien wij zijn subiect
Carolus als onuerwinnelich Prince coen
Wanden voornomden lande repn onbeulect
Ende den Admirael, Stadhouder van dien als vroom baron
Heer Maximiliaen cloeck int saploen
Wt den huyse van Bourgoingnen edel gheboeren
Ende alle die staten van zeelant om wel voldoen
Edel van machte daer toe zijnde vercoeren
Erbare lesere wij bidden als voeren
Mer yet ghemist zijt soch contents
Nyemandt en wil hem in onte plompheyt scoeren
Maer neemtet danckelich durt Christus omnutpotent
Hier mede neemt dese Cronijcke een eyndt.

¶ Hieronymus.

Legant prius, & postea despiciant, ne videantur non ex iudicio
sed ex odii presumptione ignorata damnare.

¶ Sheprent Thantwerpen binnen die Camet poort
te inden Mol/by die Beduwe van Henrick Pecters
ten/Int laer. M. CCCC. ende. II. den vyftien
dach van September.

